ନମୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ

ୱିନଯପିଟକେ

ଚୂଳୱଗ୍ଗପାଳି

୧। କମ୍ମକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ

୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ଅତ୍ତନା ଭଣ୍ଡନକାରକା କଲହକାରକା ୱିୱାଦକାରକା ଭସ୍ସକାରକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା, ଯେପି ଚଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଣ୍ଡନକାରକା କଲହକାରକା ୱିୱାଦକାରକା ଭସ୍ସକାରକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା ତେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ''ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ, ଏସୋ ଅଜେସି। ବଲୱାବଲୱଂ ପଟିମନ୍ତେଥ। ତୁମ୍ହେ ତେନ ପଣ୍ଡିତତରା ଚ ବ୍ୟତ୍ତତରା ଚ ବହୁସ୍ସୁତତରା ଚ ଅଲମତ୍ତତରା ଚ [ଅଲମତ୍ଥତରା ଚ (ସ୍ୟା। କ।)]। ମା ଚସ୍ସ ଭାଯିତ୍ଥ। ମଯମ୍ପି ତୁମ୍ହାକଂ ପକ୍ଖା ଭୱିସ୍ସାମା''ତି। ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେୱ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିଯ୍ୟୋଭାୱାଯ ୱେପୁଲ୍ଲାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ଅତ୍ତନା ଭଣ୍ଡନକାରକା କଲହକାରକା ୱିୱାଦକାରକା ଭସ୍ସକାରକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା, ଯେପି ଚଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଣ୍ଡନକାରକା କଲହକାରକା ୱିୱାଦକାରକା ଭସ୍ସକାରକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା ତେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱକ୍ଖନ୍ତି – 'ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ, ଏସୋ ଅଜେସି। ବଲୱାବଲୱଂ ପଟିମନ୍ତେଥ। ତୁମ୍ହେ ତେନ ପଣ୍ଡିତତରା ଚ ବ୍ୟତ୍ତତରା ଚ ବହୁସ୍ସୁତତରା ଚ ଅଲମତ୍ତତରା ଚ। ମା ଚସ୍ସ ଭାଯିତ୍ଥ। ମଯମ୍ପି ତୁମ୍ହାକଂ ପକ୍ଖା ଭୱିସ୍ସାମା'ତି। ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେୱ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିଯ୍ୟୋଭାୱାଯ ୱେପୁଲ୍ଲାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତୀ''ତି।

୨। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ଅତ୍ତନା ଭଣ୍ଡନକାରକା କଲହକାରକା ୱିୱାଦକାରକା ଭସ୍ସକାରକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା, ଯେପି ଚଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଣ୍ଡନକାରକା କଲହକାରକା ୱିୱାଦକାରକା ଭସ୍ସକାରକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା ତେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – 'ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ, ଏସୋ ଅଜେସି। ବଲୱାବଲୱଂ ପଟିମନ୍ତେଥ। ତୁମ୍ହେ ତେନ ପଣ୍ଡିତତରା ଚ ବ୍ୟତ୍ତତରା ଚ ବହୁସ୍ସୁତତରା ଚ ଅଲମତ୍ତତରା ଚ। ମା ଚସ୍ସ ଭାଯିତ୍ଥ। ମଯମ୍ପି ତୁମ୍ହାକଂ ପକ୍ଖା ଭୱିସ୍ସାମା'ତି। ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେୱ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିଯ୍ୟୋଭାୱାଯ ୱେପୁଲ୍ଲାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତେସଂ ମୋଘପୁରିସାନଂ ଅନନୁଲୋମିକଂ ଅପ୍ପଟିରୂପଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅକପ୍ପିଯଂ ଅକରଣୀଯଂ। କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ଅତ୍ତନା ଭଣ୍ଡନକାରକା…ପେ… ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା, ଯେପି ଚଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଣ୍ଡନକାରକା…ପେ… ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା ତେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱକ୍ଖନ୍ତି – 'ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ, ଏସୋ ଅଜେସି। ବଲୱାବଲୱଂ ପଟିମନ୍ତେଥ। ତୁମ୍ହେ ତେନ ପଣ୍ଡିତତରା ଚ ବ୍ୟତ୍ତତରା ଚ ବହୁସ୍ସୁତତରା ଚ ଅଲମତ୍ତତରା ଚ। ମା ଚସ୍ସ ଭାଯିତ୍ଥ। ମଯମ୍ପି ତୁମ୍ହାକଂ ପକ୍ଖା ଭୱିସ୍ସାମା'ତି? ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେୱ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିଯ୍ୟୋଭାୱାଯ ୱେପୁଲ୍ଲାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ ପସନ୍ନାନଂ ୱା ଭିଯ୍ୟୋଭାୱାଯ। ଅଥ ଖ୍ୱେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଞ୍ଚେୱ ଅପ୍ପସାଦାଯ ପସନ୍ନାନଞ୍ଚ ଏକଚ୍ଚାନଂ ଅଞ୍ଞଥତ୍ତାଯା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତେ [ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକେ (ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ ଦୁପ୍ପୋସତାଯ ମହିଚ୍ଛତାଯ ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠିତାଯ [ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠତାଯ (ସ୍ୟା।), ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠିଯା (ସୀ।)] ସଙ୍ଗଣିକାଯ କୋସଜ୍ଜସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସିତ୍ୱା ଅନେକପରିଯାଯେନ ସୁଭରତାଯ ସୁପୋସତାଯ ଅପ୍ପିଚ୍ଛସ୍ସ ସନ୍ତୁଟ୍ଠସ୍ସ ସଲ୍ଲେଖସ୍ସ ଧୁତସ୍ସ ପାସାଦିକସ୍ସ ଅପଚଯସ୍ସ ୱୀରିଯାରମ୍ଭସ୍ସ [ୱିରିଯାରମ୍ଭସ୍ସ (ସୀ।), ୱୀରିଯାରବ୍ଭସ୍ସ (କ।)] ୱଣ୍ଣଂ ଭାସିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଦନୁଚ୍ଛୱିକଂ ତଦନୁଲୋମିକଂ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାତବ୍ବଂ। ପଠମଂ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ଚୋଦେତବ୍ବା, ଚୋଦେତ୍ୱା ସାରେତବ୍ବା, ସାରେତ୍ୱା ଆପତ୍ତିଂ [ଆପତ୍ତି (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଆରୋପେତବ୍ବା, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୩। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ଅତ୍ତନା ଭଣ୍ଡନକାରକା କଲହକାରକା ୱିୱାଦକାରକା ଭସ୍ସକାରକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା, ଯେପି ଚଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଣ୍ଡନକାରକା କଲହକାରକା ୱିୱାଦକାରକା ଭସ୍ସକାରକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା ତେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – 'ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆୟସ୍ମନ୍ତୋ, ଏସୋ ଅଜେସି। ବଲୱାବଲୱଂ ପଟିମନ୍ତେଥ। ତୁମ୍ହେ ତେନ ପଣ୍ଡିତତରା ଚ ବ୍ୟତ୍ତତରା ଚ ବହୁସ୍ସୁତତରା ଚ ଅଲମତ୍ତତରା ଚ। ମା ଚସ୍ସ ଭାୟିତ୍ଥ। ମୟମ୍ପି ତୁମ୍ହାକଂ ପକ୍ଖା ଭୱିସ୍ସାମା'ତି। ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେୱ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିୟ୍ୟୋଭାୱାୟ ୱେପୁଲ୍ଲାୟ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ଅତ୍ତନା ଭଣ୍ଡନକାରକା...ପେ... ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା, ଯେପି ଚଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଣ୍ଡନକାରକା...ପେ... ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା ତେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – 'ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆୟସ୍ମନ୍ତୋ, ଏସୋ ଅଜେସି। ବଲୱାବଲୱଂ ପଟିମନ୍ତେଥ। ତୁମ୍ହେ ତେନ ପଣ୍ଡିତତରା ଚ ବ୍ୟତ୍ତତରା ଚ ବହୁସ୍ସୁତତରା ଚ ଅଲମତ୍ତତରା ଚ। ମା ଚସ୍ସ ଭାୟିତ୍ଥ। ମୟମ୍ପି ତୁମ୍ହାକଂ ପକ୍ଖା ଭୱିସ୍ସାମା'ତି। ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେୱ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିୟ୍ୟୋଭାୱାୟ ୱେପୁଲ୍ଲାୟ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ କରୋତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ଅତ୍ତନା ଭଣ୍ଡନକାରକା...ପେ... ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା, ଯେପି ଚଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଣ୍ଡନକାରକା...ପେ... ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା ତେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – 'ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆୟସ୍ମନ୍ତୋ, ଏସୋ ଅଜେସି। ବଲୱାବଲୱଂ ପଟିମନ୍ତେଥ। ତୁମ୍ହେ ତେନ ପଣ୍ଡିତତରା ଚ ବ୍ୟତ୍ତତରା ଚ ବହୁସ୍ସୁତତରା ଚ ଅଲମତ୍ତତରା ଚ। ମା ଚସ୍ସ ଭାୟିତ୍ଥ। ମୟମ୍ପି ତୁମ୍ହାକଂ ପକ୍ଖା ଭୱିସ୍ସାମା'ତି। ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେୱ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିୟ୍ୟୋଭାୱାୟ ୱେପୁଲ୍ଲାୟ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ କରୋତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ । ଇମେ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ଅତ୍ତନା ଭଣ୍ଡନକାରକା...ପେ... ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା, ଯେପି ଚଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଣ୍ଡନକାରକା...ପେ... ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକା ତେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – 'ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆୟସ୍ମନ୍ତୋ, ଏସୋ ଅଜେସି। ବଲୱାବଲୱଂ ପଟିମନ୍ତେଥ। ତୁମ୍ହେ ତେନ ପଣ୍ଡିତତରା ଚ ବ୍ୟତ୍ତତରା ଚ ବହୁସ୍ସୁତତରା ଚ ଅଲମତ୍ତତରା ଚ। ମା ଚସ୍ସ ଭାୟିତ୍ଥ। ମୟମ୍ପି ତୁମ୍ହାକଂ ପକ୍ଖା ଭୱିସ୍ସାମା'ତି। ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେୱ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିୟ୍ୟୋଭାୱାୟ ୱେପୁଲ୍ଲାୟ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ କରୋତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''କତଂ ସଙ୍ଘେନ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୪। ''ତୀହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ [ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚେୱ (ସ୍ୟା।)] ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅନାପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସନାଗାମିନିୟା ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଦେସିତାୟ ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ , ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୫। ‘‘ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି , ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି,

ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ

୬।[ପରି। ୩୨୩] ''ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ , ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ତିଣ୍ଣଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ଏକୋ ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଏକୋ ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ । ଏକୋ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଅଟ୍ଠାରସୱତ୍ତଂ

୭। ''ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମକତେନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା – ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି [ସମ୍ମତି (ସ୍ୟା।)] ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ୱଦିତବ୍ବା। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ୱା ତାଦିସିକା, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସୱଚନୀଯଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ, ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି [ନ ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂହି (ସ୍ୟା।)] ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବ''ନ୍ତି।

ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମେ ଅଟ୍ଠାରସୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ

୮। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅକାସି । ତେ ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମକତା ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି, ଲୋମଂ ପାତେନ୍ତି , ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ''ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମକତା ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମ, ଲୋମଂ ପାତେମ, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମ, କଥଂ ନୁ ଖୋ ଅମ୍ହେହି ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ…। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତୁ।

ପଞ୍ଚହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

[ପରି। ୪୨୦] ''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅଟ୍ଠହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ଓକାସଂ କାରେତି, ଚୋଦେତି, ସାରେତି, ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି [ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି (ସ୍ୟା।)] – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ

୯। ''ପଞ୍ଚହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନ ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ନ ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ନ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ନ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ନ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ନ ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ନ ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ନ ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ନ ଓକାସଂ କାରେତି, ନ ଚୋଦେତି, ନ ସାରେତି, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ , ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ''ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ତେହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ମଯଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମକତା ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମ, ଲୋମଂ ପାତେମ, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମ, ତଜ୍ଜନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚାମା'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମକତା ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି, ଲୋମଂ ପାତେନ୍ତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତନ୍ତି ,

ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚନ୍ତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମକତା ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି, ଲୋମଂ ପାତେନ୍ତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତନ୍ତି, ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚନ୍ତି। ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ , ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମକତା ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି, ଲୋମଂ ପାତେନ୍ତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତନ୍ତି, ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚନ୍ତି। ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘେନ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମକତା ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି, ଲୋମଂ ପାତେନ୍ତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତନ୍ତି, ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚନ୍ତି। ସଙ୍ଘୋ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧଂ ସଙ୍ଘେନ ପଣ୍ଡୁକଲୋହିତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ,

ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

ତଜ୍ଜନୀୟକମ୍ମଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ

୧୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ସେୟ୍ୟସକୋ ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି; ଅପିସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ପକତା [ପକତତ୍ତା (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ପରିୱାସଂ ଦେନ୍ତା ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସନ୍ତା ମାନତ୍ତଂ ଦେନ୍ତା ଅବ୍ଭେନ୍ତା। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ସେୟ୍ୟସକୋ ବାଲୋ ଭୱିସ୍ସତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରିସ୍ସତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି ; ଅପିସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ପକତା ପରିୱାସଂ ଦେନ୍ତା ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସନ୍ତା ମାନତ୍ତଂ ଦେନ୍ତା ଅବ୍ଭେନ୍ତା''ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ସେୟ୍ୟସକୋ ଭିକ୍ଖୁ ବାଲୋ ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି; ଅପିସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ପକତା ପରିୱାସଂ ଦେନ୍ତା ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସନ୍ତା ମାନତ୍ତଂ ଦେନ୍ତା ଅବ୍ଭେନ୍ତା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସ ମୋଘପୁରିସସ୍ସ ଅନନୁଲୋମିକଂ ଅପ୍ପତିରୂପଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅକପ୍ପିୟଂ ଅକରଣୀୟଂ। କଥଞ୍ହି ନାମ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସୋ ବାଲୋ ଭୱିସ୍ସତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରିସ୍ସତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି; ଅପିସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ପକତା ପରିୱାସଂ ଦେନ୍ତା ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସନ୍ତା ମାନତ୍ତଂ ଦେନ୍ତା ଅବ୍ଭେନ୍ତା। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ସେୟ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ [ନିୟସକମ୍ମଂ (କ।)] କରୋତୁ – ନିସ୍ସାୟ ତେ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାତବ୍ବଂ। ପଠମଂ ସେୟ୍ୟସକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ଚୋଦେତ୍ୱା ସାରେତବ୍ବୋ, ସାରେତ୍ୱା ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତବ୍ବୋ [ଆପତ୍ତି ଆରୋପେତବ୍ବା (ସୀ। ସ୍ୟା।)], ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୨। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ସେୟ୍ୟସକୋ ଭିକ୍ଖୁ ବାଲୋ ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି; ଅପିସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ପକତା ପରିୱାସଂ ଦେନ୍ତା ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସନ୍ତା ମାନତ୍ତଂ ଦେନ୍ତା ଅବ୍ଭେନ୍ତା। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ସେୟ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ – ନିସ୍ସାୟ ତେ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ସେୟ୍ୟସକୋ ଭିକ୍ଖୁ ବାଲୋ ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି

ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି; ଅପିସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ପକତା ପରିୱାସଂ ଦେନ୍ତା ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସନ୍ତା ମାନତ୍ତଂ ଦେନ୍ତା ଅବ୍ଭେନ୍ତା। ସଙ୍ଘୋ ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରୋତି – ନିସ୍ସାଯ ତେ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ନିସ୍ସାଯ ତେ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ସେଯ୍ୟସକୋ ଭିକ୍ଖୁ ବାଲୋ ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି; ଅପିସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ପକତା ପରିୱାସଂ ଦେନ୍ତା ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସନ୍ତା ମାନତ୍ତଂ ଦେନ୍ତା ଅବ୍ଭେନ୍ତା। ସଙ୍ଘୋ ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରୋତି – ନିସ୍ସାଯ ତେ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ନିସ୍ସାଯ ତେ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘କତଂ ସଙ୍ଘେନ ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ – ନିସ୍ସାଯ ତେ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୧୩। ‘‘ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

‘‘ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ

ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୧୪। ''ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଦେସନାଗାମିନିୟା ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସିତାୟ ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଦେସନାଗାମିନିୟା ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅଦେସିତାୟ ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ

୧୫।[ପରି। ୩୨୩] ''ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି

କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ତିଣ୍ଣଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ଏକୋ ବାଲୋ ହୋତି, ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଏକୋ ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଅଟ୍ଠାରସୱତ୍ତଂ

୧୬। ''ନିଯସ୍ସକମ୍ମକତେନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା – ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦିତବ୍ବା। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ୱା ତାଦିସିକା, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସୱଚନୀଯଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରାପେତବ୍ବୋ, ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବ''ନ୍ତି।

ନିଯସ୍ସକମ୍ମେ ଅଟ୍ଠାରସୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୭। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ଅକାସି – ନିସ୍ସାଯ ତେ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘେନ ନିଯସ୍ସକମ୍ମକତୋ କଲ୍ୟାଣମିତ୍ତେ ସେୱମାନୋ ଭଜମାନୋ ପଯିରୁପାସମାନୋ ଉଦ୍ଦିସାପେନ୍ତୋ ପରିପୁଚ୍ଛନ୍ତୋ ବହୁସ୍ସୁତୋ ହୋତି, ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନଯଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିଯତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଭିକ୍ଖୂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦେତି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘେନ ନିଯସ୍ସକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ…। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତୁ।

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ

୧୮। ‘‘ପଞ୍ଚହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନିସ୍ସୟଂ ଦେତି, ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିୟତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

[ପରି। ୪୨୦] ‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସଙ୍ଘେନ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ସୱଚନୀୟଂ କରୋତି, ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି , ଓକାସଂ କାରେତି, ଚୋଦେତି, ସାରେତି, ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପୟୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ

୧୯। ‘‘ପଞ୍ଚହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ । ନ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନ ନିସ୍ସୟଂ ଦେତି, ନ ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିୟତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସଙ୍ଘେନ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ନ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ନ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ନ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ନ ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ନ ସୱଚନୀୟଂ କରୋତି, ନ ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ନ ଓକାସଂ କାରେତି, ନ ଚୋଦେତି, ନ ସାରେତି, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପୟୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨୦। ‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସେୟ୍ୟସକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘେନ ନିୟସ୍ସକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି, ନିୟସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା । ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ସେୟ୍ୟସକୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ନିୟସ୍ସକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ନିୟସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ସେୟ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ସେୟ୍ୟସକୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ନିୟସ୍ସକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ନିୟସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ସେୟ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ସେୟ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିୟସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ସେୟ୍ୟସକୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ନିୟସ୍ସକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି,

ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ନିଯସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ସେଯ୍ୟସକୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ନିଯସ୍ସକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ନିଯସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧଂ ସଙ୍ଘେନ ସେଯ୍ୟସକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିଯଂ।

୩। ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ

୨୧।[ଇଦଂ ୱତ୍ଥୁ ପାରା। ୪୩୧ ଆଦଯୋ] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ନାମ [ନାମ ଭିକ୍ଖୂ (କ।)] କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଆୱାସିକା ହୋନ୍ତି ଅଲଜ୍ଜିନୋ ପାପଭିକ୍ଖୂ। ତେ [ଚୂଳୱ। ୨୯୨ ଆଦଯୋ] ଏୱରୂପଂ ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି – ମାଲାୱଚ୍ଛଂ ରୋପେନ୍ତିପି ରୋପାପେନ୍ତିପି, ସିଞ୍ଚନ୍ତିପି ସିଞ୍ଚାପେନ୍ତିପି, ଓଚିନନ୍ତିପି ଓଚିନାପେନ୍ତିପି, ଗନ୍ଥେନ୍ତିପି ଗନ୍ଥାପେନ୍ତିପି , ଏକତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଉଭତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ମଞ୍ଜରିକଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ୱିଧୂତିକଂ [ୱିଧୁତିକଂ (ସ୍ୟା।)] କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ୱଟଂସକଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଆୱେଳଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଉରଚ୍ଛଦଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି। ତେ କୁଲିତ୍ଥୀନଂ କୁଲଧୀତାନଂ କୁଲକୁମାରୀନଂ କୁଲସୁଣ୍ହାନଂ କୁଲଦାସୀନଂ ଏକତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଉଭତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ମଞ୍ଜରିକଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ୱିଧୂତିକଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ୱଟଂସକଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଆୱେଳଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଉରଚ୍ଛଦଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି। ତେ କୁଲିତ୍ଥୀହି କୁଲଧୀତାହି କୁଲକୁମାରୀହି କୁଲସୁଣ୍ହାହି କୁଲଦାସୀହି ସଦ୍ଧିଂ ଏକଭାଜନେପି ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ଏକଥାଲକେପି ପିୱନ୍ତି, ଏକାସନେପି ନିସୀଦନ୍ତି, ଏକମଞ୍ଚେପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକପାୱୁରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ୱିକାଲେପି ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ମଜ୍ଜମ୍ପି ପିୱନ୍ତି, ମାଲାଗନ୍ଧୱିଲେପନମ୍ପି ଧାରେନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିପି, ଗାଯନ୍ତିପି, ୱାଦେନ୍ତିପି, ଲାସେନ୍ତିପି; ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ନଚ୍ଚନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ଗାଯନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ୱାଦେନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ଲାସେନ୍ତି; ଗାଯନ୍ତିଯାପି ନଚ୍ଚନ୍ତି, ଗାଯନ୍ତିଯାପି ଗାଯନ୍ତି, ଗାଯନ୍ତିଯାପି ୱାଦେନ୍ତି, ଗାଯନ୍ତିଯାପି ଲାସେନ୍ତି; ୱାଦେନ୍ତିଯାପି ନଚ୍ଚନ୍ତି, ୱାଦେନ୍ତିଯାପି ଗାଯନ୍ତି, ୱାଦେନ୍ତିଯାପି ୱାଦେନ୍ତି, ୱାଦେନ୍ତିଯାପି ଲାସେନ୍ତି; ଲାସେନ୍ତିଯାପି ନଚ୍ଚନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିଯାପି ଗାଯନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିଯାପି ୱାଦେନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିଯାପି ଲାସେନ୍ତି; ଅଟ୍ଠପଦେପି କୀଳନ୍ତି, ଦସପଦେପି କୀଳନ୍ତି, ଆକାସେପି କୀଳନ୍ତି, ପରିହାରପଥେପି କୀଳନ୍ତି, ସନ୍ତିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଖଲିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଘଟିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ସଲାକହତ୍ଥେନପି କୀଳନ୍ତି, ଅକ୍ଖେନପି କୀଳନ୍ତି, ପଙ୍ଗଚୀରେନପି କୀଳନ୍ତି, ୱଙ୍କକେନପି କୀଳନ୍ତି, ମୋକ୍ଖଚିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଚିଙ୍ଗୁଲକେନପି କୀଳନ୍ତି, ପତ୍ତାଳ୍ହକେନପି କୀଳନ୍ତି, ରଥକେନପି କୀଳନ୍ତି, ଧନୁକେନପି କୀଳନ୍ତି, ଅକ୍ଖରିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ମନେସିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଯଥାୱଜ୍ଜେନପି କୀଳନ୍ତି; ହତ୍ଥିସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ଅସ୍ସସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ରଥସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ଧନୁସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ଥରୁସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି; ହତ୍ଥିସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାୱନ୍ତି, ଅସ୍ସସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାୱନ୍ତି, ରଥସ୍ସପି ପୁରତୋ [ପୁରତୋ ଧାୱନ୍ତି (ସ୍ୟା।)] ଧାୱନ୍ତିପି ଆଧାୱନ୍ତିପି; ଉସ୍ସେଳେନ୍ତିପି, ଅପ୍ଫୋଟେନ୍ତିପି , ନିବୁଜ୍ଝନ୍ତିପି, ମୁଟ୍ଠୀହିପି ଯୁଜ୍ଝନ୍ତି; ରଙ୍ଗମଜ୍ଝେପି ସଙ୍ଘାଟିଂ ପତ୍ଥରିତ୍ୱା ନଚ୍ଚକିଂ [ନଚ୍ଚନ୍ତିଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ‘‘ଇଧ, ଭଗିନି, ନଚ୍ଚସ୍ସୂ’’ତି; ନଲାଟିକମ୍ପି ଦେନ୍ତି; ୱିୱିଧମ୍ପି ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି।

୨୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ କାସୀସୁ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠୋ [ୱସ୍ସଂୱୁତ୍ଥୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ସାୱତ୍ଥିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯ ଯେନ କୀଟାଗିରି ତଦୱସରି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ କୀଟାଗିରିଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସି ପାସାଦିକେନ ଅଭିକ୍କନ୍ତେନ ପଟିକ୍କନ୍ତେନ ଆଲୋକିତେନ ୱିଲୋକିତେନ ସମିଞ୍ଜିତେନ [ସମ୍ମିଞ୍ଜିତେନ (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ।)] ପସାରିତେନ, ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁ ଇରିଯାପଥସମ୍ପନ୍ନୋ। ମନୁସ୍ସା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘କ୍ୱାଯଂ ଅବଲବଲୋ ୱିଯ ମନ୍ଦମନ୍ଦୋ ୱିଯ ଭାକୁଟିକଭାକୁଟିକୋ ୱିଯ? କୋ ଇମସ୍ସ ଉପଗତସ୍ସ ପିଣ୍ଡକମ୍ପି ଦସ୍ସତି? ଅମ୍ହାକଂ ପନ ଅଯ୍ୟା ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ସଣ୍ହା ସଖିଲା ସୁଖସମ୍ଭାସା ମିହିତପୁବ୍ବଙ୍ଗମା ଏହିସ୍ୱାଗତୱାଦିନୋ ଅବ୍ଭାକୁଟିକା ଉତ୍ତାନମୁଖା ପୁବ୍ବଭାସିନୋ। ତେସଂ ଖୋ ନାମ ପିଣ୍ଡୋ ଦାତବ୍ବୋ’’ତି।

ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରନ୍ତଂ; ଦିସ୍ୱାନ ଯେନ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅପି, ଭନ୍ତେ, ପିଣ୍ଡୋ ଲବ୍ଭତୀ’’ତି? ‘‘ନ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ପିଣ୍ଡୋ ଲବ୍ଭତୀ’’ତି। ‘‘ଏହି, ଭନ୍ତେ, ଘରଂ ଗମିସ୍ସାମା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଘରଂ ନେତ୍ୱା ଭୋଜେତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟୋ ଗମିସ୍ସତୀ’’ତି? ‘‘ସାୱତ୍ଥିଂ ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଗମିସ୍ସାମି ଭଗୱନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯା’’ତି। ‘‘ତେନ ହି, ଭନ୍ତେ, ମମ ୱଚନେନ ଭଗୱତୋ ପାଦେ ସିରସା ୱନ୍ଦ, ଏୱଞ୍ଚ ୱଦେହି – ‘ଦୁଟ୍ଠୋ, ଭନ୍ତେ, କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଆୱାସୋ। ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ନାମ କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଆୱାସିକା ଅଲଜ୍ଜିନୋ ପାପଭିକ୍ଖୂ। ତେ ଏୱରୂପଂ ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି – ମାଲାୱଚ୍ଛଂ ରୋପେନ୍ତିପି ରୋପାପେନ୍ତିପି, ସିଞ୍ଚନ୍ତିପି ସିଞ୍ଚାପେନ୍ତିପି, ଓଚିନନ୍ତିପି, ଓଚିନାପେନ୍ତିପି, ଗନ୍ଥେନ୍ତିପି ଗନ୍ଥାପେନ୍ତିପି, ଏକତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଉଭତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ମଞ୍ଜରିକଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ୱିଧୂତିକଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ୱଟଂସକଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଆୱେଳଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଉରଚ୍ଛଦଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି। ତେ କୁଲିତ୍ଥୀନଂ କୁଲଧୀତାନଂ କୁଲକୁମାରୀନଂ କୁଲସୁଣ୍ହାନଂ କୁଲଦାସୀନଂ ଏକତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଉଭତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ମଞ୍ଜରିକଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ୱିଧୂତିକଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ୱଟଂସକଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଆୱେଳଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଉରଚ୍ଛଦଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି। ତେ କୁଲିତ୍ଥୀହି କୁଲଧୀତାହି କୁଲକୁମାରୀହି କୁଲସୁଣ୍ହାହି କୁଲଦାସୀହି ସଦ୍ଧିଂ ଏକଭାଜନେପି ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ଏକଥାଲକେପି ପିୱନ୍ତି, ଏକାସନେପି ନିସୀଦନ୍ତି, ଏକମଞ୍ଚେପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକପାୱୁରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ୱିକାଲେପି ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ମଜ୍ଜମ୍ପି ପିୱନ୍ତି, ମାଲାଗନ୍ଧୱିଲେପନମ୍ପି ଧାରେନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିପି, ଗାଯନ୍ତିପି, ୱାଦେନ୍ତିପି, ଲାସେନ୍ତିପି; ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ନଚ୍ଚନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ଗାଯନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ୱାଦେନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ଲାସେନ୍ତି…ପେ… (ଚକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ)। ଲାସେନ୍ତିଯାପି ନଚ୍ଚନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିଯାପି ଗାଯନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିଯାପି ୱାଦେନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିଯାପି ଲାସେନ୍ତି; ଅଟ୍ଠପଦେପି କୀଳନ୍ତି, ଦସପଦେପି କୀଳନ୍ତି, ଆକାସେପି କୀଳନ୍ତି, ପରିହାରପଥେପି କୀଳନ୍ତି, ସନ୍ତିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଖଲିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଘଟିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ସଲାକହତ୍ଥେନପି କୀଳନ୍ତି, ଅକ୍ଖେନପି କୀଳନ୍ତି, ପଙ୍ଗଚୀରେନପି କୀଳନ୍ତି, ୱଙ୍କକେନପି କୀଳନ୍ତି, ମୋକ୍ଖଚିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଚିଙ୍ଗୁଲକେନପି କୀଳନ୍ତି, ପତ୍ତାଳ୍ହକେନପି କୀଳନ୍ତି, ରଥକେନପି କୀଳନ୍ତି, ଧନୁକେନପି କୀଳନ୍ତି, ଅକ୍ଖରିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ମନେସିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଯଥାୱଜ୍ଜେନପି କୀଳନ୍ତି; ହତ୍ଥିସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ଅସ୍ସସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ରଥସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ଧନୁସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ଥରୁସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି; ହତ୍ଥିସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାୱନ୍ତି, ଅସ୍ସସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାୱନ୍ତି, ରଥସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାୱନ୍ତିପି ଆଧାୱନ୍ତିପି; ଉସ୍ସେଳେନ୍ତିପି, ଅପ୍ଫୋଟେନ୍ତିପି, ନିବ୍ବୁଜ୍ଝନ୍ତିପି, ମୁଟ୍ଠୀହିପି ଯୁଜ୍ଝନ୍ତି; ରଙ୍ଗମଜ୍ଝେପି ସଙ୍ଘାଟିଂ ପତ୍ଥରିତ୍ୱା ନଚ୍ଚକିଂ ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ‘ଇଧ, ଭଗିନି, ନଚ୍ଚସ୍ସୂ’ତି; ନଲାଟିକମ୍ପି ଦେନ୍ତି; ୱିୱିଧମ୍ପି ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି। ଯେପି ତେ, ଭନ୍ତେ, ମନୁସ୍ସା ପୁବ୍ବେ ସଦ୍ଧା ଅହେସୁଂ ପସନ୍ନା ତେପି ଏତରହି ଅସ୍ସଦ୍ଧା ଅପ୍ପସନ୍ନା। ଯାନିପି ତାନି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପୁବ୍ବେ ଦାନପଥାନି ତାନିପି ଏତରହି ଉପଚ୍ଛିନ୍ନାନି। ରିଞ୍ଚନ୍ତି ପେସଲା ଭିକ୍ଖୂ , ନିୱସନ୍ତି ପାପଭିକ୍ଖୂ। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା କୀଟାଗିରିଂ ଭିକ୍ଖୂ ପହିଣେଯ୍ୟ, ଯଥାଯଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଆୱାସୋ ସଣ୍ଠହେଯ୍ୟା’’ତି।

‘‘ଏୱମାୱୁସୋ’’ତି ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ତେନ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ଜେତୱନଂ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଆଚିଣ୍ଣଂ ଖୋ ପନେତଂ ବୁଦ୍ଧାନଂ ଭଗୱନ୍ତାନଂ ଆଗନ୍ତୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ପଟିସମ୍ମୋଦିତୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କଚ୍ଚି, ଭିକ୍ଖୁ, ଖମନୀଯଂ, କଚ୍ଚି ଯାପନୀଯଂ, କଚ୍ଚିସି ଅପ୍ପକିଲମଥେନ ଅଦ୍ଧାନଂ ଆଗତୋ, କୁତୋ ଚ ତ୍ୱଂ ଭିକ୍ଖୁ ଆଗଚ୍ଛସୀ’’ତି? ‘‘ଖମନୀଯଂ, ଭଗୱା, ଯାପନୀଯଂ ଭଗୱା; ଅପ୍ପକିଲମଥେନ ଚ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଦ୍ଧାନଂ ଆଗତୋ। ଇଧାହଂ, ଭନ୍ତେ, କାସୀସୁ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠୋ ସାୱତ୍ଥିଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯ ଯେନ କୀଟାଗିରି ତଦୱସରିଂ। ଅଥ ଖ୍ୱାହଂ, ଭନ୍ତେ, ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ କୀଟାଗିରିଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସିଂ। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରନ୍ତଂ ; ଦିସ୍ୱାନ ଯେନାହଂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ‘ଅପି, ଭନ୍ତେ, ପିଣ୍ଡୋ ଲବ୍ଭତୀ’ତି। ‘ନ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ପିଣ୍ଡୋ ଲବ୍ଭତୀ’ତି। ‘ଏହି, ଭନ୍ତେ, ଘରଂ ଗମିସ୍ସାମା’ତି। ଅଥ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ସୋ ଉପାସକୋ ମଂ ଘରଂ ନେତ୍ୱା ଭୋଜେତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ‘କହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟୋ ଗମିସ୍ସତୀ’ତି? ‘ସାୱତ୍ଥିଂ ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଗମିସ୍ସାମି ଭଗୱନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯା’ତି । ‘ତେନ ହି, ଭନ୍ତେ, ମମ ୱଚନେନ ଭଗୱତୋ ପାଦେ ସିରସା ୱନ୍ଦ, ଏୱଞ୍ଚ ୱଦେହି – ଦୁଟ୍ଠୋ, ଭନ୍ତେ, କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଆୱାସୋ। ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ନାମ କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଆୱାସିକା ଅଲଜ୍ଜିନୋ ପାପଭିକ୍ଖୂ । ତେ ଏୱରୂପଂ ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି – ମାଲାୱଚ୍ଛଂ ରୋପେନ୍ତିପି ରୋପାପେନ୍ତିପି…ପେ… ୱିୱିଧମ୍ପି ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି। ଯେପି ତେ, ଭନ୍ତେ, ମନୁସ୍ସା ପୁବ୍ବେ ସଦ୍ଧା ଅହେସୁଂ ପସନ୍ନା ତେପି ଏତରହି ଅସ୍ସଦ୍ଧା ଅପ୍ପସନ୍ନା। ଯାନିପି ତାନି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପୁବ୍ବେ ଦାନପଥାନି ତାନିପି ଏତରହି ଉପଚ୍ଛିନ୍ନାନି। ରିଞ୍ଚନ୍ତି ପେସଲା ଭିକ୍ଖୂ, ନିୱସନ୍ତି ପାପଭିକ୍ଖୂ। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା କୀଟାଗିରିଂ ଭିକ୍ଖୂ ପହିଣେଯ୍ୟ, ଯଥାଯଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଆୱାସୋ ସଣ୍ଠହେଯ୍ୟା’ତି। ତତୋ ଅହଂ ଭଗୱା ଆଗଚ୍ଛାମୀ’’ତି।

୨୩। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ନାମ କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଆୱାସିକା ଅଲଜ୍ଜିନୋ ପାପଭିକ୍ଖୂ? ତେ ଏୱରୂପଂ ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି – ମାଲାୱଚ୍ଛଂ ରୋପେନ୍ତିପି…ପେ… ୱିୱିଧମ୍ପି ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି? ଯେପି ତେ ମନୁସ୍ସା ପୁବ୍ବେ ସଦ୍ଧା ଅହେସୁଂ ପସନ୍ନା ତେପି ଏତରହି ଅସ୍ସଦ୍ଧା ଅପ୍ପସନ୍ନା? ଯାନିପି ତାନି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପୁବ୍ବେ

ଦାନପଥାନି ତାନିପି ଏତରହି ଉପଚ୍ଛିନ୍ନାନି? ରିଞ୍ଚନ୍ତି ପେସଲା ଭିକ୍ଖୂ ନିୱସନ୍ତି ପାପଭିକ୍ଖୂ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ‘‘ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ , ମୋଘପୁରିସା ଏୱରୂପଂ ଅନାଚାରଂ ଆଚରିସ୍ସନ୍ତି – ମାଲାୱଚ୍ଛଂ ରୋପେସ୍ସନ୍ତିପି ରୋପାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ସିଞ୍ଚିସ୍ସନ୍ତିପି ସିଞ୍ଚାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ଓଚିନିସ୍ସନ୍ତିପି ଓଚିନାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ଗନ୍ଥେସ୍ସନ୍ତିପି ଗନ୍ଥାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ଏକତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ କରିସ୍ସନ୍ତିପି କାରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ଉଭତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ କରିସ୍ସନ୍ତିପି କାରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ମଞ୍ଜରିକଂ କରିସ୍ସନ୍ତିପି କାରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ୱିଧୂତିକଂ କରିସ୍ସନ୍ତିପି କାରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ୱଟଂସକଂ କରିସ୍ସନ୍ତିପି କାରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ଆୱେଳଂ କରିସ୍ସନ୍ତିପି କାରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ଉରଚ୍ଛଦଂ କରିସ୍ସନ୍ତିପି କାରାପେସ୍ସନ୍ତିପି। ତେ କୁଲିତ୍ଥୀନଂ କୁଲଧୀତାନଂ କୁଲକୁମାରୀନଂ କୁଲସୁଣ୍ହାନଂ କୁଲଦାସୀନଂ ଏକତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ ହରିସ୍ସନ୍ତିପି ହରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ଉଭତୋୱଣ୍ଟିକମାଲଂ ହରିସ୍ସନ୍ତିପି ହରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ମଞ୍ଜରିକଂ ହରିସ୍ସନ୍ତିପି ହରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ୱିଧୂତିକଂ ହରିସ୍ସନ୍ତିପି ହରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ୱଟଂସକଂ ହରିସ୍ସନ୍ତିପି ହରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ଆୱେଳଂ ହରିସ୍ସନ୍ତିପି ହରାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ଉରଚ୍ଛଦଂ ହରିସ୍ସନ୍ତିପି ହରାପେସ୍ସନ୍ତିପି। ତେ କୁଲିତ୍ଥୀହି କୁଲଧୀତାହି କୁଲକୁମାରୀହି କୁଲସୁଣ୍ହାହି କୁଲଦାସୀହି ସଦ୍ଧିଂ ଏକଭାଜନେପି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି, ଏକଥାଲକେପି ପିୱିସ୍ସନ୍ତି, ଏକାସନେପି ନିସୀଦିସ୍ସନ୍ତି, ଏକମଞ୍ଚେପି ତୁୱଟ୍ଟିସ୍ସନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟିସ୍ସନ୍ତି, ଏକପାୱୁରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟିସ୍ସନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟିସ୍ସନ୍ତି, ୱିକାଲେପି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି, ମଜ୍ଜମ୍ପି ପିୱିସ୍ସନ୍ତି, ମାଲାଗନ୍ଧୱିଲେପନମ୍ପି ଧାରେସ୍ସନ୍ତି, ନଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତିପି, ଗାୟିସ୍ସନ୍ତିପି, ୱାଦେସ୍ସନ୍ତିପି, ଲାସେସ୍ସନ୍ତିପି; ନଚ୍ଚନ୍ତିୟାପି ନଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିୟାପି ଗାୟିସ୍ସନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିୟାପି ୱାଦେସ୍ସନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିୟାପି ଲାସେସ୍ସନ୍ତି; ଗାୟନ୍ତିୟାପି ନଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତି , ଗାୟନ୍ତିୟାପି ଗାୟିସ୍ସନ୍ତି, ଗାୟନ୍ତିୟାପି ୱାଦେସ୍ସନ୍ତି, ଗାୟନ୍ତିୟାପି ଲାସେସ୍ସନ୍ତି; ୱାଦେନ୍ତିୟାପି ନଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତି, ୱାଦେନ୍ତିୟାପି ଗାୟିସ୍ସନ୍ତି, ୱାଦେନ୍ତିୟାପି ୱାଦେସ୍ସନ୍ତି, ୱାଦେନ୍ତିୟାପି ଲାସେସ୍ସନ୍ତି; ଲାସେନ୍ତିୟାପି ନଚ୍ଚିସ୍ସନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିୟାପି ଗାୟିସ୍ସନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିୟାପି ୱାଦେସ୍ସନ୍ତି; ଲାସେନ୍ତିୟାପି ଲାସେସ୍ସନ୍ତି; ଅଟ୍ଠପଦେପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ଦସପଦେପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ଆକାସେପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ପରିହାରପଥେପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ସନ୍ତିକାୟପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ଖଲିକାୟପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ଘଟିକାୟପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ସଲାକହତ୍ଥେନପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ଅକ୍ଖେନପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ପଙ୍ଗଚୀରେନପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ୱଙ୍କକେନପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି ମୋକ୍ଖଚିକାୟପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ଚିଙ୍ଗୁଲକେନପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ପତ୍ତାଳ୍ହକେନପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ରଥକେନପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ଧନୁକେନପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ଅକ୍ଖରିକାୟପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ମନେସିକାୟପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି, ୟଥାୱଜ୍ଜେନପି କୀଳିସ୍ସନ୍ତି; ହତ୍ଥିସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖିସ୍ସନ୍ତି, ଅସ୍ସସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖିସ୍ସନ୍ତି, ରଥସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖିସ୍ସନ୍ତି, ଧନୁସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖିସ୍ସନ୍ତି, ଥରୁସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖିସ୍ସନ୍ତି; ହତ୍ଥିସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାୱିସ୍ସନ୍ତି , ଅସ୍ସସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାୱିସ୍ସନ୍ତି, ରଥସ୍ସପି ପୁରତୋ [ପୁରତୋ ଧାୱିସ୍ସନ୍ତି (ସ୍ୟା।)] ଧାୱିସ୍ସନ୍ତିପି ଆଧାୱିସ୍ସନ୍ତିପି; ଉସ୍ସେଳେସ୍ସନ୍ତିପି, ଅପ୍ଫୋଟେସ୍ସନ୍ତିପି, ନିବ୍ବୁଜ୍ଝିସ୍ସନ୍ତିପି, ମୁଟ୍ଠୀହିପି ୟୁଜ୍ଝିସ୍ସନ୍ତି; ରଙ୍ଗମଜ୍ଝେପି ସଙ୍ଘାଟିଂ ପତ୍ଥରିତ୍ୱା ନଚ୍ଚକିଂ ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି [ୱଦିସ୍ସନ୍ତି (କ।)] – ‘ଇଧ, ଭଗିନି, ନଚ୍ଚସ୍ସୂ’ତି; ନଲାଟିକମ୍ପି ଦସ୍ସନ୍ତି; ୱିୱିଧମ୍ପି ଅନାଚାରଂ ଆଚରିସ୍ସନ୍ତି। ନେତଂ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଗଚ୍ଛଥ ତୁମ୍ହେ, ସାରିପୁତ୍ତା, କୀଟାଗିରିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମା ପବ୍ବାଜନୀୟକମ୍ମଂ କରୋଥ, ତୁମ୍ହାକଂ ଏତେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିନୋ’’ତି।

‘‘କଥଂ ମୟଂ, ଭନ୍ତେ, ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମା ପବ୍ବାଜନୀୟକମ୍ମଂ କରୋମ, ଚଣ୍ଡା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଫରୁସା’’ତି? ‘‘ତେନ ହି ତୁମ୍ହେ, ସାରିପୁତ୍ତା, ବହୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛଥା’’ତି। ‘‘ଏୱଂ, ଭନ୍ତେ’’ତି ଖୋ ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା ଭଗୱତୋ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାତବ୍ବଂ – ପଠମଂ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ଭିକ୍ଖୂ ଚୋଦେତବ୍ବା, ଚୋଦେତ୍ୱା ସାରେତବ୍ବା, ସାରେତ୍ୱା ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତବ୍ବା, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୨୪। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ଭିକ୍ଖୂ କୁଲଦୂସକା ପାପସମାଚାରା। ଇମେସଂ ପାପକା ସମାଚାରା ଦିସ୍ସନ୍ତି ଚେୱ ସୁୟ୍ୟନ୍ତି ଚ। କୁଲାନି ଚ ଇମେହି ଦୁଟ୍ଠାନି ଦିସ୍ସନ୍ତି ଚେୱ ସୁୟ୍ୟନ୍ତି ଚ। ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମା ପବ୍ବାଜନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ – ନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ଭିକ୍ଖୂ କୁଲଦୂସକା ପାପସମାଚାରା। ଇମେସଂ ପାପକା ସମାଚାରା ଦିସ୍ସନ୍ତି ଚେୱ ସୁୟ୍ୟନ୍ତି ଚ। କୁଲାନି ଚ ଇମେହି ଦୁଟ୍ଠାନି ଦିସ୍ସନ୍ତି ଚେୱ ସୁୟ୍ୟନ୍ତି ଚ। ସଙ୍ଘୋ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମା ପବ୍ବାଜନୀୟକମ୍ମଂ କରୋତି – ନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ୟସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମା ପବ୍ବାଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ୟସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି। ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ଭିକ୍ଖୂ କୁଲଦୂସକା ପାପସମାଚାରା। ଇମେସଂ ପାପକା ସମାଚାରା ଦିସ୍ସନ୍ତି ଚେୱ ସୁୟ୍ୟନ୍ତି ଚ। କୁଲାନି ଚ ଇମେହି ଦୁଟ୍ଠାନି ଦିସ୍ସନ୍ତି ଚେୱ ସୁୟ୍ୟନ୍ତି ଚ। ସଙ୍ଘୋ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମା ପବ୍ବାଜନୀୟକମ୍ମଂ କରୋତି – ନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ୟସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମା ପବ୍ବାଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି, ସୋ

ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''କତଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମା ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ – ନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୨୫। ''ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି …ପେ… ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୨୬। ''ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି…ପେ… ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଆକଙ୍ଖମାନଚୁଦ୍ଦସକଂ

୨୭।[ପରି। ୩୨୩] ''ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ଯତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। କାଯିକେନ ଦୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ୱାଚସିକେନ ଦୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, କାଯିକୱାଚସିକେନ ଦୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। କାଯିକେନ ଅନାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ୱାଚସିକେନ ଅନାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, କାଯିକୱାଚସିକେନ ଅନାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। କାଯିକେନ ଉପଘାତିକେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ୱାଚସିକେନ ଉପଘାତିକେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, କାଯିକୱାଚସିକେନ ଉପଘାତିକେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। କାଯିକେନ ମିଚ୍ଛାଜୀୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ୱାଚସିକେନ ମିଚ୍ଛାଜୀୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, କାଯିକୱାଚସିକେନ ମିଚ୍ଛାଜୀୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – ଇମେହି, ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ତିଣ୍ଣଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ , ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ଏକୋ ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ଯତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଏକୋ ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ କାଯିକେନ ଦୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ଏକୋ ୱାଚସିକେନ ଦୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ଏକୋ କାଯିକୱାଚସିକେନ ଦୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଦ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

‘‘ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ। ଏକୋ କାଯିକେନ ଅନାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ଏକୋ ୱାଚସିକେନ ଅନାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ଏକୋ କାଯିକୱାଚସିକେନ ଅନାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

‘‘ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ। ଏକୋ କାଯିକେନ ଉପଘାତିକେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ଏକୋ ୱାଚସିକେନ ଉପଘାତିକେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ଏକୋ କାଯିକୱାଚସିକେନ ଉପଘାତିକେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

‘‘ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ। ଏକୋ କାଯିକେନ ମିଚ୍ଛାଜୀୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ଏକୋ ୱାଚସିକେନ ମିଚ୍ଛାଜୀୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି, ଏକୋ କାଯିକୱାଚସିକେନ ମିଚ୍ଛାଜୀୱେନ ସମନ୍ନାଗତୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

ଆକଙ୍ଖମାନଚୁଦ୍ଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଅଟ୍ଠାରସୱତ୍ତଂ

୨୮। ‘‘ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତେନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା – ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦିତବ୍ବା। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ୱା ତାଦିସିକା , ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସୱଚନୀଯଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ, ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମେ ଅଟ୍ଠାରସୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨୯। ଅଥ ଖୋ ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନପ୍ପମୁଖୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ କୀଟାଗିରିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କୀଟାଗିରିସ୍ମା ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ଅକାସି – ନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥବ୍ବନ୍ତି। ତେ ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତା ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି, ନ ଲୋମଂ ପାତେନ୍ତି, ନ ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତନ୍ତି; ନ ଭିକ୍ଖୂ ଖମାପେନ୍ତି, ଅକ୍କୋସନ୍ତି, ପରିଭାସନ୍ତି; ଛନ୍ଦଗାମିତା ଦୋସଗାମିତା ମୋହଗାମିତା ଭଯଗାମିତା ପାପେନ୍ତି; ପକ୍କମନ୍ତିପି, ୱିବ୍ଭମନ୍ତିପି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତା ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତି, ନ ଲୋମଂ ପାତେସ୍ସନ୍ତି, ନ ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତି; ନ ଭିକ୍ଖୂ ଖମାପେସ୍ସନ୍ତି, ଅକ୍କୋସିସ୍ସନ୍ତି, ପରିଭାସିସ୍ସନ୍ତି; ଛନ୍ଦଗାମିତା ଦୋସଗାମିତା ମୋହଗାମିତା ଭଯଗାମିତା ପାପେସ୍ସନ୍ତି; ପକ୍କମିସ୍ସନ୍ତିପି, ୱିବ୍ଭମିସ୍ସନ୍ତିପୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତା ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି, ନ ଲୋମଂ ପାତେନ୍ତି, ନ ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତନ୍ତି; ନ ଭିକ୍ଖୂ ଖମାପେନ୍ତି, ଅକ୍କୋସନ୍ତି, ପରିଭାସନ୍ତି; ଛନ୍ଦଗାମିତା ଦୋସଗାମିତା ମୋହଗାମିତା ଭଯଗାମିତା ପାପେନ୍ତି; ପକ୍କମନ୍ତିପି, ୱିବ୍ଭମନ୍ତିପୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ‘‘ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ …ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତା ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତି, ନ ଲୋମଂ ପାତେସ୍ସନ୍ତି, ନ ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତି; ନ ଭିକ୍ଖୂ ଖମାପେସ୍ସନ୍ତି, ଅକ୍କୋସିସ୍ସନ୍ତି, ପରିଭାସିସ୍ସନ୍ତି; ଛନ୍ଦଗାମିତା ଦୋସଗାମିତା ମୋହଗାମିତା ଭଯଗାମିତା ପାପେସ୍ସନ୍ତି; ପକ୍କମିସ୍ସନ୍ତିପି, ୱିବ୍ଭମିସ୍ସନ୍ତିପି। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତୁ।

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ

୩୦। ‘‘ପଞ୍ଚହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ସାମଣେରଂ

ଉପଟ୍ଠାପେତି, ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

[ପରି। ୪୨୦] ''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ଓକାସଂ କାରେତି, ଚୋଦେତି, ସାରେତି, ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମେ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ

୩୧। ''ପଞ୍ଚହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନ ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ନ ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି , ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ନ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ନ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ନ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ନ ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ନ ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ନ ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ନ ଓକାସଂ କାରେତି, ନ ଚୋଦେତି, ନ ସାରେତି, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମେ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩୨। ''ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି, ପବ୍ବାଜନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ପବ୍ବାଜନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ପବ୍ବାଜନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପବ୍ବାଜନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି। ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ । ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ପବ୍ବାଜନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ପବ୍ବାଜନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ

ପଟ୍ଟାଜନୀୟକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେଡି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇଚ୍ଚନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟ୍ଟାଜନୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧଂ ସଙ୍ଘେନ ଇଚ୍ଚନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟ୍ଟାଜନୀୟକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା

ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

ପଟ୍ଟାଜନୀୟକମ୍ମଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିୟଂ।

୪। ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମଂ

୩୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡେ ଚିତ୍ତସ୍ସ ଗହପତିନୋ ଆୱାସିକୋ ହୋତି, ନୱକମ୍ମିକୋ ଧୁୱଭତ୍ତିକୋ। ଯଦା ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ସଙ୍ଘଂ ୱା ଗଣଂ ୱା ପୁଗ୍ଗଲଂ ୱା ନିମନ୍ତେତୁକାମୋ ହୋତି ତଦା ନ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ସୁଧମ୍ମଂ ଅନପଲୋକେତ୍ୱା ସଙ୍ଘଂ ୱା ଗଣଂ ୱା ପୁଗ୍ଗଲଂ ୱା ନିମନ୍ତେତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସମ୍ବହୁଲା ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ, ଆୟସ୍ମା ଚ ସାରିପୁତ୍ତୋ, ଆୟସ୍ମା ଚ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ, ଆୟସ୍ମା ଚ ମହାକଚ୍ଚାନୋ, ଆୟସ୍ମା ଚ ମହାକୋଟ୍ଠିକୋ , ଆୟସ୍ମା ଚ ମହାକପ୍ପିନୋ, ଆୟସ୍ମା ଚ ମହାଚୁନ୍ଦୋ, ଆୟସ୍ମା ଚ ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ, ଆୟସ୍ମା ଚ ରେୱତୋ, ଆୟସ୍ମା ଚ ଉପାଲି, ଆୟସ୍ମା ଚ ଆନନ୍ଦୋ, ଆୟସ୍ମା ଚ ରାହୁଲୋ, କାସୀସୁ ଚାରିକଂ ଚରମାନା ଯେନ ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡୋ ତଦୱସରୁଂ।

ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଥେରା କିର ଭିକ୍ଖୂ ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡଂ ଅନୁପ୍ପତ୍ତାତି। ଅଥ ଖୋ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଯେନ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମି , ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଆୟସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି।

ଅଥ ଖୋ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଆୟସ୍ମତା ସାରିପୁତ୍ତେନ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସିତୋ ସମାଦପିତୋ ସମୁତ୍ତେଜିତୋ ସମ୍ପହଂସିତୋ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଧିୱାସେନ୍ତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଥେରା ସ୍ୱାତନାୟ ଆଗନ୍ତୁକଭତ୍ତ''ନ୍ତି। ଅଧିୱାସେସୁଂ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ [ଅଧିୱାସେସୁଂ ଖୋ ତେ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ (ସ୍ୟା।)] ତୁଣ୍ହୀଭାୱେନ।

ଅଥ ଖୋ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଧିୱାସନଂ ୱିଦିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ଯେନାୟସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ସୁଧମ୍ମଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତୋ ଖୋ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ସୁଧମ୍ମଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଧିୱାସେତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟୋ ସୁଧମ୍ମୋ ସ୍ୱାତନାୟ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଥେରେହୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ 'ପୁବ୍ବେ ଖ୍ୱାୟଂ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଯଦା ସଙ୍ଘଂ ୱା ଗଣଂ ୱା ପୁଗ୍ଗଲଂ ୱା ନିମନ୍ତେତୁକାମୋ ନ ମଂ ଅନପଲୋକେତ୍ୱା ସଙ୍ଘଂ ୱା ଗଣଂ ୱା ପୁଗ୍ଗଲଂ ୱା ନିମନ୍ତେତି; ସୋଦାନି ମଂ ଅନପଲୋକେତ୍ୱା ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ନିମନ୍ତେସି; ଦୁଟ୍ଠୋଦାନାୟଂ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଅନପେକ୍ଖୋ ୱିରତ୍ତରୂପୋ ମୟୀ'ତି ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଲଂ, ଗହପତି, ନାଧିୱାସେମୀ''ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ସୁଧମ୍ମଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଧିୱାସେତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟୋ ସୁଧମ୍ମୋ ସ୍ୱାତନାୟ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଥେରେହୀ''ତି। ''ଅଲଂ, ଗହପତି, ନାଧିୱାସେମୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି 'କିଂ ମେ କରିସ୍ସତି ଅୟ୍ୟୋ ସୁଧମ୍ମୋ ଅଧିୱାସେନ୍ତୋ ୱା ଅନଧିୱାସେନ୍ତୋ ୱା'ତି ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ସୁଧମ୍ମଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି।

୩୪। ଅଥ ଖୋ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ତସ୍ସା ରତ୍ତିୟା ଅଚ୍ଚୟେନ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଣୀତଂ ଖାଦନୀୟଂ ଭୋଜନୀୟଂ ପଟିୟାଦାପେସି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ 'ଯଂନୂନାହଂ ଚିତ୍ତସ୍ସ ଗହପତିନୋ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଟିୟତ୍ତଂ ପସ୍ସେୟ୍ୟ'ନ୍ତି ପୁବ୍ବଣ୍ହସମୟଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାୟ ଯେନ ଚିତ୍ତସ୍ସ ଗହପତିନୋ ନିୱେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଯେନାୟସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ସୁଧମ୍ମଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଆୟସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ ଏତଦୱୋଚ – ''ପହୂତଂ ଖୋ ତେ ଇଦଂ, ଗହପତି, ଖାଦନୀୟଂ ଭୋଜନୀୟଂ ପଟିୟତ୍ତଂ; ଏକା ଚ ଖୋ ଇଧ ନତ୍ଥି ଯଦିଦଂ ତିଲସଙ୍ଗୁଳିକା''ତି। ''ବହୁମ୍ହି ୱତ, ଭନ୍ତେ, ରତନେ ବୁଦ୍ଧୱଚନେ [ଭନ୍ତେ ବୁଦ୍ଧୱଚନେ (ସ୍ୟା।)] ୱିଜ୍ଜମାନେ ଅୟ୍ୟେନ ସୁଧମ୍ମେନ ଯଦେୱ କିଞ୍ଚି ଭାସିତଂ ଯଦିଦଂ ତିଲସଙ୍ଗୁଳିକାତି। ଭୂତପୁବ୍ବଂ, ଭନ୍ତେ, ଦକ୍ଖିଣାପଥକା ୱାଣିଜା ପୁରତ୍ଥିମଂ ଜନପଦଂ ଅଗମଂସୁ ୱାଣିଜ୍ଜାୟ। ତେ ତତୋ କୁକ୍କୁଟିଂ ଆନେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ

ସା, ଭନ୍ତେ, କୁକ୍କୁଟୀ କାକେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱାସଂ କପ୍ପେସି। ସା ପୋତକଂ ଜନେସି। ଯଦା ଖୋ ସୋ, ଭନ୍ତେ, କୁକ୍କୁଟପୋତକୋ କାକୱସ୍ସଂ ୱସ୍ସିତୁକାମୋ ହୋତି, କାକକୁକ୍କୁଟୀତି ୱସ୍ସତି; ଯଦା କୁକ୍କୁଟିୱସ୍ସଂ ୱସ୍ସିତୁକାମୋ ହୋତି, କୁକ୍କୁଟିକାକାତି ୱସ୍ସତି। ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ବହୁମ୍ହି ରତନେ ବୁଦ୍ଧୱଚନେ ୱିଜ୍ଜମାନେ ଅୟ୍ୟେନ ସୁଧମ୍ମେନ ଯଦେୱ କିଞ୍ଚି ଭାସିତଂ ଯଦିଦଂ ତିଲସଂଗୁଳିକା''ତି। ''ଅକ୍କୋସସି ମଂ ତ୍ୱଂ, ଗହପତି, ପରିଭାସସି ମଂ ତ୍ୱଂ, ଗହପତି। ଏସୋ ତେ, ଗହପତି, ଆୱାସୋ, ପକ୍କମିସ୍ସାମୀ''ତି। ''ନାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟଂ ସୁଧମ୍ମଂ ଅକ୍କୋସାମି, ପରିଭାସାମି [ନ ପରିଭାସାମି (ସୀ। ସ୍ୟା।)]। ୱସତୁ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟୋ ସୁଧମ୍ମୋ ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡେ। ରମଣୀୟଂ ଅମ୍ବାଟକୱନଂ। ଅହଂ ଅୟ୍ୟସ୍ସ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସାମି, ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରାନ''ନ୍ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଖୋ...ପେ... ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ଆୟସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅକ୍କୋସସି ମଂ ତ୍ୱଂ, ଗହପତି, ପରିଭାସସି ମଂ ତ୍ୱଂ, ଗହପତି। ଏସୋ ତେ, ଗହପତି, ଆୱାସୋ, ପକ୍କମିସ୍ସାମୀ''ତି। ''କହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟୋ ସୁଧମ୍ମୋ ଗମିସ୍ସତୀ''ତି? ''ସାୱତ୍ଥିଂ ଖୋ ଅହଂ, ଗହପତି, ଗମିସ୍ସାମି ଭଗୱନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାୟା''ତି। ''ତେନ ହି, ଭନ୍ତେ, ଯଞ୍ଚ ଅତ୍ତନା ଭଣିତଂ, ଯଞ୍ଚ ମୟା ଭଣିତଂ ତଂ ସବ୍ବଂ ଭଗୱତୋ ଆରୋଚେହି। ଅନଚ୍ଛରିୟଂ ଖୋ ପନେତଂ, ଭନ୍ତେ, ଯଂ ଅୟ୍ୟୋ ସୁଧମ୍ମୋ ପୁନଦେୱ ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡଂ ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛେୟ୍ୟା''ତି।

୩୫। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ ସେନାସନଂ ସଂସାମେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାୟ ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ତେନ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ଜେତୱନଂ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ ଯଞ୍ଚ ଅତ୍ତନା ଭଣିତଂ ଯଞ୍ଚ ଚିତ୍ତେନ ଗହପତିନା ଭଣିତଂ ତଂ ସବ୍ବଂ ଭଗୱତୋ ଆରୋଚେସି।

ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅନନୁଲୋମିକଂ ଅପ୍ପତିରୂପଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅକପ୍ପିୟଂ ଅକରଣୀୟଂ। କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ସଦ୍ଧଂ ପସନ୍ନଂ ଦାୟକଂ କାରକଂ ସଙ୍ଘୁପଟ୍ଠାକଂ ହୀନେନ ଖୁଂସେସ୍ସସି, ହୀନେନ ୱମ୍ଭେସ୍ସସି? ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ...ପେ... ୱିଗରହିତ୍ୱା...ପେ... ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମଂ କରୋତୁ – ଚିତ୍ତୋ ତେ ଗହପତି ଖମାପେତବ୍ବୋତି। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାତବ୍ବଂ – ପଠମଂ ସୁଧମ୍ମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ଚୋଦେତ୍ୱା ସାରେତବ୍ବୋ, ସାରେତ୍ୱା ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତବ୍ବୋ, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୩୬। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ସୁଧମ୍ମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ସଦ୍ଧଂ ପସନ୍ନଂ ଦାୟକଂ କାରକଂ ସଙ୍ଘୁପଟ୍ଠାକଂ ହୀନେନ ଖୁଂସେତି, ହୀନେନ ୱମ୍ଭେତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ – ଚିତ୍ତୋ ତେ ଗହପତି ଖମାପେତବ୍ବୋତି। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ସୁଧମ୍ମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ସଦ୍ଧଂ ପସନ୍ନଂ ଦାୟକଂ କାରକଂ ସଙ୍ଘୁପଟ୍ଠାକଂ ହୀନେନ ଖୁଂସେତି, ହୀନେନ ୱମ୍ଭେତି। ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମଂ କରୋତି – ଚିତ୍ତୋ ତେ ଗହପତି ଖମାପେତବ୍ବୋତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ଚିତ୍ତୋ ତେ ଗହପତି ଖମାପେତବ୍ବୋତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି...ପେ... ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ସୁଧମ୍ମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ସଦ୍ଧଂ ପସନ୍ନଂ ଦାୟକଂ କାରକଂ ସଙ୍ଘୁପଟ୍ଠାକଂ ହୀନେନ ଖୁଂସେତି, ହୀନେନ ୱମ୍ଭେତି। ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମଂ କରୋତି – ଚିତ୍ତୋ ତେ ଗହପତି ଖମାପେତବ୍ବୋତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ଚିତ୍ତୋ ତେ ଗହପତି ଖମାପେତବ୍ବୋତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''କତଂ ସଙ୍ଘେନ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମଂ – ଚିତ୍ତୋ ତେ ଗହପତି ଖମାପେତବ୍ବୋତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୩୭। ''ତୀହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି, ଅସାରେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅସାରେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି , ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ଵାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ଵାଦସକଂ

୩୮। ‘‘ତୀହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି, ସାରେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି…ପେ… ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ସାରେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ଵା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ଵାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଆକଙ୍ଖମାନଚତୁକ୍କଂ

୩୯। ‘‘ପଞ୍ଚହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଗିହୀନଂ ଅଲାଭାଯ ପରିସକ୍କତି, ଗିହୀନଂ ଅନତ୍ଥାଯ ପରିସକ୍କତି, ଗିହୀନଂ ଅନାଵାସାଯ [ଅଵାସାଯ (ସୀ।)] ପରିସକ୍କତି, ଗିହୀ ଅକ୍କୋସତି ପରିଭାସତି, ଗିହୀ ଗିହୀହି ଭେଦେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଗିହୀନଂ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି , ଗିହୀନଂ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଗିହୀନଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଗିହୀ ହୀନେନ ଖୁଂସେତି ହୀନେନ ଵମ୍ଭେତି, ଗିହୀନଂ ଧମ୍ମିକଂ ପଟିସ୍ସଵଂ ନ ସଚ୍ଚାପେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

‘‘ପଞ୍ଚନ୍ନଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ଗିହୀନଂ ଅଲାଭାଯ ପରିସକ୍କତି, ଏକୋ ଗିହୀନଂ ଅନତ୍ଥାଯ ପରିସକ୍କତି, ଏକୋ ଗିହୀନଂ ଅନାଵାସାଯ ପରିସକ୍କତି, ଏକୋ ଗିହୀ ଅକ୍କୋସତି ପରିଭାସତି, ଏକୋ ଗିହୀ ଗିହୀହି ଭେଦେତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

‘‘ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ। ଏକୋ ଗିହୀନଂ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଗିହୀନଂ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଗିହୀନଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଗିହୀ ହୀନେନ ଖୁଂସେତି ହୀନେନ ୱମ୍ଭେତି, ଏକୋ ଗିହୀନଂ ଧମ୍ମିକଂ ପଟିସ୍ସୱଂ ନ ସଚ୍ଚାପେତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

ଆକଙ୍ଖମାନଚତୁକ୍କଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଅଟ୍ଠାରସୱତ୍ତଂ

୪୦। ‘‘ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମକତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା – ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦିତବ୍ବା। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ୱା ତାଦିସିକା , ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସୱଚନୀଯଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ , ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମେ ଅଟ୍ଠାରସୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪୧। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ଅକାସି – ‘‘ଚିତ୍ତୋ ତେ ଗହପତି ଖମାପେତବ୍ବୋ’’ତି। ସୋ ସଙ୍ଘେନ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମକତୋ ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ମଙ୍କୁଭୂତୋ ନାସକ୍ଖି ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଖମାପେତୁଂ। ପୁନଦେୱ ସାୱତ୍ଥିଂ ପଚ୍ଚାଗଞ୍ଛି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଖମାପିତୋ ତଯା, ଆୱୁସୋ ସୁଧମ୍ମ, ଚିତ୍ତୋ ଗହପତୀ’’ତି? ‘‘ଇଧାହଂ, ଆୱୁସୋ, ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ମଙ୍କୁଭୂତୋ ନାସକ୍ଖିଂ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଖମାପେତୁ’’ନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ…। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନୁଦୂତଂ ଦେତୁ – ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଖମାପେତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ ଭିକ୍ଖୱେ ଦାତବ୍ବୋ – ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନୁଦୂତଂ ଦଦେଯ୍ଯ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଖମାପେତୁଂ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନୁଦୂତଂ ଦେତି ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଖମାପେତୁଂ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନୁଦୂତସ୍ସ ଦାନଂ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଖମାପେତୁଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନୁଦୂତୋ ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଖମାପେତୁଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

୪୨। ‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁଧମ୍ମେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଅନୁଦୂତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି ଖମାପେତବ୍ବୋ – ‘ଖମ, ଗହପତି, ପସାଦେମି ତ’ନ୍ତି। ଏୱଞ୍ଚେ ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ଖମତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଖମତି, ଅନୁଦୂତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ‘ଖମ, ଗହପତି, ଇମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପସାଦେତି ତ’ନ୍ତି। ଏୱଞ୍ଚେ ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ଖମତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଖମତି, ଅନୁଦୂତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ‘ଖମ, ଗହପତି, ଇମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଅହଂ ତଂ ପସାଦେମୀ’ତି। ଏୱଞ୍ଚେ ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ଖମତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଖମତି, ଅନୁଦୂତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ‘ଖମ, ଗହପତି, ଇମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱଚନେନା’ତି। ଏୱଞ୍ଚେ ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ଖମତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଖମତି, ଅନୁଦୂତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସୁଧମ୍ମୋ ଭିକ୍ଖୁ [ସୁଧମ୍ମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ… ସା ଆପତ୍ତି ଦେସାପେତବ୍ବାତି (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଚିତ୍ତସ୍ସ ଗହପତିନୋ ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ଅୱିଜହାପେତ୍ୱା ସୱନୂପଚାରଂ ଅୱିଜହାପେତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କାରାପେତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାପେତ୍ୱା ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ’’ତି [ସୁଧମ୍ମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ… ସା ଆପତ୍ତି ଦେସାପେତବ୍ବାତି (ସୀ। ସ୍ଯା।)]।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସୁଧମ୍ମୋ ଅନୁଦୂତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଚିତ୍ତଂ ଗହପତିଂ ଖମାପେସି। ସୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଭିକ୍ଖୂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘେନ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି,

ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତୁ।

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ

୪୩। ‘‘ପଞ୍ଚହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

[ପରି। ୪୨୦] ‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ଓକାସଂ କାରେତି, ଚୋଦେତି , ସାରେତି, ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମେ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ

୪୪। ‘‘ପଞ୍ଚହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନ ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ନ ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ନ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ନ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ନ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ନ ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ନ ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ନ ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ନ ଓକାସଂ କାରେତି, ନ ଚୋଦେତି, ନ ସାରେତି, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମେ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଅଟ୍ଠାରସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪୫। ‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ତେନ [ତେନ ହି (ସ୍ୟା। କା।)], ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁଧମ୍ମେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘେନ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି, ପଟିସାରଣୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚାମୀ’ତି । ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ସୁଧମ୍ମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ପଟିସାରଣୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ସୁଧମ୍ମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି,

ପଟିସାରଣୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ସୁଧମ୍ମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ପଟିସାରଣୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧଂ ସଙ୍ଘେନ ସୁଧମ୍ମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ

୪୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା କୋସମ୍ବିଯଂ ୱିହରତି ଘୋସିତାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପସ୍ସିତୁଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛିସ୍ସତି ଆପତ୍ତିଂ ପସ୍ସିତୁ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପସ୍ସିତୁ''ନ୍ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସୋ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛିସ୍ସତି ଆପତ୍ତିଂ ପସ୍ସିତୁଂ? ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତୁ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାତବ୍ବଂ – ପଠମଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ଚୋଦେତ୍ୱା ସାରେତବ୍ବୋ, ସାରେତ୍ୱା ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତବ୍ବୋ, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୪୭। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପସ୍ସିତୁଂ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପସ୍ସିତୁଂ। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତି – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପସ୍ସିତୁଂ। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତି – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''କତଂ ସଙ୍ଘେନ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

''ଆୱାସପରମ୍ପରଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଂସଥ – 'ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ ଆପତ୍ତିଯା [ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଯା (ସୀ। କ।)] ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନା'ତି।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୪୮। ‘‘ତୀହି, ଭିକ୍ଖବେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖବେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅନାପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସନାଗାମିନିୟା ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଦେସିତାୟ ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅନାପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସନାଗାମିନିୟା ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସିତାୟ ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୪୯। ‘‘ତୀହି , ଭିକ୍ଖବେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖବେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ…ପେ…। ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଦେସନାଗାମିନିୟା ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସିତାୟ ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି…ପେ… ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସନାଗାମିନିୟା ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସିତାୟ ଆପତ୍ତିୟା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ

୫୦।[ପରି। ୩୨୩] ‘‘ତୀହି , ଭିକ୍ଖବେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ ; ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖବେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅତିଦିଟ୍ଠିୟା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ତୀହଙ୍ଗେହି

ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଧମ୍ମସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

''ତିଣ୍ଣଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଏକୋ ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ଵିଵାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ଏକୋ ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଏକୋ ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ଵିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଏକୋ ଅଧିସୀଲେ ସୀଲଵିପନ୍ନୋ ହୋତି , ଏକୋ ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରଵିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅତିଦିଟ୍ଠିୟା ଦିଟ୍ଠିଵିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଏକୋ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମେ

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ତେଚତ୍ତାଲୀସଵତ୍ତଂ

୫୧। ''ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମକତେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ଵତ୍ତିତବ୍ବଂ । ତତ୍ରାୟଂ ସମ୍ମାଵତ୍ତନା – ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସୟୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋଵାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନ ଓଵଦିତବ୍ବା। ଯାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ଵା ତାଦିସିକା, ତତୋ ଵା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା । ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଭିଵାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରୋ, ସେୟ୍ୟାଭିହାରୋ, ପାଦୋଦକଂ, ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀଵରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ ସାଦିତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୀଲଵିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତବ୍ବୋ, ନ ଆଚାରଵିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତବ୍ବୋ, ନ ଦିଟ୍ଠିଵିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତବ୍ବୋ, ନ ଆଜୀଵଵିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂହି ଭେଦେତବ୍ବୋ [ନ ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭେଦେତବ୍ବା (ସ୍ୟା।)], ନ ଗିହିଦ୍ଧଜୋ ଧାରେତବ୍ବୋ, ନ ତିତ୍ଥିୟଦ୍ଧଜୋ ଧାରେତବ୍ବୋ, ନ ତିତ୍ଥିୟା ସେଵିତବ୍ବା; ଭିକ୍ଖୂ ସେଵିତବ୍ବା, ଭିକ୍ଖୁସିକ୍ଖାୟ ସିକ୍ଖିତବ୍ବଂ [ଭିକ୍ଖୁସିକ୍ଖା ସିକ୍ଖିତବ୍ବା (ସ୍ୟା।)]। ନ ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆଵାସେ ଵତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାଵାସେ ଵତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆଵାସେ ଵା ଅନାଵାସେ ଵା ଵତ୍ଥବ୍ବଂ, ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ଵା ଆସନା ଵୁଟ୍ଠାତବ୍ବଂ, ନ ପକତତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆସାଦେତବ୍ବୋ ଅନ୍ତୋ ଵା ବହି ଵା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପଵାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସଵଚନୀୟଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁଵାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ, ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପୟୋଜେତବ୍ବ''ନ୍ତି।

ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମେ

ତେଚତ୍ତାଲୀସଵତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୨। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ଅକାସି – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ସୋ ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମକତୋ ତମ୍ହା ଆଵାସା ଅଞ୍ଞଂ ଆଵାସଂ ଅଗମାସି। ତତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୂ ନେଵ ଅଭିଵାଦେସୁଂ, ନ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠେସୁଂ, ନ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ନ

ସାମୀଚିକମ୍ମଂ ଅକଂସ୍ସୁ, ନ ସକ୍କରିଂସ୍ସୁ, ନ ଗରୁ କରିଂସ୍ସୁ [ନ ଗରୁକରିଂସ୍ସୁ (କ।)], ନ ମାନେସୁଂ, ନ ପୂଜେସୁଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁହି ଅସକ୍କରିୟମାନୋ ଅଗରୁକରିୟମାନୋ ଅମାନିୟମାନୋ ଅପୂଜିୟମାନୋ ଅସକ୍କାରପକତୋ ତମ୍ହାପି ଆୱାସା ଅଞ୍ଞଂ ଆୱାସଂ ଅଗମାସି। ତତ୍ଥପି ଭିକ୍ଖୂ ନେୱ ଅଭିୱାଦେସୁଂ, ନ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠେସୁଂ, ନ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ନ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ ଅକଂସୁ, ନ ସକ୍କରିଂସୁ, ନ ଗରୁଂ କରିଂସୁ, ନ ମାନେସୁଂ, ନ ପୂଜେସୁଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁହି ଅସକ୍କରିୟମାନୋ ଅଗରୁକରିୟମାନୋ ଅମାନିୟମାନୋ ଅପୂଜିୟମାନୋ ଅସକ୍କାରପକତୋ ତମ୍ହାପି ଆୱାସା ଅଞ୍ଞଂ ଆୱାସଂ ଅଗମାସି। ତତ୍ଥପି ଭିକ୍ଖୂ ନେୱ ଅଭିୱାଦେସୁଂ, ନ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠେସୁଂ, ନ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ନ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ ଅକଂସୁ, ନ ସକ୍କରିଂସୁ, ନ ଗରୁଂ କରିଂସୁ, ନ ମାନେସୁଂ, ନ ପୂଜେସୁଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁହି ଅସକ୍କରିୟମାନୋ ଅଗରୁକରିୟମାନୋ ଅମାନିୟମାନୋ ଅପୂଜିୟମାନୋ ଅସକ୍କାରପକତୋ ପୁନଦେୱ କୋସମ୍ବିଂ ପଚ୍ଚାଗଞ୍ଛି। ସୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଭିକ୍ଖୂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦେତି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ...ପେ...। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତୁ।

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବ-ତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ

୫୩। ''ପଞ୍ଚହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନିସ୍ସୟଂ ଦେତି, ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିୟତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

[ପରି। ୪୨୦] ''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ ସାଦିୟତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସେୟ୍ୟାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପ୍ପଟିଗ୍ଗହଣଂ , ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ ସାଦିୟତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ , ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଆଚାରୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଭିକ୍ଖୁଂ [ଭିକ୍ଖୂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୂହି ଭେଦେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଗିହିଦ୍ଧଜଂ ଧାରେତି, ତିତ୍ଥିୟଦ୍ଧଜଂ ଧାରେତି, ତିତ୍ଥିୟେ ସେୱତି; ଭିକ୍ଖୂ ନ ସେୱତି, ଭିକ୍ଖୁସିକ୍ଖାୟ ନ ସିକ୍ଖତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱସତି, ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱସତି, ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱସତି; ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ନ ୱୁଟ୍ଠାତି; ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆସାଦେତି ଅନ୍ତୋ ୱା ବହି ୱା – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ଓକାସଂ କାରେତି, ଚୋଦେତି, ସାରେତି, ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବ-ତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବ-ତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ

୫୪। ‘‘ପଞ୍ଚହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନ ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ନ ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ନ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ନ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ନ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ ସାଦିଯତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସେଯ୍ୟାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ ସାଦିଯତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ନ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ନ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ନ ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ନ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭେଦେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ଗିହିଦ୍ଧଜଂ ଧାରେତି, ନ ତିତ୍ଥିଯଦ୍ଧଜଂ ଧାରେତି, ନ ତିତ୍ଥିଯେ ସେୱତି, ଭିକ୍ଖୂ ସେୱତି, ଭିକ୍ଖୁସିକ୍ଖାଯ ସିକ୍ଖତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱସତି, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱସତି, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱସତି, ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ୱୁଟ୍ଠାତି, ନ ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆସାଦେତି ଅନ୍ତୋ ୱା ବହି ୱା – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ନ ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ନ ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ନ ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ନ ଓକାସଂ କାରେତି, ନ ଚୋଦେତି, ନ ସାରେତି, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବତେଚତ୍ତାଳୀସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୫। ''ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛନ୍ନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି । ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧଂ ସଙ୍ଘେନ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ

୫୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା କୋସମ୍ବିଯଂ ୱିହରତି ଘୋସିତାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପଟିକାତୁଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛିସ୍ସତି ଆପତ୍ତିଂ ପଟିକାତୁ''ନ୍ତି? ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପଟିକାତୁ''ନ୍ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସୋ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛିସ୍ସତି ଆପତ୍ତିଂ ପଟିକାତୁଂ। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତୁ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାତବ୍ବଂ – ପଠମଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ଚୋଦେତ୍ୱା ସାରେତବ୍ବୋ, ସାରେତ୍ୱା ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତବ୍ବୋ, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପଟିକାତୁଂ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ

ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପଟିକାତୁଂ। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତି – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆପତ୍ତିଂ ପଟିକାତୁଂ। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତି – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘କତଂ ସଙ୍ଘେନ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

‘‘ଆୱାସପରମ୍ପରଞ୍ଚ , ଭିକ୍ଖୱେ, ସଂସଥ – ‘ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ, ସଙ୍ଘେନ ଆପତ୍ତିଯା [ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଯା (ସୀ। କ।)] ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନା’ତି।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୫୭। ‘‘ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୫୮। ‘‘ତୀହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି…ପେ… ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ

୫୯।[ପରି। ୩୨୩] ''ତୀହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ । ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ତିଣ୍ଣଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ଏକୋ ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଏକୋ ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏକୋ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ।

ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ଆକଙ୍ଖମାନଛଙ୍କଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ତେଚତ୍ତାଲୀସଓତ୍ତଂ

୬୦। ‘‘ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମକତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାୟଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା – ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସୟୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନ ଓୱଦିତବ୍ବା। ଯାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ୱା ତାଦିସିକା, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରୋ, ସେୟ୍ୟାଭିହାରୋ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ ସାଦିତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତବ୍ବୋ , ନ ଆଚାରୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତବ୍ବୋ, ନ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତବ୍ବୋ, ନ ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂହି ଭେଦେତବ୍ବୋ। ନ ଗିହିଦ୍ଧଜୋ ଧାରେତବ୍ବୋ, ନ ତିତ୍ଥିୟଦ୍ଧଜୋ ଧାରେତବ୍ବୋ, ନ ତିତ୍ଥିୟା ସେୱିତବ୍ବା; ଭିକ୍ଖୂ ସେୱିତବ୍ବା, ଭିକ୍ଖୁସିକ୍ଖାୟ ସିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ୱୁଟ୍ଠାତବ୍ବଂ, ନ ପକତତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆସାଦେତବ୍ବୋ ଅନ୍ତୋ ୱା ବହି ୱା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସୱଚନୀୟଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ, ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପୟୋଜେତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମେ

ତେଚତ୍ତାଲୀସଓତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୧। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ଅକାସି – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ସୋ ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମକତୋ ତମ୍ହା ଆୱାସା ଅଞ୍ଞଂ ଆୱାସଂ ଅଗମାସି। ତତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୂ ନେୱ ଅଭିୱାଦେସୁଂ, ନ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠେସୁଂ, ନ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ନ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ ଅକଂସୁ, ନ ସକ୍କରିଂସୁ, ନ ଗରୁଂ କରିଂସୁ, ନ ମାନେସୁଂ, ନ ପୂଜେସୁଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂହି ଅସକ୍କରିୟମାନୋ ଅଗରୁକରିୟମାନୋ ଅମାନିୟମାନୋ ଅପୂଜିୟମାନୋ ଅସକ୍କାରପକତୋ ତମ୍ହାପି ଆୱାସା ଅଞ୍ଞଂ ଆୱାସଂ ଅଗମାସି। ତତ୍ଥପି ଭିକ୍ଖୂ ନେୱ ଅଭିୱାଦେସୁଂ, ନ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠେସୁଂ, ନ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ନ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ ଅକଂସୁ, ନ ସକ୍କରିଂସୁ, ନ ଗରୁଂ କରିଂସୁ, ନ ମାନେସୁଂ, ନ ପୂଜେସୁଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂହି ଅସକ୍କରିୟମାନୋ ଅଗରୁକରିୟମାନୋ ଅମାନିୟମାନୋ ଅପୂଜିୟମାନୋ ଅସକ୍କାରପକତୋ ତମ୍ହାପି ଆୱାସା ଅଞ୍ଞଂ ଆୱାସଂ ଅଗମାସି। ତତ୍ଥପି ଭିକ୍ଖୂ ନେୱ ଅଭିୱାଦେସୁଂ, ନ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠେସୁଂ, ନ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ନ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ ଅକଂସୁ, ନ ସକ୍କରିଂସୁ, ନ ଗରୁଂ କରିଂସୁ, ନ ମାନେସୁଂ, ନ ପୂଜେସୁଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂହି ଅସକ୍କରିୟମାନୋ ଅଗରୁକରିୟମାନୋ ଅମାନିୟମାନୋ ଅପୂଜିୟମାନୋ ଅସକ୍କାରପକତୋ ପୁନଦେୱ କୋସମ୍ବିଂ ପଚ୍ଚାଗଞ୍ଛି। ସୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଭିକ୍ଖୂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ…। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତୁ।

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ

୬୨। ‘‘ପଞ୍ଚହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନିସ୍ସୟଂ ଦେତି, ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିୟତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

[ପରି। ୪୨୦] ‘‘ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀୟକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ଗରହତି…ପେ… ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ ସାଦିୟତି…ପେ… ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସେୟ୍ୟାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ,

ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ ସାଦିଯତି…ପେ… ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭେଦେତି…ପେ… ଗିହିଦ୍ଧଜଂ ଧାରେତି, ତିତ୍ଥିଯଦ୍ଧଜଂ ଧାରେତି, ତିତ୍ଥିଯେ ସେୱତି, ଭିକ୍ଖୂ ନ ସେୱତି, ଭିକ୍ଖୁସିକ୍ଖାଯ ନ ସିକ୍ଖତି…ପେ… ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱସତି, ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱସତି, ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱସତି, ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ନ ୱୁଟ୍ଠାତି, ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆସାଦେତି ଅନ୍ତୋ ୱା ବହି ୱା – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ , ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ଓକାସଂ କାରେତି, ଚୋଦେତି, ସାରେତି, ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ

୬୩। ‘‘ପଞ୍ଚହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନ ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ନ ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ନ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ ; କମ୍ମଂ ନ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ନ ଗରହତି…ପେ… ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ ସାଦିଯତି…ପେ… ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସେଯ୍ୟାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପ୍ପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ ସାଦିଯତି…ପେ… ନ ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ନ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ନ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ନ ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ନ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭେଦେତି…ପେ… ନ ଗିହିଦ୍ଧଜଂ ଧାରେତି, ନ ତିତ୍ଥିଯଦ୍ଧଜଂ ଧାରେତି, ନ ତିତ୍ଥିଯେ ସେୱତି, ଭିକ୍ଖୂ ସେୱତି, ଭିକ୍ଖୁସିକ୍ଖାଯ ସିକ୍ଖତି…ପେ… ନ ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱସତି, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱସତି, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱସତି, ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ୱୁଟ୍ଠାତି, ନ ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆସାଦେତି ଅନ୍ତୋ ୱା ବହି ୱା – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ନ ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ନ ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ନ ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ନ ଓକାସଂ କାରେତି, ନ ଚୋଦେତି, ନ ସାରେତି, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪। ‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ତେନ ଭିକ୍ଖୱେ, ଛନ୍ନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ , ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧଂ ସଙ୍ଘେନ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ

୬୫।[ଇଦଂ ୱତ୍ଥୁ ପାଚି। ୪୧୭; ମ। ନି। ୨୩୪ ଆଦଯୋ] ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ [ଗନ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ (କ।)] ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି – ‘‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ନାମ କିର ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ‘‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ଅରିଟ୍ଠୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ। ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତେ, ଆୱୁସୋ ଅରିଟ୍ଠ, ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’ତି? ‘‘ଏୱଂବ୍ୟା ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’ତି।

‘‘ମାୱୁସୋ ଅରିଟ୍ଠ, ଏୱଂ ଅୱଚ। ମା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖି। ନ ହି ସାଧୁ ଭଗୱତୋ ଅବ୍ଭକ୍ଖାନଂ [ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖନଂ (କ।)]। ନ ହି ଭଗୱା ଏୱଂ ୱଦେଯ୍ୟ। ଅନେକପରିଯାଯେନାୱୁସୋ ଅରିଟ୍ଠ, ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାଯିକା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା। ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାଯାଯ। ଅପ୍ପସ୍ସାଦା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାଯାସା [ବହୂପାଯାସା (ସୀ। ସ୍ୟା।)], ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିଯ୍ୟୋ। ଅଟ୍ଠିକଙ୍କଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୂପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିଯ୍ୟୋ। ମଂସପେସୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା…ପେ… ତିଣୁକ୍କୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା…ପେ… ଅଙ୍ଗାରକାସୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ସୁପିନକୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ଯାଚିତକୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ରୁକ୍ଖଫଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ଅସିସୂନୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ସତ୍ତିସୂଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ସପ୍ପସିରୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୂପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିଯ୍ୟୋ’’ତି।

ଏୱମ୍ପି ଖୋ ଅରିଟ୍ଠୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବୋ ତେହି ଭିକ୍ଖୂହି ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ତଥେୱ ତଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଥାମସା ପରାମାସା ଅଭିନିୱିସ୍ସ ୱୋହରତି – ‘‘ଏୱଂବ୍ୟା ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’ତି। ଯତୋ ଚ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ନାସକ୍ଖିଂସୁ ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ଏତସ୍ମା ପାପକା ଦିଟ୍ଠିଗତା ୱିୱେଚେତୁଂ, ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ

ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତେ, ଅରିଟ୍ଠ, ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା''ତି? ''ଏୱଂବ୍ୟ ଖୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା''ତି।

''କସ୍ସ ନୁ ଖୋ ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ମଯା ଏୱଂ ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାସି? ନନୁ ମଯା, ମୋଘପୁରିସ, ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାଯିକା ୱୁତ୍ତା? ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାଯାଯ। ଅପ୍ପସ୍ସାଦା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା, ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିଯ୍ୟୋ। ଅଟ୍ଠିକଙ୍କଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା, ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିଯ୍ୟୋ। ମଂସପେସୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା...ପେ... ତିଣୁକ୍କୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା... ଅଙ୍ଗାରକାସୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା... ସୁପିନକୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା...ପେ... ଯାଚିତକୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା... ରୁକ୍ଖଫଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା... ଅସିସୂନୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା... ସତ୍ତିସୂଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା... ସପ୍ପସିରୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା, ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିଯ୍ୟୋ। ଅଥ ଚ ପନ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅତ୍ତନା ଦୁଗ୍ଗହିତେନ [ଦୁଗ୍ଗହିତେନ ଦିଟ୍ଠିଗତେନ (ସ୍ୟା।)] ଅମ୍ହେ ଚେୱ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖସି, ଅତ୍ତାନଞ୍ଚ ଖଣସି , ବହୁଞ୍ଚ ଅପୁଞ୍ଞଂ ପସୱସି। ତଞ୍ହି ତେ, ମୋଘପୁରିସ, ଭୱିସ୍ସତି ଦୀଘରତ୍ତଂ ଅହିତାଯ ଦୁକ୍ଖାଯ। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ...ପେ... ୱିଗରହିତ୍ୱା...ପେ... ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତୁ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ ଭିକ୍ଖୱେ କାତବ୍ବଂ – ପଠମଂ ଅରିଟ୍ଠୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ଚୋଦେତ୍ୱା ସାରେତବ୍ବୋ, ସାରେତ୍ୱା ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତବ୍ବୋ, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୬୬। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯାତି। ସୋ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯାତି। ସୋ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି । ସଙ୍ଘୋ ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତି – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି...ପେ... ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯାତି। ସୋ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ସଙ୍ଘୋ ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋତି – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''କତଂ ସଙ୍ଘେନ ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

''ଆୱାସପରମ୍ପରଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଂସଥ – 'ଅରିଟ୍ଠୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବୋ, ସଙ୍ଘେନ ପାପିକାଯ [ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବୋ ପାପିକାଯ (ସୀ। କ।)] ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ , ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନା'''ତି।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୬୭। ''ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ,

ଦୁଓ୍ପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁଓ୍ପସନ୍ତଞ୍ଚ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁଓ୍ପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅନାପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଅନାରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ଵଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ , ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁଓ୍ପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୬୮। ''ତୀହି , ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି…ପେ… ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିପୁଚ୍ଛା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଦେସନାଗାମିନିଯା ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଦେସିତାଯ ଆପତ୍ତିଯା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଚୋଦେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ସାରେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା କତଂ ହୋତି, ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଵିନଯକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁଵୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ

୬୯।[ପରି। ୩୨୩] ''ତୀହି , ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ଵିଵାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ବାଲୋ ହୋତି

ଅବ୍ବଣ୍ଣୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

''ଅପରେହିପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ। ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

''ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ। ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

''ତିଣ୍ଣଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ। ଏକୋ ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ଏକୋ ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ଯତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଏକୋ ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ। ଏକୋ ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ , ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

''ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ। ଏକୋ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରେଯ୍ଯ।

ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ତେଚତ୍ତାଲୀସୱତ୍ତଂ

୭୦। ''ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା – ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦିତବ୍ବା। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ୱା ତାଦିସିକା, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା...ପେ... ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସୱଚନୀଯଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ, ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବ''ନ୍ତି।

ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ତେଚତ୍ତାଲୀସୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭୧। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ଅକାସି – ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ। ସୋ ସଙ୍ଘେନ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ୱିବ୍ଭମି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି

ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅରିଟ୍ଠୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବୋ ସଙ୍ଘେନ , ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ୱିବ୍ଭମିସ୍ସତୀ’’ତି? ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରିଟ୍ଠୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବୋ ସଙ୍ଘେନ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ୱିବ୍ଭମତୀ’’ତି [ୱିବ୍ଭମୀତି (ସୀ। କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ‘‘ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସୋ ସଙ୍ଘେନ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ୱିବ୍ଭମିସ୍ସତି? ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତୁ।

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ

୭୨। ‘‘ପଞ୍ଚହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

[ପରି। ୪୨୦] ‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ…ପେ… ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ଓକାସଂ କାରେତି, ଚୋଦେତି, ସାରେତି , ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ନପ୍ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ

୭୩। ‘‘ପଞ୍ଚହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ନ ନିସ୍ସଯଂ ଦେତି, ନ ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠାପେତି, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତିଂ ସାଦିଯତି, ସମ୍ମତୋପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କତଂ ହୋତି ତଂ ଆପତ୍ତିଂ ନ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞଂ ୱା ତାଦିସିକଂ , ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରଂ; କମ୍ମଂ ନ ଗରହତି, କମ୍ମିକେ ନ ଗରହତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ…ପେ…।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତବ୍ବଂ। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥଂ ଠପେତି, ନ ପୱାରଣଂ ଠପେତି, ନ ସୱଚନୀଯଂ କରୋତି, ନ ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତି, ନ ଓକାସଂ କାରେତି, ନ ଚୋଦେତି, ନ ସାରେତି, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ,

ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତଙ୍ଗ’’।

ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମେ

ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତଙ୍ଗତେଚତ୍ତାଲୀସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭୪। ‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତଙ୍ଗଂ। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘେନ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତାମି, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ , ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେନ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମକତୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧଂ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

କମ୍ମକ୍ଖନ୍ଧକୋ ପଠମୋ।

ଇମମ୍ହି ଖନ୍ଧକେ ୱତ୍ଥୂ ସତ୍ତ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ପଣ୍ଡୁଲୋହିତକା ଭିକ୍ଖୂ, ସଯଂ ଭଣ୍ଡନକାରକା;

ତାଦିସେ ଉପସଙ୍କମ୍ମ, ଉସ୍ସହିଂସୁ ଚ ଭଣ୍ଡନେ।

ଅନୁପ୍ପନ୍ନାପି ଜାଯନ୍ତି [ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଜାଯନ୍ତି (ସୀ। ସ୍ୟା।)], ଉପ୍ପନ୍ନାନିପି ୱଡ୍ଢରେ [ଉପ୍ପନ୍ନାନି ପୱଡ୍ଢରେ (ସୀ।), ଉପ୍ପନ୍ନାପି ପୱଡ୍ଢନ୍ତି (କ।)];

ଅପ୍ପିଚ୍ଛା ପେସଲା ଭିକ୍ଖୂ, ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ପଦସ୍ସତୋ [ପରୀସତୋ (ସ୍ଯା।), ପରସ୍ସତୋ (ସୀ।)]।

ସଦ୍ଧମ୍ମଟ୍ଠିତିକୋ ବୁଦ୍ଧୋ, ସଯମ୍ଭୂ ଅଗ୍ଗପୁଗ୍ଗଲୋ;

ଆଣାପେସି ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମଂ ସାୱତ୍ଥିଯଂ ଜିନୋ।

ଅସମ୍ମୁଖାପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛାପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ କତଞ୍ଚ ଯଂ;

ଅନାପତ୍ତି ଅଦେସନେ, ଦେସିତାଯ କତଞ୍ଚ ଯଂ।

ଅଚୋଦେତ୍ୱା ଅସାରେତ୍ୱା, ଅନାରୋପେତ୍ୱା ଚ ଯଂ କତଂ;

ଅସମ୍ମୁଖା ଅଧମ୍ମେନ, ୱଗ୍ଗେନ ଚାପି [ୱଗ୍ଗେନାପି ଚ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଯଂ କତଂ।

ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛା ଅଧମ୍ମେନ, ପୁନ ୱଗ୍ଗେନ [ୱଗ୍ଗେନାପି ଚ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଯଂ କତଂ;

ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାଯ ଅଧମ୍ମେନ, ୱଗ୍ଗେନ ଚାପି [ୱଗ୍ଗେନାପି ଚ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଯଂ କତଂ।

ଅନାପତ୍ତି [ଅନାପତ୍ତିଯା (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଅଧମ୍ମେନ, ୱଗ୍ଗେନ

ଚାପି [ୱଗ୍ଗେନାପି ଚ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଯଂ କତଂ।

ଅଦେସନାଗାମିନିଯା, ଅଧମ୍ମୱଗ୍ଗମେୱ ଚ।

ଦେସିତାଯ ଅଧମ୍ମେନ, ୱଗ୍ଗେନାପି ତଥେୱ ଚ;

ଅଚୋଦେତ୍ୱା ଅଧମ୍ମେନ, ୱଗ୍ଗେନାପି ତଥେୱ ଚ।

ଅସାରେତ୍ୱା ଅଧମ୍ମେନ, ୱଗ୍ଗେନାପି ତଥେୱ ଚ;

ଅନାରୋପେତ୍ୱା ଅଧମ୍ମେନ, ୱଗ୍ଗେନାପି ତଥେୱ ଚ।

କଣ୍ହୱାରନଯେନେୱ, ସୁକ୍କୱାରଂ ୱିଜାନିଯା;

ସଙ୍ଘୋ ଆକଙ୍ଖମାନୋ ଚ ଯସ୍ସ ତଜ୍ଜନିଯଂ କରେ।

ଭଣ୍ଡନଂ ବାଲୋ ସଂସଟ୍ଠୋ, ଅଧିସୀଲେ ଅଜ୍ଝାଚାରେ;

ଅତିଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନସ୍ସ, ସଙ୍ଘୋ ତଜ୍ଜନିଯଂ କରେ।

ବୁଦ୍ଧଧମ୍ମସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ, ଅୱଣ୍ଣଂ ଯୋ ଚ ଭାସତି;

ତିଣ୍ଣନ୍ନମ୍ପି ଚ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ସଙ୍ଘୋ ତଜ୍ଜନିଯଂ କରେ।

ଭଣ୍ଡନଂ କାରକୋ ଏକୋ, ବାଲୋ ସଂସଗ୍ଗନିସ୍ସିତୋ;

ଅଧିସୀଲେ ଅଜ୍ଝାଚାରେ, ତଥେୱ ଅତିଦିଟ୍ଠିଯା।

ବୁଦ୍ଧଧମ୍ମସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ, ଅୱଣ୍ଣଂ ଯୋ ଚ ଭାସତି;

ତଜ୍ଜନୀଯକମ୍ମକତୋ, ଏୱଂ ସମ୍ମାନୁୱତ୍ତନା।

ଉପସମ୍ପଦନିସ୍ସଯା, ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠନା;

ଓୱାଦସମ୍ମତେନାପି, ନ କରେ ତଜ୍ଜନୀକତୋ।

ନାପଜ୍ଜେ ତଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିଂ, ତାଦିସଞ୍ଚ ତତୋ ପରଂ;

କମ୍ମଞ୍ଚ କମ୍ମିକେ ଚାପି, ନ ଗରହେ ତଥାୱିଧୋ।

ଉପୋସଥଂ ପୱାରଣଂ, ପକତତ୍ତସ୍ସ ନଟ୍ଠପେ;

ସୱଚନିଂ [ନ ସୱଚନିଯଂ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଅନୁୱାଦୋ, ଓକାସୋ ଚୋଦନେନ ଚ।

ସାରଣଂ ସମ୍ପଯୋଗଞ୍ଚ, ନ କରେଯ୍ଯ ତଥାୱିଧୋ;

ଉପସମ୍ପଦନିସ୍ସଯା, ସାମଣେରଂ ଉପଟ୍ଠନା।

ଓୱାଦସମ୍ମତେନାପି, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି [ପଞ୍ଚଅଙ୍ଗୋ (କ।)] ନ ସମ୍ମତି;

ତଞ୍ଚାପଜ୍ଜତି ଆପତ୍ତିଂ, ତାଦିସଞ୍ଚ ତତୋ ପରଂ।

କମ୍ମଞ୍ଚ କମ୍ମିକେ ଚାପି, ଗରହନ୍ତୋ ନ ସମ୍ମତି;

ଉପୋସଥଂ ପୱାରଣଂ, ସୱଚନୀଯା ଚ ନୋୱାଦୋ।

ଓକାସୋ ଚୋଦନଞ୍ଚେୱ, ସାରଣା ସମ୍ପଯୋଜନା;

ଇମେହଟ୍ଠଙ୍ଗେହି ଯୋ ଯୁତ୍ତୋ, ତଜ୍ଜନାନୁପସମ୍ମତି।

କଣ୍ହୱାରନଯେନେୱ, ସୁକ୍କୱାରଂ ୱିଜାନିଯା;

ବାଲୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ, ସଂସଟ୍ଠୋପି ଚ ସେଯ୍ଯସୋ।

ନିଯସ୍ସକମ୍ମଂ ସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ, ଆଣାପେସି ମହାମୁନି;

କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ, ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା।

ଅନାଚାରଞ୍ଚ ୱିୱିଧଂ, ଆଚରିଂସୁ ଅସଞ୍ଞତା;

ପବ୍ବାଜନୀଯଂ ସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ, କମ୍ମଂ ସାୱତ୍ଥିଯଂ ଜିନୋ;

ମଚ୍ଛିକାସଣ୍ଡେ ସୁଧମ୍ମୋ, ଚିତ୍ତସ୍ସାୱାସିକୋ ଅହୁ।

ଜାତିୱାଦେନ ଖୁଂସେତି, ସୁଧମ୍ମୋ ଚିତ୍ତୁପାସକଂ;

ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମଂ, ଆଣାପେସି ତଥାଗତୋ।

କୋସମ୍ବିୟଂ ଛନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁଂ, ନିଚ୍ଛନ୍ତାପତ୍ତିଂ ପସ୍ସିତୁଂ;

ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖିପିତୁଂ, ଆଣାପେସି ଜିନୁତ୍ତମୋ।

ଛନ୍ନୋ ତଂଯେୱ ଆପତ୍ତିଂ, ପଟିକାତୁଂ ନ ଇଚ୍ଛତି;

ଉକ୍ଖେପନାପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଆଣାପେସି ୱିନାୟକୋ।

ପାପଦିଟ୍ଠି ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ, ଆସି ଅଞ୍ଞାଣନିସ୍ସିତା;

ଦିଟ୍ଠିୟାପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ [ଦିଟ୍ଠିଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ (କ।)], ଉକ୍ଖେପଂ ଜିନଭାସିତଂ।

ନିୟସ୍ସକମ୍ମଂ ପଜ୍ଜଂ [ପବ୍ବାଜଂ (କ।)], ତଥେୱ ପଟିସାରଣୀ;

ଅଦସ୍ସନାପ୍ପଟିକମ୍ମେ , ଅନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଚ ଦିଟ୍ଠିୟା।

ଦୱାନାଚାରୂପଘାତି, ମିଚ୍ଛାଆଜୀୱମେୱ ଚ;

ପବ୍ବାଜନୀୟକମ୍ମମ୍ହି, ଅତିରେକପଦା ଇମେ।

ଅଲାଭାୱଣ୍ଣା ଦ୍ୱେ ପଞ୍ଚ, ଦ୍ୱେ ପଞ୍ଚକାତି ନାମକା [ଦ୍ୱେ ପଞ୍ଚକୋତି ନାମକୋ (କ।)];

ପଟିସାରଣୀୟକମ୍ମମ୍ହି, ଅତିରେକପଦା ଇମେ।

ତଜ୍ଜନୀୟଂ ନିୟସ୍ସଞ୍ଚ, ଦୁୱେ କମ୍ମାପି ସାଦିସା [କମ୍ମେସୁ ସଦିସଂ (କ।)];

ପବ୍ବଜ୍ଜା [ପବ୍ବାଜା (କ।)] ପଟିସାରୀ ଚ, ଅତ୍ଥି ପଦାତିରିତ୍ତତା।

ତୟୋ ଉକ୍ଖେପନା କମ୍ମା, ସଦିସା ତେ ୱିଭତ୍ତିତୋ;

ତଜ୍ଜନୀୟନୟେନାପି, ସେସକମ୍ମଂ ୱିଜାନିୟାତି।

କମ୍ମକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୨। ପାରିୱାସିକକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ପାରିୱାସିକୱତ୍ତଂ

୭୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ପାରିୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ, ସେଯ୍ଯାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ପାରିୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ, ସେଯ୍ଯାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମ’’ନ୍ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ, ସେଯ୍ଯାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମ’’ନ୍ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ‘‘ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ, ସେଯ୍ଯାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସାଦିତବ୍ବଂ ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ , ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରୋ, ସେଯ୍ଯାଭିହାରୋ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯୋ ସାଦିଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ମିଥୁ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ, ସେଯ୍ଯାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ।

‘‘ଅନୁଜାନାମି , ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଞ୍ଚ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ – ଉପୋସଥଂ, ପୱାରଣଂ, ୱସ୍ସିକସାଟିକଂ, ଓଣୋଜନଂ, ଭତ୍ତଂ। ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ପାରିୱାସିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ ।

୭୬। ‘‘ପାରିୱାସିକେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦିତବ୍ବା। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ୱା ତାଦିସିକା, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସୱଚନୀଯଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ, ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବଂ।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତବ୍ବଂ, ନ ପୁରତୋ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ହୋତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଆସନପରିଯନ୍ତୋ ସେଯ୍ଯାପରିଯନ୍ତୋ ୱିହାରପରିଯନ୍ତୋ ସୋ ତସ୍ସ ପଦାତବ୍ବୋ। ତେନ ଚ ସୋ ସାଦିତବ୍ବୋ।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରେସମଣେନ ୱା ପଚ୍ଛାସମଣେନ ୱା କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତବ୍ବାନି, ନ ଆରଞ୍ଞିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ [ସମାଦିତବ୍ବଂ (କ।)], ନ ପିଣ୍ଡପାତିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ, ନ ଚ ତପ୍ପଚ୍ଚଯା ପିଣ୍ଡପାତୋ ନୀହରାପେତବ୍ବୋ – ମା ମଂ ଜାନିଂସୂତି।

‘‘ପାରିୱାସିକେନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ଆଗନ୍ତୁକେନ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ, ଆଗନ୍ତୁକସ୍ସ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ, ଉପୋସଥେ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ, ପୱାରଣାଯ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଗିଲାନୋ ହୋତି, ଦୂତେନପି ଆରୋଚେତବ୍ବଂ।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

‘‘ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା । ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ , ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

୮୦। ‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ୟଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ୟଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ୟଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ , ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ୟଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ , ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ, ୟତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ୟଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି

ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

''ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

''ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

''ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

''ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

୮୧। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ୱୁଟ୍ଠାତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆସନେନ ନିମନ୍ତେତବ୍ବୋ। ନ ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାୟଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାୟଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ [ଚଙ୍କମନ୍ତଂ (ଅଟ୍ଠକଥାୟଂ ସଂୱଣ୍ଣେତବ୍ବପାଠୋ)] ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

୮୨। ''ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପାରିୱାସିକେନ ୱୁଡ୍ଢତରେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ; ନ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ , ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାୟଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାୟଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

[ମହାୱ। ୩୯୩] ''ପାରିୱାସିକଚତୁତ୍ଥୋ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସଂ ଦଦେୟ୍ୟ, ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସେୟ୍ୟ, ମାନତ୍ତଂ ଦଦେୟ୍ୟ, ତଂୱୀସୋ ଅବ୍ଭେୟ୍ୟ, ଅକମ୍ମଂ [ଅକମ୍ମଂ ତଂ (ସ୍ୟା।)], ନ ଚ କରଣୀୟ''ନ୍ତି।

ଚତୁନ୍ନୱୁତିପାରିୱାସିକୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮୩। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉପାଲି ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି। ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉପାଲି ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କତି ନୁ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ପାରିୱାସିକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦା''ତି? ''ତୟୋ ଖୋ, ଉପାଲି, ପାରିୱାସିକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦା । ସହୱାସୋ, ୱିପ୍ପୱାସୋ, ଅନାରୋଚନା – ଇମେ ଖୋ, ଉପାଲି, ତୟୋ ପାରିୱାସିକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦା''ତି।

୮୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସାୱତ୍ଥିୟଂ ମହାଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ସନ୍ନିପତିତୋ ହୋତି। ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ପାରିୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ପରିୱାସଂ ସୋଧେତୁଂ । ଭଗୱତୋ [ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ (ସ୍ୟା।, ଏୱମୁପରିପି)] ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସଂ ନିକ୍ଖିପିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ତେନ ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – 'ପରିୱାସଂ ନିକ୍ଖିପାମୀ'ତି। ନିକ୍ଖିତ୍ତୋ ହୋତି ପରିୱାସୋ। 'ୱତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପାମୀ'ତି। ନିକ୍ଖିତ୍ତୋ ହୋତି ପରିୱାସୋ।

୮୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସାୱତ୍ଥିୟା ଭିକ୍ଖୂ ତହଂ ତହଂ ପକ୍କମିଂସୁ। ସକ୍କୋନ୍ତି ପାରିୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ପରିୱାସଂ ସୋଧେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସଂ ସମାଦିୟିତୁଂ [ସମାଦାତୁଂ (ସ୍ୟା। କଂ।)]। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମାଦିୟିତବ୍ବୋ [ସମାଦିତବ୍ବୋ

(ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ।)]। ତେନ ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – 'ପରିୱାସଂ ସମାଦିୟାମୀ'ତି। ସମାଦିନ୍ନୋ ହୋତି ପରିୱାସୋ। 'ୱତ୍ତଂ ସମାଦିୟାମୀ'ତି। ସମାଦିନ୍ନୋ ହୋତି ପରିୱାସୋ''।

ପାରିୱାସିକୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହୱତ୍ତଂ

୮୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିୟନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ, ସେୟ୍ୟାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିୟିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିୟନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମ''ନ୍ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିୟିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ! ନେତଂ ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସାଦିତବ୍ବଂ ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରୋ, ସେୟ୍ୟାଭିହାରୋ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯୋ ସାଦିୟେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ମିଥୁ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଞ୍ଚ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ – ଉପୋସଥଂ , ପୱାରଣଂ, ୱସ୍ସିକସାଟିକଂ, ଓଣୋଜନଂ, ଭତ୍ତଂ। ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାପେସ୍ସାମି ଯଥା ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହେହି ଭିକ୍ଖୂହି ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ।

୮୭। ''ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହେନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାୟଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସୟୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନ ଓୱଦିତବ୍ବା। ଯାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସଙ୍ଘେନ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସନାରହୋ କତୋ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ୱା ତାଦିସିକା, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସୱଚନୀୟଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ, ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପୟୋଜେତବ୍ବଂ।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତବ୍ବଂ, ନ ପୁରତୋ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ହୋତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଆସନପରିୟନ୍ତୋ ସେୟ୍ୟାପରିୟନ୍ତୋ ୱିହାରପରିୟନ୍ତୋ ସୋ ତସ୍ସ ପଦାତବ୍ବୋ। ତେନ ଚ ସୋ ସାଦିତବ୍ବୋ।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରେସମଣେନ ୱା ପଚ୍ଛାସମଣେନ ୱା କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତବ୍ବାନି, ନ ଆରଞ୍ଞିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ, ନ ପିଣ୍ଡପାତିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ, ନ ଚ ତପ୍ପଚ୍ଚୟା ପିଣ୍ଡପାତୋ ନୀହରାପେତବ୍ବୋ – ମା ମଂ ଜାନିଂସୂତି।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

''ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାୟା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ , ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ , ଭିକ୍ଖବେ , ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ , ଭିକ୍ଖବେ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ; ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ୱୁଟ୍ଠାତବ୍ବଂ, ପକତତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆସନେନ ନିମନ୍ତେତବ୍ବୋ; ନ ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଛମାଯଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ୱୁଡ୍ଢତରେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ; ନ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

[ମହାୱ। ୩୯୩] ‘‘ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହଚତୁତ୍ଥୋ ଚେ, ଭିକ୍ଖବେ, ପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେଯ୍ୟ, ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ତଂୱୀସୋ ଅବ୍ଭେଯ୍ୟ, ଅକମ୍ମଂ, ନ ଚ କରଣୀଯ’’ନ୍ତି।

ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ମାନତ୍ତାରହୱତ୍ତଂ

୮୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ମାନତ୍ତାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ, ସେଯ୍ୟାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା …ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ମାନତ୍ତାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ, ସେଯ୍ୟାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମ''ନ୍ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମ''ନ୍ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସାଦିତବ୍ବଂ ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯୋ ସାଦିଯେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ମିଥୁ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଞ୍ଚ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ – ଉପୋସଥଂ, ପୱାରଣଂ, ୱସ୍ସିକସାଟିକଂ, ଓଣୋଜନଂ, ଭତ୍ତଂ। ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାପେସ୍ସାମି ଯଥା ମାନତ୍ତାରହେହି ଭିକ୍ଖୂହି ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ।

୮୯। ''ମାନତ୍ତାରହେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ…ପେ… (ଯଥା ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସନା, ତଥା ୱିତ୍ଥାରେତବ୍ବଂ।) ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବଂ।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତବ୍ବଂ, ନ ପୁରତୋ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ହୋତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଆସନପରିଯନ୍ତୋ ସେଯ୍ୟାପରିଯନ୍ତୋ ୱିହାରପରିଯନ୍ତୋ ସୋ ତସ୍ସ ପଦାତବ୍ବୋ। ତେନ ଚ ସୋ ସାଦିତବ୍ବୋ।

''ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରେସମଣେନ ୱା ପଚ୍ଛାସମଣେନ ୱା କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତବ୍ବାନି, ନ ଆରଞ୍ଞିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ, ନ ପିଣ୍ଡପାତିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ, ନ ଚ ତପ୍ପଚ୍ଚଯା ପିଣ୍ଡପାତୋ ନୀହରାପେତବ୍ବୋ – ମା ମଂ ଜାନିଂସୂତି।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ …ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ

ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ୱୁଟ୍ଠାତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆସନେନ ନିମନ୍ତେତବ୍ବୋ। ନ ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

‘‘ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତାରହେନ ୱୁଡ୍ଢତରେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ; ନ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

[ମହାୱ। ୩୯୩] ‘‘ମାନତ୍ତାରହଚତୁତ୍ଥୋ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସଂ ଦଦେୟ୍ଯ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେୟ୍ଯ, ମାନତ୍ତଂ ଦଦେୟ୍ଯ, ତଂୱୀସୋ ଅବ୍ଭେୟ୍ଯ, ଅକମ୍ମଂ, ନ ଚ କରଣୀଯ’’ନ୍ତି।

ମାନତ୍ତାରହୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ମାନତ୍ତଚାରିକୱତ୍ତଂ

୯୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମାନତ୍ତଚାରିକା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରଂ, ସେଯ୍ଯାଭିହାରଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ମାନତ୍ତଚାରିକା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମ’’ନ୍ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମ’’ନ୍ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ‘‘ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

‘‘ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସାଦିତବ୍ବଂ ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଆସନାଭିହାରୋ, ସେଯ୍ଯାଭିହାରୋ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ, ପାଦକଥଲିକଂ, ପତ୍ତଚୀୱରପଟିଗ୍ଗହଣଂ, ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯୋ ସାଦିଯେୟ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ମିଥୁ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଞ୍ଚ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ – ଉପୋସଥଂ, ପୱାରଣଂ, ୱସ୍ସିକସାଟିକଂ, ଓଣୋଜନଂ, ଭତ୍ତଂ। ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ,

ମାନତ୍ତଚାରିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ମାନତ୍ତଚାରିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ।

୯୧। ‘‘ମାନତ୍ତଚାରିକେନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଓୱଦିତବ୍ବା। ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସଙ୍ଘେନ ମାନତ୍ତଂ ଦିନ୍ନଂ ହୋତି ସା ଆପତ୍ତି ନ ଆପଜ୍ଜିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞା ୱା ତାଦିସିକା, ତତୋ ୱା ପାପିଟ୍ଠତରା; କମ୍ମଂ ନ ଗରହିତବ୍ବଂ, କମ୍ମିକା ନ ଗରହିତବ୍ବା। ନ ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା, ନ ସୱଚନୀଯଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ, ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ, ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ନ ସାରେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବଂ।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତବ୍ବଂ, ନ ପୁରତୋ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ହୋତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଆସନପରିଯନ୍ତୋ ସେଯ୍ୟାପରିଯନ୍ତୋ ୱିହାରପରିଯନ୍ତୋ ସୋ ତସ୍ସ ପଦାତବ୍ବୋ। ତେନ ଚ ସୋ ସାଦିତବ୍ବୋ।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରେସମଣେନ ୱା ପଚ୍ଛାସମଣେନ ୱା କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତବ୍ବାନି, ନ ଆରଞ୍ଞିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ, ନ ପିଣ୍ଡପାତିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ, ନ ଚ ତପ୍ପଚ୍ଚଯା ପିଣ୍ଡପାତୋ ନୀହରାପେତବ୍ବୋ – ମା ମଂ ଜାନିଂସୂତି।

‘‘ମାନତ୍ତଚାରିକେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ଆଗନ୍ତୁକେନ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ, ଆଗନ୍ତୁକସ୍ସ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ, ଉପୋସଥେ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ, ପୱାରଣାଯ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ , ଦେୱସିକଂ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଗିଲାନୋ ହୋତି, ଦୂତେନପି ଆରୋଚେତବ୍ବଂ।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଘେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଘେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଘେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଘେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଘେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଘେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ ଭିକ୍ଖୱେ , ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଘେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା ଗନ୍ତବ୍ବୋ , ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ନାନାସଂୱାସକା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସଙ୍ଘେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

‘‘ଗନ୍ତବ୍ବୋ , ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଅନାୱାସା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ…

ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

''ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

''ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ୱୁଟ୍ଠାତବ୍ବଂ। ପକତତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆସନେନ ନିମନ୍ତେତବ୍ବୋ। ନ ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ୱୁଡ୍ଢତରେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ; ନ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ , ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

[ମହାୱ। ୩୯୩] ''ମାନତ୍ତଚାରିକଚତୁତ୍ଥୋ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସଂ ଦଦେୟ୍ୟ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେୟ୍ୟ, ମାନତ୍ତଂ ଦଦେୟ୍ୟ, ତଂୱୀସୋ ଅବ୍ଭେୟ୍ୟ, ଅକମ୍ମଂ, ନ ଚ କରଣୀଯ''ନ୍ତି।

୯୨। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଉପାଲି ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଉପାଲି ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କତି ନୁ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ମାନତ୍ତଚାରିକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦା''ତି? ''ଚତ୍ତାରୋ ଖୋ , ଉପାଲି, ମାନତ୍ତଚାରିକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦା। ସହୱାସୋ, ୱିପ୍ପୱାସୋ, ଅନାରୋଚନା, ଊନେ ଗଣେ ଚରଣଂ [ଚରଣନ୍ତି (କ।)] – ଇମେ ଖୋ, ଉପାଲି, ଚତ୍ତାରୋ ମାନତ୍ତଚାରିକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦା''ତି।

୯୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସାୱତ୍ଥିଯଂ ମହାଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ସନ୍ନିପତିତୋ ହୋତି। ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ମାନତ୍ତଚାରିକା ଭିକ୍ଖୂ ମାନତ୍ତଂ ସୋଧେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ତେନ ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ମାନତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପାମୀ'ତି। ନିକ୍ଖିତ୍ତଂ ହୋତି ମାନତ୍ତଂ। 'ୱତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପାମୀ'ତି। ନିକ୍ଖିତ୍ତଂ ହୋତି ମାନତ୍ତ''ନ୍ତି।

୯୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସାୱତ୍ଥିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତହଂ ତହଂ ପକ୍କମିଂସୁ । ସକ୍କୋନ୍ତି ମାନତ୍ତଚାରିକା ଭିକ୍ଖୂ ମାନତ୍ତଂ ସୋଧେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଂ ସମାଦିଯିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମାଦିଯିତବ୍ବଂ। ତେନ ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା, ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ମାନତ୍ତଂ ସମାଦିଯାମୀ'ତି। ସମାଦିନ୍ନଂ ହୋତି ମାନତ୍ତଂ। 'ୱତ୍ତଂ ସମାଦିଯାମୀ'ତି। ସମାଦିନ୍ନଂ ହୋତି ମାନତ୍ତ''ନ୍ତି।

ମାନତ୍ତଚାରିକୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ଅବ୍ଭାନାରହୱତ୍ତଂ

୯୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅବ୍ଭାନାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅବ୍ଭାନାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମ''ନ୍ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହା ଭିକ୍ଖୂ

ସାଦିଯନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମନ୍ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହା ଭିକ୍ଖୂ ସାଦିୟିସ୍ସନ୍ତି ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ ! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସାଦିତବ୍ବଂ ପକତତ୍ତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁପଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଯୋ ସାଦିଯେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ମିଥୁ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ…ପେ… ନହାନେ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଞ୍ଚ ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ – ଉପୋସଥଂ, ପୱାରଣଂ, ୱସ୍ସିକସାଟିକଂ, ଓଣୋଜନଂ, ଭତ୍ତଂ। ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାପେସ୍ସାମି ଯଥା ଅବ୍ଭାନାରହେହି ଭିକ୍ଖୂହି ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ।

୯୬। ''ଅବ୍ଭାନାରହେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ…ପେ… (ଯଥା ହେଟ୍ଠା, ତଥା ୱିତ୍ଥାରେତବ୍ବଂ,) ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବଂ।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତବ୍ବଂ, ନ ପୁରତୋ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ହୋତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଆସନପରିଯନ୍ତୋ ସେଯ୍ୟାପରିଯନ୍ତୋ ୱିହାରପରିଯନ୍ତୋ ସୋ ତସ୍ସ ପଦାତବ୍ବୋ। ତେନ ଚ ସୋ ସାଦିତବ୍ବୋ।

''ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରେସମଣେନ ୱା ପଚ୍ଛାସମଣେନ ୱା କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତବ୍ବାନି; ନ ଆରଞ୍ଞିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ; ନ ପିଣ୍ଡପାତିକଙ୍ଗଂ ସମାଦାତବ୍ବଂ; ନ ଚ ତପ୍ପଚ୍ଚଯା ପିଣ୍ଡପାତୋ ନୀହରାପେତବ୍ବୋ – ମା ମଂ ଜାନିଂସୂତି।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପକତତ୍ତେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅନ୍ତରାଯା…ପେ…। (ଯଥା ହେଟ୍ଠା, ତଥା ୱିତ୍ଥାରେତବ୍ବା।)

''ଗନ୍ତବ୍ବୋ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଭିକ୍ଖୁକା ଆୱାସା…ପେ… ଅନାୱାସା…ପେ… ଆୱାସା ୱା ଅନାୱାସା ୱା ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଅନାୱାସୋ…ପେ… ସଭିକ୍ଖୁକୋ ଆୱାସୋ ୱା ଅନାୱାସୋ ୱା, ଯତ୍ଥସ୍ସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସମାନସଂୱାସକା, ଯଂ ଜଞ୍ଞା ସକ୍କୋମି ଅଜ୍ଜେୱ ଗନ୍ତୁନ୍ତି।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ; ପକତତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନା ୱୁଟ୍ଠାତବ୍ବଂ, ପକତତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆସନେନ ନିମନ୍ତେତବ୍ବୋ; ନ ପକତତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପାରିୱାସିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତାରହେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ମାନତ୍ତଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ…ପେ… ଅବ୍ଭାନାରହେନ ୱୁଡ୍ଢତରେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଅନାୱାସେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ; ନ ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଆୱାସେ ୱା ଅନାୱାସେ ୱା ୱତ୍ଥବ୍ବଂ; ନ ଏକାସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନେ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ନିସିନ୍ନେ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ , ନ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ, ନ ଛମାଯଂ ଚଙ୍କମନ୍ତେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମିତବ୍ବଂ।

[ମହାୱ। ୩୯୩] ''ଅବ୍ଭାନାରହଚତୁତ୍ଥୋ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେଯ୍ୟ, ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ତଂୱୀସୋ ଅବ୍ଭେଯ୍ୟ, ଅକମ୍ମଂ, ନ ଚ କରଣୀଯ''ନ୍ତି।

ଅବ୍ଭାନାରହୱତ୍ତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପାରିୱାସିକକ୍ଖନ୍ଧକୋ ଦୁତିୟୋ।

ଇମମ୍ହି ଖନ୍ଧକେ ୱତ୍ଥୂ ପଞ୍ଚ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ପାରିୱାସିକା ସାଦେନ୍ତି, ପକତତ୍ତାନ ଭିକ୍ଖୁନଂ;

ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିଞ୍ଚ ସାମୀଚିୟଂ।

ଆସନଂ ସେଯ୍ୟାଭିହାରଂ, ପାଦୋ ପୀଠଂ କଥଲିକଂ;

ପତ୍ତଂ ନହାନେ ପରିକମ୍ମଂ, ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଚ ପେସଲା।

ଦୁକ୍କଟଂ ସାଦିୟନ୍ତସ୍ସ, ମିଥୁ ପଞ୍ଚ ୟଥାୱୁଡ୍ଢଂ [ପୁନାପରେ (କ।)];

ଉପୋସଥଂ ପୱାରଣଂ, ୱସ୍ସିକୋଣୋଜଭୋଜନଂ।

ସମ୍ମା ଚ ୱତ୍ତନା ତତ୍ଥ, ପକତତ୍ତସ୍ସ ଗଚ୍ଛନ୍ତଂ;

ୟୋ ଚ ହୋତି ପରିୟନ୍ତୋ, ପୁରେ ପଚ୍ଛା ତଥେୱ ଚ [ନ ପୁରେ ପଚ୍ଛାସମଣେନ (ସୀ। ସ୍ୟା।)]।

ଆରଞ୍ଞପିଣ୍ଡନୀହାରୋ, ଆଗନ୍ତୁକେ ଉପୋସଥେ;

ପୱାରଣାୟ ଦୂତେନ, ଗନ୍ତବ୍ବୋ ଚ ସଭିକ୍ଖୁକୋ।

ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଚ ୱୁଟ୍ଠାନଂ, ତଥେୱ ଚ ନିମନ୍ତୟେ;

ଆସନେ ନୀଚେ ଚଙ୍କମେ, ଛମାୟଂ ଚଙ୍କମେନ ଚ।

ୱୁଡ୍ଢତରେନ ଅକମ୍ମଂ, ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦା ଚ ସୋଧନା;

ନିକ୍ଖିପନଂ ସମାଦାନଂ, ୱତ୍ତଂୱ ପାରିୱାସିକେ [ରତ୍ତି ୱା ପାରିୱାସିକେ (କ।), ଞାତବ୍ବଂ ପାରିୱାସିକା (ସୀ। ସ୍ୟା।)]।

ମୂଲାୟ ମାନତ୍ତାରହା, ତଥା ମାନତ୍ତଚାରିକା;

ଅବ୍ଭାନାରହେ ନୟୋ ଚାପି, ସମ୍ଭେଦଂ ନୟତୋ [ସମ୍ଭେଦନୟତୋ (ସ୍ୟା।)] ପୁନ।

ପାରିୱାସିକେସୁ ତୟୋ, ଚତୁ ମାନତ୍ତଚାରିକେ;

ନ ସମେନ୍ତି ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦେସୁ [ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦେ (ଇତିପି), ରତ୍ତିଚ୍ଛେଦା (ସ୍ୟା।)], ମାନତ୍ତେସୁ ଚ ଦେୱସି;

ଦ୍ୱେ କମ୍ମା ସଦିସା ସେସା, ତୟୋ କମ୍ମା ସମାସମାତି [ସମା ମତାତି (ସୀ।)]।

ପାରିୱାସିକକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ସମୁଚ୍ଚଯକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି

୯୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ [ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ (ସ୍ୟା।)] ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବଂ –

ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନମାନତ୍ତଂ

୯୮। ''ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚାମି। ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ଦୁତିଯମ୍ପି, ସୋହଂ [ଦୁତିଯମ୍ପି (ସୀ। କ।)] ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚାମି। ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ତତିଯମ୍ପି ସୋହଂ [ତତିଯମ୍ପି (ସୀ। କ।)], ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ''ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୯୯। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦିନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି ।

ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଅବ୍ଭାନଂ

୧୦୦। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତୁ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅବ୍ଭେତବ୍ବୋ –

ତେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ଵା ଵୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ଵନ୍ଦିତ୍ଵା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ଵା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯୋ – ‘‘ଅହଂ ଭନ୍ତେ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ, ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚାମି।

‘‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଦୁତିଯମ୍ପି, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚାମି।

‘‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ତତିଯମ୍ପି, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚାମୀତି। ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୦୧। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅବ୍ଭାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅବ୍ଭାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅବ୍ଭାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଅବ୍ଭିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନପରିୱାସଂ

୧୦୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବୋ –

''ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ''ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୦୩। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଦେତି । ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ।

''ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନମାନତ୍ତଂ

୧୦୪। ସୋ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବଂ –

''ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ [ଯାଚିତବ୍ବୋ (ସୀ। ଏୱମୁପରିପି)]। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ [ଯାଚିତବ୍ବୋ (ସୀ। ଏୱମୁପରିପି)]। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୦୫। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା

ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ।

''ଦିନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଅବ୍ଭାନଂ

୧୦୬। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭେତବ୍ବୋ –

''ତେନ ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୦୭। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେଯ୍ଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଏକାହପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅବ୍ଭାନଂ,

ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ଅବ୍ଭିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନପରିୱାସୋ

୧୦୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଦ୍ୱୀହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ତୀହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ଚତୂହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବୋ –

‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୦୯। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ପାରିୱାସିକମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନା

୧୧୦। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ –

‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ

ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ । ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଓ୍ୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଓ୍ୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିଓ୍ୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା [ଯାଚିତବ୍ବୋ (ସୀ। ଏଓ୍ୱମୁପରିପି)]। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା [ଯାଚିତବ୍ବୋ (ସୀ। ଏଓ୍ୱମୁପରିପି)]। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୧୧। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଓ୍ୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଓ୍ୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିଓ୍ୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ , ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଓ୍ୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଓ୍ୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିଓ୍ୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଓ୍ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଓ୍ୱଦାମି…ପେ… ।

''ପଟିକସ୍ସିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନା [ମୂଲାଯ (ସ୍ୟା।)]। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଓ୍ୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ମାନତ୍ତାରହମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନା

୧୧୨। ସୋ ପରିଓ୍ୱୁତ୍ଥପରିଓ୍ୱାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆଓ୍ୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଓ୍ୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଓ୍ୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିଓ୍ୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ ପରିଓ୍ୱୁତ୍ଥପରିଓ୍ୱାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗଓ୍ୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଓ୍ୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତୁ। ଏଓ୍ୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଓ୍ୱେ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ –

''ତେନ, ଭିକ୍ଖଓ୍ୱେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏଓ୍ୱମସ୍ସ ଓ୍ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ପରିଓ୍ୱୁତ୍ଥପରିଓ୍ୱାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୧୩। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଓିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋ

ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋ ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି । ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ…।

''ପଟିକସ୍ସିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନା। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ତିକାପତ୍ତିମାନତ୍ତଂ

୧୧୪। ସୋ ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତୁ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାତବ୍ବଂ –

''ତେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା…ପେ… ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଵାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଵାସଂ ଅଦାସି…ପେ… ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୧୫। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋ ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋ ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ…।

''ଦିନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ମାନତ୍ତଚାରିକମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନା

୧୧୬। ସୋ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ

ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତ୍ୱା ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ – ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାୟିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ , ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ୟାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ୟାଚିତବ୍ବା। ତତିୟମ୍ପି ୟାଚିତବ୍ବା। ‘‘ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୧୭। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଉଦାୟୀ ଭିକ୍ଖୁ…ପେ… ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ୟାଚତି । ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି…ପେ… ପଟିକସ୍ସିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାୟୀ ଭିକ୍ଖୁ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନା। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀତି।

‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ – ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାୟିନା ଭିକ୍ଖୁନା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ୟାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ୟାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ୟାଚିତବ୍ବଂ। ତତିୟମ୍ପି ୟାଚିତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଉଦାୟୀ ଭିକ୍ଖୁ…ପେ… ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ୟାଚତି। ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି…ପେ… ଦିନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

ଅବ୍ଭାନାରହମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନା

୧୧୮। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତ୍ୱା ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ…ପେ…।

‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ…ପେ…।

‘‘ଦିନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସିତଅବ୍ଭାନଂ

୧୧୯। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ… ପେ… ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭେତବ୍ବୋ –

‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଵାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଵାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିଵସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚାମୀ’’ତି।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୨୦। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ , ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଵାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚାହପରିଵାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିଵସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ପରିଵୁତ୍ଥପରିଵାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅବ୍ଭାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ଅବ୍ଭିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାୟୀ ଭିକ୍ଖୁ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନପରିୱାସୋ

୧୨୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ଉଦାୟୀ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବୋ –

‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାୟିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ୟାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ୟାଚିତବ୍ବୋ। ତତିୟମ୍ପି ୟାଚିତବ୍ବୋ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୨୨। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଉଦାୟୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ୟାଚତି। ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଉଦାୟୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ୟାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଦେତି। ୟସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ୟସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

ପକ୍ଖପାରିୱାସିକମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନା

୧୨୩। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତ୍ୱା ପୁରିମାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ –

‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାୟିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ

ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୨୪। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଯାଚି । ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ପଟିକସ୍ସିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନା। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ସମୋଧାନପରିୱାସୋ

୧୨୫। ‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ – ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚାମୀ’’’ତି।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୨୬। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ । ସୋ ସଙ୍ଘଂ

ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

''ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ମାନତ୍ତାରହମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାଦି

୧୨୭। ସୋ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତ୍ୱା ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ…ପେ…।

''ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ…ପେ… ଦେତି…ପେ…।

''ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ତିକାପତ୍ତିମାନତ୍ତଂ

୧୨୮। ସୋ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ… ପେ… ସୋହଂ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବଂ –

''ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାଯିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୨୯। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋ ପରିୱୁଟ୍ଠପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ଦିନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

ମାନତ୍ତଚାରିକମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାଦି

୧୩୦। ସୋ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତ୍ୱା ପୁରିମାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ…ପେ…।

‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁରିମାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ…ପେ…।

‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ…ପେ… ଦେତି…ପେ… ।

‘‘ଦିନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

ଅବ୍ଭାନାରହମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାଦି

୧୩୧। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତ୍ୱା ପୁରିମାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ…ପେ…।

‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁରିମାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ…ପେ…।

‘‘ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ…ପେ… ଦେତି…ପେ…।

‘‘ଦିନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାୟିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଅବ୍ଭାନଂ

୧୩୨। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାୟିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭେତବ୍ବୋ –

‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦାୟିନା ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା, ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା, ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା, ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା, ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା, ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ସଞ୍ଚେତନିକାୟ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିୟା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ

ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚାମୀ’’ତି।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୩୩। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପକ୍ଖପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିସ୍ସନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ

ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ [ସୋ ସଂଘଂ (କ।)] ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିୱୁତ୍ଥପରିୱାସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଯାଚି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନ୍ତରା ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ସଞ୍ଚେତନିକାଯ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଯା ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଛାରତ୍ତଂ ମାନତ୍ତଂ ଅଦାସି। ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜି ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ପକ୍ଖପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ…ପେ… ସୋ ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଅବ୍ଭାନଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଉଦାଯିଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ଭେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉଦାଯିସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅବ୍ଭାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

''ଅବ୍ଭିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠି ସମତ୍ତା।

୨। ପରିୱାସୋ

ଅଗ୍ଘସମୋଧାନପରିୱାସୋ

୧୩୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି – ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ଦ୍ୱୀହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ତୀହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ଚତୂହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ଛାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ସତ୍ତାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ଅଟ୍ଠାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ନୱାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ – ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା…ପେ… ଏକା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ତସ୍ସା ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବୋ –

''ତେନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ – ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା…ପେ… ଏକା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ତସ୍ସା ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୩୫। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି – ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା…ପେ… ଏକା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ତସ୍ସା ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ତସ୍ସା ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି – ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା…ପେ… ଏକା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ତସ୍ସା ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ତସ୍ସା ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା; ତସ୍ସା ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତି ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ତସ୍ସା ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ସବ୍ବଚିରପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଅଗ୍ଘସମୋଧାନଂ

୧୩୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି – ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା , ଦ୍ୱେ ଆପତ୍ତିଯୋ ଦ୍ୱୀହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ [ଦ୍ୱୀହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା (କ। ଏୱଂ ଯାୱଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା)], ତିସ୍ସୋ ଆପତ୍ତିଯୋ ତୀହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ, ଚତସ୍ସୋ ଆପତ୍ତିଯୋ ଚତୁହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ, ପଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିଯୋ ପଞ୍ଚାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ, ଛ ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ, ସତ୍ତ ଆପତ୍ତିଯୋ ସତ୍ତାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ, ଅଟ୍ଠ ଆପତ୍ତିଯୋ ଅଟ୍ଠାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ, ନୱ ଆପତ୍ତିଯୋ ନୱାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ, ଦସ ଆପତ୍ତିଯୋ ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ, ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା…ପେ… ଦସ ଆପତ୍ତିଯୋ ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ । କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସବ୍ବଚିରପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ ତାସଂ ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବୋ –

‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ, ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା…ପେ… ଦସ ଆପତ୍ତିଯୋ ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସବ୍ବଚିରପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ ତାସଂ ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ‘‘ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୩୭। ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି, ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା…ପେ… ଦସ ଆପତ୍ତିଯୋ ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସବ୍ବଚିରପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ ତାସଂ ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସବ୍ବଚିରପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ ତାସଂ ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି – ଏକା ଆପତ୍ତି ଏକାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା…ପେ… ଦସ ଆପତ୍ତିଯୋ ଦସାହପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସବ୍ବଚିରପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ ତାସଂ ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସବ୍ବଚିରପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ ତାସଂ ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସବ୍ବଚିରପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ ତାସଂ ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସବ୍ବଚିରପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ ତାସଂ ଅଗ୍ଘେନ ସମୋଧାନପରିୱାସୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସୋ

୧୩୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ’’ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ’’ନ୍ତି।

ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – ‘ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ’ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – ‘ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ’ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟନ୍ତି। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବୋ –

‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା, ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା, ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା, ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା, ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା, ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ । ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ’ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – ‘ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ’ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟନ୍ତି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚାମୀତି।

‘‘ଦୁତିୟମ୍ପି ୟାଚିତବ୍ବୋ। ତତିୟମ୍ପି ୟାଚିତବ୍ବୋ। ‘‘ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୩୯। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ‘ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ’ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – ‘ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ’ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା

ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

''ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ତଦୁପାଦାୟ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବୱିଧି

୧୪୦। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି । ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଏକିସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ତଦୁପାଦାୟ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

୧୪୧। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ ; ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଜାନାତି, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ନ ଜାନାତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଯଂ ଆପତ୍ତିଂ ଜାନାତି ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ଆପତ୍ତିଂ ଜାନାତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଜାନିଂ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ନ ଜାନିଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଯଂ ଆପତ୍ତିଂ ଜାନିଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ଆପତ୍ତିଂ ଜାନାମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିୟା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ତଦୁପାଦାୟ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

୧୪୨। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ସରତି, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ

ନସ୍ସରତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଯଂ ଆପତ୍ତିଂ ସରତି ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ଆପତ୍ତିଂ ସରତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ସରିଂ, ଏକଂ ଆପତ୍ତିଂ ନସ୍ସରିଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଯଂ ଆପତ୍ତିଂ ସରିଂ, ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ଆପତ୍ତିଂ ସରାମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ତଦୁପାଦାଯ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

୧୪୩। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକାଯ ଆପତ୍ତିଯା ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକାଯ ଆପତ୍ତିଯା ୱେମତିକୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ନିବ୍ବେମତିକୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିଯା ନିବ୍ବେମତିକୋ ହୋତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକାଯ ଆପତ୍ତିଯା ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକାଯ ଆପତ୍ତିଯା ୱେମତିକୋ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଯାଯ ଆପତ୍ତିଯା ନିବ୍ବେମତିକୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିଯା ନିବ୍ବେମତିକୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଇତରିସ୍ସାପି ଆପତ୍ତିଯା ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ତଦୁପାଦାଯ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

୧୪୪। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକା ଆପତ୍ତି ଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ଅଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆଗଚ୍ଛତି ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନଯଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିଯତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'କିଂ ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ? କିସ୍ସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି? ତେ ଏୱଂ ୱଦେନ୍ତି – 'ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକା ଆପତ୍ତି ଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ଅଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତାଯୋ ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ, ତାସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ଯାଯଂ, ଆୱୁସୋ , ଆପତ୍ତି ଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଦାନଂ; ଧମ୍ମତ୍ତା ରୁହତି। ଯା ଚ ଖ୍ୱାଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଆପତ୍ତି ଅଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଅଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଦାନଂ; ଅଧମ୍ମତ୍ତା ନ ରୁହତି। ଏକିସ୍ସା, ଆୱୁସୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ'''ତି।

୧୪୫। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକା ଆପତ୍ତି ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ଅସ୍ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆଗଚ୍ଛତି ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନଯଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିଯତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'କି ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ? କିସ୍ସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି? ତେ ଏୱଂ ୱଦେନ୍ତି – 'ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକା ଆପତ୍ତି ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ଅସ୍ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତାଯୋ ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ; ତାସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ଯାଯଂ, ଆୱୁସୋ , ଆପତ୍ତି ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଦାନଂ; ଧମ୍ମତ୍ତା ରୁହତି। ଯା ଚ ଖ୍ୱାଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଆପତ୍ତି ଅସ୍ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଅଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଦାନଂ; ଅଧମ୍ମତ୍ତା ନ ରୁହତି। ଏକିସ୍ସା, ଆୱୁସୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ'''ତି।

୧୪୬। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକା ଆପତ୍ତି ନିବ୍ବେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ୱେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ

ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆଗଚ୍ଛତି ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନଯଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିଯତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'କିଂ ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ? କିସ୍ସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି? ତେ ଏୱଂ ୱଦେନ୍ତି – 'ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକା ଆପତ୍ତି ନିକ୍ଖେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଏକା ଆପତ୍ତି ୱେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତାଯୋ ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ; ତାସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ଯାଯଂ , ଆୱୁସୋ, ଆପତ୍ତି ନିକ୍ଖେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା, ଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଦାନଂ; ଧମ୍ମତ୍ତା ରୁହତି। ଯା ଚ ଖ୍ୱାଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଆପତ୍ତି ୱେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ଅଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଦାନଂ; ଅଧମ୍ମତ୍ତା ନ ରୁହତି। ଏକିସ୍ସା, ଆୱୁସୋ, ଆପତ୍ତିଯା ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ''ତି।

୧୪୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ''ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟ''ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ''ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ [ଇତରମ୍ପି ମାସପରିୱାସଂ (ସ୍ୟା। କ। ଏୱମୁପରିପି)] ଯାଚେଯ୍ୟ''ନ୍ତି।

ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟ'ନ୍ତି। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବୋ –

''ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା…ପେ… ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ । ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚେଯ୍ୟନ୍ତି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚାମୀତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୪୮। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ୟାଚତି। ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ୟାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦେତି। ୟସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସସ୍ସ [ଇତରମ୍ପି ମାସପରିୱାସସ୍ସ (କ।), ଇତରସ୍ସପି ମାସପରିୱାସସ୍ସ (ସ୍ୟା।)] ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ୟସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି...ପେ... ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି...ପେ...।

''ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସୋ [ଇତରମ୍ପି ମାସପରିୱାସୋ (କ।), ଇତରୋପି ମାସପରିୱାସୋ (ସ୍ୟା।)]। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

''ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରିମଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

୧୪୯। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି – ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ତସ୍ସ ମେ ଏତଦହୋସି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ୟାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଏକମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତସ୍ସ ମେ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଲଜ୍ଜୀଧମ୍ମୋ ଓକ୍କମି। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ୟାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ୟାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦେତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରିମଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

୧୫୦। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକଂ ମାସଂ ଜାନାତି, ଏକଂ ମାସଂ ନ

ଜାନାତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ଜାନାତି ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ଜାନାତି ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ଜାନାତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକଂ ମାସଂ ଜାନିଂ, ଏକଂ ମାସଂ ନ ଜାନିଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ଜାନିଂ ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ଜାନିଂ ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ଜାନାମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚତି । ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦେତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରିମଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

୧୫୧। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକଂ ମାସଂ ସରତି, ଏକଂ ମାସଂ ନସ୍ସରତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ସରତି ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ସରତି ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ସରତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକଂ ମାସଂ ସରିଂ, ଏକଂ ମାସଂ ନସ୍ସରିଂ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ସରିଂ ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ସରିଂ ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ସରାମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦେତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରିମଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

୧୫୨। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକଂ ମାସଂ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକଂ ମାସଂ ୱେମତିକୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ନିବ୍ବେମତିକୋ ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ନିବ୍ବେମତିକୋ ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ନିବ୍ବେମତିକୋ ହୋତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକଂ ମାସଂ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକଂ ମାସଂ ୱେମତିକୋ । ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ନିବ୍ବେମତିକୋ ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛାନ୍ନାନଂ ଯଂ ମାସଂ ନିବ୍ବେମତିକୋ ତଂ ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ନିବ୍ବେମତିକୋ। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚେୟ୍ୟ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଇତରମ୍ପି ମାସଂ ପରିୱାସଂ ଦେତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଭିକ୍ଖୁନା ପୁରିମଂ ଉପାଦାୟ ଦ୍ୱେ ମାସା ପରିୱସିତବ୍ବା।

୧୫୩। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକୋ ମାସୋ ଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ, ଏକୋ ମାସୋ ଅଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆଗଚ୍ଛତି ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନୟଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିୟତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'କିଂ ଅୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ? କିସ୍ସାୟଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି? ତେ ଏୱଂ ୱଦେନ୍ତି – 'ଅୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ଏକୋ ମାସୋ ଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ, ଏକୋ ମାସୋ ଅଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତାୟୋ ଅୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ ତାସାୟଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ୟ୍ୱାୟଂ, ଆୱୁସୋ, ମାସୋ ଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସ ମାସସ୍ସ ପରିୱାସଦାନଂ; ଧମ୍ମତ୍ତା ରୁହତି। ଯୋ ଚ ଖ୍ୱାୟଂ, ଆୱୁସୋ, ମାସୋ ଅଜାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ଅଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସ ମାସସ୍ସ ପରିୱାସଦାନଂ; ଅଧମ୍ମତ୍ତା ନ ରୁହତି। ଏକସ୍ସ, ଆୱୁସୋ , ମାସସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ'ତି।

୧୫୪। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ; ଏକୋ ମାସୋ ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ, ଏକୋ ମାସୋ ଅସ୍ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆଗଚ୍ଛତି ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନୟଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିୟତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ । ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'କିଂ ଅୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ?

କିସ୍ସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି? ତେ ଏୱଂ ୱଦେନ୍ତି – 'ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକୋ ମାସୋ ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ, ଏକୋ ମାସୋ ଅସ୍ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତାଯୋ ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ ତାସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ଯ୍ୱାଯଂ, ଆୱୁସୋ, ମାସୋ ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସ ମାସସ୍ସ ପରିୱାସଦାନଂ; ଧମ୍ମତ୍ତା ରୁହତି। ଯୋ ଚ ଖ୍ୱାଯଂ, ଆୱୁସୋ, ମାସୋ ଅସ୍ସରମାନପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ଅଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସ ମାସସ୍ସ ପରିୱାସଦାନଂ; ଅଧମ୍ମତ୍ତା ନ ରୁହତି। ଏକସ୍ସ, ଆୱୁସୋ, ମାସସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ'ତି।

୧୫୫। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକୋ ମାସୋ ନିବ୍ବେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ, ଏକୋ ମାସୋ ୱେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଦେତି। ତସ୍ସ ପରିୱସନ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆଗଚ୍ଛତି ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନଯଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିଯତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'କିଂ ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ? କିସ୍ସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି? ତେ ଏୱଂ ୱଦେନ୍ତି – 'ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଦ୍ୱେ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ; ଏକୋ ମାସୋ ନିବ୍ବେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ, ଏକୋ ମାସୋ ୱେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ଦ୍ୱେମାସପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ ଦ୍ୱେମାସପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତାଯୋ ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପନ୍ନୋ ତାସାଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସତୀ'ତି । ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ଯ୍ୱାଯଂ, ଆୱୁସୋ, ମାସୋ ନିବ୍ବେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସ ମାସସ୍ସ ପରିୱାସଦାନଂ; ଧମ୍ମତ୍ତା ରୁହତି। ଯୋ ଚ ଖ୍ୱାଯଂ, ଆୱୁସୋ, ମାସୋ ୱେମତିକପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ଅଧମ୍ମିକଂ ତସ୍ସ ମାସସ୍ସ ପରିୱାସଦାନଂ; ଅଧମ୍ମତ୍ତା ନ ରୁହତି। ଏକସ୍ସ, ଆୱୁସୋ, ମାସସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ''ତି।

ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ

୧୫୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି। ସୋ ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି; ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ। ସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାମି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାମି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରାମି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରାମି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବୋ –

''ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା...ପେ... ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ। ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାମି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାମି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରାମି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରାମି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୫୭। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି। ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜି। ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି , ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

୧୫୮। ‘‘ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ; ଏୱଂ ପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ। କଥଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ? ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ – ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ – ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ସରତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନସ୍ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ଏକଚ୍ଚେ ୱେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚେ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ – ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ସରତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନସ୍ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ଏକଚ୍ଚେ ୱେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚେ ନିବ୍ବେମତିକୋ – ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ସରତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନସ୍ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ଏକଚ୍ଚେ ୱେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚେ ନିବ୍ବେମତିକୋ – ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନ ଜାନାତି; ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ସରତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନସ୍ସରତି ; ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ସରତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନସ୍ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ଏକଚ୍ଚେ ୱେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚେ ନିବ୍ବେମତିକୋ; ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ଏକଚ୍ଚେ ୱେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚେ ନିବ୍ବେମତିକୋ – ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ। ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁଦ୍ଧନ୍ତପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

୧୫୯। ‘‘କଥଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ? ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ନିବ୍ବେମତିକୋ – ପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ନସ୍ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ସରତି, ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ନିବ୍ବେମତିକୋ – ପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନ ଜାନାତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଜାନାତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ଏକଚ୍ଚଂ ସରତି, ଏକଚ୍ଚଂ ନସ୍ସରତି, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତଂ ସରତି; ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ଏକଚ୍ଚେ ୱେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚେ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ନିବ୍ବେମତିକୋ – ପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ। ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

ପରିୱାସୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୩। ଚତ୍ତାଲୀସକଂ

୧୬୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ୱିବ୍ଭମି। ସୋ ପୁନ ପଚ୍ଚାଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ୱିବ୍ଭମତି। ୱିବ୍ଭନ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁତ୍ଥୋ ସୁପରିୱୁତ୍ଥୋ, ଅୱସେସୋ ପରିୱସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ସାମଣେରୋ ହୋତି। ସାମଣେରସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ, ଅୱସେସୋ ପରିୱସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି। ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଅନୁମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ, ଅୱସେସୋ ପରିୱସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ହୋତି। ଖିତ୍ତଚିତ୍ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଅଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ହୋତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପୁରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ, ଅୱସେସୋ ପରିୱସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି। ୱେଦନାଟ୍ଟସ୍ସ , ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଅୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ, ଅୱସେସୋ ପରିୱସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖିପିୟ୍ୟତି [ଉକ୍ଖିପିୟତି (ସ୍ୟା।), ଉକ୍ଖିପୀୟତି (କ।)]। ଉକ୍ଖିତ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଓସାରିୟ୍ୟତି [ଓସାରିୟତି (ସ୍ୟା।), ଓସାରୀୟତି (କ।)], ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ, ଅୱସେସୋ ପରିୱସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖିପିୟ୍ୟତି। ଉକ୍ଖିତ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଓସାରିୟ୍ୟତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ, ଅୱସେସୋ ପରିୱସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ, ପାପିକାୟ ଦିଟ୍ଠିୟା, ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖିପିୟ୍ୟତି। ଉକ୍ଖିତ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱାସୋ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଓସାରିୟ୍ୟତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ, ଅୱସେସୋ ପରିୱସିତବ୍ବୋ।

୧୬୧। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହୋ ୱିବ୍ଭମତି। ୱିବ୍ଭନ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନା ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହୋ ସାମଣେରୋ ହୋତି…ପେ… ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି…ପେ… ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ହୋତି…ପେ… ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖିପିୟ୍ୟତି…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖିପିୟ୍ୟତି…ପେ… ପାପିକାୟ ଦିଟ୍ଠିୟା, ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖିପିୟ୍ୟତି। ଉକ୍ଖିତ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନା ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଓସାରିୟ୍ୟତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ।

୧୬୨। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ ୱିବ୍ଭମତି। ୱିବ୍ଭନ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଦାନଂ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ। ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ ସାମଣେରୋ ହୋତି…ପେ… ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି…ପେ… ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ହୋତି…ପେ… ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖିପିୟ୍ୟତି…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖିପିୟ୍ୟତି…ପେ… ପାପିକାୟ ଦିଟ୍ଠିୟା, ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ , ଉକ୍ଖିପିୟ୍ୟତି। ଉକ୍ଖିତ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଦାନଂ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଓସାରିୟ୍ୟତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ। ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

୧୬୩। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ୱିବ୍ଭମତି। ୱିବ୍ଭନ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ , ମାନତ୍ତଚରିୟା ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜତି ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁଡ୍ଢୋ ସୁପରିୱୁଡ୍ଢୋ; ଯଂ ମାନତ୍ତଂ ଦିନ୍ନଂ ସୁଦିନ୍ନଂ, ଯଂ ମାନତ୍ତଂ ଚିଣ୍ଣଂ

ସୁଚିଣ୍ଣଂ, ଅୱସେସଂ ଚରିତଙ୍ଗଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ ସାମଣେରୋ ହୋତି…ପେ… ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି…ପେ… ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ହୋତି…ପେ… ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖିପିୟତି…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖିପିୟତି…ପେ… ପାପିକାୟ ଦିଟ୍ଠିୟା, ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖିପିୟତି। ଉକ୍ଖିତ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାନତ୍ତଚରିୟା ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଓସାରିୟତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପୁରିୱୁତ୍ଥୋ ସୁପରିୱୁତ୍ଥୋ; ଯଂ ମାନତ୍ତଂ ଦିନ୍ନଂ ସୁଦିନ୍ନଂ, ଯଂ ମାନତ୍ତଂ ଚିଣ୍ଣଂ ସୁଚିଣ୍ଣଂ, ଅୱସେସଂ ଚରିତଙ୍ଗଂ।

୧୬୪। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ୱିବ୍ଭମତି। ୱିବ୍ଭନ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନଂ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜତି , ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁତ୍ଥୋ ସୁପରିୱୁତ୍ଥୋ; ଯଂ ମାନତ୍ତଂ ଦିନ୍ନଂ ସୁଦିନ୍ନଂ, ଯଂ ମାନତ୍ତଂ ଚିଣ୍ଣଂ ସୁଚିଣ୍ଣଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅବ୍ଭେତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ସାମଣେରୋ ହୋତି…ପେ… ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି…ପେ…

ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ହୋତି…ପେ… ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ, ଉକ୍ଖିପିୟତି…ପେ… ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଉକ୍ଖିପିୟତି…ପେ… ପାପିକାୟ ଦିଟ୍ଠିୟା, ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ, ଉକ୍ଖିପିୟତି। ଉକ୍ଖିତ୍ତକସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅବ୍ଭାନଂ ନ ରୁହତି। ସୋ ଚେ ପୁନ ଓସାରିୟତି, ତସ୍ସ ତଦେୱ ପୁରିମଂ ପରିୱାସଦାନଂ। ଯୋ ପରିୱାସୋ ଦିନ୍ନୋ ସୁଦିନ୍ନୋ, ଯୋ ପରିୱୁତ୍ଥୋ ସୁପରିୱୁତ୍ଥୋ; ଯଂ ମାନତ୍ତଂ ଦିନ୍ନଂ ସୁଦିନ୍ନଂ, ଯଂ ମାନତ୍ତଂ ଚିଣ୍ଣଂ ସୁଚିଣ୍ଣଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅବ୍ଭେତବ୍ବୋ।

ଚତ୍ତାଲୀସକଂ ସମତ୍ତଂ।

୪। ଛତ୍ତିଂସକଂ

୧୬୫। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା [ପରିମାଣାୟୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଅପରିମାଣା [ଅପରିମାଣାୟୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି…ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ…ପେ… ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ…ପେ… (ଯଥାପରିୱାସଂ ତଥା ୱିତ୍ଥାରେତବ୍ବଂ) ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି…ପେ… ଅପରିମାଣା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି…ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାୟ ଆପତ୍ତିୟା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

ଛତ୍ତିଂସକଂ ସମତ୍ତଂ।

୫। ମାନତ୍ତସତକଂ

୧୬୬। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ୱିବ୍ଭମତି। ସୋ ପୁନ [ସୋ ଚେ ପୁନ (କ।)] ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ୱିବ୍ଭମତି। ସୋ ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଂ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ୱିବ୍ଭମତି। ସୋ ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଂ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ୱିବ୍ଭମତି। ସୋ ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

୧୬୭। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଂ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

୧୬୮। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଂ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେତି। ତସ୍ସ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି। ଯା

ଆପତ୍ତିଯୋ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି। ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ନ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଅଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ନ ଜାନାତି। ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ନ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଅଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

୧୬୯। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ନସ୍ସରତି। ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ନସ୍ସରତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ସରିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଅସ୍ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଂ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି । ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ନସ୍ସରତି। ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ନସ୍ସରତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ସରିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଅସ୍ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ନସ୍ସରତି। ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ନସ୍ସରତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ସରିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଅସ୍ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ନସ୍ସରତି। ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ନସ୍ସରତି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ସରିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଅସ୍ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

୧୭୦। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ନିବ୍ବେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଂ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ନିବ୍ବେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ

ଵେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ଵେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଵିବ୍ଭମିତ୍ଵା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଵେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିଵାସଂ ଦତ୍ଵା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ଵେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ଵେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଵିବ୍ଭମିତ୍ଵା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଵେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିଵାସଂ ଦତ୍ଵା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

୧୭୧। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ଵା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ଵା ସାମଣେରୋ ହୋତି…ପେ… ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି…ପେ… ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ହୋତି…ପେ… (ଯଥା ହେଟ୍ଠା ତଥା ଵିତ୍ଥାରେତବ୍ବଂ) ଵେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି…ପେ… ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିଯୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି…ପେ… ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ନ ଜାନାତି…ପେ… ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିଯୋ ନସ୍ସରତି…ପେ… ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ଵେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ଵେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଵେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି। ସୋ ପୁନ ଅଵେଦନାଟ୍ଟୋ ହୁତ୍ଵା ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଵେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି…ପେ… ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଵେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେତି…ପେ… ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଵେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି…ପେ… ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପୁବ୍ବେ ଵେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ପଚ୍ଛା ନିଟ୍ଠେମତିକୋ ଛାଦେତି। ତସ୍ସ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁରିମସ୍ମିଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିମସ୍ମିଞ୍ଚ ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧେ ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ପରିଵାସଂ ଦତ୍ଵା ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

ମାନତ୍ତସତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ସମୂଲାଯସମୋଧାନପରିଵାସଚତୁସ୍ସତଂ

୧୭୨। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିଵସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ଵା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ଵା ଵିବ୍ଭମତି। ସୋ ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିଵସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ଵା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ଵା ଵିବ୍ଭମତି। ସୋ ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିଵାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିଵସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ଵା ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ଵା ଵିବ୍ଭମତି। ସୋ ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିଵାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିଵସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ଵା ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ଵା ଵିବ୍ଭମତି। ସୋ ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିଵାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

୧୭୩। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

୧୭୪। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି, ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅଜାନିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ଜାନିତ୍ୱା ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା

ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

୧୭୫। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ସରିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅସ୍ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ସରିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅସ୍ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ । ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ସରିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅସ୍ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି। ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ସରିତ୍ୱା ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ଅସ୍ସରିତ୍ୱା ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ସରିତ୍ୱା ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

୧୭୬। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିବ୍ବେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିବ୍ବେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ । ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିବ୍ବେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିବ୍ବେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିବ୍ବେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି। ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିକ୍ଖେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା [ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା (କ।)] ପୁନ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ । ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

୧୭୭। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ସାମଣେରୋ ହୋତି… ପେ… ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି…ପେ… ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ହୋତି…ପେ… ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି…ପେ… ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି (ଯଥା ହେଟ୍ଠା ୱିତ୍ଥାରିତଂ ତଥା ୱିତ୍ଥାରେତବ୍ବଂ)…ପେ… ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି…ପେ… ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି…ପେ… ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିକ୍ଖେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି। ସୋ ପୁନ ଅୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୁତ୍ୱା ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି…ପେ… ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି ; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି…ପେ… ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି ; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି…ପେ… ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

୧୭୮। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମାନତ୍ତାରହୋ…ପେ… ମାନତ୍ତଂ ଚରନ୍ତୋ…ପେ… ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ୱିବ୍ଭମତି…ପେ… (ମାନତ୍ତାରହୋ ଚ ମାନତ୍ତଚାରୀ ଚ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଚ ଯଥା ପରିୱାସୋ ୱିତ୍ଥାରିତୋ ତଥା ୱିତ୍ଥାରେତବ୍ବୋ)।

୧୭୯। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ସାମଣେରୋ ହୋତି…ପେ… ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି…ପେ… ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ହୋତି…ପେ… ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି…ପେ… ତସ୍ସ ହୋନ୍ତି ଆପତ୍ତିୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି …ପେ… ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ଜାନାତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନ ଜାନାତି…ପେ… ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଏକଚ୍ଚା ଆପତ୍ତିୟୋ ନସ୍ସରତି…ପେ… ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିକ୍ଖେମତିକୋ, ଏକଚ୍ଚାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ। ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଛାଦେତି; ଯାସୁ ଆପତ୍ତୀସୁ ୱେମତିକୋ ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ସୋ ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୋତି। ସୋ ପୁନ ଅୱେଦନାଟ୍ଟୋ ହୁତ୍ୱା ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି…ପେ… ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି…ପେ… ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି…ପେ… ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି; ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପୁବ୍ବେ ୱେମତିକୋ ନଚ୍ଛାଦେସି ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ପଚ୍ଛା ନିକ୍ଖେମତିକୋ ଛାଦେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସିତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଞ୍ଚସ୍ସ ଆପତ୍ତୀନଂ ପୁରିମାଯ ଆପତ୍ତିଯା ସମୋଧାନପରିୱାସୋ ଦାତବ୍ବୋ।

ସମୂଲାଯସମୋଧାନପରିୱାସଚତୁସ୍ସତଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ପରିମାଣାଦିୱାରଅଟ୍ଠକଂ

୧୮୦। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିମାଣା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା…ପେ… ଅପରିମାଣା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା…ପେ… ଏକନାମା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା…ପେ… ନାନାନାମା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା…ପେ… ସଭାଗା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା…ପେ…

ଓିସଭାଗା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା…ପେ… ଓୱନ୍ଥିତା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା…ପେ… ସମ୍ଭିନ୍ନା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଓିବ୍ଭମତି…ପେ… (ଯଥା ହେଟ୍ଠା ତଥା ଓିତ୍ଥାରେତବ୍ବଂ)।

ପରିମାଣାଦିୱାରଅଟ୍ଠକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଦ୍ୱେଭିକ୍ଖୁୱାରଏକାଦସକଂ

୧୮୧। ''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ସଙ୍ଘାଦିସେସଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଛାଦେତି, ଏକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ [ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନାନଂ (ସୀ।)] ଚସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଉଭିନ୍ନମ୍ପି ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ୱେମତିକା ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଛାଦେତି, ଏକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଚସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଉଭିନ୍ନମ୍ପି ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ମିସ୍ସକଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଛାଦେତି, ଏକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଚସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଉଭିନ୍ନମ୍ପି ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ମିସ୍ସକଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ମିସ୍ସକେ ସଙ୍ଘାଦିସେସଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଛାଦେତି, ଏକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଚସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଉଭିନ୍ନମ୍ପି ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ମିସ୍ସକଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ମିସ୍ସକେ ମିସ୍ସକଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଛାଦେତି, ଏକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଚସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଉଭିନ୍ନମ୍ପି ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସୁଦ୍ଧକଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ସୁଦ୍ଧକେ ସଙ୍ଘାଦିସେସଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଛାଦେତି, ଏକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଉଭୋପି ଯଥାଧମ୍ମଂ କାରାପେତବ୍ବା।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସୁଦ୍ଧକଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ସୁଦ୍ଧକେ ସୁଦ୍ଧକଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଛାଦେତି, ଏକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଉଭୋପି ଯଥାଧମ୍ମଂ କାରାପେତବ୍ବା।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ସଙ୍ଘାଦିସେସଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ଏକସ୍ସ ହୋତି ଆରୋଚେସ୍ସାମୀତି, ଏକସ୍ସ ହୋତି ନ ଆରୋଚେସ୍ସାମୀତି। ସୋ ପଠମମ୍ପି ଯାମଂ ଛାଦେତି, ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାମଂ ଛାଦେତି, ତତିଯମ୍ପି ଯାମଂ ଛାଦେତି – ଉଟ୍ଠିତେ ଅରୁଣେ ଛନ୍ନା ହୋତି ଆପତ୍ତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଚସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଉଭିନ୍ନମ୍ପି ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ସଙ୍ଘାଦିସେସଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ତେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ଆରୋଚେସ୍ସାମାତି। ଏକସ୍ସ ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ମକ୍ଖଧମ୍ମୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ନ ଆରୋଚେସ୍ସାମୀତି। ସୋ ପଠମମ୍ପି ଯାମଂ ଛାଦେତି, ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାମଂ ଛାଦେତି, ତତିଯମ୍ପି ଯାମଂ ଛାଦେତି – ଉଟ୍ଠିତେ ଅରୁଣେ ଛନ୍ନା ହୋତି ଆପତ୍ତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଚସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଉଭିନ୍ନମ୍ପି ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ସଙ୍ଘାଦିସେସଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ତେ ଉମ୍ମତ୍ତକା ହୋନ୍ତି। ତେ ପଚ୍ଛା ଅନୁମ୍ମତ୍ତକା ହୁତ୍ୱା ଏକୋ ଛାଦେତି, ଏକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଚସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଉଭିନ୍ନମ୍ପି ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଆପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତେ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – 'ଇଦାନେୱ ଖୋ ମଯଂ ଜାନାମ – ଅଯମ୍ପି କିର ଧମ୍ମୋ ସୁତ୍ତାଗତୋ ସୁତ୍ତପରିଯାପନ୍ନୋ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛତୀ'ତି। ତେ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ସଙ୍ଘାଦିସେସଦିଟ୍ଠିନୋ ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଛାଦେତି, ଏକୋ ନଚ୍ଛାଦେତି। ଯୋ ଛାଦେତି ସୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦେସାପେତବ୍ବୋ। ଯଥାପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଚସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦତ୍ୱା ଉଭିନ୍ନମ୍ପି ମାନତ୍ତଂ ଦାତବ୍ବଂ।

ଦ୍ୱେଭିକ୍ଖୁୱାରଏକାଦସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ମୂଲାଯଅୱିସୁଦ୍ଧିନୱକଂ

୧୮୨। ‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି, ଏକନାମମ୍ପି ନାନାନାମମ୍ପି, ସଭାଗମ୍ପି ୱିସଭାଗମ୍ପି, ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଅଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଅଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି, ଏକନାମମ୍ପି ନାନାନାମମ୍ପି, ସଭାଗମ୍ପି ୱିସଭାଗମ୍ପି, ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଅଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଅଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି, ଏକନାମମ୍ପି ନାନାନାମମ୍ପି, ସଭାଗମ୍ପି ୱିସଭାଗମ୍ପି, ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଅଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଅଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି, ଏକନାମମ୍ପି ନାନାନାମମ୍ପି, ସଭାଗମ୍ପି ୱିସଭାଗମ୍ପି, ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଅପରିମାଣାୟୋ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି …ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ । ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି । ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଅଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଅଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି, ଏକନାମମ୍ପି ନାନାନାମମ୍ପି, ସଭାଗମ୍ପି ୱିସଭାଗମ୍ପି, ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଅଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଅଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି, ଏକନାମମ୍ପି ନାନାନାମମ୍ପି, ସଭାଗମ୍ପି ୱିସଭାଗମ୍ପି, ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ

ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ; ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଅଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି; ଅଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି।

ମୂଲାୟଅୱିସୁଦ୍ଧିନୱକଂ [ସମୂଲାୱିସୁଦ୍ଧିନୱକଂ (କ।)] ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦୁତିୟନୱକଂ [ଇଦଂ ନୱକଂ ପୋରାଣପୋତ୍ଥକେସୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧିୱସେନେୱ ଆଗତଂ, ୱୁଚ୍ଚମାନତତିୟନୱକେନ ଚ ସଂସଟ୍ଠଂ। ତଂ ପଟିୱିସୋଧକେହି ଅସଂସଟ୍ଠଂ କତ୍ୱା ୱିସୁଂ ପତିଟ୍ଠାପିତଂ। ସୀହଳଅସ୍ସାମପୋତ୍ଥକେସୁ ପନ ତଂ ୱିସୁଦ୍ଧିୱସେନେୱ ଆଗତଂ। ତଂ ପନେୱଂ ୱେଦିତବ୍ବଂ – §୧୦- ମୂଲାୟୱିସୁଦ୍ଧିନୱକ (ସୀ। ସ୍ୟା।)§୧୮୩। ଇଧ ପନ ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଂଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଂଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି, ତସ୍ସ ତସ୍ସ ସଂଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଂଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ସଂଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି, ତଂ ସଂଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁ ୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି। (୧-୩)§ଇଧ ପନ ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଂଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଂଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି, ତସ୍ସ ସଂଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଂଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଅପରିମାଣାୟୋ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ସଂଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି, ତଂ ସଂଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁ ୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀତି। (୪-୬)§ଇଧ ପନ ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଂଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତୀ ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଂଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି, ତସ୍ସ ସଂଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଂଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ସଂଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି, ତଂ ସଂଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁ ୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି। (୭-୯)§ମୂଲାୟ ୱିସୁଦ୍ଧିନୱକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।]

୧୮୩। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି। (୧)

ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ , ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି। (୨)

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ

ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି। (୩)

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି, ଏକନାମମ୍ପି ନାନାନାମମ୍ପି, ସଭାଗମ୍ପି ୱିସଭାଗମ୍ପି, ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି । ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ଅପରିମାଣା ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ…ପେ… ଅପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ…ପେ… ଅପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି…ପେ… ପରିମାଣାଯୋପି ଅପରିମାଣାଯୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି। (୪-୭)

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାଯୋପି ଅପରିମାଣାଯୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି। (୮)

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାଯୋପି ଅପରିମାଣାଯୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି। (୯)

ଦୁତିଯନୱକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୧। ତତିଯନୱକଂ

୧୮୪। ''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାଯୋ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି । ସୋ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାଯୋ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ସୋ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିଯଂ ଠିତୋ ପୁରିମାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିଯୋ ସରତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣାଯୋ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣାଯୋ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋ । ସୋହଂ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିଯଂ ଠିତୋ ପୁରିମାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିଯୋ ସରାମି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିଯୋ ସରାମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚେଯ୍ୟଂ ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ

ସମୋଧାନପରିୱାସଂ; ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ; ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭାନଂ। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ପୁରିମାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି; ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି [ଅୟଂ ପଠମୱାରୋ ସୀ ସ୍ଯା। ପୋତ୍ଥକେସୁ ପରିପୁଣ୍ଣୋ ଦିସ୍ସତି]।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱଓହିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି । ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି, ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିୟଂ ଠିତୋ ପୁରିମାଆପତ୍ତୀନଂ [ପୁରିମାନଂ ଆପତ୍ତୀନଂ (କ।)] ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱଓହିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସି, ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋହଂ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିୟଂ ଠିତୋ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରାମି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରାମି। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚେୟ୍ୟଂ ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭାନ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭାନଂ। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱଓହିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିୟଂ ଠିତୋ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱଓହିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣା ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋହଂ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିୟଂ ଠିତୋ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରାମି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରାମି। ୟଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚେୟ୍ୟଂ ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭାନ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରା ଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରା ଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ, ଧମ୍ମେନ

ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭାନଂ। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରା ଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରା ଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ଅପରିମାଣାୟୋ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ…ପେ… ଅପରିମାଣାୟୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି…ପେ… ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ…ପେ… ତଂ ସଙ୍ଘୋ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି [ଇମେପି ଚତ୍ତାରୋ ୱାରା ସୀ। ସ୍ୟା। ପୋତ୍ଥକେସୁ ପରିପୁଣ୍ଣା ଦିସ୍ସନ୍ତି]।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିଯଂ ଠିତୋ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋ। ସୋହଂ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିଯଂ ଠିତୋ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରାମି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରାମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରା ପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚେଯ୍ୟଂ ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭାନ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭାନଂ। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି। ସୋ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜତି ପରିମାଣାୟୋପି ଅପରିମାଣାୟୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାୟୋପି। ସୋ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିଯଂ ଠିତୋ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିୟୋ ସରତି। ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅହଂ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିୟୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣମ୍ପି ଅପରିମାଣମ୍ପି…ପେ… ୱୱତ୍ଥିତମ୍ପି ସମ୍ଭିନ୍ନମ୍ପି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଯାଚିଂ। ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ

ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣାଯୋପି ଅପରିମାଣାଯୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି। ସୋହଂ ସଙ୍ଘଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚିଂ। ତଂ ମଂ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସି ଅଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ କୁପ୍ପେନ ଅଟ୍ଠାନାରହେନ, ଅଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ସୋହଂ ପରିୱସାମୀତି ମଞ୍ଞମାନୋ ଅନ୍ତରା ସମ୍ବହୁଲା ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଆପତ୍ତିଯୋ ଆପଜ୍ଜିଂ ପରିମାଣାଯୋପି ଅପରିମାଣାଯୋପି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନାଯୋପି। ସୋହଂ ତସ୍ମିଂ ଭୂମିଯଂ ଠିତୋ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିଯୋ ସରାମି, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତିଯୋ ସରାମି। ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମାପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚେଯ୍ୟଂ ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭାନ'ନ୍ତି। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରାଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସନଂ ଯାଚତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭାନଂ। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ପୁରିମା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରା ଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ଅପରା ଆପତ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରା ଆପତ୍ତୀନଞ୍ଚ, ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଧମ୍ମିକେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ, ଧମ୍ମେନ ସମୋଧାନପରିୱାସଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ଧମ୍ମେନ ଅବ୍ଭେତି। ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ୱିସୁଦ୍ଧୋ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି''।

ତତିଯଭାଣୱାରଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ସମୁଚ୍ଚଯକ୍ଖନ୍ଧକୋ ତତିଯୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନା ଏକାହ-ଦ୍ୱୀହ-ତୀହ-ଚତୂହ ଚ;

ପଞ୍ଚାହପକ୍ଖଦସନ୍ନଂ, ଆପତ୍ତିମାହ ମହାମୁନି।

ସୁଦ୍ଧନ୍ତୋ ଚ ୱିବ୍ଭମନ୍ତୋ, ପରିମାଣମୁଖଂ ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ;

ତତ୍ଥ ସଞ୍ଞିନୋ ଦ୍ୱେ ଯଥା, ୱେମତିକା ତଥେୱ ଚ।

ମିସ୍ସକଦିଟ୍ଠିନୋ ଦ୍ୱେ ଚ, ଅସୁଦ୍ଧକେକଦିଟ୍ଠିନୋ;

ଦ୍ୱେ ଚେୱ ସୁଦ୍ଧଦିଟ୍ଠିନୋ।

ତଥେୱ ଚ ଏକୋ ଛାଦେତି, ଅଥ ମକ୍ଖମତେନ ଚ;

ଉମ୍ମତ୍ତକଦେସନଞ୍ଚ, ମୂଲା ଅଟ୍ଠାରସ [ପନ୍ନରସ (କ।)] ୱିସୁଦ୍ଧତୋ।

ଆଚରିଯାନଂ ୱିଭଜ୍ଜପଦାନଂ [ୱିଭଜ୍ଜୱାଦୀନଂ (ସୀ।)], ତମ୍ବପଣ୍ଣିଦୀପପସାଦକାନଂ;

ମହାୱିହାରୱାସୀନଂ, ୱାଚନା ସଦ୍ଧମ୍ମଟ୍ଠିତିଯାତି।

ସମୁଚ୍ଚଯକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୪। ସମଥକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ସମ୍ମୁଖାୱିନଯୋ

୧୮୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅସମ୍ମୁଖୀଭୂତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କମ୍ମାନି କରୋନ୍ତି – ତଜ୍ଜନୀଯମ୍ପି, ନିଯସ୍ସମ୍ପି, ପବ୍ବାଜନୀଯମ୍ପି, ପଟିସାରଣୀଯମ୍ପି, ଉକ୍ଖେପନୀଯମ୍ପି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା… ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅସମ୍ମୁଖୀଭୂତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କମ୍ମାନି କରିସ୍ସନ୍ତି – ତଜ୍ଜନୀଯମ୍ପି, ନିଯସ୍ସମ୍ପି, ପବ୍ବାଜନୀଯମ୍ପି, ପଟିସାରଣୀଯମ୍ପି, ଉକ୍ଖେପନୀଯମ୍ପୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅସମ୍ମୁଖୀଭୂତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କମ୍ମାନି କରୋନ୍ତି – ତଜ୍ଜନୀଯମ୍ପି, ନିଯସ୍ସମ୍ପି, ପବ୍ବାଜନୀଯମ୍ପି, ପଟିସାରଣୀଯମ୍ପି, ଉକ୍ଖେପନୀଯମ୍ପୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତେସଂ ମୋଘପୁରିସାନଂ ଅନନୁଲୋମିକଂ ଅପ୍ପତିରୂପଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅକପ୍ପିଯଂ ଅକରଣୀଯଂ। କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ଅସମ୍ମୁଖୀଭୂତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କମ୍ମାନି କରିସ୍ସନ୍ତି – ତଜ୍ଜନୀଯମ୍ପି, ନିଯସ୍ସମ୍ପି, ପବ୍ବାଜନୀଯମ୍ପି, ପଟିସାରଣୀଯମ୍ପି, ଉକ୍ଖେପନୀଯମ୍ପି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅସମ୍ମୁଖୀଭୂତାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ କମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ – ତଜ୍ଜନୀଯଂ ୱା, ନିଯସ୍ସଂ ୱା, ପବ୍ବାଜନୀଯଂ ୱା, ପଟିସାରଣୀଯଂ ୱା, ଉକ୍ଖେପନୀଯଂ ୱା। ଯୋ କରେଯ୍ଯ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୮୬। ''ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲା ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସଙ୍ଘୋ। ଧମ୍ମୱାଦୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲା ଧମ୍ମୱାଦୀ ସଙ୍ଘୋ।

କଣ୍ହପକ୍ଖନଓକଂ

୧୮୭। ''ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଧମ୍ମୱାଦିଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଅଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯପତିରୂପକେନ।

''ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲେ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ , ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥାତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଅଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯପତିରୂପକେନ।

''ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଧମ୍ମୱାଦିଂ ସଙ୍ଘଂ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି [ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥାତି (କ।)]। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଅଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯପତିରୂପକେନ।

''ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲା ଧମ୍ମୱାଦିଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ସଞ୍ଞାପେନ୍ତି ନିଜ୍ଝାପେନ୍ତି ପେକ୍ଖେନ୍ତି ଅନୁପେକ୍ଖେନ୍ତି ଦସ୍ସେନ୍ତି ଅନୁଦସ୍ସେନ୍ତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଅଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯପତିରୂପକେନ।

''ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲା ଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲେ ସଞ୍ଞାପେନ୍ତି ନିଜ୍ଝାପେନ୍ତି ପେକ୍ଖେନ୍ତି ଅନୁପେକ୍ଖେନ୍ତି ଦସ୍ସେନ୍ତି ଅନୁଦସ୍ସେନ୍ତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥାତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଅଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯପତିରୂପକେନ।

''ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲା ଧମ୍ମୱାଦିଂ ସଙ୍ଘଂ ସଞ୍ଞାପେନ୍ତି ନିଜ୍ଝାପେନ୍ତି ପେକ୍ଖେନ୍ତି ଅନୁପେକ୍ଖେନ୍ତି ଦସ୍ସେନ୍ତି ଅନୁଦସ୍ସେନ୍ତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଅଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯପତିରୂପକେନ।

‘‘ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସଙ୍ଘୋ ଧମ୍ମୱାଦିଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଅଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯପତିରୂପକେନ।

‘‘ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସଙ୍ଘୋ ଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲେ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥାତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଅଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯପତିରୂପକେନ।

‘‘ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସଙ୍ଘୋ ଧମ୍ମୱାଦିଂ ସଙ୍ଘଂ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଅଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯପତିରୂପକେନ।

କଣ୍ହପକ୍ଖନୱକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ସୁକ୍କପକ୍ଖନୱକଂ

୧୮୮। ‘‘ଧମ୍ମୱାଦୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅଧମ୍ମୱାଦିଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ।

‘‘ଧମ୍ମୱାଦୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲେ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥାତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ।

‘‘ଧମ୍ମୱାଦୀ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅଧମ୍ମୱାଦିଂ ସଙ୍ଘଂ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ।

‘‘ଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲା ଅଧମ୍ମୱାଦିଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ସଞ୍ଞାପେନ୍ତି ନିଜ୍ଝାପେନ୍ତି ପେକ୍ଖେନ୍ତି ଅନୁପେକ୍ଖେନ୍ତି ଦସ୍ସେନ୍ତି ଅନୁଦସ୍ସେନ୍ତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି , ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ।

‘‘ଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲା ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲେ ସଞ୍ଞାପେନ୍ତି ନିଜ୍ଝାପେନ୍ତି ପେକ୍ଖେନ୍ତି ଅନୁପେକ୍ଖେନ୍ତି ଦସ୍ସେନ୍ତି ଅନୁଦସ୍ସେନ୍ତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥାତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ।

‘‘ଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲା ଅଧମ୍ମୱାଦିଂ ସଙ୍ଘଂ ସଞ୍ଞାପେନ୍ତି ନିଜ୍ଝାପେନ୍ତି ପେକ୍ଖେନ୍ତି ଅନୁପେକ୍ଖେନ୍ତି ଦସ୍ସେନ୍ତି ଅନୁଦସ୍ସେନ୍ତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ , ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ।

‘‘ଧମ୍ମୱାଦୀ ସଙ୍ଘୋ ଅଧମ୍ମୱାଦିଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ।

‘‘ଧମ୍ମୱାଦୀ ସଙ୍ଘୋ ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ସମ୍ବହୁଲେ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥାତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ।

‘‘ଧମ୍ମୱାଦୀ ସଙ୍ଘୋ ଅଧମ୍ମୱାଦିଂ ସଙ୍ଘଂ ସଞ୍ଞାପେତି ନିଜ୍ଝାପେତି ପେକ୍ଖେତି ଅନୁପେକ୍ଖେତି ଦସ୍ସେତି ଅନୁଦସ୍ସେତି – ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହାହି, ଇମଂ ରୋଚେହୀତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି, ଧମ୍ମେନ ୱୂପସମ୍ମତି ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନା’’ତି।

ସୁକ୍କପକ୍ଖନୱକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ସତିୱିନଯୋ

୧୮୯।[ଇଦଂ ୱତ୍ଥୁ ପାରା। ୩୮୦ ଆଦଯୋ] ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମତା ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ଜାତିଯା ସତ୍ତୱସ୍ସେନ ଅରହତ୍ତଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ହୋତି । ଯଂ କିଞ୍ଚି ସାୱକେନ ପତ୍ତବ୍ବଂ ସବ୍ବଂ ତେନ ଅନୁପ୍ପତ୍ତଂ ହୋତି। ନତ୍ଥି ଚସ୍ସ କିଞ୍ଚି ଉତ୍ତରି [ଉତ୍ତରିଂ (ସୀ।)] କରଣୀଯଂ, କତସ୍ସ ୱା ପତିଚଯୋ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ରହୋଗତସ୍ସ ପଟିସଲ୍ଲୀନସ୍ସ ଏୱଂ ଚେତସୋ ପରିୱିତକ୍କୋ ଉଦପାଦି – ''ମଯା ଖୋ ଜାତିଯା ସତ୍ତୱସ୍ସେନ ଅରହତ୍ତଂ ସଚ୍ଛିକତଂ। ଯଂ କିଞ୍ଚି ସାୱକେନ ପତ୍ତବ୍ବଂ ସବ୍ବଂ ମଯା ଅନୁପ୍ପତ୍ତଂ। ନତ୍ଥି ଚ ମେ କିଞ୍ଚି ଉତ୍ତରିକରଣୀଯଂ, କତସ୍ସ ୱା ପତିଚଯୋ। କିଂ ନୁ ଖୋ ଅହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱେଯ୍ୟାୱଚ୍ଚଂ କରେଯ୍ୟ''ନ୍ତି?

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ''ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନଞ୍ଚ ପଞ୍ଞପେଯ୍ୟଂ ଭତ୍ତାନି ଚ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସାଯନ୍ହସମଯଂ ପଟିସଲ୍ଲାନା ୱୁଟ୍ଠିତୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଇଧ ମଯ୍ହଂ, ଭନ୍ତେ, ରହୋଗତସ୍ସ ପଟିସଲ୍ଲୀନସ୍ସ ଏୱଂ ଚେତସୋ ପରିୱିତକ୍କୋ ଉଦପାଦି – 'ମଯା ଖୋ ଜାତିଯା ସତ୍ତୱସ୍ସେନ ଅରହତ୍ତଂ ସଚ୍ଛିକତଂ। ଯଂ କିଞ୍ଚି ସାୱକେନ ପତ୍ତବ୍ବଂ, ସବ୍ବଂ ମଯା ଅନୁପ୍ପତ୍ତଂ। ନତ୍ଥି ଚ ମେ କିଞ୍ଚି ଉତ୍ତରିକରଣୀଯଂ, କତସ୍ସ ୱା ପତିଚଯୋ। କିଂ ନୁ ଖୋ ଅହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱେଯ୍ୟାୱଚ୍ଚଂ କରେଯ୍ୟ'ନ୍ତି ? ତସ୍ସ ମଯ୍ହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏତଦହୋସି – 'ଯଂନୂନାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନଞ୍ଚ ପଞ୍ଞପେଯ୍ୟଂ ଭତ୍ତାନି ଚ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟ'ନ୍ତି। ଇଚ୍ଛାମହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନଞ୍ଚ ପଞ୍ଞାପେତୁଂ ଭତ୍ତାନି ଚ ଉଦ୍ଦିସିତୁ''ନ୍ତି। ''ସାଧୁ ସାଧୁ, ଦବ୍ବ। ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, ଦବ୍ବ, ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନଞ୍ଚ ପଞ୍ଞପେହି ଭତ୍ତାନି ଚ ଉଦ୍ଦିସାହୀ''ତି [ଉଦ୍ଦିସାତି (ପାରା। ୩୮୦)]। ''ଏୱଂ, ଭନ୍ତେ''ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ଭଗୱତୋ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକଞ୍ଚ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଞ୍ଚ ସମ୍ମନ୍ନତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ଯାଚିତବ୍ବୋ [ଦବ୍ବୋ ଯାଚିତବ୍ବୋ (ସ୍ୟା। କ।)]। ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୯୦। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକଞ୍ଚ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଞ୍ଚ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକଞ୍ଚ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଞ୍ଚ ସମ୍ମନ୍ନତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଆଯସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକସ୍ସ ଚ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକସ୍ସ ଚ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଆଯସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକୋ ଚ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକୋ ଚ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି ।

୧୯୧। ସମ୍ମତୋ ଚ ପନାଯସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସଭାଗାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏକଜ୍ଝଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ସୁତ୍ତନ୍ତିକା ତେସଂ ଏକଜ୍ଝଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି – ତେ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ସୁତ୍ତନ୍ତଂ ସଙ୍ଗାଯିସ୍ସନ୍ତୀତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ୱିନଯଧରା ତେସଂ ଏକଜ୍ଝଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି – ତେ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ୱିନଯଂ ୱିନିଚ୍ଛିନିସ୍ସନ୍ତୀତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମକଥିକା ତେସଂ ଏକଜ୍ଝଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି – ତେ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ଧମ୍ମଂ ସାକଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଝାଯିନୋ ତେସଂ ଏକଜ୍ଝଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି – ତେ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ନ ବ୍ୟାବାଧିସ୍ସନ୍ତୀତି । ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତିରଚ୍ଛାନକଥିକା କାଯଦଳ୍ହିବହୁଲା [କାଯଦଡ୍ଢିବହୁଲା (ସୀ।)] ୱିହରନ୍ତି ତେସମ୍ପି ଏକଜ୍ଝଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି – ଇମାଯପିମେ ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ ରତିଯା ଅଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀତି। ଯେପି ତେ ଭିକ୍ଖୂ ୱିକାଲେ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି ତେସମ୍ପି ତେଜୋଧାତୁଂ ସମାପଜ୍ଜିତ୍ୱା ତେନେୱ ଆଲୋକେନ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି; ଅପିସୁ ଭିକ୍ଖୂ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ୱିକାଲେ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି – ମଯଂ ଆଯସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ଇଦ୍ଧିପାଟିହାରିଯଂ ପସ୍ସିସ୍ସାମାତି।

ତେ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ''ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ ଦବ୍ବ, ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହୀ''ତି। ତେ ଆଯସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ''କତ୍ଥ ଆଯସ୍ମନ୍ତା ଇଚ୍ଛନ୍ତି କତ୍ଥ ପଞ୍ଞପେମୀ''ତି? ତେ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଦୂରେ ଅପଦିସନ୍ତି – ''ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ ଦବ୍ବ, ଗିଜ୍ଝକୂଟେ ପବ୍ବତେ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ଚୋରପପାତେ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ଇସିଗିଲିପସ୍ସେ କାଳସିଲାଯଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ୱେଭାରପସ୍ସେ ସତ୍ତପଣ୍ଣିଗୁହାଯଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ସୀତୱନେ ସପ୍ପସୋଣ୍ଡିକପବ୍ଭାରେ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ଗୋତମକକନ୍ଦରାଯଂ [ଗୋମଟକନ୍ଦରାଯଂ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ତିନ୍ଦୁକକନ୍ଦରାଯଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ତପୋଦକନ୍ଦରାଯଂ [କପୋତକନ୍ଦରାଯଂ (କ।)] ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ତପୋଦାରାମେ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ,

ଜୀୱକମ୍ବୱନେ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହି। ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ମଦ୍ଦକୁଚ୍ଛିମ୍ହି ମିଗଦାୟେ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେହୀ''ତି।

ତେସଂ ଆୟସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ତେଜୋଧାତୁଂ ସମାପଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅଙ୍ଗୁଲିୟା ଜଲମାନାୟ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗଚ୍ଛତି। ତେପି ତେନେୱ ଆଲୋକେନ ଆୟସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ତେସଂ ଆୟସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ଏୱଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି – ଅୟଂ ମଞ୍ଚୋ, ଇଦଂ ପୀଠଂ , ଅୟଂ ଭିସି, ଇଦଂ ବିମ୍ବୋହନଂ [ବିମ୍ବୋହନଂ (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ।)], ଇଦଂ ୱଚ୍ଚଟ୍ଠାନଂ, ଇଦଂ ପସ୍ସାୱଟ୍ଠାନଂ, ଇଦଂ ପାନୀୟଂ, ଇଦଂ ପରିଭୋଜନୀୟଂ, ଅୟଂ କତ୍ତରଦଣ୍ଡୋ, ଇଦଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ କତିକସଣ୍ଠାନଂ, ଇମଂ କାଲଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ , ଇମଂ କାଲଂ ନିକ୍ଖମିତବ୍ବନ୍ତି। ତେସଂ ଆୟସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ଏୱଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ପୁନଦେୱ ୱେଳୁୱନଂ ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛତି।

୧୯୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା [ମେତ୍ତିୟଭୁମ୍ମଜକା (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ।)] ଭିକ୍ଖୂ ନୱକା ଚେୱ ହୋନ୍ତି ଅପ୍ପପୁଞ୍ଞା ଚ। ଯାନି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଲାମକାନି ସେନାସନାନି ତାନି ତେସଂ ପାପୁଣନ୍ତି ଲାମକାନି ଚ ଭତ୍ତାନି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ରାଜଗହେ ମନୁସ୍ସା ଇଚ୍ଛନ୍ତି ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଭିସଙ୍ଖାରିକଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଦାତୁଂ – ସପ୍ପିମ୍ପି, ତେଲମ୍ପି, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗମ୍ପି। ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକାନଂ ପନ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାକତିକଂ ଦେନ୍ତି – ଯଥାରନ୍ଧଂ [ଯଥାରଦ୍ଧଂ (ସ୍ୟା।)] କଣାଜକଂ ବିଲଙ୍ଗଦୁତିୟଂ। ତେ ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ପିଣ୍ଡପାତପ୍ପଟିକ୍କନ୍ତା ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି – ''ତୁମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ଭତ୍ତଗ୍ଗେ କିଂ ଅହୋସି, ତୁମ୍ହାକଂ କିଂ ଅହୋସୀ''ତି [କିଂ ନାହୋସି (ସ୍ୟା। କଂ।)]? ଏକଚ୍ଚେ ଥେରା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ''ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ସପ୍ପି ଅହୋସି, ତେଲଂ ଅହୋସି, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗଂ ଅହୋସୀ''ତି। ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ପନ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ''ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ନ କିଞ୍ଚି ଅହୋସି – ପାକତିକଂ ଯଥାରନ୍ଧଂ କଣାଜକଂ ବିଲଙ୍ଗଦୁତିୟ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକୋ ଗହପତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଚତୁକ୍କଭତ୍ତଂ ଦେତି ନିଚ୍ଚଭତ୍ତଂ। ସୋ ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ସପୁତ୍ତଦାରୋ ଉପତିଟ୍ଠିତ୍ୱା ପରିୱିସତି – ଅଞ୍ଞେ ଓଦନେନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି, ଅଞ୍ଞେ ସୂପେନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି, ଅଞ୍ଞେ ତେଲେନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି, ଅଞ୍ଞେ ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗେନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକସ୍ସ ଗହପତିନୋ ଭତ୍ତଂ ସ୍ୱାତନାୟ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠଂ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକୋ ଗହପତି ଆରାମଂ ଅଗମାସି କେନଚିଦେୱ କରଣୀୟେନ। ସୋ ଯେନାୟସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକଂ ଗହପତିଂ ଆୟସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକୋ ଗହପତି ଆୟସ୍ମତା ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସିତୋ ସମାଦପିତୋ ସମୁତ୍ତେଜିତୋ ସମ୍ପହଂସିତୋ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କସ୍ସ, ଭନ୍ତେ, ଅମ୍ହାକଂ ଘରେ ସ୍ୱାତନାୟ ଭତ୍ତଂ ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠ''ନ୍ତି? ''ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକାନଂ ଖୋ, ଗହପତି, ଭିକ୍ଖୂନଂ ତୁମ୍ହାକଂ ଘରେ ସ୍ୱାତନାୟ ଭତ୍ତଂ ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକୋ ଗହପତି ଅନତ୍ତମନୋ ଅହୋସି। କଥଞ୍ହି ନାମ ପାପଭିକ୍ଖୂ ଅମ୍ହାକଂ ଘରେ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀତି ଘରଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଦାସିଂ ଆଣାପେସି – ''ଯେ, ଜେ, ସ୍ୱେ ଭତ୍ତିକା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି ତେ କୋଟ୍ଠକେ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା କଣାଜକେନ ବିଲଙ୍ଗଦୁତିୟେନ ପରିୱିସା''ତି। ''ଏୱଂ ଅୟ୍ୟା''ତି ଖୋ ସା ଦାସୀ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକସ୍ସ ଗହପତିନୋ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସି।

ଅଥ ଖୋ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ – ହିୟ୍ୟୋ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଅମ୍ହାକଂ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକସ୍ସ ଗହପତିନୋ ଭତ୍ତଂ ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠଂ; ସ୍ୱେ ଅମ୍ହେ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକୋ ଗହପତି ସପୁତ୍ତଦାରୋ ଉପତିଟ୍ଠିତ୍ୱା ପରିୱିସିସ୍ସତି; ଅଞ୍ଞେ ଓଦନେନ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ଅଞ୍ଞେ ସୂପେନ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ଅଞ୍ଞେ ତେଲେନ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ଅଞ୍ଞେ ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗେନ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀତି। ତେ ତେନେୱ ସୋମନସ୍ସେନ ନ ଚିତ୍ତରୂପଂ ରତ୍ତିୟା ସୁପିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମୟଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାୟ ଯେନ କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକସ୍ସ ଗହପତିନୋ ନିୱେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ସା ଦାସୀ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକେ ଭିକ୍ଖୂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତେ; ଦିସ୍ୱାନ କୋଟ୍ଠକେ ଆସନଂ ପଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ''ନିସୀଦଥ, ଭନ୍ତେ''ତି। ଅଥ ଖୋ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ନିସ୍ସଂସୟଂ ଖୋ ନ ତାୱ ଭତ୍ତଂ ସିଦ୍ଧଂ ଭୱିସ୍ସତି ଯଥା ମୟଂ କୋଟ୍ଠକେ ନିସୀଦାପିୟାମା''ତି [ନିସୀଦାପେୟ୍ୟାମାତି (କ।)]। ଅଥ ଖୋ ସା ଦାସୀ କଣାଜକେନ [କାଣାଜକେନ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ବିଲଙ୍ଗଦୁତିୟେନ ଉପଗଞ୍ଛି – ଭୁଞ୍ଜଥ, ଭନ୍ତେତି। ''ମୟଂ ଖୋ, ଭଗିନି, ନିଚ୍ଚଭତ୍ତିକା''ତି। ''ଜାନାମି ଅୟ୍ୟା ନିଚ୍ଚଭତ୍ତିକାତି। ଅପି ଚାହଂ ହିୟ୍ୟୋୱ ଗହପତିନା ଆଣତ୍ତା – 'ଯେ, ଜେ, ସ୍ୱେ ଭତ୍ତିକା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ତେ କୋଟ୍ଠକେ ଆସନଂ ପଞ୍ଞାପେତ୍ୱା କଣାଜକେନ ବିଲଙ୍ଗଦୁତିୟେନ ପରିୱିସା'ତି। ଭୁଞ୍ଜଥ, ଭନ୍ତେ''ତି। ଅଥ ଖୋ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ – ହିୟ୍ୟୋ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, କଲ୍ୟାଣଭତ୍ତିକୋ ଗହପତି ଆରାମଂ ଅଗମାସି ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ସନ୍ତିକେ। ନିସ୍ସଂସୟଂ ଖୋ ମୟଂ ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ଗହପତିନୋ ଅନ୍ତରେ ପରିଭିନ୍ନାତି [ସନ୍ତିକେ ପରିଭିନ୍ନାତି (ସ୍ୟା। କଂ।)]। ତେ ତେନେୱ ଦୋମନସ୍ସେନ ନ ଚିତ୍ତରୂପଂ ଭୁଞ୍ଜିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ପିଣ୍ଡପାତପ୍ପଟିକ୍କନ୍ତା ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିସାମେତ୍ୱା ବହାରାମକୋଟ୍ଠକେ ସଙ୍ଘାଟିପଲ୍ଲତ୍ଥିକାୟ ନିସୀଦିଂସୁ ତୁଣ୍ହୀଭୂତା ମଙ୍କୁଭୂତା ପତ୍ତକ୍ଖନ୍ଧା ଅଧୋମୁଖା ପଜ୍ଝାୟନ୍ତା ଅପ୍ପଟିଭାନା।

ଅଥ ଖୋ ମେତ୍ତିୟା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯେନ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ''ୱନ୍ଦାମି ଅୟ୍ୟା''ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ନାଲପିଂସୁ। ଦୁତିୟମ୍ପି ଖୋ...ପେ... ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ମେତ୍ତିୟା ଭିକ୍ଖୁନୀ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ''ୱନ୍ଦାମି ଅୟ୍ୟା''ତି। ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ନାଲପିଂସୁ। ''କ୍ୟାହଂ ଅୟ୍ୟାନଂ ଅପରଜ୍ଝାମି? କିସ୍ସ ମଂ ଅୟ୍ୟା ନାଲପନ୍ତୀ''ତି? ''ତଥା ହି ପନ ତ୍ୱଂ, ଭଗିନି, ଅମ୍ହେ ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ୱିହେଠିୟମାନେ ଅଜ୍ଝୁପେକ୍ଖସୀ''ତି? ''କ୍ୟାହଂ, ଅୟ୍ୟା, କରୋମୀ''ତି? ''ସଚେ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଭଗିନି, ଇଚ୍ଛେୟ୍ୟାସି, ଅଜ୍ଜେୱ ଭଗୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ନାସାପେୟ୍ୟା''ତି। ''କ୍ୟାହଂ, ଅୟ୍ୟା, କରୋମି? କିଂ ମୟା ସକ୍କା କାତୁ''ନ୍ତି? ''ଏହି ତ୍ୱଂ, ଭଗିନି, ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏୱଂ ୱଦେହି – 'ଇଦଂ , ଭନ୍ତେ, ନଚ୍ଛନ୍ନଂ ନପ୍ପତିରୂପଂ, ଯାୟଂ, ଭନ୍ତେ, ଦିସା ଅଭୟା ଅନୀତିକା ଅନୁପଦ୍ଦୱା ସାୟଂ ଦିସା ସଭୟା ସଈତିକା ସୌପଦ୍ଦୱା; ଯତୋ ନିୱାତଂ ତତୋ ସୱାତଂ [ତତୋ ପୱାତଂ (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ।)]; ଉଦକଂ ମଞ୍ଞେ ଆଦିତ୍ତଂ; ଅୟ୍ୟେନମ୍ହି ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ଦୂସିତା'''ତି। ''ଏୱଂ ଅୟ୍ୟା''ତି ଖୋ ମେତ୍ତିୟା ଭିକ୍ଖୁନୀ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା [ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା (ସ୍ୟା। କଂ।)] ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ମେତ୍ତିୟା [ସା ମେତ୍ତିୟା (ସ୍ୟା। କ।)] ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଇଦଂ, ଭନ୍ତେ, ନଚ୍ଛନ୍ନଂ ନପ୍ପତିରୂପଂ, ଯାୟଂ, ଭନ୍ତେ, ଦିସା ଅଭୟା ଅନୀତିକା ଅନୁପଦ୍ଦୱା ସାୟଂ ଦିସା ସଭୟା ସଈତିକା ସୌପଦ୍ଦୱା; ଯତୋ ନିୱାତଂ ତତୋ ସୱାତଂ; ଉଦକଂ ମଞ୍ଞେ ଆଦିତ୍ତଂ; ଅୟ୍ୟେନମ୍ହି ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ଦୂସିତା''ତି।

୧୯୩। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସରସି ତ୍ୱଂ, ଦବ୍ବ, ଏୱରୂପଂ କତ୍ତା ଯଥାୟଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆହା''ତି? ''ଯଥା ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଜାନାତୀ''ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଖୋ ଭଗୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସରସି ତ୍ୱଂ, ଦବ୍ବ, ଏୱରୂପଂ କତ୍ତା ଯଥାୟଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆହା''ତି? ''ଯଥା ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଜାନାତୀ''ତି। ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ଭଗୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସରସି ତ୍ୱଂ, ଦବ୍ବ, ଏୱରୂପଂ କତ୍ତା ଯଥାୟଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆହା''ତି? ''ଯଥା ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଜାନାତୀ''ତି। ''ନ ଖୋ, ଦବ୍ବ, ଦବ୍ବା ଏୱଂ ନିବ୍ବେଠେନ୍ତି। ସଚେ ତୟା କତଂ କତନ୍ତି ୱଦେହି। ସଚେ ଅକତଂ ଅକତନ୍ତି ୱଦେହୀ''ତି। ''ଯତୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ଜାତୋ ନାଭିଜାନାମି ସୁପିନନ୍ତେନପି ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱିତା, ପଗେୱ ଜାଗରୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମେତ୍ତିୟଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନାସେଥ। ଇମେ ଚ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁଯୁଞ୍ଜଥା''ତି। ଇଦଂ ୱତ୍ୱା ଭଗୱା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ୱିହାରଂ ପାୱିସି।

ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ମେତ୍ତିୟଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନାସେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ମାୱୁସୋ, ମେତ୍ତିୟଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନାସେଥ, ନ ସା କିଞ୍ଚି ଅପରଜ୍ଝତି; ଅମ୍ହେହି ସା ଉସ୍ସାହିତା କୁପିତେହି ଅନତ୍ତମନେହି ଚାୱନାଧିପ୍ପାୟେହୀ''ତି। ''କିଂ ପନ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାୟ ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେଥା''ତି? ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାୟ ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ ...ପେ... ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାୟ ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି...ପେ... ୱିଗରହିତ୍ୱା...ପେ... ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ସତିୱେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିୱିନୟଂ ଦେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବୋ – ''ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା, ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା, ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା, ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା, ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା, ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – 'ଇମେ ମଂ, ଭନ୍ତେ, ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ଅମୂଲିକାୟ ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସତିୱେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ସତିୱିନୟଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ – 'ଇମେ ମଂ, ଭନ୍ତେ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ଅମୂଲିକାୟ ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ସୋହଂ [ସୋହଂ ଭନ୍ତେ (କ।)] ସତିୱେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତୋ ତତିୟମ୍ପି, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ସତିୱିନୟଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ''ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୯୪। ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାୟ ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ଆୟସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସତିୱେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ସତିୱିନୟଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଆୟସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ସତିୱେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିୱିନୟଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାୟ ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ଆୟସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସତିୱେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ସତିୱିନୟଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଆୟସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ସତିୱେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିୱିନୟଂ ଦେତି।

ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଆଯସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିଵିନଯସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମେ ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲଵିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ଆଯସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ସତିଵିନଯଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଆଯସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିଵିନଯଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଆଯସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିଵିନଯସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଆଯସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିଵିନଯୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

୧୯୫। ''ପଞ୍ଚିମାନି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଧମ୍ମିକାନି ସତିଵିନଯସ୍ସ ଦାନାନି। ସୁଦ୍ଧୋ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁ ଅନାପତ୍ତିକୋ, ଅନୁଵଦନ୍ତି ଚ ନଂ, ଯାଚତି ଚ, ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ସତିଵିନଯଂ ଦେତି ଧମ୍ମେନ ସମଗ୍ଗେନ – ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମିକାନି ସତିଵିନଯସ୍ସ ଦାନାନୀ''ତି।

୩। ଅମୂଳ୍ହଵିନଯୋ

୧୯୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଗଗ୍ଗୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି, ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ହୋତି ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଗଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିଯା ଚୋଦେନ୍ତି – ''ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା''ତି? ସୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – ''ଅହଂ ଖୋ, ଆଵୁସୋ , ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି। ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ''ନ୍ତି। ଏଵମ୍ପି ନଂ ଵୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେଵ – ''ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା''ତି? ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା।।ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ଗଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିଯା ଚୋଦେସ୍ସନ୍ତି – ''ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି! ସୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – 'ଅହଂ ଖୋ, ଆଵୁସୋ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି। ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ'ନ୍ତି। ଏଵମ୍ପି ନଂ ଵୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେଵ – ''ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା''ତି? ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ ଭଗଵା''ତି…ପେ… ଵିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସଙ୍ଘୋ ଗଗ୍ଗସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହଵିନଯଂ ଦେତୁ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାତବ୍ବୋ – ''ତେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଗଗ୍ଗେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା, ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା, ଵୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ଵନ୍ଦିତ୍ୱା, ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା, ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା, ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ମଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିଯା ଚୋଦେନ୍ତି – 'ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ତ୍ୟାହଂ ଏଵଂ ଵଦାମି – 'ଅହଂ ଖୋ, ଆଵୁସୋ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି। ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ'ନ୍ତି। ଏଵମ୍ପି ମଂ ଵୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେଵ – 'ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋହଂ , ଭନ୍ତେ, ଅମୂଳ୍ହୋ ସଙ୍ଘଂ ଅମୂଳ୍ହଵିନଯଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ମଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିଯା ଚୋଦେନ୍ତି – 'ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ତ୍ୟାହଂ ଏଵଂ ଵଦାମି – 'ଅହଂ ଖୋ, ଆଵୁସୋ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ'ନ୍ତି। ଏଵମ୍ପି ମଂ ଵୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେଵ – 'ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋହଂ ଅମୂଳ୍ହୋ [ସୋହଂ ଭନ୍ତେ ଅମୂଳ୍ହୋ (କ।)] ତତିଯମ୍ପି, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଅମୂଳ୍ହଵିନଯଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୯୭। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଗଗ୍ଗୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସି ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଗଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିଯା ଚୋଦେନ୍ତି – 'ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – 'ଅହଂ ଖୋ, ଆଵୁସୋ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ

ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି, ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ'ନ୍ତି। ଏୱମ୍ପି ନଂ ୱୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେୱ – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋ ଅମୂଳ୍ହୋ ସଙ୍ଘଂ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଗଗ୍ଗସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଗଗ୍ଗୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସି ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଗଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିଯା ଚୋଦେନ୍ତି – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ଅହଂ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ'ନ୍ତି। ଏୱମ୍ପି ନଂ ୱୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେୱ – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋ ଅମୂଳ୍ହୋ ସଙ୍ଘଂ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଗଗ୍ଗସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଗଗ୍ଗସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

''ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଗଗ୍ଗସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ , ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

୧୯୮। ''ତୀଣିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧମ୍ମିକାନି ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନାନି, ତୀଣି ଧମ୍ମିକାନି। କତମାନି ତୀଣି ଅଧମ୍ମିକାନି ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନାନି?

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋ ସରମାନୋୱ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ନ ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସରାମି ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯଂ ଦେତି। ଅଧମ୍ମିକଂ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋ ସରମାନୋୱ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ସରାମି ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଯଥାସୁପିନନ୍ତେନା'ତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯଂ ଦେତି। ଅଧମ୍ମିକଂ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋ ଅନୁମ୍ମତ୍ତକୋ ଉମ୍ମତ୍ତକାଲଯଂ କରୋତି – 'ଅହମ୍ପି ଖୋ ଏୱଂ କରୋମି। ତୁମ୍ହେପି ଏୱଂ କରୋଥ। ମୟ୍ହମ୍ପି ଏତଂ କପ୍ପତି। ତୁମ୍ହାକମ୍ପେତଂ କପ୍ପତୀ'ତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯଂ ଦେତି। ଅଧମ୍ମିକଂ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନଂ। ଇମାନି ତୀଣି ଅଧମ୍ମିକାନି ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନାନି।

୧୯୯। ''କତମାନି ତୀଣି ଧମ୍ମିକାନି ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନାନି?

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ହୋତି ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି? ସୋ ଅସ୍ସରମାନୋୱ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ନ ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସରାମି ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯଂ ଦେତି। ଧମ୍ମିକଂ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତୱିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ହୋତି ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି ? ସୋ ଅସ୍ସରମାନୋୱ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ସରାମି ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଯଥା ସୁପିନନ୍ତେନା'ତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯଂ ଦେତି। ଧମ୍ମିକଂ ଅମୂଳ୍ହୱିନଯସ୍ସ ଦାନଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି ଚିତ୍ତୱିପରିୟାସକତୋ। ତେନ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତୱିପରିୟାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ହୋତି ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – ‘ସରତାୟସ୍ମା ଏୱରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା’ତି? ସୋ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଉମ୍ମତ୍ତକାଲୟଂ କରୋତି – ‘ଅହମ୍ପି ଏୱଂ କରୋମି। ତୁମ୍ହେପି ଏୱଂ କରୋଥ। ମୟ୍ହମ୍ପି ଏତଂ କପ୍ପତି। ତୁମ୍ହାକମ୍ପେତଂ କପ୍ପତୀ’ତି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ଅମୂଳ୍ହୱିନୟଂ ଦେତି। ଧମ୍ମିକଂ ଅମୂଳ୍ହୱିନୟସ୍ସ ଦାନଂ। ‘‘ଇମାନି ତୀଣି ଧମ୍ମିକାନି ଅମୂଳ୍ହୱିନୟସ୍ସ ଦାନାନୀ’’ତି।

୪। ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ

୨୦୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାୟ ଭିକ୍ଖୂନଂ କମ୍ମାନି କରୋନ୍ତି – ତଜ୍ଜନୀୟମ୍ପି, ନିୟସ୍ସମ୍ପି, ପବ୍ବାଜନୀୟମ୍ପି, ପଟିସାରଣୀୟମ୍ପି, ଉକ୍ଖେପନୀୟମ୍ପି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାୟ ଭିକ୍ଖୂନଂ କମ୍ମାନି କରିସ୍ସନ୍ତି – ତଜ୍ଜନୀୟମ୍ପି, ନିୟସ୍ସମ୍ପି, ପବ୍ବାଜନୀୟମ୍ପି, ପଟିସାରଣୀୟମ୍ପି, ଉକ୍ଖେପନୀୟମ୍ପୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାୟ ଭିକ୍ଖୂନଂ କମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ – ତଜ୍ଜନୀୟଂ ୱା, ନିୟସ୍ସଂ ୱା, ପବ୍ବାଜନୀୟଂ ୱା, ପଟିସାରଣୀୟଂ ୱା, ଉକ୍ଖେପନୀୟଂ ୱା। ଯୋ କରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୨୦୧। ‘‘ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧମ୍ମିକଂ ହୋତି ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ, ଏୱଂ ଧମ୍ମିକଂ। କଥଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧମ୍ମିକଂ ହୋତି ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ?

‘‘ଭିକ୍ଖୁ ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – ‘ପାରାଜିକଂ ଆୟସ୍ମା ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି? ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘ନ ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ , ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ କାରେତି। ଅଧମ୍ମିକଂ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ।

‘‘ଭିକ୍ଖୁ ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – ‘ପାରାଜିକଂ ଆୟସ୍ମା ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି? ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘ନ ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ, ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟଂ…ପେ… ପାଚିତ୍ତିୟଂ…ପେ… ପାଟିଦେସନୀୟଂ…ପେ… ଦୁକ୍କଟଂ…ପେ… ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଦୁବ୍ଭାସିତେନ କାରେତି। ଅଧମ୍ମିକଂ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ।

‘‘ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ…ପେ… ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟଂ…ପେ… ପାଚିତ୍ତିୟଂ…ପେ… ପାଟିଦେସନୀୟଂ…ପେ… ଦୁକ୍କଟଂ…ପେ… ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – ‘ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଆୟସ୍ମା ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି ? ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘ନ ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ, ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ପାରାଜିକେନ କାରେତି। ଅଧମ୍ମିକଂ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ।

‘‘ଭିକ୍ଖୁ ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – ‘ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଆୟସ୍ମା ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି? ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘ନ ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ, ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ…ପେ… ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟଂ…ପେ… ପାଚିତ୍ତିୟଂ…ପେ… ପାଟିଦେସନୀୟଂ…ପେ… ଦୁକ୍କଟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଦୁକ୍କଟେନ କାରେତି। ଅଧମ୍ମିକଂ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ। ‘‘ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧମ୍ମିକଂ ହୋତି ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ।

‘‘କଥଞ୍ଚ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଧମ୍ମିକଂ ହୋତି ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ? ଭିକ୍ଖୁ ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – ‘ପାରାଜିକଂ ଆୟସ୍ମା ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି? ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘ଆମ, ଆୱୁସୋ, ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ପାରାଜିକେନ କାରେତି। ଧମ୍ମିକଂ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ।

‘‘ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ…ପେ… ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟଂ…ପେ… ପାଚିତ୍ତିୟଂ…ପେ… ପାଟିଦେସନୀୟଂ…ପେ… ଦୁକ୍କଟଂ…ପେ… ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି। ତମେନଂ ଚୋଦେତି ସଙ୍ଘୋ ୱା, ସମ୍ବହୁଲା ୱା, ଏକପୁଗ୍ଗଲୋ ୱା – ‘ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଆୟସ୍ମା ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି? ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘ଆମ, ଆୱୁସୋ, ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି। ତଂ ସଙ୍ଘୋ ଦୁବ୍ଭାସିତେନ କାରେତି। ଧମ୍ମିକଂ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ। ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧମ୍ମିକଂ ହୋତି ପଟିଞ୍ଞାତକରଣ’’ନ୍ତି।

୫। ଯେଭୁୟ୍ୟସିକା

୨୦୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଭଣ୍ଡନଜାତା କଲହଜାତା ୱିୱାଦାପନ୍ନା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ମୁଖସତ୍ତୀହି ୱିତୁଦନ୍ତା ୱିହରନ୍ତି, ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏୱରୂପଂ ଅଧିକରଣଂ ଯେଭୁଯ୍ୟସିକାଯ ୱୂପସମେତୁଂ। ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକୋ ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ – ଯୋ ନ ଛନ୍ଦାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ନ ଦୋସାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ନ ମୋହାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ନ ଭଯାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଗହିତାଗହିତଞ୍ଚ ଜାନେଯ୍ୟ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୨୦୩। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକଂ ସମ୍ମନ୍ନତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକସ୍ସ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

୨୦୪। ‘‘ଦସଯିମେ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧମ୍ମିକା ସଲାକଗ୍ଗାହା, ଦସ ଧମ୍ମିକା [ଦସ ଧମ୍ମିକା ସଲାକଗ୍ଗାହା (କ।)]। କତମେ ଦସ ଅଧମ୍ମିକା ସଲାକଗ୍ଗାହା? ଓରମତ୍ତକଞ୍ଚ ଅଧିକରଣଂ ହୋତି, ନ ଚ ଗତିଗତଂ ହୋତି, ନ ଚ ସରିତସାରିତଂ ହୋତି, ଜାନାତି ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ବହୁତରାତି, ଅପ୍ପେୱ ନାମ ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ବହୁତରା ଅସ୍ସୂତି, ଜାନାତି ସଙ୍ଘୋ ଭିଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି, ଅପ୍ପେୱ ନାମ ସଙ୍ଘୋ ଭିଜ୍ଜେଯ୍ୟାତି, ଅଧମ୍ମେନ ଗଣ୍ହନ୍ତି, ୱଗ୍ଗା ଗଣ୍ହନ୍ତି, ନ ଚ ଯଥାଦିଟ୍ଠିଯା ଗଣ୍ହନ୍ତି – ଇମେ ଦସ ଅଧମ୍ମିକା ସଲାକଗ୍ଗାହା।

‘‘କତମେ ଦସ ଧମ୍ମିକା ସଲାକଗ୍ଗାହା? ନ ଚ ଓରମତ୍ତକଂ ଅଧିକରଣଂ ହୋତି, ଗତିଗତଞ୍ଚ ହୋତି, ସରିତସାରିତଞ୍ଚ ହୋତି, ଜାନାତି ଧମ୍ମୱାଦୀ ବହୁତରାତି, ଅପ୍ପେୱ ନାମ ଧମ୍ମୱାଦୀ ବହୁତରା ଅସ୍ସୂତି, ଜାନାତି ସଙ୍ଘୋ ନ ଭିଜ୍ଜିସ୍ସତୀତି, ଅପ୍ପେୱ ନାମ ସଙ୍ଘୋ ନ ଭିଜ୍ଜେଯ୍ୟାତି, ଧମ୍ମେନ ଗଣ୍ହନ୍ତି, ସମଗ୍ଗା ଗଣ୍ହନ୍ତି, ଯଥାଦିଟ୍ଠିଯା ଚ ଗଣ୍ହନ୍ତି – ଇମେ ଦସ ଧମ୍ମିକା ସଲାକଗ୍ଗାହା’’ତି।

୬। ତସ୍ସପାପିଯସିକା

୨୦୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଉପୱାଳୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜିଯମାନୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନାତି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଉପୱାଳୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜିଯମାନୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନିସ୍ସତି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନିସ୍ସତି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରିସ୍ସତି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସିସ୍ସତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଉପୱାଳସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିଯସିକାକମ୍ମଂ କରୋତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାତବ୍ବଂ। ପଠମଂ ଉପୱାଳୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚୋଦେତବ୍ବୋ, ଚୋଦେତ୍ୱା ସାରେତବ୍ବୋ, ସାରେତ୍ୱା ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତବ୍ବୋ, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୨୦୬। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉପୱାଳୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜିଯମାନୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନାତି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ‘ଭାସତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଉପୱାଳସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିଯସିକାକମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଉପୱାଳୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜିଯମାନୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନାତି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସତି। ସଙ୍ଘୋ ଉପୱାଳସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିଯସିକାକମ୍ମଂ କରୋତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଉପୱାଳସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିଯସିକାକମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘କତଂ ସଙ୍ଘେନ ଉପୱାଳ୍ହଅସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

୨୦୭। ‘‘ପଞ୍ଚିମାନି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଧମ୍ମିକାନି ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମସ୍ସ କରଣାନି। ଅସୁଚି ଚ ହୋତି, ଅଲଜ୍ଜୀ ଚ, ସାନୁୱାଦୋ ଚ, ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରୋତି ଧମ୍ମେନ, ସମଗ୍ଗେନ – ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମିକାନି ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମସ୍ସ କରଣାନି।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୨୦୮। ‘‘ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ଅସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିପୁଚ୍ଛାକତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଅଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ୱଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ଅୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଧମ୍ମକମ୍ମଦ୍ୱାଦସକଂ

୨୦୯। ‘‘ତୀହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ। ସମ୍ମୁଖା କତଂ ହୋତି, ପଟିପୁଚ୍ଛାକତଂ ହୋତି, ପଟିଞ୍ଞାୟ କତଂ ହୋତି…ପେ… ଧମ୍ମେନ କତଂ ହୋତି, ସମଗ୍ଗେନ କତଂ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ ଧମ୍ମକମ୍ମଞ୍ଚ ହୋତି, ୱିନୟକମ୍ମଞ୍ଚ, ସୁୱୂପସନ୍ତଞ୍ଚ।

ଆକଙ୍ଖମାନଛକ୍କଂ

୨୧୦। ‘‘ତୀହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଅତିଦିଟ୍ଠିୟା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

‘‘ଅପରେହିପି, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

‘‘ତିଣ୍ଣଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଏକୋ ଭଣ୍ଡନକାରକୋ ହୋତି…ପେ… ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ; ଏକୋ ବାଲୋ ହୋତି ଅବ୍ୟତ୍ତୋ ଆପତ୍ତିବହୁଲୋ ଅନପଦାନୋ; ଏକୋ ଗିହିସଂସଟ୍ଠୋ ୱିହରତି ଅନନୁଲୋମିକେହି ଗିହିସଂସଗ୍ଗେହି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

‘‘ଅପରେସମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଏକୋ ଅଧିସୀଲେ ସୀଲୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅଜ୍ଝାଚାରେ ଆଚାରୱିପନ୍ନୋ ହୋତି, ଏକୋ ଅତିଦିଟ୍ଠିୟା ଦିଟ୍ଠିୱିପନ୍ନୋ ହୋତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ…।

‘‘ଅପରେସମ୍ପି , ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଏକୋ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଏକୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି – ଇମେସଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣ୍ଣଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆକଙ୍ଖମାନୋ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ।

ଅଟ୍ଠାରସୱତ୍ତଂ

୨୧୧। ‘‘ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମକତେନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାୟଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବଂ, ନ ନିସ୍ସୟୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ସାମଣେରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସମ୍ମୁତି ସାଦିତବ୍ବା, ସମ୍ମତେନପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନ ଓୱଦିତବ୍ବା…ପେ… ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପୟୋଜେତବ୍ବ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଉପୱାଳସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ ଅକାସି।

୭। ତିଣୱତ୍ଥାରକଂ

୨୧୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ହୋତି ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ଅଥ ଖୋ ତେସଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ଅମ୍ହାକଂ ଖୋ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ [କକ୍ଖଳତାୟ ୱାଳତାୟ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ଅମ୍ହେହି ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ହୋତି ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ । ତତ୍ର ଚେ ଭିକ୍ଖୂନଂ [ତତ୍ର ଚେ ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୂନଂ (ସ୍ୟା।)] ଏୱଂ ହୋତି – 'ଅମ୍ହାକଂ ଖୋ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ; ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟା'ତି, ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏୱରୂପଂ ଅଧିକରଣଂ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ୱୂପସମେତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱୂପସମେତବ୍ବଂ। ସବ୍ବେହେୱ ଏକଜ୍ଝଂ ସନ୍ନିପତିତବ୍ବଂ, ସନ୍ନିପତିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ୱୂପସମେୟ୍ୟ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂୟୁତ୍ତ''ନ୍ତି। ''ଏକତୋପକ୍ଖିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସକୋ ପକ୍ଖୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣନ୍ତୁ ମେ ଆୟସ୍ମନ୍ତା। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟ। ଯଦାୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଯା ଚେୱ ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ଯା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଞ୍ଚେୱ ଅତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାୟ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଦେସେୟ୍ୟଂ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂୟୁତ୍ତ''ନ୍ତି।

''ଅଥାପରେସଂ ଏକତୋପକ୍ଖିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସକୋ ପକ୍ଖୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣନ୍ତୁ ମେ ଆୟସ୍ମନ୍ତା। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟ। ଯଦାୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଯା ଚେୱ ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ଯା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଞ୍ଚେୱ ଅତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାୟ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଦେସେୟ୍ୟଂ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂୟୁତ୍ତ''ନ୍ତି।

୨୧୩। ''ଅଥାପରେସଂ ଏକତୋପକ୍ଖିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଯା ଚେୱ ଇମେସଂ ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ଯା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଇମେସଞ୍ଚେୱ ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାୟ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଦେସେୟ୍ୟଂ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂୟୁତ୍ତଂ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟ। ଅହଂ ଯା

ଚେଓ ଇମେସଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ଯା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଇମେସଞ୍ଚେଓ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥାଯ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାଯ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣଓତ୍ଥାରକେନ ଦେସେମି, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲଓଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଅମ୍ହାକଂ ଇମାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣଓତ୍ଥାରକେନ ଦେସନା, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲଓଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦେସିତା ଅମ୍ହାକଂ ଇମା ଆପତ୍ତିଯୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣଓତ୍ଥାରକେନ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲଓଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଓମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

୨୧୪। ''ଅଥାପରେସଂ ଏକତୋପକ୍ଖିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ଓିଓାଦାପନ୍ନାନଂ ଓିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମଯଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିଯାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାଯ ଓାଳତ୍ତାଯ ଭେଦାଯ ସଂଓତ୍ତେଯ୍ୟ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଯା ଚେଓ ଇମେସଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ଯା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଇମେସଞ୍ଚେଓ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥାଯ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାଯ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣଓତ୍ଥାରକେନ ଦେସେଯ୍ୟଂ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲଓଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ଓିଓାଦାପନ୍ନାନଂ ଓିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମଯଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିଯାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାଯ ଓାଳତ୍ତାଯ ଭେଦାଯ ସଂଓତ୍ତେଯ୍ୟ। ଅହଂ ଯା ଚେଓ ଇମେସଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ଯା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଇମେସଞ୍ଚେଓ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥାଯ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାଯ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣଓତ୍ଥାରକେନ ଦେସେମି, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲଓଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଅମ୍ହାକଂ ଇମାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣଓତ୍ଥାରକେନ ଦେସନା, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲଓଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦେସିତା ଅମ୍ହାକଂ ଇମା ଆପତ୍ତିଯୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣଓତ୍ଥାରକେନ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲଓଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଓମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

''ଏଓଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଓେ, ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତାହି ଆପତ୍ତୀହି ଓୁଟ୍ଠିତା ହୋନ୍ତି, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲଓଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ, ଠପେତ୍ୱା ଦିଟ୍ଠାଓିକମ୍ମଂ , ଠପେତ୍ୱା ଯେ ନ ତତ୍ଥ ହୋନ୍ତୀ''ତି।

୮। ଅଧିକରଣଂ

୨୧୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ (ଭିକ୍ଖୂପି ଭିକ୍ଖୂହି ଓିଓଦନ୍ତି,) [( ) ନତ୍ଥି (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ।)] ଭିକ୍ଖୂପି ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଓିଓଦନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋପି ଭିକ୍ଖୂହି ଓିଓଦନ୍ତି, ଛନ୍ନୋପି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଓିଓଦତି, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପକ୍ଖଂ ଗାହେତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଓିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଓିଓଦିସ୍ସତି, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପକ୍ଖଂ ଗାହେସ୍ସତୀତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଓତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଓେ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ ଭଗଓା''ତି…ପେ… ଓିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

[ପରି। ୨୭୫] ''ଚତ୍ତାରିମାନି, ଭିକ୍ଖଓେ, ଅଧିକରଣାନି – ଓିଓାଦାଧିକରଣଂ, ଅନୁଓାଦାଧିକରଣଂ, ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ [କିଚ୍ଚାଧିକରଣଞ୍ଚ (କ।)]।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଓିଓାଦାଧିକରଣଂ [ପରି। ୩୧୪]? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଓେ, ଭିକ୍ଖୂ [ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ (କ।)] ଓିଓଦନ୍ତି – ଧମ୍ମୋତି ଓା ଅଧମ୍ମୋତି ଓା, ଓିନଯୋତି ଓା ଅଓିନଯୋତି ଓା, ଭାସିତଂ ଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ଓା ଅଭାସିତଂ ଅଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ଓା, ଆଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ଓା ଅନାଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ଓା, ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ଓା ଅପ୍ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ଓା, ଆପତ୍ତୀତି ଓା ଅନାପତ୍ତୀତି ଓା , ଲହୁକା ଆପତ୍ତୀତି ଓା ଗରୁକା ଆପତ୍ତୀତି ଓା, ସାଓସେସା ଆପତ୍ତୀତି ଓା ଅନଓସେସା ଆପତ୍ତୀତି ଓା, ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ଓା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ଓା? ଯଂ ତତ୍ଥ ଭଣ୍ଡନଂ କଲହୋ ଓିଗ୍ଗହୋ ଓିଓାଦୋ ନାନାଓାଦୋ ଅଞ୍ଞଥାଓାଦୋ ଓିପଚ୍ଚତାଯ ଓୋହାରୋ ମେଧଗଂ – ଇଦଂ ଓୁଚ୍ଚତି ଓିଓାଦାଧିକରଣଂ।

‘‘ତତ୍ଥ କତମଂ ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ? [ପରି। ୩୧୫] ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନୁୱଦନ୍ତି ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ୱା ଆଚାରୱିପତ୍ତିୟା ୱା ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିୟା ୱା ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିୟା ୱା। ଯୋ ତତ୍ଥ ଅନୁୱାଦୋ ଅନୁୱଦନା ଅନୁଲ୍ଲପନା ଅନୁଭଣନା ଅନୁସମ୍ପୱଙ୍କତା ଅବ୍ଭୁସ୍ସହନତା ଅନୁବଲପ୍ପଦାନଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ।

‘‘ତତ୍ଥ କତମଂ ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ? ପଞ୍ଚପି ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧା ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, ସତ୍ତପି ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧା ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ।

‘‘ତତ୍ଥ କତମଂ କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ? [ପରି। ୩୧୭] ଯା ସଙ୍ଘସ୍ସ କିଚ୍ଚଯତା, କରଣୀଯତା, ଅପଲୋକନକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଦୁତିଯକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥକମ୍ମଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ।

୨୧୬। ‘‘ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ କିଂ ମୂଲଂ? ଛ ୱିୱାଦମୂଲାନି ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ। ତୀଣିପି ଅକୁସଲମୂଲାନି ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ, ତୀଣିପି କୁସଲମୂଲାନି ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ। [ପରି। ୨୭୨; ଅ। ନି। ୨।୩୫-୩୬; ମ। ନି। ୩।୪୪] କତମାନି ଛ ୱିୱାଦମୂଲାନି ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ କୋଧନୋ ହୋତି ଉପନାହୀ। ଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ କୋଧନୋ ହୋତି ଉପନାହୀ, ସୋ ସତ୍ଥରିପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ଧମ୍ମେପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ , ସଙ୍ଘେପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ସିକ୍ଖାଯପି ନ ପରିପୂରକାରୀ ହୋତି। ଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସତ୍ଥରିପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ଧମ୍ମେପି…ପେ… ସଙ୍ଘେପି…ପେ… ସିକ୍ଖାଯପି ନ ପରିପୂରକାରୀ, ସୋ ସଙ୍ଘେ ୱିୱାଦଂ ଜନେତି। ଯୋ ହୋତି ୱିୱାଦୋ ବହୁଜନାହିତାଯ ବହୁଜନାସୁଖାଯ ବହୁନୋ ଜନସ୍ସ ଅନତ୍ଥାଯ ଅହିତାଯ ଦୁକ୍ଖାଯ ଦେୱମନୁସ୍ସାନଂ। ଏୱରୂପଞ୍ଚେ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିୱାଦମୂଲଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ସମନୁପସ୍ସେଯ୍ୟାଥ, ତତ୍ର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସେୱ ପାପକସ୍ସ ୱିୱାଦମୂଲସ୍ସ ପହାନାଯ ୱାଯମେଯ୍ୟାଥ। ଏୱରୂପଞ୍ଚେ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିୱାଦମୂଲଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ନ ସମନୁପସ୍ସେଯ୍ୟାଥ, ତତ୍ର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସେୱ ପାପକସ୍ସ ୱିୱାଦମୂଲସ୍ସ ଆଯତିଂ ଅନୱସ୍ସୱାଯ ପଟିପଜ୍ଜେଯ୍ୟାଥ। ଏୱମେତସ୍ସ ପାପକସ୍ସ ୱିୱାଦମୂଲସ୍ସ ପହାନଂ ହୋତି। ଏୱମେତସ୍ସ ପାପକସ୍ସ ୱିୱାଦମୂଲସ୍ସ ଆଯତିଂ ଅନୱସ୍ସୱୋ ହୋତି।

[ପରି।୨୭୨] ‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମକ୍ଖୀ ହୋତି ପଳାସୀ…ପେ… ଇସ୍ସୁକୀ ହୋତି ମଚ୍ଛରୀ , ସଠୋ ହୋତି ମାଯାୱୀ, ପାପିଚ୍ଛୋ ହୋତି ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠୀ, ସନ୍ଦିଟ୍ଠିପରାମାସୀ ହୋତି ଆଧାନଗ୍ଗାହୀ ଦୁପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗୀ। ଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସନ୍ଦିଟ୍ଠିପରାମାସୀ ହୋତି ଆଧାନଗ୍ଗାହୀ ଦୁପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗୀ, ସୋ ସତ୍ଥରିପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ଧମ୍ମେପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ସଙ୍ଘେପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ସିକ୍ଖାଯପି ନ ପରିପୂରକାରୀ ହୋତି। ଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସତ୍ଥରିପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ଧମ୍ମେପି…ପେ… ସଙ୍ଘେପି…ପେ… ସିକ୍ଖାଯପି ନ ପରିପୂରକାରୀ, ସୋ ସଙ୍ଘେ ୱିୱାଦଂ ଜନେତି। ଯୋ ହୋତି ୱିୱାଦୋ ବହୁଜନାହିତାଯ ବହୁଜନାସୁଖାଯ ବହୁନୋ ଜନସ୍ସ ଅନତ୍ଥାଯ ଅହିତାଯ ଦୁକ୍ଖାଯ ଦେୱମନୁସ୍ସାନଂ। ଏୱରୂପଞ୍ଚେ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିୱାଦମୂଲଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ସମନୁପସ୍ସେଯ୍ୟାଥ, ତତ୍ର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସେୱ ପାପକସ୍ସ ୱିୱାଦମୂଲସ୍ସ ପହାନାଯ ୱାଯମେଯ୍ୟାଥ। ଏୱରୂପଞ୍ଚେ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିୱାଦମୂଲଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ନ ସମନୁପସ୍ସେଯ୍ୟାଥ, ତତ୍ର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସେୱ ପାପକସ୍ସ ୱିୱାଦମୂଲସ୍ସ ଆଯତିଂ ଅନୱସ୍ସୱାଯ ପଟିପଜ୍ଜେଯ୍ୟାଥ। ଏୱମେତସ୍ସ ପାପକସ୍ସ ୱିୱାଦମୂଲସ୍ସ ପହାନଂ ହୋତି। ଏୱମେତସ୍ସ ପାପକସ୍ସ ୱିୱାଦମୂଲସ୍ସ ଆଯତିଂ ଅନୱସ୍ସୱୋ ହୋତି। ଇମାନି ଛ ୱିୱାଦମୂଲାନି ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ।

‘‘କତମାନି ତୀଣି ଅକୁସଲମୂଲାନି ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଲୁଦ୍ଧଚିତ୍ତା ୱିୱଦନ୍ତି, ଦୁଟ୍ଠଚିତ୍ତା ୱିୱଦନ୍ତି, ମୂଳ୍ହଚିତ୍ତା ୱିୱଦନ୍ତି – ଧମ୍ମୋତି ୱା ଅଧମ୍ମୋତି ୱା, ୱିନଯୋତି ୱା ଅୱିନଯୋତି ୱା, ଭାସିତଂ ଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା ଅଭାସିତଂ ଅଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା, ଆଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା ଅନାଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା, ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା ଅପ୍ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା, ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅନାପତ୍ତୀତି ୱା, ଲହୁକା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଗରୁକା ଆପତ୍ତୀତି ୱା, ସାୱସେସା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅନୱସେସା ଆପତ୍ତୀତି ୱା, ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା। ଇମାନି ତୀଣି ଅକୁସଲମୂଲାନି ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ।

‘‘କତମାନି ତୀଣି କୁସଲମୂଲାନି ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଅଲୁଦ୍ଧଚିତ୍ତା ୱିୱଦନ୍ତି, ଅଦୁଟ୍ଠଚିତ୍ତା ୱିୱଦନ୍ତି, ଅମୂଳ୍ହଚିତ୍ତା ୱିୱଦନ୍ତି – ଧମ୍ମୋତି ୱା ଅଧମ୍ମୋତି ୱା…ପେ… ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା। ଇମାନି ତୀଣି କୁସଲମୂଲାନି ୱିୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ।

୨୧୭।[ପରି। ୨୭୨] ‘‘ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ କିଂ ମୂଲଂ? ଛ ଅନୁୱାଦମୂଲାନି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ। ତୀଣିପି ଅକୁସଲମୂଲାନି

ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ, ତୀଣିପି କୁସଲମୂଲାନି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ, କାୟୋପି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ, ୱାଚାପି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ। ‘‘କତମାନି ଛ ଅନୁୱାଦମୂଲାନି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ କୋଧନୋ ହୋତି ଉପନାହୀ। ଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ କୋଧନୋ ହୋତି ଉପନାହୀ, ସୋ ସତ୍ଥରିପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ଧମ୍ମେପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ସଙ୍ଘେପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ସିକ୍ଖାୟପି ନ ପରିପୂରକାରୀ ହୋତି। ଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସତ୍ଥରିପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ଧମ୍ମେପି…ପେ… ସଙ୍ଘେପି…ପେ… ସିକ୍ଖାୟପି ନ ପରିପୂରକାରୀ, ସୋ ସଙ୍ଘେ ଅନୁୱାଦଂ ଜନେତି। ଯୋ ହୋତି ଅନୁୱାଦୋ ବହୁଜନାହିତାୟ ବହୁଜନାସୁଖାୟ ବହୁନୋ ଜନସ୍ସ ଅନତ୍ଥାୟ ଅହିତାୟ ଦୁକ୍ଖାୟ ଦେୱମନୁସ୍ସାନଂ। ଏୱରୂପଞ୍ଚେ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୁୱାଦମୂଲଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ସମନୁପସ୍ସେଯ୍ୟାଥ, ତତ୍ର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସେୱ ପାପକସ୍ସ ଅନୁୱାଦମୂଲସ୍ସ ପହାନାୟ ୱାୟମେୟ୍ୟାଥ। ଏୱରୂପଞ୍ଚେ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୁୱାଦମୂଲଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ନ ସମନୁପସ୍ସେୟ୍ୟାଥ, ତତ୍ର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସେୱ ପାପକସ୍ସ ଅନୁୱାଦମୂଲସ୍ସ ଆୟତିଂ ଅନୱସ୍ସୱାୟ ପଟିପଜ୍ଜେୟ୍ୟାଥ। ଏୱମେତସ୍ସ ପାପକସ୍ସ ଅନୁୱାଦମୂଲସ୍ସ ପହାନଂ ହୋତି। ଏୱମେତସ୍ସ ପାପକସ୍ସ ଅନୁୱାଦମୂଲସ୍ସ ଆୟତିଂ ଅନୱସ୍ସୱୋ ହୋତି।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ମକ୍ଖୀ ହୋତି ପଳାସୀ…ପେ… ଇସ୍ସୁକୀ ହୋତି ମଚ୍ଛରୀ, ସଠୋ ହୋତି ମାୟାୱୀ, ପାପିଚ୍ଛୋ ହୋତି ମିଚ୍ଛାଦିଟ୍ଠୀ, ସନ୍ଦିଟ୍ଠିପରାମାସୀ ହୋତି ଆଧାନଗ୍ଗାହୀ ଦୁପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗୀ। ଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସନ୍ଦିଟ୍ଠିପରାମାସୀ ହୋତି ଆଧାନଗ୍ଗାହୀ ଦୁପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗୀ, ସୋ ସତ୍ଥରିପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ଧମ୍ମେପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ସଙ୍ଘେପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ, ସିକ୍ଖାୟପି ନ ପରିପୂରକାରୀ ହୋତି। ଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସତ୍ଥରିପି ଅଗାରୱୋ ୱିହରତି ଅପ୍ପତିସ୍ସୋ , ଧମ୍ମେପି…ପେ… ସଙ୍ଘେପି…ପେ… ସିକ୍ଖାୟପି ନ ପରିପୂରକାରୀ, ସୋ ସଙ୍ଘେ ଅନୁୱାଦଂ ଜନେତି। ଯୋ ହୋତି ଅନୁୱାଦୋ ବହୁଜନାହିତାୟ ବହୁଜନାସୁଖାୟ ବହୁନୋ ଜନସ୍ସ ଅନତ୍ଥାୟ ଅହିତାୟ ଦୁକ୍ଖାୟ ଦେୱମନୁସ୍ସାନଂ। ଏୱରୂପଞ୍ଚେ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୁୱାଦମୂଲଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ସମନୁପସ୍ସେୟ୍ୟାଥ, ତତ୍ର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସେୱ ପାପକସ୍ସ ଅନୁୱାଦମୂଲସ୍ସ ପହାନାୟ ୱାୟମେୟ୍ୟାଥ। ଏୱରୂପଞ୍ଚେ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୁୱାଦମୂଲଂ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ୱା ବହିଦ୍ଧା ୱା ନ ସମନୁପସ୍ସେୟ୍ୟାଥ, ତତ୍ର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସେୱ ପାପକସ୍ସ ଅନୁୱାଦମୂଲସ୍ସ ଆୟତ୍ତିଂ ଅନୱସ୍ସୱାୟ ପଟିପଜ୍ଜେୟ୍ୟାଥ। ଏୱମେତସ୍ସ ପାପକସ୍ସ ଅନୁୱାଦମୂଲସ୍ସ ପହାନଂ ହୋତି। ଏୱମେତସ୍ସ ପାପକସ୍ସ ଅନୁୱାଦମୂଲସ୍ସ ଆୟତିଂ ଅନୱସ୍ସୱୋ ହୋତି। ଇମାନି ଛ ଅନୁୱାଦମୂଲାନି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ।

‘‘କତମାନି ତୀଣି ଅକୁସଲମୂଲାନି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ଲୁଦ୍ଧଚିତ୍ତୋ ଅନୁୱଦନ୍ତି, ଦୁଟ୍ଠଚିତ୍ତୋ ଅନୁୱଦନ୍ତି, ମୂଳ୍ହଚିତ୍ତୋ ଅନୁୱଦନ୍ତି – ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ୱା, ଆଚାରୱିପତ୍ତିୟା ୱା, ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିୟା ୱା, ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିୟା ୱା। ଇମାନି ତୀଣି ଅକୁସଲମୂଲାନି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ।

‘‘କତମାନି ତୀଣି କୁସଲମୂଲାନି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଲୁଦ୍ଧଚିତ୍ତୋ ଅନୁୱଦନ୍ତି, ଅଦୁଟ୍ଠଚିତ୍ତୋ ଅନୁୱଦନ୍ତି, ଅମୂଳ୍ହଚିତ୍ତୋ ଅନୁୱଦନ୍ତି – ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ୱା, ଆଚରୱିପତ୍ତିୟା ୱା, ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିୟା ୱା, ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିୟା ୱା। ଇମାନି ତୀଣି କୁସଲମୂଲାନି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ।

‘‘କତମୋ କାୟୋ [କତମୋ ଚ କାୟୋ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ? ଇଧେକଚ୍ଚୋ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣୋ ହୋତି, ଦୁଦ୍ଦସ୍ସିକୋ, ଓକୋଟିମକୋ, ବହ୍ୱାବାଧୋ, କାଣୋ ୱା, କୁଣୀ ୱା, ଖଞ୍ଜୋ ୱା, ପକ୍ଖହତୋ ୱା, ଯେନ ନଂ ଅନୁୱଦନ୍ତି। ଅୟଂ କାୟୋ ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ।

‘‘କତମା ୱାଚା ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ? ଇଧେକଚ୍ଚୋ ଦୁବ୍ବଚୋ ହୋତି, ମମ୍ମନୋ, ଏଳଗଲୱାଚୋ, ଯାୟ ନଂ ଅନୁୱଦନ୍ତି। ଅୟଂ ୱାଚା ଅନୁୱାଦାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ।

୨୧୮। ‘‘ଆପତ୍ତାଧିକରଣସ୍ସ କିଂ ମୂଲଂ? ଛ ଆପତ୍ତିସମୁଟ୍ଠାନା ଆପତ୍ତାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ। ଅତ୍ଥାପତ୍ତି କାୟତୋ ସମୁଟ୍ଠାତି, ନ ୱାଚତୋ, ନ ଚିତ୍ତତୋ। ଅତ୍ଥାପତ୍ତି ୱାଚତୋ ସମୁଟ୍ଠାତି, ନ କାୟତୋ, ନ ଚିତ୍ତତୋ। ଅତ୍ଥାପତ୍ତି କାୟତୋ ଚ ୱାଚତୋ ଚ ସମୁଟ୍ଠାତି, ନ ଚିତ୍ତତୋ। ଅତ୍ଥାପତ୍ତି କାୟତୋ ଚ ଚିତ୍ତତୋ ଚ ସମୁଟ୍ଠାତି, ନ ୱାଚତୋ। ଅତ୍ଥାପତ୍ତି ୱାଚତୋ ଚ ଚିତ୍ତତୋ ଚ ସମୁଟ୍ଠାତି, ନ କାୟତୋ। ଅତ୍ଥାପତ୍ତି କାୟତୋ ଚ ୱାଚତୋ ଚ ଚିତ୍ତତୋ ଚ ସମୁଟ୍ଠାତି। ଇମେ ଛ ଆପତ୍ତିସମୁଟ୍ଠାନା ଆପତ୍ତାଧିକରଣସ୍ସ ମୂଲଂ।

୨୧୯। ‘‘କିଚ୍ଚାଧିକରଣସ୍ସ କିଂ ମୂଲଂ? କିଚ୍ଚାଧିକରଣସ୍ସ ଏକଂ ମୂଲଂ – ସଙ୍ଘୋ।

୨୨୦। ‘‘ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ, ଅକୁସଲଂ, ଅବ୍ୟାକତଂ। ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ ସିୟା କୁସଲଂ, ସିୟା ଅକୁସଲଂ, ସିୟା ଅବ୍ୟାକତଂ। ତତ୍ଥ କତମଂ

ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ କୁସଲଚିତ୍ତା ୱିୱଦନ୍ତି – ଧମ୍ମୋତି ୱା ଅଧମ୍ମୋତି ୱା…ପେ… ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା। ଯଂ ତତ୍ଥ ଭଣ୍ଡନଂ କଲହୋ ୱିଗ୍ଗହୋ ୱିୱାଦୋ ନାନାୱାଦୋ ଅଞ୍ଞଥାୱାଦୋ ୱିପଚ୍ଚତାଯ ୱୋହାରୋ ମେଧଗଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ ଅକୁସଲଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଅକୁସଲଚିତ୍ତା ୱିୱଦନ୍ତି – ଧମ୍ମୋତି ୱା ଅଧମ୍ମୋତି ୱା…ପେ… ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା। ଯଂ ତତ୍ଥ ଭଣ୍ଡନଂ କଲହୋ ୱିଗ୍ଗହୋ ୱିୱାଦୋ ନାନାୱାଦୋ ଅଞ୍ଞଥାୱାଦୋ ୱିପଚ୍ଚତାଯ ୱୋହାରୋ ମେଧଗଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ ଅକୁସଲଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ ଅବ୍ୟାକତଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଅବ୍ୟାକତଚିତ୍ତା ୱିୱଦନ୍ତି – ଧମ୍ମୋତି ୱା ଅଧମ୍ମୋତି ୱା…ପେ… ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା। ଯଂ ତତ୍ଥ ଭଣ୍ଡନଂ କଲହୋ ୱିଗ୍ଗହୋ ୱିୱାଦୋ ନାନାୱାଦୋ ଅଞ୍ଞଥାୱାଦୋ ୱିପଚ୍ଚତାଯ ୱୋହାରୋ ମେଧଗଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ ଅବ୍ୟାକତଂ।

୨୨୧। ''ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ, ଅକୁସଲଂ, ଅବ୍ୟାକତଂ। ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ ସିଯା କୁସଲଂ, ସିଯା ଅକୁସଲଂ, ସିଯା ଅବ୍ୟାକତଂ। ତତ୍ଥ କତମଂ ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ? ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ କୁସଲଚିତ୍ତା ଅନୁୱଦନ୍ତି – ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ୱା, ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ୱା, ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ୱା, ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ୱା। ଯୋ ତତ୍ଥ ଅନୁୱାଦୋ ଅନୁୱଦନା ଅନୁଲ୍ଲପନା ଅନୁଭଣନା ଅନୁସମ୍ପୱଙ୍କତା ଅବ୍ଭୁସ୍ସହନତା ଅନୁବଲପ୍ପଦାନଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ ଅକୁସଲଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅକୁସଲଚିତ୍ତା ଅନୁୱଦନ୍ତି – ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ୱା, ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ୱା, ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ୱା, ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ୱା। ଯୋ ତତ୍ଥ ଅନୁୱାଦୋ ଅନୁୱଦନା ଅନୁଲ୍ଲପନା ଅନୁଭଣନା ଅନୁସମ୍ପୱଙ୍କତା ଅବ୍ଭୁସ୍ସହନତା ଅନୁବଲପ୍ପଦାନଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ ଅକୁସଲଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ ଅବ୍ୟାକତଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅବ୍ୟାକତଚିତ୍ତା ଅନୁୱଦନ୍ତି – ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ୱା, ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ୱା, ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ୱା, ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ୱା। ଯୋ ତତ୍ଥ ଅନୁୱାଦୋ ଅନୁୱଦନା ଅନୁଲ୍ଲପନା ଅନୁଭଣନା ଅନୁସମ୍ପୱଙ୍କତା ଅବ୍ଭୁସ୍ସହନତା ଅନୁବଲପ୍ପଦାନଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ ଅବ୍ୟାକତଂ।

୨୨୨। ''ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ [ଇଦଂ ପଦଂ କେସୁଚି ନତ୍ଥି], ଅକୁସଲଂ, ଅବ୍ୟାକତଂ? ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ସିଯା ଅକୁସଲଂ, ସିଯା ଅବ୍ୟାକତଂ; ନତ୍ଥି ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ। ତତ୍ଥ କତମଂ ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ଅକୁସଲଂ? ଯଂ ଜାନନ୍ତୋ ସଞ୍ଜାନନ୍ତୋ ଚେଚ୍ଚ ଅଭିୱିତରିତ୍ୱା ୱୀତିକ୍କମୋ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ଅକୁସଲଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ଅବ୍ୟାକତଂ? ଯଂ ଅଜାନନ୍ତୋ ଅସଞ୍ଜାନନ୍ତୋ ଅଚେଚ୍ଚ ଅନଭିୱିତରିତ୍ୱା ୱୀତିକ୍କମୋ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ଅବ୍ୟାକତଂ।

୨୨୩। ''କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ, ଅକୁସଲଂ, ଅବ୍ୟାକତଂ? କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ ସିଯା କୁସଲଂ, ସିଯା ଅକୁସଲଂ, ସିଯା ଅବ୍ୟାକତଂ। ତତ୍ଥ କତମଂ କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ? ଯଂ ସଙ୍ଘୋ କୁସଲଚିତ୍ତୋ କମ୍ମଂ କରୋତି – ଅପଲୋକନକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଦୁତିଯକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥକମ୍ମଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ କୁସଲଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ ଅକୁସଲଂ? ଯଂ ସଙ୍ଘୋ ଅକୁସଲଚିତ୍ତୋ କମ୍ମଂ କରୋତି – ଅପଲୋକନକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଦୁତିଯକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥକମ୍ମଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ ଅକୁସଲଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ ଅବ୍ୟାକତଂ? ଯଂ ସଙ୍ଘୋ ଅବ୍ୟାକତଚିତ୍ତୋ କମ୍ମଂ କରୋତି – ଅପଲୋକନକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଦୁତିଯକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥକମ୍ମଂ – ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ ଅବ୍ୟାକତଂ।

୨୨୪।[ପରି। ୩୫୫] ''ୱିୱାଦୋ ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ, ୱିୱାଦୋ ନୋ ଅଧିକରଣଂ, ଅଧିକରଣଂ ନୋ ୱିୱାଦୋ, ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ୱିୱାଦୋ ଚା। ସିଯା

ୱିୱାଦୋ ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ, ସିୟା ୱିୱାଦୋ ନୋ ଅଧିକରଣଂ, ସିୟା ଅଧିକରଣଂ ନୋ ୱିୱାଦୋ, ସିୟା ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ୱିୱାଦୋ ଚ।

''ତତ୍ଥ କତମୋ ୱିୱାଦୋ ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ୱିୱଦନ୍ତି – ଧମ୍ମୋତି ୱା ଅଧମ୍ମୋତି ୱା…ପେ… ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା। ଯଂ ତତ୍ଥ ଭଣ୍ଡନଂ କଲହୋ ୱିଗ୍ଗହୋ ୱିୱାଦୋ ନାନାୱାଦୋ ଅଞ୍ଞଥାୱାଦୋ ୱିପଚ୍ଚତାୟ ୱୋହାରୋ ମେଧଗଂ – ଅୟଂ ୱିୱାଦୋ ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ।

''ତତ୍ଥ କତମୋ ୱିୱାଦୋ ନୋ ଅଧିକରଣଂ? ମାତାପି ପୁତ୍ତେନ ୱିୱଦତି, ପୁତ୍ତୋପି ମାତରା ୱିୱଦତି, ପିତାପି ପୁତ୍ତେନ ୱିୱଦତି, ପୁତ୍ତୋପି ପିତରା ୱିୱଦତି, ଭାତାପି ଭାତରା ୱିୱଦତି, ଭାତାପି ଭଗିନିୟା ୱିୱଦତି, ଭଗିନୀପି ଭାତରା ୱିୱଦତି, ସହାୟୋପି ସହାୟେନ ୱିୱଦତି – ଅୟଂ ୱିୱାଦୋ ନୋ ଅଧିକରଣଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଅଧିକରଣଂ ନୋ ୱିୱାଦୋ? ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ, ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ – ଇଦଂ ଅଧିକରଣଂ ନୋ ୱିୱାଦୋ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ୱିୱାଦୋ ଚ? ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ୱିୱାଦୋ ଚ।

୨୨୫।[ପରି। ୩୫୬] ''ଅନୁୱାଦୋ ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ, ଅନୁୱାଦୋ ନୋ ଅଧିକରଣଂ, ଅଧିକରଣଂ ନୋ ଅନୁୱାଦୋ, ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ଅନୁୱାଦୋ ଚ। ସିୟା ଅନୁୱାଦୋ ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ, ସିୟା ଅନୁୱାଦୋ ନୋ ଅଧିକରଣଂ, ସିୟା ଅଧିକରଣଂ ନୋ ଅନୁୱାଦୋ, ସିୟା ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ଅନୁୱାଦୋ ଚ।

''ତତ୍ଥ କତମୋ ଅନୁୱାଦୋ ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନୁୱଦନ୍ତି – ସୀଲୱିପତ୍ତିୟା ୱା, ଆଚାରୱିପତ୍ତିୟା ୱା , ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିୟା ୱା, ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିୟା ୱା। ଯୋ ତତ୍ଥ ଅନୁୱାଦୋ ଅନୁୱଦନା ଅନୁଲ୍ଲପନା ଅନୁଭଣନା ଅନୁସମ୍ପୱଙ୍କତା ଅବ୍ଭୁସ୍ସହନତା ଅନୁବଲପ୍ପଦାନଂ – ଅୟଂ ଅନୁୱାଦୋ ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ।

''ତତ୍ଥ କତମୋ ଅନୁୱାଦୋ ନୋ ଅଧିକରଣଂ? ମାତାପି ପୁତ୍ତଂ ଅନୁୱଦତି, ପୁତ୍ତୋପି ମାତରଂ ଅନୁୱଦତି, ପିତାପି ପୁତ୍ତଂ ଅନୁୱଦତି, ପୁତ୍ତୋପି ପିତରଂ ଅନୁୱଦତି, ଭାତାପି ଭାତରଂ ଅନୁୱଦତି, ଭାତାପି ଭଗିନିଂ ଅନୁୱଦତି, ଭଗିନୀପି ଭାତରଂ ଅନୁୱଦତି, ସହାୟୋପି ସହାୟଂ ଅନୁୱଦତି – ଅୟଂ ଅନୁୱାଦୋ ନୋ ଅଧିକରଣଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଅଧିକରଣଂ ନୋ ଅନୁୱାଦୋ? ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ, ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ – ଇଦଂ ଅଧିକରଣଂ ନୋ ଅନୁୱାଦୋ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ଅନୁୱାଦୋ ଚ? ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ଅନୁୱାଦୋ ଚ।

୨୨୬।[ପରି। ୩୫୭] ''ଆପତ୍ତି ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, ଆପତ୍ତି ନୋ ଅଧିକରଣଂ, ଅଧିକରଣଂ ନୋ ଆପତ୍ତି, ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ଆପତ୍ତି ଚ। ସିୟା ଆପତ୍ତି ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, ସିୟା ଆପତ୍ତି ନୋ ଅଧିକରଣଂ, ସିୟା ଅଧିକରଣଂ ନୋ ଆପତ୍ତି, ସିୟା ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ଆପତ୍ତି ଚ। ''ତତ୍ଥ କତମଂ ଆପତ୍ତି ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ? ପଞ୍ଚପି ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧା ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, ସତ୍ତପି ଆପତ୍ତିକ୍ଖନ୍ଧା ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ – ଅୟଂ ଆପତ୍ତି ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଆପତ୍ତି ନୋ ଅଧିକରଣଂ? ସୋତାପତ୍ତି ସମାପତ୍ତି – ଅୟଂ ଆପତ୍ତି ନୋ ଅଧିକରଣଂ ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଅଧିକରଣଂ ନୋ ଆପତ୍ତି? କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ, ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ, ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ – ଇଦଂ ଅଧିକରଣଂ ନୋ ଆପତ୍ତି।

''ତତ୍ଥ କତମଂ ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ଆପତ୍ତି ଚ? ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ ଆପତ୍ତି ଚ।

୨୨୭।[ପରି। ୩୫୮] ''କିଚ୍ଚଂ କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ, କିଚ୍ଚଂ ନୋ ଅଧିକରଣଂ, ଅଧିକରଣଂ ନୋ କିଚ୍ଚଂ, ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ କିଚ୍ଚଞ୍ଚ। ସିୟା କିଚ୍ଚଂ କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ, ସିୟା କିଚ୍ଚଂ ନୋ ଅଧିକରଣଂ, ସିୟା ଅଧିକରଣଂ ନୋ କିଚ୍ଚଂ, ସିୟା ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ କିଚ୍ଚଞ୍ଚ।

''ତତ୍ଥ କତମଂ କିଚ୍ଚଂ କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ? ଯା ସଙ୍ଘସ୍ସ କିଚ୍ଚୟତା, କରଣୀୟତା, ଅପଲୋକନକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଦୁତିୟକମ୍ମଂ, ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥକମ୍ମଂ – ଇଦଂ

କିଚ୍ଚଂ କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ।

‘‘ତତ୍ଥ କତମଂ କିଚ୍ଚଂ ନୋ ଅଧିକରଣଂ? ଆଚରିଯକିଚ୍ଚଂ, ଉପଜ୍ଝାଯକିଚ୍ଚଂ, ସମାନୁପଜ୍ଝାଯକିଚ୍ଚଂ, ସମାନାଚରିଯକିଚ୍ଚଂ – ଇଦଂ କିଚ୍ଚଂ ନୋ ଅଧିକରଣଂ।

‘‘ତତ୍ଥ କତମଂ ଅଧିକରଣଂ ନୋ କିଚ୍ଚଂ? ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ, ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ, ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ – ଇଦଂ ଅଧିକରଣଂ ନୋ କିଚ୍ଚଂ।

‘‘ତତ୍ଥ କତମଂ ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ କିଚ୍ଚଞ୍ଚ? କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ ଅଧିକରଣଞ୍ଚେୱ କିଚ୍ଚଞ୍ଚ।

୯। ଅଧିକରଣୱୂପସମନସମଥୋ

ସମ୍ମୁଖାୱିନଯୋ

୨୨୮।[ପରି। ୨୯୨-୨୯୩, ୩୦୭ ଆଦଯୋ] ‘‘ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ କତିହି ସମଥେହି ସମ୍ମତି? ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ ଦ୍ୱୀହି ସମଥେହି ସମ୍ମତି – ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ ଚ, ଯେଭୁଯ୍ୟସିକାଯ ଚ। ସିଯା ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ ଏକଂ ସମଥଂ ଅନାଗମ୍ମ ଯେଭୁଯ୍ୟସିକଂ, ଏକେନ ସମଥେନ ସମେଯ୍ୟ – ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନାତି? ସିଯାତିସ୍ସ ୱଚନୀଯଂ। ଯଥା କଥଂ ୱିଯ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ୱିୱଦନ୍ତି – ଧମ୍ମୋତି ୱା ଅଧମ୍ମୋତି ୱା, ୱିନଯୋତି ୱା ଅୱିନଯୋତି ୱା, ଭାସିତଂ ଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା ଅଭାସିତଂ ଅଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା, ଆଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା ଅନାଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା, ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ୱା, ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅନାପତ୍ତୀତି ୱା, ଲହୁକା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଗରୁକା ଆପତ୍ତୀତି ୱା, ସାୱସେସା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅନୱସେସା ଆପତ୍ତୀତି ୱା, ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ୱା।

‘‘ତେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ, ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନଯସ୍ମିଂ? ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା, ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା। କା ଚ ତତ୍ଥ ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା? ଯାୱତିକା ଭିକ୍ଖୂ କମ୍ମପତ୍ତା ତେ ଆଗତା ହୋନ୍ତି, ଛନ୍ଦାରହାନଂ ଛନ୍ଦୋ ଆହଟୋ ହୋତି, ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ନ ପଟିକ୍କୋସନ୍ତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା। କା ଚ ତତ୍ଥ ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା ? ଯେନ ଧମ୍ମେନ ଯେନ ୱିନଯେନ ଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା। କା ଚ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା? ଯୋ ଚ ୱିୱଦତି, ଯେନ ଚ ୱିୱଦତି, ଉଭୋ ଅତ୍ଥପଚ୍ଚତ୍ଥିକା ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ହୋନ୍ତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା। ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ; ଛନ୍ଦଦାଯକୋ ଖୀଯତି, ଖୀଯନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

୨୨୯। ‘‘ତେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ତସ୍ମିଂ ଆୱାସେ ୱୂପସମେତୁଂ, ତେହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି, ଯସ୍ମିଂ ଆୱାସେ ସମ୍ବହୁଲା [ବହୁତରା (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୂ, ସୋ ଆୱାସୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ। ତେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଆୱାସଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତା ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ, ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ । କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନଯସ୍ମିଂ? ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା, ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା। କା ଚ ତତ୍ଥ ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା? ଯାୱତିକା ଭିକ୍ଖୂ କମ୍ମପତ୍ତା ତେ ଆଗତା ହୋନ୍ତି, ଛନ୍ଦାରହାନଂ ଛନ୍ଦୋ ଆହଟୋ ହୋତି, ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ନ ପଟିକ୍କୋସନ୍ତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା। କା ଚ ତତ୍ଥ ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା? ଯେନ ଧମ୍ମେନ ଯେନ ୱିନଯେନ ଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା। କା ଚ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା? ଯୋ ଚ ୱିୱଦତି, ଯେନ ଚ ୱିୱଦତି, ଉଭୋ ଅତ୍ଥପଚ୍ଚତ୍ଥିକା ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ହୋନ୍ତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା। ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ; ଛନ୍ଦଦାଯକୋ ଖୀଯତି, ଖୀଯନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

୨୩୦। ‘‘ତେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଆୱାସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତା ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ, ତେହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି, ତଂ ଆୱାସଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଆୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମସ୍ସୁ ୱଚନୀଯା – ‘ଇଦଂ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଅଧିକରଣଂ ଏୱଂ ଜାତଂ, ଏୱଂ ସମୁପ୍ପନ୍ନଂ; ସାଧାଯସ୍ମନ୍ତା ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେନ୍ତୁ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ, ଯଥଯିଦଂ ଅଧିକରଣଂ ସୁୱୂପସନ୍ତଂ ଅସ୍ସା’ତି।

‘‘ସଚେ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ୱୁଡ୍ଢତରା ହୋନ୍ତି, ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ନୱକତରା, ତେହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱାସିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମସ୍ସୁ ୱଚନୀଯା – ‘ଇଙ୍ଘ ତୁମ୍ହେ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ, ମୁହୁତ୍ତଂ ଏକମନ୍ତଂ ହୋଥ, ଯାୱ ମଯଂ ମନ୍ତେମା’ତି। ସଚେ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ନୱକତରା ହୋନ୍ତି, ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ୱୁଡ୍ଢତରା, ତେହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱାସିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମସ୍ସୁ ୱଚନୀଯା – ‘ତେନ ହି ତୁମ୍ହେ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ,

ମୁହୁତ୍ତଂ ଇଧେଵ ତାଵ ହୋଥ, ଯାଵ ମଯଂ ମନ୍ତେମା’ତି।

‘‘ସଚେ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆଵାସିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ମନ୍ତଯମାନାନଂ ଏଵଂ ହୋତି – ‘ନ ମଯଂ ସକ୍କୋମ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସମେତୁଂ ଧମ୍ମେନ ଵିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନା’ତି, ନ ତଂ ଅଧିକରଣଂ ଆଵାସିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ପଟିଚ୍ଛିତବ୍ବଂ। ସଚେ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆଵାସିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ମନ୍ତଯମାନାନଂ ଏଵଂ ହୋତି – ‘ସକ୍କୋମ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସମେତୁଂ ଧମ୍ମେନ ଵିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନା’ତି, ତେହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆଵାସିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ଏଵମସ୍ସୁ ଵଚନୀଯା – ‘ସଚେ ତୁମ୍ହେ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ, ଅମ୍ହାକଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଯଥାଜାତଂ ଯଥାସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଆରୋଚେସ୍ସଥ, ଯଥା ଚ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସମେସ୍ସାମ ଧମ୍ମେନ ଵିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ତଥା ସୁଵୂପସନ୍ତଂ ଭଵିସ୍ସତି। ଏଵଂ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ସମ୍ପଟିଚ୍ଛିସ୍ସାମ। ନୋ ଚେ ତୁମ୍ହେ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ, ଅମ୍ହାକଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଯଥାଜାତଂ ଯଥାସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଆରୋଚେସ୍ସଥ, ଯଥା ଚ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସମେସ୍ସାମ ଧମ୍ମେନ ଵିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ତଥା ନ ସୁଵୂପସନ୍ତଂ ଭଵିସ୍ସତି, ନ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ସମ୍ପଟିଚ୍ଛିସ୍ସାମା’ତି। ଏଵଂ ସୁପରିଗ୍ଗହିତଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, କତ୍ଵା ଆଵାସିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ସମ୍ପଟିଚ୍ଛିତବ୍ବଂ।

‘‘ତେହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆଗନ୍ତୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ଆଵାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ଏଵମସ୍ସୁ ଵଚନୀଯା – ‘ଯଥାଜାତଂ ଯଥାସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆରୋଚେସ୍ସାମ। ସଚେ ଆଯସ୍ମନ୍ତା ସକ୍କୋନ୍ତି ଏତ୍ତକେନ ଵା ଏତ୍ତକେନ ଵା ଅନ୍ତରେନ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସମେତୁଂ ଧମ୍ମେନ ଵିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ତଥା ସୁଵୂପସନ୍ତଂ ଭଵିସ୍ସତି। ଏଵଂ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ନିଯ୍ୟାଦେସ୍ସାମ। ନୋ ଚେ ଆଯସ୍ମନ୍ତା ସକ୍କୋନ୍ତି ଏତ୍ତକେନ ଵା ଏତ୍ତକେନ ଵା ଅନ୍ତରେନ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସମେତୁଂ ଧମ୍ମେନ ଵିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ତଥା ନ ସୁଵୂପସନ୍ତଂ ଭଵିସ୍ସତି, ନ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ନିଯ୍ୟାଦେସ୍ସାମ । ମଯମେଵ ଇମସ୍ସ ଅଧିକରଣସ୍ସ ସାମିନୋ ଭଵିସ୍ସାମା’ତି। ଏଵଂ ସୁପରିଗ୍ଗହିତଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, କତ୍ଵା ଆଗନ୍ତୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ଆଵାସିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ନିଯ୍ୟାଦେତବ୍ବଂ।

‘‘ତେ ଚେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୂ ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସମେତୁଂ, ଇଦଂ ଵୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସନ୍ତଂ। କେନ ଵୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାଵିନଯେନ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାଵିନଯସ୍ମିଂ? ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା, ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ଵିନଯସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା…ପେ… ଏଵଂ ଵୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ; ଛନ୍ଦଦାଯକୋ ଖୀଯତି, ଖୀଯନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

ଉବ୍ବାହିକାଯଵୂପସମନଂ

୨୩୧। ‘‘ତେହି ଚେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୂହି ତସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ଵିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ଅନନ୍ତାନି [ଅନଗ୍ଗାନି (ସୀ।)] ଚେଵ ଭସ୍ସାନି ଜାଯନ୍ତି, ନ ଚେକସ୍ସ [ନ ଚେତସ୍ସ (କ।)] ଭାସିତସ୍ସ ଅତ୍ଥୋ ଵିଞ୍ଞାଯତି, ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଏଵରୂପଂ ଅଧିକରଣଂ ଉବ୍ବାହିକାଯ ଵୂପସମେତୁଂ। ‘‘ଦସହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉବ୍ବାହିକାଯ ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ – ସୀଲଵା ହୋତି, ପାତିମୋକ୍ଖସଂଵରସଂଵୁତୋ ଵିହରତି ଆଚାରଗୋଚରସମ୍ପନ୍ନୋ ଅଣୁମତ୍ତେସୁ ଵଜ୍ଜେସୁ ଭଯଦସ୍ସାଵୀ, ସମାଦାଯ ସିକ୍ଖତି ସିକ୍ଖାପଦେସୁ; ବହୁସ୍ସୁତୋ ହୋତି ସୁତଧରୋ ସୁତସନ୍ନିଚଯୋ, ଯେ ତେ ଧମ୍ମା ଆଦିକଲ୍ୟାଣା ମଜ୍ଝେକଲ୍ୟାଣା ପରିଯୋସାନକଲ୍ୟାଣା ସାତ୍ଥଂ ସବ୍ୟଞ୍ଜନଂ କେଵଲପରିପୁଣ୍ଣଂ ପରିସୁଦ୍ଧଂ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଅଭିଵଦନ୍ତି, ତଥାରୂପସ୍ସ ଧମ୍ମା ବହୁସ୍ସୁତା ହୋନ୍ତି, ଧାତା [ଧତା (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଵଚସା ପରିଚିତା ମନସାନୁପେକ୍ଖିତା ଦିଟ୍ଠିଯା ସୁପ୍ପଟିଵିଦ୍ଧା; ଉଭଯାନି ଖୋ ପନସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖାନି ଵିତ୍ଥାରେନ ସ୍ଵାଗତାନି ହୋନ୍ତି ସୁଵିଭତ୍ତାନି ସୁପ୍ପଵତ୍ତୀନି ସୁଵିନିଚ୍ଛିତାନି ସୁତ୍ତସୋ ଅନୁବ୍ୟଞ୍ଜନସୋ ; ଵିନଯେ ଖୋ ପନ ଠିତୋ [ଛେକୋ (କ।)] ହୋତି ଅସଂହୀରୋ; ପଟିବଲୋ ହୋତି ଉଭୋ ଅତ୍ଥପଚ୍ଚତ୍ଥିକେ ଅସ୍ସାସେତୁଂ ସଞ୍ଞାପେତୁଂ ନିଜ୍ଝାପେତୁଂ ପେକ୍ଖେତୁଂ ପସାଦେତୁଂ; ଅଧିକରଣସମୁପ୍ପାଦଵୂପସମନକୁସଲୋ ହୋତି; ଅଧିକରଣଂ ଜାନାତି; ଅଧିକରଣସମୁଦଯଂ ଜାନାତି; ଅଧିକରଣନିରୋଧଂ ଜାନାତି; ଅଧିକରଣନିରୋଧଗାମିନିପଟିପଦଂ ଜାନାତି। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମେହି ଦସହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉବ୍ବାହିକାଯ ସମ୍ମନ୍ନିତୁଂ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ଵା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୨୩୨। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ଵିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ଅନନ୍ତାନି ଚେଵ ଭସ୍ସାନି ଜାଯନ୍ତି, ନ ଚେକସ୍ସ ଭାସିତସ୍ସ ଅତ୍ଥୋ ଵିଞ୍ଞାଯତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଞ୍ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ୟ ଉବ୍ବାହିକାଯ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସମେତୁଂ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ଵିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ଅନନ୍ତାନି ଚେଵ ଭସ୍ସାନି ଜାଯନ୍ତି, ନ ଚେକସ୍ସ ଭାସିତସ୍ସ ଅତ୍ଥୋ ଵିଞ୍ଞାଯତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଞ୍ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁଂ ସମ୍ମନ୍ନତି ଉବ୍ବାହିକାଯ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସମେତୁଂ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଚ

ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଚ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସମ୍ମୁତି ଉବ୍ବାହିକାଯ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁ ଉବ୍ବାହିକାଯ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

‘‘ତେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ଉବ୍ବାହିକାଯ ୱୂପସମେତୁଂ, ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନଯସ୍ମିଂ? ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା…ପେ… ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

୨୩୩। ‘‘ତେହି ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ତସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ୱିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ତତ୍ରାସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମକଥିକୋ, ତସ୍ସ ନେୱ ସୁତ୍ତଂ ଆଗତଂ ହୋତି, ନୋ ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗୋ, ସୋ ଅତ୍ଥଂ ଅସଲ୍ଲକ୍ଖେନ୍ତୋ ବ୍ୟଞ୍ଜନଚ୍ଛାଯାଯ ଅତ୍ଥଂ ପଟିବାହତି, ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଞାପେତବ୍ବା –

‘‘ସୁଣନ୍ତୁ ମେ ଆଯସ୍ମନ୍ତା। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମକଥିକୋ। ଇମସ୍ସ ନେୱ ସୁତ୍ତଂ ଆଗତଂ ହୋତି, ନୋ ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗୋ। ସୋ ଅତ୍ଥଂ ଅସଲ୍ଲକ୍ଖେନ୍ତୋ ବ୍ୟଞ୍ଜନଚ୍ଛାଯାଯ ଅତ୍ଥଂ ପଟିବାହତି। ଯଦାଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ , ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ଅୱସେସା ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେଯ୍ୟାମାତି।

‘‘ତେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ, ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନଯସ୍ମିଂ? ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା…ପେ… ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

‘‘ତେହି ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ତସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ୱିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ତତ୍ରାସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମକଥିକୋ, ତସ୍ସ ସୁତ୍ତଞ୍ହି ଖୋ ଆଗତଂ ହୋତି, ନୋ ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗୋ, ସୋ ଅତ୍ଥଂ ଅସଲ୍ଲକ୍ଖେନ୍ତୋ ବ୍ୟଞ୍ଜନଚ୍ଛାଯାଯ ଅତ୍ଥଂ ପଟିବାହତି, ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଞାପେତବ୍ବା –

‘‘ସୁଣନ୍ତୁ ମେ ଆଯସ୍ମନ୍ତା। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମକଥିକୋ। ଇମସ୍ସ ସୁତ୍ତଞ୍ହି ଖୋ ଆଗତଂ ହୋତି, ନୋ ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗୋ। ସୋ ଅତ୍ଥଂ ଅସଲ୍ଲକ୍ଖେନ୍ତୋ ବ୍ୟଞ୍ଜନଚ୍ଛାଯାଯ ଅତ୍ଥଂ ପଟିବାହତି। ଯଦାଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ଅୱସେସା ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେଯ୍ୟାମାତି।

‘‘ତେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ, ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନଯସ୍ମିଂ? ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା…ପେ… ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

ଯେଭୁଯ୍ୟସିକାୱିନଯୋ

୨୩୪। ‘‘ତେ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ଉବ୍ବାହିକାଯ ୱୂପସମେତୁଂ, ତେହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିଯ୍ୟାଦେତବ୍ବଂ – ‘ନ ମଯଂ [ନ ଚ ମଯଂ (କ।)], ଭନ୍ତେ, ସକ୍କୋମ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଉବ୍ବାହିକାଯ ୱୂପସମେତୁଂ, ସଙ୍ଘୋୱ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୂ’ତି। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏୱରୂପଂ ଅଧିକରଣଂ ଯେଭୁଯ୍ୟସିକାଯ ୱୂପସମେତୁଂ। ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକୋ ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ – ଯୋ ନ ଛନ୍ଦାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ନ ଦୋସାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ନ ମୋହାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ନ ଭଯାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଗହିତାଗହିତଞ୍ଚ ଜାନେଯ୍ୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକଂ ସମ୍ମନ୍ନତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକସ୍ସ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

''ତେନ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଲାକା ଗାହେତବ୍ବା। ଯଥା ବହୁତରା ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମୱାଦିନୋ ୱଦନ୍ତି ତଥା ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତବ୍ବଂ। ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ ଚ, ଯେଭୁଯ୍ୟସିକାଯ ଚ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନଯସ୍ମିଂ? ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା, ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା। କା ଚ ତତ୍ଥ ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା? ଯାୱତିକା ଭିକ୍ଖୂ କମ୍ମପ୍ପତ୍ତା ତେ ଆଗତା ହୋନ୍ତି, ଛନ୍ଦାରହାନଂ ଛନ୍ଦୋ ଆହଟୋ ହୋତି, ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ନ ପଟିକ୍କୋସନ୍ତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା। କା ଚ ତତ୍ଥ ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା? ଯେନ ଧମ୍ମେନ ଯେନ ୱିନଯେନ ଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା । କା ଚ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା? ଯୋ ଚ ୱିୱଦତି, ଯେନ ଚ ୱିୱଦତି, ଉଭୋ ଅତ୍ଥପଚ୍ଚତ୍ଥିକା ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ହୋନ୍ତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା। କା ଚ ତତ୍ଥ ଯେଭୁଯ୍ୟସିକାଯ? ଯା ଯେଭୁଯ୍ୟସିକାକମ୍ମସ୍ସ କିରିଯା କରଣଂ ଉପଗମନଂ ଅଜ୍ଝୁପଗମନଂ ଅଧିୱାସନା ଅପ୍ପଟିକ୍କୋସନା – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ଯେଭୁଯ୍ୟସିକାଯ। ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ; ଛନ୍ଦଦାଯକୋ ଖୀଯତି, ଖୀଯନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ତିୱିଧସଲାକଗ୍ଗାହୋ

୨୩୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସାୱତ୍ଥିଯା ଏୱଂ ଜାତଂ ଏୱଂ ସମୁପ୍ପନ୍ନଂ ଅଧିକରଣଂ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ – ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା ସାୱତ୍ଥିଯା ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅଧିକରଣୱୂପସମନେନ – ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଅମୁକସ୍ମିଂ କିର ଆୱାସେ ସମ୍ବହୁଲା ଥେରା ୱିହରନ୍ତି ବହୁସ୍ସୁତା ଆଗତାଗମା ଧମ୍ମଧରା ୱିନଯଧରା ମାତିକାଧରା ପଣ୍ଡିତା ୱିଯତ୍ତା ମେଧାୱିନୋ ଲଜ୍ଜିନୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକା ସିକ୍ଖାକାମା। ତେ ଚେ ଥେରା ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେଯ୍ୟୁଂ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ, ଏୱମିଦଂ ଅଧିକରଣଂ ସୁୱୂପସନ୍ତଂ ଅସ୍ସାତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଆୱାସଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ତେ ଥେରେ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଇଦଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଧିକରଣଂ ଏୱଂ ଜାତଂ, ଏୱଂ ସମୁପ୍ପନ୍ନଂ। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଥେରା ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେନ୍ତୁ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ, ଯଥଯିଦଂ ଅଧିକରଣଂ ସୁୱୂପସନ୍ତଂ ଅସ୍ସା''ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଥେରା – ଯଥା ସାୱତ୍ଥିଯା ସଙ୍ଘେନ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମିତଂ ତଥା ସୁୱୂପସନ୍ତନ୍ତି [ଯଥା ସୁୱୂପସନ୍ତଂ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] – ତଥା ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେସୁଂ ।

ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ – ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା ସାୱତ୍ଥିଯା ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅଧିକରଣୱୂପସମନେନ, ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା ସମ୍ବହୁଲାନଂ ଥେରାନଂ ଅଧିକରଣୱୂପସମନେନ – ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଅମୁକସ୍ମିଂ କିର ଆୱାସେ ତଯୋ ଥେରା ୱିହରନ୍ତି…ପେ… ଦ୍ୱେ ଥେରା ୱିହରନ୍ତି…ପେ… ଏକୋ ଥେରୋ ୱିହରତି ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନଯଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିଯତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସୋ ଚେ ଥେରୋ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେଯ୍ୟ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ, ଏୱମିଦଂ ଅଧିକରଣଂ ସୁୱୂପସନ୍ତଂ ଅସ୍ସାତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଆୱାସଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ତଂ ଥେରଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଇଦଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଧିକରଣଂ ଏୱଂ ଜାତଂ, ଏୱଂ ସମୁପ୍ପନ୍ନଂ। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଥେରୋ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ, ଯଥଯିଦଂ ଅଧିକରଣଂ ସୁୱୂପସନ୍ତଂ ଅସ୍ସା''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଥେରୋ – ଯଥା ସାୱତ୍ଥିଯା ସଙ୍ଘେନ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମିତଂ, ଯଥା ସମ୍ବହୁଲେହି ଥେରେହି ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମିତଂ, ଯଥା ତୀହି ଥେରେହି ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମିତଂ, ଯଥା ଦ୍ୱୀହି ଥେରେହି ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମିତଂ, ତଥା ସୁୱୂପସନ୍ତନ୍ତି – ତଥା ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେସି।

ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା ସାୱତ୍ଥିଯା ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅଧିକରଣୱୂପସମନେନ, ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା ସମ୍ବହୁଲାନଂ ଥେରାନଂ ଅଧିକରଣୱୂପସମନେନ, ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା ତିଣ୍ଣଂ ଥେରାନଂ ଅଧିକରଣୱୂପସମନେନ, ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଥେରାନଂ ଅଧିକରଣୱୂପସମନେନ, ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା ଏକସ୍ସ ଥେରସ୍ସ ଅଧିକରଣୱୂପସମନେନ, ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ନିହତମେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ସନ୍ତଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ସୁୱୂପସନ୍ତଂ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତେସଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସଞ୍ଞତ୍ତିଯା ତଯୋ ସଲାକଗ୍ଗାହେ – ଗୂଳ୍ହକଂ, ସକଣ୍ଣଜପ୍ପକଂ, ୱିୱଟକଂ।

''କଥଞ୍ଚ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଗୂଳ୍ହକୋ ସଲାକଗ୍ଗାହୋ ହୋତି? ତେନ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଲାକାଯୋ ୱଣ୍ଣାୱଣ୍ଣାଯୋ କତ୍ୱା ଏକମେକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଅଯଂ ଏୱଂୱାଦିସ୍ସ ସଲାକା, ଅଯଂ ଏୱଂୱାଦିସ୍ସ ସଲାକା। ଯଂ ଇଚ୍ଛସି ତଂ ଗଣ୍ହାହୀ'ତି। ଗହିତେ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – 'ମା ଚ କସ୍ସଚି ଦସ୍ସେହୀ'ତି। ସଚେ ଜାନାତି – ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ବହୁତରାତି, ଦୁଗ୍ଗହୋତି, ପଚ୍ଚୁକ୍କଡ୍ଢିତବ୍ବଂ। ସଚେ ଜାନାତି – ଧମ୍ମୱାଦୀ ବହୁତରାତି, ସୁଗ୍ଗହୋତି, ସାୱେତବ୍ବଂ। ଏୱଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗୂଳ୍ହକୋ ସଲାକଗ୍ଗାହୋ ହୋତି।

''କଥଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସକଣ୍ଣଜପ୍ପକୋ ସଲାକଗ୍ଗାହୋ ହୋତି? ତେନ ସଲାକଗ୍ଗାହାପକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଏକମେକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉପକଣ୍ଣକେ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ – 'ଅଯଂ ଏୱଂୱାଦିସ୍ସ ସଲାକା, ଅଯଂ ଏୱଂୱାଦିସ୍ସ ସଲାକା। ଯଂ ଇଚ୍ଛସି ତଂ ଗଣ୍ହାହୀ'ତି। ଗହିତେ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – 'ମା ଚ କସ୍ସଚି ଆରୋଚେହୀ'ତି। ସଚେ ଜାନାତି – ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ବହୁତରାତି, ଦୁଗ୍ଗହୋତି, ପଚ୍ଚୁକ୍କଡ୍ଢିତବ୍ବଂ। ସଚେ ଜାନାତି – ଧମ୍ମୱାଦୀ ବହୁତରାତି, ସୁଗ୍ଗହୋତି, ସାୱେତବ୍ବଂ। ଏୱଂ

ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ସକଣ୍ଣଜପ୍ପକୋ ସଲାକଗ୍ଗାହୋ ହୋତି।

‘‘କଥଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଵିଵଟକୋ ସଲାକଗ୍ଗାହୋ ହୋତି? ସଚେ ଜାନାତି – ଧମ୍ମଵାଦୀ ବହୁତରାତି, ଵିସ୍ସଟ୍ଠେନେଵ ଵିଵଟେନ ଗାହେତବ୍ବୋ । ଏଵଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଵିଵଟକୋ ସଲାକଗ୍ଗାହୋ ହୋତି। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତଯୋ ସଲାକଗ୍ଗାହା’’ତି।

ସତିଵିନଯୋ

୨୩୬।[ପରି। ୨୯୨-୨୯୩, ୩୦୭ ଆଦଯୋ] ‘‘ଅନୁଵାଦାଧିକରଣଂ କତିହି ସମଥେହି ସମ୍ମତି? ଅନୁଵାଦାଧିକରଣଂ ଚତୂହି ସମଥେହି ସମ୍ମତି – ସମ୍ମୁଖାଵିନଯେନ ଚ, ସତିଵିନଯେନ ଚ, ଅମୂଳ୍ହଵିନଯେନ ଚ, ତସ୍ସପାପିଯସିକାଯ ଚ। ସିଯା ଅନୁଵାଦାଧିକରଣଂ ଦ୍ଵେ ସମଥେ ଅନାଗମ୍ମ – ଅମୂଳ୍ହଵିନଯଞ୍ଚ, ତସ୍ସପାପିଯସିକଞ୍ଚ; ଦ୍ଵୀହି ସମଥେହି ସମ୍ମେଯ୍ଯ – ସମ୍ମୁଖାଵିନଯେନ ଚ, ସତିଵିନଯେନ ଚାତି? ସିଯାତିସ୍ସ ଵଚନୀଯଂ। ଯଥା କଥଂ ଵିଯ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲଵିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ତସ୍ସ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ [ତସ୍ସ ଖୋ ତଂ ଭିକ୍ଖଵେ (ସ୍ଯା। କ।)], ଭିକ୍ଖୁନୋ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିଵିନଯୋ ଦାତବ୍ବୋ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାତବ୍ବୋ –

‘‘ତେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ଵା…ପେ… ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯୋ – ‘ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୂ ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲଵିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ , ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ସତିଵିନଯଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଭିକ୍ଖୂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲଵିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ସୋ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ସତିଵିନଯଂ ଯାଚତି । ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିଵିନଯଂ ଦଦେଯ୍ଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଭିକ୍ଖୂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲଵିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ସୋ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ସତିଵିନଯଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିଵିନଯଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିଵିନଯସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ…।

‘‘ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସତିଵେପୁଲ୍ଲପ୍ପତ୍ତସ୍ସ ସତିଵିନଯୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

‘‘ଇଦଂ ଵୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସନ୍ତଂ। କେନ ଵୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାଵିନଯେନ ଚ ସତିଵିନଯେନ ଚ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାଵିନଯସ୍ମିଂ? ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା, ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା , ଵିନଯସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା…ପେ… କା ଚ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା? ଯୋ ଚ ଅନୁଵଦତି, ଯଞ୍ଚ ଅନୁଵଦତି, ଉଭୋ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ହୋନ୍ତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସତିଵିନଯସ୍ମିଂ? ଯା ସତିଵିନଯସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କିରିଯା କରଣଂ ଉପଗମନଂ ଅଜ୍ଝୁପଗମନଂ ଅଧିଵାସନା ଅପ୍ପଟିକ୍କୋସନା – ଇଦଂ ତତ୍ଥ ସତିଵିନଯସ୍ମିଂ। ଏଵଂ ଵୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ; ଛନ୍ଦଦାଯକୋ ଖୀଯତି, ଖୀଯନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

ଅମୂଳ୍ହଵିନଯୋ

୨୩୭। ‘‘ସିଯା ଅନୁଵାଦାଧିକରଣଂ ଦ୍ଵେ ସମଥେ ଅନାଗମ୍ମ – ସତିଵିନଯଞ୍ଚ, ତସ୍ସପାପିଯସିକଞ୍ଚ; ଦ୍ଵୀହି ସମଥେହି ସମ୍ମେଯ୍ଯ – ସମ୍ମୁଖାଵିନଯେନ ଚ, ଅମୂଳ୍ହଵିନଯେନ ଚାତି? ସିଯାତିସ୍ସ ଵଚନୀଯଂ। ଯଥା କଥଂ ଵିଯ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ହୋତି ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ । ତେନ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ହୋତି ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ତଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିଯା ଚୋଦେନ୍ତି – ‘ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା’ତି। ସୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – ‘ଅହଂ ଖୋ, ଆଵୁସୋ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିଯାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି। ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ’ନ୍ତି। ଏଵମ୍ପି ନଂ ଵୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେଵ – ‘ସରତାଯସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା’ତି। ‘‘ତସ୍ସ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହଵିନଯୋ ଦାତବ୍ବୋ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାତବ୍ବୋ –

''ତେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ଵା…ପେ… ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀୟୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ମଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିୟା ଚୋଦେନ୍ତି – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି। ତ୍ୟାହଂ ଏଵଂ ଵଦାମି – 'ଅହଂ ଖୋ, ଆଵୁସୋ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି। ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ'ନ୍ତି । ଏଵମ୍ପି ମଂ ଵୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେଵ – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି। 'ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅମୂଳ୍ହୋ ସଙ୍ଘଂ ଅମୂଳ୍ହଵିନୟଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସି ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତୋ। ତେନ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ତଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିୟା ଚୋଦେନ୍ତି – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି। ସୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – 'ଅହଂ ଖୋ, ଆଵୁସୋ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି। ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ'ନ୍ତି। ଏଵମ୍ପି ନଂ ଵୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେଵ – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି। ସୋ ଅମୂଳ୍ହୋ ସଙ୍ଘଂ ଅମୂଳ୍ହଵିନୟଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହଵିନୟଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସି ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତୋ। ତେନ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ତଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣେନ ଆପତ୍ତିୟା ଚୋଦେନ୍ତି – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି । ସୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – 'ଅହଂ ଖୋ, ଆଵୁସୋ, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ଅହୋସିଂ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତୋ। ତେନ ମେ ଉମ୍ମତ୍ତକେନ ଚିତ୍ତଵିପରିୟାସକତେନ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ନାହଂ ତଂ ସରାମି। ମୂଳ୍ହେନ ମେ ଏତଂ କତ'ନ୍ତି। ଏଵମ୍ପି ନଂ ଵୁଚ୍ଚମାନା ଚୋଦେନ୍ତେଵ – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି। ସୋ ଅମୂଳ୍ହୋ ସଙ୍ଘଂ ଅମୂଳ୍ହଵିନୟଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହଵିନୟଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହଵିନୟସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ…।

''ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅମୂଳ୍ହସ୍ସ ଅମୂଳ୍ହଵିନୟୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

''ଇଦଂ ଵୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଧିକରଣଂ ଵୂପସନ୍ତଂ। କେନ ଵୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାଵିନୟେନ ଚ, ଅମୂଳ୍ହଵିନୟେନ ଚ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାଵିନୟସ୍ମିଂ? ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା, ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ଵିନୟସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା…ପେ… କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ଅମୂଳ୍ହଵିନୟସ୍ମିଂ ? ଯା ଅମୂଳ୍ହଵିନୟସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କିରିୟା କରଣଂ ଉପଗମନଂ ଅଜ୍ଝୁପଗମନଂ ଅଧିଵାସନା ଅପ୍ପଟିକ୍କୋସନା – ଇଦଂ ତତ୍ଥ ଅମୂଳ୍ହଵିନୟସ୍ମିଂ। ଏଵଂ ଵୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ; ଛନ୍ଦଦାୟକୋ ଖୀୟତି, ଖୀୟନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ।

ତସ୍ସପାପିୟସିକାଵିନୟୋ

୨୩୮। ''ସିୟା ଅନୁଵାଦାଧିକରଣଂ ଦ୍ଵେ ସମଥେ ଅନାଗମ୍ମ – ସତିଵିନୟଞ୍ଚ, ଅମୂଳ୍ହଵିନୟଞ୍ଚ ; ଦ୍ଵୀହି ସମଥେହି ସମ୍ମେୟ୍ୟ – ସମ୍ମୁଖାଵିନୟେନ ଚ, ତସ୍ସପାପିୟସିକାୟ ଚାତି? ସିୟାତିସ୍ସ ଵଚନୀୟଂ। ଯଥା କଥଂ ଵିୟ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଗରୁକାୟ ଆପତ୍ତିୟା ଚୋଦେତି – 'ସରତାୟସ୍ମା ଏଵରୂପିଂ ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା, ପାରାଜିକଂ ଵା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ଵା'ତି। ସୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – 'ନ ଖୋ ଅହଂ, ଆଵୁସୋ, ସରାମି ଏଵରୂପିଂ ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା, ପାରାଜିକଂ ଵା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ଵା'ତି। ତମେନଂ ସୋ ନିବ୍ବେଠେନ୍ତଂ ଅତିଵେଠେତି – 'ଇଙ୍ଘାୟସ୍ମା ସାଧୁକମେଵ ଜାନାହି, ଯଦି ସରସି ଏଵରୂପିଂ ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା, ପାରାଜିକଂ ଵା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ଵା'ତି। ସୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – 'ନ ଖୋ ଅହଂ, ଆଵୁସୋ, ସରାମି ଏଵରୂପିଂ ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା, ପାରାଜିକଂ ଵା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ଵା। ସରାମି ଚ ଖୋ ଅହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏଵରୂପିଂ ଅପ୍ପମତ୍ତିକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା'ତି। ତମେନଂ ସୋ ନିବ୍ବେଠେନ୍ତଂ ଅତିଵେଠେତି – 'ଇଙ୍ଘାୟସ୍ମା ସାଧୁକମେଵ ଜାନାହି, ଯଦି ସରସି ଏଵରୂପିଂ ଗରୁକଂ

ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା, ପାରାଜିକଂ ୱା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ୱା’ତି। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘ଇମଙ୍ଖ୍ୱ ନାମାହଂ, ଆୱୁସୋ, ଅପ୍ପମତ୍ତିକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅପୁଟ୍ଠୋ ପଟିଜାନିସ୍ସାମି। କିଂ ପନାହଂ ଏୱରୂପିଂ ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା, ପାରାଜିକଂ ୱା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ୱା, ପୁଟ୍ଠୋ ନ ପଟିଜାନିସ୍ସାମୀ’ତି? ସୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘ଇମଙ୍ଖ୍ୱ ନାମ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ଅପ୍ପମତ୍ତିକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅପୁଟ୍ଠୋ ନ ପଟିଜାନିସ୍ସସି। କିଂ ପନ ତ୍ୱଂ ଏୱରୂପିଂ ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା, ପାରାଜିକଂ ୱା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ୱା, ଅପୁଟ୍ଠୋ ପଟିଜାନିସ୍ସସି? ଇଙ୍ଘାୟସ୍ମା ସାଧୁକମେୱ ଜାନାହି, ଯଦି ସରସି ଏୱରୂପିଂ ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା, ପାରାଜିକଂ ୱା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ୱା’ତି। ସୋ ଏୱଂ ୱଦେସି – ‘ସରାମି ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଏୱରୂପିଂ ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା, ପାରାଜିକଂ ୱା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ୱା। ଦୱା ମେ ଏତଂ ୱୁତ୍ତଂ, ରୱା ମେ ଏତଂ ୱୁତ୍ତଂ – ନାହଂ ତଂ ସରାମି ଏୱରୂପିଂ ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତା, ପାରାଜିକଂ ୱା ପାରାଜିକସାମନ୍ତଂ ୱା’ତି। ତସ୍ସ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ [ତସ୍ସ ଖୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୱେ (କ।) ତସ୍ସ ଖ୍ୱତଂ ଭିକ୍ଖୱେ (ସ୍ୟା।)], ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଗରୁକାୟ ଆପତ୍ତିୟା ଅନୁୟୁଞ୍ଜିୟମାନୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନାତି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେନାଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଗରୁକାୟ ଆପତ୍ତିୟା ଅନୁୟୁଞ୍ଜିୟମାନୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନାତି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେନାଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ କରୋତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘କତଂ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

‘‘ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନୟେନ ଚ, ତସ୍ସପାପିୟସିକାୟ ଚ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନୟସ୍ମିଂ? ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା, ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନୟସମ୍ମୁଖତା…ପେ… କା ଚ ତତ୍ଥ ତସ୍ସପାପିୟସିକାୟ? ଯା ତସ୍ସପାପିୟସିକାକମ୍ମସ୍ସ କିରିୟା କରଣଂ ଉପଗମନଂ ଅଜ୍ଝୁପଗମନଂ ଅଧିୱାସନା ଅପ୍ପଟିକ୍କୋସନା – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ତସ୍ସପାପିୟସିକାୟ। ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ କାରକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ; ଛନ୍ଦଦାୟକୋ ଖୀୟତି, ଖୀୟନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ।

ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ

୨୩୯. [ପରି। ୨୯୫, ୩୦୬, ୩୦୮ ଆଦୟୋ] ‘‘ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ କତିହି ସମଥେହି ସମ୍ମତି? ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ତୀହି ସମଥେହି ସମ୍ମତି – ସମ୍ମୁଖାୱିନୟେନ ଚ, ପଟିଞ୍ଞାତକରଣେନ ଚ, ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଚ। ସିୟା ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ଏକଂ ସମଥଂ ଅନାଗମ୍ମ – ତିଣୱତ୍ଥାରକଂ, ଦ୍ୱୀହି ସମଥେହି ସମ୍ମେୟ୍ୟ – ସମ୍ମୁଖାୱିନୟେନ ଚ, ପଟିଞ୍ଞାତକରଣେନ ଚାତି? ସିୟାତିସ୍ସ ୱଚନୀୟଂ। ଯଥା କଥଂ ୱିୟ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଲହୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ ହୋତି। ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ; ତଂ ପଟିଦେସେମୀ’ତି। ତେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ‘ପସ୍ସସୀ’ତି? ‘ଆମ ପସ୍ସାମୀ’ତି। ‘ଆୟତିଂ ସଂୱରେୟ୍ୟାସୀ’ତି।

‘‘ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନୟେନ ଚ, ପଟିଞ୍ଞାତକରଣେନ ଚ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନୟସ୍ମିଂ? ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନୟସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା…ପେ… କା ଚ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା? ଯୋ ଚ ଦେସେତି, ଯସ୍ସ ଚ ଦେସେତି, ଉଭୋ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ହୋନ୍ତି – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣସ୍ମିଂ? ଯା ପଟିଞ୍ଞାତକରଣସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କିରିୟା କରଣଂ ଉପଗମନଂ ଅଜ୍ଝୁପଗମନଂ ଅଧିୱାସନା ଅପ୍ପଟିକ୍କୋସନା – ଇଦଂ ତତ୍ଥ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣସ୍ମିଂ। ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଲଭେଥ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଲଭେଥ, ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସମ୍ବହୁଲେ ଭିକ୍ଖୂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସୁ ୱଚନୀୟା – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ; ତଂ ପଟିଦେସେମୀ’ତି। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଞାପେତବ୍ବା –

‘‘ସୁଣନ୍ତୁ ମେ ଆୟସ୍ମନ୍ତା। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ସରତି, ୱିୱରତି, ଉତ୍ତାନିଂ କରୋତି ଦେସେତି। ୟଦାୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟନ୍ତି। ତେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ‘ପସ୍ସସୀ’ତି? ‘ଆମ ପସ୍ସାମୀ’ତି। ‘ଆୟତିଂ ସଂୱରେୟ୍ୟାସୀ’ତି।

‘‘ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନୟେନ ଚ, ପଟିଞ୍ଞାତକରଣେନ ଚ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନୟସ୍ମିଂ? ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନୟସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା…ପେ… କା ଚ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା? ୟୋ ଚ ଦେସେତି, ୟସ୍ସ ଚ ଦେସେତି, ଉଭୋ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ହୋନ୍ତି – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣସ୍ମିଂ? ୟା ପଟିଞ୍ଞାତକରଣସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କିରିୟା କରଣଂ ଉପଗମନଂ ଅଜ୍ଝୁପଗମନଂ ଅଧିୱାସନା ଅପ୍ପଟିକ୍କୋସନା – ଇଦଂ ତତ୍ଥ ପଟିଞ୍ଞାତକରଣସ୍ମିଂ। ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଲଭେଥ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଲଭେଥ, ତେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ; ତଂ ପଟିଦେସେମୀ’ତି। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆପତ୍ତିଂ ସରତି, ୱିୱରତି, ଉତ୍ତାନିଂ କରୋତି, ଦେସେତି। ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟନ୍ତି। ତେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ‘ପସ୍ସସୀ’ତି? ‘ଆମ ପସ୍ସାମୀ’ତି। ‘ଆୟତିଂ ସଂୱରେୟ୍ୟାସୀ’ତି।

‘‘ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନୟେନ ଚ, ପଟିଞ୍ଞାତକରଣେନ ଚ । କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନୟସ୍ମିଂ? ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା, ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନୟସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା…ପେ… ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ; ଛନ୍ଦଦାୟକୋ ଖୀୟତି, ଖୀୟନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ।

ତିଣୱତ୍ଥାରକଂ

୨୪୦। ‘‘ସିୟା ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ ଏକଂ ସମଥଂ ଅନାଗମ୍ମ – ପଟିଞ୍ଞାତକରଣଂ, ଦ୍ୱୀହି ସମଥେହି ସମ୍ମେୟ୍ୟ – ସମ୍ମୁଖାୱିନୟେନ ଚ, ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଚାତି? ସିୟାତିସ୍ସ ୱଚନୀୟଂ। ୟଥା କଥଂ ୱିୟ? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ହୋତି ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ତତ୍ର ଚେ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏୱଂ ହୋତି – ‘ଅମ୍ହାକଂ ଖୋ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟା’ତି। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏୱରୂପଂ ଅଧିକରଣଂ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ୱୂପସମେତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱୂପସମେତବ୍ବଂ। ସବ୍ବେହେୱ ଏକଜ୍ଝଂ ସନ୍ନିପତିତବ୍ବଂ, ସନ୍ନିପତିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟ । ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ୱୂପସମେୟ୍ୟ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂୟୁତ୍ତନ୍ତି। ‘‘ଏକତୋପକ୍ଖିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସକୋ ପକ୍ଖୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣନ୍ତୁ ମେ ଆୟସ୍ମନ୍ତା। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟ। ୟଦାୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ୟା ଚେୱ ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ୟା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଞ୍ଚେୱ ଅତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାୟ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଦେସେୟ୍ୟଂ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂୟୁତ୍ତନ୍ତି।

୨୪୧। ‘‘ଅଥାପରେସଂ ଏକତୋପକ୍ଖିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସକୋ ପକ୍ଖୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣନ୍ତୁ ମେ ଆୟସ୍ମନ୍ତା। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମୟଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିୟାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାୟ ୱାଳତ୍ତାୟ ଭେଦାୟ ସଂୱତ୍ତେୟ୍ୟ। ୟଦାୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ୟା ଚେୱ ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ୟା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଆୟସ୍ମନ୍ତାନଞ୍ଚେୱ ଅତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାୟ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଦେସେୟ୍ୟଂ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂୟୁତ୍ତନ୍ତି।

୨୪୨। ‘‘ଅଥାପରେସଂ ଏକତୋପକ୍ଖିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମଯଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିଯାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାଯ ୱାଳତ୍ତାଯ ଭେଦାଯ ସଂୱତ୍ତେଯ୍ୟ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଯା ଚେୱ ଇମେସଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ଯା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଇମେସଞ୍ଚେୱ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥାଯ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାଯ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଦେସେଯ୍ୟଂ, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ୱିହରତଂ ବହୁଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ ଭାସିତପରିକ୍କନ୍ତଂ। ସଚେ ମଯଂ ଇମାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କାରେସ୍ସାମ, ସିଯାପି ତଂ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳତ୍ତାଯ ୱାଳତ୍ତାଯ ଭେଦାଯ ସଂୱତ୍ତେଯ୍ୟ। ଅହଂ ଯା ଚେୱ ଇମେସଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଆପତ୍ତି, ଯା ଚ ଅତ୍ତନୋ ଆପତ୍ତି, ଇମେସଞ୍ଚେୱ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥାଯ, ଅତ୍ତନୋ ଚ ଅତ୍ଥାଯ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଦେସେମି, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଅମ୍ହାକଂ ଇମାସଂ ଆପତ୍ତୀନଂ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଦେସନା, ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦେସିତା ଅମ୍ହାକଂ ଇମା ଆପତ୍ତିଯୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ , ଠପେତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲୱଜ୍ଜଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିହିପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

‘‘ଅଥାପରେସଂ…ପେ… ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

‘‘ଇଦଂ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ। କେନ ୱୂପସନ୍ତଂ? ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନ ଚ, ତିଣୱତ୍ଥାରକେନ ଚ। କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ସମ୍ମୁଖାୱିନଯସ୍ମିଂ? ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା, ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା, ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା।

‘‘କା ଚ ତତ୍ଥ ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା? ଯାୱତିକା ଭିକ୍ଖୂ କମ୍ମପତ୍ତା, ତେ ଆଗତା ହୋନ୍ତି, ଛନ୍ଦାରହାନଂ ଛନ୍ଦୋ ଆହଟୋ ହୋତି, ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ନ ପଟିକ୍କୋସନ୍ତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସଙ୍ଘସମ୍ମୁଖତା।

‘‘କା ଚ ତତ୍ଥ ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା, ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା? ଯେନ ଧମ୍ମେନ ଯେନ ୱିନଯେନ ଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମ୍ମତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ଧମ୍ମସମ୍ମୁଖତା , ୱିନଯସମ୍ମୁଖତା।

‘‘କା ଚ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା? ଯୋ ଚ ଦେସେତି, ଯସ୍ସ ଚ ଦେସେତି, ଉଭୋ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତା ହୋନ୍ତି – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ପୁଗ୍ଗଲସମ୍ମୁଖତା।

‘‘କିଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ତିଣୱତ୍ଥାରକସ୍ମିଂ? ଯା ତିଣୱତ୍ଥାରକସ୍ସ କମ୍ମସ୍ସ କିରିଯା କରଣଂ ଉପଗମନଂ ଅଜ୍ଝୁପଗମନଂ ଅଧିୱାସନା ଅପ୍ପଟିକ୍କୋସନା – ଇଦଂ ତତ୍ଥ ତିଣୱତ୍ଥାରକସ୍ମିଂ। ଏୱଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧିକରଣଂ ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉକ୍କୋଟନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ; ଛନ୍ଦଦାଯକୋ ଖୀଯତି, ଖୀଯନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

[ପରି। ୨୯୫, ୩୦୭, ୩୦୮] ‘‘କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ କତିହି ସମଥେହି ସମ୍ମତି? କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ ଏକେନ ସମଥେନ ସମ୍ମତି – ସମ୍ମୁଖାୱିନଯେନା’’ତି।

ସମଥକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୫। ଖୁଦ୍ଦକଵତ୍ଥୁକ୍ଖନ୍ଧକଂ

ଖୁଦ୍ଦକଵତ୍ଥୂନି

୨୪୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ରାଜଗହେ ଵିହରତି ଵେଳୁଵନେ କଲନ୍ଦକନିଵାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ନହାଯମାନା ରୁକ୍ଖେ କାଯଂ ଉଗ୍ଘଂସେନ୍ତି, ଊରୁମ୍ପି ବାହୁମ୍ପି ଉରମ୍ପି ପିଟ୍ଠିମ୍ପି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ନହାଯମାନା ରୁକ୍ଖେ କାଯଂ ଉଗ୍ଘଂସେସ୍ସନ୍ତି, ଊରୁମ୍ପି ବାହୁମ୍ପି ଉରମ୍ପି ପିଟ୍ଠିମ୍ପି, ସେଯ୍ଯଥାପି ମଲ୍ଲମୁଟ୍ଠିକା ଗାମମୋଦ୍ଦଵା''ତି [ଗାମପୋଦ୍ଦଵା (ସୀ।), ଗାମପୂଟଵା (ସ୍ଯା।)]! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ନହାଯମାନା ରୁକ୍ଖେ କାଯଂ ଉଗ୍ଘଂସେନ୍ତି, ଊରୁମ୍ପି ବାହୁମ୍ପି ଉରମ୍ପି ପିଟ୍ଠିମ୍ପୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା – ''ଅନନୁଚ୍ଛଵିକଂ, ଭିକ୍ଖଵେ , ତେସଂ ମୋଘପୁରିସାନଂ ଅନନୁଲୋମିକଂ ଅପ୍ପଟିରୂପଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅକପ୍ପିଯଂ ଅକରଣୀଯଂ। କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ମୋଘପୁରିସା ନହାଯମାନା ରୁକ୍ଖେ କାଯଂ ଉଗ୍ଘଂସେସ୍ସନ୍ତି, ଊରୁମ୍ପି ବାହୁମ୍ପି ଉରମ୍ପି ପିଟ୍ଠିମ୍ପି? ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଵିଗରହିତ୍ଵା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ନହାଯମାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ରୁକ୍ଖେ କାଯୋ ଉଗ୍ଘଂସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଉଗ୍ଘଂସେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ନହାଯମାନା ଥମ୍ଭେ କାଯଂ ଉଗ୍ଘଂସେନ୍ତି, ଊରୁମ୍ପି ବାହୁମ୍ପି ଉରମ୍ପି ପିଟ୍ଠିମ୍ପି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ନହାଯମାନା ଥମ୍ଭେ କାଯଂ ଉଗ୍ଘଂସେସ୍ସନ୍ତି, ଊରୁମ୍ପି ବାହୁମ୍ପି ଉରମ୍ପି ପିଟ୍ଠିମ୍ପି, ସେଯ୍ଯଥାପି ମଲ୍ଲମୁଟ୍ଠିକା ଗାମମୋଦ୍ଦଵା''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗଵା''ତି…ପେ… ଵିଗରହିତ୍ଵା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ନହାଯମାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଥମ୍ଭେ କାଯୋ ଉଗ୍ଘଂସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଉଗ୍ଘଂସେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ନହାଯମାନା କୁଟ୍ଟେ [କୁଡ୍ଡେ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] କାଯଂ ଉଗ୍ଘଂସେନ୍ତି, ଊରୁମ୍ପି ବାହୁମ୍ପି ଉରମ୍ପି ପିଟ୍ଠିମ୍ପି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ନହାଯମାନା କୁଟ୍ଟେ କାଯଂ ଉଗ୍ଘଂସେସ୍ସନ୍ତି, ଊରୁମ୍ପି ବାହୁମ୍ପି ଉରମ୍ପି ପିଟ୍ଠିମ୍ପି, ସେଯ୍ଯଥାପି ମଲ୍ଲମୁଟ୍ଠିକା ଗାମମୋଦ୍ଦଵା''ତି…ପେ… ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ନହାଯମାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା କୁଟ୍ଟେ କାଯୋ ଉଗ୍ଘଂସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଉଗ୍ଘଂସେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅଟ୍ଟାନେ [ଅଟ୍ଠାନେ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ନହାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି ! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗଵା''ତି…ପେ… ଵିଗରହିତ୍ଵା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଟ୍ଟାନେ ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯୋ ନହାଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଗନ୍ଧବ୍ବହତ୍ଥକେନ ନହାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଗନ୍ଧବ୍ବହତ୍ଥକେନ ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯୋ ନହାଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କୁରୁଵିନ୍ଦକସୁତ୍ତିଯା ନହାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି! ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, କୁରୁଵିନ୍ଦକସୁତ୍ତିଯା ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯୋ ନହାଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଵିଗ୍ଗଯ୍ହ ପରିକମ୍ମଂ କାରାପେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି! ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଵିଗ୍ଗଯ୍ହ ପରିକମ୍ମଂ କାରାପେତବ୍ବଂ। ଯୋ କାରାପେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମଲ୍ଲକେନ ନହାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଲ୍ଲକେନ ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯୋ ନହାଯେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୨୪୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ କଚ୍ଛୁରୋଗାବାଧୋ ହୋତି। ନ ତସ୍ସ ୱିନା ମଲ୍ଲକେନ ଫାସୁ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନସ୍ସ ଅକତମଲ୍ଲକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଜରାଦୁବ୍ବଲୋ ନହାଯମାନୋ ନ ସକ୍କୋତି ଅତ୍ତନୋ କାଯଂ ଉଗ୍ଘଂସେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉକ୍କାସିକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ପିଟ୍ଠିପରିକମ୍ମଂ କାତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁଥୁପାଣିକ''ନ୍ତି।

୨୪୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱଲ୍ଲିକଂ ଧାରେନ୍ତି…ପେ… ପାମଙ୍ଗଂ ଧାରେନ୍ତି…ପେ… କଣ୍ଠସୁତ୍ତକଂ ଧାରେନ୍ତି…ପେ… କଟିସୁତ୍ତକଂ ଧାରେନ୍ତି…ପେ… ଓୱଟ୍ଟିକଂ ଧାରେନ୍ତି…ପେ… କାଯୁରଂ ଧାରେନ୍ତି…ପେ… ହତ୍ଥାଭରଣଂ ଧାରେନ୍ତି…ପେ… ଅଙ୍ଗୁଲିମୁଦ୍ଦିକଂ ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱଲ୍ଲିକଂ ଧାରେନ୍ତି…ପେ… ପାମଙ୍ଗଂ ଧାରେନ୍ତି, କଣ୍ଠସୁତ୍ତକଂ ଧାରେନ୍ତି, କଟିସୁତ୍ତକଂ ଧାରେନ୍ତି, ଓୱଟ୍ଟିକଂ ଧାରେନ୍ତି, କାଯୁରଂ ଧାରେନ୍ତି, ହତ୍ଥାଭରଣଂ ଧାରେନ୍ତି, ଅଙ୍ଗୁଲିମୁଦ୍ଦିକଂ ଧାରେନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱଲ୍ଲିକା ଧାରେତବ୍ବା…ପେ… ନ ପାମଙ୍ଗୋ ଧାରେତବ୍ବୋ… ନ କଣ୍ଠସୁତ୍ତକଂ ଧାରେତବ୍ବଂ… ନ କଟିସୁତ୍ତକଂ ଧାରେତବ୍ବଂ… ନ ଓୱଟ୍ଟିକଂ ଧାରେତବ୍ବଂ… ନ କାଯୁରଂ ଧାରେତବ୍ବଂ… ନ ହତ୍ଥାଭରଣଂ ଧାରେତବ୍ବଂ… ନ ଅଙ୍ଗୁଲିମୁଦ୍ଦିକା ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୨୪୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦୀଘେ କେସେ ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୀଘା କେସା ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୁମାସିକଂ ୱା ଦୁଙ୍ଗୁଲଂ ୱା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କୋଚ୍ଛେନ କେସେ ଓସଣ୍ଠେନ୍ତି [ଓସଣ୍ହେନ୍ତି (ସୀ। ସ୍ୟା।)] …ପେ… ଫଣକେନ କେସେ ଓସଣ୍ଠେନ୍ତି, ହତ୍ଥଫଣକେନ କେସେ ଓସଣ୍ଠେନ୍ତି, ସିତ୍ଥତେଲକେନ କେସେ ଓସଣ୍ଠେନ୍ତି, ଉଦକତେଲକେନ କେସେ ଓସଣ୍ଠେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କୋଚ୍ଛେନ କେସା ଓସଣ୍ଠେତବ୍ବା…ପେ… ନ ସିତ୍ଥତେଲକେନ କେସା ଓସଣ୍ଠେତବ୍ବା… ନ ଉଦକତେଲକେନ କେସା ଓସଣ୍ଠେତବ୍ବା। ଯୋ ଓସଣ୍ଠେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୨୪୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଆଦାସେପି ଉଦକପତ୍ତେପି ମୁଖନିମିତ୍ତଂ ଓଲୋକେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଦାସେ ୱା ଉଦକପତ୍ତେ ୱା ମୁଖନିମିତ୍ତଂ ଓଲୋକେତବ୍ବଂ। ଯୋ ଓଲୋକେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ମୁଖେ ୱଣୋ ହୋତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୂ ପୁଚ୍ଛି – ''କୀଦିସୋ ମେ, ଆୱୁସୋ, ୱଣୋ''ତି? ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଏଦିସୋ ତେ, ଆୱୁସୋ ୱଣୋ''ତି। ସୋ ନ ସଦ୍ଦହତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆବାଧପଚ୍ଚଯା ଆଦାସେ ୱା ଉଦକପତ୍ତେ ୱା ମୁଖନିମିତ୍ତଂ ଓଲୋକେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମୁଖଂ ଆଲିମ୍ପେନ୍ତି…ପେ… ମୁଖଂ ଉମ୍ମଦ୍ଦେନ୍ତି, ମୁଖଂ ଚୁଣ୍ଣେନ୍ତି, ମନୋସିଲିକାଯ ମୁଖଂ ଲଞ୍ଛେନ୍ତି, ଅଙ୍ଗରାଗଂ କରୋନ୍ତି, ମୁଖରାଗଂ କରୋନ୍ତି, ଅଙ୍ଗରାଗମୁଖରାଗଂ କରୋନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୁଖଂ ଆଲିମ୍ପିତବ୍ବଂ…ପେ… ନ ମୁଖଂ ଉମ୍ମଦ୍ଦିତବ୍ବଂ, ନ ମୁଖଂ ଚୁଣ୍ଣେତବ୍ବଂ, ନ ମନୋସିଲିକାଯ ମୁଖଂ ଲଞ୍ଛେତବ୍ବଂ, ନ ଅଙ୍ଗରାଗୋ କାତବ୍ବୋ, ନ ମୁଖରାଗୋ କାତବ୍ବୋ , ନ ଅଙ୍ଗରାଗମୁଖରାଗୋ କାତବ୍ବୋ। ଯୋ କରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଚକ୍ଖୁରୋଗାବାଧୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆବାଧପଚ୍ଚଯା ମୁଖଂ ଆଲିମ୍ପିତୁ''ନ୍ତି।

୨୪୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜଗହେ ଗିରଗ୍ଗସମଜ୍ଜୋ [ସମଜ୍ଜା (ଅଭିଧାନଗନ୍ଥେସୁ)] ହୋତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଗିରଗ୍ଗସମଜ୍ଜଂ ଦସ୍ସନାଯ ଅଗମଂସୁ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ନଚ୍ଚମ୍ପି ଗୀତମ୍ପି ଵାଦିତମ୍ପି ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋ''ତି! ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ନଚ୍ଚଂ ଵା ଗୀତଂ ଵା ଵାଦିତଂ ଵା ଦସ୍ସନାଯ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୨୪୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଆଯତକେନ ଗୀତସ୍ସରେନ ଧମ୍ମଂ ଗାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''ଯଥେଵ [ଯଥା ଚ (କ।)] ମଯଂ ଗାଯାମ, ଏଵମେଵିମେ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଆଯତକେନ ଗୀତସ୍ସରେନ ଧମ୍ମଂ ଗାଯନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଆଯତକେନ ଗୀତସ୍ସରେନ ଧମ୍ମଂ ଗାଯିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗଵା''ତି…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ପଞ୍ଚିମେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆଦୀନଵା ଆଯତକେନ ଗୀତସ୍ସରେନ ଧମ୍ମଂ ଗାଯନ୍ତସ୍ସ। ଅତ୍ତନାପି ତସ୍ମିଂ ସରେ ସାରଜ୍ଜତି, ପରେପି ତସ୍ମିଂ ସରେ ସାରଜ୍ଜନ୍ତି, ଗହପତିକାପି ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି, ସରକୁତ୍ତିମ୍ପି ନିକାମଯମାନସ୍ସ ସମାଧିସ୍ସ ଭଙ୍ଗୋ ହୋତି, ପଚ୍ଛିମା ଜନତା ଦିଟ୍ଠାନୁଗତିଂ ଆପଜ୍ଜତି – ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ପଞ୍ଚ ଆଦୀନଵା ଆଯତକେନ ଗୀତସ୍ସରେନ ଧମ୍ମଂ ଗାଯନ୍ତସ୍ସ। ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆଯତକେନ ଗୀତସ୍ସରେନ ଧମ୍ମୋ ଗାଯିତବ୍ବୋ। ଯୋ ଗାଯେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ସରଭଞ୍ଞେ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସରଭଞ୍ଞ''ନ୍ତି।

''ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ବାହିରଲୋମିଂ [ବାହିଯଲୋମିଂ (କ।)] ଉଣ୍ଣିଂ ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି । ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ବାହିଯଲୋମି ଉଣ୍ଣି ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୨୫୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରଞ୍ଞୋ ମାଗଧସ୍ସ ସେନିଯସ୍ସ ବିମ୍ବିସାରସ୍ସ ଆରାମେ ଅମ୍ବା ଫଲିନୋ ହୋନ୍ତି। ରଞ୍ଞା ମାଗଧେନ ସେନିଯେନ ବିମ୍ବିସାରେନ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ ହୋତି – ''ଯଥାସୁଖଂ ଅଯ୍ୟା ଅମ୍ବଂ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୂ''ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତରୁଣଞ୍ଞେଵ ଅମ୍ବଂ ପାତାପେତ୍ଵା ପରିଭୁଞ୍ଜିଂସୁ। ରଞ୍ଞୋ ଚ ମାଗଧସ୍ସ ସେନିଯସ୍ସ ବିମ୍ବିସାରସ୍ସ ଅମ୍ବେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ମନୁସ୍ସେ ଆଣାପେସି – ''ଗଚ୍ଛଥ, ଭଣେ, ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ଵା ଅମ୍ବଂ ଆହରଥା''ତି । ''ଏଵଂ ଦେଵା''ତି ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ରଞ୍ଞୋ ମାଗଧସ୍ସ ସେନିଯସ୍ସ ବିମ୍ବିସାରସ୍ସ ପଟିସ୍ସୁତ୍ଵା ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ଵା ଆରାମପାଲଂ ଏତଦଵୋଚୁଂ – ''ଦେଵସ୍ସ, ଭଣେ, ଅମ୍ବେନ ଅତ୍ଥୋ, ଅମ୍ବଂ ଦେଥା''ତି। ''ନତ୍ଥାଯ୍ୟା ଅମ୍ବଂ। ତରୁଣଞ୍ଞେଵ ଅମ୍ବଂ ପାତାପେତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ପରିଭୁଞ୍ଜିଂସୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ରଞ୍ଞୋ ମାଗଧସ୍ସ ସେନିଯସ୍ସ ବିମ୍ବିସାରସ୍ସ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ସୁପରିଭୁତ୍ତଂ, ଭଣେ, ଅଯ୍ୟେହି ଅମ୍ବଂ, ଅପି ଚ ଭଗଵତା ମତ୍ତା ଵଣ୍ଣିତା''ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ଵା ରଞ୍ଞୋ ଅମ୍ବଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅମ୍ବଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ପରିଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ସଙ୍ଘଭତ୍ତଂ ହୋତି। ସୂପେ ଅମ୍ବପେସିକାଯୋ ପକ୍ଖିତ୍ତା ହୋନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନପ୍ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି। ''ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହଥ, ଭିକ୍ଖଵେ, ପରିଭୁଞ୍ଜଥ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅମ୍ବପେସିକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ସଙ୍ଘଭତ୍ତଂ ହୋତି। ତେ ନ ପରିଯାପୁଣିଂସୁ ଅମ୍ବପେସିକଂ କାତୁଂ, ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ସକଲେହେଵ ଅମ୍ବେହି ଦେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନପ୍ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି। ''ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହଥ , ଭିକ୍ଖଵେ, ପରିଭୁଞ୍ଜଥ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ପଞ୍ଚହି ସମଣକପ୍ପେହି ଫଲଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିତୁଂ – ଅଗ୍ଗିପରିଚିତଂ , ସତ୍ଥପରିଚିତଂ, ନଖପରିଚିତଂ, ଅବୀଜଂ, ନିବ୍ବଟ୍ଟବୀଜଞ୍ଞେଵ [ନିବ୍ବଟ୍ଟବୀଜଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ପଞ୍ଚମଂ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମେହି ପଞ୍ଚହି ସମଣକପ୍ପେହି ଫଲଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିତୁ''ନ୍ତି।

୨୫୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅହିନା ଦଟ୍ଠୋ କାଲଙ୍କତୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ ହି ନୂନ ସୋ,

ଭିକ୍ଖବେ, ଭିକ୍ଖୁ ଇମାନି ଚତ୍ତାରି ଅହିରାଜକୁଲାନି ମେତ୍ତେନ ଚିତ୍ତେନ ଫରି। ସଚେ ହି ସୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ଭିକ୍ଖୁ ଇମାନି ଚତ୍ତାରି ଅହିରାଜକୁଲାନି ମେତ୍ତେନ ଚିତ୍ତେନ ଫରେୟ୍ୟ, ନ ହି ସୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅହିନା ଦଟ୍ଠୋ କାଲଙ୍କରେୟ୍ୟ। କତମାନି ଚତ୍ତାରି ଅହିରାଜକୁଲାନି? ୱିରୂପକ୍ଖଂ ଅହିରାଜକୁଲଂ, ଏରାପଥଂ ଅହିରାଜକୁଲଂ, ଛବ୍ୟାପୁତ୍ତଂ ଅହିରାଜକୁଲଂ, କଣ୍ହାଗୋତମକଂ ଅହିରାଜକୁଲଂ । ନ ହି ନୂନ ସୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ଭିକ୍ଖୁ ଇମାନି ଚତ୍ତାରି ଅହିରାଜକୁଲାନି ମେତ୍ତେନ ଚିତ୍ତେନ ଫରି। ସଚେ ହି ସୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ଭିକ୍ଖୁ ଇମାନି ଚତ୍ତାରି ଅହିରାଜକୁଲାନି ମେତ୍ତେନ ଚିତ୍ତେନ ଫରେୟ୍ୟ, ନ ହି ସୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅହିନା ଦଟ୍ଠୋ କାଲଙ୍କରେୟ୍ୟ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ଇମାନି ଚତ୍ତାରି ଅହିରାଜକୁଲାନି ମେତ୍ତେନ ଚିତ୍ତେନ ଫରିତୁଂ, ଅତ୍ତଗୁତ୍ତିୟା ଅତ୍ତରକ୍ଖାୟ ଅତ୍ତପରିତ୍ତଂ କାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖବେ, କାତବ୍ବଂ –

[ଜା। ୧।୨।୧୦୫-୧୦୬; ଅ। ନି। ୪।୬୭ ଇଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଆଗତଂ] ''ୱିରୂପକ୍ଖେହି ମେ ମେତ୍ତଂ, ମେତ୍ତଂ ଏରାପଥେହି ମେ;

ଛବ୍ୟାପୁତ୍ତେହି ମେ ମେତ୍ତଂ, ମେତ୍ତଂ କଣ୍ହାଗୋତମକେହି ଚ।

''ଅପାଦକେହି ମେ ମେତ୍ତଂ, ମେତ୍ତଂ ଦ୍ୱିପାଦକେହି ମେ;

ଚତୁପ୍ପଦେହି ମେ ମେତ୍ତଂ, ମେତ୍ତଂ ବହୁପ୍ପଦେହି ମେ।

''ମା ମଂ ଅପାଦକୋ ହିଂସି, ମା ମଂ ହିଂସି ଦ୍ୱିପାଦକୋ;

ମା ମଂ ଚତୁପ୍ପଦୋ ହିଂସି, ମା ମଂ ହିଂସି ବହୁପ୍ପଦୋ।

''ସବ୍ବେ ସତ୍ତା ସବ୍ବେ ପାଣା, ସବ୍ବେ ଭୂତା ଚ କେୱଲା;

ସବ୍ବେ ଭଦ୍ରାନି ପସ୍ସନ୍ତୁ, ମା କିଞ୍ଚି ପାପମାଗମା।

''ଅପ୍ପମାଣୋ ବୁଦ୍ଧୋ, ଅପ୍ପମାଣୋ ଧମ୍ମୋ,

ଅପ୍ପମାଣୋ ସଙ୍ଘୋ, ପମାଣୱନ୍ତାନି ସରୀସପାନି [ସିରିଂସପାନି (ସୀ। ସ୍ୟା।)]।

''ଅହି ୱିଚ୍ଛିକା ସତପଦୀ, ଉଣ୍ଣନାଭି ସରବୂ ମୂସିକା;

କତା ମେ ରକ୍ଖା କତଂ ମେ ପରିତ୍ତଂ, ପଟିକ୍କମନ୍ତୁ ଭୂତାନି।

''ସୋହଂ ନମୋ ଭଗୱତୋ, ନମୋ ସତ୍ତନ୍ନଂ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧାନ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅନଭିରତିୟା ପୀଳିତୋ ଅତ୍ତନୋ ଅଙ୍ଗଜାତଂ ଛିନ୍ଦି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅଞ୍ଞମ୍ହି ସୋ, ଭିକ୍ଖବେ, ମୋଘପୁରିସୋ ଛେତବ୍ବମ୍ହି, ଅଞ୍ଞଂ ଛିନ୍ଦି। ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ଅତ୍ତନୋ ଅଙ୍ଗଜାତଂ ଛେତବ୍ବଂ। ଯୋ ଛିନ୍ଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସା''ତି।

୨୫୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ମହଗ୍ଘସ୍ସ ଚନ୍ଦନସ୍ସ [ଚନ୍ଦନସାରସ୍ସ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଚନ୍ଦନଗଣ୍ଠି ଉପ୍ପନ୍ନା ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ''ୟଂନୂନାହଂ ଇମାୟ ଚନ୍ଦନଗଣ୍ଠିୟା ପତ୍ତଂ ଲେଖାପେୟ୍ୟଂ। ଲେଖଞ୍ଚ ମେ ପରିଭୋଗଂ ଭୱିସ୍ସତି, ପତ୍ତଞ୍ଚ ଦାନଂ ଦସ୍ସାମୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠି ତାୟ ଚନ୍ଦନଗଣ୍ଠିୟା ପତ୍ତଂ ଲେଖାପେତ୍ୱା ସିକ୍କାୟ ଉଡ୍ଡିତ୍ୱା [ୱାହିତ୍ୱା (ସୀ।)] ୱେଳଅଗ୍ଗେ ଆଲଗ୍ଗେତ୍ୱା ୱେଳୁପରମ୍ପରାୟ ବନ୍ଧିତ୍ୱା [ୱାହିତ୍ୱା (ସ୍ୟା।)] ଏୱମାହ – ''ଯୋ ସମଣୋ ୱା ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ୱା ଅରହା ଚେୱ ଇଦ୍ଧିମା ଚ ଦିନ୍ନଂୟେୱ ପତ୍ତଂ ଓହରତୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ପୂରଣୋ କସ୍ସପୋ ଯେନ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠି ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ରାଜଗହକଂ ସେଟ୍ଠିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅହଞ୍ହି, ଗହପତି, ଅରହା ଚେୱ ଇଦ୍ଧିମା ଚ, ଦେହି ମେ ପତ୍ତ''ନ୍ତି। ''ସଚେ, ଭନ୍ତେ, ଆୟସ୍ମା ଅରହା ଚେୱ ଇଦ୍ଧିମା ଚ ଦିନ୍ନଂୟେୱ ପତ୍ତଂ ଓହରତୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ମକ୍ଖଲି ଗୋସାଲୋ... ଅଜିତୋ କେସକମ୍ବଲୋ... ପକୁଧୋ କଚ୍ଚାୟନୋ... ସଞ୍ଚୟୋ ବେଲଟ୍ଠପୁତ୍ତୋ [ସଞ୍ଜୟୋ ବେଲ୍ଲଟ୍ଠିପୁତ୍ତୋ (ସୀ।)] ... ନିଗଣ୍ଠୋ

ନାଟପୁତ୍ତୋ [ନାଥପୁତ୍ତୋ (ସୀ।)] ଯେନ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠି ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ରାଜଗହକଂ ସେଟ୍ଠିଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ଅହଞ୍ହି, ଗହପତି, ଅରହା ଚେଵ ଇଦ୍ଧିମା ଚ, ଦେହି ମେ ପତ୍ତ’’ନ୍ତି। ‘‘ସଚେ, ଭନ୍ତେ, ଆୟସ୍ମା ଅରହା ଚେଵ ଇଦ୍ଧିମା ଚ, ଦିନ୍ନଂୟେଵ ପତ୍ତଂ ଓହରତୂ’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ଚ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଆୟସ୍ମା ଚ ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜୋ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମୟଂ ନିଵାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀଵରମାଦାୟ ରାଜଗହଂ ପିଣ୍ଡାୟ ପଵିସିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜୋ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ଆୟସ୍ମା ଖୋ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଅରହା ଚେଵ ଇଦ୍ଧିମା ଚ। ଗଚ୍ଛାଵୁସୋ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ଏତଂ ପତ୍ତଂ ଓହର। ତୁୟ୍ହେସୋ ପତ୍ତୋ’’ତି। ‘‘ଆୟସ୍ମା ଖୋ ଭାରଦ୍ୱାଜୋ ଅରହା ଚେଵ ଇଦ୍ଧିମା ଚ। ଗଚ୍ଛାଵୁସୋ, ଭାରଦ୍ୱାଜ, ଏତଂ ପତ୍ତଂ ଓହର। ତୁୟ୍ହେସୋ ପତ୍ତୋ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜୋ ଵେହାସଂ ଅବ୍ଭୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ତଂ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ ରାଜଗହଂ ଅନୁପରିୟାୟି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠି ସପୁତ୍ତଦାରୋ ସକେ ନିଵେସନେ ଠିତୋ ହୋତି ପଞ୍ଜଲିକୋ ନମସ୍ସମାନୋ – ଇଧେଵ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟୋ ଭାରଦ୍ୱାଜୋ ଅମ୍ହାକଂ ନିଵେସନେ ପତିଟ୍ଠାତୂତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜୋ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ନିଵେସନେ ପତିଟ୍ଠାସି। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠି ଆୟସ୍ମତୋ ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜସ୍ସ ହତ୍ଥତୋ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ମହଗ୍ଘସ୍ସ ଖାଦନୀୟସ୍ସ ପୂରେତ୍ୱା ଆୟସ୍ମତୋ ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜସ୍ସ ଅଦାସି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜୋ ତଂ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଆରାମଂ ଅଗମାସି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ମନୁସ୍ସା – ଅୟ୍ୟେନ କିର ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜେନ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଓହାରିତୋତି। ତେ ଚ ମନୁସ୍ସା ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦା ମହାସଦ୍ଦା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜଂ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ ଅନୁବନ୍ଧିଂସୁ।

ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ଭଗଵା ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦଂ ମହାସଦ୍ଦଂ; ସୁତ୍ୱାନ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘କିଂ ନୁ ଖୋ ସୋ, ଆନନ୍ଦ, ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦୋ ମହାସଦ୍ଦୋ’’ତି? ‘‘ଆୟସ୍ମତା, ଭନ୍ତେ, ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜେନ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଓହାରିତୋ। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ମନୁସ୍ସା – ଅୟ୍ୟେନ କିର ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜେନ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଓହାରିତୋତି। ତେ ଚ, ଭନ୍ତେ, ମନୁସ୍ସା ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦା ମହାସଦ୍ଦା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜଂ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ ଅନୁବନ୍ଧା। ସୋ ଏସୋ, ଭନ୍ତେ, ଭଗଵା ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦୋ ମହାସଦ୍ଦୋ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ପିଣ୍ଡୋଲଭାରଦ୍ୱାଜଂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତୟା, ଭାରଦ୍ୱାଜ, ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଓହାରିତୋ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା – ‘‘ଅନନୁଚ୍ଛଵିକଂ, ଭାରଦ୍ୱାଜ, ଅନନୁଲୋମିକଂ ଅପ୍ପତିରୂପଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅକପ୍ପିୟଂ ଅକରଣୀୟଂ। କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ଭାରଦ୍ୱାଜ, ଛଵସ୍ସ ଦାରୁପତ୍ତସ୍ସ କାରଣା ଗିହୀନଂ ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମଂ ଇଦ୍ଧିପାଟିହାରିୟଂ ଦସ୍ସେସ୍ସସି! ସେୟ୍ୟଥାପି, ଭାରଦ୍ୱାଜ, ମାତୁଗାମୋ ଛଵସ୍ସ ମାସକରୂପସ୍ସ କାରଣା କୋପିନଂ ଦସ୍ସେତି, ଏଵମେଵ ଖୋ ତୟା, ଭାରଦ୍ୱାଜ, ଛଵସ୍ସ ଦାରୁପତ୍ତସ୍ସ କାରଣା ଗିହୀନଂ ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମଂ ଇଦ୍ଧିପାଟିହାରିୟଂ ଦସ୍ସିତଂ। ନେତଂ, ଭାରଦ୍ୱାଜ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାୟ…ପେ… ଵିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଗିହୀନଂ ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମଂ ଇଦ୍ଧିପାଟିହାରିୟଂ ଦସ୍ସେତବ୍ବଂ। ଯୋ ଦସ୍ସେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଭିନ୍ଦଥେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାରୁପତ୍ତଂ ସକଲିକଂ ସକଲିକଂ କତ୍ୱା , ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଞ୍ଜନୁପପିସନଂ ଦେଥ। ନ ଚ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାରୁପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାଵଚେ ପତ୍ତେ ଧାରେନ୍ତି ସୋଵଣ୍ଣମୟଂ ରୂପିୟମୟଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ସୋଵଣ୍ଣମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ…ପେ… ନ ରୂପିୟମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ… ନ ମଣିମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ… ନ ଵେଳୁରିୟମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ… ନ ଫଲିକମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ… ନ କଂସମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ… ନ କାଚମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ… ନ ତିପୁମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ… ନ ସୀସମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ… ନ ତମ୍ବଲୋହମୟୋ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦ୍ୱେ ପତ୍ତେ – ଅୟୋପତ୍ତଂ, ମତ୍ତିକାପତ୍ତ’’ନ୍ତି।

୨୫୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ପତ୍ତମୂଲଂ ଘଂସିୟତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ପତ୍ତମଣ୍ଡଲ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାଵଚାନି ପତ୍ତମଣ୍ଡଲାନି ଧାରେନ୍ତି ସୋଵଣ୍ଣମୟଂ ରୂପିୟମୟଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଚ୍ଚାଵଚାନି ପତ୍ତମଣ୍ଡଲାନି ଧାରେତବ୍ବାନି। ଯୋ ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦ୍ୱେ ପତ୍ତମଣ୍ଡଲାନି – ତିପୁମୟଂ, ସୀସମୟ’’ନ୍ତି। ବହଲାନି ମଣ୍ଡଲାନି ନ ଅଚ୍ଛୁପିୟନ୍ତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଲିଖିତୁ’’ନ୍ତି। ଵଲୀ [ଚଲୀ (କ।)] ହୋନ୍ତି । ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି,

ଭିକ୍ଖବେ, ମକରଦନ୍ତକଂ ଛିନ୍ଦିତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଚିତ୍ରାନି ପତ୍ତମଣ୍ଡଲାନି ଧାରେନ୍ତି ରୂପକାକିଣ୍ଣାନି ଭିତ୍ତିକମ୍ମକତାନି। ତାନି ରଥିକାଯପି ଦସ୍ସେନ୍ତା ଆହିଣ୍ଡନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ଚିତ୍ରାନି ପତ୍ତମଣ୍ଡଲାନି ଧାରେତବ୍ବାନି ରୂପକାକିଣ୍ଣାନି ଭିତ୍ତିକମ୍ମକତାନି। ଯୋ ଧାରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ପକତିମଣ୍ଡଲ’’ନ୍ତି।

୨୫୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ସୋଦକଂ ପତ୍ତଂ ପଟିସାମେନ୍ତି। ପତ୍ତୋ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ସୋଦକୋ ପତ୍ତୋ ପଟିସାମେତବ୍ବୋ। ଯୋ ପଟିସାମେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ଓତାପେତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ପଟିସାମେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ସୋଦକଂ [ସୌଦକଂ (କ।)] ପତ୍ତଂ ଓତାପେନ୍ତି। ପତ୍ତୋ ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ସୋଦକୋ ପତ୍ତୋ ଓତାପେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଓତାପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ୱୋଦକଂ କତ୍ୱା ଓତାପେତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ପଟିସାମେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଉଣ୍ହେ ପତ୍ତଂ ନିଦହନ୍ତି। ପତ୍ତସ୍ସ ୱଣ୍ଣୋ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ଉଣ୍ହେ ପତ୍ତୋ ନିଦହିତବ୍ବୋ। ଯୋ ନିଦହେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ମୁହୁତ୍ତଂ ଉଣ୍ହେ ଓତାପେତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ପଟିସାମେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ପତ୍ତା ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଅନାଧାରା ନିକ୍ଖିତ୍ତା ହୋନ୍ତି। ୱାତମଣ୍ଡଲିକାଯ ଆୱଟ୍ଟେତ୍ୱା ପତ୍ତା ଭିଜ୍ଜିଂସୁ । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ପତ୍ତାଧାରକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ମିଡ୍ଢନ୍ତେ ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତି। ପରିପତିତ୍ୱା [ପରିୱଟ୍ଟିତ୍ୱା (ସ୍ଯା।)] ପତ୍ତୋ ଭିଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ମିଡ୍ଢନ୍ତେ ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଯୋ ନିକ୍ଖିପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ପରିଭଣ୍ଡନ୍ତେ ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତି। ପରିପତିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ଭିଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ପରିଭଣ୍ଡନ୍ତେ ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଯୋ ନିକ୍ଖିପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଛମାଯ ପତ୍ତଂ ନିକ୍କୁଜ୍ଜନ୍ତି। ଓଟ୍ଠୋ ଘଂସିଯତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ତିଣସନ୍ଥାରକ’’ନ୍ତି। ତିଣସନ୍ଥାରକୋ ଉପଚିକାହି ଖଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ଚୋଳକ’’ନ୍ତି। ଚୋଳକଂ ଉପଚିକାହି ଖଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ପତ୍ତମାଳକ’’ନ୍ତି। ପତ୍ତମାଳକୋ ପରିପତିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ଭିଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ପତ୍ତକୁଣ୍ଡୋଲିକ’’ନ୍ତି। ପତ୍ତକୁଣ୍ଡୋଲିକାଯ ପତ୍ତୋ ଘଂସିଯତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ପତ୍ତଥୱିକ’’ନ୍ତି । ଅଂସବଦ୍ଧକୋ ନ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ଅଂସବଦ୍ଧକଂ ବନ୍ଧନସୁତ୍ତକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଭିତ୍ତିଖିଲେପି ନାଗଦନ୍ତକେପି ପତ୍ତଂ ଲଗ୍ଗେନ୍ତି। ପରିପତିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ଭିଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ପତ୍ତୋ ଲଗ୍ଗେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଲଗ୍ଗେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ମଞ୍ଚେ ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତି, ସତିସମ୍ମୋସା ନିସୀଦନ୍ତା ଓତ୍ଥରିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଭିନ୍ଦେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ମଞ୍ଚେ ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଯୋ ନିକ୍ଖିପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ପୀଠେ ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତି, ସତିସମ୍ମୋସା ନିସୀଦନ୍ତା ଓତ୍ଥରିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଭିନ୍ଦେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ପୀଠେ ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଯୋ ନିକ୍ଖିପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଙ୍କେ ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତି, ସତିସମ୍ମୋସା ଉଟ୍ଠହନ୍ତି। ପରିପତିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ଭିଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ଅଙ୍କେ ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଯୋ ନିକ୍ଖିପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଛତ୍ତେ ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତି। ୱାତମଣ୍ଡଲିକାଯ ଛତ୍ତଂ ଉକ୍କିପିଯତି ପରିପତିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ଭିଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛତ୍ତେ ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଯୋ ନିକ୍ଖିପେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୨୫୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ପତ୍ତହତ୍ଥା କୱାଟଂ ପଣାମେନ୍ତି। କୱାଟୋ ଆୱଟ୍ଟିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ଭିଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପତ୍ତହତ୍ଥେନ କୱାଟଂ ପଣାମେତବ୍ବଂ [କୱାଟୋ ପଣାମେତବ୍ବୋ (କ।)]। ଯୋ ପଣାମେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ତୁମ୍ବକଟାହେ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ଯଥାପି ତିତ୍ଥିଯାତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୁମ୍ବକଟାହେ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଚରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଘଟିକଟାହେ [ଘଟିକଟାହେନ (ସ୍ଯା।)] ପିଣ୍ଡାଯ ଚରନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ଯଥାପି ତିତ୍ଥିଯାତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଘଟିକଟାହେ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଚରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ସବ୍ବପଂସୁକୂଲିକୋ ହୋତି। ସୋ ଛୱସୀସସ୍ସ ପତ୍ତଂ ଧାରେତି। ଅଞ୍ଞତରା ଇତ୍ଥୀ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଭୀତା ୱିସ୍ସରମକାସି – ''ଅଭୁଂ ମେ ପିସାଚୋ ୱତାଯ''ନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ଯପୁତ୍ତିଯା ଛୱସୀସସ୍ସ ପତ୍ତଂ ଧାରେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ଯଥାପି ପିସାଚିଲ୍ଲିକା''ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛୱସୀସସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଧାରେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଧାରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନ ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସବ୍ବପଂସୁକୂଲିକେନ ଭୱିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଭୱେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଚଲକାନିପି ଅଟ୍ଠିକାନିପି ଉଚ୍ଛିଟ୍ଠୋଦକମ୍ପି ପତ୍ତେନ ନୀହରନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଯସ୍ମିଂ ଯେୱିମେ ସମଣା ସକ୍ଯପୁତ୍ତିଯା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ସୋୱ ନେସଂ ପଟିଗ୍ଗହୋ''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଲକାନି ୱା ଅଟ୍ଠିକାନି ୱା ଉଚ୍ଛିଟ୍ଠୋଦକଂ ୱା ପତ୍ତେନ ନୀହରିତବ୍ବଂ। ଯୋ ନୀହରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିଗ୍ଗହ''ନ୍ତି।

୨୫୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ହତ୍ଥେନ ୱିପ୍ଫାଳେତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବେନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ୱିଲୋମିକଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସତ୍ଥକଂ ନମତକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦଣ୍ଡସତ୍ଥକଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦଣ୍ଡସତ୍ଥକ''ନ୍ତି ।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାୱଚେ ସତ୍ଥକଦଣ୍ଡେ ଧାରେନ୍ତି ସୋୱଣ୍ଣମଯଂ ରୂପିଯମଯଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚାୱଚା ସତ୍ଥକଦଣ୍ଡା ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠିମଯଂ ଦନ୍ତମଯଂ ୱିସାଣମଯଂ ନଳମଯଂ ୱେଳୁମଯଂ କଟ୍ଠମଯଂ ଜତୁମଯଂ ଫଲମଯଂ ଲୋହମଯଂ ସଙ୍ଖନାଭିମଯ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଟପତ୍ତେନପି ୱେଳୁପେସିକାଯପି ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବେନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ଦୁସ୍ସିବ୍ବିତଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୂଚି''ନ୍ତି। ସୂଚିଯୋ କଣ୍ଣକିତାଯୋ ହୋନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ , ସୂଚିନାଳିକ''ନ୍ତି। ସୂଚିନାଳିକାଯପି କଣ୍ଣକିତାଯୋ ହୋନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କିଣ୍ଣେନ ପୂରେତୁ''ନ୍ତି। କିଣ୍ଣେପି କଣ୍ଣକିତାଯୋ ହୋନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସତ୍ତୁଯା ପୂରେତୁ''ନ୍ତି। ସତ୍ତୁଯାପି କଣ୍ଣକିତାଯୋ ହୋନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସରିତକ''ନ୍ତି। ସରିତକେପି କଣ୍ଣକିତାଯୋ ହୋନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଧୁସିତ୍ଥକେନ ସାରେତୁ''ନ୍ତି। ସରିତକଂ ପରିଭିଜ୍ଜତି। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସରିତକସିପାଟିକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ତତ୍ଥ ତତ୍ଥ ଖିଲଂ ନିକ୍ଖଣିତ୍ୱା ସମ୍ବନ୍ଧିତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବେନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ୱିକଣ୍ଣଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କଥିନଂ କଥିନରଜ୍ଜୁଂ [କଠିନଂ କଠିନରଜ୍ଜୁଂ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ତତ୍ଥ ତତ୍ଥ ଓବନ୍ଧିତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବେତୁ''ନ୍ତି। ୱିସମେ କଥିନଂ ପତ୍ଥରନ୍ତି। କଥିନଂ ପରିଭିଜ୍ଜତି…ପେ… ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିସମେ କଥିନଂ ପତ୍ଥରିତବ୍ବଂ। ଯୋ ପତ୍ଥରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ଛମାଯ କଥିନଂ ପତ୍ଥରନ୍ତି। କଥିନଂ ପଂସୁକିତଂ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣସନ୍ଥାରକ''ନ୍ତି। କଥିନସ୍ସ ଅନ୍ତୋ ଜୀରତି…ପେ…

‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୁୱାତଂ ପରିଭଣ୍ଡଂ ଆରୋପେତୁ’’ନ୍ତି। କଥିନଂ ନପ୍ପହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦଣ୍ଡକଥିନଂ ବିଦଲକଂ ସଲାକଂ ୱିନନ୍ଧନରଜ୍ଜୁଂ ୱିନନ୍ଧନସୁତ୍ତଂ ୱିନନ୍ଧିତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବେତୁ’’ନ୍ତି। ସୁତ୍ତନ୍ତରିକାଯୋ ୱିସମା ହୋନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି , ଭିକ୍ଖୱେ, କଳିମ୍ଭକ’’ନ୍ତି। ସୁତ୍ତା ୱଙ୍କା ହୋନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘସୁତ୍ତକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଧୋତେହି ପାଦେହି କଥିନଂ ଅକ୍କମନ୍ତି। କଥିନଂ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧୋତେହି ପାଦେହି କଥିନଂ ଅକ୍କମିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅକ୍କମେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଲ୍ଲେହି ପାଦେହି କଥିନଂ ଅକ୍କମନ୍ତି। କଥିନଂ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଲ୍ଲେହି ପାଦେହି କଥିନଂ ଅକ୍କମିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅକ୍କମେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ସଉପାହନା କଥିନଂ ଅକ୍କମନ୍ତି। କଥିନଂ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଉପାହନେନ କଥିନଂ ଅକ୍କମିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅକ୍କମେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବନ୍ତା ଅଙ୍ଗୁଲିଯା ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି। ଅଙ୍ଗୁଲିଯୋ ଦୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିଗ୍ଗହ’’ନ୍ତି।

୨୫୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାୱଚେ ପଟିଗ୍ଗହେ ଧାରେନ୍ତି ସୋୱଣ୍ଣମଯଂ ରୂପିଯମଯଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚାୱଚା ପଟିଗ୍ଗହା ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠିମଯଂ…ପେ… ସଙ୍ଖନାଭିମଯ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସୂଚିଯୋପି ସତ୍ଥକାପି ପଟିଗ୍ଗହାପି ନସ୍ସନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱେସନୱିତ୍ଥକ’’ନ୍ତି। ଆୱେସନୱିତ୍ଥକେ ସମାକୁଲା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିଗ୍ଗହଥୱିକ’’ନ୍ତି। ଅଂସବଦ୍ଧକୋ ନ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଂସବଦ୍ଧକଂ ବନ୍ଧନସୁତ୍ତକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅବ୍ଭୋକାସେ ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବନ୍ତା ସୀତେନପି ଉଣ୍ହେନପି କିଲମନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କଥିନସାଲଂ କଥିନମଣ୍ଡପ’’ନ୍ତି। କଥିନସାଲା ନୀଚୱତ୍ଥୁକା ହୋତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ଯତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ’’ନ୍ତି। କଥିନସାଲାଯ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା [ଓଗୁମ୍ଭେତ୍ୱା (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକଂ ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବେତ୍ୱା ତତ୍ଥେୱ କଥିନଂ ଉଜ୍ଝିତ୍ୱା ପକ୍କମନ୍ତି, ଉନ୍ଦୂରେହିପି ଉପଚିକାହିପି ଖଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କଥିନଂ ସଙ୍ଘରିତୁ’’ନ୍ତି। କଥିନଂ ପରିଭିଜ୍ଜତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗୋଘଂସିକାଯ କଥିନଂ ସଙ୍ଘରିତୁ’’ନ୍ତି। କଥିନଂ ୱିନିୱେଠିଯତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ବନ୍ଧନରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି ।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ କୁଟ୍ଟେପି ଥମ୍ଭେପି କଥିନଂ ଉସ୍ସାପେତ୍ୱା ପକ୍କମନ୍ତି। ପରିପତିତ୍ୱା କଥିନଂ ଭିଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିତ୍ତିଖିଲେ ୱା ନାଗଦନ୍ତେ ୱା ଲଗ୍ଗେତୁ’’ନ୍ତି।

୨୫୮। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ୱେସାଲୀ ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ସୂଚିକମ୍ପି ସତ୍ଥକମ୍ପି ଭେସଜ୍ଜମ୍ପି ପତ୍ତେନ ଆଦାଯ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭେସଜ୍ଜତ୍ଥୱିକ’’ନ୍ତି। ଅଂସବଦ୍ଧକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଂସବଦ୍ଧକଂ ବନ୍ଧନସୁତ୍ତକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉପାହନାଯୋ କାଯବନ୍ଧନେନ ବନ୍ଧିତ୍ୱା ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସି। ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଭିୱାଦେନ୍ତୋ ଉପାହନାଯୋ ସୀସେନ ଘଟ୍ଟେତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମଙ୍କୁ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପାହନତ୍ଥୱିକ''ନ୍ତି। ଅଂସବଦ୍ଧକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଂସବଦ୍ଧକଂ ବନ୍ଧନସୁତ୍ତକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ଉଦକଂ ଅକପ୍ପିଯଂ ହୋତି। ପରିସ୍ସାୱନଂ ନ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି , ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିସ୍ସାୱନ''ନ୍ତି। ଚୋଳଅକଂ ନପ୍ପହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କଟଚ୍ଛୁପରିସ୍ସାୱନ''ନ୍ତି। ଚୋଳଅକଂ ନପ୍ପହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧମ୍ମକରଣ''ନ୍ତି [ଧମ୍ମକରଣଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।), ଧମକରଣଂ (କ।)]।

୨୫୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅନାଚାରଂ ଆଚରତି। ଦୁତିଯୋ ଭିକ୍ଖୁ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ମା, ଆୱୁସୋ, ଏୱରୂପଂ ଅକାସି। ନେତଂ କପ୍ପତୀ''ତି। ସୋ ତସ୍ମିଂ ଉପନନ୍ଧି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ପିପାସାଯ ପୀଳିତୋ ଉପନଦ୍ଧଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଦେହି ମେ, ଆୱୁସୋ, ପରିସ୍ସାୱନଂ, ପାନୀଯଂ ପିୱିସ୍ସାମୀ''ତି। ଉପନଦ୍ଧୋ ଭିକ୍ଖୁ ନ ଅଦାସି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ପିପାସାଯ ପୀଳିତୋ କାଲମକାସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ''କିଂ ପନ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ପରିସ୍ସାୱନଂ ଯାଚିଯମାନୋ ନ ଅଦାସୀ''ତି? ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ପରିସ୍ସାୱନଂ ଯାଚିଯମାନୋ ନ ଦସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ପରିସ୍ସାୱନଂ ଯାଚିଯମାନୋ ନ ଅଦାସୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ''ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅନନୁଲୋମିକଂ ଅପ୍ପତିରୂପଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅକପ୍ପିଯଂ ଅକରଣୀଯଂ। କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ପରିସ୍ସାୱନଂ ଯାଚିଯମାନୋ ନ ଦସ୍ସସି। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ , ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପରିସ୍ସାୱନଂ ଯାଚିଯମାନେନ ନ ଦାତବ୍ବଂ। ଯୋ ନ ଦଦେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନ ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପରିସ୍ସାୱନକେନ ଅଦ୍ଧାନୋ ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବୋ। ଯୋ ପଟିପଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସଚେ ନ ହୋତି ପରିସ୍ସାୱନଂ ୱା ଧମ୍ମକରଣୋ ୱା, ସଙ୍ଘାଟିକଣ୍ଣୋପି ଅଧିଟ୍ଠାତବ୍ବୋ – ଇମିନା ପରିସ୍ସାୱେତ୍ୱା ପିୱିସ୍ସାମୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ୱେସାଲୀ ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ୱେସାଲିଯଂ ୱିହରତି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାଯଂ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ନୱକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି। ପରିସ୍ସାୱନଂ ନ ସମ୍ପତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦଣ୍ଡପରିସ୍ସାୱନ''ନ୍ତି। ଦଣ୍ଡପରିସ୍ସାୱନଂ ନ ସମ୍ପତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓତ୍ଥରକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ମକସେହି ଉବ୍ବାଳ୍ହା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମକସକୁଟିକ''ନ୍ତି।

୨୬୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱେସାଲିଯଂ ପଣୀତାନଂ ଭତ୍ତାନଂ ଭତ୍ତପଟିପାଟି ଅଟ୍ଠିତା ହୋତି। ଭିକ୍ଖୂ ପଣୀତାନି ଭୋଜନାନି ଭୁଞ୍ଜିତ୍ୱା ଅଭିସନ୍ନକାଯା ହୋନ୍ତି ବହ୍ୱାବାଧା [ବହ୍ୱାବାଧା (ସୀ।)]। ଅଥ ଖୋ ଜୀୱକୋ କୋମାରଭଚ୍ଚୋ ୱେସାଲିଂ ଅଗମାସି କେନଚିଦେୱ କରଣୀଯେନ। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଜୀୱକୋ କୋମାରଭଚ୍ଚୋ ଭିକ୍ଖୂ ଅଭିସନ୍ନକାଯେ ବହ୍ୱାବାଧେ। ଦିସ୍ୱାନ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଜୀୱକୋ କୋମାରଭଚ୍ଚୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଏତରହି, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୂ ଅଭିସନ୍ନକାଯା ବହ୍ୱାବାଧା। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଚଙ୍କମଞ୍ଚ ଜନ୍ତାଘରଞ୍ଚ ଅନୁଜାନାତୁ। ଏୱଂ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପାବାଧା ଭୱିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଜୀୱକଂ କୋମାରଭଚ୍ଚଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ଜୀୱକୋ କୋମାରଭଚ୍ଚୋ ଭଗୱତା ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସିତୋ ସମାଦପିତୋ ସମୁତ୍ତେଜିତୋ ସମ୍ପହଂସିତୋ ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଙ୍କମଞ୍ଚ ଜନ୍ତାଘରଞ୍ଚା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ୱିସମେ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତି। ପାଦା ଦୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଚଙ୍କମୋ ନୀଚୱତ୍ଥୁକୋ ହୋତି। ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ୟତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ''ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ''ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଙ୍କମନୱେଦିକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଚଙ୍କମନ୍ତା ସୀତେନପି ଉଣ୍ହେନପି କିଲମନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଙ୍କମନସାଲ’’ନ୍ତି। ଚଙ୍କମନସାଲାଯଂ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକଂ ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। ଜନ୍ତାଘରଂ ନୀଚୱତ୍ଥୁକଂ ହୋତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ଯତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ’’ନ୍ତି । ଜନ୍ତାଘରସ୍ସ କୱାଟଂ ନ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୱାଟଂ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟଂ [ପୀଠସଂଘାଟଂ (କ।)] ଉଦୁକ୍ଖଲିକଂ ଉତ୍ତରପାସକଂ ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିକଂ କପିସୀସକଂ ସୂଚିକଂ ଘଟିକଂ ତାଳଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି । ଜନ୍ତାଘରସ୍ସ କୁଟ୍ଟପାଦୋ ଜୀରତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଣ୍ଡଲିକଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଜନ୍ତାଘରସ୍ସ ଧୂମନେତ୍ତଂ ନ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧୂମନେତ୍ତ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଖୁଦ୍ଦକେ ଜନ୍ତାଘରେ ମଜ୍ଝେ ଅଗ୍ଗିଟ୍ଠାନଂ କରୋନ୍ତି। ଉପଚାରୋ ନ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଖୁଦ୍ଦକେ ଜନ୍ତାଘରେ ଏକମନ୍ତଂ ଅଗ୍ଗିଟ୍ଠାନଂ କାତୁଂ, ମହଲ୍ଲକେ ମଜ୍ଝେ’’ତି। ଜନ୍ତାଘରେ ଅଗ୍ଗି ମୁଖଂ ଡହତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୁଖମତ୍ତିକ’’ନ୍ତି। ହତ୍ଥେ ମତ୍ତିକଂ ତେମେନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମତ୍ତିକାଦୋଣିକ’’ନ୍ତି। ମତ୍ତିକା ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧା ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱାସେତୁ’’ନ୍ତି। ଜନ୍ତାଘରେ ଅଗ୍ଗି କାଯଂ ଡହତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକଂ ଅତିହରିତୁ’’ନ୍ତି। ପାତିଯାପି ପତ୍ତେନପି ଉଦକଂ ଅତିହରନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକଟ୍ଠାନଂ, ଉଦକସରାୱକ’’ନ୍ତି। ଜନ୍ତାଘରଂ ତିଣଚ୍ଛଦନଂ ନ ସେଦେତି [ତିଣଚ୍ଛାଦନେନ ଛାଦେତି (କ।)] …ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଜନ୍ତାଘରଂ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସନ୍ଥରିତୁଂ ତଯୋ ସନ୍ଥରେ – ଇଟ୍ଠକାସନ୍ଥରଂ, ସିଲାସନ୍ଥରଂ , ଦାରୁସନ୍ଥର’’ନ୍ତି। ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂଯେୱ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧୋୱିତୁ’’ନ୍ତି। ଉଦକଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକନିଦ୍ଧମନ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଜନ୍ତାଘରେ ଛମାଯ ନିସୀଦନ୍ତି, ଗତ୍ତାନି କଣ୍ଡୂୱନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜନ୍ତାଘରପୀଠ’’ନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଜନ୍ତାଘରଂ ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତଂ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିକ୍ଖିପିତୁଂ ତଯୋ ପାକାରେ – ଇଟ୍ଠକାପାକାରଂ, ସିଲାପାକାରଂ, ଦାରୁପାକାର’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୋଟ୍ଠକ’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକୋ ନୀଚୱତ୍ଥୁକୋ ହୋତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ଯତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକସ୍ସ କୱାଟଂ ନ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୱାଟଂ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟଂ ଉଦୁକ୍ଖଲିକଂ ଉତ୍ତରପାସକଂ ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିଂ କପିସୀସକଂ ସୂଚିକଂ ଘଟିକଂ ତାଳଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକେ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକନ୍ତି। ପରିୱେଣଂ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମରୁମ୍ବଂ ଉପକିରିତୁ’’ନ୍ତି। ନ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଦରସିଲଂ ନିକ୍ଖିପିତୁ’’ନ୍ତି। ଉଦକଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକନିଦ୍ଧମନ’’ନ୍ତି।

୨୬୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ନଗ୍ଗା ନଗ୍ଗଂ ଅଭିୱାଦେନ୍ତି…ପେ… ନଗ୍ଗା ନଗ୍ଗଂ ଅଭିୱାଦାପେନ୍ତି, ନଗ୍ଗା ନଗ୍ଗସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି, ନଗ୍ଗା ନଗ୍ଗସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାରାପେନ୍ତି, ନଗ୍ଗା ନଗ୍ଗସ୍ସ ଦେନ୍ତି, ନଗ୍ଗା ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି, ନଗ୍ଗା ଖାଦନ୍ତି, ନଗ୍ଗା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ନଗ୍ଗା ସାଯନ୍ତି, ନଗ୍ଗା ପିୱନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନଗ୍ଗେନ [ଇଦଂ ପଦଂ କତ୍ଥଚି ନତ୍ଥି] ନଗ୍ଗୋ ଅଭିୱାଦେତବ୍ବୋ…ପେ… ନ ନଗ୍ଗେନ ଅଭିୱାଦେତବ୍ବଂ… ନ ନଗ୍ଗେନ [ଇଦଂ ପଦଂ କତ୍ଥଚି ନତ୍ଥି] ନଗ୍ଗୋ ଅଭିୱାଦାପେତବ୍ବୋ… ନ ନଗ୍ଗେନ ଅଭିୱାଦାପେତବ୍ବଂ… ନ ନଗ୍ଗେନ ନଗ୍ଗସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ… ନ ନଗ୍ଗେନ ନଗ୍ଗସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାରାପେତବ୍ବଂ… ନ ନଗ୍ଗେନ ନଗ୍ଗସ୍ସ ଦାତବ୍ବଂ… ନ ନଗ୍ଗେନ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ… ନ ନଗ୍ଗେନ ଖାଦିତବ୍ବଂ… ନ ନଗ୍ଗେନ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ… ନ ନଗ୍ଗେନ ସାଯିତବ୍ବଂ… ନ ନଗ୍ଗେନ ପାତବ୍ବଂ। ଯୋ ପିୱେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଜନ୍ତାଘରେ ଛମାଯ ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ପଂସୁକିତଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। ଦେୱେ ୱସ୍ସନ୍ତେ ଚୀୱରଂ ଓୱସ୍ସତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ , ଜନ୍ତାଘରସାଲ’’ନ୍ତି। ଜନ୍ତାଘରସାଲା ନୀଚୱତ୍ଥୁକା ହୋତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ୟତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ…ପେ… ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ’’ନ୍ତି। ଜନ୍ତାଘରସାଲାଯ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ…ପେ… ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଜନ୍ତାଘରେପି ଉଦକେପି ପରିକମ୍ମଂ କାତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିସ୍ସୋ ପଟିଚ୍ଛାଦିଯୋ – ଜନ୍ତାଘରପଟିଚ୍ଛାଦିଂ, ଉଦକପଟିଚ୍ଛାଦିଂ, ୱତ୍ଥପଟିଚ୍ଛାଦି’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଜନ୍ତାଘରେ ଉଦକଂ ନ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦପାନ’’ନ୍ତି। ଉଦପାନସ୍ସ କୂଲଂ ଲୁଜ୍ଜତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ’’ନ୍ତି। ଉଦପାନୋ ନୀଚୱତ୍ଥୁକୋ ହୋତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ୟତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ’’ନ୍ତି।

୨୬୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ୱଲ୍ଲିକାଯପି କାଯବନ୍ଧନେନପି ଉଦକଂ ୱାହେନ୍ତି [ୱାହନ୍ତି (କ।)]। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକୱାହନରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। ହତ୍ଥା ଦୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୁଲଂ କରକଟକଂ ଚକ୍କୱଟ୍ଟକ’’ନ୍ତି। ଭାଜନା ବହୂ ଭିଜ୍ଜନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ୱାରକେ – ଲୋହୱାରକଂ, ଦାରୁୱାରକଂ, ଚମ୍ମକ୍ଖଣ୍ଡ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଉଦକଂ ୱାହେନ୍ତା ସୀତେନପି ଉଣ୍ହେନପି କିଲମନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦପାନସାଲ’’ନ୍ତି। ଉଦପାନସାଲାଯ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକଂ ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। ଉଦପାନୋ ଅପାରୁତୋ ହୋତି, ତିଣଚୁଣ୍ଣେହିପି ପଂସୁକେହିପି ଓକିରିଯ୍ୟତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପିଧାନ’’ନ୍ତି। ଉଦକଭାଜନଂ ନ ସଂୱିଜ୍ଜତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକଦୋଣିଂ ଉଦକକଟାହ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଆରାମେ ତହଂ ତହଂ ନହାଯନ୍ତି। ଆରାମୋ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲୋ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚନ୍ଦନିକ’’ନ୍ତି। ଚନ୍ଦନିକା ପାକଟା ହୋତି। ଭିକ୍ଖୂ ହିରିଯନ୍ତି ନହାଯିତୁଂ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିକ୍ଖିପିତୁଂ ତଯୋ ପାକାରେ – ଇଟ୍ଠକାପାକାରଂ, ସିଲାପାକାରଂ, ଦାରୁପାକାର’’ନ୍ତି। ଚନ୍ଦନିକା ଚିକ୍ଖଲ୍ଲା ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସନ୍ଥରିତୁଂ ତଯୋ ସନ୍ଥରେ – ଇଟ୍ଠକାସନ୍ଥରଂ, ସିଲାସନ୍ଥରଂ, ଦାରୁସନ୍ଥର’’ନ୍ତି। ଉଦକଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକନିଦ୍ଧମନ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଗତ୍ତାନି ସୀତିଗତାନି ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକପୁଞ୍ଛନିଂ ଚୋଳକେନପି ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧରିତୁ’’ନ୍ତି।

୨୬୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ପୋକ୍ଖରଣିଂ କାରେତୁକାମୋ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୋକ୍ଖରଣି’’ନ୍ତି। ପୋକ୍ଖରଣିଯା କୂଲଂ ଲୁଜ୍ଜତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ’’ନ୍ତି। ପୋକ୍ଖରଣିଯା ଉଦକଂ ପୁରାଣଂ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକମାତିକଂ ଉଦକନିଦ୍ଧମନ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ନିଲ୍ଲେଖଂ ଜନ୍ତାଘରଂ କତ୍ତୁକାମୋ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିଲ୍ଲେଖଂ ଜନ୍ତାଘର’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଚାତୁମାସଂ ନିସୀଦନେନ ୱିପ୍ପୱସନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ,

ଚାତୁମାସଂ ନିସୀଦନେନ ୱିପ୍ପୱସିତବ୍ବଂ। ଯୋ ୱିପ୍ପୱସେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

୨୬୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପୁପ୍ଫାଭିକିଣ୍ଣେସୁ ସଯନେସୁ ସଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁପ୍ଫାଭିକିଣ୍ଣେସୁ ସଯନେସୁ ସଯିତବ୍ବଂ। ଯୋ ସଯେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି ।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଗନ୍ଧମ୍ପି ମାଲମ୍ପି ଆଦାଯ ଆରାମଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗନ୍ଧଂ ଗହେତ୍ୱା କୱାଟେ ପଞ୍ଚଙ୍ଗୁଲିକଂ ଦାତୁଂ, ପୁପ୍ଫଂ ଗହେତ୍ୱା ୱିହାରେ ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନମତକଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନମତକ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘ନମତକଂ ଅଧିଟ୍ଠାତବ୍ବଂ ନୁ ଖୋ ଉଦାହୁ ୱିକପ୍ପେତବ୍ବ’’ନ୍ତି…ପେ… ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନମତକଂ ଅଧିଟ୍ଠାତବ୍ବଂ, ନ ୱିକପ୍ପେତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଆସିତ୍ତକୂପଧାନେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସିତ୍ତକୂପଧାନେ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି ।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି। ସୋ ଭୁଞ୍ଜମାନୋ ନ ସକ୍କୋତି ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ସନ୍ଧାରେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଳୋରିକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଏକଭାଜନେପି ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ… ଏକଥାଲକେପି ପିୱନ୍ତି, ଏକମଞ୍ଚେପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକପାୱୁରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣାପି ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକଭାଜନେ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ…ପେ… ନ ଏକଥାଲକେ ପାତବ୍ବଂ… ନ ଏକମଞ୍ଚେ ତୁୱଟ୍ଟିତବ୍ବଂ… ନ ଏକତ୍ଥରଣା [ନ ଏକତ୍ଥରଣେ] ତୁୱଟ୍ଟିତବ୍ବଂ… ନ ଏକପାୱୁରଣା [ନ ଏକପାୱୁରଣେ] ତୁୱଟ୍ଟିତବ୍ବଂ… ନ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣା [ନ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣେ (ସ୍ୟା।)] ତୁୱଟ୍ଟିତବ୍ବଂ। ଯୋ ତୁୱଟ୍ଟେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

୨୬୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛୱୀ ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସହାଯୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ୱଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛୱୀ ଯେନ ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ୱନ୍ଦାମି ଅଯ୍ୟା’’ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ନାଲପିଂସୁ। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ୱଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛୱୀ ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ୱନ୍ଦାମି ଅଯ୍ୟା’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ନାଲପିଂସୁ। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ୱଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛୱୀ ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ୱନ୍ଦାମି ଅଯ୍ୟା’’ତି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ନାଲପିଂସୁ। ‘‘କ୍ୱାହଂ ଅଯ୍ୟାନଂ ଅପରଜ୍ଝାମି, କିସ୍ସ ମଂ ଅଯ୍ୟା ନାଲପନ୍ତୀ’’ତି? ‘‘ତଥା ହି ପନ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ ୱଡ୍ଢ, ଅମ୍ହେ ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ୱିହେଠିଯମାନେ ଅଜ୍ଝୁପେକ୍ଖସୀ’’ତି। ‘‘କ୍ୱାହଂ ଅଯ୍ୟା କରୋମୀ’’ତି? ‘‘ସଚେ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ ୱଡ୍ଢ, ଇଚ୍ଛେୟ୍ୟାସି, ଅଜ୍ଜେୱ ଭଗୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ନାସାପେୟ୍ୟା’’ତି। ‘‘କ୍ୱାହଂ ଅଯ୍ୟା କରୋମି, କିଂ ମଯା ସକ୍କା କାତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘ଏହି ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ ୱଡ୍ଢ, ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏୱଂ ୱଦେହି – ‘ଇଦଂ, ଭନ୍ତେ, ନଚ୍ଛନ୍ନଂ ନପ୍ପତିରୂପଂ। ଯାଯଂ, ଭନ୍ତେ, ଦିସା ଅଭଯା ଅନୀତିକା ଅନୁପଦ୍ଦୱା ସାଯଂ ଦିସା ସଭଯା ସଈତିକା ସୌପଦ୍ଦୱା; ଯତୋ ନିୱାତଂ ତତୋ ସୱାତଂ ; ଉଦକଂ ମଞ୍ଞେ ଆଦିତ୍ତଂ; ଅଯ୍ୟେନ ମେ ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ପଜାପତି ଦୂସିତା’’’ତି। ‘‘ଏୱଂ ଅଯ୍ୟା’’ତି ଖୋ ୱଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛୱୀ ମେତ୍ତିଯଭୂମଜକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ୱଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛୱୀ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଇଦଂ, ଭନ୍ତେ, ନଚ୍ଛନ୍ନଂ ନପ୍ପତିରୂପଂ। ଯାଯଂ, ଭନ୍ତେ, ଦିସା ଅଭଯା ଅନୀତିକା ଅନୁପଦ୍ଦୱା ସାଯଂ ଦିସା ସଭଯା ସଈତିକା ସୌପଦ୍ଦୱା; ଯତୋ ନିୱାତଂ ତତୋ ସୱାତଂ; ଉଦକଂ ମଞ୍ଞେ ଆଦିତ୍ତଂ; ଅଯ୍ୟେନ ମେ ଦବ୍ବେନ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତେନ ପଜାପତି ଦୂସିତା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସରସି ତ୍ୱଂ, ଦବ୍ବ, ଏୱରୂପଂ କତ୍ତା ଯଥାଯଂ ୱଡ୍ଢୋ ଆହା’’ତି? ‘‘ଯଥା ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଜାନାତୀ’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ଭଗୱା…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଭଗୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସରସି ତ୍ୱଂ, ଦବ୍ବ, ଏୱରୂପଂ କତ୍ତା ଯଥାଯଂ ୱଡ୍ଢୋ ଆହା’’ତି? ‘‘ଯଥା ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା

ଜାନାତୀ’’ତି। ‘‘ନ ଖୋ, ଦଭ୍ବ, ଦଭ୍ବା ଏଵଂ ନିବ୍ବେଠେନ୍ତି। ସଚେ ତଯା କତଂ, କତନ୍ତି ଵଦେହି; ସଚେ ଅକତଂ, ଅକତନ୍ତି ଵଦେହୀ’’ତି। ‘‘ଯତୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଜାତୋ ନାଭିଜାନାମି ସୁପିନନ୍ତେନପି ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେଵିତା, ପଗେଵ ଜାଗରୋ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସଙ୍ଘୋ ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ପତ୍ତଂ ନିକ୍କୁଜ୍ଜତୁ, ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ କରୋତୁ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ପତ୍ତୋ ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତବ୍ବୋ – ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଲାଭାଯ ପରିସକ୍କତି, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନତ୍ଥାଯ ପରିସକ୍କତି, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଵାସାଯ [ଅନାଵାସାଯ (ସ୍ଯା।)] ପରିସକ୍କତି, ଭିକ୍ଖୂ ଅକ୍କୋସତି ପରିଭାସତି, ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭେଦେତି, ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଧମ୍ମସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମେହି ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ପତ୍ତଂ ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତୁଂ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତବ୍ବୋ। ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୨୬୬। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଵଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛଵୀ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଦଭ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲଵିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ପତ୍ତଂ ନିକ୍କୁଜ୍ଜେଯ୍ଯ, ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ କରେଯ୍ଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଵଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛଵୀ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଦଭ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲଵିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି। ସଙ୍ଘୋ ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ପତ୍ତଂ ନିକ୍କୁଜ୍ଜତି, ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ କରୋତି । ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ପତ୍ତସ୍ସ ନିକ୍କୁଜ୍ଜନା, ଅସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ କରଣଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ପତ୍ତୋ, ଅସମ୍ଭୋଗୋ ସଙ୍ଘେନ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିଵାସେତ୍ଵା ପତ୍ତଚୀଵରମାଦାଯ ଯେନ ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ନିଵେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଵଡ୍ଢଂ ଲିଚ୍ଛଵିଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ସଙ୍ଘେନ ତେ, ଆଵୁସୋ ଵଡ୍ଢ, ପତ୍ତୋ ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତୋ। ଅସମ୍ଭୋଗୋସି ସଙ୍ଘେନା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଵଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛଵୀ – ସଙ୍ଘେନ କିର ମେ ପତ୍ତୋ ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତୋ, ଅସମ୍ଭୋଗୋମ୍ହି କିର ସଙ୍ଘେନାତି – ତତ୍ଥେଵ ମୁଚ୍ଛିତୋ ପପତୋ। ଅଥ ଖୋ ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ମିତ୍ତାମଚ୍ଚା ଞାତିସାଲୋହିତା ଵଡ୍ଢଂ ଲିଚ୍ଛଵିଂ ଏତଦଵୋଚୁଂ – ‘‘ଅଲଂ, ଆଵୁସୋ ଵଡ୍ଢ, ମା ସୋଚି, ମା ପରିଦେଵି। ମଯଂ ଭଗଵନ୍ତଂ ପସାଦେସ୍ସାମ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଞ୍ଚା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଵଡ୍ଢୋ ଲିଚ୍ଛଵୀ ସପୁତ୍ତଦାରୋ ସମିତ୍ତାମଚ୍ଚୋ ସଞ୍ଞାତିସାଲୋହିତୋ ଅଲ୍ଲଵତ୍ଥୋ ଅଲ୍ଲକେସୋ ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଭଗଵତୋ ପାଦେସୁ ସିରସା ନିପତିତ୍ଵା ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ଅଚ୍ଚଯୋ ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଚ୍ଚଗମା ଯଥାବାଲଂ ଯଥାମୂଳ୍ହଂ ଯଥାଅକୁସଲଂ, ଯୋହଂ ଅଯ୍ଯଂ ଦଭ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲଵିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେସିଂ। ତସ୍ସ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗଵା ଅଚ୍ଚଯଂ ଅଚ୍ଚଯତୋ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୁ ଆଯତିଂ ସଂଵରାଯା’’ତି। ‘‘ତଗ୍ଘ ତ୍ଵଂ, ଆଵୁସୋ ଵଡ୍ଢ, ଅଚ୍ଚଯୋ ଅଚ୍ଚଗମା ଯଥାବାଲଂ ଯଥାମୂଳ୍ହଂ ଯଥାଅକୁସଲଂ, ଯଂ ତ୍ଵଂ ଦଭ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲଵିପତ୍ତିଯା ଅନୁଦ୍ଧଂସେସି। ଯତୋ ଚ ଖୋ ତ୍ଵଂ, ଆଵୁସୋ ଵଡ୍ଢ, ଅଚ୍ଚଯଂ ଅଚ୍ଚଯତୋ ଦିସ୍ଵା ଯଥାଧମ୍ମଂ ପଟିକରୋସି, ତଂ ତେ ମଯଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାମ। ଵୁଦ୍ଧିହେସା, ଆଵୁସୋ ଵଡ୍ଢ, ଅରିଯସ୍ସ ଵିନଯେ ଯୋ ଅଚ୍ଚଯଂ ଅଚ୍ଚଯତୋ ଦିସ୍ଵା ଯଥାଧମ୍ମଂ ପଟିକରୋତି, ଆଯତିଂ ସଂଵରଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସଙ୍ଘୋ ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ପତ୍ତଂ ଉକ୍କୁଜ୍ଜତୁ, ସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ କରୋତୁ।

‘‘ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଉକ୍କୁଜ୍ଜିତବ୍ବୋ – ନ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଲାଭାଯ ପରିସକ୍କତି, ନ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନତ୍ଥାଯ ପରିସକ୍କତି, ନ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅଵାସାଯ ପରିସକ୍କତି, ନ ଭିକ୍ଖୂ ଅକ୍କୋସତି ପରିଭାସତି, ନ ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭେଦେତି, ନ ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ନ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅଵଣ୍ଣଂ ଭାସତି। ଅନୁଜାନାମି , ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମେହି ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ପତ୍ତଂ ଉକ୍କୁଜ୍ଜିତୁଂ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉକ୍କୁଜ୍ଜିତବ୍ବୋ। ତେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଵଡ୍ଢେନ ଲିଚ୍ଛଵିନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ଵନ୍ଦିତ୍ଵା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ଵା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯୋ – ‘ସଙ୍ଘେନ ମେ, ଭନ୍ତେ, ପତ୍ତୋ ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତୋ, ଅସମ୍ଭୋଗୋମ୍ହି ସଙ୍ଘେନ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସମ୍ମା ଵତ୍ତାମି, ଲୋମଂ ପାତେମି, ନେତ୍ଥାରଂ ଵତ୍ତାମି, ସଙ୍ଘଂ ପତ୍ତୁକ୍କୁଜ୍ଜନଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବୋ। ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୨୬୭। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘେନ ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ପତ୍ତୋ ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତୋ, ଅସମ୍ଭୋଗୋ ସଙ୍ଘେନ। ସୋ ସମ୍ମା ଵତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ଵତ୍ତତି, ସଙ୍ଘଂ ପତ୍ତୁକ୍କୁଜ୍ଜନଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଵଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛଵିସ୍ସ ପତ୍ତଂ ଉକ୍କୁଜ୍ଜେଯ୍ଯ, ସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ କରେଯ୍ଯ। ଏସା

ଛଡ୍ଡି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘେନ ୱଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛୱିସ୍ସ ପତ୍ତୋ ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତୋ, ଅସମ୍ଭୋଗୋ ସଙ୍ଘେନ। ସୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତତି, ଲୋମଂ ପାତେତି, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତତି , ସଙ୍ଘଂ ପତ୍ତୁକ୍କୁଜ୍ଜନଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ୱଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛୱିସ୍ସ ପତ୍ତଂ ଉକ୍କୁଜ୍ଜତି, ସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ କରୋତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ୱଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛୱିସ୍ସ ପତ୍ତସ୍ସ ଉକ୍କୁଜ୍ଜନା, ସମ୍ଭୋଗଂ ସଙ୍ଘେନ କରଣଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଉକ୍କୁଜ୍ଜିତୋ ସଙ୍ଘେନ ୱଡ୍ଢସ୍ସ ଲିଚ୍ଛୱିସ୍ସ ପତ୍ତୋ, ସମ୍ଭୋଗୋ ସଙ୍ଘେନ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

୨୬୮। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ୱେସାଲିୟଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ଭଗ୍ଗା ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ଭଗ୍ଗା ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ଭଗ୍ଗେସୁ ୱିହରତି ସୁସୁମାରଗିରେ [ସୁଂସୁମାରଗିରେ (ସୀ। ସ୍ୟା।), ସଂସୁମାରଗିରେ (କ।)] ଭେସକଢଆୱନେ ମିଗଦାୟେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ବୋଧିସ୍ସ ରାଜକୁମାରସ୍ସ କୋକନଦୋ [କୋକନୁଦୋ (କ।)] ନାମ ପାସାଦୋ ଅଚିରକାରିତୋ ହୋତି, ଅନଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠୋ ସମଣେନ ୱା ବ୍ରାହ୍ମଣେନ ୱା କେନଚି ୱା ମନୁସ୍ସଭୂତେନ। ଅଥ ଖୋ ବୋଧି ରାଜକୁମାରୋ ସଞ୍ଜିକାପୁତ୍ତଂ ମାଣୱଂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଏହି ତ୍ୱଂ, ସମ୍ମ ସଞ୍ଜିକାପୁତ୍ତ, ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମମ ୱଚନେନ ଭଗୱତୋ ପାଦେ ସିରସା ୱନ୍ଦ; ଅପ୍ପାବାଧଂ ଅପ୍ପାତଙ୍କଂ ଲହୁଟ୍ଠାନଂ ବଲଂ ଫାସୁୱିହାରଂ ପୁଚ୍ଛ – ‘ବୋଧି, ଭନ୍ତେ, ରାଜକୁମାରୋ ଭଗୱତୋ ପାଦେ ସିରସା ୱନ୍ଦତି, ଅପ୍ପାବାଧଂ ଅପ୍ପାତଙ୍କଂ ଲହୁଟ୍ଠାନଂ ବଲଂ ଫାସୁୱିହାରଂ ପୁଚ୍ଛତୀ’ତି। ଏୱଞ୍ଚ ୱଦେହି – ‘ଅଧିୱାସେତୁ କିର, ଭନ୍ତେ , ଭଗୱା ବୋଧିସ୍ସ ରାଜକୁମାରସ୍ସ ସ୍ୱାତନାୟ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନା’’’ତି। ‘‘ଏୱଂ ଭୋ’’ତି ଖୋ ସଞ୍ଜିକାପୁତ୍ତୋ ମାଣୱୋ ବୋଧିସ୍ସ ରାଜକୁମାରସ୍ସ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତା ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ମୋଦି, ସମ୍ମୋଦନୀୟଂ କଥଂ ସାରଣୀୟଂ ୱୀତିସାରେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ସଞ୍ଜିକାପୁତ୍ତୋ ମାଣୱୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ବୋଧି ଖୋ ରାଜକୁମାରୋ ଭୋତୋ ଗୋତମସ୍ସ ପାଦେ ସିରସା ୱନ୍ଦତି, ଅପ୍ପାବାଧଂ ଅପ୍ପାତଙ୍କଂ ଲହୁଟ୍ଠାନଂ ବଲଂ ଫାସୁୱିହାରଂ ପୁଚ୍ଛତି। ଏୱଞ୍ଚ ୱଦେତି – ‘ଅଧିୱାସେତୁ କିର ଭୱଂ ଗୋତମୋ ବୋଧିସ୍ସ ରାଜକୁମାରସ୍ସ ସ୍ୱାତନାୟ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନା’’’ତି। ଅଧିୱାସେସି ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀଭାୱେନ। ଅଥ ଖୋ ସଞ୍ଜିକାପୁତ୍ତୋ ମାଣୱୋ ଭଗୱତୋ ଅଧିୱାସନଂ ୱିଦିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ଯେନ ବୋଧି ରାଜକୁମାରୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ବୋଧିଂ ରାଜକୁମାରଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅୱୋଚୁମ୍ହ ଖୋ ମୟଂ ଭୋତୋ ୱଚନେନ ତଂ ଭୱନ୍ତଂ ଗୋତମଂ – ‘ବୋଧି ଖୋ ରାଜକୁମାରୋ ଭୋତୋ ଗୋତମସ୍ସ ପାଦେ ସିରସା ୱନ୍ଦତି, ଅପ୍ପାବାଧଂ ଅପ୍ପାତଙ୍କଂ ଲହୁଟ୍ଠାନଂ ବଲଂ ଫାସୁୱିହାରଂ ପୁଚ୍ଛତି। ଏୱଞ୍ଚ ୱଦେତି – ଅଧିୱାସେତୁ କିର ଭୱଂ ଗୋତମୋ ବୋଧିସ୍ସ ରାଜକୁମାରସ୍ସ ସ୍ୱାତନାୟ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନା’ତି। ଅଧିୱୁଟ୍ଠଞ୍ଚ ପନ ସମଣେନ ଗୋତମେନା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ବୋଧି ରାଜକୁମାରୋ ତସ୍ସା ରତ୍ତିୟା ଅଚ୍ଚୟେନ ପଣୀତଂ ଖାଦନୀୟଂ ଭୋଜନୀୟଂ ପଟିୟାଦାପେତ୍ୱା, କୋକନଦଞ୍ଚ ପାସାଦଂ ଓଦାତେହି ଦୁସ୍ସେହି ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ଯାୱ ପଚ୍ଛିମସୋପାନକଢଏୱରା, ସଞ୍ଜିକାପୁତ୍ତଂ ମାଣୱଂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଏହି ତ୍ୱଂ, ସମ୍ମ ସଞ୍ଜିକାପୁତ୍ତ, ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ କାଲଂ ଆରୋଚେହି – ‘କାଲୋ, ଭନ୍ତେ ନିଟ୍ଠିତଂ ଭତ୍ତ’’’ନ୍ତି। ‘‘ଏୱଂ ଭୋ’’ତି ଖୋ ସଞ୍ଜିକାପୁତ୍ତୋ ମାଣୱୋ ବୋଧିସ୍ସ ରାଜକୁମାରସ୍ସ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ କାଲଂ ଆରୋଚେସି – ‘‘କାଲୋ, ଭୋ ଗୋତମ, ନିଟ୍ଠିତଂ ଭତ୍ତ’’ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ପୁବ୍ବଣ୍ହସମୟଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାୟ ଯେନ ବୋଧିସ୍ସ ରାଜକୁମାରସ୍ସ ନିୱେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ବୋଧି ରାଜକୁମାରୋ ବହିଦ୍ୱାରକୋଟ୍ଠକେ ଠିତୋ ହୋତି, ଭଗୱନ୍ତଂ ଆଗମୟମାନୋ। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ବୋଧି ରାଜକୁମାରୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ତତୋ ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପୁରେକ୍ଖତ୍ୱା ଯେନ କୋକନଦୋ ପାସାଦୋ ତେନୁପସଙ୍କମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ପଚ୍ଛିମସୋପାନକଢଏୱରଂ ନିସ୍ସାୟ ଅଟ୍ଠାସି। ଅଥ ଖୋ ବୋଧି ରାଜକୁମାରୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅକ୍କମତୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଦୁସ୍ସାନି, ଅକ୍କମତୁ ସୁଗତୋ ଦୁସ୍ସାନି, ଯଂ ମମ ଅସ୍ସ ଦୀଘରତ୍ତଂ ହିତାୟ ସୁଖାୟା’’ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ବୋଧି ରାଜକୁମାରୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅକ୍କମତୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଦୁସ୍ସାନି, ଅକ୍କମତୁ ସୁଗତୋ ଦୁସ୍ସାନି, ଯଂ ମମ ଅସ୍ସ ଦୀଘରତ୍ତଂ ହିତାୟ ସୁଖାୟା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଅପଲୋକେସି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ବୋଧିଂ ରାଜକୁମାରଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସଂହରନ୍ତୁ, ରାଜକୁମାର, ଦୁସ୍ସାନି। ନ ଭଗୱା ଚେଲପଟିକଂ [ଚେଲପତ୍ତିକଂ (ସୀ।)] ଅକ୍କମିସ୍ସତି ପଚ୍ଛିମଂ ଜନତଂ ତଥାଗତୋ ଅନୁକମ୍ପତୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ବୋଧି ରାଜକୁମାରୋ ଦୁସ୍ସାନି ସଂହରାପେତ୍ୱା ଉପରିକୋକନଦେ ପାସାଦେ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା କୋକନଦଂ ପାସାଦଂ ଅଭିରୁହିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ। ଅଥ ଖୋ ବୋଧି ରାଜକୁମାରୋ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପଣୀତେନ

ଖାଦନୀୟେନ ଭୋଜନୀୟେନ ସହତ୍ଥା ସନ୍ତପ୍ପେତ୍ୱା ସମ୍ପୱାରେତ୍ୱା, ଭଗୱନ୍ତଂ ଭୁତ୍ତାୱିଂ ଓନୀତପତ୍ତପାଣିଂ, ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ବୋଧିଂ ରାଜକୁମାରଂ ଭଗୱା ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେତ୍ୱା ସମାଦପେତ୍ୱା ସମୁତ୍ତେଜେତ୍ୱା ସମ୍ପହଂସେତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚେଲପଟିକା ଅକ୍କମିତବ୍ବା। ଯୋ ଅକ୍କମେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଇତ୍ଥୀ ଅପଗତଗବ୍ଭା ଭିକ୍ଖୂ ନିମନ୍ତେତ୍ୱା ଦୁସ୍ସଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ଅକ୍କମଥ, ଭନ୍ତେ , ଦୁସ୍ସ''ନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ଅକ୍କମନ୍ତି। ''ଅକ୍କମଥ, ଭନ୍ତେ, ଦୁସ୍ସଂ ମଙ୍ଗଲତ୍ଥାଯା''ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ଅକ୍କମିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ମଙ୍ଗଲତ୍ଥାଯ ଯାଚିଯମାନା ଚେଲପ୍ପଟିକଂ ନ ଅକ୍କମିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସା ଇତ୍ଥିଯା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତିଯା ଖିୟ୍ୟନ୍ତିଯା ୱିପାଚେନ୍ତିଯା। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଗିହୀ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଙ୍ଗଲିକା। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିହୀନଂ ମଙ୍ଗଲତ୍ଥାଯ ଯାଚିଯମାନେନ ଚେଲପ୍ପଟିକଂ ଅକ୍କମିତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଧୋତପାଦକଂ ଅକ୍କମିତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଧୋତପାଦକଂ ଅକ୍କମିତୁ''ନ୍ତି।

ଦୁତିଯଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୨୬୯। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭଗ୍ଗେସୁ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ଅଥ ଖୋ ୱିସାଖା ମିଗାରମାତା ଘଟକଞ୍ଚ କତକଞ୍ଚ ସମ୍ମଜ୍ଜନିଞ୍ଚ ଆଦାଯ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନା ଖୋ ୱିସାଖା ମିଗାରମାତା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଘଟକଞ୍ଚ କତକଞ୍ଚ ସମ୍ମଜ୍ଜନିଞ୍ଚ, ଯଂ ମମ ଅସ୍ସ ଦୀଘରତ୍ତଂ ହିତାଯ ସୁଖାଯା''ତି। ପଟିଗ୍ଗହେସି ଭଗୱା ଘଟକଞ୍ଚ ସମ୍ମଜ୍ଜନିଞ୍ଚ। ନ ଭଗୱା କତକଂ ପଟିଗ୍ଗହେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ୱିସାଖଂ ମିଗାରମାତରଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ୱିସାଖା ମିଗାରମାତା ଭଗୱତା ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସିତା ସମାଦପିତା ସମୁତ୍ତେଜିତା ସମ୍ପହଂସିତା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଘଟକଞ୍ଚ ସମ୍ମଜ୍ଜନିଞ୍ଚ। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କତକଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ପରିଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିସ୍ସୋ ପାଦଘଂସନିଯୋ – ସକ୍ଖରଂ, କଥଲଂ, ସମୁଦ୍ଦଫେଣକ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ୱିସାଖା ମିଗାରମାତା ୱିଧୂପନଞ୍ଚ ତାଲୱଣ୍ଟଞ୍ଚ [ତାଲୱଣ୍ଡଞ୍ଚ (କ।)] ଆଦାଯ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନା ଖୋ ୱିସାଖା ମିଗାରମାତା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ୱିଧୂପନଞ୍ଚ ତାଲୱଣ୍ଟଞ୍ଚ, ଯଂ ମମ ଅସ୍ସ ଦୀଘରତ୍ତଂ ହିତାଯ ସୁଖାଯା''ତି। ପଟିଗ୍ଗହେସି ଭଗୱା ୱିଧୂପନଞ୍ଚ ତାଲୱଣ୍ଟଞ୍ଚ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ୱିସାଖଂ ମିଗାରମାତରଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି…ପେ… ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିଧୂପନଞ୍ଚ ତାଲୱଣ୍ଟଞ୍ଚା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ମକସବୀଜନୀ ଉପ୍ପନ୍ନା ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମକସବୀଜନି''ନ୍ତି। ଚାମରିବୀଜନୀ ଉପ୍ପନ୍ନା ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚାମରିବୀଜନୀ ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିସ୍ସୋ ବୀଜନିଯୋ – ୱାକମଯଂ, ଉସୀରମଯଂ, ମୋରପିଞ୍ଛମଯ''ନ୍ତି।

୨୭୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଛତ୍ତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛତ୍ତ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଛତ୍ତପ୍ପଗ୍ଗହିତା [ଛତ୍ତଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା (କ।)] ଆହିଣ୍ଡନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ସମ୍ବହୁଲେହି ଆଜୀୱକସାୱକେହି ସଦ୍ଧିଂ ଉୟ୍ୟାନଂ ଅଗମାସି। ଅଦ୍ଦସାସୁଂ ଖୋ ତେ ଆଜୀୱକସାୱକା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଦୂରତୋୱ

ଛତ୍ତପଗ୍ଗହିତେ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତେ। ଦିସ୍ୱାନ ତଂ ଉପାସକଂ ଏତଦବୋଚୁଂ – ‘‘ଏତେ ଖୋ, ଅୟ୍ୟା [ଅୟ୍ୟୋ (କ।)], ତୁମ୍ହାକଂ ଭଦନ୍ତା ଛତ୍ତପଗ୍ଗହିତା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗଣକମହାମତ୍ତା’’ତି। ‘‘ନାୟ୍ୟା ଏତେ ଭିକ୍ଖୂ, ପରିବ୍ବାଜକା’’ତି। ‘ଭିକ୍ଖୂ ନ ଭିକ୍ଖୂ’ତି ଅବ୍ଭୁତଂ ଅକଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ଉପଗତେ ସଞ୍ଜାନିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାୟତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ଛତ୍ତପଗ୍ଗହିତା ଆହିଣ୍ଡିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତସ୍ସ ଖିୟ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛତ୍ତଂ ଧାରେତବ୍ବଂ। ଯୋ ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି। ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ୱିନା ଛତ୍ତଂ ନ ଫାସୁ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନସ୍ସ ଛତ୍ତଂ ଧାରେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ – ଗିଲାନସ୍ସେୱ ଭଗୱତା ଛତ୍ତଂ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ ନୋ ଅଗିଲାନସ୍ସାତି – ଆରାମେ ଆରାମୂପଚାରେ ଛତ୍ତଂ ଧାରେତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଗିଲାନେନପି ଆରାମେ ଆରାମୂପଚାରେ ଛତ୍ତଂ ଧାରେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ସିକ୍କାୟ ପତ୍ତଂ ଉଡ୍ଡିତ୍ୱା ଦଣ୍ଡେ ଆଲଗ୍ଗେତ୍ୱା ୱିକାଲେ ଅଞ୍ଞତରେନ ଗାମଦ୍ୱାରେନ ଅତିକ୍କମତି। ମନୁସ୍ସା – ‘ଏସୟ୍ୟୋ ଚୋରୋ ଗଚ୍ଛତି, ଅସିସ୍ସ ୱିଜ୍ଜୋତଲତୀ’ତି ଅନୁପତିତ୍ୱା ଗହେତ୍ୱା ସଞ୍ଜାନିତ୍ୱା ମୁଞ୍ଚିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ‘‘କିଂ ପନ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ଦଣ୍ଡସିକ୍କଂ ଧାରେସୀ’’ତି? ‘‘ଏୱମାୱୁସୋ’’ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ଦଣ୍ଡସିକ୍କଂ ଧାରେସ୍ସସୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦଣ୍ଡସିକ୍କା ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ଦଣ୍ଡେନ ଆହିଣ୍ଡିତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବା। ତେନ ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଗିଲାନୋ; ନ ସକ୍କୋମି ୱିନା ଦଣ୍ଡେନ ଆହିଣ୍ଡିତୁଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଦଣ୍ଡସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ଦଣ୍ଡେନ ଆହିଣ୍ଡିତୁଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦଣ୍ଡସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ଦଣ୍ଡେନ ଆହିଣ୍ଡିତୁଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦଣ୍ଡସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସମ୍ମୁତିୟା ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

୨୭୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ସିକ୍କାୟ ପତ୍ତଂ ପରିହରିତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବା। ତେନ ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଗିଲାନୋ; ନ ସକ୍କୋମି ୱିନା ସିକ୍କାୟ ପତ୍ତଂ ପରିହରିତୁଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ’ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ସିକ୍କାୟ ପତ୍ତଂ ପରିହରିତୁଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ସିକ୍କାୟ ପତ୍ତଂ ପରିହରିତୁଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଯା ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସିକ୍କାସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

୨୭୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ଦଣ୍ଡେନ ଆହିଣ୍ଡିତୁଂ, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ସିକ୍କାୟ ପତ୍ତଂ ପରିହରିତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବା । ତେନ ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – 'ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଗିଲାନୋ; ନ ସକ୍କୋମି ୱିନା ଦଣ୍ଡେନ ଆହିଣ୍ଡିତୁଂ; ନ ସକ୍କୋମି ୱିନା ସିକ୍କାୟ ପତ୍ତଂ ପରିହରିତୁଂ। ସୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଦଣ୍ଡସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ'ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ଦଣ୍ଡେନ ଆହିଣ୍ଡିତୁଂ, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ସିକ୍କାୟ ପତ୍ତଂ ପରିହରିତୁଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦଣ୍ଡସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ଦଣ୍ଡେନ ଆହିଣ୍ଡିତୁଂ, ନ ସକ୍କୋତି ୱିନା ସିକ୍କାୟ ପତ୍ତଂ ପରିହରିତୁଂ। ସୋ ସଙ୍ଘଂ ଦଣ୍ଡସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସିକ୍କାସମ୍ମୁତିଯା ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡସିକ୍କାସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

୨୭୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ରୋମନ୍ଥକୋ [ରୋମଟ୍ଟକୋ (କ।)] ହୋତି। ସୋ ରୋମନ୍ଥିତ୍ୱା ରୋମନ୍ଥିତ୍ୱା ଅଜ୍ଝୋହରତି। ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ୱିକାଲାୟଂ [କଥଂ ହି ନାମ ୱିକାଲାଯଂ(କ।)] ଭିକ୍ଖୁ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜତୀ''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଏସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅଚିରଂଗୋଯୋନିଯା ଚୁତୋ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ରୋମନ୍ଥକସ୍ସ ରୋମନ୍ଥନଂ। ନ ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ବହିମୁଖଦ୍ୱାରଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଅଜ୍ଝୋହରିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅଜ୍ଝୋହରେୟ୍ୟ, ଯଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ସଙ୍ଘଭତ୍ତଂ ହୋତି। ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ବହୁସିତ୍ଥାନି ପକିରିୟିଂସୁ [ୱିପ୍ପକିରୀୟିଂସୁ (ସୀ।), ପରିକିରିଂସୁ (ସ୍ୟା।)]। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଓଦନେ ଦିୟ୍ୟମାନେ ନ ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସନ୍ତି, ଏକମେକଂ ସିତ୍ଥଂ କମ୍ମସତେନ ନିଟ୍ଠାଯତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯଂ ଦିୟ୍ୟମାନଂ ପତତି, ତଂ ସାମଂ ଗହେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ପରିଚ୍ଚତ୍ତଂ ତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାଯକେହୀ''ତି।

୨୭୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦୀଘେହି ନଖେହି ପିଣ୍ଡାୟ ଚରତି। ଅଞ୍ଞତରା ଇତ୍ଥୀ ପସ୍ସିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଏହି, ଭନ୍ତେ, ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱା''ତି। ''ଅଲଂ, ଭଗିନି, ନେତଂ କପ୍ପତୀ''ତି। ''ସଚେ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଭନ୍ତେ, ନପ୍ପଟିସେୱିସ୍ସସି, ଇଦାନାହଂ ଅତ୍ତନୋ ନଖେହି ଗତ୍ତାନି ୱିଲିଖିତ୍ୱା କୁପ୍ପଂ କରିସ୍ସାମି – ଅଯଂ ମଂ ଭିକ୍ଖୁ ୱିପ୍ପକରୋତୀ''ତି। ''ପଜାନାହି ତ୍ୱଂ, ଭଗିନୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ଅତ୍ତନୋ ନଖେହି ଗତ୍ତାନି ୱିଲିଖିତ୍ୱା କୁପ୍ପଂ ଅକାସି – ଅଯଂ ମଂ ଭିକ୍ଖୁ ୱିପ୍ପକରୋତୀତି। ମନୁସ୍ସା ଉପଧାୱିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଗ୍ଗହେସୁଂ। ଅଦ୍ଦସାସୁଂ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ତସ୍ସା ଇତ୍ଥିଯା ନଖେ ଛୱିମ୍ପି ଲୋହିତମ୍ପି। ଦିସ୍ୱାନ – ଇମିସ୍ସାଯେୱ ଇତ୍ଥିଯା ଇଦଂ କମ୍ମଂ, ଅକାରକୋ ଭିକ୍ଖୂତି – ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ମୁଞ୍ଚିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ''କିଂ ପନ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ଦୀଘେ ନଖେ ଧାରେସୀ''ତି? ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ଦୀଘେ ନଖେ ଧାରେସ୍ସସୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୀଘା ନଖା ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ନଖେନପି ନଖଂ ଛିନ୍ଦନ୍ତି, ମୁଖେନପି ନଖଂ ଛିନ୍ଦନ୍ତି, କୁଟ୍ଟେପି ଘଂସନ୍ତି। ଅଙ୍ଗୁଲିଯୋ ଦୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ

ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନଖଚ୍ଛେଦନ''ନ୍ତି। ସଲୋହିତଂ ନଖଂ ଛିନ୍ଦନ୍ତି। ଅଙ୍ଗୁଲିୟୋ ଦୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତି...ପେ... ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଂସପ୍ପମାଣେନ ନଖଂ ଛିନ୍ଦିତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱୀସତିମଟ୍ଟଂ [ୱୀସତିମଙ୍ଗଂ (ସୀ।)] କାରାପେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ୱୀସତିମଟ୍ଟଂ କାରାପେତବ୍ବଂ। ଯୋ କାରାପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଲମତ୍ତଂ ଅପକଡ୍ଢିତୁ''ନ୍ତି।

୨୭୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂନଂ କେସା ଦୀଘା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଉସ୍ସହନ୍ତି ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ କେସେ ଓରୋପେତୁ''ନ୍ତି? ''ଉସ୍ସହନ୍ତି ଭଗୱା''ତି । ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା...ପେ... ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଖୁରଂ ଖୁରସିଲଂ ଖୁରସିପାଟିକଂ ନମତକଂ ସବ୍ବଂ ଖୁରଭଣ୍ଡ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମସ୍ସୁଂ କପ୍ପାପେନ୍ତି...ପେ... ମସ୍ସୁଂ ୱଡ୍ଢାପେନ୍ତି... ଗୋଲୋମିକଂ କାରାପେନ୍ତି... ଚତୁରସ୍ସକଂ କାରାପେନ୍ତି... ପରିମୁଖଂ କାରାପେନ୍ତି... ଅଡ୍ଢୁଦୁକଂ [ଅଡ୍ଢୁରକଂ (ସୀ।), ଅଡ୍ଢୁରୁକଂ (ସ୍ୟା।)] କାରାପେନ୍ତି... ଦାଠିକଂ ଠପେନ୍ତି... ସମ୍ବାଧେ ଲୋମଂ ସଂହରାପେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ , ମସ୍ସୁ କପ୍ପାପେତବ୍ବଂ...ପେ... ନ ମସ୍ସୁ ୱଡ୍ଢାପେତବ୍ବଂ... ନ ଗୋଲୋମିକଂ କାରାପେତବ୍ବଂ... ନ ଚତୁରସ୍ସକଂ କାରାପେତବ୍ବଂ... ନ ପରିମୁଖଂ କାରାପେତବ୍ବଂ... ନ ଅଡ୍ଢୁଦୁକଂ କାରାପେତବ୍ବଂ... ନ ଦାଠିକା ଠପେତବ୍ବା... ନ ସମ୍ବାଧେ ଲୋମଂ ସଂହରାପେତବ୍ବଂ। ଯୋ ସଂହରାପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସମ୍ବାଧେ ୱଣୋ ହୋତି। ଭେସଜ୍ଜଂ ନ ସଣ୍ଠିଟ୍ଠତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆବାଧପ୍ପଚ୍ଚଯା ସମ୍ବାଧେ ଲୋମଂ ସଂହରାପେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କତ୍ତରିକାଯ କେସେ ଛେଦାପେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କତ୍ତରିକାଯ କେସା ଛେଦାପେତବ୍ବା। ଯୋ ଛେଦାପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସୀସେ ୱଣୋ ହୋତି, ନ ସକ୍କୋତି ଖୁରେନ କେସେ ଓରୋପେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆବାଧପ୍ପଚ୍ଚଯା କତ୍ତରିକାଯ କେସେ ଛେଦାପେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଦୀଘାନି ନାସିକାଲୋମାନି ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ପିସାଚିଲ୍ଲିକାତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୀଘଂ ନାସିକାଲୋମଂ ଧାରେତବ୍ବଂ। ଯୋ ଧାରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ସକ୍ଖରିକାଯପି ମଧୁସିତ୍ଥକେନପି ନାସିକାଲୋମଂ ଗାହାପେନ୍ତି। ନାସିକା ଦୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଣ୍ଡାସ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପଲିତଂ ଗାହାପେନ୍ତି । ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଲିତଂ ଗାହାପେତବ୍ବଂ। ଯୋ ଗାହାପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୨୭୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ କଣ୍ଣଗୂଥକେହି କଣ୍ଣା ଥକିତା ହୋନ୍ତି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କଣ୍ଣମଲହରଣି''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାୱଚା କଣ୍ଣମଲହରଣିଯୋ ଧାରେନ୍ତି ସୋୱଣ୍ଣମଯଂ ରୂପିଯମଯଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚାୱଚା କଣ୍ଣମଲହରଣିଯୋ ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସାତି। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠିମଯଂ ଦନ୍ତମଯଂ ୱିସାଣମଯଂ ନଳମଯଂ ୱେଳୁମଯଂ କଟ୍ଠମଯଂ

ଜତୁମଯଂ ଫଲମଯଂ ଲୋହମଯଂ ସଙ୍ଖନାଭିମଯ''ନ୍ତି।

୨୭୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ବହୁଂ ଲୋହଭଣ୍ଡଂ କଂସଭଣ୍ଡଂ ସନ୍ନିଚଯଂ କରୋନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ବହୁଂ ଲୋହଭଣ୍ଡଂ କଂସଭଣ୍ଡଂ ସନ୍ନିଚଯଂ କରିସ୍ସନ୍ତି , ସେଯ୍ୟଥାପି କଂସପତ୍ଥରିକା''ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ବହୁଂ ଲୋହଭଣ୍ଡଂ କଂସଭଣ୍ଡଂ ସନ୍ନିଚଯୋ କାତବ୍ବୋ। ଯୋ କରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଞ୍ଜନିମ୍ପି ଅଞ୍ଜନିସଲାକମ୍ପି କଣ୍ଣମଲହରଣିମ୍ପି ବନ୍ଧନମତ୍ତମ୍ପି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଞ୍ଜନିଂ ଅଞ୍ଜନିସଲାକଂ କଣ୍ଣମଲହରଣିଂ ବନ୍ଧନମତ୍ତ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘାଟିପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ନିସୀଦନ୍ତି। ସଙ୍ଘାଟିଯା ପତ୍ତା ଲୁଜ୍ଜନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘାଟିପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ନିସୀଦେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି। ତସ୍ସ ୱିନା ଆଯୋଗେନ [ଆଯୋଗା (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ନ ଫାସୁ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଯୋଗ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କଥଂ ନୁ ଖୋ ଆଯୋଗୋ କାତବ୍ବୋ''ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତନ୍ତକଂ ୱେମଂ କୱଟଂ [ୱେମକଂ ୱଟ୍ଟଂ (ସୀ।), ୱେମକଂ ୱଟଂ (ସ୍ଯା।)] ସଲାକଂ ସବ୍ବଂ ତନ୍ତଭଣ୍ଡକ''ନ୍ତି।

୨୭୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅକାଯବନ୍ଧନୋ ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସି। ତସ୍ସ ରଥିକାଯ ଅନ୍ତରୱାସକୋ ପଭସ୍ସିତ୍ଥ। ମନୁସ୍ସା ଉକ୍କୁଟ୍ଠିମକଂସୁ । ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମଙ୍କୁ ଅହୋସି । ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅକାଯବନ୍ଧନେନ ଗାମୋ ପୱିସିତବ୍ବୋ। ଯୋ ପୱିସେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କାଯବନ୍ଧନ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାୱଚାନି କାଯବନ୍ଧନାନି ଧାରେନ୍ତି – କଲାବୁକଂ, ଦେଡ୍ଡୁଭକଂ, ମୁରଜଂ, ମଦ୍ଦୱୀଣଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚାୱଚାନି କାଯବନ୍ଧନାନି ଧାରେତବ୍ବାନି – କଲାବୁକଂ, ଦେଡ୍ଡୁଭକଂ, ମୁରଜଂ, ମଦ୍ଦୱୀଣଂ। ଯୋ ଧାରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦ୍ୱେ କାଯବନ୍ଧନାନି – ପଟ୍ଟିକଂ, ସୂକରନ୍ତକ''ନ୍ତି। କାଯବନ୍ଧନସ୍ସ ଦସା ଜୀରନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୁରଜଂ ମଦ୍ଦୱୀଣ''ନ୍ତି। କାଯବନ୍ଧନସ୍ସ ଅନ୍ତୋ ଜୀରତି… ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୋଭଣଂ ଗୁଣକ''ନ୍ତି। କାଯବନ୍ଧନସ୍ସ ପୱନନ୍ତୋ ଜୀରତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିଧ''ନ୍ତି [ୱୀଥନ୍ତି (ସୀ। ସ୍ଯା।)]।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାୱଚେ ୱିଧେ ଧାରେନ୍ତି ସୋୱଣ୍ଣମଯଂ ରୂପିଯମଯଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚାୱଚା ୱିଧା ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠିମଯଂ…ପେ… ସଙ୍ଖନାଭିମଯଂ ସୁତ୍ତମଯ''ନ୍ତି।

୨୭୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଲହୁକା ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ପାରୁପିତ୍ୱା ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସି। ୱାତମଣ୍ଡଲିକାଯ ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ଉକ୍ଖିପିଯିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗଣ୍ଠିକଂ ପାସକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାୱଚା ଗଣ୍ଠିକାଯୋ ଧାରେନ୍ତି ସୋୱଣ୍ଣମଯଂ ରୂପିଯମଯଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚାୱଚା ଗଣ୍ଠିକା ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠିମଯଂ ଦନ୍ତମଯଂ ୱିସାଣମଯଂ ନଳମଯଂ ୱେଳୁମଯଂ କଟ୍ଠମଯଂ ଜତୁମଯଂ ଫଲମଯଂ ଲୋହମଯଂ ସଙ୍ଖନାଭିମଯଂ ସୁତ୍ତମଯ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଗଣ୍ଠିକମ୍ପି ପାସକମ୍ପି ଚୀୱରେ ଅପ୍ପେନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ଜୀରତି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି,

ଭିକ୍ଖୱେ, ଗଣ୍ଡିକଫଲକଂ ପାସକଫଲକ’’ନ୍ତି। ଗଣ୍ଡିକଫଲକମ୍ପି ପାସକଫଲକମ୍ପି ଅନ୍ତେ ଅପ୍ପେନ୍ତି। କୋଟ୍ଟୋ [କୋଣୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ୱିୱରିୟତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗଣ୍ଡିକଫଲକଂ ଅନ୍ତେ ଅପ୍ପେତୁଂ; ପାସକଫଲକଂ ସତ୍ତଙ୍ଗୁଲଂ ୱା ଅଟ୍ଠଙ୍ଗୁଲଂ ୱା ଓଗାହେତ୍ୱା ଅପ୍ପେତୁ’’ନ୍ତି।

୨୮୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଗିହିନିୱତ୍ଥଂ ନିୱାସେନ୍ତି – ହତ୍ଥିସୋଣ୍ଡକଂ, ମଚ୍ଛୱାଳକଂ, ଚତୁକଣ୍ଣକଂ, ତାଲୱଣ୍ଟକଂ, ସତୱଲିକଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିହିନିୱତ୍ଥଂ ନିୱାସେତବ୍ବଂ – ହତ୍ଥିସୋଣ୍ଡକଂ, ମଚ୍ଛୱାଳକଂ, ଚତୁକଣ୍ଣକଂ, ତାଲୱଣ୍ଟକଂ, ସତୱଲିକଂ। ଯୋ ନିୱାସେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଗିହିପାରୁତଂ ପାରୁପନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିହିପାରୁତଂ ପାରୁପିତବ୍ବଂ। ଯୋ ପାରୁପେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସଂୱେଲ୍ଲିଯଂ ନିୱାସେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ରଞ୍ଞୋ ମୁଣ୍ଡୱଟ୍ଟୀତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଂୱେଲ୍ଲିଯଂ ନିୱାସେତବ୍ବଂ। ଯୋ ନିୱାସେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

୨୮୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଭତୋକାଜଂ ହରନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ରଞ୍ଞୋ ମୁଣ୍ଡୱଟ୍ଟୀତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଭତୋକାଜଂ ହରିତବ୍ବଂ। ଯୋ ହରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକତୋକାଜଂ ଅନ୍ତରାକାଜଂ ସୀସଭାରଂ ଖନ୍ଧଭାରଂ କଟିଭାରଂ ଓଲମ୍ବକ’’ନ୍ତି।

୨୮୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ନ ଖାଦନ୍ତି। ମୁଖଂ ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

‘‘ପଞ୍ଚିମେ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଦୀନୱା ଦନ୍ତକଟ୍ଠସ୍ସ ଅଖାଦନେ। ଅଚକ୍ଖୁସ୍ସଂ, ମୁଖଂ ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧଂ ହୋତି, ରସହରଣିଯୋ ନ ୱିସୁଜ୍ଝନ୍ତି, ପିତ୍ତଂ ସେମ୍ହଂ ଭତ୍ତଂ ପରିଯୋନନ୍ଧତି, ଭତ୍ତମସ୍ସ ନଚ୍ଛାଦେତି – ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଆଦୀନୱା ଦନ୍ତକଟ୍ଠସ୍ସ ଅଖାଦନେ।

‘‘ପଞ୍ଚିମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆନିସଂସା ଦନ୍ତକଟ୍ଠସ୍ସ ଖାଦନେ। ଚକ୍ଖୁସ୍ସଂ, ମୁଖଂ ନ ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧଂ ହୋତି, ରସହରଣିଯୋ ୱିସୁଜ୍ଝନ୍ତି, ପିତ୍ତଂ ସେମ୍ହଂ ଭତ୍ତଂ ନ ପରିଯୋନନ୍ଧତି, ଭତ୍ତମସ୍ସ ଛାଦେତି – ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଆନିସଂସା ଦନ୍ତକଟ୍ଠସ୍ସ ଖାଦନେ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦନ୍ତକଟ୍ଠ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦୀଘାନି ଦନ୍ତକଟ୍ଠାନି ଖାଦନ୍ତି, ତେହେୱ ସାମଣେରଂ ଆକୋଟେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୀଘଂ ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଖାଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଖାଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠଙ୍ଗୁଲପରମଂ ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ, ନ ଚ ତେନ ସାମଣେରୋ ଆକୋଟେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଆକୋଟେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅତିମଟାହକଂ ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଖାଦନ୍ତସ୍ସ କଣ୍ଠେ ୱିଲଗ୍ଗଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅତିମଟାହକଂ ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଖାଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଖାଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତୁରଙ୍ଗୁଲପଚ୍ଛିମଂ [ଚତୁରଙ୍ଗୁଲଂ ପଚ୍ଛିମଂ (କ।)] ଦନ୍ତକଟ୍ଠ’’ନ୍ତି।

୨୮୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦାଯଂ ଆଲିମ୍ପେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଦୱଡାହକାତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାଯୋ ଆଲିମ୍ପିତବ୍ବୋ। ଯୋ ଆଲିମ୍ପେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱିହାରା ତିଣଗହନା ହୋନ୍ତି, ଦୱଡାହେ ଡୟ୍ହମାନେ ୱିହାରା ଡୟ୍ହନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି ପଟଗ୍ଗିଂ ଦାତୁଂ, ପରିତ୍ତଂ କାତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୱଡାହେ ଡୟ୍ହମାନେ ପଟଗ୍ଗିଂ ଦାତୁଂ, ପରିତ୍ତଂ କାତୁ’’ନ୍ତି।

୨୮୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ରୁକ୍ଖଂ ଅଭିରୁହନ୍ତି, ରୁକ୍ଖା ରୁକ୍ଖଂ ସଙ୍କମନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ମକ୍କଟାତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରୁକ୍ଖୋ ଅଭିରୁହିତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅଭିରୁହେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ହତ୍ଥୀ ପରିୟୁଟ୍ଠାତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ

ରୁକ୍ଖମୂଲଂ ଉପଧାୱିତ୍ୱା କୁକ୍କୁଚାୟନ୍ତୋ ରୁକ୍ଖଂ ନ ଅଭିରୁହି। ସୋ ହତ୍ଥୀ ଅଞ୍ଞେନ ଅଗମାସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସତି କରଣୀୟେ ପୋରିସଂ ରୁକ୍ଖଂ ଅଭିରୁହିତୁଂ ଆପଦାସୁ ୟାୱଦତ୍ଥ''ନ୍ତି।

୨୮୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ୟମେଲେକେକୁଟା ନାମ [ୟମେଳଉତେକୁଲା ନାମ (ସୀ।), ମେଟ୍ଟକୋକୁଟ୍ଠା ନାମ (ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୂ ଦ୍ୱେ ଭାତିକା ହୋନ୍ତି ବ୍ରାହ୍ମଣଜାତିକା କଲ୍ୟାଣୱାଚା କଲ୍ୟାଣୱାକ୍କରଣା। ତେ ୟେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନା ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଏତରହି, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୂ ନାନାନାମା ନାନାଗୋତ୍ତା ନାନାଜଚ୍ଚା ନାନାକୁଲା ପବ୍ବଜିତା। ତେ ସକାୟ ନିରୁତ୍ତିୟା ବୁଦ୍ଧୱଚନଂ ଦୂସେନ୍ତି। ହନ୍ଦ ମୟଂ, ଭନ୍ତେ, ବୁଦ୍ଧୱଚନଂ ଛନ୍ଦସୋ ଆରୋପେମା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା… ପେ… ''କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଏୱଂ ୱକ୍ଖଥ – 'ହନ୍ଦ ମୟଂ, ଭନ୍ତେ, ବୁଦ୍ଧୱଚନଂ ଛନ୍ଦସୋ ଆରୋପେମା'ତି। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ବୁଦ୍ଧୱଚନଂ ଛନ୍ଦସୋ ଆରୋପେତବ୍ବଂ। ୟୋ ଆରୋପେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସକାୟ ନିରୁତ୍ତିୟା ବୁଦ୍ଧୱଚନଂ ପରିୟାପୁଣିତୁ''ନ୍ତି।

୨୮୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଲୋକାୟତଂ ପରିୟାପୁଣନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅପି ନୁ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଲୋକାୟତେ ସାରଦସ୍ସାୱୀ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନୟେ ୱୁଦ୍ଧିଂ ୱିରୁଳ୍ହିଂ ୱେପୁଲ୍ଲଂ ଆପଜ୍ଜେୟ୍ୟା''ତି? ''ନୋହେତଂ ଭନ୍ତେ''। ''ଇମସ୍ମିଂ ୱା ପନ ଧମ୍ମୱିନୟେ ସାରଦସ୍ସାୱୀ ଲୋକାୟତଂ ପରିୟାପୁଣେୟ୍ୟା''ତି? ''ନୋହେତଂ ଭନ୍ତେ''। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଲୋକାୟତଂ ପରିୟାପୁଣିତବ୍ବଂ। ୟୋ ପରିୟାପୁଣେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଲୋକାୟତଂ ୱାଚେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଲୋକାୟତଂ ୱାଚେତବ୍ବଂ। ୟୋ ୱାଚେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୨୮୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ପରିୟାପୁଣନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜା ପରିୟାପୁଣିତବ୍ବା। ୟୋ ପରିୟାପୁଣେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ୱାଚେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜା ୱାଚେତବ୍ବା। ୟୋ ୱାଚେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୨୮୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭଗୱା ମହତିୟା ପରିସାୟ ପରିୱୁତୋ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତୋ ଖିପି। ଭିକ୍ଖୂ – 'ଜୀୱତୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା; ଜୀୱତୁ ସୁଗତୋ'ତି – ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦଂ ମହାସଦ୍ଦଂ ଅକଂସୁ। ତେନ ସଦ୍ଦେନ ଧମ୍ମକଥା ଅନ୍ତରା ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅପି ନୁ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଖିପିତେ 'ଜୀୱା'ତି ୱୁତ୍ତୋ [ୱୁତ୍ତେ (କ।)] ତପ୍ପଚ୍ଚୟା ଜୀୱେୟ୍ୟ ୱା ମରେୟ୍ୟ ୱା''ତି? ''ନୋହେତଂ ଭନ୍ତେ''। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଖିପିତେ 'ଜୀୱା'ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ। ୟୋ ୱଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ମନୁସ୍ସା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଖିପିତେ 'ଜୀୱଥ ଭନ୍ତେ'ତି ୱଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନାଲପନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା 'ଜୀୱଥ ଭନ୍ତେ'ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା ନାଲପିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଗିହୀ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଙ୍ଗଲିକା। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିହୀନଂ 'ଜୀୱଥ ଭନ୍ତେ'ତି ୱୁଚ୍ଚମାନେନ 'ଚିରଂ ଜୀୱା'ତି ୱତ୍ତୁ''ନ୍ତି।

୨୮୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭଗୱା ମହତିୟା ପରିସାୟ ପରିୱୁତୋ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତୋ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି। ଅଞ୍ଞତରେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଲସୁଣଂ ଖାୟିତଂ ହୋତି। ସୋ – ମା ଭିକ୍ଖୂ ବ୍ୟାବାଧିଂସୂତି – ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଭଗୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''କିଂ ନୁ ଖୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ''ତି ? ''ଏତେନ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନା ଲସୁଣଂ ଖାୟିତଂ। ସୋ – ମା ଭିକ୍ଖୂ ବ୍ୟାବାଧିଂସୂତି – ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ''ତି। ''ଅପି ନୁ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ [ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁନା (ସ୍ୟା।)], ତଂ ଖାଦିତବ୍ବଂ, ୟଂ ଖାଦିତ୍ୱା ଏୱରୂପାୟ ଧମ୍ମକଥାୟ ପରିବାହିୟୋ ଅସ୍ସା''ତି? ''ନୋହେତଂ ଭନ୍ତେ''। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଲସୁଣଂ ଖାଦିତବ୍ବଂ। ୟୋ ଖାଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମତୋ ସାରିପୁତ୍ତସ୍ସ ଉଦରୱାତାବାଧୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଯେନାଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ପୁବ୍ବେ ତେ, ଆୱୁସୋ ସାରିପୁତ୍ତ, ଉଦରୱାତାବାଧୋ କେନ ଫାସୁ ହୋତୀ''ତି? ''ଲସୁଣେନ ମେ, ଆୱୁସୋ''ତି [ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନଂ ଏତଦୱୋଚ ''ପୁବ୍ବେ ଖୋ ମେ ଆୱୁସୋ ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ ଉଦରୱାତାବାଧୋ ଲସୁଣେନ ଫାସୁ ହୋତୀ''ତି (କ।)]। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆବାଧପଚ୍ଚଯା ଲସୁଣଂ ଖାଦିତୁ''ନ୍ତି।

୨୯୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଆରାମେ ତହଂ ତହଂ ପସ୍ସାୱଂ କରୋନ୍ତି। ଆରାମୋ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକମନ୍ତଂ ପସ୍ସାୱଂ କାତୁ''ନ୍ତି । ଆରାମୋ ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପସ୍ସାୱକୁମ୍ଭି''ନ୍ତି। ଦୁକ୍ଖଂ ନିସିନ୍ନା ପସ୍ସାୱଂ କରୋନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପସ୍ସାୱପାଦୁକ''ନ୍ତି। ପସ୍ସାୱପାଦୁକା ପାକଟା ହୋନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ହିରିଯନ୍ତି ପସ୍ସାୱଂ କାତୁଂ…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିକ୍ଖିପିତୁଂ ତଯୋ ପାକାରେ – ଇଟ୍ଠକାପାକାରଂ, ସିଲାପାକାରଂ, ଦାରୁପାକାର''ନ୍ତି। ପସ୍ସାୱକୁମ୍ଭୀ ଅପାରୁତା ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧା ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପିଧାନ''ନ୍ତି।

୨୯୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଆରାମେ ତହଂ ତହଂ ୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି। ଆରାମୋ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକମନ୍ତଂ ୱଚ୍ଚଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଆରାମୋ ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱଚ୍ଚକୂପ''ନ୍ତି। ୱଚ୍ଚକୂପସ୍ସ କୂଲଂ ଲୁଜ୍ଜତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ''ନ୍ତି। ୱଚ୍ଚକୂପୋ ନୀଚୱତ୍ଥୁକୋ ହୋତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ୟତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ''ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ''ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ''ନ୍ତି। ଅନ୍ତେ ନିସିନ୍ନା ୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ମଜ୍ଝେ ଛିଦ୍ଦଂ କତ୍ୱା ୱଚ୍ଚଂ କାତୁ''ନ୍ତି । ଦୁକ୍ଖଂ ନିସିନ୍ନା ୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱଚ୍ଚପାଦୁକ''ନ୍ତି। ବହିଦ୍ଧା ପସ୍ସାୱଂ କରୋନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପସ୍ସାୱଦୋଣିକ''ନ୍ତି। ଅୱଲେଖନକଟ୍ଠଂ ନ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅୱଲେଖନକଟ୍ଠ''ନ୍ତି। ଅୱଲେଖନପିଠରୋ ନ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅୱଲେଖନପିଠର''ନ୍ତି। ୱଚ୍ଚକୂପୋ ଅପାରୁତୋ ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପିଧାନ''ନ୍ତି। ଅଜ୍ଝୋକାସେ ୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତା ସୀତେନପି ଉଣ୍ହେନପି କିଲମନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱଚ୍ଚକୁଟି''ନ୍ତି। ୱଚ୍ଚକୁଟିଯା କୱାଟଂ ନ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୱାଟଂ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟଂ ଉଦୁକ୍ଖଲିକଂ ଉତ୍ତରପାସକଂ ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିଂ କପିସୀସକଂ ସୂଚିକଂ ଘଟିକଂ ତାଳଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନରଜ୍ଜୁ''ନ୍ତି। ୱଚ୍ଚକୁଟିଯା ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକଂ ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ''ନ୍ତି।

୨୯୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଜରାଦୁବ୍ବଲୋ ୱଚ୍ଚଂ କତ୍ୱା ୱୁଟ୍ଠହନ୍ତୋ ପରିପତତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଲମ୍ବକ''ନ୍ତି। ୱଚ୍ଚକୁଟି ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତା ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିକ୍ଖିପିତୁଂ ତଯୋ ପାକାରେ – ଇଟ୍ଠକାପାକାରଂ, ସିଲାପାକାରଂ, ଦାରୁପାକାର''ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକୋ ନ ହୋତି…ପେ… (''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୋଟ୍ଠକ''ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକସ୍ସ କୱାଟଂ ନ ହୋତି) [(ଅନୁଜାନାମି ଭିକ୍ଖୱେ କୋଟ୍ଠକନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକୋ ନୀଚୱତ୍ଥୁକୋ ହୋତି…ପେ… ଅନୁଜାନାମି ଭିକ୍ଖୱେ ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ଅନୁଜାନାମି ଭିକ୍ଖୱେ ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ ସିଲାଚଯଂ ଦାରୁଚଯନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ଅନୁଜାନାମି ଭିକ୍ଖୱେ ତଯୋ ସୋପାନେ ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ ସିଲାସୋପାନଂ ଦାରୁସୋପାନନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ଅନୁଜାନାମି ଭିକ୍ଖୱେ ଆଲମ୍ବନବାହନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକସ୍ସ କୱାଟଂ ନ ହୋତି।) (ସ୍ୟା। କଂ।)] …ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୱାଟଂ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟଂ ଉଦୁକ୍ଖଲିକଂ ଉତ୍ତରପାସକଂ ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିଂ କପିସୀସକଂ ସୂଚିକଂ ଘଟିକଂ ତାଳଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନରଜ୍ଜୁ''ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକେ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକ''ନ୍ତି। ପରିୱେଣଂ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମରୁମ୍ବଂ ପକିରିତୁ''ନ୍ତି। ନ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଦରସିଲଂ [ପଟସିଲଂ (କ।)] ନିକ୍ଖିପିତୁ''ନ୍ତି। ଉଦକଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକନିଦ୍ଧମନ''ନ୍ତି। ଆଚମନକୁମ୍ଭୀ ନ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଚମନକୁମ୍ଭି''ନ୍ତି। ଆଚମନସରାୱକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଚମନସରାୱକ''ନ୍ତି। ଦୁକ୍ଖଂ ନିସିନ୍ନା ଆଚମେନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଚମନପାଦୁକ''ନ୍ତି। ଆଚମନପାଦୁକା ପାକଟା ହୋନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୂ ହିରିଯନ୍ତି ଆଚମେତୁଂ…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିକ୍ଖିପିତୁଂ ତଯୋ ପାକାରେ – ଇଟ୍ଠକାପାକାରଂ, ସିଲାପାକାରଂ, ଦାରୁପାକାର''ନ୍ତି।

ଆଚମନକୁମ୍ଭୀ ଅପାରୁତା ହୋତି, ତିଣଚୁଣ୍ଣେହିପି ପଂସୁକେହିପି ଓକିରିୟ୍ୟତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପିଧାନ’’ନ୍ତି।

୨୯୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଏଵରୂପଂ ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି – ମାଲାଵଚ୍ଛଂ ରୋପେନ୍ତିପି ରୋପାପେନ୍ତିପି, ସିଞ୍ଚନ୍ତିପି ସିଞ୍ଚାପେନ୍ତିପି, ଓଚିନନ୍ତିପି ଓଚିନାପେନ୍ତିପି, ଗନ୍ଥେନ୍ତିପି ଗନ୍ଥାପେନ୍ତିପି, ଏକତୋଵଣ୍ଟିକମାଲଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଉଭତୋଵଣ୍ଟିକମାଲଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ମଞ୍ଜରିକଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଵିଧୂତିକଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଵଟଂସକଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଆଵେଳଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି, ଉରଚ୍ଛଦଂ କରୋନ୍ତିପି କାରାପେନ୍ତିପି। ତେ କୁଲିତ୍ଥୀନଂ କୁଲଧୀତାନଂ କୁଲକୁମାରୀନଂ କୁଲସୁଣ୍ହାନଂ କୁଲଦାସୀନଂ ଏକତୋଵଣ୍ଟିକମାଲଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଉଭତୋଵଣ୍ଟିକମାଲଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ମଞ୍ଜରିକଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଵିଧୂତିକଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଵଟଂସକଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଆଵେଳଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି, ଉରଚ୍ଛଦଂ ହରନ୍ତିପି ହରାପେନ୍ତିପି। ତେ କୁଲିତ୍ଥୀହି କୁଲଧୀତାହି କୁଲକୁମାରୀହି କୁଲସୁଣ୍ହାହି କୁଲଦାସୀହି ସଦ୍ଧିଂ ଏକଭାଜନେପି ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ଏକଥାଲକେପି ପିଵନ୍ତି, ଏକାସନେପି ନିସୀଦନ୍ତି, ଏକମଞ୍ଚେପି ତୁଵଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣାପି ତୁଵଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକପାଵୁରଣାପି ତୁଵଟ୍ଟେନ୍ତି, ଏକତ୍ଥରଣପାଵୁରଣାପି ତୁଵଟ୍ଟେନ୍ତି, ଵିକାଲେପି ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ମଜ୍ଜମ୍ପି ପିଵନ୍ତି, ମାଲାଗନ୍ଧଵିଲେପନମ୍ପି ଧାରେନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିପି, ଗାଯନ୍ତିପି, ଵାଦେନ୍ତିପି, ଲାସେନ୍ତିପି; ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ନଚ୍ଚନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ଗାଯନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ଵାଦେନ୍ତି, ନଚ୍ଚନ୍ତିଯାପି ଲାସେନ୍ତି…ପେ… ଲାସେନ୍ତିଯାପି ନଚ୍ଚନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିଯାପି ଗାଯନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିଯାପି ଵାଦେନ୍ତି, ଲାସେନ୍ତିଯାପି ଲାସେନ୍ତି; ଅଟ୍ଠପଦେପି କୀଳନ୍ତି, ଦସପଦେପି କୀଳନ୍ତି, ଆକାସେପି କୀଳନ୍ତି, ପରିହାରପଥେପି କୀଳନ୍ତି, ସନ୍ତିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଖଲିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଘଟିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ସଲାକହତ୍ଥେନପି କୀଳନ୍ତି, ଅକ୍ଖେନପି କୀଳନ୍ତି, ପଙ୍ଗଚୀରେନପି କୀଳନ୍ତି, ଵଙ୍କକେନପି କୀଳନ୍ତି, ମୋକ୍ଖଚିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଚିଙ୍ଗୁଲକେନପି କୀଳନ୍ତି, ପତ୍ତାଳ୍ହକେନପି କୀଳନ୍ତି, ରଥକେନପି କୀଳନ୍ତି, ଧନୁକେନପି କୀଳନ୍ତି , ଅକ୍ଖରିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ମନେସିକାଯପି କୀଳନ୍ତି, ଯଥାଵଜ୍ଜେନପି କୀଳନ୍ତି; ହତ୍ଥିସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ଅସ୍ସସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ରଥସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି, ଧନୁସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି; ଥରୁସ୍ମିମ୍ପି ସିକ୍ଖନ୍ତି; ହତ୍ଥିସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାଵନ୍ତି, ଅସ୍ସସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାଵନ୍ତି, ରଥସ୍ସପି ପୁରତୋ ଧାଵନ୍ତିପି ଆଧାଵନ୍ତିପି; ଉସ୍ସେଳେନ୍ତିପି, ଅପ୍ପୋଟେନ୍ତିପି, ନିବୁଜ୍ଝନ୍ତିପି, ମୁଟ୍ଠୀହିପି ଯୁଜ୍ଝନ୍ତି; ରଙ୍ଗମଜ୍ଝେପି ସଙ୍ଘାଟିଂ ପତ୍ଥରିତ୍ଵା ନଚ୍ଚକିଂ ଏଵଂ ଵଦନ୍ତି – ‘‘ଇଧ, ଭଗିନି, ନଚ୍ଚସ୍ସୂ’’ତି; ନଲାଟିକମ୍ପି ଦେନ୍ତି; ଵିଵିଧମ୍ପି ଅନାଚାରଂ ଆଚରନ୍ତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଵିଵିଧଂ ଅନାଚାରଂ ଆଚରିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଆଚରେୟ୍ୟ, ଯଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମନ୍ତେ ଉରୁଵେଲକସ୍ସପେ ପବ୍ବଜିତେ ସଙ୍ଘସ୍ସ ବହୁଂ ଲୋହଭଣ୍ଡଂ ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘କିଂ ନୁ ଖୋ ଭଗଵତା ଲୋହଭଣ୍ଡଂ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ, କିଂ ଅନନୁଞ୍ଞାତଂ; କିଂ ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ, କିଂ ଅନନୁଞ୍ଞାତଂ; କିଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ, କିଂ ଅନନୁଞ୍ଞାତ’’ନ୍ତି? ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଠପେତ୍ଵା ପହରଣିଂ ସବ୍ବଂ ଲୋହଭଣ୍ଡଂ, ଠପେତ୍ଵା ଆସନ୍ଦିଂ ପଲ୍ଲଙ୍କଂ ଦାରୁପତ୍ତଂ ଦାରୁପାଦୁକଂ ସବ୍ବଂ ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ, ଠପେତ୍ଵା କତକଞ୍ଚ କୁମ୍ଭକାରିକଞ୍ଚ ସବ୍ବଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡ’’ନ୍ତି।

ଖୁଦ୍ଦକଵତ୍ଥୁକ୍ଖନ୍ଧକୋ ପଞ୍ଚମୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ରୁକ୍ଖେ ଥମ୍ଭେ ଚ କୁଟ୍ଟେ ଚ, ଅଟ୍ଟାନେ ଗନ୍ଧସୁତ୍ତିଯା;

ଵିଗଯ୍ହ ମଲ୍ଲକୋ କଚ୍ଛୁ, ଜରା ଚ ପୁଥୁପାଣିକା।

ଵଲ୍ଲିକାପି ଚ ପାମଙ୍ଗୋ, କଣ୍ଠସୁତ୍ତଂ ନ ଧାରଯେ;

କଟି ଓଵଟ୍ଟି କାଯୁରଂ, ହତ୍ଥାଭରଣମୁଦ୍ଦିକା।

ଦୀଘେ କୋଚ୍ଛେ ଫଣେ ହତ୍ଥେ, ସିତ୍ଥା ଉଦକତେଲକେ;

ଆଦାସୁଦପତ୍ତଵଣା, ଆଲେପୋମଦ୍ଦଚୁଣ୍ଣନା।

ଲଞ୍ଛେନ୍ତି ଅଙ୍ଗରାଗଞ୍ଚ, ମୁଖରାଗଂ ତଦୂଭଯଂ;

ଚକ୍ଖୁରୋଗଂ ଗିରଗ୍ଗଞ୍ଚ, ଆଯତଂ ସରବାହିରଂ।

ଅମ୍ବପେସିସକଲେହି, ଅହିଚ୍ଛିନ୍ଦି ଚ ଚନ୍ଦନଂ;

ଉଚ୍ଚାୱଚା ପଉମୂଲା, ସୁୱଣ୍ଣୋ ବହଲା ୱଲୀ।

ଚିତ୍ରା ଦୁସ୍ସତି ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋ, ଉଣ୍ହେ ଭିଜ୍ଜିଂସୁ ମିଡ୍ଢିଯା;

ପରିଭଣ୍ଡଂ ତିଣଂ ଚୋଳଅଂ, ମାଲଂ କୁଣ୍ଡୋଲିକାଯ ଚ।

ଥୱିକା ଅଂସବଦ୍ଧଞ୍ଚ, ତଥା ବନ୍ଧନସୁତ୍ତକା;

ଖିଲେ ମଞ୍ଚେ ଚ ପୀଠେ ଚ, ଅଙ୍କେ ଛତ୍ତେ ପଣାମନା।

ତୁମ୍ବଘଟିଛୱସୀସଂ, ଚଲକାନି ପଟିଗ୍ଗହୋ;

ୱିପ୍ଫାଲିଦଣ୍ଡସୋୱଣ୍ଣଂ, ପତ୍ତେ ପେସି ଚ ନାଳିକା।

କିଣ୍ଣସତ୍ତୁ ସରିତଞ୍ଚ, ମଧୁସିତ୍ଥଂ ସିପାଟିକଂ;

ୱିକଣ୍ଣଂ ବନ୍ଧିୱିସମଂ, ଛମାଜିରପହୋତି ଚ।

କଠିନଙ୍କଂ ମୋଘସୁତ୍ତଞ୍ଚ, ଅଧୋତଲ୍ଲଂ ଉପାହନା;

ଅଙ୍ଗୁଲେ ପଟିଗ୍ଗହଞ୍ଚ, ୱିତ୍ଥକଂ ଥୱିକବନ୍ଧକା।

ଅଜ୍ଝୋକାସେ ନୀଚୱତ୍ଥୁ, ଚଯୋ ଚାପି ୱିହଞ୍ଞରେ;

ପରିପତି ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ, ଉଲ୍ଲିତ୍ତଅୱଲିତ୍ତକଂ।

ସେତଂ କାଳଅକୱଣ୍ଣଞ୍ଚ, ପରିକମ୍ମଞ୍ଚ ଗେରୁକଂ;

ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ, ମକରଦନ୍ତକପାଟିକଂ।

ଚୀୱରୱଂସଂ ରଜ୍ଜୁଞ୍ଚ, ଅନୁଞ୍ଞାସି ୱିନାଯକୋ;

ଉକ୍ଖିତ୍ୱା ପକ୍କମନ୍ତି ଚ, କଥିନଂ ପରିଭିଜ୍ଜତି।

ୱିନିୱେଠିଯତି କୁଟ୍ଟେପି, ପତ୍ତେନାଦାଯ ଗଚ୍ଛରେ;

ଥୱିକା ବନ୍ଧସୁତ୍ତଞ୍ଚ, ବନ୍ଧିତ୍ୱା ଚ ଉପାହନା।

ଉପାହନତ୍ଥୱିକଞ୍ଚ, ଅଂସବଦ୍ଧଞ୍ଚ ସୁତ୍ତକଂ;

ଉଦକାକପ୍ପିଯଂ ମଗ୍ଗେ, ପରିସ୍ସାୱନଚୋଳଅକଂ।

ଧମ୍ମକରଣଂ ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ, ୱେସାଲିଂ ଅଗମା ମୁନି;

ଦଣ୍ଡଂ ଓତ୍ଥରକଂ ତତ୍ଥ, ଅନୁଞ୍ଞାସି ପରିସ୍ସାୱନଂ।

ମକସେହି ପଣୀତେନ, ବହ୍ୱାବାଧା ଚ ଜୀୱକୋ;

ଚଙ୍କମନଜନ୍ତାଘରଂ , ୱିସମେ ନୀଚୱତ୍ଥୁକୋ।

ତୟୋ ଚୟେ ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି, ସୋପାନାଲମ୍ବୱେଦିକଂ;

ଅଜ୍ଝୋକାସେ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ, ଉଲ୍ଲିତ୍ତଅୱଲିତ୍ତକଂ।

ସେତକଂ କାଠଅୱଣ୍ଣଞ୍ଚ, ପରିକମ୍ମଞ୍ଚ ଗେରୁକଂ;

ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ, ମକରଦନ୍ତକପାଟିକଂ।

ୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁଞ୍ଚ, ଉଚ୍ଚଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୁକଂ କରେ;

ଚୟୋ ସୋପାନବାହଞ୍ଚ, କୱାଟଂ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟଂ।

ଉଦୁକ୍ଖଲୁତ୍ତରପାସକଂ, ୱଟ୍ଟିଞ୍ଚ କପିସୀସକଂ;

ସୂଚିଘଟିତାଠଅଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ, ଆୱିଞ୍ଛନଞ୍ଚ ରଜ୍ଜୁକଂ।

ମଣ୍ଡଲଂ ଧୂମନେତ୍ତଞ୍ଚ, ମଜ୍ଝେ ଚ ମୁଖମତ୍ତିକା;

ଦୋଣି ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧା ଦହତି, ଉଦକଟ୍ଠାନଂ ସରାୱକଂ।

ନ ସେଦେତି ଚ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ, ଧୋୱି ନିଦ୍ଧମନଂ କରେ;

ପୀଠଞ୍ଚ କୋଟ୍ଠକେ କମ୍ମଂ, ମରୁମ୍ବା ସିଲା ନିଦ୍ଧମନଂ।

ନଗ୍ଗା ଛମାୟ ୱସ୍ସନ୍ତେ, ପଟିଚ୍ଛାଦୀ ତୟୋ ତହିଂ;

ଉଦପାନଂ ଲୁଜ୍ଜତି ନୀଚଂ, ୱଲ୍ଲିୟା କାୟବନ୍ଧନେ।

ତୁଲଂ କଟକଟଂ ଚକ୍କଂ, ବହୂ ଭିଜ୍ଜନ୍ତି ଭାଜନା;

ଲୋହଦାରୁଚମ୍ମଖଣ୍ଡଂ, ସାଲାତିଣାପିଧାନି ଚ।

ଦୋଣିଚନ୍ଦନି ପାକାରଂ, ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ନିଦ୍ଧମନେନ ଚ;

ସୀତିଗତଂ ପୋକ୍ଖରଣିଂ, ପୁରାଣଞ୍ଚ ନିଲ୍ଲେଖଣଂ।

ଚାତୁମାସଂ ସୟନ୍ତି ଚ, ନମତକଞ୍ଚ [ଗନ୍ଧପୁପ୍ଫଂ (ସ୍ୟା।)] ନଧିଟ୍ଠହେ;

ଆସିତ୍ତକଂ ମଞ୍ଚଓରିକଂ, ଭୁଞ୍ଜନ୍ତେକଂ ତୁଓଙ୍କେସ୍ସୁଂ।

ୱଡ୍ଢୋ ବୋଧି ନ ଅକ୍କମି, ଘଟଂ କତକସମ୍ମଜ୍ଜନି;

ସକ୍ଖରଂ କଥଲଞ୍ଚେୱ, ଫେଣକଂ ପାଦଘଂସନୀ।

ୱିଧୂପନଂ ତାଲୱଣ୍ଟଂ, ମକସଞ୍ଚାପି ଚାମରୀ;

ଛତ୍ତଂ ୱିନା ଚ ଆରାମେ, ତଯୋ ସିକ୍କାଯ ସମ୍ମୁତି।

ରୋମସିଜ୍ଝା ନଖା ଦୀଘା, ଛିନ୍ଦନ୍ତଙ୍ଗୁଲିକା ଦୁକ୍ଖା;

ସଲୋହିତଂ ପମାଣଞ୍ଚ, ୱୀସତି ଦୀଘକେସତା।

ଖୁରଂ ସିଲଂ ସିପାଟିକଂ, ନମତକଂ ଖୁରଭଣ୍ଡକଂ;

ମସ୍ସୁଂ କପ୍ପେନ୍ତି ୱଡ୍ଢେନ୍ତି, ଗୋଲୋମିଚତୁରସ୍ସକଂ।

ପରିମୁଖଂ ଅଡ୍ଢଦୁକଞ୍ଚ, ଦାଠିସମ୍ବାଧସଂହରେ;

ଆବାଧା କତ୍ତରିୱଣୋ, ଦୀଘଂ ସକ୍ଖରିକାଯ ଚ।

ପଲିତଂ ଥକିତଂ ଉଚ୍ଚା, ଲୋହଭଣ୍ଡଞ୍ଜନୀ ସହ;

ପଲ୍ଲତ୍ଥିକଞ୍ଚ ଆଯୋଗୋ, ୱଟଂ ସଲାକବନ୍ଧନଂ।

କଲାବୁକଂ ଦେଡ୍ଡୁଭକଂ, ମୁରଜଂ ମଦ୍ଦୱୀଣକଂ;

ପଟ୍ଟିକା ସୂକରନ୍ତଞ୍ଚ, ଦସା ମୁରଜୱେଣିକା;

ଅନ୍ତୋ ସୋଭଂ ଗୁଣକଞ୍ଚ, ପୱନନ୍ତୋପି ଜୀରତି।

ଗଣ୍ଠିକା ଉଚ୍ଚାୱଚଞ୍ଚ, ଫଲକନ୍ତେପି ଓଗାହେ;

ଗିହିୱତ୍ଥଂ ହତ୍ଥିସୋଣ୍ଡଂ, ମଚ୍ଛକଂ ଚତୁକଣ୍ଣକଂ।

ତାଲୱଣ୍ଟଂ ସତୱଲି, ଗିହିପାରୁତପାରୁପଂ;

ସଂୱେଲ୍ଲି ଉଭତୋକାଜଂ, ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଆକୋଟନେ।

କଣ୍ଠେ ୱିଲଗ୍ଗଂ ଦାଯଞ୍ଚ, ପଟଗ୍ଗି ରୁକ୍ଖହତ୍ଥିନା;

ଯମେଳେ ଲୋକାଯତକଂ, ପରିଯାପୁଣିଂସୁ ୱାଚଯୁଂ।

ତିରଚ୍ଛାନକଥା ୱିଜ୍ଜା, ଖିପି ମଙ୍ଗଲଂ ଖାଦି ଚ;

ୱାତାବାଧୋ ଦୁସ୍ସତି ଚ, ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋ ଦୁକ୍ଖପାଦୁକା।

ହିରିଯନ୍ତି ପାରୁଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋ, ତହଂ ତହଂ କରୋନ୍ତି ଚ;

ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋ କୂପଂ ଲୁଜନ୍ତି, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁ ଚଯେନ ଚ।

ସୋପାନାଲମ୍ବନବାହା ଅନ୍ତେ, ଦୁକ୍ଖଞ୍ଚ ପାଦୁକା;

ବହିଦ୍ଧା ଦୋଣି କଟ୍ଠଞ୍ଚ, ପିଠରୋ ଚ ଅପାରୁତୋ।

ୱଚ୍ଚକୁଟିଂ କୱାଟଞ୍ଚ, ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟମେୱ ଚ;

ଉଦୁକ୍ଖଲୁତ୍ତରପାସୋ, ୱଟିଞ୍ଚ କପିସୀସକଂ।

ସୂଚିଘଟିତାଠଅଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ, ଆୱିଞ୍ଛନଚ୍ଛିଦ୍ଦମେୱ ଚ;

ରଜ୍ଜୁ ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ, ସେତୱଣ୍ଣଞ୍ଚ କାଠଅକଂ।

ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ, ମକରଂ ପଞ୍ଚପଟିକଂ;

ଚୀୱରୱଂସଂ ରଜ୍ଜୁଞ୍ଚ, ଜରାଦୁକ୍ଖଲପାକାରଂ।

କୋଟ୍ଠକେ ଚାପି ତଥେୱ, ମରୁମ୍ବଂ ପଦରସିଲା;

ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ନିଦ୍ଧମନଂ, କୁମ୍ଭିଞ୍ଚାପି ସରାୱକଂ।

ଦୁକ୍ଖଂ ହିରି ଅପିଧାନଂ, ଅନାଚାରଞ୍ଚ ଆଚରୁଂ;

ଲୋହଭଣ୍ଡଂ ଅନୁଞ୍ଞାସି, ଠପଯିତ୍ୱା ପହରଣିଂ।

ଠପଯିତ୍ୱା ସନ୍ଦିପଲ୍ଲଙ୍କଂ, ଦାରୁପତ୍ତଞ୍ଚ ପାଦୁକଂ;

ସବ୍ବଂ ଦାରୁମଯଂ ଭଣ୍ଡଂ, ଅନୁଞ୍ଞାସି ମହାମୁନି।

କତକଂ କୁମ୍ଭକାରଞ୍ଚ, ଠପଯିତ୍ୱା ତଥାଗତୋ;

ସବ୍ବମ୍ପି ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ, ଅନୁଞ୍ଞାସି ଅନୁକମ୍ପକୋ।

ଯସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ନିଦ୍ଦେସୋ, ପୁରିମେନ ଯଦି ସମଂ;

ତମ୍ପି ସଂଖିତ୍ତଂ ଉଦ୍ଦାନେ, ନଯତୋ ତଂ ୱିଜାନିଯା।

ଏୱଂ ଦସସତା ୱତ୍ଥୂ, ୱିନଯେ ଖୁଦ୍ଦକୱତ୍ଥୁକେ;

ସଦ୍ଧମ୍ମଟ୍ଠିତିକୋ ଚେୱ, ପେସଲାନଞ୍ଚନୁଗ୍ଗହୋ।

ସୁସିକ୍ଖିତୋ ୱିନଯଧରୋ, ହିତଚିତ୍ତୋ ସୁପେସଲୋ;

ପଦୀପକରଣୋ ଧୀରୋ, ପୂଜାରହୋ ବହୁସ୍ସୁତୋତି।

ଖୁଦ୍ଦକଓତ୍ଥୁକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ସେନାସନକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ପଠମଭାଣୱାରୋ

ୱିହାରାନୁଜାନନଂ

୨୯୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସେନାସନଂ ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି। ତେ ଚ ଭିକ୍ଖୂ ତହଂ ତହଂ ୱିହରନ୍ତି – ଅରଞ୍ଞେ, ରୁକ୍ଖମୂଲେ, ପବ୍ବତେ, କନ୍ଦରାଯଂ, ଗିରିଗୁହାଯଂ, ସୁସାନେ, ୱନପତ୍ଥେ, ଅବ୍ଭୋକାସେ, ପଲାଲପୁଞ୍ଜେ। ତେ କାଲସ୍ସେୱ ତତୋ ତତୋ ଉପନିକ୍ଖମନ୍ତି – ଅରଞ୍ଞା ରୁକ୍ଖମୂଲା ପବ୍ବତା କନ୍ଦରା ଗିରିଗୁହା ସୁସାନା ୱନପତ୍ଥା ଅବ୍ଭୋକାସା ପଲାଲପୁଞ୍ଜା, ପାସାଦିକେନ ଅଭିକ୍କନ୍ତେନ ପଟିକ୍କନ୍ତେନ, ଆଲୋକିତେନ ୱିଲୋକିତେନ, ସମିଞ୍ଜିତେନ ପସାରିତେନ, ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୂ, ଇରିଯାପଥସମ୍ପନ୍ନା। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ [ସେଟ୍ଠି (କ।)] କାଲସ୍ସେୱ ଉଯ୍ଯାନଂ ଅଗମାସି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ତେ ଭିକ୍ଖୂ କାଲସ୍ସେୱ ତତୋ ତତୋ ଉପନିକ୍ଖମନ୍ତେ – ଅରଞ୍ଞା ରୁକ୍ଖମୂଲା ପବ୍ବତା କନ୍ଦରା ଗିରିଗୁହା ସୁସାନା ୱନପତ୍ଥା ଅବ୍ଭୋକାସା ପଲାଲପୁଞ୍ଜା, ପାସାଦିକେନ ଅଭିକ୍କନ୍ତେନ ପଟିକ୍କନ୍ତେନ, ଆଲୋକିତେନ ୱିଲୋକିତେନ, ସମିଞ୍ଜିତେନ ପସାରିତେନ, ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୂ, ଇରିଯାପଥସମ୍ପନ୍ନେ। ଦିସ୍ୱାନସ୍ସ ଚିତ୍ତଂ ପସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ଯେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସଚାହଂ, ଭନ୍ତେ, ୱିହାରେ କାରାପେଯ୍ଯଂ, ୱସେଯ୍ଯାଥ ମେ ୱିହାରେସୂ''ତି? ''ନ ଖୋ, ଗହପତି, ଭଗୱତା ୱିହାରା ଅନୁଞ୍ଞାତା''ତି। ''ତେନ ହି, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱନ୍ତଂ ପଟିପୁଚ୍ଛିତ୍ୱା ମମ ଆରୋଚେଯ୍ଯାଥା''ତି। ''ଏୱଂ ଗହପତୀ''ତି ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନା ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ରାଜଗହକୋ, ଭନ୍ତେ, ସେଟ୍ଠୀ ୱିହାରେ କାରାପେତୁକାମୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଅମ୍ହେହି [ଭନ୍ତେ (ସୀ। କ।)] ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଲେଣାନି [ପଞ୍ଚ ସେନାସନାନି (ସ୍ଯା।)] – ୱିହାରଂ, ଅଡ୍ଢଯୋଗଂ, ପାସାଦଂ, ହମ୍ମିଯଂ, ଗୁହ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ରାଜଗହକଂ ସେଟ୍ଠିଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଅନୁଞ୍ଞାତା ଖୋ, ଗହପତି, ଭଗୱତା ୱିହାରା; ଯସ୍ସଦାନି କାଲଂ ମଞ୍ଞସୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ଏକାହେନେୱ ସଟ୍ଠିୱିହାରେ ପତିଟ୍ଠାପେସି। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ତେ ସଟ୍ଠିୱିହାରେ ପରିଯୋସାପେତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଧିୱାସେତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ସ୍ୱାତନାଯ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନା''ତି। ଅଧିୱାସେସି ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀଭାୱେନ। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ଭଗୱତୋ ଅଧିୱାସନଂ ୱିଦିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି।

ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ତସ୍ସା ରତ୍ତିଯା ଅଚ୍ଚଯେନ ପଣୀତଂ ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ପଟିଯାଦାପେତ୍ୱା ଭଗୱତୋ କାଲଂ ଆରୋଚାପେସି – ''କାଲୋ, ଭନ୍ତେ, ନିଟ୍ଠିତଂ ଭତ୍ତ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ଯେନ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ନିୱେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପଣୀତେନ ଖାଦନୀଯେନ ଭୋଜନୀଯେନ ସହତ୍ଥା ସନ୍ତପ୍ପେତ୍ୱା ସମ୍ପୱାରେତ୍ୱା, ଭଗୱନ୍ତଂ ଭୁତ୍ତାୱିଂ ଓନୀତପତ୍ତପାଣିଂ, ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଏତେ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଟ୍ଠିୱିହାରା ପୁଞ୍ଞତ୍ଥିକେନ ସଗ୍ଗତ୍ଥିକେନ କାରାପିତା। କଥାହଂ, ଭନ୍ତେ, ତେସୁ ୱିହାରେସୁ ପଟିପଜ୍ଜାମୀ''ତି? ''ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, ଗହପତି, ତେ ସଟ୍ଠିୱିହାରେ ଆଗତାନାଗତସ୍ସ ଚାତୁଦ୍ଦିସସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତିଟ୍ଠାପେହୀ''ତି। ''ଏୱଂ ଭନ୍ତେ''ତି ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ଭଗୱତୋ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ତେ ସଟ୍ଠିୱିହାରେ ଆଗତାନାଗତସ୍ସ ଚାତୁଦ୍ଦିସସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତିଟ୍ଠାପେସି।

୨୯୫। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରାଜଗହକଂ ସେଟ୍ଠିଂ ଇମାହି ଗାଥାହି ଅନୁମୋଦି –

''ସୀତଂ ଉଣ୍ହଂ ପଟିହନ୍ତି [ପଟିହନତି (କ।)], ତତୋ ୱାଳମିଗାନି ଚ;

ସରୀସପେ ଚ ମକସେ, ସିସିରେ ଚାପି ୱୁଟ୍ଠିଯୋ।

‘‘ତତୋ ୱାତାତପୋ ଘୋରେ, ସଞ୍ଜାତୋ [ୱାତାତପେ ଘୋରେ, ସଞ୍ଜାତେ (କ॰ ସଦ୍ଦନୀତି)] ପଟିହଞ୍ଞତି;

ଲେଣତ୍ଥଞ୍ଚ ସୁଖତ୍ଥଞ୍ଚ, ଝାୟିତୁଞ୍ଚ ୱିପସ୍ସିତୁଂ।

‘‘ୱିହାରଦାନଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ, ଅଗ୍ଗଂ ବୁଦ୍ଧେନ [ବୁଦ୍ଧେହି (ସ୍ୟା॰)] ୱଣ୍ଣିତଂ;

ତସ୍ମା ହି ପଣ୍ଡିତୋ, ପୋସୋ ସମ୍ପସ୍ସଂ ଅତ୍ଥମତ୍ତନୋ।

‘‘ୱିହାରେ କାରୟେ ରମ୍ମେ, ୱାସୟେତ୍ଥ ବହୁସ୍ସୁତେ;

ତେସଂ ଅନ୍ନଞ୍ଚ ପାନଞ୍ଚ, ୱତ୍ଥସେନାସନାନି ଚ;

ଦଦେୟ୍ୟ ଉଜୁଭୂତେସୁ, ୱିପ୍ପସନ୍ନେନ ଚେତସା।

‘‘ତେ ତସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି, ସବ୍ବଦୁକ୍ଖାପନୂଦନଂ;

ୟଂ ସୋ ଧମ୍ମଂ ଇଧଞ୍ଞାୟ, ପରିନିବ୍ବାତି ଅନାସୱୋ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରାଜଗହକଂ ସେଟ୍ଠିଂ ଇମାହି ଗାଥାହି ଅନୁମୋଦିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ପକ୍କାମି।

୨୯୬। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ମନୁସ୍ସା – ‘‘ଭଗୱତା କିର ୱିହାରା ଅନୁଞ୍ଞାତା’’ତି ସକ୍କଚ୍ଚଂ [ତେ ସକ୍କଚ୍ଚଂ (ସ୍ୟା॰ କଂ॰)] ୱିହାରେ କାରାପେନ୍ତି। ତେ ୱିହାରା ଅକୱାଟକା ହୋନ୍ତି; ଅହୀପି ୱିଚ୍ଛିକାପି ସତପଦିୟୋପି ପୱିସନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୱାଟ’’ନ୍ତି। ଭିତ୍ତିଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ କରିତ୍ୱା ୱଲ୍ଲିୟାପି ରଜ୍ଜୁୟାପି କୱାଟଂ ବନ୍ଧନ୍ତି। ଉନ୍ଦୂରେହିପି ଉପଚିକାହିପି ଖଜ୍ଜନ୍ତି। ଖୟିତବନ୍ଧନାନି କୱାଟାନି ପତନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟଂ ଉଦୁକ୍ଖଲିକଂ ଉତ୍ତରପାସକ’’ନ୍ତି । କୱାଟା ନ ଫୁସୀୟନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱିଞ୍ଛନଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। କୱାଟା ନ ଥକିୟନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିଂ କପିସୀସକଂ ସୂଚିକଂ ଘଟିକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ନ ସକ୍କୋନ୍ତି କୱାଟଂ ଅପାପୁରିତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତାଳଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ। ତୀଣି ତାଳାନି – ଲୋହତାଳଂ, କଟ୍ଠତାଳଂ, ୱିସାଣତାଳ’’ନ୍ତି। ୟେହି [ୟେପି (ସୀ॰ ସ୍ୟା॰)] ତେ ଉଗ୍ଘାଟେତ୍ୱା ପୱିସନ୍ତି [ୱିସାଣତାଳଂ, ୟେହି ତେ ଉଗ୍ଘାଟେତ୍ୱା ପୱିସନ୍ତୀତି (କ॰)], ୱିହାରା ଅଗୁତ୍ତା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୟନ୍ତକଂ ସୂଚିକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ୱିହାରା ତିଣଚ୍ଛଦନା ହୋନ୍ତି; ସୀତକାଲେ ସୀତା, ଉଣ୍ହକାଲେ ଉଣ୍ହା। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ୱିହାରା ଅୱାତପାନକା ହୋନ୍ତି ଅଚକ୍ଖୁସ୍ସା ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧା। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀଣି ୱାତପାନାନି – ୱେଦିକାୱାତପାନଂ, ଜାଲୱାତପାନଂ, ସଲାକୱାତପାନ’’ନ୍ତି। ୱାତପାନନ୍ତରିକାୟ କାଳକାପି ୱଗ୍ଗୁଲିୟୋପି ପୱିସନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱାତପାନଚକ୍କଲିକ’’ନ୍ତି। ଚକ୍କଲିକନ୍ତରିକାୟପି କାଳକାପି ୱଗ୍ଗୁଲିୟୋପି ପୱିସନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱାତପାନକୱାଟକଂ ୱାତପାନଭିସିକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଛମାୟଂ ସୟନ୍ତି। ଗତ୍ତାନିପି ଚୀୱରାନିପି ପଂସୁକିତାନି ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିଣସନ୍ଥାରକ’’ନ୍ତି। ତିଣସନ୍ଥାରକୋ ଉନ୍ଦୂରେହିପି ଉପଚିକାହିପି ଖଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମିଢି’’ନ୍ତି [ମୀଢନ୍ତି (ସୀ॰), ମିଡ୍ଢିନ୍ତି (ସ୍ୟା॰)]। ମିଢିୟା ଗତ୍ତାନି ଦୁକ୍ଖା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ବିଦଲମଞ୍ଚକ’’ନ୍ତି।

ମଞ୍ଚପୀଠାଦିଅନୁଜାନନଂ

୨୯୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସୋସାନିକୋ ମସାରକୋ ମଞ୍ଚୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ମସାରକଂ ମଞ୍ଚ''ନ୍ତି। ମସାରକଂ ପୀଠଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ମସାରକଂ ପୀଠ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସୋସାନିକୋ ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧୋ ମଞ୍ଚୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧଂ ମଞ୍ଚ''ନ୍ତି। ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧଂ ପୀଠଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧଂ ପୀଠ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସୋସାନିକୋ କୁଳୀରପାଦକୋ ମଞ୍ଚୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ , କୁଳୀରପାଦକଂ ମଞ୍ଚ''ନ୍ତି। କୁଳୀରପାଦକଂ ପୀଠଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ , କୁଳୀରପାଦକଂ ପୀଠ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସୋସାନିକୋ ଆହଚ୍ଚପାଦକୋ ମଞ୍ଚୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଓରାଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ମଞ୍ଚ''ନ୍ତି। ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ପୀଠଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ପୀଠ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଆସନ୍ଦିକୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆସନ୍ଦିକ''ନ୍ତି। ଉଚ୍ଚକୋ ଆସନ୍ଦିକୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଚ୍ଚକମ୍ପି ଆସନ୍ଦିକ''ନ୍ତି। ସତ୍ତଙ୍ଗୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସତ୍ତଙ୍ଗ''ନ୍ତି। ଉଚ୍ଚକୋ ସତ୍ତଙ୍ଗୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଚ୍ଚକମ୍ପି ସତ୍ତଙ୍ଗ''ନ୍ତି। ଭଦ୍ଦପୀଠଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭଦ୍ଦପୀଠ''ନ୍ତି। ପୀଠିକା ଉପ୍ପନ୍ନା ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ପୀଠିକ''ନ୍ତି। ଏଳକପାଦକଂ ପୀଠଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଏଳକପାଦକଂ ପୀଠ''ନ୍ତି। ଆମଲକଵଟ୍ଟିକଂ [ଆମଲକଵଣ୍ଟିକଂ (ସ୍ଯା।)] ପୀଠଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆମଲକଵଟ୍ଟିକଂ ପୀଠ''ନ୍ତି। ଫଲକଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଫଲକ''ନ୍ତି। କୋଚ୍ଛଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, କୋଚ୍ଛ''ନ୍ତି। ପଲାଲପୀଠଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ପଲାଲପୀଠ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚେ ମଞ୍ଚେ ସଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଵିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ଵା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଚ୍ଚେ ମଞ୍ଚେ ସଯିତବ୍ବଂ। ଯୋ ସଯେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ନୀଚେ ମଞ୍ଚେ ସଯନ୍ତୋ ଅହିନା ଦଟ୍ଠୋ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ମଞ୍ଚପଟିପାଦକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚେ ମଞ୍ଚପଟିପାଦକେ ଧାରେନ୍ତି, ସହ ମଞ୍ଚପଟିପାଦକେହି ପଵେଧେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଵିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ଵା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଚ୍ଚା ମଞ୍ଚପଟିପାଦକା ଧାରେତବ୍ବା। ଯୋ ଧାରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଟ୍ଠଙ୍ଗୁଲପରମଂ ମଞ୍ଚପଟିପାଦକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସୁତ୍ତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି । ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସୁତ୍ତଂ ମଞ୍ଚଂ ଵେଠେତୁ''ନ୍ତି [ଵେତୁନ୍ତି (ସୀ।)]। ଅଙ୍ଗାନି ବହୁସୁତ୍ତଂ ପରିଯାଦିଯନ୍ତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଙ୍ଗେ ଵିଜ୍ଝିତ୍ଵା ଅଟ୍ଠପଦକଂ ଵେଠେତୁ''ନ୍ତି। ଚୋଳକଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଚିମିଲିକଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ତୂଲିକା

ଉପ୍ପନ୍ନା ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିଜଟେତ୍ୱା ବିବ୍ବୋହନଂ [ବିମ୍ବୋହନଂ (ସୀ। ସ୍ୟା। ବିମ୍ବ + ଓହନଂ)] କାତୁଂ। ତୀଣି ତୂଲାନି – ରୁକ୍ଖତୂଲଂ, ଲତାତୂଲଂ, ପୋଟକିତୂଲ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅଡ୍ଢକାଯିକାନି [ଅଡ୍ଢକାଯିକାନି (କ।)] ବିବ୍ବୋହନାନି ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଡ୍ଢକାଯିକାନି ବିବ୍ବୋହନାନି ଧାରେତବ୍ବାନି। ଯୋ ଧାରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୀସପ୍ପମାଣଂ ବିବ୍ବୋହନଂ କାତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜଗହେ ଗିରଗ୍ଗସମଜ୍ଜୋ ହୋତି। ମନୁସ୍ସା ମହାମତ୍ତାନଂ ଅତ୍ଥାଯ ଭିସିଯୋ ପଟିଯାଦେନ୍ତି – ଉଣ୍ଣଭିସିଂ, ଚୋଳଭିସିଂ, ୱାକଭିସିଂ, ତିଣଭିସିଂ, ପଣ୍ଣଭିସିଂ। ତେ ୱୀତିୱତ୍ତେ ସମଜ୍ଜେ ଛୱିଂ ଉପ୍ପାଟେତ୍ୱା ହରନ୍ତି। ଅଦ୍ଦସାସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ସମଜ୍ଜଟ୍ଠାନେ ବହୁଂ ଉଣ୍ଣମ୍ପି ଚୋଳକମ୍ପି ୱାକମ୍ପି ତିଣମ୍ପି ପଣ୍ଣମ୍ପି ଛଡ୍ଡିତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଭିସିଯୋ – ଉଣ୍ଣଭିସିଂ, ଚୋଳଭିସିଂ, ୱାକଭିସିଂ, ତିଣଭିସିଂ, ପଣ୍ଣଭିସି’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନପରିକ୍ଖାରିକଂ ଦୁସ୍ସଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିସିଂ ଓନନ୍ଧିତୁ’’ନ୍ତି [ଓନଦ୍ଧିତୁଂ (ସ୍ୟା।)]।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ମଞ୍ଚଭିସିଂ ପୀଠେ ସନ୍ଥରନ୍ତି, ପୀଠଭିସିଂ ମଞ୍ଚେ ସନ୍ଥରନ୍ତି। ଭିସିଯୋ ପରିଭିଜ୍ଜନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓନଦ୍ଧମଞ୍ଚଂ [ଓନଦ୍ଧମଞ୍ଚଂ (କ।) ଏୱମୁପରିପି] ଓନଦ୍ଧପୀଠ’’ନ୍ତି। ଉଲ୍ଲୋକଂ ଅକରିତ୍ୱା ସନ୍ଥରନ୍ତି, ହେଟ୍ଠତୋ ନିପତନ୍ତି [ନିପଟନ୍ତି (କ।), ନିପ୍ଫଟନ୍ତି (ସୀ।), ନିପ୍ପାଟେନ୍ତି (ସ୍ୟା।)] …ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଲ୍ଲୋକଂ କରିତ୍ୱା ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ଭିସିଂ ଓନନ୍ଧିତୁ’’ନ୍ତି। ଛୱିଂ ଉପ୍ପାଟେତ୍ୱା ହରନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଫୋସିତୁ’’ନ୍ତି। ହରନ୍ତିଯେୱ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭତ୍ତିକମ୍ମ’’ନ୍ତି। ହରନ୍ତିଯେୱ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ହତ୍ଥଭତ୍ତିକମ୍ମ’’ନ୍ତି। ହରନ୍ତିଯେୱ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ହତ୍ଥଭତ୍ତି’’ନ୍ତି।

ସେତୱଣ୍ଣାଦିଅନୁଜାନନଂ

୨୯୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ତିତ୍ଥିଯାନଂ ସେଯ୍ୟାଯୋ ସେତୱଣ୍ଣା ହୋନ୍ତି, କାଳୱଣ୍ଣକତା ଭୂମି, ଗେରୁକପରିକମ୍ମକତା ଭିତ୍ତି। ବହୂ ମନୁସ୍ସା ସେଯ୍ୟାପେକ୍ଖକା ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିହାରେ ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମ’’ନ୍ତି ।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଫରୁସାଯ ଭିତ୍ତିଯା ସେତୱଣ୍ଣୋ ନ ନିପତତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁସପିଣ୍ଡଂ ଦତ୍ୱା ପାଣିକାଯ ପଟିବାହେତ୍ୱା ସେତୱଣ୍ଣଂ ନିପାତେତୁ’’ନ୍ତି। ସେତୱଣ୍ଣୋ ଅନିବନ୍ଧନୀଯୋ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଣ୍ହମତ୍ତିକଂ ଦତ୍ୱା ପାଣିକାଯ ପଟିବାହେତ୍ୱା ସେତୱଣ୍ଣଂ ନିପାତେତୁ’’ନ୍ତି। ସେତୱଣ୍ଣୋ ଅନିବନ୍ଧନୀଯୋ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇକ୍କାସଂ ପିଟ୍ଠମଦ୍ଦ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଫରୁସାଯ ଭିତ୍ତିଯା ଗେରୁକା ନ ନିପତତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁସପିଣ୍ଡଂ ଦତ୍ୱା ପାଣିକାଯ ପଟିବାହେତ୍ୱା ଗେରୁକଂ ନିପାତେତୁ’’ନ୍ତି। ଗେରୁକା ଅନିବନ୍ଧନୀଯା ହୋତି …ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୁଣ୍ଡକମତ୍ତିକଂ ଦତ୍ୱା ପାଣିକାଯ ପଟିବାହେତ୍ୱା ଗେରୁକଂ ନିପାତେତୁ’’ନ୍ତି। ଗେରୁକା ଅନିବନ୍ଧନୀଯା ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସାସପକୁଟ୍ଟଂ ସିତ୍ଥତେଲକ’’ନ୍ତି। ଅଚ୍ଚୁସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚୋଳକେନ ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧରିତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଫରୁସାଯ ଭୂମିଯା କାଳୱଣ୍ଣୋ ନ ନିପତତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁସପିଣ୍ଡଂ ଦତ୍ୱା ପାଣିକାଯ ପଟିବାହେତ୍ୱା କାଳୱଣ୍ଣଂ ନିପାତେତୁ’’ନ୍ତି। କାଳୱଣ୍ଣୋ ଅନିବନ୍ଧନୀଯୋ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗଣ୍ଡୁମତ୍ତିକଂ ଦତ୍ୱା ପାଣିକାଯ ପଟିବାହେତ୍ୱା କାଳୱଣ୍ଣଂ ନିପାତେତୁ’’ନ୍ତି। କାଳୱଣ୍ଣୋ ଅନିବନ୍ଧନୀଯୋ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇକ୍କାସଂ କସାୱ’’ନ୍ତି।

ପଟିଭାନଚିତ୍ତପଟିକ୍ଖେପଂ

୨୯୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ୱିହାରେ ପଟିଭାନଚିତ୍ତଂ କାରାପେନ୍ତି – ଇତ୍ଥିରୂପକଂ ପୁରିସରୂପକଂ। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିଭାନଚିତ୍ତଂ କାରାପେତବ୍ବଂ – ଇତ୍ଥିରୂପକଂ ପୁରିସରୂପକଂ। ଯୋ କାରାପେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକ''ନ୍ତି।

ଇଟ୍ଠକାଚୟାଦିଅନୁଜାନନଂ

୩୦୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ୱିହାରା ନୀଚୱତ୍ଥୁକା ହୋନ୍ତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିୟ୍ୟନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଚୟୋ ପରିପତତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତୟୋ ଚୟେ – ଇଟ୍ଠକାଚୟଂ, ସିଲାଚୟଂ, ଦାରୁଚୟ''ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୟୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ''ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ୱିହାରା ଆଳକମନ୍ଦା ହୋନ୍ତି । ଭିକ୍ଖୂ ହିରିୟନ୍ତି ନିପଜ୍ଜିତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିରୋକରଣି''ନ୍ତି। ତିରୋକରଣିଂ ଉକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଓଲୋକେନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ , ଅଡ୍ଢକୁଟ୍ଟକ''ନ୍ତି। ଅଡ୍ଢକୁଟ୍ଟକା ଉପରିତୋ ଓଲୋକେନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୟୋ ଗବ୍ଭେ – ସିୱିକାଗବ୍ଭଂ, ନାଳିକାଗବ୍ଭଂ, ହମ୍ମିୟଗବ୍ଭ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଖୁଦ୍ଦକେ ୱିହାରେ ମଜ୍ଝେ ଗବ୍ଭଂ କରୋନ୍ତି। ଉପଚାରୋ ନ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଖୁଦ୍ଦକେ ୱିହାରେ ଏକମନ୍ତଂ ଗବ୍ଭଂ କାତୁଂ, ମହଲ୍ଲକେ ମଜ୍ଝେ''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ୱିହାରସ୍ସ କୁଟ୍ଟପାଦୋ ଜୀରତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି , ଭିକ୍ଖୱେ, କୁଲଙ୍କପାଦକ''ନ୍ତି [କୁଳୁଙ୍କପାଦକନ୍ତି (ସୀ।)]। ୱିହାରସ୍ସ କୁଟ୍ଟୋ ଓୱସ୍ସତି…ପେ…''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିତ୍ତାଣକିଟିକଂ ଉଦ୍ଦସୁଧ''ନ୍ତି [ଉଦ୍ଧାସୁଧନ୍ତି (ସ୍ୟା।)]।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ତିଣଚ୍ଛଦନା ଅହି ଖନ୍ଧେ ପତତି। ସୋ ଭୀତୋ ୱିସ୍ସରମକାସି। ଭିକ୍ଖୂ ଉପଧାୱିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ୱିସ୍ସରମକାସୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିତାନ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ମଞ୍ଚପାଦେପି ପୀଠପାଦେପି ଥୱିକାୟୋ ଲଗ୍ଗେନ୍ତି। ଉନ୍ଦୂରେହିପି ଉପଚିକାହିପି ଖଜ୍ଜନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିତ୍ତିଖିଲଂ ନାଗଦନ୍ତକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ମଞ୍ଚେପି ପୀଠେପି ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ପରିଭିଜ୍ଜିତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିହାରେ ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ''ନ୍ତି ।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ୱିହାରା ଅନାଳିନ୍ଦକା ହୋନ୍ତି ଅପ୍ପଟିସ୍ସରଣା। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଳିନ୍ଦଂ ପଘନଂ ପକୁଟ୍ଟଂ [ପକୁଡ୍ଡଂ (ସୀ।)] ଓସାରକ''ନ୍ତି। ଆଳିନ୍ଦା ପାକଟା ହୋନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ହିରିୟନ୍ତି ନିପଜ୍ଜିତୁଂ…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଂସରଣକିଟିକଂ ଉଗ୍ଘାଟନକିଟିକ''ନ୍ତି।

ଉପଟ୍ଠାନସାଲାଅନୁଜାନନଂ

୩୦୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଭତ୍ତୱିସ୍ସଗ୍ଗଂ କରୋନ୍ତା ସୀତେନପି ଉଣ୍ହେନପି କିଲମନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପଟ୍ଠାନସାଲ''ନ୍ତି। ଉପଟ୍ଠାନସାଲା ନୀଚୱତ୍ଥୁକା ହୋତି , ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିୟ୍ୟତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଚୟୋ ପରିପତତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତୟୋ ଚୟେ – ଇଟ୍ଠକାଚୟଂ, ସିଲାଚୟଂ, ଦାରୁଚୟ''ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୟୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ''ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ''ନ୍ତି। ଉପଟ୍ଠାନସାଲାୟ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…

ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକଂ ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଛମାଯ ଚୀୱରଂ ପତ୍ଥରନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ପଂସୁକିତଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। ପାନୀଯଂ ଓତପ୍ପତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାନୀଯସାଲଂ ପାନୀଯମଣ୍ଡପ’’ନ୍ତି। ପାନୀଯସାଲା ନୀଚୱତ୍ଥୁକା ହୋତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ୟତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ’’ନ୍ତି। ପାନୀଯସାଲାଯ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକଂ ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। ପାନୀଯଭାଜନଂ ନ ସଂୱିଜ୍ଜତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାନୀଯସଙ୍ଖଂ ପାନୀଯସରାୱକ’’ନ୍ତି।

ପାକାରାଦିଅନୁଜାନନଂ

୩୦୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱିହାରା ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତା ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିକ୍ଖିପିତୁଂ ତଯୋ ପାକାରେ – ଇଟ୍ଠକାପାକାରଂ, ସିଲାପାକାରଂ, ଦାରୁପାକାର’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୋଟ୍ଠକ’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକୋ ନୀଚୱତ୍ଥୁକୋ ହୋତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ୟତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକସ୍ସ କୱାଟଂ ନ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୱାଟଂ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟଂ ଉଦୁକ୍ଖଲିକଂ ଉତ୍ତରପାସକଂ ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିଂ କପିସୀସକଂ ସୂଚିକଂ ଘଟିକଂ ତାଳଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକେ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ପରିୱେଣଂ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମରୁମ୍ବଂ ଉପକିରିତୁ’’ନ୍ତି। ନ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ , ପଦରସିଲଂ ନିକ୍ଖିପିତୁ’’ନ୍ତି। ଉଦକଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକନିଦ୍ଧମନ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ପରିୱେଣେ ତହଂ ତହଂ ଅଗ୍ଗିଟ୍ଠାନଂ କରୋନ୍ତି। ପରିୱେଣଂ ଉକ୍ଲାପଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକମନ୍ତଂ ଅଗ୍ଗିସାଲଂ କାତୁ’’ନ୍ତି । ଅଗ୍ଗିସାଲା ନୀଚୱତ୍ଥୁକା ହୋତି, ଉଦକେନ ଓତ୍ଥରିଯ୍ୟତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଚ୍ଚୱତ୍ଥୁକଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ଚଯୋ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚିନିତୁଂ ତଯୋ ଚଯେ – ଇଟ୍ଠକାଚଯଂ, ସିଲାଚଯଂ, ଦାରୁଚଯ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ୱିହଞ୍ଞନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଯୋ ସୋପାନେ – ଇଟ୍ଠକାସୋପାନଂ, ସିଲାସୋପାନଂ, ଦାରୁସୋପାନ’’ନ୍ତି। ଆରୋହନ୍ତା ପରିପତନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଲମ୍ବନବାହ’’ନ୍ତି। ଅଗ୍ଗିସାଲାଯ କୱାଟଂ ନ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୱାଟଂ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟଂ ଉଦୁକ୍ଖଲିକଂ ଉତ୍ତରପାସକଂ ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିଂ କପିସୀସକଂ ସୂଚିକଂ ଘଟିକଂ ତାଳଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ଆୱିଞ୍ଛନରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି। ଅଗ୍ଗିସାଲାଯ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକଂ ଚୀୱରୱଂସଂ ଚୀୱରରଜ୍ଜୁ’’ନ୍ତି।

ଆରାମପରିକ୍ଖେପଅନୁଜାନନଂ

୩୦୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆରାମୋ ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତୋ ହୋତି। ଅଜକାପି ପସୁକାପି ଉପରୋପେ ୱିହେଠେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିକ୍ଖିପିତୁଂ ତଯୋ ୱାଟେ – ୱେଳୁୱାଟଂ, କଣ୍ଟକୱାଟଂ [ୱଟେ ୱେଳୁୱଟଂ କଣ୍ଟକୱଟଂ (ସ୍ୟା।)], ପରିଖ’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକୋ ନ ହୋତି। ତଥେୱ ଅଜକାପି ପସୁକାପି ଉପରୋପେ ୱିହେଠେନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୋଟ୍ଠକଂ ଅପେସିଂ ଯମକକୱାଟଂ ତୋରଣଂ ପଲିଘ’’ନ୍ତି। କୋଟ୍ଠକେ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ ପରିପତତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଓଗୁମ୍ଫେତ୍ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ କାତୁଂ – ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକ’’ନ୍ତି। ଆରାମୋ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲୋ ହୋତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମରୁମ୍ବଂ ଉପକିରିତୁ’’ନ୍ତି। ନ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଦରସିଲଂ ନିକ୍ଖିପିତୁ’’ନ୍ତି। ଉଦକଂ

ସନ୍ତିଟ୍ଠତି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ଉଦକନିଦ୍ଧମନ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ସୁଧାମତ୍ତିକାଲେପନଂ ପାସାଦଂ କାରେତୁକାମୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘କିଂ ନୁ ଖୋ ଭଗଵତା ଛଦନଂ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ, କିଂ ଅନନୁଞ୍ଞାତ’’ନ୍ତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ପଞ୍ଚ ଛଦନାନି – ଇଟ୍ଠକାଛଦନଂ, ସିଲାଛଦନଂ, ସୁଧାଛଦନଂ, ତିଣଚ୍ଛଦନଂ, ପଣ୍ଣଚ୍ଛଦନ’’ନ୍ତି।

ପଠମଭାଣଵାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୨। ଦୁତିଯଭାଣଵାରୋ

ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଵତ୍ଥୁ

୩୦୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ଭଗିନିପତିକୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ରାଜଗହଂ ଅଗମାସି କେନଚିଦେଵ କରଣୀଯେନ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜଗହକେନ ସେଟ୍ଠିନା ସ୍ଵାତନାଯ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ଦାସେ ଚ କମ୍ମକାରେ [କମ୍ମକରେ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଚ ଆଣାପେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭଣେ, କାଲସ୍ସେଵ ଉଟ୍ଠାଯ ଯାଗୁଯୋ ପଚଥ, ଭତ୍ତାନି ପଚଥ, ସୂପାନି ସମ୍ପାଦେଥ, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗାନି ସମ୍ପାଦେଥା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ‘‘ପୁବ୍ବେ ଖ୍ଵାଯଂ ଗହପତି ମଯି ଆଗତେ ସବ୍ବକିଚ୍ଚାନି ନିକ୍ଖିପିତ୍ଵା ମମଞ୍ଞେଵ ସଦ୍ଧିଂ ପଟିସମ୍ମୋଦତି। ସୋଦାନାଯଂ ଵିକ୍ଖିତ୍ତରୂପୋ ଦାସେ ଚ କମ୍ମକାରେ ଚ ଆଣାପେସି – ‘ତେନ ହି, ଭଣେ, କାଲସ୍ସେଵ ଉଟ୍ଠାଯ ଯାଗୁଯୋ ପଚଥ, ଭତ୍ତାନି ପଚଥ, ସୂପାନି ସମ୍ପାଦେଥ, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗାନି ସମ୍ପାଦେଥା’ତି। କିଂ ନୁ ଖୋ ଇମସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ଆଵାହୋ ଵା ଭଵିସ୍ସତି, ଵିଵାହୋ ଵା ଭଵିସ୍ସତି, ମହାଯଞ୍ଞୋ ଵା ପଚ୍ଚୁପଟ୍ଠିତୋ , ରାଜା ଵା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ନିମନ୍ତିତୋ ସ୍ଵାତନାଯ ସଦ୍ଧିଂ ବଲକାଯେନା’’ତି?

ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ଦାସେ ଚ କମ୍ମକାରେ ଚ ଆଣାପେତ୍ଵା ଯେନ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଅନାଥପିଣ୍ଡିକେନ ଗହପତିନା ସଦ୍ଧିଂ ପଟିସମ୍ମୋଦିତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ରାଜଗହକଂ ସେଟ୍ଠିଂ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ପୁବ୍ବେ ଖୋ ତ୍ଵଂ, ଗହପତି, ମଯି ଆଗତେ ସବ୍ବକିଚ୍ଚାନି ନିକ୍ଖିପିତ୍ଵା ମମଞ୍ଞେଵ ସଦ୍ଧିଂ ପଟିସମ୍ମୋଦସି। ସୋଦାନି ତ୍ଵଂ ଵିକ୍ଖିତ୍ତରୂପୋ ଦାସେ ଚ କମ୍ମକାରେ ଚ ଆଣାପେସି – ‘ତେନ ହି, ଭଣେ, କାଲସ୍ସେଵ ଉଟ୍ଠାଯ ଯାଗୁଯୋ ପଚଥ, ଭତ୍ତାନି ପଚଥ, ସୂପାନି ସମ୍ପାଦେଥ, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗାନି ସମ୍ପାଦେଥା’ତି। କିଂ ନୁ ଖୋ ତେ, ଗହପତି, ଆଵାହୋ ଵା ଭଵିସ୍ସତି, ଵିଵାହୋ ଵା ଭଵିସ୍ସତି, ମହାଯଞ୍ଞୋ ଵା ପଚ୍ଚୁପଟ୍ଠିତୋ, ରାଜା ଵା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ନିମନ୍ତିତୋ ସ୍ଵାତନାଯ ସଦ୍ଧିଂ ବଲକାଯେନା’’ତି? ‘‘ନ ମେ, ଗହପତି, ଆଵାହୋ ଵା ଭଵିସ୍ସତି, ନାପି ଵିଵାହୋ ଵା ଭଵିସ୍ସତି, ନାପି ରାଜା ଵା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ନିମନ୍ତିତୋ ସ୍ଵାତନାଯ ସଦ୍ଧିଂ ବଲକାଯେନ; ଅପି ଚ ମେ ମହାଯଞ୍ଞୋ ପଚ୍ଚୁପଟ୍ଠିତୋ; ସ୍ଵାତନାଯ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ’’ତି। ‘‘ବୁଦ୍ଧୋତି ତ୍ଵଂ, ଗହପତି, ଵଦେସୀ’’ତି? ‘‘ବୁଦ୍ଧୋ ତ୍ୟାହଂ, ଗହପତି, ଵଦାମୀ’’ତି। ‘‘ବୁଦ୍ଧୋତି ତ୍ଵଂ, ଗହପତି, ଵଦେସୀ’’ତି? ‘‘ବୁଦ୍ଧୋ ତ୍ୟାହଂ, ଗହପତି, ଵଦାମୀ’’ତି। ‘‘ବୁଦ୍ଧୋତି ତ୍ଵଂ, ଗହପତି, ଵଦେସୀ’’ତି? ‘‘ବୁଦ୍ଧୋ ତ୍ୟାହଂ, ଗହପତି, ଵଦାମୀ’’ତି। ‘‘ଘୋସୋପି ଖୋ ଏସୋ, ଗହପତି, ଦୁଲ୍ଲଭୋ ଲୋକସ୍ମିଂ ଯଦିଦଂ – ବୁଦ୍ଧୋ ବୁଦ୍ଧୋତି। ସକ୍କା ନୁ ଖୋ, ଗହପତି, ଇମଂ କାଲଂ ତଂ ଭଗଵନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯ ଉପସଙ୍କମିତୁଂ ଅରହନ୍ତଂ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧ’’ନ୍ତି? ‘‘ଅକାଲୋ ଖୋ, ଗହପତି, ଇମଂ କାଲଂ ତଂ ଭଗଵନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯ ଉପସଙ୍କମିତୁଂ ଅରହନ୍ତଂ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧଂ। ସ୍ଵେଦାନି ତ୍ଵଂ କାଲେନ ତଂ ଭଗଵନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯ ଉପସଙ୍କମିସ୍ସସି ଅରହନ୍ତଂ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି – ସ୍ଵେଦାନାହଂ କାଲେନ ତଂ ଭଗଵନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯ ଉପସଙ୍କମିସ୍ସାମି ଅରହନ୍ତଂ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧନ୍ତି – ବୁଦ୍ଧଗତାଯ ସତିଯା ନିପଜ୍ଜିତ୍ଵା ରତ୍ତିଯା ସୁଦଂ ତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ ଵୁଟ୍ଠାସି ପଭାତଂ ମଞ୍ଞମାନୋ।

୩୦୫।[ସଂ। ନି। ୧।୨୪୨] ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଯେନ ସିଵକଦ୍ଵାରଂ [ସୀଵଦ୍ଵାରଂ (ସୀ।), ସୀତଵନଦ୍ଵାରଂ (ସ୍ଯା।)] ତେନୁପସଙ୍କମି। ଅମନୁସ୍ସା ଦ୍ଵାରଂ ଵିଵରିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ନଗରମ୍ହା ନିକ୍ଖନ୍ତସ୍ସ ଆଲୋକୋ ଅନ୍ତରଧାଯି, ଅନ୍ଧକାରୋ ପାତୁରହୋସି, ଭଯଂ ଛମ୍ଭିତତ୍ତଂ ଲୋମହଂସୋ ଉଦପାଦି; ତତୋଵ ପୁନ ନିଵତ୍ତିତୁକାମୋ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସିଵକୋ [ସୀଵକୋ (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଯକ୍ଖୋ ଅନ୍ତରହିତୋ ସଦ୍ଦମନୁସ୍ସାଵେସି –

‘‘ସତଂ ହତ୍ଥୀ ସତଂ ଅସ୍ସା, ସତଂ ଅସ୍ସତରୀରଥା;

ସତଂ କଞ୍ଞାସହସ୍ସାନି, ଆମୁକ୍କମଣିକୁଣ୍ଡଲା;

ଏକସ୍ସ ପଦୱୀତିହାରସ୍ସ, କଲଂ ନାଗ୍ଘନ୍ତି ସୋଳସିଂ [ସୋଳସିନ୍ତି (ସୀ। କ।)]।

''ଅଭିକ୍କମ ଗହପତି ଅଭିକ୍କମ ଗହପତି;

ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ ତେ ସେୟ୍ୟୋ ନୋ ପଟିକ୍କନ୍ତ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ଅନ୍ଧକାରୋ ଅନ୍ତରଧାୟି, ଆଲୋକୋ ପାତୁରହୋସି। ଯଂ ଅହୋସି ଭଯଂ ଛମ୍ଭିତତ୍ତଂ ଲୋମହଂସୋ ସୋ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ...ପେ... ତତିଯମ୍ପି ଖୋ...ପେ... ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ଆଲୋକୋ ଅନ୍ତରଧାୟି, ଅନ୍ଧକାରୋ ପାତୁରହୋସି, ଭଯଂ ଛମ୍ଭିତତ୍ତଂ ଲୋମହଂସୋ ଉଦପାଦି, ତତୋୱ ପୁନ ନିୱତ୍ତିତୁକାମୋ ଅହୋସି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ସିୱକୋ ଯକ୍ଖୋ ଅନ୍ତରହିତୋ ସଦ୍ଦମନୁସ୍ସାୱେସି –

''ସତଂ ହତ୍ଥୀ ସତଂ ଅସ୍ସା, ସତଂ ଅସ୍ସତରୀରଥା;

ସତଂ କଞ୍ଞାସହସ୍ସାନି, ଆମୁକ୍କମଣିକୁଣ୍ଡଲା;

ଏକସ୍ସ ପଦୱୀତିହାରସ୍ସ, କଲଂ ନାଗ୍ଘନ୍ତି ସୋଳସିଂ।

''ଅଭିକ୍କମ ଗହପତି ଅଭିକ୍କମ ଗହପତି,

ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ ତେ ସେୟ୍ୟୋ ନୋ ପଟିକ୍କନ୍ତ''ନ୍ତି।

ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ଅନ୍ଧକାରୋ ଅନ୍ତରଧାୟି , ଆଲୋକୋ ପାତୁରହୋସି, ଯଂ ଅହୋସି ଭଯଂ ଛମ୍ଭିତତ୍ତଂ ଲୋମହଂସୋ, ସୋ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭି। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଯେନ ସୀତୱନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱା ରତ୍ତିଯା ପଚ୍ଚୂସସମଯଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାଯ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଚଙ୍କମତି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଭଗୱା ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଚଙ୍କମା ଓରୋହିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି। ନିସଜ୍ଜ ଖୋ ଭଗୱା ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଏହି ସୁଦତ୍ତା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି – ନାମେନ ମଂ ଭଗୱା ଆଲପତୀତି – ହଟ୍ଠୋ ଉଦଗ୍ଗୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ପାଦେସୁ ସିରସା ନିପତିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କଚ୍ଚି, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ସୁଖଂ ସଯିତ୍ଥା''ତି?

[ସଂ। ନି। ୧।୨୪୨] ''ସବ୍ବଦା ୱେ ସୁଖଂ ସେତି, ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ପରିନିବ୍ବୁତୋ;

ଯୋ ନ ଲିମ୍ପତି କାମେସୁ, ସୀତିଭୂତୋ ନିରୂପଧି।

''ସବ୍ବା ଆସତ୍ତିଯୋ ଛେତ୍ୱା, ୱିନେଯ୍ୟ ହଦଯେ ଦରଂ;

ଉପସନ୍ତୋ ସୁଖଂ ସେତି, ସନ୍ତିଂ ପପ୍ପୁଯ୍ୟ ଚେତସା''ତି [ଚେତସୋତି (ସୀ। ସ୍ୟା।)]।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ଅନୁପୁବ୍ବିଂ କଥଂ [ଆନୁପୁବ୍ବିକଥଂ (ସୀ।)] କଥେସି, ସେୟ୍ୟଥିଦଂ – ଦାନକଥଂ ସୀଲକଥଂ ସଗ୍ଗକଥଂ, କାମାନଂ ଆଦୀନୱଂ ଓକାରଂ ସଂକିଲେସଂ, ନେକ୍ଖମ୍ମେ ଆନିସଂସଂ ପକାସେସି। ଯଦା ଭଗୱା ଅଞ୍ଞାସି ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ କଲ୍ଲଚିତ୍ତଂ ମୁଦୁଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଚିତ୍ତଂ ଉଦଗ୍ଗଚିତ୍ତଂ ପସନ୍ନଚିତ୍ତଂ, ଅଥ ଯା ବୁଦ୍ଧାନଂ ସାମୁକ୍କଂସିକା ଧମ୍ମଦେସନା ତଂ ପକାସେସି – ଦୁକ୍ଖଂ, ସମୁଦଯଂ, ନିରୋଧଂ, ମଗ୍ଗଂ। ସେୟ୍ୟଥାପି ନାମ ସୁଦ୍ଧଂ ୱତ୍ଥଂ ଅପଗତକାଳକଂ ସମ୍ମଦେୱ ରଜନଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, ଏୱମେୱ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ତସ୍ମିଂଯେୱ ଆସନେ ୱିରଜଂ ୱୀତମଲଂ ଧମ୍ମଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି – ଯଂ କିଞ୍ଚି ସମୁଦଯଧମ୍ମଂ, ସବ୍ବଂ ତଂ ନିରୋଧଧମ୍ମନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୋ ପତ୍ତଧମ୍ମୋ ୱିଦିତଧମ୍ମୋ ପରିଯୋଗାଳ୍ହଧମ୍ମୋ ତିଣ୍ଣୱିଚିକିଚ୍ଛୋ ୱିଗତକଥଂକଥୋ ୱେସାରଜ୍ଜପ୍ପତ୍ତୋ ଅପରପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ସତ୍ଥୁସାସନେ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ ଭନ୍ତେ, ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ ଭନ୍ତେ! ସେୟ୍ୟଥାପି, ଭନ୍ତେ, ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତଂ ୱା ଉକ୍କୁଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ ୱା ୱିୱରେୟ୍ୟ, ମୂଳ୍ହସ୍ସ ୱା

ମଗ୍ଗଂ ଆଚିକ୍ଖେୟ୍ୟ, ଅନ୍ଧକାରେ ୱା ତେଲପଜ୍ଜୋତଂ ଧାରେୟ୍ୟ – ଚକ୍ଖୁମନ୍ତୋ ରୂପାନି ଦକ୍ଖନ୍ତୀତି – ଏୱମେୱଂ ଭଗୱତା ଅନେକପରିୟାୟେନ ଧମ୍ମୋ ପକାସିତୋ। ଏସାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱନ୍ତଂ ସରଣଂ ଗଚ୍ଛାମି, ଧମ୍ମଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଞ୍ଚ। ଉପାସକଂ ମଂ ଭଗୱା ଧାରେତୁ ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ପାଣୁପେତଂ ସରଣଂ ଗତଂ। ଅଧିୱାସେତୁ ଚ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ସ୍ୱାତନାୟ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନା’’ତି। ଅଧିୱାସେସି ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀଭାୱେନ।

ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଭଗୱତୋ ଅଧିୱାସନଂ ୱିଦିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ – ‘‘ଅନାଥପିଣ୍ଡିକେନ କିର ଗହପତିନା ସ୍ୱାତନାୟ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ’’ତି।

୩୦୬। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ସେଟ୍ଠୀ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ତୟା କିର, ଗହପତି, ସ୍ୱାତନାୟ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ। ତ୍ୱଞ୍ଚାସି ଆଗନ୍ତୁକୋ। ଦେମି ତେ, ଗହପତି, ୱେୟ୍ୟାୟିକଂ ଯେନ ତ୍ୱଂ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ କରେୟ୍ୟାସୀ’’ତି। ‘‘ଅଲଂ, ଗହପତି ଅତ୍ଥି ମେ ୱେୟ୍ୟାୟିକଂ ଯେନାହଂ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ କରିସ୍ସାମୀ’’ତି।

ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ରାଜଗହକୋ ନେଗମୋ – ‘‘ଅନାଥପିଣ୍ଡିକେନ କିର ଗହପତିନା ସ୍ୱାତନାୟ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜଗହକୋ ନେଗମୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ତୟା କିର, ଗହପତି, ସ୍ୱାତନାୟ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ। ତ୍ୱଞ୍ଚାସି ଆଗନ୍ତୁକୋ। ଦେମି ତେ, ଗହପତି, ୱେୟ୍ୟାୟିକଂ ଯେନ ତ୍ୱଂ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ କରେୟ୍ୟାସୀ’’ତି। ‘‘ଅଲଂ ଅୟ୍ୟ; ଅତ୍ଥି ମେ ୱେୟ୍ୟାୟିକଂ ଯେନାହଂ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ କରିସ୍ସାମୀ’’ତି।

ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିୟୋ ବିମ୍ବିସାରୋ – ‘‘ଅନାଥପିଣ୍ଡିକେନ କିର ଗହପତିନା ସ୍ୱାତନାୟ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିୟୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ତୟା କିର, ଗହପତି, ସ୍ୱାତନାୟ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ। ତ୍ୱଞ୍ଚାସି ଆଗନ୍ତୁକୋ। ଦେମି ତେ, ଗହପତି, ୱେୟ୍ୟାୟିକଂ ଯେନ ତ୍ୱଂ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ କରେୟ୍ୟାସୀ’’ତି। ‘‘ଅଲଂ ଦେୱ; ଅତ୍ଥି ମେ ୱେୟ୍ୟାୟିକଂ ଯେନାହଂ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ କରିସ୍ସାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ତସ୍ସା ରତ୍ତିୟା ଅଚ୍ଚୟେନ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ନିୱେସନେ ପଣୀତଂ ଖାଦନୀୟଂ ଭୋଜନୀୟଂ ପଟିୟାଦାପେତ୍ୱା ଭଗୱତୋ କାଲଂ ଆରୋଚାପେସି – ‘‘କାଲୋ, ଭନ୍ତେ, ନିଟ୍ଠିତଂ ଭତ୍ତ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ପୁବ୍ବଣ୍ହସମୟଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାୟ ଯେନ ରାଜଗହକସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ନିୱେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପଣୀତେନ ଖାଦନୀୟେନ ଭୋଜନୀୟେନ ସହତ୍ଥା ସନ୍ତପ୍ପେତ୍ୱା ସମ୍ପୱାରେତ୍ୱା, ଭଗୱନ୍ତଂ ଭୁତ୍ତାୱିଂ ଓନୀତପତ୍ତପାଣିଂ, ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି । ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅଧିୱାସେତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱସ୍ସାୱାସଂ ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନା’’ତି। ‘‘ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଖୋ, ଗହପତି, ତଥାଗତା ଅଭିରମନ୍ତୀ’’ତି। ‘‘ଅଞ୍ଞାତଂ ଭଗୱା, ଅଞ୍ଞାତଂ ସୁଗତା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସେତ୍ୱା ସମାଦପେତ୍ୱା ସମୁତ୍ତେଜେତ୍ୱା ସମ୍ପହଂସେତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ପକ୍କାମି।

୩୦୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ବହୁମିତ୍ତୋ ହୋତି ବହୁସହାୟୋ ଆଦେୟ୍ୟୱାଚୋ। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ରାଜଗହେ ତଂ କରଣୀୟଂ ତୀରେତ୍ୱା ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ତେନ ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ମନୁସ୍ସେ ଆଣାପେସି – ‘‘ଆରାମେ , ଅୟ୍ୟା, କରୋଥ, ୱିହାରେ ପତିଟ୍ଠାପେଥ, ଦାନାନି ପଟ୍ଠପେଥ। ବୁଦ୍ଧୋ ଲୋକେ ଉପ୍ପନ୍ନୋ। ସୋ ଚ ମୟା ଭଗୱା ନିମନ୍ତିତୋ ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଆଗଚ୍ଛିସ୍ସତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ଅନାଥପିଣ୍ଡିକେନ ଗହପତିନା ଉୟ୍ୟୋଜିତା ଆରାମେ ଅକଂସୁ, ୱିହାରେ ପତିଟ୍ଠାପେସୁଂ, ଦାନାନି ପଟ୍ଠପେସୁଂ।

ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ସମନ୍ତା ସାୱତ୍ଥିଂ ଅନୁୱିଲୋକେସି – ‘‘କତ୍ଥ ନୁ ଖୋ ଭଗୱା ୱିହରେୟ୍ୟ? ଯଂ ଅସ୍ସ ଗାମତୋ ନେୱ ଅତିଦୂରେ ନ ଅଚ୍ଚାସନ୍ନେ, ଗମନାଗମନସମ୍ପନ୍ନଂ, ଅତ୍ଥିକାନଂ ଅତ୍ଥିକାନଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଅଭିକ୍କମନୀୟଂ, ଦିୱା ଅପ୍ପାକିଣ୍ଣଂ, ରତ୍ତିଂ ଅପ୍ପସଦ୍ଦଂ, ଅପ୍ପନିଗ୍ଘୋସଂ, ୱିଜନୱାତଂ, ମନୁସ୍ସରାହସ୍ସେୟ୍ୟକଂ, ପଟିସଲ୍ଲାନସାରୁପ୍ପ’’ନ୍ତି।

ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଜେତସ୍ସ କୁମାରସ୍ସ [ରାଜକୁମାରସ୍ସ (ସୀ। ସ୍ୟା। କଂ।)] ଉୟ୍ୟାନଂ – ଗାମତୋ ନେୱ ଅତିଦୂରେ ନ ଅଚ୍ଚାସନ୍ନେ, ଗମନାଗମନସମ୍ପନ୍ନଂ, ଅତ୍ଥିକାନଂ ଅତ୍ଥିକାନଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଅଭିକ୍କମନୀୟଂ, ଦିୱା ଅପ୍ପାକିଣ୍ଣଂ, ରତ୍ତିଂ ଅପ୍ପସଦ୍ଦଂ, ଅପ୍ପନିଗ୍ଘୋସଂ, ୱିଜନୱାତଂ,

ମନୁସ୍ସରାହସ୍ସେୟ୍ୟକଂ, ପଟିସଲ୍ଲାନସାରୁପ୍ପ’’ । ଦିସ୍ୱାନ ଯେନ ଜେତୋ କୁମାରୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଜେତଂ କୁମାରଂ ଏତଦବୋଚ – ‘‘ଦେହି ମେ, ଅୟ୍ୟପୁତ୍ତ, ଉୟ୍ୟାନଂ ଆରାମଂ କାତୁ’’ନ୍ତି [କେତୁଂ (ୱଜୀରବୁଦ୍ଧିଟୀକାଯଂ)] । ‘‘ଅଦେୟ୍ୟୋ, ଗହପତି, ଆରାମୋ ଅପି କୋଟିସନ୍ଥରେନା’’ତି । ‘‘ଗହିତୋ, ଅୟ୍ୟପୁତ୍ତ, ଆରାମୋ’’ତି । ‘‘ନ, ଗହପତି, ଗହିତୋ ଆରାମୋ’’ତି । ଗହିତୋ ନ ଗହିତୋତି ୱୋହାରିକେ ମହାମତ୍ତେ ପୁଚ୍ଛିଂସୁ । ମହାମତ୍ତା ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯତୋ ତଯା , ଅୟ୍ୟପୁତ୍ତ, ଅଗ୍ଘୋ କତୋ, ଗହିତୋ ଆରାମୋ’’ତି । ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ସକଟେହି ହିରଞ୍ଞଂ ନିବ୍ବାହାପେତ୍ୱା ଜେତୱନଂ କୋଟିସନ୍ଥରଂ ସନ୍ଥରାପେସି । ସକିଂ ନୀହଟଂ ହିରଞ୍ଞଂ ଥୋକସ୍ସ ଓକାସସ୍ସ କୋଟ୍ଠକସାମନ୍ତା ନପ୍ପହୋତି । ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ମନୁସ୍ସେ ଆଣାପେସି – ‘‘ଗଚ୍ଛଥ, ଭଣେ, ହିରଞ୍ଞଂ ଆହରଥ; ଇମଂ ଓକାସଂ ସନ୍ଥରିସ୍ସାମା’’ତି ।

ଅଥ ଖୋ ଜେତସ୍ସ କୁମାରସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ‘‘ନ ଖୋ ଇଦଂ ଓରକଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଯଥାଯଂ ଗହପତି ତାୱ ବହୁଂ ହିରଞ୍ଞଂ ପରିଚ୍ଚଜତୀ’’ତି । ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ ଏତଦବୋଚ – ‘‘ଅଲଂ, ଗହପତି; ମା ତଂ ଓକାସଂ ସନ୍ଥରାପେସି । ଦେହି ମେ ଏତଂ ଓକାସଂ । ମମେତଂ ଦାନଂ ଭୱିସ୍ସତୀ’’ତି । ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି – ଅଯଂ ଖୋ ଜେତୋ କୁମାରୋ ଅଭିଞ୍ଞାତୋ ଞାତମନୁସ୍ସୋ; ମହତ୍ଥିକୋ ଖୋ ପନ ଏୱରୂପାନଂ ଞାତମନୁସ୍ସାନଂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନଯେ ପସାଦୋତି – ତଂ ଓକାସଂ ଜେତସ୍ସ କୁମାରସ୍ସ ପାଦାସି [ଅଦାସି (ସ୍ୟା.)] । ଅଥ ଖୋ ଜେତୋ କୁମାରୋ ତସ୍ମିଂ ଓକାସେ କୋଟ୍ଠକଂ ମାପେସି ।

ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଜେତୱନେ ୱିହାରେ କାରାପେସି, ପରିୱେଣାନି କାରାପେସି, କୋଟ୍ଠକେ କାରାପେସି, ଉପଟ୍ଠାନସାଲାଯୋ କାରାପେସି, ଅଗ୍ଗିସାଲାଯୋ କାରାପେସି, କପ୍ପିଯକୁଟିଯୋ କାରାପେସି, ୱଚ୍ଚକୁଟିଯୋ କାରାପେସି, ଚଙ୍କମେ କାରାପେସି, ଚଙ୍କମନସାଲାଯୋ କାରାପେସି, ଉଦପାନେ କାରାପେସି, ଉଦପାନସାଲାଯୋ କାରାପେସି, ଜନ୍ତାଘରେ କାରାପେସି, ଜନ୍ତାଘରସାଲାଯୋ କାରାପେସି, ପୋକ୍ଖରଣିଯୋ କାରାପେସି, ମଣ୍ଡପେ କାରାପେସି ।

ନୱକମ୍ମଦାନଂ

୩୦୮ । ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ୱେସାଲୀ ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି । ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ୱେସାଲୀ ତଦୱସରି । ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ୱେସାଲିଯଂ ୱିହରତି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାଯଂ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ସକ୍କଚ୍ଚଂ ନୱକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି । ଯେପି ଭିକ୍ଖୂ ନୱକମ୍ମଂ ଅଧିଟ୍ଠେନ୍ତି ତେପି ସକ୍କଚ୍ଚଂ ଉପଟ୍ଠେନ୍ତି ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରେନ । ଅଥ ଖୋ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଦଲିଦ୍ଦସ୍ସ ତୁନ୍ନୱାଯସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ‘‘ନ ଖୋ ଇଦଂ ଓରକଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଯଥଯିମେ ମନୁସ୍ସା ସକ୍କଚ୍ଚଂ ନୱକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି; ଯଂନୂନାହମ୍ପି ନୱକମ୍ମଂ କରେୟ୍ୟ’’ନ୍ତି । ଅଥ ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ ତୁନ୍ନୱାଯୋ ସାମଂ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ମଦ୍ଦିତ୍ୱା ଇଟ୍ଠକାଯୋ ଚିନିତ୍ୱା କୁଟ୍ଟଂ ଉଟ୍ଠାପେସି । ତେନ ଅକୁସଲକେନ ଚିତା ୱଙ୍କା ଭିତ୍ତି ପରିପତି । ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ ତୁନ୍ନୱାଯୋ ସାମଂ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ମଦ୍ଦିତ୍ୱା ଇଟ୍ଠକାଯୋ ଚିନିତ୍ୱା କୁଟ୍ଟଂ ଉଟ୍ଠାପେସି । ତେନ ଅକୁସଲକେନ ଚିତା ୱଙ୍କା ଭିତ୍ତି ପରିପତି । ଅଥ ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ ତୁନ୍ନୱାଯୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘ଯେ ଇମେସଂ ସମଣାନଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯାନଂ ଦେନ୍ତି ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ, ତେ ଇମେ ଓୱଦନ୍ତି ଅନୁସାସନ୍ତି, ତେସଞ୍ଚ ନୱକମ୍ମଂ ଅଧିଟ୍ଠେନ୍ତି । ଅହଂ ପନମ୍ହି ଦଲିଦ୍ଦୋ । ନ ମଂ କୋଚି ଓୱଦତି ୱା ଅନୁସାସତି ୱା ନୱକମ୍ମଂ ୱା ଅଧିଟ୍ଠେତୀ’’ତି । ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ଦଲିଦ୍ଦସ୍ସ ତୁନ୍ନୱାଯସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିୟ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ । ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନୱକମ୍ମଂ ଦାତୁଂ । ନୱକମ୍ମିକୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସତି – ‘କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ୱିହାରୋ ଖିପ୍ପଂ ପରିଯୋସାନଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟା’ତି; ଖଣ୍ଡଂ ଫୁଲ୍ଲଂ ପଟିସଙ୍ଖରିସ୍ସତି । ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବଂ । ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୩୦୯ । ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ । ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଗହପତିନୋ ୱିହାରଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନୱକମ୍ମଂ ଦଦେୟ୍ୟ । ଏସା ଞତ୍ତି ।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ । ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଗହପତିନୋ ୱିହାରଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନୱକମ୍ମଂ ଦେତି । ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଗହପତିନୋ ୱିହାରଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନୱକମ୍ମସ୍ସ ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ ।

‘‘ଦିନ୍ନୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଗହପତିନୋ ୱିହାରୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ନୱକମ୍ମଂ । ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି ।

ଅଗ୍ଗାସନାଦିଅନୁଜାନନଂ

୩୧୦। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ୱେସାଲିୟଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନ୍ତେୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ୱିହାରେ ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି, ସେଯ୍ଯାଯୋ ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି – ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଉପଜ୍ଝାଯାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଆଚରିଯାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଭୱିସ୍ସତୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ୱିହାରେସୁ ପରିଗ୍ଗହିତେସୁ, ସେଯ୍ଯାସୁ ପରିଗ୍ଗହିତାସୁ, ସେଯ୍ଯଂ ଅଲଭମାନୋ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରତ୍ତିଯା ପଚ୍ଚୂସସମଯଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାଯ ଉକ୍କାସି। ଆଯସ୍ମାପି ସାରିପୁତ୍ତୋ ଉକ୍କାସି। ‘‘କୋ ଏତ୍ଥା’’ତି? ‘‘ଅହଂ, ଭଗୱା, ସାରିପୁତ୍ତୋ’’ତି। ‘‘କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଇଧ ନିସିନ୍ନୋ’’ତି? ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନ୍ତେୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ୱିହାରେ ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି, ସେଯ୍ଯାଯୋ ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି – ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଉପଜ୍ଝାଯାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଆଚରିଯାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଭୱିସ୍ସତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ୱିହାରେ ପରିଗ୍ଗହେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ଯାଯୋ ପରିଗ୍ଗହେସ୍ସନ୍ତି – ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଉପଜ୍ଝାଯାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଆଚରିଯାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଭୱିସ୍ସତୀତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘କୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି?

ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ଖତ୍ତିଯକୁଲା ପବ୍ବଜିତୋ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁଲା ପବ୍ବଜିତୋ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ଗହପତିକୁଲା ପବ୍ବଜିତୋ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ସୁତ୍ତନ୍ତିକୋ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ୱିନଯଧରୋ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ଧମ୍ମକଥିକୋ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ଦୁତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ତତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ସୋତାପନ୍ନୋ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ସକଦାଗାମୀ…ପେ… ଯୋ, ଭଗୱା, ଅନାଗାମୀ…ପେ… ଯୋ, ଭଗୱା , ଅରହା ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ତେୱିଜ୍ଜୋ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଯୋ, ଭଗୱା, ଛଳଭିଞ୍ଞୋ ସୋ ଅରହତି ଅଗ୍ଗାସନଂ ଅଗ୍ଗୋଦକଂ ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡ’’ନ୍ତି।

୩୧୧। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଭୂତପୁବ୍ବଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ହିମୱନ୍ତପଦେସେ [ହିମୱନ୍ତପସ୍ସେ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ମହାନିଗ୍ରୋଧୋ ଅହୋସି। ତଂ ତଯୋ ସହାଯା ଉପନିସ୍ସାଯ ୱିହରିଂସୁ – ତିତ୍ତିରୋ ଚ, ମକ୍କଟୋ ଚ, ହତ୍ଥିନାଗୋ ଚ। ତେ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ଅଗାରୱା ଅପ୍ପତିସ୍ସା ଅସଭାଗୱୁତ୍ତିକା ୱିହରନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତେସଂ ସହାଯାନଂ ଏତଦହୋସି – ‘ଅହୋ ନୂନ ମଯଂ ଜାନେଯ୍ଯାମ ଯଂ ଅମ୍ହାକଂ ଜାତିଯା ମହନ୍ତତରଂ ତଂ ମଯଂ ସକ୍କରେଯ୍ଯାମ ଗରୁଂ କରେଯ୍ଯାମ ମାନେଯ୍ଯାମ ପୂଜେଯ୍ଯାମ, ତସ୍ସ ଚ ମଯଂ ଓୱାଦେ ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯାମା’ତି।

‘‘ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିତ୍ତିରୋ ଚ ମକ୍କଟୋ ଚ ହତ୍ଥିନାଗଂ ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ‘ତ୍ୱଂ, ସମ୍ମ, କିଂ ପୋରାଣଂ ସରସୀ’ତି? ‘ଯଦାହଂ, ସମ୍ମା, ପୋତୋ ହୋମି, ଇମଂ ନିଗ୍ରୋଧଂ ଅନ୍ତରା ସତ୍ଥୀନଂ [ଅନ୍ତରାସତ୍ଥିକଂ (ସୀ।)] କରିତ୍ୱା ଅତିକ୍କମାମି, ଅଗ୍ଗଙ୍କୁରକଂ ମେ ଉଦରଂ ଛୁପତି। ଇମାହଂ, ସମ୍ମା, ପୋରାଣଂ ସରାମୀ’ତି।

‘‘ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିତ୍ତିରୋ ଚ ହତ୍ଥିନାଗୋ ଚ ମକ୍କଟଂ ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ‘ତ୍ୱଂ, ସମ୍ମ, କିଂ ପୋରାଣଂ ସରସୀ’ତି? ‘ଯଦାହଂ, ସମ୍ମା, ଛାପୋ ହୋମି, ଛମାଯଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଇମସ୍ସ ନିଗ୍ରୋଧସ୍ସ ଅଗ୍ଗଙ୍କୁରକଂ ଖାଦାମି। ଇମାହଂ, ସମ୍ମା, ପୋରାଣଂ ସରାମୀ’ତି।

‘‘ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମକ୍କଟୋ ଚ ହତ୍ଥିନାଗୋ ଚ ତିତ୍ତିରଂ ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ‘ତ୍ୱଂ, ସମ୍ମ, କିଂ ପୋରାଣଂ ସରସୀ’ତି? ‘ଅମୁକସ୍ମିଂ, ସମ୍ମା, ଓକାସେ ମହାନିଗ୍ରୋଧୋ ଅହୋସି। ତତୋ ଅହଂ ଫଲଂ ଭକ୍ଖିତ୍ୱା ଇମସ୍ମିଂ ଓକାସେ ୱଚ୍ଚଂ ଅକାସିଂ; ତସ୍ସାୟଂ ନିଗ୍ରୋଧୋ ଜାତୋ। ତଦାହଂ, ସମ୍ମା, ଜାତିୟା ମହନ୍ତତରୋ’ତି ।

‘‘ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମକ୍କଟୋ ଚ ହତ୍ଥିନାଗୋ ଚ ତିତ୍ତିରଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘ତ୍ୱଂ, ସମ୍ମ, ଅମ୍ହାକଂ ଜାତିୟା ମହନ୍ତତରୋ। ତଂ ମୟଂ ସକ୍କରିସ୍ସାମ ଗରୁଂ କରିସ୍ସାମ ମାନେସ୍ସାମ ପୂଜେସ୍ସାମ, ତୁୟ୍ହଞ୍ଚ ମୟଂ ଓୱାଦେ ପତିଟ୍ଠିସ୍ସାମା’ତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିତ୍ତିରୋ ମକ୍କଟଞ୍ଚ ହତ୍ଥିନାଗଞ୍ଚ ପଞ୍ଚସୁ ସୀଲେସୁ ସମାଦପେସି, ଅତ୍ତନା ଚ ପଞ୍ଚସୁ ସୀଲେସୁ ସମାଦାୟ ୱତ୍ତତି। ତେ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ସଗାରୱା ସପ୍ପତିସ୍ସା ସଭାଗୱୁତ୍ତିକା ୱିହରିତ୍ୱା କାୟସ୍ସ ଭେଦା ପରଂ ମରଣା ସୁଗତିଂ ସଗ୍ଗଂ ଲୋକଂ ଉପପଜ୍ଜିଂସୁ। ଏୱଂ ଖୋ ତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିତ୍ତିରିୟଂ ନାମ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଅହୋସି।

[ଜା। ୧।୧।୩୭] ‘‘ୟେ ୱୁଡ୍ଢମପଚାୟନ୍ତି, ନରା ଧମ୍ମସ୍ସ କୋୱିଦା;

ଦିଟ୍ଠେ ଧମ୍ମେ ଚ ପାସଂସା, ସମ୍ପରାୟେ ଚ ସୁଗ୍ଗତୀ’’ତି।

‘‘ତେ ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିରଚ୍ଛାନଗତା ପାଣା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ସଗାରୱା ସପ୍ପତିସ୍ସା ସଭାଗୱୁତ୍ତିକା ୱିହରିସ୍ସନ୍ତି। ଇଧ ଖୋ ତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୋଭେଥ ୟଂ ତୁମ୍ହେ ଏୱଂ ସ୍ୱାକ୍ଖାତେ ଧମ୍ମୱିନୟେ ପବ୍ବଜିତା ସମାନା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ଅଗାରୱା ଅପ୍ପତିସ୍ସା ଅସଭାଗୱୁତ୍ତିକା ୱିହରେୟ୍ୟାଥ? ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୟଥାୱୁଡ୍ଢଂ ଅଭିୱାଦନଂ, ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ, ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ, ସାମୀଚିକମ୍ମଂ, ଅଗ୍ଗାସନଂ, ଅଗ୍ଗୋଦକଂ, ଅଗ୍ଗପିଣ୍ଡଂ। ନ ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘିକଂ ୟଥାୱୁଡ୍ଢଂ ପଟିବାହିତବ୍ବଂ। ୟୋ ପଟିବାହେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ଅୱନ୍ଦିୟାଦିପୁଗ୍ଗଲା

୩୧୨। ‘‘ଦସୟିମେ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅୱନ୍ଦିୟା – ପୁରେ ଉପସମ୍ପନ୍ନେନ ପଚ୍ଛା ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅୱନ୍ଦିୟୋ, ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅୱନ୍ଦିୟୋ, ନାନାସଂୱାସକୋ ୱୁଡ୍ଢତରୋ ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ଅୱନ୍ଦିୟୋ, ମାତୁଗାମୋ ଅୱନ୍ଦିୟୋ, ପଣ୍ଡକୋ ଅୱନ୍ଦିୟୋ, ପାରିୱାସିକୋ ଅୱନ୍ଦିୟୋ, ମୂଲାୟପଟିକସ୍ସନାରହୋ ଅୱନ୍ଦିୟୋ, ମାନତ୍ତାରହୋ ଅୱନ୍ଦିୟୋ, ମାନତ୍ତଚାରିକୋ ଅୱନ୍ଦିୟୋ, ଅବ୍ଭାନାରହୋ ଅୱନ୍ଦିୟୋ। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦସ ଅୱନ୍ଦିୟା।

‘‘ତୟୋମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱନ୍ଦିୟା – ପଚ୍ଛା ଉପସମ୍ପନ୍ନେନ ପୁରେ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ୱନ୍ଦିୟୋ, ନାନାସଂୱାସକୋ ୱୁଡ୍ଢତରୋ ଧମ୍ମୱାଦୀ ୱନ୍ଦିୟୋ, ସଦେୱକେ ଭିକ୍ଖୱେ ଲୋକେ ସମାରକେ ସବ୍ରହ୍ମକେ ସସ୍ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣିୟା ପଜାୟ ସଦେୱମନୁସ୍ସାୟ ତଥାଗତୋ ଅରହଂ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧୋ ୱନ୍ଦିୟୋ। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୟୋ ୱନ୍ଦିୟା’’ତି।

ଆସନପ୍ପଟିବାହନପଟିକ୍ଖେପଂ

୩୧୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ମନୁସ୍ସା ସଙ୍ଘଂ ଉଦ୍ଦିସ୍ସ ମଣ୍ଡପେ ପଟିୟାଦେନ୍ତି, ସନ୍ଥରେ ପଟିୟାଦେନ୍ତି, ଓକାସେ ପଟିୟାଦେନ୍ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନ୍ତେୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ – ‘ସଙ୍ଘିକଞ୍ଞେୱ ଭଗୱତା ୟଥାୱୁଡ୍ଢଂ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ , ନୋ ଉଦ୍ଦିସ୍ସକତ’ନ୍ତି ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ମଣ୍ଡପେପି ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି, ସନ୍ଥରେପି ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି, ଓକାସେପି ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି – ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଉପଜ୍ଝାୟାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଆଚରିୟାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଭୱିସ୍ସତୀତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ମଣ୍ଡପେସୁ ପରିଗ୍ଗହିତେସୁ, ସନ୍ଥରେସୁ ପରିଗ୍ଗହିତେସୁ, ଓକାସେସୁ ପରିଗ୍ଗହିତେସୁ, ଓକାସଂ ଅଲଭମାନୋ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରତ୍ତିୟା ପଚ୍ଚୂସସମୟଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାୟ ଉକ୍କାସି। ଆୟସ୍ମାପି ସାରିପୁତ୍ତୋ ଉକ୍କାସି। ‘‘କୋ ଏତ୍ଥା’’ତି? ‘‘ଅହଂ, ଭଗୱା, ସାରିପୁତ୍ତୋ’’ତି। ‘‘କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଇଧ ନିସିନ୍ନୋ’’ତି? ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନ୍ତେୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ – ‘ସଙ୍ଘିକଞ୍ଞେୱ ଭଗୱତା ୟଥାୱୁଡ୍ଢଂ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ, ନୋ ଉଦ୍ଦିସ୍ସକତ’ନ୍ତି ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ମଣ୍ଡପେ ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି, ସନ୍ଥରେ ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି, ଓକାସେ ପରିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି – ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଉପଜ୍ଝାୟାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଆଚରିୟାନଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଇଦଂ ଅମ୍ହାକଂ ଭୱିସ୍ସତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି… ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦ୍ଦିସ୍ସକତମ୍ପି ୟଥାୱୁଡ୍ଢଂ ପଟିବାହେତବ୍ବଂ। ୟୋ ପଟିବାହେୟ୍ୟ,

ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ଗିହିୱିକତଅନୁଜାନନଂ

୩୧୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଅନ୍ତରଘରେ ଉଚ୍ଚାସଯନମହାସଯନାନି ପଞ୍ଞପେନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଆସନ୍ଦିଂ, ପଲ୍ଲଙ୍କଂ, ଗୋନକଂ, ଚିତ୍ତକଂ, ପଟିକଂ, ପଟଲିକଂ, ତୂଲିକଂ, ୱିକତିକଂ, ଉଦ୍ଦଲୋମିଂ, ଏକନ୍ତଲୋମିଂ, କଟ୍ଟିସ୍ସଂ, କୋସେଯ୍ୟଂ [କୋସେଯ୍ୟଂ କମ୍ବଲଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)], କୁତ୍ତକଂ, ହତ୍ଥତ୍ଥରଂ, ଅସ୍ସତ୍ଥରଂ, ରଥତ୍ଥରଂ, ଅଜିନପୱେଣିଂ, କଦଲିମିଗପୱରପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ, ସଉତ୍ତରଚ୍ଛଦଂ, ଉଭତୋଲୋହିତକୂପଧାନଂ। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଭିନିସୀଦନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଠପେତ୍ୱା ତୀଣି – ଆସନ୍ଦିଂ, ପଲ୍ଲଙ୍କଂ, ତୂଲିକଂ – ଗିହିୱିକତଂ [ଗିହିୱିକଟଂ (ସୀ। କ।), ଅୱସେସଂ ଗିହିୱିକଟଂ (ସ୍ୟା।)] ଅଭିନିସୀଦିତୁଂ, ନତ୍ୱେୱ ଅଭିନିପଜ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଅନ୍ତରଘରେ ତୂଲୋନଦ୍ଧଂ ମଞ୍ଚମ୍ପି ପୀଠମ୍ପି ପଞ୍ଞପେନ୍ତି । ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଭିନିସୀଦନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିହିୱିକତଂ ଅଭିନିସୀଦିତୁଂ, ନତ୍ୱେୱ ଅଭିନିପଜ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି।

ଜେତୱନୱିହାରାନୁମୋଦନା

୩୧୫। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅଧିୱାସେତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ସ୍ୱାତନାଯ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନା’’ତି। ଅଧିୱାସେସି ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀଭାୱେନ। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଭଗୱତୋ ଅଧିୱାସନଂ ୱିଦିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ତସ୍ସା ରତ୍ତିଯା ଅଚ୍ଚଯେନ ପଣୀତଂ ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ପଟିଯାଦାପେତ୍ୱା ଭଗୱତୋ କାଲଂ ଆରୋଚାପେସି – ‘‘କାଲୋ, ଭନ୍ତେ, ନିଟ୍ଠିତଂ ଭତ୍ତ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ଯେନ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ନିୱେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ। ଅଥ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପଣୀତେନ ଖାଦନୀଯେନ ଭୋଜନୀଯେନ ସହତ୍ଥା ସନ୍ତପ୍ପେତ୍ୱା ସମ୍ପୱାରେତ୍ୱା, ଭଗୱନ୍ତଂ ଭୁତ୍ତାୱିଂ ଓନୀତପତ୍ତପାଣିଂ, ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କଥାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଜେତୱନେ ପଟିପଜ୍ଜାମୀ’’ତି? ‘‘ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, ଗହପତି, ଜେତୱନଂ ଆଗତାନାଗତସ୍ସ ଚାତୁଦ୍ଦିସସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତିଟ୍ଠପେହୀ’’ତି। ‘‘ଏୱଂ ଭନ୍ତେ’’ତି ଖୋ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକୋ ଗହପତି ଭଗୱତୋ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଜେତୱନଂ ଆଗତାନାଗତସ୍ସ ଚାତୁଦ୍ଦିସସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତିଟ୍ଠାପେସି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ ଇମାହି ଗାଥାହି ଅନୁମୋଦି –

‘‘ସୀତଂ ଉଣ୍ହଂ ପଟିହନ୍ତି, ତତୋ ୱାଳମିଗାନି ଚ;

ସରୀସପେ ଚ ମକସେ, ସିସିରେ ଚାପି ୱୁଟ୍ଠିଯୋ।

‘‘ତତୋ ୱାତାତପୋ ଘୋରୋ, ସଞ୍ଜାତୋ ପଟିହଞ୍ଞତି;

ଲେଣତ୍ଥଞ୍ଚ ସୁଖତ୍ଥଞ୍ଚ, ଝାଯିତୁଞ୍ଚ ୱିପସ୍ସିତୁଂ।

‘‘ୱିହାରଦାନଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ, ଅଗ୍ଗଂ ବୁଦ୍ଧେନ ୱଣ୍ଣିତଂ;

ତସ୍ମା ହି ପଣ୍ଡିତୋ ପୋସୋ, ସମ୍ପସ୍ସଂ ଅତ୍ଥମତ୍ତନୋ।

‘‘ୱିହାରେ କାରଯେ ରମ୍ମେ, ୱାସଯେତ୍ଥ ବହୁସ୍ସୁତେ;

ତେସଂ ଅନ୍ନଞ୍ଚ ପାନଞ୍ଚ, ୱତ୍ଥସେନାସନାନି ଚ;

ଦଦେଯ୍ୟ ଉଜୁଭୂତେସୁ, ୱିପ୍ପସନ୍ନେନ ଚେତସା।

''ତେ ତସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି, ସବ୍ବଦୁକ୍ଖାପନୂଦନଂ;

ଯଂ ସୋ ଧମ୍ମଂ ଇଧଞ୍ଞାଯ, ପରିନିବ୍ବାତି ଅନାସୱୋ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନାଥପିଣ୍ଡିକଂ ଗହପତିଂ ଇମାହି ଗାଥାହି ଅନୁମୋଦିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କାମି।

ଆସନପ୍ପଟିବାହନାଦି

୩୧୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଆଜୀୱକସାୱକସ୍ସ ମହାମତ୍ତସ୍ସ ସଙ୍ଘଭତ୍ତଂ ହୋତି। ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ପଚ୍ଛା ଆଗନ୍ତ୍ୱା ୱିପ୍ପକତଭୋଜନଂ ଆନନ୍ତରିକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସି। ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ କୋଲାହଲଂ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ମହାମତ୍ତୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ପଚ୍ଛା ଆଗନ୍ତ୍ୱା ୱିପ୍ପକତଭୋଜନଂ ଆନନ୍ତରିକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ କୋଲାହଲଂ ଅହୋସି। ନନୁ ନାମ ଲବ୍ଭା ଅଞ୍ଞତ୍ରାପି ନିସିନ୍ନେନ ଯାୱଦତ୍ଥଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ''ନ୍ତି? ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ମହାମତ୍ତସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିୟ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ପଚ୍ଛା ଆଗନ୍ତ୍ୱା ୱିପ୍ପକତଭୋଜନଂ ଆନନ୍ତରିକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତି! ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ କୋଲାହଲଂ ଅହୋସୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉପନନ୍ଦ, ପଚ୍ଛା ଆଗନ୍ତ୍ୱା ୱିପ୍ପକତଭୋଜନଂ ଆନନ୍ତରିକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସି, ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ କୋଲାହଲଂ ଅହୋସୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… ''କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ପଚ୍ଛା ଆଗନ୍ତ୍ୱା ୱିପ୍ପକତଭୋଜନଂ ଆନନ୍ତରିକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସସି? ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ କୋଲାହଲଂ ଅହୋସି। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିପ୍ପକତଭୋଜନୋ [ଭୋଜନୋ ଆନନ୍ତରିକୋ (ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୁ ୱୁଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ। ଯୋ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସଚେ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ପୱାରିତୋ ଚ ହୋତି, 'ଗଚ୍ଛ ଉଦକଂ ଆହରା'ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଲଭେଥ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଲଭେଥ, ସାଧୁକଂ ସିତ୍ଥାନି ଗିଲିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଆସନଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ତ୍ୱେୱାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, କେନଚି ପରିଯାଯେନ ୱୁଡ୍ଢତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଆସନଂ ପଟିବାହିତବ୍ବନ୍ତି ୱଦାମି। ଯୋ ପଟିବାହେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସାତି''।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନେ ଭିକ୍ଖୂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ଗିଲାନା ଏୱଂ ୱଦେନ୍ତି – ''ନ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ସକ୍କୋମ ୱୁଟ୍ଠାତୁଂ, ଗିଲାନାମ୍ହା''ତି। ''ମଯଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତେ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମା''ତି ପରିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ୱୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ଠିତକେ ମୁଞ୍ଚନ୍ତି। ଗିଲାନା ମୁଚ୍ଛିତା ପପତନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନୋ ୱୁଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ। ଯୋ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ 'ଗିଲାନା ମଯମ୍ହା ଅୱୁଟ୍ଠାପନୀଯା'ତି ୱରସେୟ୍ୟାଯୋ ପଲିବୁନ୍ଧେନ୍ତି [ପଲିବୁନ୍ଧନ୍ତି (କ।)]। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନସ୍ସ ପତିରୂପଂ ସେୟ୍ୟଂ ଦାତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଲେସକପ୍ପେନ ସେନାସନଂ ପଟିବାହନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଲେସକପ୍ପେନ ସେନାସନଂ ପଟିବାହିତବ୍ବଂ। ଯୋ ପଟିବାହେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

[ପାଚି। ୧୨୨] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅଞ୍ଞତରଂ ପଚ୍ଚନ୍ତିମଂ ମହାୱିହାରଂ ପଟିସଙ୍ଖରୋନ୍ତି – 'ଇଧ ମଯଂ ୱସ୍ସଂ ୱସିସ୍ସାମା'ତି। ଅଦ୍ଦସଂସୁ [ଅଦ୍ଦସାସୁଂ (କ।)] ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ୱିହାରଂ [ଅଞ୍ଞତରଂ ୱିହାରଂ (କ।)] ପଟିସଙ୍ଖରୋନ୍ତେ। ଦିସ୍ୱାନ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଇମେ, ଆୱୁସୋ, ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱିହାରଂ ପଟିସଙ୍ଖରୋନ୍ତି। ହନ୍ଦ ନେ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମା''ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଆଗମେଥାୱୁସୋ, ଯାୱ ପଟିସଙ୍ଖରୋନ୍ତି, ପଟିସଙ୍ଖତେ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଉଟ୍ଠେଥାୱୁସୋ, ଅମ୍ହାକଂ ୱିହାରୋ ପାପୁଣାତୀ''ତି। ''ନନୁ, ଆୱୁସୋ, ପଟିକଚ୍ଚେୱ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ? ମଯଞ୍ଚଞ୍ଞଂ ପଟିସଙ୍ଖରେୟ୍ୟାମା''ତି। ''ନନୁ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘିକୋ ୱିହାରୋ''ତି? ''ଆମାୱୁସୋ, ସଙ୍ଘିକୋ ୱିହାରୋ''ତି। ''ଉଟ୍ଠେଥାୱୁସୋ, ଅମ୍ହାକଂ ୱିହାରୋ ପାପୁଣାତୀ''ତି। ''ମହଲ୍ଲକୋ, ଆୱୁସୋ, ୱିହାରୋ; ତୁମ୍ହେପି ୱସଥ, ମଯମ୍ପି ୱସିସ୍ସାମା''ତି। ''ଉଟ୍ଠେଥାୱୁସୋ, ଅମ୍ହାକଂ ୱିହାରୋ ପାପୁଣାତୀ''ତି କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଗୀୱାଯଂ ଗହେତ୍ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢନ୍ତି। ତେ ନିକ୍କଡ୍ଢିଯମାନା ରୋଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ''କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ରୋଦଥା''ତି? ''ଇମେ, ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ

କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଅମ୍ହେ ସଙ୍ଘିକା ୱିହାରା ନିକ୍କଡ୍ଢନ୍ତୀ’’ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକା ୱିହାରା ନିକ୍କଡ୍ଢିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ତୁମ୍ହେ ଭିକ୍ଖୱେ, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ସଙ୍ଘିକା ୱିହାରା ଭିକ୍ଖୂ ନିକ୍କଡ୍ଢଥା’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କୁପିତେନ ଅନତ୍ତମନେନ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘିକା ୱିହାରା ନିକ୍କଡ୍ଢିତବ୍ବୋ। ଯୋ ନିକ୍କଡ୍ଢେୟ୍ୟ, ଯଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସେନାସନଂ ଗାହେତୁ’’ନ୍ତି।

ସେନାସନଗ୍ଗାହାପକସମ୍ମୁତି

୩୧୭। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘କେନ ନୁ ଖୋ ସେନାସନଂ ଗାହେତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ …ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସେନାସନଗ୍ଗାହାପକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତୁଂ – ଯୋ ନ ଛନ୍ଦାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ନ ଦୋସାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ନ ମୋହାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ନ ଭୟାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ଗହିତାଗହିତଞ୍ଚ ଜାନେୟ୍ୟ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ –

‘‘ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସେନାସନଗ୍ଗାହାପକଂ ସମ୍ମନ୍ନେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସେନାସନଗ୍ଗାହାପକଂ ସମ୍ମନ୍ନତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସେନାସନଗ୍ଗାହାପକସ୍ସ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସେନାସନଗ୍ଗାହାପକୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି ।

୩୧୮ । ଅଥ ଖୋ ସେନାସନଗ୍ଗାହାପକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘କଥଂ ନୁ ଖୋ ସେନାସନଂ ଗାହେତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୂ ଗଣେତୁଂ , ଭିକ୍ଖୂ ଗଣେତ୍ୱା ସେୟ୍ୟା ଗଣେତୁଂ, ସେୟ୍ୟା ଗଣେତ୍ୱା ସେୟ୍ୟଗ୍ଗେନ ଗାହେତୁ’’ନ୍ତି। ସେୟ୍ୟଗ୍ଗେନ ଗାହେନ୍ତା ସେୟ୍ୟା ଉସ୍ସାରୟିଂସୁ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିହାରଗ୍ଗେନ ଗାହେତୁ’’ନ୍ତି। ୱିହାରଗ୍ଗେନ ଗାହେନ୍ତା ୱିହାରା ଉସ୍ସାରୟିଂସୁ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିୱେଣଗ୍ଗେନ ଗାହେତୁ’’ନ୍ତି। ପରିୱେଣଗ୍ଗେନ ଗାହେନ୍ତା ପରିୱେଣା ଉସ୍ସାରୟିଂସୁ…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୁଭାଗମ୍ପି ଦାତୁଂ। ଗହିତେ ଅନୁଭାଗେ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆଗଚ୍ଛତି, ନ ଅକାମା ଦାତବ୍ବୋ’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ନିସ୍ସୀମେ ଠିତସ୍ସ ସେନାସନଂ ଗାହେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସୀମେ ଠିତସ୍ସ ସେନାସନଂ ଗାହେତବ୍ବଂ। ଯୋ ଗାହେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ସେନାସନଂ ଗହେତ୍ୱା ସବ୍ବକାଲଂ ପଟିବାହନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସେନାସନଂ ଗହେତ୍ୱା ସବ୍ବକାଲଂ ପଟିବାହେତବ୍ବଂ। ଯୋ ପଟିବାହେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱସ୍ସାନଂ ତେମାସଂ ପଟିବାହିତୁଂ, ଉତୁକାଲଂ ପନ ନ ପଟିବାହିତୁ’’ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘କତି ନୁ ଖୋ ସେନାସନଗ୍ଗାହା’’ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ତୟୋ ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସେନାସନଗ୍ଗାହା – ପୁରିମକୋ, ପଚ୍ଛିମକୋ, ଅନ୍ତରାମୁତ୍ତକୋ। ଅପରଜ୍ଜୁଗତାୟ ଆସାଳ୍ହିୟା ପୁରିମକୋ ଗାହେତବ୍ବୋ। ମାସଗତାୟ ଆସାଳ୍ହିୟା ପଚ୍ଛିମକୋ ଗାହେତବ୍ବୋ। ଅପରଜ୍ଜୁଗତାୟ ପୱାରଣାୟ ଆୟତିଂ ୱସ୍ସାୱାସତ୍ଥାୟ ଅନ୍ତରାମୁତ୍ତକୋ ଗାହେତବ୍ବୋ। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୟୋ ସେନାସନଗ୍ଗାହା’’ତି।

ଦୁତିୟଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୩। ତତିୟଭାଣୱାରୋ

୩୧୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ସାୱତ୍ଥିୟଂ ସେନାସନଂ ଗହେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତରଂ ଗାମକାୱାସଂ ଅଗମାସି। ତତ୍ଥପି

ସେନାସନଂ ଅଗ୍ଗହେସି। ଅଥ ଖୋ ତେସଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଭଣ୍ଡନକାରକୋ କଲହକାରକୋ ୱିୱାଦକାରକୋ ଭସ୍ସକାରକୋ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକୋ। ସଚାଯଂ ଇଧ ୱସ୍ସଂ ୱସିସ୍ସତି, ସବ୍ବେୱ ମଯଂ ନ ଫାସୁ ଭୱିସ୍ସାମ। ହନ୍ଦ ନଂ ପୁଚ୍ଛାମା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପନନ୍ଦଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ନନୁ ତଯା, ଆୱୁସୋ ଉପନନ୍ଦ, ସାୱତ୍ଥିଯଂ ସେନାସନଂ ଗହିତ’’ନ୍ତି? ‘‘ଏୱମାୱୁସୋ’’ତି। ‘‘କିଂ ପନ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ ଉପନନ୍ଦ, ଏକୋ ଦ୍ୱେ ପଟିବାହସୀ’’ତି? ‘‘ଇଧଦାନାହଂ ଆୱୁସୋ, ମୁଞ୍ଚାମି; ତତ୍ଥ ଗଣ୍ହାମୀ’’ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଏକୋ ଦ୍ୱେ ପଟିବାହେସ୍ସତୀ’’ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉପନନ୍ଦ, ଏକୋ ଦ୍ୱେ ପଟିବାହସୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଏକୋ ଦ୍ୱେ ପଟିବାହିସ୍ସସି? ତତ୍ଥ ତଯା, ମୋଘପୁରିସ, ଗହିତଂ ଇଧ ମୁତ୍ତଂ, ଇଧ ତଯା ଗହିତଂ ତତ୍ର ମୁତ୍ତଂ। ଏୱଂ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଉଭଯତ୍ଥ ପରିବାହିରୋ। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକେନ ଦ୍ୱେ ପଟିବାହେତବ୍ବା। ଯୋ ପଟିବାହେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

୩୨୦।[ପାଚି। ୪୩୮] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିନଯକଥଂ କଥେତି, ୱିନଯସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ୱିନଯପରିଯତ୍ତିଯା ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଆଦିସ୍ସ ଆଦିସ୍ସ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି। ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଭଗୱା ଖୋ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିନଯକଥଂ କଥେତି, ୱିନଯସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ୱିନଯପରିଯତ୍ତିଯା ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଆଦିସ୍ସ ଆଦିସ୍ସ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି। ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ସନ୍ତିକେ ୱିନଯଂ ପରିଯାପୁଣାମା’’ତି। ତେଧ [ତେ ଚ (ସ୍ୟା। କ।)] ବହୂ ଭିକ୍ଖୂ ଥେରା ଚ ନୱା ଚ ମଜ୍ଝିମା ଚ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ସନ୍ତିକେ ୱିନଯଂ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି। ଆଯସ୍ମା ଉପାଲି ଠିତକୋୱ ଉଦ୍ଦିସତି ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଗାରୱେନ। ଥେରାପି ଭିକ୍ଖୂ ଠିତକାୱ ଉଦ୍ଦିସାପେନ୍ତି ଧମ୍ମଗାରୱେନ। ତତ୍ଥ ଥେରା ଚେୱ ଭିକ୍ଖୂ କିଲମନ୍ତି, ଆଯସ୍ମା ଚ ଉପାଲି କିଲମତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନୱକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଉଦ୍ଦିସନ୍ତେନ ସମକେ ୱା ଆସନେ ନିସୀଦିତୁଂ, ଉଚ୍ଚତରେ ୱା ଧମ୍ମଗାରୱେନ; ଥେରେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଉଦ୍ଦିସାପେନ୍ତେନ ସମକେ ୱା ଆସନେ ନିସୀଦିତୁଂ, ନୀଚତରେ ୱା ଧମ୍ମଗାରୱେନା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ବହୂ ଭିକ୍ଖୂ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ସନ୍ତିକେ ଠିତକା ଉଦ୍ଦେସଂ ପଟିମାନେନ୍ତା କିଲମନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମାନାସନିକେହି ସହ ନିସୀଦିତୁ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘କିତ୍ତାୱତା ନୁ ଖୋ ସମାନାସନିକୋ ହୋତୀ’’ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିୱସ୍ସନ୍ତରେନ ସହ ନିସୀଦିତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ସମାନାସନିକା ମଞ୍ଚେ [ଏକମଞ୍ଚେ (ସ୍ୟା।)] ନିସୀଦିତ୍ୱା ମଞ୍ଚଂ ଭିନ୍ଦିଂସୁ, ପୀଠେ [ଏକପୀଠେ (ସ୍ୟା।)] ନିସୀଦିତ୍ୱା ପୀଠଂ ଭିନ୍ଦିଂସୁ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିୱଗ୍ଗସ୍ସ ମଞ୍ଚଂ, ତିୱଗ୍ଗସ୍ସ ପୀଠ’’ନ୍ତି। ତିୱଗ୍ଗୋପି ମଞ୍ଚେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ମଞ୍ଚଂ ଭିନ୍ଦି, ପୀଠେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ପୀଠଂ ଭିନ୍ଦି…ପେ… ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୁୱଗ୍ଗସ୍ସ ମଞ୍ଚଂ, ଦୁୱଗ୍ଗସ୍ସ ପୀଠ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅସମାନାସନିକେହି ସହ ଦୀଘାସନେ ନିସୀଦିତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଠପେତ୍ୱା ପଣ୍ଡକଂ, ମାତୁଗାମଂ, ଉଭତୋବ୍ୟଞ୍ଜନକଂ, ଅସମାନାସନିକେହି ସହ ଦୀଘାସନେ ନିସୀଦିତୁ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘କିତ୍ତକଂ ପଚ୍ଛିମଂ ନୁ ଖୋ ଦୀଘାସନଂ ହୋତୀ’’ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯଂ ତିଣ୍ଣଂ ପହୋତି, ଏତ୍ତକଂ ପଚ୍ଛିମଂ ଦୀଘାସନ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱିସାଖା ମିଗାରମାତା ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ସାଳିନ୍ଦଂ ପାସାଦଂ କାରାପେତୁକାମା ହୋତି ହତ୍ଥିନଖକଂ। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘କିଂ ନୁ ଖୋ ଭଗୱତା ପାସାଦପରିଭୋଗୋ ଅନୁଞ୍ଞାତୋ କିଂ ଅନନୁଞ୍ଞାତୋ’’ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସବ୍ବଂ ପାସାଦପରିଭୋଗ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରଞ୍ଞୋ ପସେନଦିସ୍ସ କୋସଲସ୍ସ ଅଯ୍ୟିକା କାଲଙ୍କତା ହୋତି। ତସ୍ସା କାଲଙ୍କିରିଯାଯ ସଙ୍ଘସ୍ସ ବହୁଂ ଅକପ୍ପିଯଭଣ୍ଡଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଆସନ୍ଦି, ପଲ୍ଲଙ୍କୋ, ଗୋନକୋ , ଚିତ୍ତକୋ, ପଟିକା, ପଟଲିକା, ତୂଲିକା, ୱିକତିକା, ଉଦ୍ଦଲୋମୀ, ଏକନ୍ତଲୋମୀ, କଟ୍ଟିସ୍ସଂ, କୋସେଯ୍ୟଂ, କୁତ୍ତକଂ, ହତ୍ଥତ୍ଥରଂ, ଅସ୍ସତ୍ଥରଂ, ରଥତ୍ଥରଂ, ଅଜିନପ୍ପୱେଣି, କଦଲିମିଗପ୍ପୱରପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ, ସଉତ୍ତରଚ୍ଛଦଂ, ଉଭତୋଲୋହିତକୂପଧାନଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆସନ୍ଦିଯା ପାଦେ ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିତୁଂ, ପଲ୍ଲଙ୍କସ୍ସ ୱାଳେ ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିତୁଂ, ତୂଲିକଂ ୱିଜଟେତ୍ୱା ବିମ୍ବୋହନଂ କାତୁଂ, ଅୱସେସଂ ଭୂମତ୍ଥରଣଂ [ସୁମ୍ଭତ୍ଥରଣଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] କାତୁ’’ନ୍ତି।

ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିୟୱତ୍ଥୁ

୩୨୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସାୱତ୍ଥିୟା ଅୱିଦୂରେ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ଗାମକାୱାସେ ଆୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ଉପଦ୍ଦୁତା ହୋନ୍ତି ଆଗନ୍ତୁକଗମିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେନ୍ତା। ଅଥ ଖୋ ତେସଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ଏତରହି ଖୋ ମୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଉପଦ୍ଦୁତା ଆଗନ୍ତୁକଗମିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେନ୍ତା। ହନ୍ଦ ମୟଂ, ଆୱୁସୋ, ସବ୍ବଂ ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ଏକସ୍ସ ଦେମ। ତସ୍ସ ସନ୍ତକଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମା''ତି। ତେ ସବ୍ବଂ ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ଏକସ୍ସ ଅଦଂସୁ। ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଅମ୍ହାକଂ, ଆୱୁସୋ, ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞାପେଥା''ତି। ''ନତ୍ଥାୱୁସୋ, ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ; ସବ୍ବଂ ଅମ୍ହେହି ଏକସ୍ସ ଦିନ୍ନ''ନ୍ତି। ''କିଂ ପନ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେଥା''ତି? ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି [ୱିସ୍ସଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀତି (କ।)]! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… ''କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେସ୍ସନ୍ତି? ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

''ପଞ୍ଚିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିୟାନି, ନ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତବ୍ବାନି [ନ ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବାନି (କ।)], ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତାନିପି ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିତାନି ହୋନ୍ତି। ଯୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ। କତମାନି ପଞ୍ଚ? ଆରାମୋ, ଆରାମୱତ୍ଥୁ – ଇଦଂ ପଠମଂ ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିୟଂ, ନ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତମ୍ପି ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

''ୱିହାରୋ, ୱିହାରୱତ୍ଥୁ – ଇଦଂ ଦୁତିୟଂ ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିୟଂ, ନ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତମ୍ପି ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

''ମଞ୍ଚୋ, ପୀଠଂ, ଭିସି, ବିମ୍ବୋହନଂ – ଇଦଂ ତତିୟଂ ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିୟଂ, ନ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତମ୍ପି ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

''ଲୋହକୁମ୍ଭୀ , ଲୋହଭାଣକଂ, ଲୋହୱାରକୋ, ଲୋହକଟାହଂ, ୱାସି, ପରସୁ [ଫରସୁ (ସୀ। ସ୍ୟା। କ।)], କୁଠାରୀ [କୁଧାରୀ (କ।)], କୁଦାଲୋ, ନିଖାଦନଂ – ଇଦଂ ଚତୁତ୍ଥଂ ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିୟଂ, ନ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତମ୍ପି ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

''ୱଲ୍ଲି, ୱେଳୁ, ମୁଞ୍ଜଂ, ପବ୍ବଜଂ [ବବ୍ବଜଂ (ସୀ।)], ତିଣଂ, ମତ୍ତିକା, ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ, ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ – ଇଦଂ ପଞ୍ଚମଂ ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିୟଂ, ନ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତମ୍ପି ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ। ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିୟାନି, ନ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତବ୍ବାନି, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତାନିପି ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିତାନି ହୋନ୍ତି। ଯୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସା''ତି।

ଅୱେଭଙ୍ଗିୟୱତ୍ଥୁ

୩୨୨। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ କୀଟାଗିରି ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି ମହତା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ ସଦ୍ଧିଂ ପଞ୍ଚମତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁସତେହି ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେହି ଚ। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ଭିକ୍ଖୂ – ''ଭଗୱା କିର କୀଟାଗିରିଂ ଆଗଚ୍ଛତି ମହତା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ ସଦ୍ଧିଂ ପଞ୍ଚମତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁସତେହି ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେହି ଚ''। ''ହନ୍ଦ ମୟଂ, ଆୱୁସୋ, ସବ୍ବଂ ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ଭାଜେମ। ପାପିଚ୍ଛା ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା, ପାପିକାନଂ ଇଚ୍ଛାନଂ ୱସଂ ଗତା; ନ ମୟଂ ତେସଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମା''ତି, ତେ ସବ୍ବଂ ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ଭାଜେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ କୀଟାଗିରି ତଦୱସରି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ସମ୍ବହୁଲେ ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଗଚ୍ଛଥ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ; ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକେ ଭିକ୍ଖୂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦେଥ – 'ଭଗୱା, ଆୱୁସୋ, ଆଗଚ୍ଛତି ମହତା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ ସଦ୍ଧିଂ ପଞ୍ଚମତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁସତେହି ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେହି ଚ। ଭଗୱତୋ ଚ, ଆୱୁସୋ, ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେଥ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସ ଚ, ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନାନଞ୍ଚା'''ତି। ''ଏୱଂ ଭନ୍ତେ''ତି ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଭଗୱା, ଆୱୁସୋ, ଆଗଚ୍ଛତି ମହତା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ ସଦ୍ଧିଂ ପଞ୍ଚମତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁସତେହି ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେହି ଚ । ଭଗୱତୋ ଚ, ଆୱୁସୋ, ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେଥ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସ ଚ, ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନାନଞ୍ଚା''ତି। ''ନତ୍ଥାୱୁସୋ,

ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ। ସଙ୍ଖଂ ଅମ୍ହେହି ଭାଜିତଂ। ସ୍ୱାଗତଂ, ଆୱୁସୋ, ଭଗୱତୋ। ଯସ୍ମିଂ ୱିହାରେ ଭଗୱା ଇଚ୍ଛିସ୍ସତି ତସ୍ମିଂ ୱିହାରେ ୱସିସ୍ସତି। ପାପିଚ୍ଛା ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା, ପାପିକାନଂ ଇଚ୍ଛାନଂ ୱସଂ ଗତା। ନ ମୟଂ ତେସଂ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମା''ତି। ''କିଂ ପନ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ଭାଜିତ୍ଥା''ତି? ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅସ୍ସଜିପୁନବ୍ବସୁକା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ଭାଜେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… ''କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ସଙ୍ଘିକଂ ସେନାସନଂ ଭାଜେସ୍ସନ୍ତି? ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

''ପଞ୍ଚିମାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅୱେଭଙ୍ଗିୟାନି [ଅୱେଭଙ୍ଗିକାନି (କ।)], ନ ୱିଭଜିତବ୍ବାନି, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିଭତ୍ତାନିପି ଅୱିଭତ୍ତାନି ହୋନ୍ତି। ଯୋ ୱିଭଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ। କତମାନି ପଞ୍ଚ? ଆରାମୋ, ଆରାମୱତ୍ଥୁ – ଇଦଂ ପଠମଂ ଅୱେଭଙ୍ଗିୟଂ, ନ ୱିଭଜିତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିଭତ୍ତମ୍ପି ଅୱିଭତ୍ତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିଭଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

''ୱିହାରୋ, ୱିହାରୱତ୍ଥୁ – ଇଦଂ ଦୁତିୟଂ ଅୱେଭଙ୍ଗିୟଂ, ନ ୱିଭଜିତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିଭତ୍ତମ୍ପି ଅୱିଭତ୍ତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିଭଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

''ମଞ୍ଚୋ, ପୀଠଂ, ଭିସି, ବିମ୍ବୋହନଂ – ଇଦଂ ତତିୟଂ ଅୱେଭଙ୍ଗିୟଂ, ନ ୱିଭଜିତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିଭତ୍ତମ୍ପି ଅୱିଭତ୍ତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିଭଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

''ଲୋହକୁମ୍ଭୀ, ଲୋହଭାଣକଂ, ଲୋହୱାରକୋ, ଲୋହକଟାହଂ, ୱାସୀ, ପରସୁ, କୁଠାରୀ, କୁଦାଲୋ, ନିଖାଦନଂ – ଇଦଂ ଚତୁତ୍ଥଂ ଅୱେଭଙ୍ଗିୟଂ, ନ ୱିଭଜିତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିଭତ୍ତମ୍ପି ଅୱିଭତ୍ତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିଭଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

''ୱଲ୍ଲୀ, ୱେଳୁ, ମୁଞ୍ଜଂ, ପବ୍ବଜଂ, ତିଣଂ, ମତ୍ତିକା, ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ, ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ – ଇଦଂ ପଞ୍ଚମଂ ଅୱେଭଙ୍ଗିୟଂ, ନ ୱିଭଜିତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିଭତ୍ତମ୍ପି ଅୱିଭତ୍ତଂ ହୋତି। ଯୋ ୱିଭଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ। ଇମାନି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚ ଅୱେଭଙ୍ଗିୟାନି, ନ ୱିଭଜିତବ୍ବାନି, ସଙ୍ଘେନ ୱା ଗଣେନ ୱା ପୁଗ୍ଗଲେନ ୱା। ୱିଭତ୍ତାନିପି ଅୱିଭତ୍ତାନି ହୋନ୍ତି। ଯୋ ୱିଭଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସା''ତି।

ନୱକମ୍ମଦାନକଥା

୩୨୩। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା କୀଟାଗିରିସ୍ମିଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ଆଳୱୀ ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ଆଳୱୀ ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ଆଳୱିୟଂ ୱିହରତି ଅଗ୍ଗାଳୱେ ଚେତିୟେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆଳୱକା [ଆଳୱିକା (ସ୍ୟା। କ।)] ଭିକ୍ଖୂ ଏୱରୂପାନି ନୱକମ୍ମାନି ଦେନ୍ତି – ପିଣ୍ଡନିକ୍ଖେପନମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; କୁଟ୍ଟଲେପନମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ଦ୍ୱାରଟ୍ଠପନମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିକରଣମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ଆଲୋକସନ୍ଧିକରଣମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ସେତୱଣ୍ଣକରଣମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; କାଳୱଣ୍ଣକରଣମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ଗେରୁକପରିକମ୍ମକରଣମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ଛାଦନମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ବନ୍ଧନମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ଭଣ୍ଡିକାଟ୍ଠପନମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ଖଣ୍ଡଫୁଲ୍ଲପଟିସଙ୍ଖରଣମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ପରିଭଣ୍ଡକରଣମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ୱୀସତିୱସ୍ସିକମ୍ପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ତିଂସୱସ୍ସିକମ୍ପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ଯାୱଜୀୱିକମ୍ପି ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି; ଧୂମକାଲିକମ୍ପି ପରିୟୋସିତଂ ୱିହାରଂ ନୱକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଳୱକା ଭିକ୍ଖୂ ଏୱରୂପାନି ନୱକମ୍ମାନି ଦସ୍ସନ୍ତି – ପିଣ୍ଡନିକ୍ଖେପନମତ୍ତେନପି ନୱକମ୍ମଂ ଦସ୍ସନ୍ତି; କୁଟ୍ଟଲେପନମତ୍ତେନପି… ଦ୍ୱାରଟ୍ଠପନମତ୍ତେନପି … ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିକରଣମତ୍ତେନପି… ଆଲୋକସନ୍ଧିକରଣମତ୍ତେନପି… ସେତୱଣ୍ଣକରଣମତ୍ତେନପି… କାଳୱଣ୍ଣକରଣମତ୍ତେନପି… ଗେରୁକପରିକମ୍ମକରଣମତ୍ତେନପି… ଛାଦନମତ୍ତେନପି… ବନ୍ଧନମତ୍ତେନପି… ଭଣ୍ଡିକାଠପନମତ୍ତେନପି… ଖଣ୍ଡଫୁଲ୍ଲପଟିସଙ୍ଖରଣମତ୍ତେନପି… ପରିଭଣ୍ଡକରଣମତ୍ତେନପି… ୱିସତିୱସ୍ସିକମ୍ପି… ତିଂସୱସ୍ସିକମ୍ପି… ଯାୱଜୀୱିକମ୍ପି… ଧୂମକାଲିକମ୍ପି ପରିୟୋସିତଂ ୱିହାରଂ ନୱକମ୍ମଂ ଦସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି… ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପିଣ୍ଡନିକ୍ଖେପନମତ୍ତେନ ନୱକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ; ନ କୁଟ୍ଟଲେପନମତ୍ତେନ ନୱକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ଦ୍ୱାରଟ୍ଠପନମତ୍ତେନ ନୱକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ଅଗ୍ଗଳୱଟ୍ଟିକରଣମତ୍ତେନ ନୱକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ଆଲୋକସନ୍ଧିକରଣମତ୍ତେନ ନୱକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ସେତୱଣ୍ଣକରଣମତ୍ତେନ ନୱକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ କାଳୱଣ୍ଣକରଣମତ୍ତେନ ନୱକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ

ଗେରୁକପରିକମ୍ମକରଣମତ୍ତେନ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ଛାଦେନମତ୍ତେନ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ବନ୍ଧନମତ୍ତେନ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ଭଣ୍ଡିକାଠପନମତ୍ତେନ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ଖଣ୍ଡଫୁଲ୍ଲପଟିସଙ୍ଖରଣମତ୍ତେନ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ପରିଭଣ୍ଡକରଣମତ୍ତେନ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ୱିସତିୱସ୍ସିକଂ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ତିଂସୱସ୍ସିକଂ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ଯାୱଜୀୱିକଂ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ନ ଧୂମକାଲିକମ୍ପି ପରିୟୋସିତଂ ୱିହାରଂ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ଯୋ ଦଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅକତଂ ୱା ୱିପ୍ପକତଂ ୱା ନଓକମ୍ମଂ ଦାତୁଂ, ଖୁଦ୍ଦକେ ୱିହାରେ କମ୍ମଂ ଓଲୋକେତ୍ୱା ଛପ୍ପଞ୍ଚୱସ୍ସିକଂ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତୁଂ, ଅଡ୍ଢୟୋଗେ କମ୍ମଂ ଓଲୋକେତ୍ୱା ସତ୍ତଟ୍ଠୱସ୍ସିକଂ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତୁଂ, ମହଲ୍ଲକେ ୱିହାରେ ପାସାଦେ ୱା କମ୍ମଂ ଓଲୋକେତ୍ୱା ଦସଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସିକଂ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ସବ୍ବେ ୱିହାରେ ନଓକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସବ୍ବେ ୱିହାରେ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ଯୋ ଦଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଏକସ୍ସ ଦ୍ୱେ ଦେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକସ୍ସ ଦ୍ୱେ ଦାତବ୍ବା। ଯୋ ଦଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ନଓକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞେସଂ ୱାସେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନଓକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞେସୋ ୱାସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ୱାସେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ନଓକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ସଙ୍ଘିକଂ ପଟିବାହେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନଓକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ସଙ୍ଘିକଂ ପଟିବାହିତବ୍ବଂ। ଯୋ ପଟିବାହେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକଂ ୱରସେୟ୍ୟଂ ଗହେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ନିସ୍ସୀମେ ଠିତସ୍ସ ନଓକମ୍ମଂ ଦେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସୀମେ ଠିତସ୍ସ ନଓକମ୍ମଂ ଦାତବ୍ବଂ। ଯୋ ଦଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ନଓକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ସବ୍ବକାଲଂ ପଟିବାହନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନଓକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ସବ୍ବକାଲଂ ପଟିବାହିତବ୍ବଂ। ଯୋ ପଟିବାହେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱସ୍ସାନଂ ତେମାସଂ ପଟିବାହିତୁଂ, ଉତୁକାଲଂ ପନ ନ ପଟିବାହିତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ନଓକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ପକ୍କମନ୍ତିପି, ୱିବ୍ଭମନ୍ତିପି, କାଲମ୍ପି କରୋନ୍ତି; ସାମଣେରାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ଅନ୍ତିମୱତ୍ଥୁଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ଉମ୍ମତ୍ତକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ଖିତ୍ତଚିତ୍ତାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ୱେଦନାଟ୍ଟାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ପଣ୍ଡକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ଥେୟ୍ୟସଂୱାସକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ତିତ୍ଥିୟପକ୍କନ୍ତକାପି

ପଟିଜାନନ୍ତି; ତିରଚ୍ଛାନଗତାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ମାତୁଘାତକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ପିତୁଘାତକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି ; ଅରହନ୍ତଘାତକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ଭିକ୍ଖୁନିଦୂସକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ସଙ୍ଘଭେଦକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ଲୋହିତୁପ୍ପାଦକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି; ଉଭତୋବ୍ୟଞ୍ଜନକାପି ପଟିଜାନନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ନଓକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ପକ୍କମତି – ମା ସଙ୍ଘସ୍ସ ହାୟୀତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଦାତବ୍ବଂ।

''ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ନଓକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ୱିବ୍ଭମତି…ପେ… କାଲଙ୍କରୋତି, ସାମଣେରୋ ପଟିଜାନାତି, ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଅନ୍ତିମୱତ୍ଥୁଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନକୋ ପଟିଜାନାତି, ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ପଟିଜାନାତି, ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ପଟିଜାନାତି, ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଆପତ୍ତିୟା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି, ପଣ୍ଡକୋ ପଟିଜାନାତି, ଥେୟ୍ୟସଂୱାସକୋ ପଟିଜାନାତି, ତିତ୍ଥିୟପକ୍କନ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି, ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ପଟିଜାନାତି, ମାତୁଘାତକୋ ପଟିଜାନାତି, ପିତୁଘାତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଅରହନ୍ତଘାତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଭିକ୍ଖୁନୀଦୂସକୋ ପଟିଜାନାତି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ପଟିଜାନାତି, ଲୋହିତୁପ୍ପାଦକୋ ପଟିଜାନାତି, ଉଭତୋବ୍ୟଞ୍ଜନକୋ ପଟିଜାନାତି – ମା ସଙ୍ଘସ୍ସ ହାୟୀତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ନୱକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ୱିପ୍ପକତେ ପକ୍କମତି – ମା ସଙ୍ଘସ୍ସ ହାଯୀତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ନୱକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ୱିପ୍ପକତେ ୱିବ୍ଭମତି…ପେ… ଉଭତୋବ୍ୟଞ୍ଜନକୋ ପଟିଜାନାତି – ମା ସଙ୍ଘସ୍ସ ହାଯୀତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ନୱକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ପରିଯୋସିତେ ପକ୍କମତି – ତସ୍ସେୱେତଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ନୱକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ପରିଯୋସିତେ ୱିବ୍ଭମତି…ପେ… କାଲଙ୍କରୋତି, ସାମଣେରୋ ପଟିଜାନାତି, ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଅନ୍ତିମୱତ୍ଥୁଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନକୋ ପଟିଜାନାତି – ସଙ୍ଘୋ ସାମୀ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ନୱକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ପରିଯୋସିତେ ଉମ୍ମତ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ପଟିଜାନାତି, ୱେଦନାଟ୍ଟୋ ପଟିଜାନାତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି, ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି – ତସ୍ସେୱେତଂ।

‘‘ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ନୱକମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ପରିଯୋସିତେ ପଣ୍ଡକୋ ପଟିଜାନାତି, ଥେଯ୍ୟସଂୱାସକୋ ପଟିଜାନାତି, ତିତ୍ଥିଯପକ୍କନ୍ତକୋ ପଟିଜାନାତି, ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ପଟିଜାନାତି, ମାତୁଘାତକୋ ପଟିଜାନାତି, ପିତୁଘାତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଅରହନ୍ତଘାତକୋ ପଟିଜାନାତି, ଭିକ୍ଖୁନୀଦୂସକୋ ପଟିଜାନାତି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ପଟିଜାନାତି, ଲୋହିତୁପ୍ପାଦକୋ ପଟିଜାନାତି, ଉଭତୋବ୍ୟଞ୍ଜନକୋ ପଟିଜାନାତି – ସଙ୍ଘୋ ସାମୀ’’ତି।

ଅଞ୍ଞତ୍ରପରିଭୋଗପଟିକ୍ଖେପାଦି

୩୨୪।[ପାରା। ୧୫୭] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ୱିହାରପରିଭୋଗଂ ସେନାସନଂ ଅଞ୍ଞତ୍ର ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ପରିଭୋଗଂ ଅଞ୍ଞତ୍ର ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପରିଭୋଗୋ ଅଞ୍ଞତ୍ର ପରିଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ଯୋ ପରିଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

[ପାରା। ୧୫୭] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଉପୋସଥଗ୍ଗମ୍ପି ସନ୍ନିସଜ୍ଜମ୍ପି ହରିତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ଛମାଯ ନିସୀଦନ୍ତି। ଗତ୍ତାନିପି ଚୀୱରାନିପି ପଂସୁକିତାନି ହୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତାୱକାଲିକଂ ହରିତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ମହାୱିହାରୋ ଉନ୍ଦ୍ରିଯତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ସେନାସନଂ ନାତିହରନ୍ତି [ନାଭିହରନ୍ତି (କ।)]। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗୁତ୍ତତ୍ଥାଯ ହରିତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନପରିକ୍ଖାରିକୋ ମହଗ୍ଘୋ କମ୍ବଲୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଫାତିକମ୍ମତ୍ଥାଯ ପରିୱତ୍ତେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନପରିକ୍ଖାରିକଂ ମହଗ୍ଘଂ ଦୁସ୍ସଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଫାତିକମ୍ମତ୍ଥାଯ ପରିୱତ୍ତେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅଚ୍ଛଚମ୍ମଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାଦପୁଞ୍ଛନିଂ କାତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଚକ୍କଲିକଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାଦପୁଞ୍ଛନିଂ କାତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୋଳଅକଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାଦପୁଞ୍ଛନିଂ

କାତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଧୋତେହି ପାଦେହି ସେନାସନଂ ଅକ୍କମନ୍ତି। ସେନାସନଂ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧୋତେହି ପାଦେହି ସେନାସନଂ ଅକ୍କମିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅକ୍କମେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଲ୍ଲେହି ପାଦେହି ସେନାସନଂ ଅକ୍କମନ୍ତି। ସେନାସନଂ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଲ୍ଲେହି ପାଦେହି ସେନାସନଂ ଅକ୍କମିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅକ୍କମେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ସଉପାହନା ସେନାସନଂ ଅକ୍କମନ୍ତି। ସେନାସନଂ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଉପାହନେନ ସେନାସନଂ ଅକ୍କମିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅକ୍କମେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ପରିକମ୍ମକତାଯ ଭୂମିଯା ନିଟ୍ଠୁଭନ୍ତି। ୱଣ୍ଣୋ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିକମ୍ମକତାଯ ଭୂମିଯା ନିଟ୍ଠୁଭିତବ୍ବଂ। ଯୋ ନିଟ୍ଠୁଭେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଖେଳମଲ୍ଲକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମଞ୍ଚପାଦାପି ପୀଠପାଦାପି ପରିକମ୍ମକତଂ ଭୂମିଂ ୱିଲିଖନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚୋଳକେନ ପଲିୱେଠେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ପରିକମ୍ମକତଂ ଭିତ୍ତିଂ ଅପସ୍ସେନ୍ତି। ୱଣ୍ଣୋ ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିକମ୍ମକତା ଭିତ୍ତି ଅପସ୍ସେତବ୍ବା। ଯୋ ଅପସ୍ସେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପସ୍ସେନଫଲକ’’ନ୍ତି। ଅପସ୍ସେନଫଲକଂ ହେଟ୍ଠତୋ ଭୂମିଂ ୱିଲିଖତି, ଉପରିତୋ ଭିତ୍ତିଞ୍ଚ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ହେଟ୍ଠତୋ ଚ ଉପରିତୋ ଚ ଚୋଳକେନ ପଲିୱେଠେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଧୋତପାଦକା ନିପଜ୍ଜିତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଚ୍ଚତ୍ଥରିତ୍ୱା ନିପଜ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି।

ସଙ୍ଘଭତ୍ତାଦିଅନୁଜାନନଂ

୩୨୫। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଆଳୱିଯଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ରାଜଗହଂ ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ରାଜଗହଂ ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜଗହଂ ଦୁବ୍ଭିକ୍ଖଂ ହୋତି। ମନୁସ୍ସା ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ସଙ୍ଘଭତ୍ତଂ କାତୁଂ; ଇଚ୍ଛନ୍ତି ଉଦ୍ଦେସଭତ୍ତଂ ନିମନ୍ତନଂ ସଲାକଭତ୍ତଂ ପକ୍ଖିକଂ ଉପୋସଥିକଂ ପାଟିପଦିକଂ କାତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘଭତ୍ତଂ ଉଦ୍ଦେସଭତ୍ତଂ ନିମନ୍ତନଂ ସଲାକଭତ୍ତଂ ପକ୍ଖିକଂ ଉପୋସଥିକଂ ପାଟିପଦିକ’’ନ୍ତି।

ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକସମ୍ମୁତି

୩୨୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅତ୍ତନୋ ୱରଭତ୍ତାନି ଗହେତ୍ୱା ଲାମକାନି ଭତ୍ତାନି ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତୁଂ – ଯୋ ନ ଛନ୍ଦାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ନ ଦୋସାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ନ ମୋହାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ନ ଭଯାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠାନୁଦ୍ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ଜାନେଯ୍ଯ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଂ ସମ୍ମନ୍ନତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକସ୍ସ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘କଥଂ ନୁ ଖୋ ଭତ୍ତଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଲାକାଯ ୱା ପଟ୍ଟିକାଯ ୱା [ପଟିକାଯ ୱା (ସ୍ଯା.)] ଉପନିବନ୍ଧିତ୍ୱା ଓପୁଞ୍ଜିତ୍ୱା ଭତ୍ତଂ ଉଦ୍ଦିସିତୁ’’ନ୍ତି।

ସେନାସନପଞ୍ଞାପକାଦିସମ୍ମୁତି

୩୨୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ଭଣ୍ଡାଗାରିକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ଚୀୱରପଟିଗ୍ଗାହକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ଚୀୱରଭାଜକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ଯାଗୁଭାଜକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ଫଲଭାଜକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ଖଜ୍ଜକଭାଜକୋ ନ ହୋତି। ଖଜ୍ଜକଂ ଅଭାଜିଯମାନଂ ନସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଖଜ୍ଜକଭାଜକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତୁଂ – ଯୋ ନ ଛନ୍ଦାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ନ ଦୋସାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ନ ମୋହାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ନ ଭଯାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ , ଭାଜିତାଭାଜିତଞ୍ଚ ଜାନେଯ୍ଯ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଖଜ୍ଜକଭାଜକଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଖଜ୍ଜକଭାଜକଂ ସମ୍ମନ୍ନତି । ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଖଜ୍ଜକଭାଜକସ୍ସ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଖଜ୍ଜକଭାଜକୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକସମ୍ମୁତି

୩୨୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭଣ୍ଡାଗାରେ ଅପ୍ପମତ୍ତକୋ ପରିକ୍ଖାରୋ ଉପ୍ପନ୍ନୋ [ଉସ୍ସନ୍ନୋ (ସ୍ଯା.)] ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତୁଂ – ଯୋ ନ ଛନ୍ଦାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ନ ଦୋସାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ନ ମୋହାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ନ ଭଯାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତାୱିସ୍ସଜ୍ଜିତଞ୍ଚ ଜାନେଯ୍ଯ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକଂ ସମ୍ମନ୍ନତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକସ୍ସ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ , ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ତେନ ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଏକା [ଏକେକା (ସୀ.)] ସୂଚି ଦାତବ୍ବା, ସତ୍ଥକଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଉପାହନା ଦାତବ୍ବା, କାଯବନ୍ଧନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଅଂସବନ୍ଧକୋ ଦାତବ୍ବୋ, ପରିସ୍ସାୱନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଧମ୍ମକରଣୋ ଦାତବ୍ବୋ, କୁସି ଦାତବ୍ବା, ଅଡ୍ଢକୁସି ଦାତବ୍ବା, ମଣ୍ଡଲଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଅଡ୍ଢମଣ୍ଡଲଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଅନୁୱାତୋ ଦାତବ୍ବୋ, ପରିଭଣ୍ଡଂ ଦାତବ୍ବଂ। ସଚେ ହୋତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ସପ୍ପି ୱା ତେଲଂ ୱା ମଧୁ ୱା ଫାଣିତଂ ୱା, ସକିଂ ପଟିସାଯିତୁଂ ଦାତବ୍ବଂ। ସଚେ ପୁନପି ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ପୁନପି ଦାତବ୍ବଂ।

ସାଟିଯଗ୍ଗାହାପକାଦିସମ୍ମୁତି

୩୨୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସାଟିଯଗ୍ଗାହାପକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ପତ୍ତଗ୍ଗାହାପକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ଆରାମିକପେସକୋ ନ ହୋତି…ପେ… ସାମଣେରପେସକୋ ନ ହୋତି। ସାମଣେରା ଅପେସିଯମାନା କମ୍ମଂ ନ କରୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ।

‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସାମଣେରପେସକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତୁଂ – ଯୋ ନ ଛନ୍ଦାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ନ ଦୋସାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ନ ମୋହାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ନ ଭୟାଗତିଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ପେସିତାପେସିତଞ୍ଚ ଜାନେୟ୍ୟ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସାମଣେରପେସକଂ ସମ୍ମନ୍ନେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସାମଣେରପେସକଂ ସମ୍ମନ୍ନତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସାମଣେରପେସକସ୍ସ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ସାମଣେରପେସକୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

ତତିୟଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

ସେନାସନକ୍ଖନ୍ଧକୋ ଛଟ୍ଠୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ୱିହାରଂ ବୁଦ୍ଧସେଟ୍ଠେନ, ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଦା ଅହୁ;

ତହଂ ତହଂ ନିକ୍ଖମନ୍ତି, ୱାସା ତେ ଜିନସାୱକା।

ସେଟ୍ଠୀ ଗହପତି ଦିସ୍ୱା, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଇଦମବ୍ରୱି;

କାରାପେୟ୍ୟଂ ୱସେୟ୍ୟାଥ, ପଟିପୁଚ୍ଛିଂସୁ ନାୟକଂ।

ୱିହାରଂ ଅଡ୍ଢୟୋଗଞ୍ଚ, ପାସାଦଂ ହମ୍ମିୟଂ ଗୁହଂ;

ପଞ୍ଚଲେଣଂ ଅନୁଞ୍ଞାସି, ୱିହାରେ ସେଟ୍ଠି କାରୟି।

ଜନୋ ୱିହାରଂ କାରେତି, ଅକୱାଟଂ ଅସଂୱୁତଂ;

କୱାଟଂ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟଂ, ଉଦୁକ୍ଖଲଞ୍ଚ ଉତ୍ତରି।

ଆୱିଞ୍ଛନଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ ରଜ୍ଜୁଂ, ୱଟ୍ଟିଞ୍ଚ କପିସୀସକଂ;

ସୂଚିଘଟିତାଳଅଚ୍ଛିଦ୍ଦଂ , ଲୋହକଟ୍ଠୱିସାଣକଂ।

ୟନ୍ତକଂ ସୂଚିକଞ୍ଚେୱ, ଛଦନଂ ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତଂ;

ୱେଦିଜାଲସଲାକଞ୍ଚ, ଚକ୍କଲି ସନ୍ଥରେନ ଚ।

ମିଡ୍ଢି ବିଦଲମଞ୍ଚଞ୍ଚ, ସୋସାନିକମସାରକୋ;

ବୁନ୍ଦିକୁଳିରପାଦଞ୍ଚ, ଆହଚ୍ଚାସନ୍ଦି ଉଚ୍ଚକେ।

ସତ୍ତଙ୍ଗୋ ଚ ଭଦ୍ଦପୀଠଂ, ପୀଠକେଳଅକପାଦକଂ;

ଆମଲାଫଲକା କୋଚ୍ଛା, ପଲାଲପୀଠମେୱ ଚ।

ଉଚ୍ଚାହିପଟିପାଦକା, ଅଟ୍ଟଙ୍ଗୁଲି ଚ ପାଦକା;

ସୁତ୍ତଂ ଅଟ୍ଟପଦଂ ଚୋଳଅଂ, ତୂଲିକଂ ଅଡ୍ଢକାୟିକଂ।

ଗିରଗ୍ଗେ ଭିସିଯୋ ଚାପି, ଦୁସ୍ସଂ ସେନାସନମ୍ପି ଚ;

ଓନଦ୍ଧଂ ହେଟ୍ଠା ପତତି, ଉପ୍ପାଟେତ୍ୱା ହରନ୍ତି ଚ।

ଭିତ୍ତିଞ୍ଚ ହତ୍ଥଭିତ୍ତିଞ୍ଚ, ଅନୁଞ୍ଞାସି ତଥାଗତୋ;

ତିତ୍ଥିୟା ୱିହାରେ ଚାପି, ଥୁସଂ ସଣ୍ହଞ୍ଚ ମତ୍ତିକା।

ଇକ୍କାସଂ ପାଣିକଂ କୁଣ୍ଡଂ, ସାସପଂ ସିତ୍ଥତେଲକଂ;

ଉସ୍ସନ୍ନେ ପଚ୍ଛୁଦ୍ଧରିତୁଂ, ଫରୁସଂ ଗଣ୍ଡୁମତ୍ତିକଂ।

ଇକ୍କାସଂ ପଟିଭାନଞ୍ଚ, ନୀଚା ଚୟୋ ଚ ଆରୁହଂ;

ପରିପତନ୍ତି ଆଳଅକା, ଅଡ୍ଢକୁଟ୍ଟଂ ତୟୋ ପୁନ।

ଖୁଦ୍ଦକେ କୁଟ୍ଟପାଦୋ ଚ, ଓୱସ୍ସତି ସରଂ ଖିଲଂ;

ଚୀୱରୱଂସଂ ରଜ୍ଜୁଞ୍ଚ, ଆଳିନ୍ଦଂ କିଟିକେନ ଚ।

ଆଲମ୍ବନଂ ତିଣଚୁଣ୍ଣଂ, ହେଟ୍ଠାମଗ୍ଗେ ନୟଂ କରେ;

ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଓତପ୍ପତି, ସାଲଂ ହେଟ୍ଠା ଚ ଭାଜନଂ।

ୱିହାରୋ କୋଟ୍ଠକୋ ଚେୱ, ପରିୱେଣଗ୍ଗିସାଲକଂ;

ଆରାମେ ଚ ପୁନ କୋଟ୍ଠେ, ହେଟ୍ଠଞ୍ଞେୱ ନୟଂ କରେ।

ସୁଧଂ ଅନାଥପିଣ୍ଡି ଚ, ସଦ୍ଧୋ ସୀତୱନଂ ଅଗା;

ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୋ ନିମନ୍ତେସି, ସହ ସଙ୍ଘେନ ନାୟକଂ।

ଆଣାପେସନ୍ତରାମଗ୍ଗେ, ଆରାମଂ କାରୟୀ ଗଣୋ;

ୱେସାଲିୟଂ ନୱକମ୍ମଂ, ପୁରତୋ ଚ ପରିଗ୍ଗହି।

କୋ ଅରହତି ଭତ୍ତଗ୍ଗେ, ତିତ୍ତିରଞ୍ଚ ଅୱନ୍ଦିୟା;

ପରିଗ୍ଗହିତନ୍ତରଘରା, ତୂଲୋ ସାୱତ୍ଥି ଓସରି।

ପତିଟ୍ଠାପେସି ଆରାମଂ, ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଚ କୋଲାହଲଂ;

ଗିଲାନା ୱରସେୟ୍ୟା ଚ, ଲେସା ସତ୍ତରସା ତହିଂ।

କେନ ନୁ ଖୋ କଥଂ ନୁ ଖୋ, ୱିହାରଗ୍ଗେନ ଭାଜୟି;

ପରିୱେଣଂ ଅନୁଭାଗଞ୍ଚ, ଅକାମା ଭାଗଂ ନୋ ଦଦେ।

ନିସ୍ସୀମଂ ସଙ୍ଗକାଲଞ୍ଚ, ଗାହା ସେନାସନେ ତୟୋ;

ଉପନନ୍ଦୋ ଚ ୱଣ୍ଣେସି, ଠିତକା ସମକାସନା।

ସମାନାସନିକା ଭିନ୍ଦିଂସୁ, ତିୱଗ୍ଗା ଚ ଦୁୱଗ୍ଗିକଂ;

ଅସମାନାସନିକା ଦୀଘଂ, ସାଠଇନ୍ଦଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିତୁଂ।

ଅସ୍ସିକା ଚ ଅୱିଦୂରେ, ଭାଜିତଞ୍ଚ କୀଟାଗିରେ;

ଆଠଅୱୀ ପିଣ୍ଡକକୁଚ୍ଚେହି, ଦ୍ୱାରଅଗ୍ଗଠଅୱଚ୍ଛିକା।

ଆଲୋକସେତକାଠଅଞ୍ଚ , ଗେରୁଛାଦନବନ୍ଧନା;

ଭଣ୍ଡିଖଣ୍ଡପରିଭଣ୍ଡଂ, ୱୀସ ତିଂସା ଚ କାଲିକା।

ଓସିତେ ଅକତଂ ୱିପ୍ପଂ, ଖୁଦ୍ଦେ ଛପ୍ପଞ୍ଚୱସ୍ସିକଂ;

ଅଡ୍ଢୟୋଗେ ଚ ସତ୍ତଟ୍ଠ, ମହଲ୍ଲେ ଦସ ଦ୍ୱାଦସ।

ସଙ୍ଗଂ ୱିହାରଂ ଏକସ୍ସ, ଅଞ୍ଞଂ ୱାସେନ୍ତି ସଙ୍ଘିକଂ;

ନିସ୍ସୀମଂ ସଙ୍ଗକାଲଞ୍ଚ, ପଞ୍ଚମି ୱିବ୍ଭମନ୍ତି ଚ।

କାଲଞ୍ଚ ସାମଣେରଞ୍ଚ, ସିକ୍ଖାପଚ୍ଚକ୍ଖଅନ୍ତିମଂ;

ଉମ୍ମତ୍ତଖିତ୍ତଚିତ୍ତା ଚ, ୱେଦନାପତ୍ତିଦସ୍ସନା।

ଅପ୍ପଟିକମ୍ମଦିଟ୍ଠିୟା, ପଣ୍ଡକା ଥେୟ୍ୟତିତ୍ଥିୟା;

ତିରଚ୍ଛାନମାତୁପିତୁ, ଅରହନ୍ତା ଚ ଦୂସକା।

ଭେଦକା ଲୋହିତୁପ୍ପାଦା, ଉଭତୋ ଚାପି ବ୍ଯଞ୍ଜନକା;

ମା ସଙ୍ଘସ୍ସ ପରିହାୟି, କମ୍ମଂ ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଦାତୱେ।

ୱିପ୍ପକତେ ଚ ଅଞ୍ଞସ୍ସ, କତେ ତସ୍ସେୱ ପଞ୍ଚମେ;

ୱିବ୍ଭମତି କାଲଙ୍କତୋ, ସାମଣେରୋ ଚ ଜାୟତି।

ପଚ୍ଚକ୍ଖାତୋ ଚ ସିକ୍ଖାଯ, ଅନ୍ତିମଙ୍ଖାପନ୍ନକୋ ଯଦି;

ସଙ୍ଘୋୱ ସାମିକୋ ହୋତି, ଉମ୍ମତ୍ତଖିତ୍ତୱେଦନା।

ଅଦସ୍ସନାପ୍ପଟିକମ୍ମେ, ଦିଟ୍ଠି ତସ୍ସେୱ ହୋତି ତଂ;

ପଣ୍ଡକୋ ଥେଯ୍ୟସଂୱାସୀ ଚ, ତିରଚ୍ଛାନମାତୁପେତ୍ତିକଂ।

ଘାତକୋ ଦୂସକୋ ଚାପି, ଭେଦଲୋହିତଵ୍ୟଞ୍ଜନା;

ପଟିଜାନାତି ଯଦି ସୋ, ସଙ୍ଘୋୱ ହୋତି ସାମିକୋ।

ହରନ୍ତଞ୍ଞତ୍ର କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ, ଉଦ୍ଦିଯତି ଚ କମ୍ବଲଂ;

ଦୁସ୍ସଞ୍ଚ ଚମ୍ମଚକ୍କଲୀ, ଚୋଳଅକଂ ଅକ୍କମନ୍ତି ଚ।

ଅଲ୍ଲା ଉପାହନାନିଟ୍ଠୁ, ଲିଖନ୍ତି ଅପସ୍ସେନ୍ତି ଚ;

ଅପସ୍ସେନଂ ଲିଖତେୱ, ଧୋତପଚ୍ଚତ୍ଥରେନ ଚ।

ରାଜଗହେ ନ ସକ୍କୋନ୍ତି, ଲାମକଂ ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଂ;

କଥଂ ନୁ ଖୋ ପଞ୍ଞାପକଂ, ଭଣ୍ଡାଗାରିକସମ୍ମୁତି।

ପଟିଗ୍ଗାହଭାଜକୋ ଚାପି, ଯାଗୁ ଚ ଫଲଭାଜକୋ;

ଖଜ୍ଜକଭାଜକୋ ଚେୱ, ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜେ।

ସାଟିଯଗ୍ଗାହାପକୋ ଚେୱ, ତଥେୱ ପତ୍ତଗ୍ଗାହକୋ;

ଆରାମିକସାମଣେର, ପେସକସ୍ସ ଚ ସମ୍ମୁତି।

ସବ୍ବାଭିଭୂ ଲୋକୱିଦୂ, ହିତଚିତ୍ତୋ ୱିନାଯକୋ;

ଲେଣତ୍ଥଞ୍ଚ ସୁଖତ୍ଥଞ୍ଚ, ଝାଯିତୁଞ୍ଚ ୱିପସ୍ସିତୁନ୍ତି।

ସେନାସନକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୭। ସଙ୍ଘଭେଦକକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ପଠମଭାଣୱାରୋ

ଛସକ୍ୟପବ୍ବଜ୍ଜାକଥା

୩୩୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ଅନୁପିଯାଯଂ ୱିହରତି, ଅନୁପିଯଂ ନାମ ମଲ୍ଲାନଂ ନିଗମୋ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଭିଞ୍ଞାତା ଅଭିଞ୍ଞାତା ସକ୍ୟକୁମାରା ଭଗୱନ୍ତଂ ପବ୍ବଜିତଂ ଅନୁପବ୍ବଜନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମହାନାମୋ ଚ ସକ୍କୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ଚ ସକ୍କୋ ଦ୍ୱେଭାତିକା ହୋନ୍ତି। ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ସକ୍କୋ ସୁଖୁମାଲୋ ହୋତି। ତସ୍ସ ତଯୋ ପାସାଦା ହୋନ୍ତି – ଏକୋ ହେମନ୍ତିକୋ, ଏକୋ ଗିମ୍ହିକୋ, ଏକୋ ୱସ୍ସିକୋ। ସୋ ୱସ୍ସିକେ ପାସାଦେ ଚତ୍ତାରୋ ମାସେ [ୱସ୍ସିକେ ପାସାଦେ ୱସ୍ସିକେ ଚତ୍ତାରୋ ମାସେ (ସୀ।)] ନିପ୍ପୁରିସେହି ତୂରିଯେହି ପରିଚାରଯମାନୋ [ପରିଚାରିଯମାନୋ (କ।)] ନ ହେଟ୍ଠାପାସାଦଂ ଓରୋହତି। ଅଥ ଖୋ ମହାନାମସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଏତରହି ଖୋ ଅଭିଞ୍ଞାତା ଅଭିଞ୍ଞାତା ସକ୍ୟକୁମାରା ଭଗୱନ୍ତଂ ପବ୍ବଜିତଂ ଅନୁପବ୍ବଜନ୍ତି। ଅମ୍ହାକଞ୍ଚ ପନ କୁଲା ନତ୍ଥି କୋଚି ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତୋ। ଯଂନୂନାହଂ ୱା ପବ୍ବଜେଯ୍ୟଂ, ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ୱା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ଯେନ ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ସକ୍କୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ସକ୍କଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଏତରହି, ତାତ ଅନୁରୁଦ୍ଧ, ଅଭିଞ୍ଞାତା ଅଭିଞ୍ଞାତା ସକ୍ୟକୁମାରା ଭଗୱନ୍ତଂ ପବ୍ବଜିତଂ ଅନୁପବ୍ବଜନ୍ତି। ଅମ୍ହାକଞ୍ଚ ପନ କୁଲା ନତ୍ଥି କୋଚି ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତୋ। ତେନ ହି ତ୍ୱଂ ୱା ପବ୍ବଜ, ଅହଂ ୱା ପବ୍ବଜିସ୍ସାମୀ’’ତି। ‘‘ଅହଂ ଖୋ ସୁଖୁମାଲୋ, ନାହଂ ସକ୍କୋମି ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତୁଂ। ତ୍ୱଂ ପବ୍ବଜାହୀ’’ତି। ‘‘ଏହି ଖୋ ତେ, ତାତ ଅନୁରୁଦ୍ଧ, ଘରାୱାସତ୍ଥଂ ଅନୁସାସିସ୍ସାମି। ପଠମଂ ଖେତ୍ତଂ କସାପେତବ୍ବଂ। କସାପେତ୍ୱା ୱପାପେତବ୍ବଂ। ୱପାପେତ୍ୱା ଉଦକଂ ଅଭିନେତବ୍ବଂ। ଉଦକଂ ଅଭିନେତ୍ୱା ଉଦକଂ ନିନ୍ନେତବ୍ବଂ। ଉଦକଂ ନିନ୍ନେତ୍ୱା ନିଦ୍ଦାପେତବ୍ବଂ। ନିଦ୍ଦାପେତ୍ୱା [ନିଙ୍ଖେତବ୍ବଂ, ନିଙ୍ଖେତ୍ୱା (ସୀ।)] ଲୱାପେତବ୍ବଂ। ଲୱାପେତ୍ୱା ଉବ୍ବାହାପେତବ୍ବଂ। ଉବ୍ବାହାପେତ୍ୱା ପୁଞ୍ଜଂ କାରାପେତବ୍ବଂ। ପୁଞ୍ଜଂ କାରାପେତ୍ୱା ମଦ୍ଦାପେତବ୍ବଂ। ମଦ୍ଦାପେତ୍ୱା ପଲାଲାନି ଉଦ୍ଧରାପେତବ୍ବାନି। ପଲାଲାନି ଉଦ୍ଧରାପେତ୍ୱା ଭୁସିକା ଉଦ୍ଧରାପେତବ୍ବା। ଭୁସିକଂ ଉଦ୍ଧରାପେତ୍ୱା ଓପୁନାପେତବ୍ବଂ [ଓଫୁନାପେତବ୍ବଂ (ସ୍ୟା। କ।), ଓଫୁଣାପେତବ୍ବଂ (ଯୋଜନା)]। ଓପୁନାପେତ୍ୱା ଅତିହରାପେତବ୍ବଂ। ଅତିହରାପେତ୍ୱା ଆଯତିମ୍ପି ୱସ୍ସଂ ଏୱମେୱ କାତବ୍ବଂ, ଆଯତିମ୍ପି ୱସ୍ସଂ ଏୱମେୱ କାତବ୍ବ’’ନ୍ତି। ‘‘ନ କମ୍ମା ଖୀଯନ୍ତି? ନ କମ୍ମାନଂ ଅନ୍ତୋ ପଞ୍ଞାଯତି? କଦା କମ୍ମା ଖୀଯିସ୍ସନ୍ତି? କଦା କମ୍ମାନଂ ଅନ୍ତୋ ପଞ୍ଞାଯିସ୍ସତି? କଦା ମଯଂ ଅପ୍ପୋସ୍ସୁକ୍କା ପଞ୍ଚହି କାମଗୁଣେହି ସମପ୍ପିତା ସମଙ୍ଗୀଭୂତା ପରିଚାରେସ୍ସାମା’’ତି? ‘‘ନ ହି, ତାତ ଅନୁରୁଦ୍ଧ, କମ୍ମା ଖୀଯନ୍ତି। ନ କମ୍ମାନଂ ଅନ୍ତୋ ପଞ୍ଞାଯତି। ଅଖୀଣେୱ କମ୍ମେ ପିତରୋ ଚ ପିତାମହା ଚ କାଲଙ୍କତା’’ତି। ‘‘ତେନ ହି ତ୍ୱଞ୍ଞେୱ ଘରାୱାସତ୍ଥେନ ଉପଜାନାହି। ଅହଂ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିସ୍ସାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ସକ୍କୋ ଯେନ ମାତା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମାତରଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଇଚ୍ଛାମହଂ, ଅମ୍ମ, ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତୁଂ। ଅନୁଜାନାହି ମଂ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜାଯା’’ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଅନୁରୁଦ୍ଧସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ମାତା ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ସକ୍କଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ତୁମ୍ହେ ଖୋ ମେ, ତାତ ଅନୁରୁଦ୍ଧ, ଦ୍ୱେ ପୁତ୍ତା ପିଯା ମନାପା ଅପ୍ପଟିକୂଲା। ମରଣେନପି ୱୋ ଅକାମକା ୱିନା ଭୱିସ୍ସାମି। କିଂ ପନାହଂ ତୁମ୍ହେ ଜୀୱନ୍ତେ ଅନୁଜାନିସ୍ସାମି ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜାଯା’’ତି? ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ସକ୍କୋ ମାତରଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଇଚ୍ଛାମହଂ, ଅମ୍ମ, ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତୁଂ। ଅନୁଜାନାହି ମଂ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜାଯା’’ତି [ଇମସ୍ସ ଅନନ୍ତରଂ କେସୁଚି ପୋତ୍ଥକେସୁ ଏୱମ୍ପି ପାଠୋ ଦିସ୍ସତି –- ‘‘ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଅନୁରୁଦ୍ଧସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ମାତା ଏୱମାହ ‘ସଚେ ତାତ ଅନୁରୁଦ୍ଧ ଭଦ୍ଦିଯୋ ସକ୍ୟରାଜା ସକ୍ୟାନଂ ରଜ୍ଜଂ କାରେତି ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜତି, ଏୱଂ ତ୍ୱମ୍ପି ପବ୍ବଜାହୀ’’’ତି]। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଦ୍ଦିଯୋ ସକ୍ୟରାଜା ସକ୍ୟାନଂ ରଜ୍ଜଂ କାରେତି। ସୋ ଚ ଅନୁରୁଦ୍ଧସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ସହାଯୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ମାତା – ‘ଅଯଂ ଖୋ ଭଦ୍ଦିଯୋ ସକ୍ୟରାଜା ସକ୍ୟାନଂ ରଜ୍ଜଂ କାରେତି; ଅନୁରୁଦ୍ଧସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ସହାଯୋ; ସୋ ନ ଉସ୍ସହତି ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତୁ’ନ୍ତି – ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ସକ୍କଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସଚେ, ତାତ ଅନୁରୁଦ୍ଧ, ଭଦ୍ଦିଯୋ ସକ୍ୟରାଜା ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜତି, ଏୱଂ ତ୍ୱମ୍ପି ପବ୍ବଜାହୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ସକ୍କୋ ଯେନ ଭଦ୍ଦିଯୋ ସକ୍ୟରାଜା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଦ୍ଦିଯଂ ସକ୍ୟରାଜାନଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ମମ ଖୋ, ସମ୍ମ, ପବ୍ବଜ୍ଜା ତୱ ପଟିବଦ୍ଧା’’ତି। ‘‘ସଚେ ତେ, ସମ୍ମ, ପବ୍ବଜ୍ଜା ମମ ପଟିବଦ୍ଧା ୱା ଅପ୍ପଟିବଦ୍ଧା ୱା ସା ହୋତୁ, ଅହଂ ତଯା; ଯଥା ସୁଖଂ ପବ୍ବଜାହୀ’’ତି। ‘‘ଏହି, ସମ୍ମ, ଉଭୋ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିସ୍ସାମା’’ତି। ‘‘ନାହଂ, ସମ୍ମ, ସକ୍କୋମି ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତୁନ୍ତି । ଯଂ ତେ ସକ୍କା ଅଞ୍ଞଂ ମଯା କାତୁଂ, କ୍ୟାହଂ [ତ୍ୟାହଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] କରିସ୍ସାମି। ତ୍ୱଂ ପବ୍ବଜାହୀ’’ତି। ‘‘ମାତା ଖୋ ମଂ, ସମ୍ମ, ଏୱମାହ – ‘ସଚେ, ତାତ ଅନୁରୁଦ୍ଧ, ଭଦ୍ଦିଯୋ ସକ୍ୟରାଜା ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜତି,

ଏୱଂ ତ୍ୱମ୍ପି ପବ୍ବଜାହୀ'''ତି। ''ଭାସିତା ଖୋ ପନ ତେ, ସମ୍ମ, ଏସା ୱାଚା। ସଚେ ତେ, ସମ୍ମ, ପବ୍ବଜ୍ଜା ମମ ପଟିବଦ୍ଧା ୱା, ଅପ୍ପଟିବଦ୍ଧା ୱା ସା ହୋତୁ, ଅହଂ ତଯା; ଯଥା ସୁଖଂ ପବ୍ବଜାହୀ''ତି। ''ଏହି, ସମ୍ମ, ଉଭୋ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିସ୍ସାମା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ସଚ୍ଚୱାଦିନୋ ହୋନ୍ତି, ସଚ୍ଚପଟିଞ୍ଞା। ଅଥ ଖୋ ଭଦ୍ଦିଯୋ ସକ୍କରାଜା ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ସକ୍କଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଆଗମେହି, ସମ୍ମ, ସତ୍ତୱସ୍ସାନି। ସତ୍ତନ୍ନଂ ୱସ୍ସାନଂ ଅଚ୍ଚଯେନ ଉଭୋ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିସ୍ସାମା''ତି। ''ଅତିଚିରଂ, ସମ୍ମ, ସତ୍ତୱସ୍ସାନି। ନାହଂ ସକ୍କୋମି ସତ୍ତୱସ୍ସାନି ଆଗମେତୁ''ନ୍ତି। ''ଆଗମେହି, ସମ୍ମ, ଛୱସ୍ସାନି…ପେ… ପଞ୍ଚୱସ୍ସାନି… ଚତ୍ତାରି ୱସ୍ସାନି… ତୀଣି ୱସ୍ସାନି… ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି… ଏକଂ ୱସ୍ସଂ। ଏକସ୍ସ ୱସ୍ସସ୍ସ ଅଚ୍ଚଯେନ ଉଭୋ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିସ୍ସାମା''ତି। ''ଅତିଚିରଂ, ସମ୍ମ, ଏକୱସ୍ସଂ। ନାହଂ ସକ୍କୋମି ଏକଂ ୱସ୍ସଂ ଆଗମେତୁ''ନ୍ତି। ''ଆଗମେହି, ସମ୍ମ, ସତ୍ତମାସେ। ସତ୍ତନ୍ନଂ ମାସାନଂ ଅଚ୍ଚଯେନ ଉଭୋପି ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିସ୍ସାମା''ତି। ''ଅତିଚିରଂ, ସମ୍ମ, ସତ୍ତମାସା। ନାହଂ ସକ୍କୋମି ସତ୍ତମାସେ ଆଗମେତୁ''ନ୍ତି। ''ଆଗମେହି, ସମ୍ମ, ଛ ମାସେ…ପେ… ପଞ୍ଚ ମାସେ… ଚତ୍ତାରୋ ମାସେ… ତଯୋ ମାସେ… ଦ୍ୱେ ମାସେ… ଏକଂ ମାସଂ… ଅଡ୍ଢମାସଂ। ଅଡ୍ଢମାସସ୍ସ ଅଚ୍ଚଯେନ ଉଭୋପି ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିସ୍ସାମା''ତି। ''ଅତିଚିରଂ, ସମ୍ମ, ଅଡ୍ଢମାସୋ। ନାହଂ ସକ୍କୋମି ଅଡ୍ଢମାସଂ ଆଗମେତୁ''ନ୍ତି। ''ଆଗମେହି, ସମ୍ମ, ସତ୍ତାହଂ ଯାୱାହଂ ପୁତ୍ତେ ଚ ଭାତରୋ ଚ ରଜ୍ଜଂ ନିଯ୍ୟାଦେମୀ''ତି। ''ନ ଚିରଂ, ସମ୍ମ, ସତ୍ତାହୋ, ଆଗମେସ୍ସାମୀ''ତି।

୩୩୧। ଅଥ ଖୋ ଭଦ୍ଦିଯୋ ଚ ସକ୍କରାଜା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ଚ ଆନନ୍ଦୋ ଚ ଭଗୁ ଚ କିମିଲୋ ଚ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଚ, ଉପାଲିକପ୍ପକେନ ସତ୍ତମା, ଯଥା ପୁରେ ଚତୁରଙ୍ଗିନିଯା ସେନାଯ ଉଯ୍ୟାନଭୂମିଂ ନିଯ୍ୟନ୍ତି, ଏୱମେୱ ଚତୁରଙ୍ଗିନିଯା ସେନାଯ ନିଯ୍ୟିଂସୁ। ତେ ଦୂରଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ସେନଂ ନିୱତ୍ତାପେତ୍ୱା ପରୱିସଯଂ ଓକ୍କମିତ୍ୱା ଆଭରଣଂ ଓମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗେନ ଭଣ୍ଡିକଂ ବନ୍ଧିତ୍ୱା ଉପାଲିଂ କପ୍ପକଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ହନ୍ଦ, ଭଣେ ଉପାଲି, ନିୱତ୍ତସ୍ସୁ; ଅଲଂ ତେ ଏତ୍ତକଂ ଜୀୱିକାଯା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଉପାଲିସ୍ସ କପ୍ପକସ୍ସ ନିୱତ୍ତନ୍ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ''ଚଣ୍ଡା ଖୋ ସାକିଯା; ଇମିନା କୁମାରା ନିପ୍ପାତିତାତି ଘାତାପେଯ୍ୟୁମ୍ପି ମଂ। ଇମେ ହି ନାମ ସକ୍ୟକୁମାରା ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିସ୍ସନ୍ତି। କିମଙ୍ଗ [କିମଙ୍ଗ (ସୀ।)] ପନାହ''ନ୍ତି। ଭଣ୍ଡିକଂ ମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ତଂ ଭଣ୍ଡଂ ରୁକ୍ଖେ ଆଲଗ୍ଗେତ୍ୱା 'ଯୋ ପସ୍ସତି, ଦିନ୍ନଂଯେୱ ହରତୂ'ତି ୱତ୍ୱା ଯେନ ତେ ସକ୍ୟକୁମାରା ତେନୁପସଙ୍କମି। ଅଦ୍ଦସାସୁଂ ଖୋ ତେ ସକ୍ୟକୁମାରା ଉପାଲିଂ କପ୍ପକଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଉପାଲିଂ କପ୍ପକଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସ, ଭଣେ ଉପାଲି, ନିୱତ୍ତେସୀ''ତି? ''ଇଧ ମେ, ଅଯ୍ୟପୁତ୍ତା, ନିୱତ୍ତନ୍ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – 'ଚଣ୍ଡା ଖୋ ସାକିଯା; ଇମିନା କୁମାରା ନିପ୍ପାତିତାତି ଘାତାପେଯ୍ୟୁମ୍ପି ମଂ। ଇମେ ହି ନାମ ସକ୍ୟକୁମାରା ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିସ୍ସନ୍ତି। କିମଙ୍ଗ ପନାହ'ନ୍ତି। ସୋ ଖୋ ଅହଂ, ଅଯ୍ୟପୁତ୍ତା, ଭଣ୍ଡିକଂ ମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ତଂ ଭଣ୍ଡଂ ରୁକ୍ଖେ ଆଲଗ୍ଗେତ୍ୱା 'ଯୋ ପସ୍ସତି, ଦିନ୍ନଞ୍ଞେୱ ହରତୂ'ତି ୱତ୍ୱା ତତୋମ୍ହି ପଟିନିୱତ୍ତୋ''ତି। ''ସୁଟ୍ଠୁ, ଭଣେ ଉପାଲି, ଅକାସି ଯମ୍ପି ନ ନିୱତ୍ତୋ [ଯଂ ନିୱତ୍ତୋ (ସୀ।), ଯଂ ପନ ନିୱତ୍ତୋ (ସ୍ୟା।)]। ଚଣ୍ଡା ଖୋ ସାକିଯା; ଇମିନା କୁମାରା ନିପ୍ପାତିତାତି ଘାତାପେଯ୍ୟୁମ୍ପି ତ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ସକ୍ୟକୁମାରା ଉପାଲିଂ କପ୍ପକଂ ଆଦାଯ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନା ଖୋ ତେ ସକ୍ୟକୁମାରା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ମଯଂ, ଭନ୍ତେ, ସାକିଯା ନାମ ମାନସ୍ସିନୋ। ଅଯଂ , ଭନ୍ତେ, ଉପାଲି କପ୍ପକୋ ଅମ୍ହାକଂ ଦୀଘରତ୍ତଂ ପରିଚାରକୋ। ଇମଂ ଭଗୱା ପଠମଂ ପବ୍ବାଜେତୁ। ଇମସ୍ସ ମଯଂ ଅଭିୱାଦନପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମସାମୀଚିକମ୍ମଂ କରିସ୍ସାମ। ଏୱଂ ଅମ୍ହାକଂ ସାକିଯାନଂ ସାକିଯମାନୋ ନିମ୍ମାନାଯିସ୍ସତୀ''ତି [ନିମ୍ମାଦଯିସ୍ସତୀତି (ସୀ।), ନିମ୍ମାନିଯିସ୍ସତୀତି (ସ୍ୟା।)]।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଉପାଲିଂ କପ୍ପକଂ ପଠମଂ ପବ୍ବାଜେସି, ପଚ୍ଛା ତେ ସକ୍ୟକୁମାରେ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଭଦ୍ଦିଯୋ ତେନେୱ ଅନ୍ତରୱସ୍ସେନ ତିସ୍ସୋ ୱିଜ୍ଜା ସଚ୍ଛାକାସି। ଆଯସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ଦିବ୍ବଚକ୍ଖୁଂ ଉପ୍ପାଦେସି। ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ସଚ୍ଛାକାସି। ଦେୱଦତ୍ତୋ ପୋଥୁଜ୍ଜନିକଂ ଇଦ୍ଧିଂ ଅଭିନିପ୍ଫାଦେସି।

୩୩୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଭଦ୍ଦିଯୋ ଅରଞ୍ଞଗତୋପି ରୁକ୍ଖମୂଲଗତୋପି ସୁଞ୍ଞାଗାରଗତୋପି ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଉଦାନଂ ଉଦାନେସି – ''ଅହୋ ସୁଖଂ, ଅହୋ ସୁଖ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନା ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଆଯସ୍ମା, ଭନ୍ତେ, ଭଦ୍ଦିଯୋ ଅରଞ୍ଞଗତୋପି ରୁକ୍ଖମୂଲଗତୋପି ସୁଞ୍ଞାଗାରଗତୋପି ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଉଦାନଂ ଉଦାନେସି – 'ଅହୋ ସୁଖଂ, ଅହୋ ସୁଖ'ନ୍ତି। ନିସ୍ସଂସଯଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଆଯସ୍ମା ଭଦ୍ଦିଯୋ ଅନଭିରତୋୱ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚରତି। ତଂଯେୱ ୱା ପୁରିମଂ ରଜ୍ଜସୁଖଂ ସମନୁସ୍ସରନ୍ତୋ ଅରଞ୍ଞଗତୋପି ରୁକ୍ଖମୂଲଗତୋପି ସୁଞ୍ଞାଗାରଗତୋପି ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଉଦାନଂ ଉଦାନେସି – 'ଅହୋ ସୁଖଂ, ଅହୋ ସୁଖ'''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅଞ୍ଞତରଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଏହି ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ମମ ୱଚନେନ ଭଦ୍ଦିଯଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆମନ୍ତେହି – 'ସତ୍ଥା ତଂ, ଆୱୁସୋ ଭଦ୍ଦିଯ,

ଆମନ୍ତେତୀ’’ତି । ‘‘ଏୱଂ ଭନ୍ତେ’’ତି ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭଗୱତୋ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନାଯସ୍ମା ଭଦ୍ଦିଯୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଭଦ୍ଦିଯଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସତ୍ଥା ତଂ, ଆୱୁସୋ ଭଦ୍ଦିଯ, ଆମନ୍ତେତୀ’’ତି। ‘‘ଏୱମାୱୁସୋ’’ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଭଦ୍ଦିଯୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଭଦ୍ଦିଯଂ ଭଗୱା ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଭଦ୍ଦିଯ, ଅରଞ୍ଞଗତୋପି ରୁକ୍ଖମୂଲଗତୋପି ସୁଞ୍ଞାଗାରଗତୋପି ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଉଦାନଂ ଉଦାନେସି – ‘ଅହୋ ସୁଖଂ, ଅହୋ ସୁଖ’’’ନ୍ତି? ‘‘ଏୱଂ ଭନ୍ତେ’’ତି। ‘‘କିଂ ପନ ତ୍ୱଂ, ଭଦ୍ଦିଯ, ଅତ୍ଥୱସଂ ସମ୍ପସ୍ସମାନୋ ଅରଞ୍ଞଗତୋପି ରୁକ୍ଖମୂଲଗତୋପି ସୁଞ୍ଞାଗାରଗତୋପି ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଉଦାନଂ ଉଦାନେସି – ‘ଅହୋ ସୁଖଂ ଅହୋ ସୁଖ’’’ନ୍ତି? ‘‘ପୁବ୍ବେ ମେ, ଭନ୍ତେ, ରଜ୍ଜଂ କାରେନ୍ତସ୍ସ ଅନ୍ତୋପି ଅନ୍ତେପୁରେ ରକ୍ଖା ସୁସଂୱିହିତା ହୋତି, ବହିପି ଅନ୍ତେପୁରେ ରକ୍ଖା ସୁସଂୱିହିତା ହୋତି, ଅନ୍ତୋପି ନଗରେ ରକ୍ଖା ସୁସଂୱିହିତା ହୋତି, ବହିପି ନଗରେ ରକ୍ଖା ସୁସଂୱିହିତା ହୋତି, ଅନ୍ତୋପି ଜନପଦେ ରକ୍ଖା ସୁସଂୱିହିତା ହୋତି, ବହିପି ଜନପଦେ ରକ୍ଖା ସୁସଂୱିହିତା ହୋତି। ସୋ ଖୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏୱଂ ରକ୍ଖିତୋପି ଗୋପିତୋପି ସନ୍ତୋ ଭୀତୋ ଉବ୍ବିଗ୍ଗୋ ଉସ୍ସଙ୍କୀ ଉତ୍ରସ୍ତୋ ୱିହରାମି। ଏତରହି ଖୋ ପନ ଅହଂ ଏକୋ, ଭନ୍ତେ, ଅରଞ୍ଞଗତୋପି ରୁକ୍ଖମୂଲଗତୋପି ସୁଞ୍ଞାଗାରଗତୋପି ଅଭୀତୋ ଅନୁବ୍ବିଗ୍ଗୋ ଅନୁସ୍ସଙ୍କୀ ଅନୁତ୍ରସ୍ତୋ ଅପ୍ପୋସ୍ସୁକ୍କୋ ପନ୍ନଲୋମୋ ପରଦତ୍ତୱୁତ୍ତୋ ମିଗଭୂତେନ ଚେତସା ୱିହରାମୀତି। ଇମଂ ଖୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅତ୍ଥୱସଂ ସମ୍ପସ୍ସମାନୋ ଅରଞ୍ଞଗତୋପି ରୁକ୍ଖମୂଲଗତୋପି ସୁଞ୍ଞାଗାରଗତୋପି ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଉଦାନଂ ଉଦାନେମି – ‘ଅହୋ ସୁଖଂ, ଅହୋ ସୁଖ’’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତମତ୍ଥଂ ୱିଦିତ୍ୱା ତାଯଂ ୱେଲାଯଂ ଇମଂ ଉଦାନଂ ଉଦାନେସି –

[ଉଦା। ୨୦] ‘‘ଯସ୍ସନ୍ତରତୋ ନ ସନ୍ତି କୋପା, ଇତି ଭୱାଭୱତଞ୍ଚ ୱୀତିୱତ୍ତୋ;

ତଂ ୱିଗତଭଯଂ ସୁଖିଂ ଅସୋକଂ, ଦେୱା ନାନୁଭୱନ୍ତି ଦସ୍ସନାଯା’’ତି।

ଦେୱଦତ୍ତୱତ୍ଥୁ

୩୩୩। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନୁପିଯାଯଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ କୋସମ୍ବୀ ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ କୋସମ୍ବୀ ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା କୋସମ୍ବିଯଂ ୱିହରତି ଘୋସିତାରାମେ। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ରହୋଗତସ୍ସ ପଟିସଲ୍ଲୀନସ୍ସ ଏୱଂ ଚେତସୋ ପରିୱିତକ୍କୋ ଉଦପାଦି – ‘‘କଂ ନୁ ଖୋ ଅହଂ ପସାଦେଯ୍ୟଂ, ଯସ୍ମିଂ ମେ ପସନ୍ନେ ବହୁଲାଭସକ୍କାରୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜେଯ୍ୟା’’ତି? ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଅଯଂ ଖୋ ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ ତରୁଣୋ ଚେୱ ଆଯତିଂ ଭଦ୍ରୋ ଚ। ଯଂନୂନାହଂ ଅଜାତସତ୍ତୁଂ କୁମାରଂ ପସାଦେଯ୍ୟଂ। ତସ୍ମିଂ ମେ ପସନ୍ନେ ବହୁଲାଭସକ୍କାରୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସତୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ସେନାସନଂ ସଂସାମେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ଯେନ ରାଜଗହଂ ତେନ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଯେନ ରାଜଗହଂ ତଦୱସରି। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ସକୱଣ୍ଣଂ ପଟିସଂହରିତ୍ୱା କୁମାରକୱଣ୍ଣଂ ଅଭିନିମ୍ମିନିତ୍ୱା ଅହିମେଖଲିକାଯ ଅଜାତସତ୍ତୁସ୍ସ କୁମାରସ୍ସ ଉଚ୍ଛଙ୍ଗେ [ଉଚ୍ଚଙ୍ଗେ (ସ୍ୟା।)] ପାତୁରହୋସି। ଅଥ ଖୋ ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ ଭୀତୋ ଅହୋସି, ଉବ୍ବିଗ୍ଗୋ ଉସ୍ସଙ୍କୀ ଉତ୍ରସ୍ତୋ। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଅଜାତସତ୍ତୁଂ କୁମାରଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଭାଯସି ମଂ ତ୍ୱଂ କୁମାରା’’ତି? ‘‘ଆମ, ଭାଯାମି। କୋସି ତ୍ୱ’’ନ୍ତି? ‘‘ଅହଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ’’ତି। ‘‘ସଚେ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ, ଇଙ୍ଘ ସକେନେୱ ୱଣ୍ଣେନ ପାତୁଭୱସ୍ସୂ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ କୁମାରକୱଣ୍ଣଂ ପଟିସଂହରିତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିପତ୍ତଚୀୱରଧରୋ ଅଜାତସତ୍ତୁସ୍ସ କୁମାରସ୍ସ ପୁରତୋ ଅଟ୍ଠାସି। ଅଥ ଖୋ ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଇମିନା ଇଦ୍ଧିପାଟିହାରିଯେନ ଅଭିପ୍ପସନ୍ନୋ ପଞ୍ଚହି ରଥସତେହି ସାଯଂ ପାତଂ ଉପଟ୍ଠାନଂ ଗଚ୍ଛତି, ପଞ୍ଚ ଚ ଥାଲିପାକସତାନି ଭତ୍ତାଭିହାରୋ ଅଭିହରୀଯତି। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକେନ ଅଭିଭୂତସ୍ସ ପରିଯାଦିନ୍ନଚିତ୍ତସ୍ସ ଏୱରୂପଂ ଇଚ୍ଛାଗତଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜି – ‘‘ଅହଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପରିହରିସ୍ସାମୀ’’ତି । ସହ ଚିତ୍ତୁପ୍ପାଦାୱ ଦେୱଦତ୍ତୋ ତସ୍ସା ଇଦ୍ଧିଯା ପରିହାଯି।

[ଅ। ନି। ୫।୧୦୦] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ କକୁଧୋ ନାମ କୋଳିଯପୁତ୍ତୋ, ଆଯସ୍ମତୋ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନସ୍ସ ଉପଟ୍ଠାକୋ, ଅଧୁନା କାଲଙ୍କତୋ ଅଞ୍ଞତରଂ ମନୋମଯଂ କାଯଂ ଉପପନ୍ନୋ। ତସ୍ସ ଏୱରୂପୋ ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋ ହୋତି – ସେଯ୍ୟଥାପି ନାମ ଦ୍ୱେ ୱା ତୀଣି ୱା ମାଗଧକାନି [ମାଗଧିକାନି (ସ୍ୟା।)] ଗାମକ୍ଖେତ୍ତାନି। ସୋ ତେନ ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭେନ ନେୱ ଅତ୍ତାନଂ ନ ପରଂ ବ୍ୟାବାଧେତି। ଅଥ ଖୋ କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ ଯେନାଯସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତୋ ଖୋ କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ, ଭନ୍ତେ, ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକେନ ଅଭିଭୂତସ୍ସ ପରିଯାଦିନ୍ନଚିତ୍ତସ୍ସ [ପରିଯାଦିଣ୍ଣଚିତ୍ତସ୍ସ (କ।)] ଏୱରୂପଂ ଇଚ୍ଛାଗତଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜି – ‘ଅହଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପରିହରିସ୍ସାମୀ’ତି। ସହ ଚିତ୍ତୁପ୍ପାଦାୱ ଭନ୍ତେ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ତସ୍ସା ଇଦ୍ଧିଯା ପରିହୀନୋ’’ତି। ଇଦମୱୋଚ କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ। ଇଦଂ ୱତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା

ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ତତ୍ଥେୱ ଅନ୍ତରଧାୟି।

ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି , ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି । ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କକୁଧୋ ନାମ, ଭନ୍ତେ, କୋଳିୟପୁତ୍ତୋ ମମ ଉପଟ୍ଠାକୋ ଅଧୁନା କାଲଙ୍କତୋ ଅଞ୍ଞତରଂ ମନୋମୟଂ କାୟଂ ଉପପନ୍ନୋ। ତସ୍ସ ଏୱରୂପୋ ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭୋ – ସେୟ୍ୟଥାପି ନାମ ଦ୍ୱେ ୱା ତୀଣି ୱା ମାଗଧକାନି ଗାମକ୍ଖେତ୍ତାନି। ସୋ ତେନ ଅତ୍ତଭାୱପଟିଲାଭେନ ନେୱ ଅତ୍ତାନଂ ନ ପରଂ ବ୍ୟାବାଧେତି। ଅଥ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ ଯେନାହଂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତୋ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ ମଂ ଏତଦୱୋଚ – 'ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ, ଭନ୍ତେ, ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକେନ ଅଭିଭୂତସ୍ସ ପରିୟାଦିନ୍ନଚିତ୍ତସ୍ସ ଏୱରୂପଂ ଇଚ୍ଛାଗତଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜି – ଅହଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପରିହରିସ୍ସାମୀତି। ସହ ଚିତ୍ତୁପ୍ପାଦାୱ ଭନ୍ତେ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ତସ୍ସା ଇଦ୍ଧିୟା ପରିହୀନୋ'ତି। ଇଦମୱୋଚ, ଭନ୍ତେ, କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ। ଇଦଂ ୱତ୍ୱା ମଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ତତ୍ଥେୱ ଅନ୍ତରଧାୟୀ''ତି।

''କିଂ ପନ ତେ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ ଚେତସା ଚେତୋ ପରିଚ୍ଚ ୱିଦିତୋ? ଯଂ କିଞ୍ଚି କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ ଭାସତି ସବ୍ବଂ ତଂ ତଥେୱ ହୋତି, ନୋ ଅଞ୍ଞଥା''ତି? ''ଚେତସା ଚେତୋ ପରିଚ୍ଚ ୱିଦିତୋ ଚ ମେ, ଭନ୍ତେ, କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ। ଯଂ କିଞ୍ଚି କକୁଧୋ ଦେୱପୁତ୍ତୋ ଭାସତି ସବ୍ବଂ ତଂ ତଥେୱ ହୋତି, ନୋ ଅଞ୍ଞଥା''ତି। ''ରକ୍ଖସ୍ସେତଂ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ୱାଚଂ। ରକ୍ଖସ୍ସେତଂ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ୱାଚଂ। ଇଦାନି ସୋ ମୋଘପୁରିସୋ ଅତ୍ତନାୱ ଅତ୍ତାନଂ ପାତୁକରିସ୍ସତି।

ପଞ୍ଚସତ୍ଥୁକଥା

୩୩୪।[ଅ। ନି। ୫।୧୦୦] ''ପଞ୍ଚିମେ , ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ସତ୍ଥାରୋ ସନ୍ତୋ ସଂୱିଜ୍ଜମାନା ଲୋକସ୍ମିଂ। କତମେ ପଞ୍ଚ? ''ଇଧ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ଏକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ସୀଲଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ'ନ୍ତି। ତମେନଂ ସାୱକା ଏୱଂ ଜାନନ୍ତି – 'ଅୟଂ ଖୋ ଭୱଂ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ସୀଲଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ'ନ୍ତି ଚ। ମୟଞ୍ଚେୱ ଖୋ ପନ ଗିହୀନଂ ଆରୋଚେୟ୍ୟାମ, ନାସ୍ସସ୍ସ ମନାପଂ। ଯଂ ଖୋ ପନସ୍ସ ଅମନାପଂ, କଥଂ ନଂ ମୟଂ ତେନ ସମୁଦାଚରେୟ୍ୟାମ? ସମ୍ମନ୍ନତି ଖୋ ପନ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରେନ – ଯଂ ତୁମୋ କରିସ୍ସତି, ତୁମୋୱ ତେନ ପଞ୍ଞାୟିସ୍ସତୀ'ତି। ଏୱରୂପଂ ଖୋ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ସତ୍ଥାରଂ ସାୱକା ସୀଲତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ଏୱରୂପୋ ଚ ପନ ସତ୍ଥା ସାୱକେହି ସୀଲତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସତି [ପଚ୍ଚାସିଂସତି (ସୀ। ସ୍ୟା।)]।

''ପୁନ ଚପରଂ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ଇଧେକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧାଜୀୱୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧାଜୀୱୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧୋ ମେ ଆଜୀୱୋ ପରିୟୋଦାତୋ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠୋ'ତି ଚ। ତମେନଂ ସାୱକା ଏୱଂ ଜାନନ୍ତି – 'ଅୟଂ ଖୋ ଭୱଂ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧାଜୀୱୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧାଜୀୱୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧୋ ମେ ଆଜୀୱୋ ପରିୟୋଦାତୋ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠୋ'ତି ଚ। ମୟଞ୍ଚେୱ ଖୋ ପନ ଗିହୀନଂ ଆରୋଚେୟ୍ୟାମ, ନାସ୍ସସ୍ସ ମନାପଂ। ଯଂ ଖୋ ପନସ୍ସ ଅମନାପଂ, କଥଂ ନ ମୟଂ ତେନ ସମୁଦାଚରେୟ୍ୟାମ? ସମ୍ମନ୍ନତି ଖୋ ପନ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରେନ – ଯଂ ତୁମୋ କରିସ୍ସତି, ତୁମୋୱ ତେନ ପଞ୍ଞାୟିସ୍ସତୀ'ତି। ଏୱରୂପଂ ଖୋ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ସତ୍ଥାରଂ ସାୱକା ଆଜୀୱତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ଏୱରୂପୋ ଚ ପନ ସତ୍ଥା ସାୱକେହି ଆଜୀୱତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସତି।

''ପୁନ ଚପରଂ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ଇଧେକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧଧମ୍ମଦେସନୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧଧମ୍ମଦେସନୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧା ମେ ଧମ୍ମଦେସନା ପରିୟୋଦାତା ଅସଂକିଲିଟ୍ଠା'ତି ଚ । ତମେନଂ ସାୱକା ଏୱଂ ଜାନନ୍ତି – 'ଅୟଂ ଖୋ ଭୱଂ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧଧମ୍ମଦେସନୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧଧମ୍ମଦେସନୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧା ମେ ଧମ୍ମଦେସନା ପରିୟୋଦାତା ଅସଂକିଲିଟ୍ଠା'ତି ଚ। ମୟଞ୍ଚେୱ ଖୋ ପନ ଗିହୀନଂ ଆରୋଚେୟ୍ୟାମ, ନାସ୍ସସ୍ସ ମନାପଂ। ଯଂ ଖୋ ପନସ୍ସ ଅମନାପଂ, କଥଂ ନଂ ମୟଂ ତେନ ସମୁଦାଚରେୟ୍ୟାମ? ସମ୍ମନ୍ନତି ଖୋ ପନ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରେନ – ଯଂ ତୁମୋ କରିସ୍ସତି, ତୁମୋୱ ତେନ ପଞ୍ଞାୟିସ୍ସତୀ'ତି। ଏୱରୂପଂ ଖୋ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ସତ୍ଥାରଂ ସାୱକା ଧମ୍ମଦେସନତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ଏୱରୂପୋ ଚ ପନ ସତ୍ଥା ସାୱକେହି ଧମ୍ମଦେସନତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସତି।

''ପୁନ ଚପରଂ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ଇଧେକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧୱେୟ୍ୟାକରଣୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧୱେୟ୍ୟାକରଣୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ୱେୟ୍ୟାକରଣଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ'ନ୍ତି ଚ। ତମେନଂ ସାୱକା ଏୱଂ ଜାନନ୍ତି – 'ଅୟଂ ଖୋ ଭୱଂ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧୱେୟ୍ୟାକରଣୋ ସମାନୋ

‘ପରିସୁଦ୍ଧୱେୟ୍ୟାକରଣୋମ୍ହୀ’ତି ପଟିଜାନାତି ‘ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ୱେୟ୍ୟାକରଣଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ’ନ୍ତି ଚ। ମୟଞ୍ଚେୱ ଖୋ ପନ ଗିହୀନଂ ଆରୋଚେୟ୍ୟାମ, ନାସ୍ସସ୍ସ ମନାପଂ। ୟଂ ଖୋ ପନସ୍ସ ଅମନାପଂ, କଥଂ ନଂ ମୟଂ ତେନ ସମୁଦାଚରେୟ୍ୟାମ? ସମ୍ମନ୍ନତି ଖୋ ପନ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରେନ – ୟଂ ତୁମୋ କରିସ୍ସତି, ତୁମୋୱ ତେନ ପଞ୍ଞାୟିସ୍ସତୀ’ତି। ଏୱରୂପଂ ଖୋ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ସତ୍ଥାରଂ ସାୱକା ୱେୟ୍ୟାକରଣତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ଏୱରୂପୋ ଚ ପନ ସତ୍ଥା ସାୱକେହି ୱେୟ୍ୟାକରଣତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସତି।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ଇଧେକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋ ସମାନୋ ‘ପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋମ୍ହୀ’ତି ପଟିଜାନାତି ‘ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ଞାଣଦସ୍ସନଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ’ନ୍ତି ଚ। ତମେନଂ ସାୱକା ଏୱଂ ଜାନନ୍ତି – ‘ଅୟଂ ଖୋ ଭୱଂ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋ ସମାନୋ ‘ପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋମ୍ହୀ’ତି ପଟିଜାନାତି ‘ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ଞାଣଦସ୍ସନଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ’ନ୍ତି ଚ। ମୟଞ୍ଚେୱ ଖୋ ପନ ଗିହୀନଂ ଆରୋଚେୟ୍ୟାମ, ନାସ୍ସସ୍ସ ମନାପଂ। ୟଂ ଖୋ ପନସ୍ସ ଅମନାପଂ, କଥଂ ନଂ ମୟଂ ତେନ ସମୁଦାଚରେୟ୍ୟାମ? ସମ୍ମନ୍ନତି ଖୋ ପନ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରେନ – ୟଂ ତୁମୋ କରିସ୍ସତି, ତୁମୋୱ ତେନ ପଞ୍ଞାୟିସ୍ସତୀ’ତି। ଏୱରୂପଂ ଖୋ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ସତ୍ଥାରଂ ସାୱକା ଞାଣଦସ୍ସନତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ଏୱରୂପୋ ଚ ପନ ସତ୍ଥା ସାୱକେହି ଞାଣଦସ୍ସନତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସତୀତି। ଇମେ ଖୋ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ପଞ୍ଚ ସତ୍ଥାରୋ ସନ୍ତୋ ସଂୱିଜ୍ଜମାନା ଲୋକସ୍ମିଂ।

‘‘ଅହଂ ଖୋ ପନ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋ ସମାନୋ ‘ପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋମ୍ହୀ’ତି ପଟିଜାନାମି ‘ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ସୀଲଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ’ନ୍ତି ଚ। ନ ଚ ମଂ ସାୱକା ସୀଲତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ନ ଚାହଂ ସାୱକେହି ସୀଲତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସାମି। ପରିସୁଦ୍ଧାଜୀୱୋ ସମାନୋ…ପେ… ପରିସୁଦ୍ଧଧମ୍ମଦେସନୋ ସମାନୋ…ପେ… ପରିସୁଦ୍ଧୱେୟ୍ୟାକରଣୋ ସମାନୋ…ପେ… ପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋ ସମାନୋ ‘ପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋମ୍ହୀ’ତି ପଟିଜାନାମି ‘ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ଞାଣଦସ୍ସନଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ’ନ୍ତି ଚ। ନ ଚ ମଂ ସାୱକା ଞାଣଦସ୍ସନତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ନ ଚାହଂ ସାୱକେହି ଞାଣଦସ୍ସନତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସାମୀ’’ତି।

୩୩୫। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା କୋସମ୍ବିୟଂ ୟଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ୟେନ ରାଜଗହଂ ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ୟେନ ରାଜଗହଂ ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ଅଥ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ୟେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନା ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ, ଭନ୍ତେ, ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ ପଞ୍ଚହି ରଥସତେହି ସାୟଂ ପାତଂ ଉପଟ୍ଠାନଂ ଗଚ୍ଛତି; ପଞ୍ଚ ଚ ଥାଲିପାକସତାନି ଭତ୍ତାଭିହାରୋ ଅଭିହରୀୟତୀ’’ତି। ‘‘ମା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକଂ ପିହୟିତ୍ଥ। ୟାୱକୀୱଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ ପଞ୍ଚହି ରଥସତେହି ସାୟଂ ପାତଂ ଉପଟ୍ଠାନଂ ଗମିସ୍ସତି , ପଞ୍ଚ ଚ ଥାଲିପାକସତାନି ଭତ୍ତାଭିହାରୋ ଅଭିହରୀୟିସ୍ସତି, ହାନିୟେୱ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ପାଟିକଙ୍ଖା କୁସଲେସୁ ଧମ୍ମେସୁ, ନୋ ୱୁଦ୍ଧି।

‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡସ୍ସ କୁକ୍କୁରସ୍ସ ନାସାୟ ପିତ୍ତଂ ଭିନ୍ଦେୟ୍ୟୁଂ, ଏୱଞ୍ହି ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, କୁକ୍କୁରୋ ଭିୟ୍ୟୋସୋମତ୍ତାୟ ଚଣ୍ଡତରୋ ଅସ୍ସ, ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୟାୱକୀୱଞ୍ଚ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ ପଞ୍ଚହି ରଥସତେହି ସାୟଂ ପାତଂ ଉପଟ୍ଠାନଂ ଗମିସ୍ସତି, ପଞ୍ଚ ଚ ଥାଲିପାକସତାନି ଭତ୍ତାଭିହାରୋ ଅଭିହରୀୟିସ୍ସତି, ହାନିୟେୱ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ପାଟିକଙ୍ଖା କୁସଲେସୁ ଧମ୍ମେସୁ, ନୋ ୱୁଦ୍ଧି।

[ସଂ। ନି। ୨।୧୮୪; ଅ। ନି। ୪।୬୮] ‘‘ଅତ୍ତୱଧାୟ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦି, ପରାଭୱାୟ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦି।

‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖୱେ, କଦଲୀ ଅତ୍ତୱଧାୟ ଫଲଂ ଦେତି, ପରାଭୱାୟ ଫଲଂ ଦେତି, ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅତ୍ତୱଧାୟ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦି, ପରାଭୱାୟ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦି।

‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି , ଭିକ୍ଖୱେ, ୱେଳୁ ଅତ୍ତୱଧାୟ ଫଲଂ ଦେତି, ପରାଭୱାୟ ଫଲଂ ଦେତି, ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅତ୍ତୱଧାୟ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦି, ପରାଭୱାୟ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦି।

‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନଳୋ ଅତ୍ତୱଧାୟ ଫଲଂ ଦେତି, ପରାଭୱାୟ ଫଲଂ ଦେତି, ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅତ୍ତୱଧାୟ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦି, ପରାଭୱାୟ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦି ।

‘‘ସେଯ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅସ୍ସତରୀ ଅତ୍ତୱଧାଯ ଗବ୍ଭଂ ଗଣ୍ହାତି, ପରାଭୱାଯ ଗବ୍ଭଂ ଗଣ୍ହାତି, ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅତ୍ତୱଧାଯ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦି, ପରାଭୱାଯ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରସିଲୋକୋ ଉଦପାଦୀ’’ତି।

[ସଂ। ନି। ୧।୧୮୩, ୧।୨।୧୮୪, ନେତ୍ତି। ୯୦] ‘‘ଫଲଂ ୱେ କଦଲିଂ ହନ୍ତି, ଫଲଂ ୱେଳୁଂ ଫଲଂ ନଳଂ;

ସକ୍କାରୋ କାପୁରିସଂ ହନ୍ତି, ଗବ୍ଭୋ ଅସ୍ସତରିଂ ଯଥା’’ତି।

ପଠମଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୨। ଦୁତିଯଭାଣୱାରୋ

ପକାସନୀଯକମ୍ମଂ

୩୩୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱା ମହତିଯା ପରିସାଯ ପରିୱୁତୋ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତୋ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି ସରାଜିକାଯ ପରିସାଯ। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନଞ୍ଜଲିଂ ପଣାମେତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଜିଣ୍ଣୋ ଦାନି, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ୱୁଡ୍ଢୋ ମହଲ୍ଲକୋ ଅଦ୍ଧଗତୋ ୱଯୋଅନୁପ୍ପତ୍ତୋ। ଅପ୍ପୋସ୍ସୁକ୍କୋ ଦାନି, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରଂ ଅନୁଯୁତ୍ତୋ ୱିହରତୁ, ମମଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ନିସ୍ସଜ୍ଜତୁ। ଅହଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପରିହରିସ୍ସାମୀ’’ତି। ‘‘ଅଲଂ, ଦେୱଦତ୍ତ, ମା ତେ ରୁଚ୍ଚି ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପରିହରିତୁ’’ନ୍ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଜିଣ୍ଣୋ ଦାନି, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ୱୁଡ୍ଢୋ ମହଲ୍ଲକୋ ଅଦ୍ଧଗତୋ ୱଯୋଅନୁପ୍ପତ୍ତୋ। ଅପ୍ପୋସ୍ସୁକ୍କୋ ଦାନି, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମସୁଖୱିହାରଂ ଅନୁଯୁତ୍ତୋ ୱିହରତୁ, ମମଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ନିସ୍ସଜ୍ଜତୁ। ଅହଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପରିହରିସ୍ସାମୀ’’ତି। ‘‘ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନାନମ୍ପି ଖୋ ଅହଂ, ଦେୱଦତ୍ତ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ନ ନିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ୟଂ , କିଂ ପନ ତୁଯ୍ହଂ ଛୱସ୍ସ ଖେଳାସକସ୍ସା’’ତି! ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ – ସରାଜିକାଯ ମଂ ଭଗୱା ପରିସାଯ ଖେଳାସକୱାଦେନ ଅପସାଦେତି, ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେୱ ଉକ୍କଂସତୀତି – କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅଯଞ୍ଚରହି ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଭଗୱତି ପଠମୋ ଆଘାତୋ ଅହୋସି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ରାଜଗହେ ପକାସନୀଯଂ କମ୍ମଂ କରୋତୁ – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞଥା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞଥା ପକତି। ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ୟ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୩୩୭। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ ସଙ୍ଘୋ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ରାଜଗହେ ପକାସନୀଯଂ କମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟ – ‘‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞଥା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞଥା ପକତି। ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ୟ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ରାଜଗହେ ପକାସନୀଯଂ କମ୍ମଂ କରୋତି – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞଥା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞଥା ପକତି। ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ୟ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ରାଜଗହେ ପକାସନୀଯଂ କମ୍ମସ୍ସ କରଣଂ – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞଥା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞଥା ପକତି, ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ୟ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି – ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘କତଂ ସଙ୍ଘେନ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ରାଜଗହେ ପକାସନୀଯଂ କମ୍ମଂ – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞଥା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞଥା ପକତି। ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ୟ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

୩୩୮। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଦେୱଦତ୍ତଂ ରାଜଗହେ ପକାସେହୀ’’ତି। ‘‘ପୁବ୍ବେ ମଯା, ଭନ୍ତେ, ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ରାଜଗହେ ୱଣ୍ଣୋ ଭାସିତୋ – ‘ମହିଦ୍ଧିକୋ ଗୋଧିପୁତ୍ତୋ, ମହାନୁଭାୱୋ ଗୋଧିପୁତ୍ତୋ’ତି। କଥାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଦେୱଦତ୍ତଂ

ରାଜଗହେ ପକାସେମୀ’’ତି? ‘‘ନନୁ ତଯା, ସାରିପୁତ୍ତ, ଭୂତୋଯେଓ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ରାଜଗହେ ୱଣ୍ଣୋ ଭାସିତୋ – ‘ମହିଦ୍ଧିକୋ ଗୋଧିପୁତ୍ତୋ, ମହାନୁଭାୱୋ ଗୋଧିପୁତ୍ତୋ’’’ ତି? ‘‘ଏୱଂ ଭନ୍ତେ’’ତି। ‘‘ଏୱମେୱ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଭୂତଂଯେୱ ଦେୱଦତ୍ତଂ ରାଜଗହେ ପକାସେହୀ’’ତି। ‘‘ଏୱଂ ଭନ୍ତେ’’ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଭଗୱତୋ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ସାରିପୁତ୍ତଂ ସମ୍ମନ୍ନତୁ ଦେୱଦତ୍ତଂ ରାଜଗହେ ପକାସେତୁଂ – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞା ପକତି। ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ଯ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ସାରିପୁତ୍ତୋ ଯାଚିତବ୍ବୋ। ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ଯ ଦେୱଦତ୍ତଂ ରାଜଗହେ ପକାସେତୁଂ – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞା ପକତି। ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ଯ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ସମ୍ମନ୍ନତି ଦେୱଦତ୍ତଂ ରାଜଗହେ ପକାସେତୁଂ – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞା ପକତି, ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ଯ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି, ଆଯସ୍ମତୋ ସାରିପୁତ୍ତସ୍ସ ସମ୍ମୁତି ଦେୱଦତ୍ତଂ ରାଜଗହେ ପକାସେତୁଂ – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞା ପକତି, ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ଯ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି – ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଦେୱଦତ୍ତଂ ରାଜଗହେ ପକାସେତୁଂ – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞା ପକତି। ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ଯ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’ତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ସମ୍ମତୋ ଚ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ସମ୍ବହୁଲେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ରାଜଗହଂ ପୱିସିତ୍ୱା ଦେୱଦତ୍ତଂ ରାଜଗହେ ପକାସେସି – ‘‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞା ପକତି। ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ଯ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’’ତି। ତତ୍ଥ ଯେ ତେ ମନୁସ୍ସା ଅସ୍ସଦ୍ଧା ଅପ୍ପସନ୍ନା ଦୁବ୍ବୁଦ୍ଧିନୋ, ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଉସୂଯକା ଇମେ ସମଣା ସକ୍ଯପୁତ୍ତିଯା ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରଂ ଉସୂଯନ୍ତୀ’’ତି। ଯେ ପନ ତେ ମନୁସ୍ସା ସଦ୍ଧା ପସନ୍ନା ପଣ୍ଡିତା ବ୍ଯତ୍ତା ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତୋ, ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ନ ଖୋ ଇଦଂ ଓରକଂ ଭୱିସ୍ସତି ଯଥା ଭଗୱା ଦେୱଦତ୍ତଂ ରାଜଗହେ ପକାସାପେତୀ’’ତି।

ଅଜାତସତ୍ତୁକୁମାରୱତ୍ଥୁ

୩୩୯। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଯେନ ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅଜାତସତ୍ତୁଂ କୁମାରଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ପୁବ୍ବେ ଖୋ, କୁମାର, ମନୁସ୍ସା ଦୀଘାଯୁକା, ଏତରହି ଅପ୍ପାଯୁକା। ଠାନଂ ଖୋ ପନେତଂ ୱିଜ୍ଜତି ଯଂ ତ୍ୱଂ କୁମାରୋୱ ସମାନୋ କାଲଂ କରେଯ୍ଯାସି। ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, କୁମାର, ପିତରଂ ହନ୍ତ୍ୱା ରାଜା ହୋହି। ଅହଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ହନ୍ତ୍ୱା ବୁଦ୍ଧୋ ଭୱିସ୍ସାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ – ଅଯ୍ଯୋ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମହିଦ୍ଧିକୋ ମହାନୁଭାୱୋ, ଜାନେଯ୍ଯାସି ଅଯ୍ଯୋ ଦେୱଦତ୍ତୋତି – ଊରୁଯା ପୋତ୍ଥନିକଂ ବନ୍ଧିତ୍ୱା ଦିୱା ଦିୱସ୍ସ [ଦିୱା ଦିୱସସ୍ସ (କ।)] ଭୀତୋ ଉବ୍ବିଗ୍ଗୋ ଉସ୍ସଙ୍କୀ ଉତ୍ରସ୍ତୋ ସହସା ଅନ୍ତେପୁରଂ ପାୱିସି। ଅଦ୍ଦସାସୁଂ ଖୋ ଅନ୍ତେପୁରେ ଉପଚାରକା ମହାମତ୍ତା ଅଜାତସତ୍ତୁଂ କୁମାରଂ ଦିୱା ଦିୱସ୍ସ ଭୀତଂ ଉବ୍ବିଗ୍ଗଂ ଉସ୍ସଙ୍କିଂ ଉତ୍ରସ୍ତଂ ସହସା ଅନ୍ତେପୁରଂ ପୱିସନ୍ତଂ; ଦିସ୍ୱାନ ଅଗ୍ଗହେସୁଂ। ତେ ୱିଚିନନ୍ତା ଊରୁଯା ପୋତ୍ଥନିକଂ ବଦ୍ଧଂ [ବନ୍ଧଂ (କ।)] ଦିସ୍ୱାନ ଅଜାତସତ୍ତୁଂ କୁମାରଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କିଂ ତ୍ୱଂ, କୁମାର, କତ୍ତୁକାମୋସୀ’’ତି? ‘‘ପିତରମ୍ହି ହନ୍ତୁକାମୋ’’ତି। ‘‘କେନାସି ଉସ୍ସାହିତୋ’’ତି? ‘‘ଅଯ୍ଯେନ ଦେୱଦତ୍ତେନା’’ତି। ଏକଚ୍ଚେ ମହାମତ୍ତା ଏୱଂ ମତିଂ ଅକଂସୁ – ‘‘କୁମାରୋ ଚ ହନ୍ତବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ଚ, ସବ୍ବେ ଚ ଭିକ୍ଖୂ ହନ୍ତବ୍ବା’’ତି। ଏକଚ୍ଚେ ମହାମତ୍ତା ଏୱଂ ମତିଂ ଅକଂସୁ – ‘‘ନ ଭିକ୍ଖୂ ହନ୍ତବ୍ବା। ନ ଭିକ୍ଖୂ କିଞ୍ଚି ଅପରଜ୍ଝନ୍ତି। କୁମାରୋ ଚ ହନ୍ତବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ଚା’’ତି। ଏକଚ୍ଚେ ମହାମତ୍ତା ଏୱଂ ମତିଂ ଅକଂସୁ – ‘‘ନ କୁମାରୋ ଚ ହନ୍ତବ୍ବୋ, ନ ଦେୱଦତ୍ତୋ। ନ ଭିକ୍ଖୂ

ହନ୍ତବ୍ବା। ରଞ୍ଞୋ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ। ଯଥା ରାଜା ୱକ୍ଖତି ତଥା କରିସ୍ସାମା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ତେ ମହାମତ୍ତା ଅଜାତସତ୍ତୁଂ କୁମାରଂ ଆଦାଯ ଯେନ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ , ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ରଞ୍ଞୋ ମାଗଧସ୍ସ ସେନିଯସ୍ସ ବିମ୍ବିସାରସ୍ସ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ‘‘କଥଂ, ଭଣେ, ମହାମତ୍ତେହି ମତି କତା’’ତି? ‘‘ଏକଚ୍ଚେ, ଦେୱ, ମହାମତ୍ତା ଏୱଂ ମତିଂ ଅକଂସୁ – ‘କୁମାରୋ ଚ ହନ୍ତବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ଚ, ସବ୍ବେ ଚ ଭିକ୍ଖୂ ହନ୍ତବ୍ବା’ତି। ଏକଚ୍ଚେ ମହାମତ୍ତା ଏୱଂ ମତିଂ ଅକଂସୁ – ‘ନ ଭିକ୍ଖୂ ହନ୍ତବ୍ବା। ନ ଭିକ୍ଖୂ କିଞ୍ଚି ଅପରଜ୍ଝନ୍ତି। କୁମାରୋ ଚ ହନ୍ତବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ଚା’ତି। ଏକଚ୍ଚେ ମହାମତ୍ତା ଏୱଂ ମତିଂ ଅକଂସୁ – ‘ନ କୁମାରୋ ଚ ହନ୍ତବ୍ବୋ, ନ ଦେୱଦତ୍ତୋ। ନ ଭିକ୍ଖୂ ହନ୍ତବ୍ବା। ରଞ୍ଞୋ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ। ଯଥା ରାଜା ୱକ୍ଖତି ତଥା କରିସ୍ସାମା’’’ତି। ‘‘କିଂ, ଭଣେ, କରିସ୍ସତି ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା? ନନୁ ଭଗୱତା ପଟିକଚ୍ଚେୱ ଦେୱଦତ୍ତୋ ରାଜଗହେ ପକାସାପିତୋ – ‘ପୁବ୍ବେ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଅଞ୍ଞା ପକତି ଅହୋସି, ଇଦାନି ଅଞ୍ଞା ପକତି। ଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ କରେଯ୍ୟ କାଯେନ ୱାଚାଯ, ନ ତେନ ବୁଦ୍ଧୋ ୱା ଧମ୍ମୋ ୱା ସଙ୍ଘୋ ୱା ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ, ଦେୱଦତ୍ତୋୱ ତେନ ଦଟ୍ଠବ୍ବୋ’’ତି? ତତ୍ଥ ଯେ ତେ ମହାମତ୍ତା ଏୱଂ ମତିଂ ଅକଂସୁ – ‘କୁମାରୋ ଚ ହନ୍ତବ୍ବୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଚ; ସବ୍ବେ ଚ ଭିକ୍ଖୂ ହନ୍ତବ୍ବା’ତି; ତେ ଅଟ୍ଠାନେ ଅକାସି। ଯେ ତେ ମହାମତ୍ତା ଏୱଂ ମତିଂ ଅକଂସୁ – ‘ନ ଭିକ୍ଖୂ ହନ୍ତବ୍ବା; ନ ଭିକ୍ଖୂ କିଞ୍ଚି ଅପରଜ୍ଝନ୍ତି; କୁମାରୋ ଚ ହନ୍ତବ୍ବୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଚା’ତି; ତେ ନୀଚେ ଠାନେ ଠପେସି। ଯେ ତେ ମହାମତ୍ତା ଏୱଂ ମତିଂ ଅକଂସୁ – ‘ନ କୁମାରୋ ଚ ହନ୍ତବ୍ବୋ, ନ ଦେୱଦତ୍ତୋ; ନ ଭିକ୍ଖୂ ହନ୍ତବ୍ବା; ରଞ୍ଞୋ ଆରୋଚେତବ୍ବଂ; ଯଥା ରାଜା ୱକ୍ଖତି ତଥା କରିସ୍ସାମା’ତି; ତେ ଉଚ୍ଚେ ଠାନେ ଠପେସି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ଅଜାତସତ୍ତୁଂ କୁମାରଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କିସ୍ସ ମଂ ତ୍ୱଂ, କୁମାର, ହନ୍ତୁକାମୋସୀ’’ତି? ‘‘ରଜ୍ଜେନାମ୍ହି, ଦେୱ, ଅତ୍ଥିକୋ’’ତି। ‘‘ସଚେ ଖୋ ତ୍ୱଂ, କୁମାର, ରଜ୍ଜେନ ଅତ୍ଥିକୋ, ଏତଂ ତେ ରଜ୍ଜ’’ନ୍ତି ଅଜାତସତ୍ତୁସ୍ସ କୁମାରସ୍ସ ରଜ୍ଜଂ ନିଯ୍ୟାଦେସି।

ଅଭିମାରପେସନଂ

୩୪୦। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଯେନ ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅଜାତସତ୍ତୁଂ କୁମାରଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ପୁରିସେ, ମହାରାଜ, ଆଣାପେହି, ଯେ ସମଣଂ ଗୋତମଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଅଜାତସତ୍ତୁ କୁମାରୋ ମନୁସ୍ସେ ଆଣାପେସି – ‘‘ଯଥା, ଭଣେ, ଅଯ୍ୟୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଆହ ତଥା କରେଯ୍ୟାଥା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଏକଂ ପୁରିସଂ ଆଣାପେସି – ‘‘ଗଚ୍ଛାୱୁସୋ, ଅମୁକସ୍ମିଂ ଓକାସେ ସମଣୋ ଗୋତମୋ ୱିହରତି। ତଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଆଗଚ୍ଛା’’ତି। ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ ଦ୍ୱେ ପୁରିସେ ଠପେସି – ‘‘ଯୋ ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଏକୋ ପୁରିସୋ ଆଗଚ୍ଛତି, ତଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଆଗଚ୍ଛଥା’’ତି। ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସେ ଠପେସି – ‘‘ଯେ ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଦ୍ୱେ ପୁରିସା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ତେ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଆଗଚ୍ଛଥା’’ତି। ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ ଅଟ୍ଠ ପୁରିସେ ଠପେସି – ‘‘ଯେ ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ତେ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଆଗଚ୍ଛଥା’’ତି। ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ ସୋଳସ ପୁରିସେ ଠପେସି – ‘‘ଯେ ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଅଟ୍ଠ ପୁରିସା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ତେ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତ୍ୱା ଆଗଚ୍ଛଥା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ସୋ ଏକୋ ପୁରିସୋ ଅସିଚମ୍ମଂ ଗହେତ୍ୱା ଧନୁକଲାପଂ ସନ୍ନଯ୍ହିତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଅୱିଦୂରେ ଭୀତୋ ଉବ୍ବିଗ୍ଗୋ ଉସ୍ସଙ୍କୀ ଉତ୍ରସ୍ତୋ ପତ୍ଥଦ୍ଧେନ କାଯେନ ଅଟ୍ଠାସି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଭଗୱା ତଂ ପୁରିସଂ ଭୀତଂ ଉବ୍ବିଗ୍ଗଂ ଉସ୍ସଙ୍କିଂ ଉତ୍ରସ୍ତଂ ପତ୍ଥଦ୍ଧେନ କାଯେନ ଠିତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ତଂ ପୁରିସଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଏହାୱୁସୋ, ମା ଭାଯୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ଅସିଚମ୍ମଂ ଏକମନ୍ତଂ କରିତ୍ୱା ଧନୁକଲାପଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ପାଦେସୁ ସିରସା ନିପତିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅଚ୍ଚଯୋ ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଚ୍ଚଗମା ଯଥାବାଲଂ ଯଥାମୂଳ୍ହଂ ଯଥାଅକୁସଲଂ, ଯୋହଂ ଦୁଟ୍ଠଚିତ୍ତୋ ୱଧକଚିତ୍ତୋ ଇଧୂପସଙ୍କନ୍ତୋ। ତସ୍ସ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଅଚ୍ଚଯଂ ଅଚ୍ଚଯତୋ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୁ ଆଯତିଂ ସଂୱରାଯା’’ତି। ‘‘ତଗ୍ଘ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ଅଚ୍ଚଯୋ ଅଚ୍ଚଗମା ଯଥାବାଲଂ ଯଥାମୂଳ୍ହଂ ଯଥାଅକୁସଲଂ, ଯଂ ତ୍ୱଂ ଦୁଟ୍ଠଚିତ୍ତୋ ୱଧକଚିତ୍ତୋ ଇଧୂପସଙ୍କନ୍ତୋ। ଯତୋ ଚ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ , ଅଚ୍ଚଯଂ ଅଚ୍ଚଯତୋ ଦିସ୍ୱା ଯଥାଧମ୍ମଂ ପଟିକରୋସି, ତଂ ତେ ମଯଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାମ। ୱୁଦ୍ଧି ହେସା, ଆୱୁସୋ, ଅରିଯସ୍ସ ୱିନଯେ – ଯୋ ଅଚ୍ଚଯଂ ଅଚ୍ଚଯତୋ ଦିସ୍ୱା ଯଥାଧମ୍ମଂ ପଟିକରୋତି, ଆଯତିଂ ସଂୱରଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତସ୍ସ ପୁରିସସ୍ସ ଅନୁପୁବ୍ବିଂ କଥଂ କଥେସି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଦାନକଥଂ ସୀଲକଥଂ ସଗ୍ଗକଥଂ, କାମାନଂ ଆଦୀନୱଂ ଓକାରଂ ସଂକିଲେସଂ, ନେକ୍ଖମ୍ମେ ଆନିସଂସଂ ପକାସେସି। ଯଦା ତଂ ଭଗୱା ଅଞ୍ଞାସି କଲ୍ଲଚିତ୍ତଂ, ମୁଦୁଚିତ୍ତଂ, ୱିନୀୱରଣଚିତ୍ତଂ, ଉଦଗ୍ଗଚିତ୍ତଂ, ପସନ୍ନଚିତ୍ତଂ, ଅଥ ଯା ବୁଦ୍ଧାନଂ ସାମୁକ୍କଂସିକା ଧମ୍ମଦେସନା ତଂ ପକାସେସି – ଦୁକ୍ଖଂ, ସମୁଦଯଂ, ନିରୋଧଂ, ମଗ୍ଗଂ। ସେଯ୍ୟଥାପି ନାମ ସୁଦ୍ଧଂ ୱତ୍ଥଂ ଅପଗତକାଳକଂ ସମ୍ମଦେୱ ରଜନଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ୟ, ଏୱମେୱ ତସ୍ସ ପୁରିସସ୍ସ ତସ୍ମିଂଯେୱ ଆସନେ ୱିରଜଂ ୱୀତମଲଂ ଧମ୍ମଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି – ଯଂ କିଞ୍ଚି ସମୁଦଯଧମ୍ମଂ, ସବ୍ବଂ ତଂ ନିରୋଧଧମ୍ମନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମୋ ପତ୍ତଧମ୍ମୋ ୱିଦିତଧମ୍ମୋ ପରିଯୋଗାଳ୍ହଧମ୍ମୋ ତିଣ୍ଣୱିଚିକିଚ୍ଛୋ

ୱିଗତକଥଂକଥୋ ୱେସାରଜ୍ଜପ୍ପତ୍ତୋ ଅପରପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ସତ୍ଥୁସାସନେ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ, ଭନ୍ତେ। ସେଯ୍ୟଥାପି, ଭନ୍ତେ, ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତଂ ୱା ଉକ୍କୁଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ ୱା ୱିୱରେଯ୍ୟ, ମୂଳ୍ହସ୍ସ ୱା ମଗ୍ଗଂ ଆଚିକ୍ଖେଯ୍ୟ, ଅନ୍ଧକାରେ ୱା ତେଲପଜ୍ଜୋତଂ ଧାରେଯ୍ୟ – ଚକ୍ଖୁମନ୍ତୋ ରୂପାନି ଦକ୍ଖନ୍ତୀତି – ଏୱମେୱଂ ଭଗୱତା ଅନେକପରିଯାଯେନ ଧମ୍ମୋ ପକାସିତୋ। ଏସାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱନ୍ତଂ ସରଣଂ ଗଚ୍ଛାମି, ଧମ୍ମଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଞ୍ଚ। ଉପାସକଂ ମଂ ଭଗୱା ଧାରେତୁ ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ପାଣୁପେତଂ ସରଣଂ ଗତ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତଂ ପୁରିସଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ମା ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଗଚ୍ଛ, ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଗଚ୍ଛାହୀ’’ତି ଅଞ୍ଞେନ ମଗ୍ଗେନ ଉଯ୍ୟୋଜେସି।

ଅଥ ଖୋ ତେ ଦ୍ୱେ ପୁରିସା – କିଂ ନୁ ଖୋ ସୋ ଏକୋ ପୁରିସୋ ଚିରେନ ଆଗଚ୍ଛତୀତି – ପଟିପଥଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତା ଅଦ୍ଦସଂସୁ ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ନିସିନ୍ନଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ତେସଂ ଭଗୱା ଅନୁପୁବ୍ବିଂ କଥଂ କଥେସି…ପେ… ଅପରପ୍ପଚ୍ଚଯା ସତ୍ଥୁସାସନେ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ, ଭନ୍ତେ…ପେ… ଉପାସକେ ନୋ ଭଗୱା ଧାରେତୁ ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ପାଣୁପେତଂ ସରଣଂ ଗତେ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତେ ପୁରିସେ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଗଚ୍ଛିତ୍ଥ, ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଗଚ୍ଛଥା’’ତି ଅଞ୍ଞେନ ମଗ୍ଗେନ ଉଯ୍ୟୋଜେସି।

ଅଥ ଖୋ ତେ ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସା…ପେ… ଅଥ ଖୋ ତେ ଅଟ୍ଠ ପୁରିସା…ପେ… ଅଥ ଖୋ ତେ ସୋଳସ ପୁରିସା – କିଂ ନୁ ଖୋ ତେ ଅଟ୍ଠ ପୁରିସା ଚିରେନ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି – ପଟିପଥଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତା ଅଦ୍ଦସାସୁଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ନିସିନ୍ନଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ତେସଂ ଭଗୱା ଅନୁପୁବ୍ବିଂ କଥଂ କଥେସି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଦାନକଥଂ…ପେ… ଅପରପ୍ପଚ୍ଚଯା ସତ୍ଥୁସାସନେ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ, ଭନ୍ତେ…ପେ… ଉପାସକେ ନୋ ଭଗୱା ଧାରେତୁ ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ପାଣୁପେତଂ ସରଣଂ ଗତେ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତେ ପୁରିସେ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଗଚ୍ଛିତ୍ଥ, ଇମିନା ମଗ୍ଗେନ ଗଚ୍ଛଥା’’ତି ଅଞ୍ଞେନ ମଗ୍ଗେନ ଉଯ୍ୟୋଜେସି।

ଅଥ ଖୋ ସୋ ଏକୋ ପୁରିସୋ ଯେନ ଦେୱଦତ୍ତୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଦେୱଦତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ନାହଂ, ଭନ୍ତେ, ସକ୍କୋମି ତଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତୁଂ; ମହିଦ୍ଧିକୋ ସୋ ଭଗୱା, ମହାନୁଭାୱୋ’’ତି। ‘‘ଅଲଂ, ଆୱୁସୋ; ମା ତ୍ୱଂ ସମଣଂ ଗୋତମଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେସି। ଅହମେୱ ସମଣଂ ଗୋତମଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେସ୍ସାମୀ’’ତି।

ଲୋହିତୁପ୍ପାଦକକମ୍ମଂ

୩୪୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱା ଗିଜ୍ଝକୂଟସ୍ସ ପବ୍ବତସ୍ସ ଛାଯାଯଂ ଚଙ୍କମତି। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଗିଜ୍ଝକୂଟଂ ପବ୍ବତଂ ଆରୁହିତ୍ୱା ମହତିଂ ସିଲଂ ପୱିଜ୍ଝି – ଇମାଯ ସମଣଂ ଗୋତମଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେସ୍ସାମୀତି। ଦ୍ୱେ ପବ୍ବତକୂଟା ସମାଗନ୍ତ୍ୱା ତଂ ସିଲଂ ସମ୍ପଟିଚ୍ଛିଂସୁ। ତତୋ ପପତିକା ଉପ୍ପତିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ପାଦେ ରୁହିରଂ ଉପ୍ପାଦେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଉଦ୍ଧଂ ଉଲ୍ଲୋକେତ୍ୱା ଦେୱଦତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ବହୁଂ ତଯା, ମୋଘପୁରିସ, ଅପୁଞ୍ଞଂ ପସୁତଂ, ଯଂ ତ୍ୱଂ ଦୁଟ୍ଠଚିତ୍ତୋ ୱଧକଚିତ୍ତୋ ତଥାଗତସ୍ସ ରୁହିରଂ ଉପ୍ପାଦେସୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଇଦଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦେୱଦତ୍ତେନ ପଠମଂ ଆନନ୍ତରିଯଂ କମ୍ମଂ ଉପଚିତଂ, ଯଂ ଦୁଟ୍ଠଚିତ୍ତେନ ୱଧକଚିତ୍ତେନ ତଥାଗତସ୍ସ ରୁହିରଂ ଉପ୍ପାଦିତ’’ନ୍ତି।

ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ – ‘‘ଦେୱଦତ୍ତେନ କିର ଭଗୱତୋ ୱଧୋ ପଯୁତ୍ତୋ’’ତି। ତେ ଚ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ୱିହାରସ୍ସ ପରିତୋ ପରିତୋ ଚଙ୍କମନ୍ତି ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦା ମହାସଦ୍ଦା ସଜ୍ଝାଯଂ କରୋନ୍ତା, ଭଗୱତୋ ରକ୍ଖାୱରଣଗୁତ୍ତିଯା। ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ଭଗୱା ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦଂ ମହାସଦ୍ଦଂ ସଜ୍ଝାଯସଦ୍ଦଂ। ସୁତ୍ୱାନ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘କିଂ ନୁ ଖୋ ସୋ, ଆନନ୍ଦ, ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦୋ ମହାସଦ୍ଦୋ ସଜ୍ଝାଯସଦ୍ଦୋ’’ତି? ‘‘ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୂ – ‘ଦେୱଦତ୍ତେନ କିର ଭଗୱତୋ ୱଧୋ ପଯୁତ୍ତୋ’ତି। ତେ ଚ [ତେଧ (ସୀ।)], ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ୱିହାରସ୍ସ ପରିତୋ ପରିତୋ ଚଙ୍କମନ୍ତି ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦା ମହାସଦ୍ଦା ସଜ୍ଝାଯଂ କରୋନ୍ତା, ଭଗୱତୋ ରକ୍ଖାୱରଣଗୁତ୍ତିଯା। ସୋ ଏସୋ, ଭଗୱା, ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦୋ ମହାସଦ୍ଦୋ ସଜ୍ଝାଯସଦ୍ଦୋ’’ତି। ‘‘ତେନ ହାନନ୍ଦ, ମମ ୱଚନେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେହି – ସତ୍ଥା ଆଯସ୍ମନ୍ତେ ଆମନ୍ତେତୀ’’ତି। ‘‘ଏୱଂ ଭନ୍ତେ’’ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସତ୍ଥା ଆଯସ୍ମନ୍ତେ ଆମନ୍ତେତୀ’’ତି। ‘‘ଏୱମାୱୁସୋ’’ତି ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଆଯସ୍ମତୋ ଆନନ୍ଦସ୍ସ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନେ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱା ଏତଦୱୋଚ –

‘‘ଅଟ୍ଠାନମେତଂ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୱକାସୋ, ଯଂ ପରୂପକ୍କମେନ ତଥାଗତଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେଯ୍ୟ। ଅନୁପକ୍କମେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଥାଗତା

ପରିନିବ୍ବାୟନ୍ତି।

[ଚୂଳଅଵ। ୩୩୪; ଅ। ନି। ୫।୧୦୦] ''ପଞ୍ଚିମେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ସତ୍ଥାରୋ ସନ୍ତୋ ସଂଵିଜ୍ଜମାନା ଲୋକସ୍ମିଂ। କତମେ ପଞ୍ଚ? ''ଇଧ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଏକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ସୀଲଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ'ନ୍ତି ଚ। ତମେନଂ ସାଵକା ଏଵଂ ଜାନନ୍ତି – 'ଅୟଂ ଖୋ ଭଵଂ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ସୀଲଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ'ନ୍ତି ଚ। ମୟଞ୍ଚେଵ ଖୋ ପନ ଗିହୀନଂ ଆରୋଚେୟ୍ୟାମ, ନାସ୍ସସ୍ସ ମନାପଂ। ୟଂ ଖୋ ପନସ୍ସ ଅମନାପଂ, କଥଂ ନଂ ମୟଂ ତେନ ସମୁଦାଚରେୟ୍ୟାମ? ସମ୍ମନ୍ନତି ଖୋ ପନ ଚୀଵରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରେନ – ୟଂ ତୁମୋ କରିସ୍ସତି, ତୁମୋଵ ତେନ ପଞ୍ଞାୟିସ୍ସତୀ'ତି । ଏଵରୂପଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ସତ୍ଥାରଂ ସାଵକା ସୀଲତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ଏଵରୂପୋ ଚ ପନ ସତ୍ଥା ସାଵକେହି ସୀଲତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସତି।

''ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇଧେକଚ୍ଚୋ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧଆଜୀଵୋ ସମାନୋ…ପେ… ଅପରିସୁଦ୍ଧଧମ୍ମଦେସନୋ ସମାନୋ…ପେ… ଅପରିସୁଦ୍ଧଵେୟ୍ୟାକରଣୋ ସମାନୋ…ପେ… ଅପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ଞାଣଦସ୍ସନଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ'ନ୍ତି ଚ। ତମେନଂ ସାଵକା ଏଵଂ ଜାନନ୍ତି – 'ଅୟଂ ଖୋ ଭଵଂ ସତ୍ଥା ଅପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାତି 'ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ଞାଣଦସ୍ସନଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ'ନ୍ତି ଚ। ମୟଞ୍ଚେଵ ଖୋ ପନ ଗିହୀନଂ ଆରୋଚେୟ୍ୟାମ, ନାସ୍ସସ୍ସ ମନାପଂ। ୟଂ ଖୋ ପନସ୍ସ ଅମନାପଂ, କଥଂ ନ ମୟଂ ତେନ ସମୁଦାଚରେୟ୍ୟାମ? ସମ୍ମନ୍ନତି ଖୋ ପନ ଚୀଵରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରେନ – ୟଂ ତୁମୋ କରିସ୍ସତି, ତୁମୋଵ ତେନ ପଞ୍ଞାୟିସ୍ସତୀ'ତି। ଏଵରୂପଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ସତ୍ଥାରଂ ସାଵକା ଞାଣଦସ୍ସନତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ଏଵରୂପୋ ଚ ପନ ସତ୍ଥା ସାଵକେହି ଞାଣଦସ୍ସନତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସତି। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ପଞ୍ଚ ସତ୍ଥାରୋ ସନ୍ତୋ ସଂଵିଜ୍ଜମାନା ଲୋକସ୍ମିଂ। ''ଅହଂ ଖୋ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋ ସମାନୋ 'ପରିସୁଦ୍ଧସୀଲୋମ୍ହୀ'ତି ପଟିଜାନାମି 'ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ସୀଲଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ'ନ୍ତି ଚ। ନ ଚ ମଂ ସାଵକା ସୀଲତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି; ନ ଚାହଂ ସାଵକେହି ସୀଲତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସାମି। ଅହଂ ଖୋ ପନ ଭିକ୍ଖଵେ ପରିସୁଦ୍ଧାଜୀଵୋ ସମାନୋ…ପେ… ପରିସୁଦ୍ଧଧମ୍ମଦେସନୋ ସମାନୋ…ପେ… ପରିସୁଦ୍ଧଵେୟ୍ୟାକରଣୋ ସମାନୋ…ପେ… ପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋ ସମାନୋ ''ପରିସୁଦ୍ଧଞାଣଦସ୍ସନୋମ୍ହୀ''ତି ପଟିଜାନାମି ''ପରିସୁଦ୍ଧଂ ମେ ଞାଣଦସ୍ସନଂ ପରିୟୋଦାତଂ ଅସଂକିଲିଟ୍ଠ''ନ୍ତି ଚ, ନ ଚ ମଂ ସାଵକା ଞାଣଦସ୍ସନତୋ ରକ୍ଖନ୍ତି, ନ ଚାହଂ ସାଵକେହି ଞାଣଦସ୍ସନତୋ ରକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାସୀସାମି। ''ଅଟ୍ଠାନମେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅନଵକାସୋ, ୟଂ ପରୂପକ୍କମେନ ତଥାଗତଂ ଜୀଵିତା ଵୋରୋପେୟ୍ୟ। ଅନୁପକ୍କମେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତଥାଗତା ପରିନିବ୍ବାୟନ୍ତି। ଗଚ୍ଛଥ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ୟଥାଵିହାରଂ। ଅରକ୍ଖିୟା, ଭିକ୍ଖଵେ, ତଥାଗତା''ତି।

ନାଳାଗିରିପେସନଂ

୩୪୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ରାଜଗହେ ନାଳାଗିରି ନାମ ହତ୍ଥୀ ଚଣ୍ଡୋ ହୋତି, ମନୁସ୍ସଘାତକୋ। ଅଥ ଖୋ ଦେଵଦତ୍ତୋ ରାଜଗହଂ ପଵିସିତ୍ଵା ହତ୍ଥିସାଲଂ ଗନ୍ତ୍ଵା ହତ୍ଥିଭଣ୍ଡେ ଏତଦଵୋଚ – ''ମୟଂ ଖୋ, ଭଣେ, ରାଜଞାତକା ନାମ ପଟିବଲା ନୀଚଟ୍ଠାନିୟଂ ଉଚ୍ଚଟ୍ଠାନେ ଠପେତୁଂ, ଭତ୍ତମ୍ପି ଵେତନମ୍ପି ଵଡ୍ଢାପେତୁଂ। ତେନ ହି, ଭଣେ, ୟଦା ସମଣୋ ଗୋତମୋ ଇମଂ ରଚ୍ଛଂ ପଟିପନ୍ନୋ ହୋତି, ତଦା ଇମଂ ନାଳାଗିରିଂ ହତ୍ଥିଂ ମୁଞ୍ଚିତ୍ଵା ଇମଂ ରଚ୍ଛଂ ପଟିପାଦେଥା''ତି। ''ଏଵଂ ଭନ୍ତେ''ତି ଖୋ ତେ ହତ୍ଥିଭଣ୍ଡା ଦେଵଦତ୍ତସ୍ସ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ପୁବ୍ବଣ୍ହସମୟଂ ନିଵାସେତ୍ଵା ପତ୍ତଚୀଵରମାଦାୟ ସମ୍ବହୁଲେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ରାଜଗହଂ ପିଣ୍ଡାୟ ପାଵିସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ତଂ ରଚ୍ଛଂ ପଟିପଜ୍ଜି। ଅଦ୍ଦସାସୁଂ ଖୋ ତେ ହତ୍ଥିଭଣ୍ଡା ଭଗଵନ୍ତଂ ତଂ ରଚ୍ଛଂ ପଟିପନ୍ନଂ। ଦିସ୍ଵାନ ନାଳାଗିରିଂ ହତ୍ଥିଂ ମୁଞ୍ଚିତ୍ଵା ତଂ ରଚ୍ଛଂ ପଟିପାଦେସୁଂ। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ନାଳାଗିରି ହତ୍ଥୀ ଭଗଵନ୍ତଂ ଦୂରତୋଵ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ଵାନ ସୋଣ୍ଡଂ ଉସ୍ସାପେତ୍ଵା ପହଟ୍ଠକଣ୍ଣଵାଲୋ ୟେନ ଭଗଵା ତେନ ଅଭିଧାଵି। ଅଦ୍ଦସାସୁଂ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ନାଳାଗିରିଂ ହତ୍ଥିଂ ଦୂରତୋଵ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ଵାନ ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚୁଂ – ''ଅୟଂ, ଭନ୍ତେ, ନାଳାଗିରି ହତ୍ଥୀ ଚଣ୍ଡୋ ମନୁସ୍ସଘାତକୋ ଇମଂ ରଚ୍ଛଂ ପଟିପନ୍ନୋ। ପଟିକ୍କମତୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗଵା; ପଟିକ୍କମତୁ ସୁଗତୋ''ତି। ''ଆଗଚ୍ଛଥ, ଭିକ୍ଖଵେ, ମା ଭାୟିତ୍ଥ। ଅଟ୍ଠାନମେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅନଵକାସୋ, ୟଂ ପରୂପକ୍କମେନ ତଥାଗତଂ ଜୀଵିତା ଵୋରୋପେୟ୍ୟ। ଅନୁପକ୍କମେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତଥାଗତା ପରିନିବ୍ବାୟନ୍ତୀ''ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚୁଂ – ''ଅୟଂ, ଭନ୍ତେ, ନାଳାଗିରି ହତ୍ଥୀ ଚଣ୍ଡୋ ମନୁସ୍ସଘାତକୋ ଇମଂ ରଚ୍ଛଂ ପଟିପନ୍ନୋ। ପଟିକ୍କମତୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗଵା; ପଟିକ୍କମତୁ ସୁଗତୋ''ତି। ''ଆଗଚ୍ଛଥ, ଭିକ୍ଖଵେ, ମା ଭାୟିତ୍ଥ। ଅଟ୍ଠାନମେତଂ , ଭିକ୍ଖଵେ, ଅନଵକାସୋ, ୟଂ ପରୂପକ୍କମେନ ତଥାଗତଂ ଜୀଵିତା ଵୋରୋପେୟ୍ୟ। ଅନୁପକ୍କମେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ତଥାଗତା ପରିନିବ୍ବାୟନ୍ତୀ''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ପାସାଦେସୁପି ହମ୍ମିଯେସୁପି ଛଦନେସୁପି ଆରୁଳ୍ହା ଅଚ୍ଛନ୍ତି। ତତ୍ଥ ଯେ ତେ ମନୁସ୍ସା ଅସ୍ସଦ୍ଧା ଅପ୍ପସନ୍ନା ଦୁବୁଦ୍ଧିନୋ, ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଅଭିରୂପୋ ୱତ, ଭୋ [ଅଭିରୂପୋ ୱତ ଭୋ ଗୋତମୋ (ସ୍ୟା। କଂ।)], ମହାସମଣୋ ନାଗେନ ୱିହେଠୀଯିସ୍ସତୀ''ତି। ଯେ ପନ ତେ ମନୁସ୍ସା ସଦ୍ଧା ପସନ୍ନା ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତୋ, ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ନଚିରସ୍ସଂ ୱତ, ଭୋ, ନାଗୋ ନାଗେନ ସଙ୍ଗାମେସ୍ସତୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ନାଳାଗିରିଂ ହତ୍ଥିଂ ମେତ୍ତେନ ଚିତ୍ତେନ ଫରି। ଅଥ ଖୋ ନାଳାଗିରି ହତ୍ଥୀ ଭଗୱତୋ [ଭଗୱତା (ସୀ।)] ମେତ୍ତେନ ଚିତ୍ତେନ ଫୁଟ୍ଠୋ [ଫୁଟୋ (କ।)] ସୋଣ୍ଡଂ ଓରୋପେତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ପୁରତୋ ଅଟ୍ଠାସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଦକ୍ଖିଣେନ ହତ୍ଥେନ ନାଳାଗିରିସ୍ସ ହତ୍ଥିସ୍ସ କୁମ୍ଭଂ ପରାମସନ୍ତୋ ନାଳାଗିରିଂ ହତ୍ଥିଂ ଇମାହି ଗାଥାହି ଅଜ୍ଝଭାସି –

''ମା କୁଞ୍ଜର ନାଗମାସଦୋ, ଦୁକ୍ଖଞ୍ହି କୁଞ୍ଜର ନାଗମାସଦୋ;

ନ ହି ନାଗହତସ୍ସ କୁଞ୍ଜର ସୁଗତି, ହୋତି ଇତୋ ପରଂ ଯତୋ।

''ମା ଚ ମଦୋ ମା ଚ ପମାଦୋ, ନ ହି ପମତ୍ତା ସୁଗତିଂ ୱଜନ୍ତି ତେ;

ତ୍ୱଞ୍ଞେୱ ତଥା କରିସ୍ସସି, ଯେନ ତ୍ୱଂ ସୁଗତିଂ ଗମିସ୍ସସୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ନାଳାଗିରି ହତ୍ଥୀ ସୋଣ୍ଡାଯ ଭଗୱତୋ ପାଦପଂସୂନି ଗହେତ୍ୱା ଉପରିମୁଦ୍ଧନି ଆକିରିତ୍ୱା ପଟିକୁଟିଯୋୱ [ପଟିକୁଟିତୋ ପଟିସକ୍କି (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଓସକ୍କି, ଯାୱ ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଦ୍ଦକ୍ଖି। ଅଥ ଖୋ ନାଳାଗିରି ହତ୍ଥୀ ହତ୍ଥିସାଲଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ସକେ ଠାନେ ଅଟ୍ଠାସି। ତଥା ଦନ୍ତୋ ଚ ପନ ନାଳାଗିରି ହତ୍ଥୀ ଅହୋସି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଇମଂ ଗାଥଂ ଗାଯନ୍ତି –

[ମ। ନି। ୨।୩୫୨; ଥେରଗା। ୮୭୮] ''ଦଣ୍ଡେନେକେ ଦମଯନ୍ତି, ଅଙ୍କୁସେହି କସାହି ଚ;

ଅଦଣ୍ଡେନ ଅସତ୍ଥେନ, ନାଗୋ ଦନ୍ତୋ ମହେସିନା''ତି।

ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଯାୱ ପାପୋ ଅଯଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ, ଅଲକ୍ଖିକୋ, ଯତ୍ର ହି ନାମ ସମଣସ୍ସ ଗୋତମସ୍ସ ଏୱଂମହିଦ୍ଧିକସ୍ସ ଏୱଂ ମହାନୁଭାୱସ୍ସ ୱଧାଯ ପରକ୍କମିସ୍ସତୀ''ତି। ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଲାଭସକ୍କାରୋ ପରିହାଯି। ଭଗୱତୋ ଚ ଲାଭସକ୍କାରୋ ଅଭିୱଡ୍ଢି।

ପଞ୍ଚୱତ୍ଥୁଯାଚନକଥା

୩୪୩।[ପାଚି। ୨୦୯] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଦେୱଦତ୍ତୋ ପରିହୀନଲାଭସକ୍କାରୋ ସପରିସୋ କୁଲେସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା କୁଲେସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! କସ୍ସ ସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ମନାପଂ, କସ୍ସ ସାଦୁଂ ନ ରୁଚ୍ଚତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା… ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଦେୱଦତ୍ତୋ ସପରିସୋ କୁଲେସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତୀ''ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଦେୱଦତ୍ତ, ସପରିସୋ କୁଲେସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜସୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ କୁଲେସୁ ତିକଭୋଜନଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ତଯୋ ଅତ୍ଥୱସେ ପଟିଚ୍ଚ – ଦୁମ୍ମଙ୍କୂନଂ ପୁଗ୍ଗଲାନ ନିଗ୍ଗହାଯ ; ପେସଲାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଫାସୁୱିହାରାଯ, ମା ପାପିଚ୍ଛା ପକ୍ଖଂ ନିସ୍ସାଯ ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦେଯ୍ୟୁନ୍ତି; କୁଲାନୁଦ୍ଦଯାଯ [କୁଲାନୁଦଯତାଯ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଚ। ଗଣଭୋଜନେ ଯଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ''ତି।

[ପାରା। ୪୦୯] ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଯେନ କୋକାଲିକୋ କଟମୋଦକତିସ୍ସକୋ [କଟମୋରକତିସ୍ସକୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଖଣ୍ଡଦେୱିଯା ପୁତ୍ତୋ ସମୁଦ୍ଦଦତ୍ତୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା କୋକାଲିକଂ କଟମୋଦକତିସ୍ସକଂ ଖଣ୍ଡଦେୱିଯା ପୁତ୍ତଂ ସମୁଦ୍ଦଦତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଏଥ, ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ସମଣସ୍ସ ଗୋତମସ୍ସ ସଙ୍ଘଭେଦଂ କରିସ୍ସାମ ଚକ୍କଭେଦ''ନ୍ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ କୋକାଲିକୋ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସମଣୋ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଗୋତମୋ ମହିଦ୍ଧିକୋ ମହାନୁଭାୱୋ। କଥଂ ମଯଂ ସମଣସ୍ସ ଗୋତମସ୍ସ ସଙ୍ଘଭେଦଂ କରିସ୍ସାମ ଚକ୍କଭେଦ''ନ୍ତି? ''ଏଥ, ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ସମଣଂ ଗୋତମଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ଯାଚିସ୍ସାମ – 'ଭଗୱା, ଭନ୍ତେ, ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅପ୍ପିଚ୍ଛସ୍ସ ସନ୍ତୁଟ୍ଠସ୍ସ ସଲ୍ଲେଖସ୍ସ ଧୁତସ୍ସ ପାସାଦିକସ୍ସ ଅପଚଯସ୍ସ ୱୀରିଯାରମ୍ଭସ୍ସ ୱଣ୍ଣୱାଦୀ। ଇମାନି, ଭନ୍ତେ, ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅପ୍ପିଚ୍ଛତାଯ ସନ୍ତୁଟ୍ଠିଯା ସଲ୍ଲେଖାଯ ଧୁତତାଯ ପାସାଦିକତାଯ

ଅପଚଯାଯ ୱୀରିଯାରମ୍ଭାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୂ ଯାୱଜୀୱଂ ଆରଞ୍ଞିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ଗାମନ୍ତଂ ଓସରେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯ। ଯାୱଜୀୱଂ ପିଣ୍ଡପାତିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ନିମନ୍ତନଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯ। ଯାୱଜୀୱଂ ପଂସୁକୂଲିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ଗହପତିଚୀୱରଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯ। ଯାୱଜୀୱଂ ରୁକ୍ଖମୂଲିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ଛନ୍ନଂ ଉପଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯ। ଯାୱଜୀୱଂ ମଚ୍ଛମଂସଂ ନ ଖାଦେଯ୍ୟୁଂ; ଯୋ ମଚ୍ଛମଂସଂ ଖାଦେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯା'ତି। ଇମାନି ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ସମଣୋ ଗୋତମୋ ନାନୁଜାନିସ୍ସତି। ତେ ମଯଂ ଇମେହି ପଞ୍ଚହି ୱତ୍ଥୂହି ଜନଂ ସଞ୍ଞାପେସ୍ସାମା''ତି। ''ସକ୍କା ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଇମେହି ପଞ୍ଚହି ୱତ୍ଥୂହି ସମଣସ୍ସ ଗୋତମସ୍ସ ସଙ୍ଘଭେଦୋ କାତୁଂ ଚକ୍କଭେଦୋ। ଲୂଖପ୍ପସନ୍ନା ହି, ଆୱୁସୋ, ମନୁସ୍ସା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ସପରିସୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଭଗୱା, ଭନ୍ତେ, ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅପ୍ପିଚ୍ଛସ୍ସ ସନ୍ତୁଟ୍ଠସ୍ସ ସଲ୍ଲେଖସ୍ସ ଧୁତସ୍ସ ପାସାଦିକସ୍ସ ଅପଚଯସ୍ସ ୱୀରିଯାରମ୍ଭସ୍ସ ୱଣ୍ଣୱାଦୀ। ଇମାନି, ଭନ୍ତେ, ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅପ୍ପିଚ୍ଛତାଯ ସନ୍ତୁଟ୍ଠିଯା ସଲ୍ଲେଖାଯ ଧୁତତାଯ ପାସାଦିକତାଯ ଅପଚଯାଯ ୱୀରିଯାରମ୍ଭାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୂ ଯାୱଜୀୱଂ ଆରଞ୍ଞିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ଗାମନ୍ତଂ ଓସରେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯ। ଯାୱଜୀୱଂ ପିଣ୍ଡପାତିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ନିମନ୍ତନଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯ। ଯାୱଜୀୱଂ ପଂସୁକୂଲିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ଗହପତିଚୀୱରଂ ସାଦିଯେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯ। ଯାୱଜୀୱଂ ରୁକ୍ଖମୂଲିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ଛନ୍ନଂ ଉପଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯ। ଯାୱଜୀୱଂ ମଚ୍ଛମଂସଂ ନ ଖାଦେଯ୍ୟୁଂ; ଯୋ ମଚ୍ଛମଂସଂ ଖାଦେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯା''ତି। ''ଅଲଂ, ଦେୱଦତ୍ତ। ଯୋ ଇଚ୍ଛତି, ଆରଞ୍ଞିକୋ ହୋତୁ; ଯୋ ଇଚ୍ଛତି, ଗାମନ୍ତେ ୱିହରତୁ। ଯୋ ଇଚ୍ଛତି, ପିଣ୍ଡପାତିକୋ ହୋତୁ; ଯୋ ଇଚ୍ଛତି, ନିମନ୍ତନଂ ସାଦିଯତୁ। ଯୋ ଇଚ୍ଛତି, ପଂସୁକୂଲିକୋ ହୋତୁ; ଯୋ ଇଚ୍ଛତି, ଗହପତିଚୀୱରଂ ସାଦିଯତୁ। ଅଟ୍ଠମାସେ ଖୋ ମଯା, ଦେୱଦତ୍ତ, ରୁକ୍ଖମୂଲସେନାସନଂ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ; ତିକୋଟିପରିସୁଦ୍ଧଂ ମଚ୍ଛମଂସଂ – ଅଦିଟ୍ଠଂ, ଅସ୍ସୁତଂ, ଅପରିସଙ୍କିତ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ – ନ ଭଗୱା ଇମାନି ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ଅନୁଜାନାତୀତି – ହଟ୍ଠୋ ଉଦଗ୍ଗୋ ସପରିସୋ ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି।

ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ସପରିସୋ ରାଜଗହଂ ପୱିସିତ୍ୱା ପଞ୍ଚହି ୱତ୍ଥୂହି ଜନଂ ସଞ୍ଞାପେସି – ''ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ସମଣଂ ଗୋତମଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ଯାଚିମ୍ହା – 'ଭଗୱା, ଭନ୍ତେ, ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅପ୍ପିଚ୍ଛସ୍ସ…ପେ… ୱୀରିଯାରମ୍ଭସ୍ସ ୱଣ୍ଣୱାଦୀ। ଇମାନି, ଭନ୍ତେ, ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅପ୍ପିଚ୍ଛତାଯ…ପେ… ୱୀରିଯାରମ୍ଭାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୂ ଯାୱଜୀୱଂ ଆରଞ୍ଞିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ଗାମନ୍ତଂ ଓସରେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯ…ପେ… ଯାୱଜୀୱଂ ମଚ୍ଛମଂସଂ ନ ଖାଦେଯ୍ୟୁଂ; ଯୋ ମଚ୍ଛମଂସଂ ଖାଦେଯ୍ଯ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ଯା'ତି। ଇମାନି ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ସମଣୋ ଗୋତମୋ ନାନୁଜାନାତି। ତେ ମଯଂ ଇମେହି ପଞ୍ଚହି ୱତ୍ଥୂହି ସମାଦାଯ ୱତ୍ତାମା''ତି।

ତତ୍ଥ ଯେ ତେ ମନୁସ୍ସା ଅସ୍ସଦ୍ଧା ଅପ୍ପସନ୍ନା ଦୁବ୍ବୁଦ୍ଧିନୋ, ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଇମେ ଖୋ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଧୁତା ସଲ୍ଲେଖୱୁତ୍ତିନୋ। ସମଣୋ ପନ ଗୋତମୋ ବାହୁଲ୍ଲିକୋ ବାହୁଲ୍ଲାଯ ଚେତେତୀ''ତି। ଯେ ପନ ତେ ମନୁସ୍ସା ସଦ୍ଧା ପସନ୍ନା ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତୋ, ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଭଗୱତୋ ସଙ୍ଘଭେଦାଯ ପରକ୍କମିସ୍ସତି ଚକ୍କଭେଦାଯା''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଦେୱଦତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଭେଦାଯ ପରକ୍କମିସ୍ସତି ଚକ୍କଭେଦାଯା''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଦେୱଦତ୍ତ, ସଙ୍ଘଭେଦାଯ ପରକ୍କମସି ଚକ୍କଭେଦାଯା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ''ଅଲଂ, ଦେୱଦତ୍ତ। ମା ତେ ରୁଚ୍ଚି ସଙ୍ଘଭେଦୋ। ଗରୁକୋ ଖୋ, ଦେୱଦତ୍ତ, ସଙ୍ଘଭେଦୋ। ଯୋ ଖୋ, ଦେୱଦତ୍ତ, ସମଗ୍ଗଂ ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦତି, କପ୍ପଟ୍ଠିକଂ [କପ୍ପଟ୍ଠିତିକଂ (ସ୍ୟା।)] କିବ୍ବିସଂ ପସୱତି, କପ୍ପଂ ନିରଯମ୍ହି ପଚ୍ଚତି। ଯୋ ଚ ଖୋ, ଦେୱଦତ୍ତ, ଭିନ୍ନଂ ସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗଂ କରୋତି, ବ୍ରହ୍ମଂ ପୁଞ୍ଞଂ ପସୱତି, କପ୍ପଂ ସଗ୍ଗମ୍ହି ମୋଦତି। ଅଲଂ, ଦେୱଦତ୍ତ। ମା ତେ ରୁଚ୍ଚି ସଙ୍ଘଭେଦୋ। ଗରୁକୋ ଖୋ, ଦେୱଦତ୍ତ, ସଙ୍ଘଭେଦୋ''ତି।

[ଉଦା। ୪୮] ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ରାଜଗହଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ରାଜଗହେ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଯେନାଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେଦାନାହଂ , ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ଅଞ୍ଞତ୍ରେୱ ଭଗୱତା, ଅଞ୍ଞତ୍ରେୱ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘା, ଉପୋସଥଂ କରିସ୍ସାମି ସଙ୍ଘକମ୍ମଂ କରିସ୍ସାମୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ରାଜଗହେ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ୱା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ପିଣ୍ଡପାତପ୍ପଟିକ୍କନ୍ତୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଇଧାହଂ, ଭନ୍ତେ, ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ

ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ରାଜଗହଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସିଂ। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ରାଜଗହେ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଯେନାହଂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମଂ ଏତଦୱୋଚ – 'ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେଦାନାହଂ, ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ଅଞ୍ଞତ୍ରେୱ ଭଗୱତା, ଅଞ୍ଞତ୍ରେୱ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘା, ଉପୋସଥଂ କରିସ୍ସାମି ସଙ୍ଘକମ୍ମଂ କରିସ୍ସାମୀ'ତି। ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ, ଭନ୍ତେ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦିସ୍ସତୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତମତ୍ଥଂ ୱିଦିତ୍ୱା ତାଯଂ ୱେଲାଯଂ ଇମଂ ଉଦାନଂ ଉଦାନେସି –

[ଉଦା। ୪୮] ''ସୁକରଂ ସାଧୁନା ସାଧୁଂ, ସାଧୁଂ ପାପେନ ଦୁକ୍କରଂ;

ପାପଂ ପାପେନ ସୁକରଂ, ପାପମରିଯେହି ଦୁକ୍କର''ନ୍ତି।

ଦୁତିଯଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୩। ତତିଯଭାଣୱାରୋ

ସଙ୍ଘଭେଦକଥା

୩୪୪। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ତଦହୁପୋସଥେ ଉଟ୍ଠାଯାସନା ସଲାକଂ ଗାହେସି – ''ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ସମଣଂ ଗୋତମଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ଯାଚିମ୍ହା – 'ଭଗୱା, ଭନ୍ତେ, ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅପ୍ପିଚ୍ଛସ୍ସ...ପେ... ୱୀରିଯାରମ୍ଭସ୍ସ ୱଣ୍ଣୱାଦୀ। ଇମାନି, ଭନ୍ତେ, ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅପ୍ପିଚ୍ଛତାଯ...ପେ... ୱୀରିଯାରମ୍ଭାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୂ ଯାୱଜୀୱଂ ଆରଞ୍ଞିକା ଅସ୍ସୁ; ଯୋ ଗାମନ୍ତଂ ଓସରେଯ୍ୟ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ୟ...ପେ... ଯାୱଜୀୱଂ ମଚ୍ଛମଂସଂ ନ ଖାଦେଯ୍ୟୁଂ; ଯୋ ମଚ୍ଛମଂସଂ ଖାଦେଯ୍ୟ, ୱଜ୍ଜଂ ନଂ ଫୁସେଯ୍ୟା'ତି। ଇମାନି ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ସମଣୋ ଗୋତମୋ ନାନୁଜାନାତି। ତେ ମଯଂ ଇମେହି ପଞ୍ଚହି ୱତ୍ଥୂହି ସମାଦାଯ ୱତ୍ତାମ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଇମାନି ପଞ୍ଚ ୱତ୍ଥୂନି ଖମନ୍ତି, ସୋ ସଲାକଂ ଗଣ୍ହାତୂ''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ପଞ୍ଚମତ୍ତାନି ଭିକ୍ଖୁସତାନି ନୱକା ଚେୱ ହୋନ୍ତି ଅପ୍ପକତଞ୍ଞୁନୋ ଚ। ତେ – 'ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ , ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନ'ନ୍ତି – ସଲାକଂ ଗଣ୍ହିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା ପଞ୍ଚମତ୍ତାନି ଭିକ୍ଖୁସତାନି ଆଦାଯ ଯେନ ଗଯାସୀସଂ ତେନ ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଦେୱଦତ୍ତୋ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା ପଞ୍ଚମତ୍ତାନି ଭିକ୍ଖୁସତାନି ଆଦାଯ ଯେନ ଗଯାସୀସଂ ତେନ ପକ୍କନ୍ତୋ''ତି। ''ନ ହି ନାମ ତୁମ୍ହାକଂ, ସାରିପୁତ୍ତା, ତେସୁ ନୱକେସୁ ଭିକ୍ଖୂସୁ କାରୁଞ୍ଞମ୍ପି ଭୱିସ୍ସତି? ଗଚ୍ଛଥ ତୁମ୍ହେ, ସାରିପୁତ୍ତା, ପୁରା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନଯବ୍ୟସନଂ ଆପଜ୍ଜନ୍ତୀ''ତି। ''ଏୱଂ ଭନ୍ତେ''ତି ଖୋ ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା ଭଗୱତୋ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ଯେନ ଗଯାସୀସଂ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭଗୱତୋ ଅୱିଦୂରେ ରୋଦମାନୋ ଠିତୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ରୋଦସୀ''ତି? ''ଯେପି ତେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱତୋ ଅଗ୍ଗସାୱକା ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା ତେପି ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ସନ୍ତିକେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ରୋଚେନ୍ତା''ତି। ''ଅଟ୍ଠାନମେତଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ଅନୱକାସୋ, ଯଂ ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ରୋଚେଯ୍ୟୁଂ, ଅପି ଚ ତେ ଗତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସଞ୍ଞତ୍ତିଯା''ତି [ଭିକ୍ଖୁସଞ୍ଞତ୍ତିଯାତି (ସୀ। ସ୍ୟା।), ଭିକ୍ଖୂ ସଞ୍ଞତ୍ତିଯା (କ।)]।

୩୪୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମହତିଯା ପରିସାଯ ପରିୱୁତୋ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତୋ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତେ। ଦିସ୍ୱାନ ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ପସ୍ସଥ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯାୱ ସ୍ୱାକ୍ଖାତୋ ମଯା ଧମ୍ମୋ, ଯେପି ତେ ସମଣସ୍ସ ଗୋତମସ୍ସ ଅଗ୍ଗସାୱକା ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା ତେପି ମମ ସନ୍ତିକେ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି। ମମ ଧମ୍ମଂ ରୋଚେନ୍ତା''ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ କୋକାଲିକୋ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ମା, ଆୱୁସୋ ଦେୱଦତ୍ତ, ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ୱିସ୍ସସି । ପାପିଚ୍ଛା ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା , ପାପିକାନଂ ଇଚ୍ଛାନଂ ୱସଂ ଗତା''ତି। ''ଅଲଂ, ଆୱୁସୋ। ସ୍ୱାଗତଂ ତେସଂ ଯତୋ ମେ ଧମ୍ମଂ ରୋଚେନ୍ତୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ଉପଡ୍ଢାସନେନ ନିମନ୍ତେସି – ''ଏହାୱୁସୋ ସାରିପୁତ୍ତ, ଇଧ ନିସୀଦାହୀ''ତି। ''ଅଲଂ ଆୱୁସୋ''ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଅଞ୍ଞତରଂ ଆସନଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଆଯସ୍ମାପି ଖୋ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଅଞ୍ଞତରଂ ଆସନଂ ଗହେତ୍ୱା

ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ବହୁଦେୱ ରତ୍ତିଂ ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେତ୍ୱା ସମାଦପେତ୍ୱା ସମୁତ୍ତେଜେତ୍ୱା ସମ୍ପହଂସେତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ଅଜ୍ଝେସି – ''ୱିଗତଥିନମିଦ୍ଧୋ ଖୋ, ଆୱୁସୋ ସାରିପୁତ୍ତ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ। ପଟିଭାତୁ ତଂ, ଆୱୁସୋ ସାରିପୁତ୍ତ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଧମ୍ମୀ କଥା, ପିଟ୍ଠି ମେ ଆଗିଲାଯତି, ତମହଂ ଆଯମିସ୍ସାମୀ''ତି। ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସି। ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଚତୁଗ୍ଗୁଣଂ ସଙ୍ଘାଟିଂ ପଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣେନ ପସ୍ସେନ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେସି। ତସ୍ସ କିଲମନ୍ତସ୍ସ ମୁଟ୍ଠସ୍ସତିସ୍ସ ଅସମ୍ପଜାନସ୍ସ ମୁହୁତ୍ତକେନେୱ ନିଦ୍ଦା ଓକ୍କମି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଆଦେସନାପାଟିହାରିଯାନୁସାସନିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ଓୱଦି ଅନୁସାସି। ଆଯସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଇଦ୍ଧିପାଟିହାରିଯାନୁସାସନିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ଓୱଦି ଅନୁସାସି। ଅଥ ଖୋ ତେସଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆଯସ୍ମତା ସାରିପୁତ୍ତେନ ଆଦେସନାପାଟିହାରିଯାନୁସାସନିଯା ଆଯସ୍ମତା ଚ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେନ ଇଦ୍ଧିପାଟିହାରିଯାନୁସାସନିଯା ଓୱଦିଯମାନାନଂ ଅନୁସାସିଯମାନାନଂ ୱିରଜଂ ୱୀତମଲଂ ଧମ୍ମଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି – ଯଂ କିଞ୍ଚି ସମୁଦଯଧମ୍ମଂ, ସବ୍ବଂ ତଂ ନିରୋଧଧମ୍ମନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଗଚ୍ଛାମ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଭଗୱତୋ ସନ୍ତିକେ। ଯୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଧମ୍ମଂ ରୋଚେସି ସୋ ଆଗଚ୍ଛତୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା ତାନି ପଞ୍ଚଭିକ୍ଖୁସତାନି ଆଦାଯ ଯେନ ୱେଳୁୱନଂ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ କୋକାଲିକୋ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଉଟ୍ଠାପେସି – ''ଉଟ୍ଠେହି, ଆୱୁସୋ ଦେୱଦତ୍ତ, ନୀତା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେହି। ନନୁ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ ଦେୱଦତ୍ତ, ମଯା ୱୁତ୍ତୋ – 'ମା, ଆୱୁସୋ ଦେୱଦତ୍ତ, ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ୱିସ୍ସାସି। ପାପିଚ୍ଛା ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା, ପାପିକାନଂ ଇଚ୍ଛାନଂ ୱସଂ ଗତା'''ତି? ଅଥ ଖୋ ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ତତ୍ଥେୱ ଉଣ୍ହଂ ଲୋହିତଂ ମୁଖତୋ ଉଗ୍ଗଞ୍ଛି।

ଅଥ ଖୋ ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ , ଭେଦକାନୁୱତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ପୁନ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜେଯ୍ୟୁ''ନ୍ତି। ''ଅଲଂ, ସାରିପୁତ୍ତ। ମା ତେ ରୁଚ୍ଚି ଭେଦକାନୁୱତ୍ତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପୁନ ଉପସମ୍ପଦା। ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଭେଦକାନୁୱତ୍ତକେ ଭିକ୍ଖୂ ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯଂ ଦେସାପେହି। କଥଂ ପନ ତେ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ପଟିପଜ୍ଜୀ''ତି? ''ଯଥେୱ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ବହୁଦେୱ ରତ୍ତିଂ ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେତ୍ୱା ସମାଦପେତ୍ୱା ସମୁତ୍ତେଜେତ୍ୱା ସମ୍ପହଂସେତ୍ୱା ମଂ ଅଜ୍ଝେସତି – 'ୱିଗତଥିନମିଦ୍ଧୋ ଖୋ , ସାରିପୁତ୍ତ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ; ପଟିଭାତୁ ତଂ, ସାରିପୁତ୍ତ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଧମ୍ମୀ କଥା, ପିଟ୍ଠି ମେ ଆଗିଲାଯତି, ତମହଂ ଆଯମିସ୍ସାମୀ'ତି, ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ପଟିପଜ୍ଜୀ''ତି।

୩୪୬। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଭୂତପୁବ୍ବଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅରଞ୍ଞାଯତନେ ମହାସରସୀ। ତଂ ନାଗା ଉପନିସ୍ସାଯ ୱିହରିଂସୁ। ତେ ତଂ ସରସିଂ ଓଗାହେତ୍ୱା, ସୋଣ୍ଡାଯ ଭିସମୁଳାଲଂ ଅବ୍ବୁହିତ୍ୱା, ସୁଧୋଜ୍ଜାଲିତଂ ଧୋଜ୍ଜାଲେତ୍ୱା, ଅକଦ୍ଦମଂ ସଙ୍ଖାଦିତ୍ୱା, ଅଜ୍ଝୋହରନ୍ତି। ତେସଂ ତଂ ୱଣ୍ଣାଯ ଚେୱ ହୋତି, ବଲାଯ ଚ। ନ ଚ ତତୋନିଦାନଂ ମରଣଂ ୱା ନିଗଚ୍ଛନ୍ତି, ମରଣମତ୍ତଂ ୱା ଦୁକ୍ଖଂ। ତେସଂଯେୱ ଖୋ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାନାଗାନଂ ଅନୁସିକ୍ଖମାନା ତରୁଣା ଭିଙ୍କଚ୍ଛାପା। ତେ ତଂ ସରସିଂ ଓଗାହେତ୍ୱା, ସୋଣ୍ଡାଯ ଭିସମୁଳାଲଂ ଅବ୍ବୁହିତ୍ୱା, ନ ସୁଧୋଜ୍ଜାଲିତଂ ଧୋଜ୍ଜାଲେତ୍ୱା, ସକଦ୍ଦମଂ ସଙ୍ଖାଦିତ୍ୱା, ଅଜ୍ଝୋହରନ୍ତି। ତେସଂ ତଂ ନେୱ ୱଣ୍ଣାଯ ହୋତି, ନ ବଲାଯ। ତତୋନିଦାନଞ୍ଚ ମରଣଂ ୱା ନିଗଚ୍ଛନ୍ତି, ମରଣମତ୍ତଂ ୱା ଦୁକ୍ଖଂ। ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦେୱଦତ୍ତୋ ମମାନୁକୁବ୍ବଂ [ମମାନୁକୁବ୍ବଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] କପଣୋ ମରିସ୍ସତୀତି।

''ମହାୱରାହସ୍ସ ମହିଂ ୱିକୁବ୍ବତୋ [ୱିକୁବ୍ବତୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)], ଭିସଂ ଘସାନସ୍ସ [ଘସମାନସ୍ସ (କ।)] ନଦୀସୁ ଜଗ୍ଗତୋ;

ଭିଙ୍କୋୱ ପଙ୍କଂ ଅଭିଭକ୍ଖଯିତ୍ୱା, ମମାନୁକୁବ୍ବଂ କପଣୋ ମରିସ୍ସତୀ''ତି।

୩୪୭।[ଅ। ନି। ୮।୧୬] ''ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦୂତେଯ୍ୟଂ ଗନ୍ତୁମରହତି। କତମେହି ଅଟ୍ଠହି? ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ସୋତା ଚ ହୋତି, ସାୱେତା ଚ, ଉଗ୍ଗହେତା ଚ, ଧାରେତା ଚ, ୱିଞ୍ଞାତା ଚ, ୱିଞ୍ଞାପେତା ଚ, କୁସଲୋ ଚ ସହିତାସହିତସ୍ସ, ନୋ ଚ କଲହକାରକୋ – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦୂତେଯ୍ୟଂ ଗନ୍ତୁମରହତି।

[ଅ। ନି। ୮।୧୬] ''ଅଟ୍ଠହି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ସାରିପୁତ୍ତୋ ଦୂତେଯ୍ୟଂ ଗନ୍ତୁମରହତି। କତମେହି ଅଟ୍ଠହି? ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସାରିପୁତ୍ତୋ ସୋତା ଚ ହୋତି, ସାୱେତା ଚ, ଉଗ୍ଗହେତା ଚ, ଧାରେତା ଚ, ୱିଞ୍ଞାତା ଚ, ୱିଞ୍ଞାପେତା ଚ, କୁସଲୋ ଚ ସହିତାସହିତସ୍ସ, ନୋ ଚ କଲହକାରକୋ – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋ ସାରିପୁତ୍ତୋ ଦୂତେଯ୍ୟଂ ଗନ୍ତୁମରହତୀତି।

[ଅ। ନି। ୮।୧୬] ''ଯୋ ୱେ ନ ବ୍ୟଥତି [ବ୍ୟାଧତି (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ପତ୍ୱା, ପରିସଂ ଉଗ୍ଗୱାଦିନିଂ;

ନ ଚ ହାପେତି ୱଚନଂ, ନ ଚ ଛାଦେତି ସାସନଂ।

''ଅସନ୍ଦିଦ୍ଧୋ ଚ ଅକ୍ଖାତି [ଅକ୍ଖାତା (କ।)], ପୁଚ୍ଛିତୋ ଚ ନ କୁପ୍ପତି;

ସ ୱେ ତାଦିସକୋ ଭିକ୍ଖୁ, ଦୂତେୟ୍ୟଂ ଗନ୍ତୁମରହତୀ''ତି।

୩୪୮।[ଅ। ନି। ୮।୭] ''ଅଟ୍ଠହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅସଦ୍ଧମ୍ମେହି ଅଭିଭୂତୋ ପରିୟାଦିନ୍ନଚିତ୍ତୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଆପାୟିକୋ ନେରୟିକୋ କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଅତେକିଚ୍ଛୋ। କତମେହି ଅଟ୍ଠହି ? ଲାଭେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଭିଭୂତୋ ପରିୟାଦିନ୍ନଚିତ୍ତୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଆପାୟିକୋ ନେରୟିକୋ କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଅତେକିଚ୍ଛୋ; ଅଲାଭେନ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ୟସେନ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅୟସେନ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସକ୍କାରେନ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅସକ୍କାରେନ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ପାପିଚ୍ଛତାୟ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ପାପମିତ୍ତତାୟ ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଭିଭୂତୋ ପରିୟାଦିନ୍ନଚିତ୍ତୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଆପାୟିକୋ ନେରୟିକୋ କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଅତେକିଚ୍ଛୋ – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହି ଅସଦ୍ଧମ୍ମେହି ଅଭିଭୂତୋ ପରିୟାଦିନ୍ନଚିତ୍ତୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଆପାୟିକୋ ନେରୟିକୋ କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଅତେକିଚ୍ଛୋ।

୩୪୯। ''ସାଧୁ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଲାଭଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରେୟ୍ୟ, ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅଲାଭଂ…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପିଚ୍ଛତଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପମିତ୍ତତଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରେୟ୍ୟ। କଥଞ୍ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଅତ୍ଥୱସଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଲାଭଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରେୟ୍ୟ, ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅଲାଭଂ…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପିଚ୍ଛତଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପମିତ୍ତତଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରେୟ୍ୟ? ୟଂ ହିସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଲାଭଂ ଅନଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟୁଂ ଆସୱା ୱିଘାତପରିଳାହା, ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଲାଭଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରତୋ ଏୱଂସତେ ଆସୱା ୱିଘାତପରିଳାହା ନ ହୋନ୍ତି। ୟଂ ହିସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅଲାଭଂ…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପିଚ୍ଛତଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପମିତ୍ତତଂ ଅନଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜେୟ୍ୟୁଂ ଆସୱା ୱିଘାତପରିଳାହା, ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପମିତ୍ତତଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରତୋ ଏୱଂସତେ ଆସୱା ୱିଘାତପରିଳାହା ନ ହୋନ୍ତି। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅତ୍ଥୱସଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଲାଭଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରେୟ୍ୟ, ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅଲାଭଂ…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପିଚ୍ଛତଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପମିତ୍ତତଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରେୟ୍ୟ। ତସ୍ମାତିହ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଲାଭଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରିସ୍ସାମ, ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅଲାଭଂ…ପେ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅୟସଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ଅସକ୍କାରଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପିଚ୍ଛତଂ… ଉପ୍ପନ୍ନଂ ପାପମିତ୍ତତଂ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ଅଭିଭୁୟ୍ୟ ୱିହରିସ୍ସାମାତି; ଏୱଞ୍ହି ୱୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସିକ୍ଖିତବ୍ବନ୍ତି।

୩୫୦। ''ତୀହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅସଦ୍ଧମ୍ମେହି ଅଭିଭୂତୋ ପରିୟାଦିନ୍ନଚିତ୍ତୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଆପାୟିକୋ ନେରୟିକୋ କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଅତେକିଚ୍ଛୋ। କତମେହି ତୀହି? ପାପିଚ୍ଛତା, ପାପମିତ୍ତତା, ଓରମତ୍ତକେନ ୱିସେସାଧିଗମେନ ଅନ୍ତରା ୱୋସାନଂ ଆପାଦି – ଇମେହି ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତୀହି ଅସଦ୍ଧମ୍ମେହି ଅଭିଭୂତୋ ପରିୟାଦିନ୍ନଚିତ୍ତୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଆପାୟିକୋ ନେରୟିକୋ କପ୍ପଟ୍ଠୋ ଅତେକିଚ୍ଛୋତି।

''ମା ଜାତୁ କୋଚି ଲୋକସ୍ମିଂ, ପାପିଚ୍ଛୋ ଉଦପଜ୍ଜଥ;

ତଦମିନାପି ଜାନାଥ, ପାପିଚ୍ଛାନଂ ୟଥାଗତି।

''ପଣ୍ଡିତୋତି ସମଞ୍ଞାତୋ, ଭାୱିତତ୍ତୋତି ସମ୍ମତୋ;

ଜଲଂୱ ୟସସା ଅଟ୍ଠା, ଦେୱଦତ୍ତୋତି ମେ ସୁତଂ।

''ସୋ ପମାଦଂ ଅନୁଚିଣ୍ଣୋ, ଆସଜ୍ଜ ନଂ ତଥାଗତଂ;

ଅୱୀଚିନିରୟଂ ପତ୍ତୋ, ଚତୁଦ୍ୱାରଂ ଭୟାନକଂ।

''ଅଦୁଟ୍ଠସ୍ସ ହି ୟୋ ଦୁବ୍ଭେ, ପାପକମ୍ମଂ ଅକୁବ୍ବତୋ;

ତମେୱ ପାପଂ ଫୁସତି, ଦୁଟ୍ଠଚିତ୍ତଂ ଅନାଦରଂ।

‘‘ସମୁଦ୍ଦଂ ୱିସକୁମ୍ଭେନ, ଯୋ ମଞ୍ଞେଯ୍ୟ ପଦୂସିତୁଂ [ପଦୁସ୍ସିତୁଂ (କ।)];

ନ ସୋ ତେନ ପଦୂସେଯ୍ୟ, ଭେସ୍ମା ହି ଉଦଧୀ ମହା।

‘‘ଏୱମେୱ ତଥାଗତଂ, ଯୋ ୱାଦେନୁପହିଂସତି;

ସମଗ୍ଗତଂ [ସମ୍ମାଗତଂ (ସୀ।), ସମଗତଂ (ସ୍ୟା।)] ସନ୍ତଚିତ୍ତଂ, ୱାଦୋ ତମ୍ହି ନ ରୂହତି।

‘‘ତାଦିସଂ ମିତ୍ତଂ କୁବ୍ବେଥ [କୁବ୍ବେଥ (ସୀ। ସ୍ୟା।)], ତଞ୍ଚ ସେୱେଥ ପଣ୍ଡିତୋ;

ଯସ୍ସ ମଗ୍ଗାନୁଗୋ ଭିକ୍ଖୁ, ଖଯଂ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ପାପୁଣେ’’ତି।

ଉପାଲିପଞ୍ହା

୩୫୧। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଉପାଲି ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଉପାଲି ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସଙ୍ଘରାଜି ସଙ୍ଘରାଜୀତି, ଭନ୍ତେ, ୱୁଚ୍ଚତି। କିତ୍ତାୱତା ନୁ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘରାଜି ହୋତି, ନୋ ଚ ସଙ୍ଘଭେଦୋ? କିତ୍ତାୱତା ଚ ପନ ସଙ୍ଘରାଜି ଚେୱ ହୋତି ସଙ୍ଘଭେଦୋ ଚା’’ତି?

‘‘ଏକତୋ , ଉପାଲି, ଏକୋ ହୋତି, ଏକତୋ ଦ୍ୱେ, ଚତୁତ୍ଥୋ ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – ‘ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା’ତି। ଏୱମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘରାଜି ହୋତି, ନୋ ଚ ସଙ୍ଘଭେଦୋ। ଏକତୋ, ଉପାଲି, ଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି, ଏକତୋ ଦ୍ୱେ, ପଞ୍ଚମୋ ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – ‘ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା’ତି। ଏୱମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘରାଜି ହୋତି, ନୋ ଚ ସଙ୍ଘଭେଦୋ। ଏକତୋ, ଉପାଲି, ଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି, ଏକତୋ ତଯୋ, ଛଟ୍ଠୋ ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – ‘ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା’ତି। ଏୱମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘରାଜି ହୋତି, ନୋ ଚ ସଙ୍ଘଭେଦୋ । ଏକତୋ, ଉପାଲି, ତଯୋ ହୋନ୍ତି, ଏକତୋ ତଯୋ, ସତ୍ତମୋ ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – ‘ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା’ତି। ଏୱମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘରାଜି ହୋତି, ନୋ ଚ ସଙ୍ଘଭେଦୋ। ଏକତୋ, ଉପାଲି, ତଯୋ ହୋନ୍ତି, ଏକତୋ ଚତ୍ତାରୋ, ଅଟ୍ଠମୋ ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – ‘ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା’ତି। ଏୱମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘରାଜି ହୋତି, ନୋ ଚ ସଙ୍ଘଭେଦୋ। ଏକତୋ, ଉପାଲି, ଚତ୍ତାରୋ ହୋନ୍ତି, ଏକତୋ ଚତ୍ତାରୋ, ନୱମୋ ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – ‘ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା’ତି । ଏୱଂ ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘରାଜି ଚେୱ ହୋତି ସଙ୍ଘଭେଦୋ ଚ। ନୱନ୍ନଂ ୱା, ଉପାଲି, ଅତିରେକନୱନ୍ନଂ ୱା ସଙ୍ଘରାଜି ଚେୱ ହୋତି ସଙ୍ଘଭେଦୋ ଚ। ନ ଖୋ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦତି, ଅପି ଚ ଭେଦାଯ ପରକ୍କମତି, ନ ସିକ୍ଖମାନା ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦତି…ପେ… ନ ସାମଣେରୋ ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦତି, ନ ସାମଣେରୀ ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦତି, ନ ଉପାସକୋ ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦତି, ନ ଉପାସିକା ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦତି, ଅପି ଚ ଭେଦାଯ ପରକ୍କମତି। ଭିକ୍ଖୁ ଖୋ, ଉପାଲି, ପକତତ୍ତୋ, ସମାନସଂୱାସକୋ, ସମାନସୀମାଯଂ ଠିତୋ, ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦତୀ’’ତି।

୩୫୨।[ଅ। ନି। ୧୦।୩୭] ‘‘ସଙ୍ଘଭେଦୋ ସଙ୍ଘଭେଦୋତି, ଭନ୍ତେ, ୱୁଚ୍ଚତି। କିତ୍ତାୱତା ନୁ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ ଭିନ୍ନୋ ହୋତୀ’’ତି?

‘‘ଇଧୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୂ ଅଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ଦୀପେନ୍ତି, ଧମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମୋତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅୱିନଯଂ ୱିନଯୋତି ଦୀପେନ୍ତି, ୱିନଯଂ ଅୱିନଯୋତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅଭାସିତଂ ଅଲପିତଂ ତଥାଗତେନ ଭାସିତଂ ଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଭାସିତଂ ଲପିତଂ ତଥାଗତେନ ଅଭାସିତଂ ଅଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅନାଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନ ଆଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଆଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନ ଅନାଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନ ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅନାପତ୍ତିଂ ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଆପତ୍ତିଂ ଅନାପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଲହୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଗରୁକା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଲହୁକା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ସାୱସେସଂ ଆପତ୍ତିଂ

ଅନଓସେସା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅନଓସେସଂ ଆପତ୍ତିଂ ସାଓସେସା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି। ତେ ଇମେହି ଅଟ୍ଠାରସହି ୱତ୍ଥୂହି ଅପକସ୍ସନ୍ତି, ଅୱପକସ୍ସନ୍ତି, ଆୱେନିଂ [ଆୱେଣି (ସୀ।), ଆୱେଣିକଂ (ସ୍ୟା।)] ଉପୋସଥଂ କରୋନ୍ତି, ଆୱେନିଂ ପୱାରଣଂ କରୋନ୍ତି, ଆୱେନିଂ ସଙ୍ଘକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି। ଏତ୍ତାୱତା ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘୋ ଭିନ୍ନୋ ହୋତୀ''ତି।

୩୫୩।[ଅ। ନି। ୧୦।୩୭] ''ସଙ୍ଘସାମଗ୍ଗୀ ସଙ୍ଘସାମଗ୍ଗୀତି, ଭନ୍ତେ, ୱୁଚ୍ଚତି। କିତ୍ତାୱତା ନୁ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ ସମଗ୍ଗୋ ହୋତୀ''ତି? ''ଇଧୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୂ ଅଧମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମୋତି ଦୀପେନ୍ତି, ଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅୱିନଯଂ ଅୱିନଯୋତି ଦୀପେନ୍ତି, ୱିନଯଂ ୱିନଯୋତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅଭାସିତଂ ଅଲପିତଂ ତଥାଗତେନ ଅଭାସିତଂ ଅଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଭାସିତଂ ଲପିତଂ ତଥାଗତେନ ଭାସିତଂ ଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅନାଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନ ଅନାଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଆଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନ ଆଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନ ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅନାପତ୍ତିଂ ଅନାପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଆପତ୍ତିଂ ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଲହୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଲହୁକା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଗରୁକା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ସାଓସେସଂ ଆପତ୍ତିଂ ସାଓସେସା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅନଓସେସଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅନଓସେସା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି , ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି, ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେନ୍ତି। ତେ ଇମେହି ଅଟ୍ଠାରସହି ୱତ୍ଥୂହି ନ ଅପକସ୍ସନ୍ତି, ନ ଅୱପକସ୍ସନ୍ତି, ନ ଆୱେନିଂ ଉପୋସଥଂ କରୋନ୍ତି, ନ ଆୱେନିଂ ପୱାରଣଂ କରୋନ୍ତି, ନ ଆୱେନିଂ ସଙ୍ଘକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି। ଏତ୍ତାୱତା ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘୋ ସମଗ୍ଗୋ ହୋତୀ''ତି।

୩୫୪। ''ସମଗ୍ଗଂ ପନ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା କିଂ ସୋ ପସୱତୀ''ତି? ''ସମଗ୍ଗଂ ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଂ ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା କପ୍ପଟ୍ଠିକଂ କିବ୍ବିସଂ ପସୱତି, କପ୍ପଂ ନିରଯମ୍ହି ପଚ୍ଚତୀ''ତି।

[ଇତିୱୁ। ୧୮; ଅ। ନି। ୧୦।୩୯] ''ଆପାଯିକୋ ନେରଯିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ ସଙ୍ଘଭେଦକୋ;

ୱଗ୍ଗରତୋ ଅଧମ୍ମଟ୍ଠୋ, ଯୋଗକ୍ଖେମା ପଧଂସତି;

ସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗଂ ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା, କପ୍ପଂ ନିରଯମ୍ହି ପଚ୍ଚତୀ''ତି।

''ଭିନ୍ନଂ ପନ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗଂ କତ୍ୱା କିଂ ସୋ ପସୱତୀ''ତି? ''ଭିନ୍ନଂ ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗଂ କତ୍ୱା ବ୍ରହ୍ମଂ ପୁଞ୍ଞଂ ପସୱତି, କପ୍ପଂ ସଗ୍ଗମ୍ହି ମୋଦତୀ''ତି।

[ଇତିୱୁ। ୧୮; ଅ। ନି। ୧୦।୪୦] ''ସୁଖା ସଙ୍ଘସ୍ସ ସାମଗ୍ଗୀ, ସମଗ୍ଗାନଞ୍ଚ ଅନୁଗ୍ଗହୋ;

ସମଗ୍ଗରତୋ ଧମ୍ମଟ୍ଠୋ, ଯୋଗକ୍ଖେମା ନ ଧଂସତି;

ସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗଂ କତ୍ୱାନ, କପ୍ପଂ ସଗ୍ଗମ୍ହି ମୋଦତୀ''ତି।

୩୫୫।[ପରି। ୪୫୯] ''ସିଯା ନୁ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆପାଯିକୋ, ନେରଯିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ଅତେକିଚ୍ଛୋ''ତି? ''ସିଯା, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆପାଯିକୋ, ନେରଯିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ଅତେକିଚ୍ଛୋ''ତି।

[ପରି। ୪୫୯] ''ସିଯା [ସିଯା ନୁ ଖୋ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ପନ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ନ ଆପାଯିକୋ, ନ ନେରଯିକୋ, ନ କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ନ ଅତେକିଚ୍ଛୋ''ତି? ''ସିଯା, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ନ ଆପାଯିକୋ, ନ ନେରଯିକୋ, ନ କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ନ ଅତେକିଚ୍ଛୋ''ତି।

''କତମୋ ପନ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆପାଯିକୋ, ନେରଯିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ଅତେକିଚ୍ଛୋ''ତି? ''ଇଧୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ଅଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ଦୀପେତି। ତସ୍ମିଂ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ, ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – 'ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା'ତି। ଅଯମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆପାଯିକୋ, ନେରଯିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ଅତେକିଚ୍ଛୋ।

''ପୁନ ଚପରଂ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ଅଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ଦୀପେତି। ତସ୍ମିଂ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ, ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – 'ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା'ତି। ଅଯମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆପାଯିକୋ, ନେରଯିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ଅତେକିଚ୍ଛୋ।

''ପୁନ ଚପରଂ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ଅଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ଦୀପେତି। ତସ୍ମିଂ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ୱେମତିକୋ, ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ, ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – 'ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା'ତି। ଅଯମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆପାଯିକୋ, ନେରଯିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ଅତେକିଚ୍ଛୋ।

''ପୁନ ଚପରଂ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ଅଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ଦୀପେତି। ତସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି...ପେ... (ତସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି ଭେଦେ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି) [( ) ସ୍ୟାମପୋତ୍ଥକେ ନତ୍ଥି, ୱିମତିୱିନୋଦନୀଟୀକାଯ ସମେତି]। ତସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି ଭେଦେ ୱେମତିକୋ। ତସ୍ମିଂ ୱେମତିକୋ ଭେଦେ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି। ତସ୍ମିଂ ୱେମତିକୋ ଭେଦେ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି। ତସ୍ମିଂ ୱେମତିକୋ ଭେଦେ ୱେମତିକୋ ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ, ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – 'ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା'ତି। ଅଯମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆପାଯିକୋ, ନେରଯିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ଅତେକିଚ୍ଛୋ।

''ପୁନ ଚପରଂ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମୋତି ଦୀପେତି...ପେ... ଅୱିନଯଂ ୱିନଯୋତି ଦୀପେତି... ୱିନଯଂ ଅୱିନଯୋତି ଦୀପେତି... ଅଭାସିତଂ ଅଲପିତଂ ତଥାଗତେନ ଭାସିତଂ ଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେତି... ଭାସିତଂ ଲପିତଂ ତଥାଗତେନ ଅଭାସିତଂ ଅଲପିତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେତି... ଅନାଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନ ଆଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେତି... ଆଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନ ଅନାଚିଣ୍ଣଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେତି... ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେତି... ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନ ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ ତଥାଗତେନାତି ଦୀପେତି... ଅନାପତ୍ତିଂ ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେତି... ଆପତ୍ତିଂ ଅନାପତ୍ତୀତି ଦୀପେତି... ଲହୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଗରୁକା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେତି... ଗରୁକଂ ଆପତ୍ତିଂ ଲହୁକା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେତି... ସାୱସେସଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅନୱସେସା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେତି... ଅନୱସେସଂ ଆପତ୍ତିଂ ସାୱସେସା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେତି... ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେତି... ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେତି... ତସ୍ମିଂ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି... ପେ... ତସ୍ମିଂ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି ... ତସ୍ମିଂ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ୱେମତିକୋ... ତସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି... (ତସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି) [( ) ସ୍ୟାମପୋତ୍ଥକେ ନତ୍ଥି] ... ତସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ୱେମତିକୋ... ତସ୍ମିଂ ୱେମତିକୋ, ଭେଦେ ଅଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି... ତସ୍ମିଂ ୱେମତିକୋ, ଭେଦେ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି... ତସ୍ମିଂ ୱେମତିକୋ, ଭେଦେ ୱେମତିକୋ, ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ, ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – 'ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା'ତି। ଅଯମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ଆପାଯିକୋ, ନେରଯିକୋ, କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ଅତେକିଚ୍ଛୋ''ତି।

''କତମୋ ପନ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ନ ଆପାଯିକୋ, ନ ନେରଯିକୋ, ନ କପ୍ପଟ୍ଠୋ , ନ ଅତେକିଚ୍ଛୋ''ତି? ''ଇଧୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ଅଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ଦୀପେତି। ତସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି , ଅୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ଅୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ଅୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ଅୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ, ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – 'ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା'ତି। ଅଯମ୍ପି ଖୋ, ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ନ ଆପାଯିକୋ, ନ ନେରଯିକୋ, ନ କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ନ ଅତେକିଚ୍ଛୋ।

''ପୁନ ଚପରଂ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମୋତି ଦୀପେତି...ପେ... ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ଆପତ୍ତୀତି ଦୀପେତି। ତସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଭେଦେ ଧମ୍ମଦିଟ୍ଠି, ଅୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ଅୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ଅୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ଅୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ, ଅନୁସ୍ସାୱେତି, ସଲାକଂ ଗାହେତି – 'ଅଯଂ ଧମ୍ମୋ, ଅଯଂ ୱିନଯୋ, ଇଦଂ ସତ୍ଥୁସାସନଂ, ଇମଂ ଗଣ୍ହଥ, ଇମଂ ରୋଚେଥା'ତି। ଅଯମ୍ପି ଖୋ , ଉପାଲି, ସଙ୍ଘଭେଦକୋ ନ ଆପାଯିକୋ, ନ ନେରଯିକୋ, ନ କପ୍ପଟ୍ଠୋ, ନ ଅତେକିଚ୍ଛୋ''ତି।

ତତିଯଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

ସଙ୍ଘଭେଦକକ୍ଖନ୍ଧକୋ ସତ୍ତମୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଅନୁପିଯେ ଅଭିଞ୍ଞାତା, ସୁଖୁମାଲୋ ନ ଇଚ୍ଛତି;

କସା ୱପା ଅଭି ନିନ୍ନେ, ନିଦ୍ଧା ଲାୱେ ଚ ଉଦ୍ଧହେ।

ପୁଞ୍ଜମଦ୍ଧପଲାଲଞ୍ଚ, ଭୁସଓପୁଣନୀହରେ;

ଆଯତିମ୍ପି ନ ଖୀଯନ୍ତି, ପିତରୋ ଚ ପିତାମହା।

ଭଦ୍ଦିଯୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ଚ, ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୁ କିମିଲୋ;

ସକ୍କମାନୋ ଚ କୋସମ୍ବିଂ, ପରିହାଯି କକୁଧେନ ଚ।

ପକାସେସି ପିତୁନୋ ଚ, ପୁରିସେ ସିଲଂ ନାଳଆଗିରିଂ;

ତିକପଞ୍ଚଗରୁକୋ ଖୋ, ଭିନ୍ଦି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯେନ ଚ;

ତଯୋ ଅଟ୍ଠ ପୁନ ତୀଣି, ରାଜି ଭେଦା ସିଯା ନୁ ଖୋତି।

ସଙ୍ଘଭେଦକକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୮। ୱତ୍ତକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ଆଗନ୍ତୁକୱତ୍ତକଥା

୩୫୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ସଉପାହନାପି ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତି, ଛତ୍ତପଗ୍ଗହିତାପି ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତି, ଓଗୁଣ୍ଠିତାପି ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତି, ସୀସେପି ଚୀୱରଂ କରିତ୍ୱା ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତି, ପାନୀଯେନପି ପାଦେ ଧୋୱନ୍ତି, ୱୁଡ୍ଢତରେପି ଆୱାସିକେ ଭିକ୍ଖୂ ନ ଅଭିୱାଦେନ୍ତି, ନପି ସେନାସନଂ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି। ଅଞ୍ଞତରୋପି ଆଗନ୍ତୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅନଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠଂ ୱିହାରଂ ଘଟିକଂ ଉଗ୍ଘାଟେତ୍ୱା କୱାଟଂ ପଣାମେତ୍ୱା ସହସା ପାୱିସି। ତସ୍ସ ଉପରିପିଟ୍ଠିତୋ [ଉପରିପିଟ୍ଠତୋ (?)] ଅହି ଖନ୍ଧେ ପପତି। ସୋ ଭୀତୋ ୱିସ୍ସରମକାସି। ଭିକ୍ଖୂ ଉପଧାୱିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ୱିସ୍ସରମକାସୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ସଉପାହନାପି ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ଛତ୍ତପଗ୍ଗହିତାପି ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ଓଗୁଣ୍ଠିତାପି ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ସୀସେପି ଚୀୱରଂ କରିତ୍ୱା ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ପାନୀଯେନପି ପାଦେ ଧୋୱିସ୍ସନ୍ତି, ୱୁଡ୍ଢତରେପି ଆୱାସିକେ ଭିକ୍ଖୂ ନ ଅଭିୱାଦେସ୍ସନ୍ତି, ନପି ସେନାସନଂ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ''ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ସଉପାହନାପି ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତି, ଛତ୍ତପଗ୍ଗହିତାପି ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତି, ଓଗୁଣ୍ଠିତାପି ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତି, ସୀସେପି ଚୀୱରଂ କରିତ୍ୱା ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତି, ପାନୀଯେନିପି ପାଦେ ଧୋୱନ୍ତି, ୱୁଡ୍ଢତରେପି ଆୱାସିକେ ଭିକ୍ଖୂ ନ ଅଭିୱାଦେନ୍ତି, ନପି ସେନାସନଂ ପୁଚ୍ଛନ୍ତୀତି। ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱାତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୱେ ଆଗନ୍ତୁକା ଭିକ୍ଖୂ ସଉପାହନାପି ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ଛତ୍ତପଗ୍ଗହିତାପି ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ଓଗୁଣ୍ଠିତାପି ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ସୀସେପି ଚୀୱରଂ କରିତ୍ୱା ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ପାନୀଯେନପି ପାଦେ ଧୋୱିସ୍ସନ୍ତି, ୱୁଡ୍ଢତରେପି ଆୱାସିକେ ଭିକ୍ଖୂ ନ ଅଭିୱାଦେସ୍ସନ୍ତି, ନପି ସେନାସନଂ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ନେତଂ ଭିକ୍ଖୱେ ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୫୭। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଗନ୍ତୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଆଗନ୍ତୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ଆଗନ୍ତୁକେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା 'ଇଦାନି ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସାମୀ'ତି ଉପାହନା ଓମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଗହେତ୍ୱା ଛତ୍ତଂ ଅପନାମେତ୍ୱା ସୀସଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ସୀସେ ଚୀୱରଂ [ୱିୱରିତ୍ୱା ଚୀୱରଂ (କ।)] ଖନ୍ଧେ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅତରମାନେନ ଆରାମୋ ପୱିସିତବ୍ବୋ। ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତେନ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତବ୍ବଂ – 'କତ୍ଥ ଆୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିକ୍କମନ୍ତୀ'ତି? ଯତ୍ଥ ଆୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିକ୍କମନ୍ତି – ଉପଟ୍ଠାନସାଲାଯ ୱା ମଣ୍ଡପେ ୱା ରୁକ୍ଖମୂଲେ ୱା – ତତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ; ଏକମନ୍ତଂ ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ପତିରୂପଂ ଆସନଂ ଗହେତ୍ୱା ନିସୀଦିତବ୍ବଂ; ପାନୀଯଂ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ, ପରିଭୋଜନୀଯଂ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ – 'କତମଂ ପାନୀଯଂ, କତମଂ ପରିଭୋଜନୀଯ'ନ୍ତି? ସଚେ ପାନୀଯେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ପାନୀଯଂ ଗହେତ୍ୱା ପାତବ୍ବଂ। ସଚେ ପରିଭୋଜନୀଯେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଗହେତ୍ୱା ପାଦା ଧୋୱିତବ୍ବା। ପାଦେ ଧୋୱନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ, ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ପାଦା ଧୋୱିତବ୍ବା। ତେନେୱ ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ [ଯେନ ହତ୍ଥେନ ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ (ସ୍ୟା।)] ନ ତେନେୱ ହତ୍ଥେନ ପାଦା ଧୋୱିତବ୍ବା। ଉପାହନପୁଞ୍ଛନଚୋଳକଂ ପୁଚ୍ଛିତ୍ୱା ଉପାହନା ପୁଞ୍ଛିତବ୍ବା। ଉପାହନା ପୁଞ୍ଛନ୍ତେନ ପଠମଂ ସୁକ୍ଖେନ ଚୋଳକେନ ପୁଞ୍ଛିତବ୍ବା, ପଚ୍ଛା ଅଲ୍ଲେନ। ଉପାହନାପୁଞ୍ଛନଚୋଳକଂ ଧୋୱିତ୍ୱା [ପୀଳେତ୍ୱା (ସ୍ୟା।)] ଏକମନ୍ତଂ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତବ୍ବଂ।

''ସଚେ ଆୱାସିକୋ ଭିକ୍ଖୁ ୱୁଡ୍ଢୋ ହୋତି, ଅଭିୱାଦେତବ୍ବୋ। ସଚେ ନୱକୋ ହୋତି, ଅଭିୱାଦାପେତବ୍ବୋ। ସେନାସନଂ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ – 'କତମଂ ମେ ସେନାସନଂ ପାପୁଣାତୀ'ତି? ଅଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠଂ ୱା ଅନଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠଂ ୱା ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ, ଗୋଚରୋ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ, ଅଗୋଚରୋ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ, ସେକ୍ଖସମ୍ମତାନି [ସେଖସମ୍ମତାନି (କ।)] କୁଲାନି ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବାନି , ୱଚ୍ଚଟ୍ଠାନଂ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ, ପସ୍ସାୱଟ୍ଠାନଂ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ, ପାନୀଯଂ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ, ପରିଭୋଜନୀଯଂ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ, କତ୍ତରଦଣ୍ଡୋ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ, ସଙ୍ଘସ୍ସ କତିକସଣ୍ଠାନଂ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ – 'କଂ କାଲଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ, କଂ କାଲଂ ନିକ୍ଖମିତବ୍ବ'ନ୍ତି? ସଚେ ୱିହାରୋ ଅନଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠୋ ହୋତି, କୱାଟଂ ଆକୋଟେତ୍ୱା ମୁହୁତ୍ତଂ ଆଗମେତ୍ୱା ଘଟିକଂ ଉଗ୍ଘାଟେତ୍ୱା କୱାଟଂ ପଣାମେତ୍ୱା ବହି ଠିତେନ ନିଲ୍ଲୋକେତବ୍ବୋ।

''ସଚେ ୱିହାରୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ମଞ୍ଚେ ୱା ମଞ୍ଚୋ ଆରୋପିତୋ ହୋତି, ପୀଠେ ୱା ପୀଠଂ ଆରୋପିତଂ ହୋତି, ସେନାସନଂ ଉପରି ପୁଞ୍ଜୀକତଂ [ପୁଞ୍ଜକିତଂ (କ।)] ହୋତି, ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ସୋଧେତବ୍ବୋ। [ମହାୱ। ୬୬-୬୭ (ଥୋକଂ ୱିସଦିସଂ)] ୱିହାରଂ ସୋଧେନ୍ତେନ ପଠମଂ ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ମଞ୍ଚପଟିପାଦକା ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବା; ଭିସିବିବ୍ବୋହନଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ନିସୀଦନପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ମଞ୍ଚୋ ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ନୀହରିତ୍ୱା

ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ; ପୀଠଂ ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ଖେଳମଲ୍ଲକୋ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ; ଅପସ୍ସେନଫଲକଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ସଚେ ୱିହାରେ ସନ୍ତାନକଂ ହୋତି, ଉଲ୍ଲୋକା ପଠମଂ ଓହାରେତବ୍ବଂ, ଆଲୋକସନ୍ଧିକଣ୍ଣଭାଗା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଗେରୁକପରିକମ୍ମକତା ଭିତ୍ତି କଣ୍ଣକିତା ହୋତି, ଚୋଳକଂ ତେମେତ୍ୱା ପୀଳେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ କାଳୱଣ୍ଣକତା ଭୂମି କଣ୍ଣକିତା ହୋତି, ଚୋଳକଂ ତେମେତ୍ୱା ପୀଳେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଅକତା ହୋତି ଭୂମି, ଉଦକେନ ପରିପ୍ପୋସିତ୍ୱା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା – ମା ୱିହାରୋ ରଜେନ ଉହଞ୍ଞୀତି [ଉହଞ୍ଞୀତି (ସୀ। ସ୍ୟା।)]। ସଙ୍କାରଂ ୱିଚିନିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଛଡ୍ଡେତବ୍ବଂ।

''ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ [ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।), ଯଥାଭାଗଂ (କ।)] ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ମଞ୍ଚପଟିପାଦକା ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ [ଯଥାଭାଗଂ (ସ୍ୟା। କ।)] ଠପେତବ୍ବା। ମଞ୍ଚୋ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ [ଯଥାଭାଗଂ (ସ୍ୟା। କ।)] ପଞ୍ଞପେତବ୍ବୋ। ପୀଠଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ [ଯଥାଭାଗଂ (ସ୍ୟା। କ।)] ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ଭିସିବିବ୍ବୋହନଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଭାଗଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ନିସୀଦନପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଭାଗଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ଖେଳମଲ୍ଲକୋ ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଭାଗଂ ଠପେତବ୍ବୋ। ଅପସ୍ସେନଫଲକଂ ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଭାଗଂ ଠପେତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ହେଟ୍ଠାମଞ୍ଚଂ ୱା ହେଟ୍ଠାପୀଠଂ ୱା ପରାମସିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ନ ଚ ଅନନ୍ତରହିତାଯ ଭୂମିଯା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରୱଂସଂ ୱା ଚୀୱରରଜ୍ଜୁଂ ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ପାରତୋ ଅନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ କତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ।

''ସଚେ ପୁରତ୍ଥିମା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ପୁରତ୍ଥିମା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ପଚ୍ଛିମା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ପଚ୍ଛିମା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଉତ୍ତରା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ଉତ୍ତରା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଦକ୍ଖିଣା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ଦକ୍ଖିଣା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା । ସଚେ ସୀତକାଲୋ ହୋତି, ଦିୱା ୱାତପାନା ୱିୱରିତବ୍ବା, ରତ୍ତିଂ ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଉଣ୍ହକାଲୋ ହୋତି, ଦିୱା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା, ରତ୍ତିଂ ୱିୱରିତବ୍ବା।

''ସଚେ ପରିୱେଣଂ ଉକ୍ଲାପଂ ହୋତି, ପରିୱେଣଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ସଚେ କୋଟ୍ଠକୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, କୋଟ୍ଠକୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଉପଟ୍ଠାନସାଲା ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଉପଟ୍ଠାନସାଲା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଅଗ୍ଗିସାଲା ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଅଗ୍ଗିସାଲା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ୱଚ୍ଚକୁଟି ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ୱଚ୍ଚକୁଟି ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ପାନୀଯଂ ନ ହୋତି, ପାନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ନ ହୋତି, ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ନ ହୋତି, ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଗନ୍ତୁକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ଯଥା ଆଗନ୍ତୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ''ନ୍ତି।

୨। ଆୱାସିକୱତ୍ତକଥା

୩୫୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ଆଗନ୍ତୁକେ ଭିକ୍ଖୂ ଦିସ୍ୱା ନେୱ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେନ୍ତି, ନ ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପନ୍ତି, ନ ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି, ନ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି [ନ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି, ନ ପରିଭୋଜନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି (ସ୍ୟା। କଂ।)], ନ ୱୁଡ୍ଢତରେପି ଆଗନ୍ତୁକେ ଭିକ୍ଖୂ ଅଭିୱାଦେନ୍ତି, ନ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୱାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ଆଗନ୍ତୁକେ ଭିକ୍ଖୂ ଦିସ୍ୱା ନେୱ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସନ୍ତି, ନ ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିସ୍ସନ୍ତି, ନ ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହିସ୍ସନ୍ତି, ନ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ୱୁଡ୍ଢତରେପି ଆଗନ୍ତୁକେ ଭିକ୍ଖୂ ନ ଅଭିୱାଦେସ୍ସନ୍ତି, ନ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱାତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୫୯। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱାସିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଆୱାସିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ଆୱାସିକେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ଆଗନ୍ତୁକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱୁଡ୍ଢତରଂ ଦିସ୍ୱା ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ , ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ, ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ [ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ, ପରିଭୋଜନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ (ସ୍ୟା।)]। ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ଉପାହନା ପୁଞ୍ଛିତବ୍ବା। ଉପାହନା ପୁଞ୍ଛନ୍ତେନ ପଠମଂ ସୁକ୍ଖେନ ଚୋଳକେନ ପୁଞ୍ଛିତବ୍ବା, ପଚ୍ଛା ଅଲ୍ଲେନ। ଉପାହନାପୁଞ୍ଛନଚୋଳକଂ ଧୋୱିତ୍ୱା [ଧୋୱିତ୍ୱା ପୀଳେତ୍ୱା (ସ୍ୟା।)] ଏକମନ୍ତଂ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତବ୍ବଂ।

‘‘ଆଗନ୍ତୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ୱୁଡ୍ଢତରୋ ଅଭିୱାଦେତବ୍ବୋ। ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ – ‘ଏତଂ ତେ ସେନାସନଂ ପାପୁଣାତୀ’ତି। ଅଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠଂ ୱା ଅନଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠଂ ୱା ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ଗୋଚରୋ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବୋ। ଅଗୋଚରୋ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବୋ। ସେକ୍ଖସମ୍ମତାନି କୁଲାନି ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବାନି। ୱଚ୍ଚଟ୍ଠାନଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ପସ୍ସାୱଟ୍ଠାନଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ପାନୀଯଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। କତ୍ତରଦଣ୍ଡୋ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବୋ। ସଙ୍ଘସ୍ସ କତିକସଣ୍ଠାନଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଇମଂ କାଲଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ, ଇମଂ କାଲଂ ନିକ୍ଖମିତବ୍ବ’ନ୍ତି ।

‘‘ସଚେ ନୱକୋ ହୋତି, ନିସିନ୍ନକେନେୱ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଅତ୍ର ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପାହି, ଅତ୍ର ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପାହି, ଇଦଂ ଆସନଂ ନିସୀଦାହୀ’ତି। ପାନୀଯଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ଉପାହନାପୁଞ୍ଛନଚୋଳଅକଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ଆଗନ୍ତୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ନୱକୋ ଅଭିୱାଦାପେତବ୍ବୋ। ସେନାସନଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଏତଂ ତେ ସେନାସନଂ ପାପୁଣାତୀ’ତି। ଅଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠଂ ୱା ଅନଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠଂ ୱା ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ଗୋଚରୋ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବୋ। ଅଗୋଚରୋ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବୋ। ସେକ୍ଖସମ୍ମତାନି କୁଲାନି ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବାନି। ୱଚ୍ଚଟ୍ଠାନଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ପସ୍ସାୱଟ୍ଠାନଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ପାନୀଯଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ। କତ୍ତରଦଣ୍ଡୋ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବୋ। ସଙ୍ଘସ୍ସ କତିକସଣ୍ଠାନଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଇମଂ କାଲଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ, ଇମଂ କାଲଂ ନିକ୍ଖମିତବ୍ବ’ନ୍ତି। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଆୱାସିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ଯଥା ଆୱାସିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

୩। ଗମିକୱତ୍ତକଥା

୩୬୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଗମିକା ଭିକ୍ଖୂ ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ଅପ୍ପଟିସାମେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରୱାତପାନଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ସେନାସନଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମନ୍ତି। ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ନସ୍ସତି। ସେନାସନଂ ଅଗୁତ୍ତଂ ହୋତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଗମିକା ଭିକ୍ଖୂ ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ଅପ୍ପଟିସାମେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରୱାତପାନଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ସେନାସନଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିସ୍ସନ୍ତି! ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ନସ୍ସତି। ସେନାସନଂ ଅଗୁତ୍ତଂ ହୋତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ… ପେ… ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱାତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୬୧। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗମିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଗମିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ଗମିକେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ପଟିସାମେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରୱାତପାନଂ ଥକେତ୍ୱା ସେନାସନଂ ଆପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିତବ୍ବଂ [ଆପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ (ସ୍ୟା।)]। ସଚେ ଭିକ୍ଖୁ ନ ହୋତି, ସାମଣେରୋ ଆପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ। ସଚେ ସାମଣେରୋ ନ ହୋତି, ଆରାମିକୋ ଆପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଆରାମିକୋ ନ ହୋତି, ଉପାସକୋ ଆପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ। ସଚେ ନ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁ ୱା ସାମଣେରୋ ୱା ଆରାମିକୋ ୱା ଉପାସକୋ ୱା, ଚତୂସୁ ପାସାଣେସୁ ମଞ୍ଚଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ମଞ୍ଚେ ମଞ୍ଚଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ପୀଠେ ପୀଠଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ସେନାସନଂ ଉପରି ପୁଞ୍ଜଂ କରିତ୍ୱା ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ପଟିସାମେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରୱାତପାନଂ ଥକେତ୍ୱା ପକ୍କମିତବ୍ବଂ। ସଚେ ୱିହାରୋ ଓୱସ୍ସତି, ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ଛାଦେତବ୍ବୋ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – ‘କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ୱିହାରୋ ଛାଦିଯେଥା’ତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଲଭେଥ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଲଭେଥ, ଯୋ ଦେସୋ ଅନୋୱସ୍ସକୋ ହୋତି, ତତ୍ଥ ଚତୂସୁ ପାସାଣେସୁ ମଞ୍ଚଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ମଞ୍ଚେ ମଞ୍ଚଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ପୀଠେ ପୀଠଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ସେନାସନଂ ଉପରି ପୁଞ୍ଜଂ କରିତ୍ୱା ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ପଟିସାମେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରୱାତପାନଂ ଥକେତ୍ୱା ପକ୍କମିତବ୍ବଂ। ସଚେ ସବ୍ବୋ ୱିହାରୋ ଓୱସ୍ସତି, ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ସେନାସନଂ ଗାମଂ ଅତିହରିତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – ‘କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସେନାସନଂ ଗାମଂ ଅତିହରିଯେଥା’ତି। ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଲଭେଥ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଲଭେଥ, ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଚତୂସୁ ପାସାଣେସୁ ମଞ୍ଚଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ମଞ୍ଚେ ମଞ୍ଚଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ପୀଠେ ପୀଠଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ସେନାସନଂ ଉପରି ପୁଞ୍ଜଂ କରିତ୍ୱା ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ ପଟିସାମେତ୍ୱା ତିଣେନ ୱା ପଣ୍ଣେନ ୱା ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ପକ୍କମିତବ୍ବଂ – ଅପ୍ପେୱ ନାମ ଅଙ୍ଗାନିପି ସେସେଯ୍ୟୁନ୍ତି। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗମିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ଯଥା ଗମିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

୪। ଅନୁମୋଦନୱତ୍ତକଥା

୩୬୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ନ ଅନୁମୋଦନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ନ ଅନୁମୋଦିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଅନୁମୋଦିତୁ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ତେସଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘କେନ ନୁ ଖୋ ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଅନୁମୋଦିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥେରେନ

ଭିକ୍ଖୁନା ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଅନୁମୋଦିତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ସଙ୍ଘଭତ୍ତଂ ହୋତି । ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ସଙ୍ଘତ୍ଥେରୋ ହୋତି। ଭିକ୍ଖୂ – ‘ଭଗୱତା ଅନୁଞ୍ଞାତଂ ଥେରେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଅନୁମୋଦିତୁ’ନ୍ତି – ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ଏକକଂ ଓହାଯ ପକ୍କମିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ତେ ମନୁସ୍ସେ ପଟିସମ୍ମୋଦିତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଏକକୋ ଅଗମାସି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଭଗୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ଦୂରତୋୱ ଏକକଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ଏତଦବୋଚ – ‘‘କଚ୍ଚି, ସାରିପୁତ୍ତ, ଭତ୍ତଂ ଇଦ୍ଧଂ ଅହୋସୀ’’ତି? ‘‘ଇଦ୍ଧଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଭତ୍ତଂ ଅହୋସି; ଅପିଚ ମଂ ଭିକ୍ଖୂ ଏକକଂ ଓହାଯ ପକ୍କନ୍ତା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଚତୂହି ପଞ୍ଚହି ଥେରାନୁଥେରେହି ଭିକ୍ଖୂହି ଆଗମେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଥେରୋ ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ୱଚ୍ଚିତୋ ଆଗମେସି। ସୋ ୱଚ୍ଚଂ ସନ୍ଧାରେତୁଂ ଅସକ୍କୋନ୍ତୋ ମୁଚ୍ଛିତୋ ପପତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସତି କରଣୀଯେ ଆନନ୍ତରିକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆପୁଚ୍ଛିତ୍ୱା ଗନ୍ତୁ’’ନ୍ତି।

୫। ଭତ୍ତଗ୍ଗୱତ୍ତକଥା

୩୬୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦୁନ୍ନିୱତ୍ଥା ଦୁପ୍ପାରୁତା ଅନାକପ୍ପସମ୍ପନ୍ନା ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ୱୋକ୍କମ୍ମପି ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଥେରେପି ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସୀଦନ୍ତି , ନୱେପି ଭିକ୍ଖୂ ଆସନେନ ପଟିବାହନ୍ତି, ସଙ୍ଘାଟିମ୍ପି ଓତ୍ଥରିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦୁନ୍ନିୱତ୍ଥା ଦୁପ୍ପାରୁତା ଅନାକପ୍ପସମ୍ପନ୍ନା ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ୱୋକ୍କମ୍ମପି ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ଥେରେପି ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସୀଦିସ୍ସନ୍ତି, ନୱେପି ଭିକ୍ଖୂ ଆସନେନପି ପଟିବାହିସ୍ସନ୍ତି, ସଙ୍ଘାଟିମ୍ପି ଓତ୍ଥରିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦୁନ୍ନିୱତ୍ଥା ଦୁପ୍ପାରୁତା ଅନାକପ୍ପସମ୍ପନ୍ନା ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ୱୋକ୍କମ୍ମପି ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଥେରେପି ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସୀଦନ୍ତି, ନୱେପି ଭିକ୍ଖୂ ଆସନେନ ପଟିବାହନ୍ତି, ସଙ୍ଘାଟିମ୍ପି ଓତ୍ଥରିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୬୪। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭତ୍ତଗ୍ଗୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଭିକ୍ଖୂହି ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ସଚେ ଆରାମେ କାଲୋ ଆରୋଚିତୋ ହୋତି, ତିମଣ୍ଡଲଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେନ୍ତେନ ପରିମଣ୍ଡଲଂ ନିୱାସେତ୍ୱା କାଯବନ୍ଧନଂ ବନ୍ଧିତ୍ୱା ସଗୁଣଂ କତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ପାରୁପିତ୍ୱା ଗଣ୍ଠିକଂ ପଟିମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଧୋୱିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅତରମାନେନ ଗାମୋ ପୱିସିତବ୍ବୋ।

‘‘ନ ୱୋକ୍କମ୍ମ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପୁରତୋ ପୁରତୋ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ସୁସଂୱୁତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁନା ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଅପ୍ପସଦ୍ଦେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ । ନ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଖମ୍ଭକତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍କୁଟିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ।

‘‘ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ସୁସଂୱୁତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁନା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ ନ ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ଅପ୍ପସଦ୍ଦେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବ। ନ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ଖମ୍ଭକତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ନୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆସନେନ ପଟିବାହିତବ୍ବା। ନ ସଙ୍ଘାଟିଂ ଓତ୍ଥରିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ।

‘‘ଉଦକେ ଦିଯ୍ୟମାନେ ଉଭୋହି ହତ୍ଥେହି ପତ୍ତଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଉଦକଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ। ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ପତ୍ତୋ ଧୋୱିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଉଦକପ୍ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ହୋତି, ନୀଚଂ କତ୍ୱା ଉଦକପ୍ପଟିଗ୍ଗହେ ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ – ମା ଉଦକପ୍ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚି [ଓସିଞ୍ଚିୟ୍ୟୀ (କ।)], ମା ସାମନ୍ତା ଭିକ୍ଖୂ ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚିଂସୁ [ଓସିଞ୍ଚିୟ୍ୟିଂସୁ (କ।)], ମା ସଙ୍ଘାଟି ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚୀତି। ସଚେ ଉଦକପ୍ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ନ ହୋତି, ନୀଚଂ କତ୍ୱା ଛମାଯ ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ – ମା ସାମନ୍ତା ଭିକ୍ଖୂ ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚିଂସୁ, ମା ସଙ୍ଘାଟି ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚୀତି।

‘‘ଓଦନେ ଦିୟ୍ୟମାନେ ଉଭୋହି ହତ୍ଥେହି ପତ୍ତଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଓଦନୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ, ସୂପସ୍ସ ଓକାସୋ କାତବ୍ବୋ। ସଚେ ହୋତି ସପ୍ପି ୱା ତେଲଂ ୱା ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗଂ ୱା, ଥେରେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ‘ସବ୍ବେସଂ ସମକଂ ସମ୍ପାଦେହୀ’ତି। ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ। ପତ୍ତସଞ୍ଞିନା ପିଣ୍ଡପାତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ। ସମସୂପକୋ ପିଣ୍ଡପାତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ। ସମତିତ୍ତିକୋ ପିଣ୍ଡପାତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ।

‘‘ନ ତାୱ ଥେରେନ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ ୟାୱ ନ ସବ୍ବେସଂ ଓଦନୋ ସମ୍ପତ୍ତୋ ହୋତି। ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ପତ୍ତସଞ୍ଞିନା ପିଣ୍ଡପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ସପଦାନଂ ପିଣ୍ଡପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ସମସୂପକୋ ପିଣ୍ଡପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ । ନ ଥୂପକତୋ ଓମଦ୍ଦିତ୍ୱା ପିଣ୍ଡିପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ନ ସୂପଂ ୱା ବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ୱା ଓଦନେନ ପଟିଚ୍ଛାଦେତବ୍ବଂ ଭିୟ୍ୟୋକମ୍ୟତଂ ଉପାଦାୟ। ନ ସୂପଂ ୱା ଓଦନଂ ୱା ଅଗିଲାନେନ ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ଉଜ୍ଝାନସଞ୍ଞିନା ପରେସଂ ପତ୍ତୋ ଓଲୋକେତବ୍ବୋ। ନାତିମହନ୍ତୋ କବଳୋ କାତବ୍ବୋ। ପରିମଣ୍ଡଲୋ ଆଲୋପୋ କାତବ୍ବୋ। ନ ଅନାହଟେ କବଳେ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ୱିୱରିତବ୍ବଂ। ନ ଭୁଞ୍ଜମାନେନ ସବ୍ବୋ ହତ୍ଥୋ ମୁଖେ ପକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ନ ସକବଳେନ ମୁଖେନ ବ୍ୟାହରିତବ୍ବଂ। ନ ପିଣ୍ଡୁକ୍ଖେପକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ କବଳାୱଚ୍ଛେଦକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ଅୱଗଣ୍ଡକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ହତ୍ଥନିଦ୍ଧୂନକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ସିତ୍ଥାୱକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ଜିୱ୍ହାନିଚ୍ଛାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ଚପୁଚପୁକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ସୁରୁସୁରୁକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ହତ୍ଥନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ପତ୍ତନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ନ ଓଟ୍ଠନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

‘‘ନ ସାମିସେନ ହତ୍ଥେନ ପାନୀୟଥାଲକୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ। ନ ତାୱ ଥେରେନ ଉଦକଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ ୟାୱ ନ ସବ୍ବେୱ ଭୁତ୍ତାୱିନୋ ହୋନ୍ତି। ଉଦକେ ଦିୟ୍ୟମାନେ ଉଭୋହି ହତ୍ଥେହି ପତ୍ତଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଉଦକଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ। ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ପତ୍ତୋ ଧୋୱିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଉଦକପ୍ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ହୋତି, ନୀଚଂ କତ୍ୱା ଉଦକପ୍ପଟିଗ୍ଗହେ ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ – ମା ଉଦକପ୍ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚି, ମା ସାମନ୍ତା ଭିକ୍ଖୂ ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚିଂସୁ, ମା ସଙ୍ଘାଟି ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚୀତି। ସଚେ ଉଦକପ୍ପଟିଗ୍ଗାହକୋ ନ ହୋତି, ନୀଚଂ କତ୍ୱା ଛମାୟ ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ – ମା ସାମନ୍ତା ଭିକ୍ଖୂ ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚିଂସୁ, ମା ସଙ୍ଘାଟି ଉଦକେନ ଓସିଞ୍ଚୀତି। ନ ସସିତ୍ଥକଂ ପତ୍ତଧୋୱନଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଛଡ୍ଡେତବ୍ବଂ।

‘‘ନିୱତ୍ତନ୍ତେନ ନୱକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ପଠମତରଂ ନିୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ପଚ୍ଛା ଥେରେହି ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ସୁସଂୱୁତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁନା ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାୟ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକାୟ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଅପ୍ପସଦ୍ଦେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ କାୟପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ । ନ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଖମ୍ଭକତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍କୁଟିକାୟ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭତ୍ତଗ୍ଗୱତ୍ତଂ ୟଥା ଭିକ୍ଖୂହି ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

ପଠମଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୬। ପିଣ୍ଡଚାରିକୱତ୍ତକଥା

୩୬୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ପିଣ୍ଡଚାରିକା ଭିକ୍ଖୂ ଦୁନ୍ନିୱତ୍ଥା ଦୁପ୍ପାରୁତା ଅନାକପ୍ପସମ୍ପନ୍ନା ପିଣ୍ଡାୟ ଚରନ୍ତି, ଅସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱାପି ନିୱେସନଂ ପୱିସନ୍ତି, ଅସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱାପି ନିକ୍ଖମନ୍ତି, ଅତିସହସାପି ପୱିସନ୍ତି, ଅତିସହସାପି ନିକ୍ଖମନ୍ତି, ଅତିଦୂରେପି ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ଅଚ୍ଚାସନ୍ନେପି ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ଅତିଚିରମ୍ପି ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ଅତିଲହୁମ୍ପି ନିୱତ୍ତନ୍ତି। ଅଞ୍ଞତରୋପି ପିଣ୍ଡଚାରିକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱା ନିୱେସନଂ ପାୱିସି। ସୋ ଚ ଦ୍ୱାରଂ ମଞ୍ଞମାନୋ ଅଞ୍ଞତରଂ ୱୱରକଂ ପାୱିସି। ତସ୍ମିମ୍ପି ୱୱରକେ ଇତ୍ଥୀ ନଗ୍ଗା ଉତ୍ତାନା ନିପନ୍ନା ହୋତି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତଂ ଇତ୍ଥିଂ ନଗ୍ଗଂ ଉତ୍ତାନଂ ନିପନ୍ନଂ। ଦିସ୍ୱାନ – ‘‘ନୟିଦଂ ଦ୍ୱାରଂ, ୱୱରକଂ ଇଦ’’ନ୍ତି ତମ୍ହା ୱୱରକା ନିକ୍ଖମି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ତସ୍ସା ଇତ୍ଥିୟା ସାମିକୋ ତଂ ଇତ୍ଥିଂ ନଗ୍ଗଂ ଉତ୍ତାନଂ ନିପନ୍ନଂ। ଦିସ୍ୱାନ – ‘‘ଇମିନା ମେ ଭିକ୍ଖୁନା ପଜାପତୀ ଦୂସିତା’’ତି ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗହେତ୍ୱା ଆକୋଟେସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ତେନ ସଦ୍ଦେନ ପଟିବୁଜ୍ଝିତ୍ୱା ତଂ ପୁରିସଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟ, ଇମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆକୋଟେସୀ’’ତି? ‘‘ଇମିନାସି ତ୍ୱଂ ଭିକ୍ଖୁନା ଦୂସିତା’’ତି? ‘‘ନାହଂ, ଅୟ୍ୟ, ଇମିନା ଭିକ୍ଖୁନା ଦୂସିତା; ଅକାରକୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୂ’’ତି ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ମୁଞ୍ଚାପେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ପିଣ୍ଡଚାରିକା ଭିକ୍ଖୂ ଦୁନ୍ନିୱତ୍ଥା ଦୁପ୍ପାରୁତା ଅନାକପ୍ପସମ୍ପନ୍ନା ପିଣ୍ଡାୟ ଚରିସ୍ସନ୍ତି, ଅସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱାପି ନିୱେସନଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ଅସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱାପି ନିକ୍ଖମିସ୍ସନ୍ତି, ଅତିସହସାପି ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ଅତିସହସାପି ନିକ୍ଖମିସ୍ସନ୍ତି, ଅତିଦୂରେପି ତିଟ୍ଠିସ୍ସନ୍ତି, ଅଚ୍ଚାସନ୍ନେପି ତିଟ୍ଠିସ୍ସନ୍ତି, ଅତିଚିରମ୍ପି ତିଟ୍ଠିସ୍ସନ୍ତି, ଅତିଲହୁମ୍ପି ନିୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱାତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୬୬। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ପିଣ୍ଡଚାରିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଵତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାପେସ୍ସାମି ଯଥା ପିଣ୍ଡଚାରିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ଵତ୍ତିତବ୍ବଂ। ପିଣ୍ଡଚାରିକେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନା – 'ଇଦାନି ଗାମଂ ପଵିସିସ୍ସାମୀ'ତି ତିମଣ୍ଡଲଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେନ୍ତେନ ପରିମଣ୍ଡଲଂ ନିଵାସେତ୍ଵା କାଯବନ୍ଧନଂ ବନ୍ଧିତ୍ଵା ସଗୁଣଂ କତ୍ଵା ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ପାରୁପିତ୍ଵା ଗଣ୍ଠିକଂ ପଟିମୁଞ୍ଚିତ୍ଵା ଧୋଵିତ୍ଵା ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ଵା ସାଧୁକଂ ଅତରମାନେନ ଗାମୋ ପଵିସିତବ୍ବୋ।

''ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ । ସୁସଂଵୁତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁନା ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଅପ୍ପସଦ୍ଦେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଖମ୍ଭକତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍କୁଟିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ।

''ନିଵେସନଂ ପଵିସନ୍ତେନ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତବ୍ବଂ – 'ଇମିନା ପଵିସିସ୍ସାମି, ଇମିନା ନିକ୍ଖମିସ୍ସାମୀ'ତି। ନାତିସହସା ପଵିସିତବ୍ବଂ। ନାତିସହସା ନିକ୍ଖମିତବ୍ବଂ। ନାତିଦୂରେ ଠାତବ୍ବଂ। ନାଚ୍ଚାସନ୍ନେ ଠାତବ୍ବଂ। ନାତିଚିରଂ ଠାତବ୍ବଂ। ନାତିଲହୁଂ ନିଵତ୍ତିତବ୍ବଂ। ଠିତକେନ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତବ୍ବଂ – 'ଭିକ୍ଖଂ ଦାତୁକାମା ଵା ଅଦାତୁକାମା ଵା'ତି। ସଚେ କମ୍ମଂ ଵା ନିକ୍ଖିପତି, ଆସନା ଵା ଵୁଟ୍ଠାତି, କଟଚ୍ଛୁଂ ଵା ପରାମସତି, ଭାଜନଂ ଵା ପରାମସତି, ଠପେତି [ଠାପେତି (କ।)] ଵା – ଦାତୁକାମସ୍ସାତି [ଦାତୁକାମିଯାତି (ସ୍ଯା।), ଦାତୁକାମା ଵିଯାତି (ସୀ।)] ଠାତବ୍ବଂ। ଭିକ୍ଖାଯ ଦିଯ୍ଯମାନାଯ ଵାମେନ ହତ୍ଥେନ ସଙ୍ଘାଟିଂ ଉଚ୍ଚାରେତ୍ଵା ଦକ୍ଖିଣେନ ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ପଣାମେତ୍ଵା ଉଭୋହି ହତ୍ଥେହି ପତ୍ତଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଭିକ୍ଖା ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା। ନ ଚ ଭିକ୍ଖାଦାଯିକାଯ ମୁଖଂ ଉଲ୍ଲୋକେତବ୍ବଂ [ଓଲୋକେତବ୍ବଂ (ସ୍ଯା।)]। ସଲ୍ଲକ୍ଖେତବ୍ବଂ – 'ସୂପଂ ଦାତୁକାମା ଵା ଅଦାତୁକାମା ଵା'ତି। ସଚେ କଟଚ୍ଛୁଂ ଵା ପରାମସତି, ଭାଜନଂ ଵା ପରାମସତି, ଠପେତି ଵା – ଦାତୁକାମସ୍ସାତି ଠାତବ୍ବଂ। ଭିକ୍ଖାଯ ଦିନ୍ନାଯ ସଙ୍ଘାଟିଯା ପତ୍ତଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ଵା ସାଧୁକଂ ଅତରମାନେନ ନିଵତ୍ତିତବ୍ବଂ।

''ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ସୁସଂଵୁତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁନା ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଅପ୍ପସଦ୍ଦେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଖମ୍ଭକତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍କୁଟିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ପଠମଂ ଗାମତୋ ପିଣ୍ଡାଯ ପଟିକ୍କମତି, ତେନ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ଅଵକ୍କାରପାତି ଧୋଵିତ୍ଵା ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବା, ପାନୀଯଂ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ଯୋ ପଚ୍ଛା ଗାମତୋ ପିଣ୍ଡାଯ ପଟିକ୍କମତି, ସଚେ ହୋତି ଭୁତ୍ତାଵସେସୋ, ସଚେ ଆକଙ୍ଖତି, ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ । ନୋ ଚେ ଆକଙ୍ଖତି, ଅପ୍ପହରିତେ ଵା ଛଡ୍ଡେତବ୍ବଂ, ଅପ୍ପାଣକେ ଵା ଉଦକେ ଓପିଲାପେତବ୍ବଂ। ତେନ ଆସନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ପଟିସାମେତବ୍ବଂ, ଅଵକ୍କାରପାତି ଧୋଵିତ୍ଵା ପଟିସାମେତବ୍ବା, ପାନୀଯଂ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ପଟିସାମେତବ୍ବଂ , ଭତ୍ତଗ୍ଗଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ପସ୍ସତି ପାନୀଯଘଟଂ ଵା ପରିଭୋଜନୀଯଘଟଂ ଵା ଵଚ୍ଚଘଟଂ ଵା ରିତ୍ତଂ ତୁଚ୍ଛଂ ତେନ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ସଚସ୍ସ ହୋତି ଅଵିସଯ୍ହଂ, ହତ୍ଥଵିକାରେନ ଦୁତିଯଂ ଆମନ୍ତେତ୍ଵା ହତ୍ଥଵିଲଙ୍ଘକେନ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ, ନ ଚ ତପ୍ପଚ୍ଚଯା ଵାଚା ଭିନ୍ଦିତବ୍ବା। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ପିଣ୍ଡଚାରିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଵତ୍ତଂ ଯଥା ପିଣ୍ଡଚାରିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ଵତ୍ତିତବ୍ବ''ନ୍ତି।

୭। ଆରଞ୍ଞିକଵତ୍ତକଥା

୩୬୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ଅରଞ୍ଞେ ଵିହରନ୍ତି। ତେ ନେଵ ପାନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତି, ନ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତି , ନ ଅଗ୍ଗିଂ ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତି, ନ ଅରଣିସହିତଂ ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତି, ନ ନକ୍ଖତ୍ତପଦାନି ଜାନନ୍ତି, ନ ଦିସାଭାଗଂ ଜାନନ୍ତି। ଚୋରା ତତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ଵା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦଵୋଚୁଂ – ''ଅତ୍ଥି, ଭନ୍ତେ, ପାନୀଯ''ନ୍ତି? ''ନତ୍ଥାଵୁସୋ''ତି। ''ଅତ୍ଥି, ଭନ୍ତେ, ପରିଭୋଜନୀଯ''ନ୍ତି? ''ନତ୍ଥାଵୁସୋ''ତି। ''ଅତ୍ଥି, ଭନ୍ତେ, ଅଗ୍ଗୀ''ତି? ''ନତ୍ଥାଵୁସୋ''ତି। ''ଅତ୍ଥି, ଭନ୍ତେ, ଅରଣିସହିତ''ନ୍ତି? ''ନତ୍ଥାଵୁସୋ''ତି। ( ) [(ଅତ୍ଥି ଭନ୍ତେ ନକ୍ଖତ୍ତପଦାନୀତି, ନ ଜାନାମ ଆଵୁସୋତି, ଅତ୍ଥି ଭନ୍ତେ ଦିସାଭାଗନ୍ତି, ନ ଜାନାମ ଆଵୁସୋତି।) ସୀ। ଵିମତିଟୀକାଯ ପନ ସମେତି] ''କେନଜ୍ଜ, ଭନ୍ତେ, ଯୁତ୍ତ''ନ୍ତି? ''ନ ଖୋ ମଯଂ, ଆଵୁସୋ, ଜାନାମା''ତି। ''କତମାଯଂ, ଭନ୍ତେ, ଦିସା''ତି? ''ନ ଖୋ ମଯଂ, ଆଵୁସୋ, ଜାନାମା''ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଚୋରା – 'ନେଵିମେସଂ ପାନୀଯଂ ଅତ୍ଥି, ନ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଅତ୍ଥି, ନ ଅଗ୍ଗି ଅତ୍ଥି, ନ ଅରଣିସହିତଂ ଅତ୍ଥି, ନ ନକ୍ଖତ୍ତପଦାନି ଜାନନ୍ତି, ନ ଦିସାଭାଗଂ ଜାନନ୍ତି; ଚୋରା ଇମେ, ନଯିମେ ଭିକ୍ଖୂ'ତି – ଆକୋଟେତ୍ଵା ପକ୍କମିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୬୮। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଆରଞ୍ଞିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଵତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଆରଞ୍ଞିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ଵତ୍ତିତବ୍ବଂ। ଆରଞ୍ଞିକେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନା କାଲସ୍ସେଵ ଉଟ୍ଠାଯ ପତ୍ତଂ ଥଵିକାଯ ପକ୍ଖିପିତ୍ଵା ଅଂସେ ଆଲଗ୍ଗେତ୍ଵା ଚୀଵରଂ ଖନ୍ଧେ କରିତ୍ଵା ଉପାହନା ଆରୋହିତ୍ଵା ଦାରୁଭଣ୍ଡଂ ମତ୍ତିକାଭଣ୍ଡଂ

ପଟିସାମେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରୱାତପାନଂ ଥକେତ୍ୱା ସେନାସନା ଓତରିତବ୍ବଂ – ଇଦାନି ଗାମଂ ପୱିସିସ୍ସାମୀତି। ଉପାହନା ଓମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଥୱିକାଯ ପକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଅଂସେ ଆଲଗ୍ଗେତ୍ୱା ତିମଣ୍ଡଲଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେନ୍ତେନ ପରିମଣ୍ଡଲଂ ନିୱାସେତ୍ୱା କାଯବନ୍ଧନଂ ବନ୍ଧିତ୍ୱା ସଗୁଣଂ କତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ପାରୁପିତ୍ୱା ଗଣ୍ଠିକଂ ପଟିମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଧୋୱିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅତରମାନେନ ଗାମୋ ପୱିସିତବ୍ବୋ। ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ… ପେ… ନ ଖମ୍ଭକତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ନ ଉକ୍କୁଟିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ।

‘‘ନିୱେସନଂ ପୱିସନ୍ତେନ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତବ୍ବଂ – ‘ଇମିନା ପୱିସିସ୍ସାମି, ଇମିନା ନିକ୍ଖମିସ୍ସାମୀ’ତି। ନାତିସହସା ପୱିସିତବ୍ବଂ। ନାତିସହସା ନିକ୍ଖମିତବ୍ବଂ। ନାତିଦୂରେ ଠାତବ୍ବଂ। ନାଚ୍ଚାସନ୍ନେ ଠାତବ୍ବଂ। ନାତିଚିରଂ ଠାତବ୍ବଂ। ନାତିଲହୁଂ ନିୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ଠିତକେନ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତବ୍ବଂ – ‘ଭିକ୍ଖଂ ଦାତୁକାମା ୱା ଅଦାତୁକାମା ୱା’ତି। ସଚେ କମ୍ମଂ ୱା ନିକ୍ଖିପତି, ଆସନା ୱା ୱୁଟ୍ଠାତି, କଟଚ୍ଛୁଂ ୱା ପରାମସତି, ଭାଜନଂ ୱା ପରାମସତି, ଠପେତି ୱା – ଦାତୁକାମସ୍ସାତି ଠାତବ୍ବଂ। ଭିକ୍ଖାଯ ଦିଯ୍ୟମାନାଯ ୱାମେନ ହତ୍ଥେନ ସଙ୍ଘାଟିଂ ଉଚ୍ଚାରେତ୍ୱା ଦକ୍ଖିଣେନ ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ପଣାମେତ୍ୱା ଉଭୋହି ହତ୍ଥେହି ପତ୍ତଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖା ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା। ନ ଚ ଭିକ୍ଖାଦାଯିକାଯ ମୁଖଂ ଉଲ୍ଲୋକେତବ୍ବଂ। ସଲ୍ଲକ୍ଖେତବ୍ବଂ – ‘ସୂପଂ ଦାତୁକାମା ୱା ଅଦାତୁକାମା ୱା’ତି। ସଚେ କଟଚ୍ଛୁଂ ୱା ପରାମସତି, ଭାଜନଂ ୱା ପରାମସତି, ଠପେତି ୱା – ଦାତୁକାମସ୍ସାତି ଠାତବ୍ବଂ। ଭିକ୍ଖାଯ ଦିନ୍ନାଯ ସଙ୍ଘାଟିଯା ପତ୍ତଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅତରମାନେନ ନିୱତ୍ତିତବ୍ବଂ।

‘‘ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ…ପେ… ନ ଉକ୍କୁଟିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଗାମତୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଥୱିକାଯ ପକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଅଂସେ ଆଲଗ୍ଗେତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତ୍ୱା ସୀସେ କରିତ୍ୱା ଉପାହନା ଆରୋହିତ୍ୱା ଗନ୍ତବ୍ବଂ।

‘‘ଆରଞ୍ଞିକେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ପାନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ, ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ, ଅଗ୍ଗି ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ଅରଣିସହିତଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ, କତ୍ତରଦଣ୍ଡୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନକ୍ଖତ୍ତପଦାନି ଉଗ୍ଗହେତବ୍ବାନି – ସକଲାନି ୱା ଏକଦେସାନି ୱା, ଦିସାକୁସଲେନ ଭୱିତବ୍ବଂ। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆରଞ୍ଞିକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱତ୍ତଂ ଯଥା ଆରଞ୍ଞିକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

୮। ସେନାସନୱତ୍ତକଥା

୩୬୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ଅବ୍ଭୋକାସେ ଚୀୱରକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିୱାତେ ଅଙ୍ଗଣେ [ପଙ୍ଗଣେ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ସେନାସନଂ ପପ୍ଫୋଟେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ରଜେନ ଓକିରିଂସୁ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିୱାତେ ଅଙ୍ଗଣେ ସେନାସନଂ ପପ୍ଫୋଟେସ୍ସନ୍ତି! ଭିକ୍ଖୂ ରଜେନ ଓକିରିଂସୂ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିୱାତେ ଅଙ୍ଗଣେ ସେନାସନଂ ପପ୍ଫୋଟେନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୂ ରଜେନ ଓକିରିଂସୂ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୭୦। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ସେନାସନୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଭିକ୍ଖୂହି ସେନାସନେ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ଯସ୍ମିଂ ୱିହାରେ ୱିହରତି, ସଚେ ସୋ ୱିହାରୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ସୋଧେତବ୍ବୋ। [ମହାୱ। ୬୬, ୬୭; ଚୂଳୱ। ୩୫୭] ୱିହାରଂ ସୋଧେନ୍ତେନ ପଠମଂ ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ନିସୀଦନପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ଭିସିବିବ୍ବୋହନଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ମଞ୍ଚୋ ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ; ପୀଠଂ ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ମଞ୍ଚପଟିପାଦକା ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବା; ଖେଳମଲ୍ଲକୋ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ; ଅପସ୍ସେନଫଲକଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱା ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ସଚେ ୱିହାରେ ସନ୍ତାନକଂ ହୋତି, ଉଲ୍ଲୋକା ପଠମଂ ଓହାରେତବ୍ବଂ, ଆଲୋକସନ୍ଧିକଣ୍ଣଭାଗା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଗେରୁକପରିକମ୍ମକତା ଭିତ୍ତି କଣ୍ଣକିତା ହୋତି, ଚୋଳକଂ ତେମେତ୍ୱା ପୀଳେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ କାଳୱଣ୍ଣକତା ଭୂମି କଣ୍ଣକିତା ହୋତି, ଚୋଳକଂ ତେମେତ୍ୱା ପୀଳେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଅକତା ହୋତି ଭୂମି, ଉଦକେନ ପରିପ୍ପୋସିତ୍ୱା ପରିଫୋସିତ୍ୱା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା – ମା ୱିହାରୋ ରଜେନ ଉହଞ୍ଞୀତି। ସଙ୍କାରଂ ୱିଚିନିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଛଡ୍ଡେତବ୍ବଂ।

‘‘ନ ଭିକ୍ଖୁସାମନ୍ତା ସେନାସନଂ ପପ୍ଫୋଟେତବ୍ବଂ। ନ ୱିହାରସାମନ୍ତା ସେନାସନଂ ପପ୍ଫୋଟେତବ୍ବଂ। ନ ପାନୀଯସାମନ୍ତା ସେନାସନଂ ପପ୍ଫୋଟେତବ୍ବଂ। ନ ପରିଭୋଜନୀଯସାମନ୍ତା ସେନାସନଂ ପପ୍ଫୋଟେତବ୍ବଂ। ନ ପଟିୱାତେ ଅଙ୍ଗଣେ ସେନାସନଂ ପପ୍ଫୋଟେତବ୍ବଂ। ଅଧୋୱାତେ ସେନାସନଂ ପପ୍ଫୋଟେତବ୍ବଂ।

‘‘ଭୁମ୍ମତ୍ଥରଣଂ ଏକମନ୍ତଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ମଞ୍ଚପଟିପାଦକା ଏକମନ୍ତଂ ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ ଠପେତବ୍ବା। ମଞ୍ଚୋ ଏକମନ୍ତଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବୋ। ପୀଠଂ ଏକମନ୍ତଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ଭିସିବିବ୍ବୋହନଂ ଏକମନ୍ତଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ନିସୀଦନପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ ଏକମନ୍ତଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ଖେଳମଲ୍ଲକୋ ଏକମନ୍ତଂ ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ ଠପେତବ୍ବୋ। ଅପସ୍ସେନଫଲକଂ ଏକମନ୍ତଂ ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ ଠପେତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ହେଟ୍ଠାମଞ୍ଚଂ ୱା ହେଟ୍ଠାପୀଠଂ ୱା ପରାମସିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ନ ଚ ଅନନ୍ତରହିତାଯ ଭୂମିଯା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରୱଂସଂ ୱା ଚୀୱରରଜ୍ଜୁଂ ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ପାରତୋ ଅନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ କତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ପୁରତ୍ଥିମା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ପୁରତ୍ଥିମା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ପଚ୍ଛିମା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ପଚ୍ଛିମା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଉତ୍ତରା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି ଉତ୍ତରା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଦକ୍ଖିଣା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ଦକ୍ଖିଣା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ସୀତକାଲୋ ହୋତି, ଦିୱା ୱାତପାନା ୱିୱରିତବ୍ବା, ରତ୍ତିଂ ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଉଣ୍ହକାଲୋ ହୋତି, ଦିୱା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା, ରତ୍ତିଂ ୱିୱରିତବ୍ବା।

‘‘ସଚେ ପରିୱେଣଂ ଉକ୍ଲାପଂ ହୋତି, ପରିୱେଣଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ସଚେ କୋଟ୍ଠକୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, କୋଟ୍ଠକୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଉପଟ୍ଠାନସାଲା ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଉପଟ୍ଠାନସାଲା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଅଗ୍ଗିସାଲା ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଅଗ୍ଗିସାଲା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ୱଚ୍ଚକୁଟି ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ୱଚ୍ଚକୁଟି ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ପାନୀଯଂ ନ ହୋତି, ପାନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ନ ହୋତି, ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ନ ହୋତି, ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ୱୁଡ୍ଢେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକୱିହାରେ ୱିହରତି, ନ ୱୁଡ୍ଢଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଉଦ୍ଦେସୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ପରିପୁଚ୍ଛା ଦାତବ୍ବା, ନ ସଜ୍ଝାଯୋ କାତବ୍ବୋ, ନ ଧମ୍ମୋ ଭାସିତବ୍ବୋ, ନ ପଦୀପୋ କାତବ୍ବୋ, ନ ପଦୀପୋ ୱିଜ୍ଝାପେତବ୍ବୋ, ନ ୱାତପାନା ୱିୱରିତବ୍ବା, ନ ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ୱୁଡ୍ଢେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକଚଙ୍କମେ ଚଙ୍କମତି, ଯେନ ୱୁଡ୍ଢୋ ତେନ ପରିୱତ୍ତିତବ୍ବଂ, ନ ଚ ୱୁଡ୍ଢୋ ସଙ୍ଘାଟିକଣ୍ଣେନ ଘଟ୍ଟେତବ୍ବୋ। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ସେନାସନୱତ୍ତଂ ଯଥା ଭିକ୍ଖୂହି ସେନାସନେ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

୯। ଜନ୍ତାଘରୱତ୍ତକଥା

୩୭୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଜନ୍ତାଘରେ ଥେରେହି ଭିକ୍ଖୂହି ନିୱାରିଯମାନା ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପହୂତଂ କଟ୍ଠଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ଅଗ୍ଗିଂ ଦତ୍ୱା ଦ୍ୱାରଂ ଥକେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରେ ନିସୀଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ [ଥେରା ଚ ଭିକ୍ଖୂ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ଉଣ୍ହାଭିତତ୍ତା ଦ୍ୱାରଂ ଅଲଭମାନା ମୁଚ୍ଛିତା ପପତନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଜନ୍ତାଘରେ ଥେରେହି ଭିକ୍ଖୂହି ନିୱାରିଯମାନା ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପହୂତଂ କଟ୍ଠଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ଅଗ୍ଗିଂ ଦତ୍ୱା ଦ୍ୱାରଂ ଥକେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରେ ନିସୀଦିସ୍ସନ୍ତି! ଭିକ୍ଖୂ ଉଣ୍ହାଭିତତ୍ତା ଦ୍ୱାରଂ ଅଲଭମାନା ମୁଚ୍ଛିତା ପପତନ୍ତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଜନ୍ତାଘରେ ଥେରେହି ଭିକ୍ଖୂହି ନିୱାରିଯମାନା ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପହୂତଂ କଟ୍ଠଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ଅଗ୍ଗିଂ ଦତ୍ୱା ଦ୍ୱାରଂ ଥକେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରେ ନିସୀଦନ୍ତି; ଭିକ୍ଖୂ ଉଣ୍ହାଭିତତ୍ତା ଦ୍ୱାରଂ ଅଲଭମାନା ମୁଚ୍ଛିତା ପପତନ୍ତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଜନ୍ତାଘରେ ଥେରେନ ଭିକ୍ଖୁନା ନିୱାରିଯମାନେନ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପହୂତଂ କଟ୍ଠଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ଅଗ୍ଗି ଦାତବ୍ବୋ। ଯୋ ଦଦେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦ୍ୱାରଂ ଥକେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ନିସୀଦେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୭୨। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଜନ୍ତାଘରୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଭିକ୍ଖୂହି ଜନ୍ତାଘରେ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ଯୋ ପଠମଂ ଜନ୍ତାଘରଂ ଗଚ୍ଛତି, ସଚେ ଛାରିକା ଉସ୍ସନ୍ନା ହୋତି, ଛାରିକା ଛଡ୍ଡେତବ୍ବା। ସଚେ ଜନ୍ତାଘରଂ ଉକ୍ଲାପଂ ହୋତି, ଜନ୍ତାଘରଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ସଚେ ପରିଭଣ୍ଡଂ ଉକ୍ଲାପଂ ହୋତି, ପରିଭଣ୍ଡଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ସଚେ ପରିୱେଣଂ ଉକ୍ଲାପଂ ହୋତି, ପରିୱେଣଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ସଚେ କୋଟ୍ଠକୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, କୋଟ୍ଠକୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ । ସଚେ ଜନ୍ତାଘରସାଲା ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଜନ୍ତାଘରସାଲା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା।

‘‘ଚୁଣ୍ଣଂ ସନ୍ନେତବ୍ବଂ, ମତ୍ତିକା ତେମେତବ୍ବା, ଉଦକଦୋଣିକାଯ ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସନ୍ତେନ ମତ୍ତିକାଯ ମୁଖଂ ମକ୍ଖେତ୍ୱା ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ। ନ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ନୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆସନେନ ପଟିବାହିତବ୍ବା। ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ଜନ୍ତାଘରେ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମନ୍ତେନ ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମିତବ୍ବଂ। ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ଉଦକେପି ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ନ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପୁରତୋପି ନହାଯିତବ୍ବଂ, ନ ଉପରିତୋପି ନହାଯିତବ୍ବଂ। ନହାତେନ ଉତ୍ତରନ୍ତେନ ଓତରନ୍ତାନଂ ମଗ୍ଗୋ ଦାତବ୍ବୋ। ଯୋ ପଚ୍ଛା ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମତି, ସଚେ ଜନ୍ତାଘରଂ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ହୋତି, ଧୋୱିତବ୍ବଂ। ମତ୍ତିକାଦୋଣିକଂ ଧୋୱିତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ପଟିସାମେତ୍ୱା ଅଗ୍ଗିଂ ୱିଜ୍ଝାପେତ୍ୱା ଦ୍ୱାରଂ ଥକେତ୍ୱା ପକ୍କମିତବ୍ବଂ। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଜନ୍ତାଘରୱତ୍ତଂ ଯଥା ଭିକ୍ଖୂହି ଜନ୍ତାଘରେ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

୧୦। ୱଚ୍ଚକୁଟିୱତ୍ତକଥା

୩୭୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ବ୍ରାହ୍ମଣଜାତିକୋ ୱଚ୍ଚଂ କତ୍ୱା ନ ଇଚ୍ଛତି ଆଚମେତୁଂ – କୋ ଇମଂ ୱସଲଂ ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧଂ ଆମସିସ୍ସତୀତି [ଆଚମିସ୍ସତୀତି (କ।)]। ତସ୍ସ ୱଚ୍ଚମଗ୍ଗେ କିମି ସଣ୍ଠାତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ‘‘କିଂ ପନ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ୱଚ୍ଚଂ କତ୍ୱା ନ ଆଚମେସୀ’’ତି? ‘‘ଏୱମାୱୁସୋ’’ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ୱଚ୍ଚଂ କତ୍ୱା ନ ଆଚମେସ୍ସତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ୱଚ୍ଚଂ କତ୍ୱା ନ ଆଚମେସୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱଚ୍ଚଂ କତ୍ୱା ସତି ଉଦକେ ନାଚମେତବ୍ବଂ। ଯୋ ନାଚମେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ୱଚ୍ଚକୁଟିଯା ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ ୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି। ନୱକା ଭିକ୍ଖୂ ପଠମତରଂ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ୱଚ୍ଚିତା ଆଗମେନ୍ତି। ତେ ୱଚ୍ଚଂ ସନ୍ଧାରେନ୍ତା ମୁଚ୍ଛିତା ପପତନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱାତି…ପେ… ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱଚ୍ଚକୁଟିଯା ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ ୱଚ୍ଚୋ କାତବ୍ବୋ। ଯୋ କରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଗତପଟିପାଟିଯା ୱଚ୍ଚଂ କାତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅତିସହସାପି ୱଚ୍ଚକୁଟିଂ ପୱିସନ୍ତି, ଉବ୍ଭୁଜିତ୍ୱାପି [ଉବ୍ଭୁଞ୍ଜିତ୍ୱାପି (ସୀ।), ଉବ୍ଭୁଜିତ୍ୱା (ସ୍ଯା।)] ପୱିସନ୍ତି, ନିତ୍ଥୁନନ୍ତାପି ୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି , ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଖାଦନ୍ତାପି ୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି, ବହିଦ୍ଧାପି ୱଚ୍ଚଦୋଣିକାଯ ୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି, ବହିଦ୍ଧାପି ପସ୍ସାୱଦୋଣିକାଯ ପସ୍ସାୱଂ କରୋନ୍ତି, ପସ୍ସାୱଦୋଣିକାଯପି ଖେଳଂ କରୋନ୍ତି, ଫରୁସେନପି କଟ୍ଠେନ ଅୱଲେଖନ୍ତି, ଅୱଲେଖନକଟ୍ଠମ୍ପି ୱଚ୍ଚକୂପମ୍ହି ପାତେନ୍ତି, ଅତିସହସାପି ନିକ୍ଖମନ୍ତି, ଉବ୍ଭୁଜିତ୍ୱାପି ନିକ୍ଖମନ୍ତି, ଚପୁଚପୁକାରକମ୍ପି ଆଚମେନ୍ତି, ଆଚମନସରାୱକେପି ଉଦକଂ ସେସେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅତିସହସାପି ୱଚ୍ଚକୁଟିଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ଉବ୍ଭୁଜିତ୍ୱାପି ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, ନିତ୍ଥୁନନ୍ତାପି ୱଚ୍ଚଂ କରିସ୍ସନ୍ତି, ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଖାଦନ୍ତାପି ୱଚ୍ଚଂ କରିସ୍ସନ୍ତି, ବହିଦ୍ଧାପି ୱଚ୍ଚଦୋଣିକାଯ ୱଚ୍ଚଂ କରିସ୍ସନ୍ତି, ବହିଦ୍ଧାପି ପସ୍ସାୱଦୋଣିକାଯ ପସ୍ସାୱଂ କରିସ୍ସନ୍ତି, ପସ୍ସାୱଦୋଣିକାଯପି ଖେଳଂ କରିସ୍ସନ୍ତି, ଫରୁସେନପି କଟ୍ଠେନ ଅୱଲେଖିସ୍ସନ୍ତି, ଅୱଲେଖନକଟ୍ଠମ୍ପି ୱଚ୍ଚକୂପମ୍ହି ପାତେସ୍ସନ୍ତି, ଅତିସହସାପି ନିକ୍ଖମିସ୍ସନ୍ତି, ଉବ୍ଭୁଜିତ୍ୱାପି ନିକ୍ଖମିସ୍ସନ୍ତି, ଚପୁଚପୁକାରକମ୍ପି ଆଚମେସ୍ସନ୍ତି, ଆଚମନସରାୱକେପି ଉଦକଂ ସେସେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱାତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୭୪। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱଚ୍ଚକୁଟିୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଭିକ୍ଖୂହି ୱଚ୍ଚକୁଟିଯା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ଯୋ ୱଚ୍ଚକୁଟିଂ ଗଚ୍ଛତି ତେନ ବହି ଠିତେନ [ବହି ଠିତେନ (ସୀ। କ।)] ଉକ୍କାସିତବ୍ବଂ। ଅନ୍ତୋ ନିସିନ୍ନେନପି ଉକ୍କାସିତବ୍ବଂ। ଚୀୱରୱଂସେ ୱା ଚୀୱରରଜ୍ଜୁଯା ୱା ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅତରମାନେନ ୱଚ୍ଚକୁଟୀ ପୱିସିତବ୍ବା। ନାତିସହସା ପୱିସିତବ୍ବା। ନ ଉବ୍ଭୁଜିତ୍ୱା ପୱିସିତବ୍ବା। ୱଚ୍ଚପାଦୁକାଯ ଠିତେନ ଉବ୍ଭୁଜିତବ୍ବଂ। ନ ନିତ୍ଥୁନନ୍ତେନ ୱଚ୍ଚୋ କାତବ୍ବୋ। ନ ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଖାଦନ୍ତେନ ୱଚ୍ଚୋ କାତବ୍ବୋ। ନ ବହିଦ୍ଧା ୱଚ୍ଚଦୋଣିକାଯ ୱଚ୍ଚୋ କାତବ୍ବୋ। ନ ବହିଦ୍ଧା ପସ୍ସାୱଦୋଣିକାଯ ପସ୍ସାୱୋ କାତବ୍ବୋ। ନ ପସ୍ସାୱଦୋଣିକାଯ ଖେଳୋ କାତବ୍ବୋ। ନ ଫରୁସେନ କଟ୍ଠେନ ଅୱଲେଖିତବ୍ବଂ। ନ ଅୱଲେଖନକଟ୍ଠଂ ୱଚ୍ଚକୂପମ୍ହି ପାତେତବ୍ବଂ। ୱଚ୍ଚପାଦୁକାଯ ଠିତେନ ପଟିଚ୍ଛାଦେତବ୍ବଂ। ନାତିସହସା ନିକ୍ଖମିତବ୍ବଂ। ନ ଉବ୍ଭୁଜିତ୍ୱା ନିକ୍ଖମିତବ୍ବଂ। ଆଚମନପାଦୁକାଯ ଠିତେନ ଉବ୍ଭୁଜିତବ୍ବଂ। ନ ଚପୁଚପୁକାରକଂ ଆଚମେତବ୍ବଂ। ନ ଆଚମନସରାୱକେ ଉଦକଂ ସେସେତବ୍ବଂ। ଆଚମନପାଦୁକାଯ ଠିତେନ ପଟିଚ୍ଛାଦେତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ୱଚ୍ଚକୁଟି ଉହତା [ଊହତା (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ହୋତି, ଧୋୱିତବ୍ବା। ସଚେ ଅୱଲେଖନପିଧରୋ ପୂରୋ ହୋତି, ଅୱଲେଖନକଟ୍ଠଂ ଛଡ୍ଡେତବ୍ବଂ।

ସଚେ ଓଚ୍ଚକୁଟି ଉକ୍ଳାପା ହୋତି, ଓଚ୍ଚକୁଟି ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ପରିଭଣ୍ଡଂ ଉକ୍ଳାପଂ ହୋତି, ପରିଭଣ୍ଡଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ସଚେ ପରିୱେଣଂ ଉକ୍ଳାପଂ ହୋତି, ପରିୱେଣଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ । ସଚେ କୋଟ୍ଠକୋ ଉକ୍ଳାପୋ ହୋତି, କୋଟ୍ଠକୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ନ ହୋତି, ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ । ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଓଚ୍ଚକୁଟିୱତ୍ତଂ ଯଥା ଭିକ୍ଖୂହି ଓଚ୍ଚକୁଟିଯା ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ''ନ୍ତି।

୧୧। ଉପଜ୍ଝାଯୱତ୍ତକଥା

୩୭୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକା ଉପଜ୍ଝାଯେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକା ଉପଜ୍ଝାଯେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ... ପେ... ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକା ଉପଜ୍ଝାଯେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା...ପେ... ''କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକା ଉପଜ୍ଝାଯେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ...ପେ... ୱିଗରହିତ୍ୱା...ପେ... ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୭୬। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକାନଂ ଉପଜ୍ଝାଯେସୁ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେହି ଉପଜ୍ଝାଯେସୁ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। [ମହାୱ। ୬୬] ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପଜ୍ଝାଯମ୍ହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

''କାଲସ୍ସେୱ ଉଟ୍ଠାଯ ଉପାହନା ଓମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଦାତବ୍ବଂ, ମୁଖୋଦକଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଯାଗୁ ହୋତି, ଭାଜନଂ ଧୋୱିତ୍ୱା ଯାଗୁ ଉପନାମେତବ୍ବା। ଯାଗୁଂ ପୀତସ୍ସ ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ଭାଜନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ଧୋୱିତ୍ୱା ପଟିସାମେତବ୍ବଂ। ଉପଜ୍ଝାଯମ୍ହି ୱୁଟ୍ଠିତେ ଆସନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୋ ଦେସୋ ଉକ୍ଳାପୋ ହୋତି , ସୋ ଦେସୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ।

''ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଗାମଂ ପୱିସିତୁକାମୋ ହୋତି, ନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ପଟିନିୱାସନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ, କାଯବନ୍ଧନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ସଗୁଣଂ କତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ଦାତବ୍ବା, ଧୋୱିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ସୋଦକୋ [ସୌଦକୋ (କ।)] ଦାତବ୍ବୋ। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ପଚ୍ଛାସମଣଂ ଆକଙ୍ଖତି, ତିମଣ୍ଡଲଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେନ୍ତେନ ପରିମଣ୍ଡଲଂ ନିୱାସେତ୍ୱା କାଯବନ୍ଧନଂ ବନ୍ଧିତ୍ୱା ସଗୁଣଂ କତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ପାରୁପିତ୍ୱା ଗଣ୍ଠିକଂ ପଟିମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଧୋୱିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ପଚ୍ଛାସମଣେନ ହୋତବ୍ବଂ। ନାତିଦୂରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ, ନାଚ୍ଚାସନ୍ନେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ , ପତ୍ତପରିଯାପନ୍ନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ। ନ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଭଣମାନସ୍ସ ଅନ୍ତରନ୍ତରା କଥା ଓପାତେତବ୍ବା। ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଆପତ୍ତିସାମନ୍ତା ଭଣମାନୋ ନିୱାରେତବ୍ବୋ।

''ନିୱତ୍ତନ୍ତେନ ପଠମତରଂ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ, ପଟିନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ନିୱାସନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଚୀୱରଂ ସିନ୍ନଂ ହୋତି, ମୁହୁତ୍ତଂ ଉଣ୍ହେ ଓତାପେତବ୍ବଂ, ନ ଚ ଉଣ୍ହେ ଚୀୱରଂ ନିଦହିତବ୍ବଂ। ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତବ୍ବଂ। ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରନ୍ତେନ ଚତୁରଙ୍ଗୁଲଂ କଣ୍ଣଂ ଉସ୍ସାରେତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତବ୍ବଂ – ମା ମଜ୍ଝେ ଭଙ୍ଗୋ ଅହୋସୀତି। ଓଭୋଗେ କାଯବନ୍ଧନଂ କାତବ୍ବଂ।

''ସଚେ ପିଣ୍ଡପାତୋ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଚ ଭୁଞ୍ଜିତୁକାମୋ ହୋତି, ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ପିଣ୍ଡପାତୋ ଉପନାମେତବ୍ବୋ। ଉପଜ୍ଝାଯୋ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ। ଭୁତ୍ତାୱିସ୍ସ ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ଧୋୱିତ୍ୱା ୱୋଦକଂ କତ୍ୱା ମୁହୁତ୍ତଂ ଉଣ୍ହେ ଓତାପେତବ୍ବୋ। ନ ଚ ଉଣ୍ହେ ପତ୍ତୋ ନିଦହିତବ୍ବୋ। ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ହେଟ୍ଠାମଞ୍ଚଂ ୱା ହେଟ୍ଠାପୀଠଂ ୱା ପରାମସିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ନ ଚ ଅନନ୍ତରହିତାଯ ଭୂମିଯା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରୱଂସଂ ୱା ଚୀୱରରଜ୍ଜୁଂ ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ପାରତୋ ଅନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ କତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ଉପଜ୍ଝାଯମ୍ହି ୱୁଟ୍ଠିତେ ଆସନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ପଟିସାମେତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୋ ଦେସୋ ଉକ୍ଳାପୋ ହୋତି, ସୋ ଦେସୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ।

''ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ନହାଯିତୁକାମୋ ହୋତି, ନହାନଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୀତେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ସୀତଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଉଣ୍ହେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ଉଣ୍ହଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ।

''ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତୁକାମୋ ହୋତି, ଚୁଣ୍ଣଂ ସନ୍ନେତବ୍ବଂ, ମତ୍ତିକା ତେମେତବ୍ବା, ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଦତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ଚୁଣ୍ଣଂ ଦାତବ୍ବଂ, ମତ୍ତିକା ଦାତବ୍ବା। ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ଜନ୍ତାଘରଂ

ପଣ୍ଡିସିତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରଂ ପଣ୍ଡିସନ୍ତେନ ମତ୍ତିକାଯ ମୁଖଂ ମକ୍ଖେତ୍ୱା ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରଂ ପଣ୍ଡିସିତବ୍ବଂ। ନ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ନଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆସନେନ ପଟିବାହିତବ୍ବା। ଜନ୍ତାଘରେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମନ୍ତେନ ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମିତବ୍ବଂ।

''ଉଦକେପି ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ନହାତେନ ପଠମତରଂ ଉତ୍ତରିତ୍ୱା ଅତ୍ତନୋ ଗତ୍ତଂ ଵୋଦକଂ କତ୍ୱା ନିଵାସେତ୍ୱା ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଗତ୍ତତୋ ଉଦକଂ ପମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ, ନିଵାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘାଟି ଦାତବ୍ବା, ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ପଠମତରଂ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ଉପଜ୍ଝାଯୋ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଉଦ୍ଦିସାପେତୁକାମୋ ହୋତି, ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବୋ। ସଚେ ପରିପୁଚ୍ଛିତୁକାମୋ ହୋତି, ପରିପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ।

''ଯସ୍ମିଂ ଵିହାରେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଵିହରତି, ସଚେ ସୋ ଵିହାରୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ସୋଧେତବ୍ବୋ। ଵିହାରଂ ସୋଧେନ୍ତେନ ପଠମଂ ପତ୍ତଚୀଵରଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ନିସୀଦନପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ଭିସିବିବ୍ବୋହନଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ମଞ୍ଚୋ ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ , ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କଵାଟପିଟ୍ଠଂ, ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ; ପୀଠଂ ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କଵାଟପିଟ୍ଠଂ, ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ମଞ୍ଚପଟିପାଦକା ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବା; ଖେଳମଲ୍ଲକୋ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ; ଅପସ୍ସେନଫଲକଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱା ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ସଚେ ଵିହାରେ ସନ୍ତାନକଂ ହୋତି, ଉଲ୍ଲୋକା ପଠମଂ ଓହାରେତବ୍ବଂ, ଆଲୋକସନ୍ଧିକଣ୍ଣଭାଗା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଗେରୁକପରିକମ୍ମକତା ଭିତ୍ତି କଣ୍ଣକିତା ହୋତି, ଚୋଳକଂ ତେମେତ୍ୱା ପୀଳେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ କାଳଵଣ୍ଣକତା ଭୂମି କଣ୍ଣକିତା ହୋତି, ଚୋଳକଂ ତେମେତ୍ୱା ପୀଳେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଅକତା ହୋତି ଭୂମି, ଉଦକେନ ପରିପ୍ଫୋସିତ୍ୱା ପରିଫୋସିତ୍ୱା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା – ମା ଵିହାରୋ ରଜେନ ଉହଞ୍ଞୀତି। ସଙ୍କାରଂ ଵିଚିନିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଛଡ୍ଡେତବ୍ବଂ।

''ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ମଞ୍ଚପଟିପାଦକା ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ ଠପେତବ୍ବା। ମଞ୍ଚୋ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କଵାଟପିଟ୍ଠଂ, ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବୋ। ପୀଠଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କଵାଟପିଟ୍ଠଂ, ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ଭିସିବିବ୍ବୋହନଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ନିସୀଦନପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ଖେଳମଲ୍ଲକୋ ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ ଠପେତବ୍ବୋ। ଅପସ୍ସେନଫଲକଂ ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ ଠପେତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଚୀଵରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ହେଟ୍ଠାମଞ୍ଚଂ ଵା ହେଟ୍ଠାପୀଠଂ ଵା ପରାମସିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ନ ଚ ଅନନ୍ତରହିତାଯ ଭୂମିଯା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଚୀଵରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀଵରଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀଵରଵଂସଂ ଵା ଚୀଵରରଜ୍ଜୁଂ ଵା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ପାରତୋ ଅନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ କତ୍ୱା ଚୀଵରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ।

''ସଚେ ପୁରତ୍ଥିମା ସରଜା ଵାତା ଵାଯନ୍ତି, ପୁରତ୍ଥିମା ଵାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ପଚ୍ଛିମା ସରଜା ଵାତା ଵାଯନ୍ତି, ପଚ୍ଛିମା ଵାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଉତ୍ତରା ସରଜା ଵାତା ଵାଯନ୍ତି, ଉତ୍ତରା ଵାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଦକ୍ଖିଣା ସରଜା ଵାତା ଵାଯନ୍ତି, ଦକ୍ଖିଣା ଵାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ସୀତକାଲୋ ହୋତି, ଦିଵା ଵାତପାନା ଵିଵରିତବ୍ବା, ରତ୍ତିଂ ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଉଣ୍ହକାଲୋ ହୋତି, ଦିଵା ଵାତପାନା ଥକେତବ୍ବା, ରତ୍ତିଂ ଵିଵରିତବ୍ବା।

''ସଚେ ପରିଵେଣଂ ଉକ୍ଲାପଂ ହୋତି, ପରିଵେଣଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ସଚେ କୋଟ୍ଠକୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, କୋଟ୍ଠକୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଉପଟ୍ଠାନସାଲା ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଉପଟ୍ଠାନସାଲା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଅଗ୍ଗିସାଲା ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଅଗ୍ଗିସାଲା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଵଚ୍ଚକୁଟି ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଵଚ୍ଚକୁଟି ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ପାନୀଯଂ ନ ହୋତି, ପାନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ନ ହୋତି, ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ନ ହୋତି, ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ।

''ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଅନଭିରତି ଉପ୍ପନ୍ନା ହୋତି, ସଦ୍ଧିଵିହାରିକେନ ଵୂପକାସେତବ୍ବୋ, ଵୂପକାସାପେତବ୍ବୋ, ଧମ୍ମକଥା ଵାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି, ସଦ୍ଧିଵିହାରିକେନ ଵିନୋଦେତବ୍ବଂ, ଵିନୋଦାପେତବ୍ବଂ, ଧମ୍ମକଥା ଵାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି, ସଦ୍ଧିଵିହାରିକେନ ଵିଵେଚେତବ୍ବଂ, ଵିଵେଚାପେତବ୍ବଂ, ଧମ୍ମକଥା ଵାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଗରୁଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି ପରିଵାସାରହୋ, ସଦ୍ଧିଵିହାରିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ପରିଵାସଂ ଦଦେଯ୍ୟାତି। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ

ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହୋ ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଉପଜ୍ଝାଯଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଉପଜ୍ଝାଯଂ ଅବ୍ଭେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ସଙ୍ଘୋ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ କମ୍ମଂ କତ୍ତୁକାମୋ ହୋତି, ତଜ୍ଜନୀଯଂ ୱା ନିଯସ୍ସଂ ୱା ପବ୍ବାଜନୀଯଂ ୱା ପଟିସାରଣୀଯଂ ୱା ଉକ୍ଖେପନୀଯଂ ୱା, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ କମ୍ମଂ ନ କରେଯ୍ଯ, ଲହୁକାଯ ୱା ପରିଣାମେଯ୍ଯାତି। କତଂ ୱା ପନସ୍ସ ହୋତି ସଙ୍ଘେନ କମ୍ମଂ, ତଜ୍ଜନୀଯଂ ୱା ନିଯସ୍ସଂ ୱା ପବ୍ବାଜନୀଯଂ ୱା ପଟିସାରଣୀଯଂ ୱା ଉକ୍ଖେପନୀଯଂ ୱା, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତେଯ୍ଯ, ଲୋମଂ ପାତେଯ୍ଯ, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତେଯ୍ଯ, ସଙ୍ଘୋ ତଂ କମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେଯ୍ଯାତି।

''ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଧୋୱିତବ୍ବଂ ହୋତି , ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ ଧୋୱିତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଧୋୱିଯେଥାତି। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ କାତବ୍ବଂ ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ କାତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ କରିଯେଥାତି। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ରଜନଂ ପଚିତବ୍ବଂ ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ ପଚିତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ରଜନଂ ପଚିଯେଥାତି। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ରଜିତବ୍ବଂ [ରଜେତବ୍ବଂ (ସ୍ୟା।)] ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନ ରଜିତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ରଜିଯେଥାତି। ଚୀୱରଂ ରଜନ୍ତେନ [ରଜେନ୍ତେନ (ସ୍ୟା।)] ସାଧୁକଂ ସମ୍ପରିୱତ୍ତକଂ ସମ୍ପରିୱତ୍ତକଂ ରଜିତବ୍ବଂ, ନ ଚ ଅଚ୍ଛିନ୍ନେ ଥେୱେ ପକ୍କମିତବ୍ବଂ।

''ନ ଉପଜ୍ଝାଯଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପତ୍ତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଦାତବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ କେସା ଛେଦେତବ୍ବା [ଛେତ୍ତବ୍ବା (ସୀ।), ଛେଦିତବ୍ବା (କ।)], ନ ଏକଚ୍ଚେନ କେସା ଛେଦାପେତବ୍ବା; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଚେନ ପରିକମ୍ମଂ କାରାପେତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ୱେଯ୍ଯାୱଚ୍ଚୋ [ୱେଯ୍ଯାୱଚ୍ଚଂ (କ।)] କାତବ୍ବୋ, ନ ଏକଚ୍ଚେନ ୱେଯ୍ଯାୱଚ୍ଚୋ କାରାପେତବ୍ବୋ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପଚ୍ଛାସମଣେନ ହୋତବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଚୋ ପଚ୍ଛାସମଣୋ ଆଦାତବ୍ବୋ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପିଣ୍ଡପାତୋ ନୀହରିତବ୍ବୋ, ନ ଏକଚ୍ଚେନ ପିଣ୍ଡପାତୋ ନୀହରାପେତବ୍ବୋ; ନ ଉପଜ୍ଝାଯଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଗାମୋ ପୱିସିତବ୍ବୋ; ନ ସୁସାନଂ ଗନ୍ତବ୍ବଂ; ନ ଦିସା ପକ୍କମିତବ୍ବା। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଗିଲାନୋ ହୋତି, ଯାୱଜୀୱଂ ଉପଟ୍ଠାତବ୍ବୋ , ୱୁଟ୍ଠାନମସ୍ସ ଆଗମେତବ୍ବଂ। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକାନଂ ଉପଜ୍ଝାଯେସୁ ୱତ୍ତଂ ଯଥା ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେହି ଉପଜ୍ଝାଯେସୁ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ''ନ୍ତି।

୧୨। ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୱତ୍ତକଥା

୩୭୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଉପଜ୍ଝାଯା ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଉପଜ୍ଝାଯା ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ... ପେ... ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପଜ୍ଝାଯା ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି...ପେ... ୱିଗରହିତ୍ୱା...ପେ... ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୭୮। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପଜ୍ଝାଯାନଂ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେସୁ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଉପଜ୍ଝାଯେହି ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେସୁ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। [ମହାୱ। ୬୭] ଉପଜ୍ଝାଯେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକମ୍ହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ । ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

''ଉପଜ୍ଝାଯେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ସଙ୍ଗହେତବ୍ବୋ ଅନୁଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ ଉଦ୍ଦେସେନ ପରିପୁଚ୍ଛାଯ ଓୱାଦେନ ଅନୁସାସନିଯା। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ପତ୍ତୋ ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପତ୍ତୋ ନ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଦାତବ୍ବୋ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜିଯେଥାତି। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ନ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜିଯେଥାତି। ସଚେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ନ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ଦାତବ୍ବୋ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜିଯେଥାତି।

''ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ଗିଲାନୋ ହୋତି, କାଲସ୍ସେୱ ଉଟ୍ଠାଯ ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଦାତବ୍ବଂ, ମୁଖୋଦକଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଯାଗୁ ହୋତି, ଭାଜନଂ ଧୋୱିତ୍ୱା ଯାଗୁ ଉପନାମେତବ୍ବା। ଯାଗୁଂ ପୀତସ୍ସ ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ଭାଜନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ

ଧୋୱିତ୍ୱା ପଟିସାମେତବ୍ବଂ। ସଦ୍ଧିୱିହାରିକମ୍ହି ୱୁଟ୍ଠିତେ ଆସନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୋ ଦେସୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସୋ ଦେସୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ।

‘‘ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ଗାମଂ ପୱିସିତୁକାମୋ ହୋତି, ନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ପଟିନିୱାସନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ , କାଯବନ୍ଧନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ସଗୁଣଂ କତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ଦାତବ୍ବା , ଧୋୱିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ସୋଦକୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଏତ୍ତାୱତା ନିୱତ୍ତିସ୍ସତୀତି ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ, ପଟିନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ନିୱାସନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଚୀୱରଂ ସିନ୍ନଂ ହୋତି, ମୁହୁତ୍ତଂ ଉଣ୍ହେ ଓତାପେତବ୍ବଂ, ନ ଚ ଉଣ୍ହେ ଚୀୱରଂ ନିଦହିତବ୍ବଂ। ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତବ୍ବଂ। ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରନ୍ତେନ ଚତୁରଙ୍ଗୁଲଂ କଣ୍ଣଂ ଉସ୍ସାରେତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତବ୍ବଂ – ମା ମଜ୍ଝେ ଭଙ୍ଗୋ ଅହୋସୀତି। ଓଭୋଗେ କାଯବନ୍ଧନଂ କାତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ପିଣ୍ଡପାତୋ ହୋତି, ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ଚ ଭୁଞ୍ଜିତୁକାମୋ ହୋତି, ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ପିଣ୍ଡପାତୋ ଉପନାମେତବ୍ବୋ। ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ। ଭୁତ୍ତାୱିସ୍ସ ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ଧୋୱିତ୍ୱା ୱୋଦକଂ କତ୍ୱା ମୁହୁତ୍ତଂ ଉଣ୍ହେ ଓତାପେତବ୍ବୋ, ନ ଚ ଉଣ୍ହେ ପତ୍ତୋ ନିଦହିତବ୍ବୋ। ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ହେଟ୍ଠାମଞ୍ଚଂ ୱା ହେଟ୍ଠାପୀଠଂ ୱା ପରାମସିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ନ ଚ ଅନନ୍ତରହିତାଯ ଭୂମିଯା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରୱଂସଂ ୱା ଚୀୱରରଜ୍ଜୁଂ ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ପାରତୋ ଅନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ କତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ସଦ୍ଧିୱିହାରିକମ୍ହି ୱୁଟ୍ଠିତେ ଆସନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ପଟିସାମେତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୋ ଦେସୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସୋ ଦେସୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ ।

‘‘ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ନହାଯିତୁକାମୋ ହୋତି, ନହାନଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୀତେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ସୀତଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଉଣ୍ହେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ଉଣ୍ହଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତୁକାମୋ ହୋତି, ଚୁଣ୍ଣଂ ସନ୍ନେତବ୍ବଂ, ମତ୍ତିକା ତେମେତବ୍ବା, ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ [ଆଦାଯ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ (କ।)] ଗନ୍ତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଦତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ଚୁଣ୍ଣଂ ଦାତବ୍ବଂ, ମତ୍ତିକା ଦାତବ୍ବା। ସଚେ ଉସ୍ସହତି ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସନ୍ତେନ ମତ୍ତିକାଯ ମୁଖଂ ମକ୍ଖେତ୍ୱା ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ। ନ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ, ନ ନୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆସନେନ ପଟିବାହିତବ୍ବା। ଜନ୍ତାଘରେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମନ୍ତେନ ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମିତବ୍ବଂ।

‘‘ଉଦକେପି ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ନହାତେନ ପଠମତରଂ ଉତ୍ତରିତ୍ୱା ଅତ୍ତନୋ ଗତ୍ତଂ ୱୋଦକଂ କତ୍ୱା ନିୱାସେତ୍ୱା ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଗତ୍ତତୋ ଉଦକଂ ପମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ, ନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘାଟି ଦାତବ୍ବା, ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ପଠମତରଂ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ।

‘‘ଯସ୍ମିଂ ୱିହାରେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ୱିହରତି, ସଚେ ସୋ ୱିହାରୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ସୋଧେତବ୍ବୋ। ୱିହାରଂ ସୋଧେନ୍ତେନ ପଠମଂ ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ…ପେ… ସଚେ ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ନ ହୋତି, ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଅନଭିରତି ଉପ୍ପନ୍ନା ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ୱୂପକାସେତବ୍ବୋ, ୱୂପକାସାପେତବ୍ବୋ, ଧମ୍ମକଥା ୱାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ୱିନୋଦେତବ୍ବଂ, ୱିନୋଦାପେତବ୍ବଂ, ଧମ୍ମକଥା ୱାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ୱିୱେଚେତବ୍ବଂ, ୱିୱେଚାପେତବ୍ବଂ, ଧମ୍ମକଥା ୱାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ଗରୁଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି ପରିୱାସାରହୋ, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ୟାତି। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହୋ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେଯ୍ୟାତି। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ୟାତି। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକଂ ଅବ୍ଭେଯ୍ୟାତି। ସଚେ ସଙ୍ଘୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ କମ୍ମଂ କତ୍ତୁକାମୋ ହୋତି, ତଜ୍ଜନୀଯଂ ୱା ନିଯସ୍ସଂ ୱା ପବ୍ବାଜନୀଯଂ ୱା ପଟିସାରଣୀଯଂ ୱା ଉକ୍ଖେପନୀଯଂ ୱା, ଉପଜ୍ଝାଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ

କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ କମ୍ମଂ ନ କରେୟ୍ୟ, ଲହୁକାୟ ୱା ପରିଣାମେୟ୍ୟାତି। କତଂ ୱା ପନସ୍ସ ହୋତି ସଙ୍ଘେନ କମ୍ମଂ, ତଜ୍ଜନୀୟଂ ୱା ନିୟସ୍ସଂ ୱା ପବ୍ବାଜନୀୟଂ ୱା ପଟିସାରଣୀୟଂ ୱା, ଉକ୍ଖେପନୀୟଂ ୱା, ଉପଜ୍ଝାୟେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତେୟ୍ୟ ଲୋମଂ ପାତେୟ୍ୟ, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତେୟ୍ୟ, ସଙ୍ଘୋ ତଂ କମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେୟ୍ୟାତି।

''ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଧୋୱିତବ୍ବଂ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାୟେନ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ଏୱଂ ଧୋୱେୟ୍ୟାସୀତି, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଧୋୱିୟେଥାତି। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ କାତବ୍ବଂ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାୟେନ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ଏୱଂ କରେୟ୍ୟାସୀତି, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ କରିୟେଥାତି। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ରଜନଂ ପଚିତବ୍ବଂ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାୟେନ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ଏୱଂ ପଚେୟ୍ୟାସୀତି, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ରଜନଂ ପଚିୟେଥାତି। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ରଜିତବ୍ବଂ ହୋତି, ଉପଜ୍ଝାୟେନ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ଏୱଂ ରଜେୟ୍ୟାସୀତି, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ରଜିୟେଥାତି। ଚୀୱରଂ ରଜନ୍ତେନ ସାଧୁକଂ ସମ୍ପରିୱତ୍ତକଂ ସମ୍ପରିୱତ୍ତକଂ ରଜିତବ୍ବଂ, ନ ଚ ଅଚ୍ଛିନ୍ନେ ଥେୱେ ପକ୍କମିତବ୍ବଂ। ସଚେ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ ଗିଲାନୋ ହୋତି, ୟାୱଜୀୱଂ ଉପଟ୍ଠାତବ୍ବୋ, ୱୁଟ୍ଠାନମସ୍ସ ଆଗମେତବ୍ବଂ। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଉପଜ୍ଝାୟାନଂ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେସୁ ୱତ୍ତଂ ୟଥା ଉପଜ୍ଝାୟେହି ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେସୁ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ''ନ୍ତି।

ଦୁତିୟଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୧୩। ଆଚରିୟୱତ୍ତକଥା

୩୭୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅନ୍ତେୱାସିକା ଆଚରିୟେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅନ୍ତେୱାସିକା ଆଚରିୟେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନ୍ତେୱାସିକା ଆଚରିୟେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୮୦। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନ୍ତେୱାସିକାନଂ ଆଚରିୟେସୁ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ୟଥା ଅନ୍ତେୱାସିକେହି ଆଚରିୟେସୁ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। [ମହାୱ। ୭୮] ଅନ୍ତେୱାସିକେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଚରିୟମ୍ହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାୟଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

''କାଲସ୍ସେୱ ଉଟ୍ଠାୟ ଉପାହନା ଓମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଦାତବ୍ବଂ, ମୁଖୋଦକଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ୟାଗୁ ହୋତି, ଭାଜନଂ ଧୋୱିତ୍ୱା ୟାଗୁ ଉପନାମେତବ୍ବା। ୟାଗୁଂ ପୀତସ୍ସ ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ଭାଜନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ଧୋୱିତ୍ୱା ପଟିସାମେତବ୍ବଂ। ଆଚରିୟମ୍ହି ୱୁଟ୍ଠିତେ ଆସନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୋ ଦେସୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସୋ ଦେସୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ।

''ସଚେ ଆଚରିୟୋ ଗାମଂ ପୱିସିତୁକାମୋ ହୋତି, ନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ପଟିନିୱାସନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ, କାୟବନ୍ଧନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ସଗୁଣଂ କତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିୟୋ ଦାତବ୍ବା, ଧୋୱିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ସୋଦକୋ ଦାତବ୍ବୋ। ସଚେ ଆଚରିୟୋ ପଚ୍ଛାସମଣଂ ଆକଙ୍ଖତି, ତିମଣ୍ଡଲଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେନ୍ତେନ ପରିମଣ୍ଡଲଂ ନିୱାସେତ୍ୱା କାୟବନ୍ଧନଂ ବନ୍ଧିତ୍ୱା ସଗୁଣଂ କତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିୟୋ ପାରୁପିତ୍ୱା ଗଣ୍ଠିକଂ ପଟିମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଧୋୱିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଆଚରିୟସ୍ସ ପଚ୍ଛାସମଣେନ ହୋତବ୍ବଂ। ନାତିଦୂରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ, ନାଚ୍ଚାସନ୍ନେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ, ପତ୍ତପରିୟାପନ୍ନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ। ନ ଆଚରିୟସ୍ସ ଭଣମାନସ୍ସ ଅନ୍ତରନ୍ତରା କଥା ଓପାତେତବ୍ବା। ଆଚରିୟୋ ଆପତ୍ତିସାମନ୍ତା ଭଣମାନୋ ନିୱାରେତବ୍ବୋ।

''ନିୱତ୍ତନ୍ତେନ ପଠମତରଂ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ, ପଟିନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ନିୱାସନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଚୀୱରଂ ସିନ୍ନଂ ହୋତି, ମୁହୁତ୍ତଂ ଉଣ୍ହେ ଓତାପେତବ୍ବଂ, ନ ଚ ଉଣ୍ହେ ଚୀୱରଂ ନିଦହିତବ୍ବଂ। ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତବ୍ବଂ। ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରନ୍ତେନ ଚତୁରଙ୍ଗୁଲଂ କଣ୍ଣଂ ଉସ୍ସାରେତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତବ୍ବଂ – ମା ମଜ୍ଝେ ଭଙ୍ଗୋ ଅହୋସୀତି। ଓଭୋଗେ କାୟବନ୍ଧନଂ କାତବ୍ବଂ।

''ସଚେ ପିଣ୍ଡପାତୋ ହୋତି, ଆଚରିୟୋ ଚ ଭୁଞ୍ଜିତୁକାମୋ ହୋତି, ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ପିଣ୍ଡପାତୋ ଉପନାମେତବ୍ବୋ। ଆଚରିୟୋ ପାନୀୟେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ । ଭୁତ୍ତାୱିସ୍ସ ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ଧୋୱିତ୍ୱା ୱୋଦକଂ କତ୍ୱା ମୁହୁତ୍ତଂ ଉଣ୍ହେ ଓତାପେତବ୍ବୋ, ନ ଚ ଉଣ୍ହେ ପତ୍ତୋ ନିଦହିତବ୍ବୋ। ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ

ହେଟ୍ଠାମଞ୍ଚଂ ୱା ହେଟ୍ଠାପୀଠଂ ୱା ପରାମସିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ନ ଚ ଅନନ୍ତରହିତାଯ ଭୂମିଯା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରୱଂସଂ ୱା ଚୀୱରରଜ୍ଜୁଂ ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ପାରତୋ ଅନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ କତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ଆଚରିଯମ୍ହି ୱୁଟ୍ଠିତେ ଆସନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ପଟିସାମେତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୋ ଦେସୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସୋ ଦେସୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ।

''ସଚେ ଆଚରିଯୋ ନହାଯିତୁକାମୋ ହୋତି, ନହାନଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୀତେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ସୀତଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଉଣ୍ହେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ଉଣ୍ହଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ।

''ସଚେ ଆଚରିଯୋ ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତୁକାମୋ ହୋତି, ଚୁଣ୍ଣଂ ସନ୍ନେତବ୍ବଂ, ମତ୍ତିକା ତେମେତବ୍ବା, ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ଆଚରିଯସ୍ସ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଦତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ଚୁଣ୍ଣଂ ଦାତବ୍ବଂ, ମତ୍ତିକା ଦାତବ୍ବା। ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସନ୍ତେନ ମତ୍ତିକାଯ ମୁଖଂ ମକ୍ଖେତ୍ୱା ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ। ନ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ନୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆସନେନ ପଟିବାହିତବ୍ବା। ଜନ୍ତାଘରେ ଆଚରିଯସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମନ୍ତେନ ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମିତବ୍ବଂ।

''ଉଦକେପି ଆଚରିଯସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ନହାତେନ ପଠମତରଂ ଉତ୍ତରିତ୍ୱା ଅତ୍ତନୋ ଗତ୍ତଂ ୱୋଦକଂ କତ୍ୱା ନିୱାସେତ୍ୱା ଆଚରିଯସ୍ସ ଗତ୍ତତୋ ଉଦକଂ ପମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ, ନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘାଟି ଦାତବ୍ବା, ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ପଠମତରଂ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ଆଚରିଯୋ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଉଦ୍ଦିସାପେତୁକାମୋ ହୋତି, ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବୋ। ସଚେ ପରିପୁଚ୍ଛିତୁକାମୋ ହୋତି, ପରିପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ।

''ଯସ୍ମିଂ ୱିହାରେ ଆଚରିଯୋ ୱିହରତି, ସଚେ ସୋ ୱିହାରୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ସୋଧେତବ୍ବୋ। ୱିହାରଂ ସୋଧେନ୍ତେନ ପଠମଂ ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ନିସୀଦନପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ଭିସିବିବ୍ବୋହନଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ମଞ୍ଚୋ ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ; ପୀଠଂ ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ମଞ୍ଚପଟିପାଦକା ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବା; ଖେଳମଲ୍ଲକୋ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ; ଅପସ୍ସେନଫଲକଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ; ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱା ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ସଚେ ୱିହାରେ ସନ୍ତାନକଂ ହୋତି, ଉଲ୍ଲୋକା ପଠମଂ ଓହାରେତବ୍ବଂ, ଆଲୋକସନ୍ଧିକଣ୍ଣଭାଗା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଗେରୁକପରିକମ୍ମକତା ଭିତ୍ତି କଣ୍ଣକିତା ହୋତି, ଚୋଳକଂ ତେମେତ୍ୱା ପୀଳେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ କାଳୱଣ୍ଣକତା ଭୂମି କଣ୍ଣକିତା ହୋତି, ଚୋଳକଂ ତେମେତ୍ୱା ପୀଳେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଅକତା ହୋତି ଭୂମି, ଉଦକେନ ପରିପ୍ଫୋସିତ୍ୱା ପରିଫୋସିତ୍ୱା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା – ମା ୱିହାରୋ ରଜେନ ଉହଞ୍ଞୀତି। ସଙ୍କାରଂ ୱିଚିନିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଛଡ୍ଡେତବ୍ବଂ।

''ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ମଞ୍ଚପଟିପାଦକା ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ ଠପେତବ୍ବା। ମଞ୍ଚୋ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବୋ। ପୀଠଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ, ଅସଙ୍ଘଟ୍ଟେନ୍ତେନ କୱାଟପିଟ୍ଠଂ, ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ଭିସିବିବ୍ବୋହନଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ନିସୀଦନପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ ଓତାପେତ୍ୱା ସୋଧେତ୍ୱା ପପ୍ଫୋଟେତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ଖେଳମଲ୍ଲକୋ ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ ଠପେତବ୍ବୋ। ଅପସ୍ସେନଫଲକଂ ଓତାପେତ୍ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ଅତିହରିତ୍ୱା ଯଥାଠାନେ ଠପେତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ପତ୍ତଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ହେଟ୍ଠାମଞ୍ଚଂ ୱା ହେଟ୍ଠାପୀଠଂ ୱା ପରାମସିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ନ ଚ ଅନନ୍ତରହିତାଯ ଭୂମିଯା ପତ୍ତୋ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରଂ ଗହେତ୍ୱା ଏକେନ ହତ୍ଥେନ ଚୀୱରୱଂସଂ ୱା ଚୀୱରରଜ୍ଜୁଂ ୱା ପମଜ୍ଜିତ୍ୱା ପାରତୋ ଅନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ କତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ।

''ସଚେ ପୁରତ୍ଥିମା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ପୁରତ୍ଥିମା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ପଚ୍ଛିମା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ପଚ୍ଛିମା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଉତ୍ତରା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ଉତ୍ତରା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଦକ୍ଖିଣା ସରଜା ୱାତା ୱାଯନ୍ତି, ଦକ୍ଖିଣା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ସୀତକାଲୋ ହୋତି, ଦିୱା ୱାତପାନା ୱିୱରିତବ୍ବା, ରତ୍ତିଂ ଥକେତବ୍ବା। ସଚେ ଉଣ୍ହକାଲୋ ହୋତି, ଦିୱା ୱାତପାନା ଥକେତବ୍ବା, ରତ୍ତିଂ ୱିୱରିତବ୍ବା।

‘‘ସଚେ ପରିୱେଣଂ ଉକ୍ଲାପଂ ହୋତି, ପରିୱେଣଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ସଚେ କୋଟ୍ଠକୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, କୋଟ୍ଠକୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ। ସଚେ ଉପଟ୍ଠାନସାଲା ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଉପଟ୍ଠାନସାଲା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ଅଗ୍ଗିସାଲା ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ଅଗ୍ଗିସାଲା ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ୱଚ୍ଚକୁଟି ଉକ୍ଲାପା ହୋତି, ୱଚ୍ଚକୁଟି ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବା। ସଚେ ପାନୀଯଂ ନ ହୋତି, ପାନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ନ ହୋତି, ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ନ ହୋତି, ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ ଅନଭିରତି ଉପ୍ପନ୍ନା ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ୱୂପକାସେତବ୍ବା, ୱୂପକାସାପେତବ୍ବା, ଧମ୍ମକଥା ୱାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ୱିନୋଦେତବ୍ବଂ, ୱିନୋଦାପେତବ୍ବଂ, ଧମ୍ମକଥା ୱାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି , ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ୱିୱେଚେତବ୍ବଂ, ୱିୱେଚାପେତବ୍ବଂ, ଧମ୍ମକଥା ୱାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ଆଚରିଯୋ ଗରୁଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି, ପରିୱାସାରହୋ, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଆଚରିଯସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ଆଚରିଯୋ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହୋ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଆଚରିଯଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ଆଚରିଯୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଆଚରିଯସ୍ସ ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ଆଚରିଯୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଆଚରିଯଂ ଅବ୍ଭେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ସଙ୍ଘୋ ଆଚରିଯସ୍ସ କମ୍ମଂ କତ୍ତୁକାମୋ ହୋତି, ତଜ୍ଜନୀଯଂ ୱା ନିଯସ୍ସଂ ୱା ପବ୍ବାଜନୀଯଂ ୱା ପଟିସାରଣୀଯଂ ୱା ଉକ୍ଖେପନୀଯଂ ୱା, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଆଚରିଯସ୍ସ କମ୍ମଂ ନ କରେଯ୍ଯ, ଲହୁକାଯ ୱା ପରିଣାମେଯ୍ଯାତି। କତଂ ୱା ପନସ୍ସ ହୋତି ସଙ୍ଘେନ କମ୍ମଂ, ତଜ୍ଜନୀଯଂ ୱା ନିଯସ୍ସଂ ୱା ପବ୍ବାଜନୀଯଂ ୱା ପଟିସାରଣୀଯଂ ୱା ଉକ୍ଖେପନୀଯଂ ୱା, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଆଚରିଯୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତେଯ୍ଯ, ଲୋମଂ ପାତେଯ୍ଯ, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତେଯ୍ଯ, ସଙ୍ଘୋ ତଂ କମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେଯ୍ଯାତି।

‘‘ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଧୋୱିତବ୍ବଂ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ଧୋୱିତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଆଚରିଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଧୋୱିଯେଥାତି। ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ କାତବ୍ବଂ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ କାତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଆଚରିଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ କରିଯେଥାତି। ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ ରଜନଂ ପଚିତବ୍ବଂ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ପଚିତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଆଚରିଯସ୍ସ ରଜନଂ ପଚିଯେଥାତି। ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ରଜିତବ୍ବଂ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକେନ ରଜିତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଆଚରିଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ରଜିଯେଥାତି। ଚୀୱରଂ ରଜନ୍ତେନ ସାଧୁକଂ ସମ୍ପରିୱତ୍ତକଂ ସମ୍ପରିୱତ୍ତକଂ ରଜିତବ୍ବଂ, ନ ଚ ଅଚ୍ଛିନ୍ନେ ଥେୱେ ପକ୍କମିତବ୍ବଂ।

‘‘ନ ଆଚରିଯଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପତ୍ତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଦାତବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ଦାତବ୍ବୋ, ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ କେସା ଛେଦିତବ୍ବା, ନ ଏକଚ୍ଚେନ କେସା ଛେଦାପେତବ୍ବା; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଚେନ ପରିକମ୍ମଂ କାରାପେତବ୍ବଂ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ୱେଯ୍ଯାୱଚ୍ଚୋ କାତବ୍ବୋ, ନ ଏକଚ୍ଚେନ ୱେଯ୍ଯାୱଚ୍ଚୋ କାରାପେତବ୍ବୋ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପଚ୍ଛାସମଣେନ ହୋତବ୍ବଂ, ନ ଏକଚ୍ଚୋ ପଚ୍ଛାସମଣୋ ଆଦାତବ୍ବୋ; ନ ଏକଚ୍ଚସ୍ସ ପିଣ୍ଡପାତୋ ନୀହରିତବ୍ବୋ, ନ ଏକଚ୍ଚେନ ପିଣ୍ଡପାତୋ ନୀହରାପେତବ୍ବୋ; ନ ଆଚରିଯଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଗାମୋ ପୱିସିତବ୍ବୋ; ନ ସୁସାନଂ ଗନ୍ତବ୍ବଂ; ନ ଦିସା ପକ୍କମିତବ୍ବା। ସଚେ ଆଚରିଯୋ ଗିଲାନୋ ହୋତି, ଯାୱଜୀୱଂ ଉପଟ୍ଠାତବ୍ବୋ , ୱୁଟ୍ଠାନମସ୍ସ ଆଗମେତବ୍ବଂ। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନ୍ତେୱାସିକାନଂ ଆଚରିଯେସୁ ୱତ୍ତଂ ଯଥା ଅନ୍ତେୱାସିକେହି ଆଚରିଯେସୁ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ’’ନ୍ତି।

୧୪। ଅନ୍ତେୱାସିକୱତ୍ତକଥା

୩୮୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଚରିଯା ଅନ୍ତେୱାସିକେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଚରିଯା ଅନ୍ତେୱାସିକେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଚରିଯା ଅନ୍ତେୱାସିକେସୁ ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୩୮୨। ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଚରିଯାନଂ ଅନ୍ତେୱାସିକେସୁ ୱତ୍ତଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଯଥା ଆଚରିଯେହି ଅନ୍ତେୱାସିକେସୁ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। [ମହାୱ। ୭୯] ଆଚରିଯେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନ୍ତେୱାସିକମ୍ହି ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବଂ। ତତ୍ରାଯଂ ସମ୍ମାୱତ୍ତନା –

‘‘ଆଚରିଯେନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ସଙ୍ଗହେତବ୍ବୋ ଅନୁଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ ଉଦ୍ଦେସେନ ପରିପୁଚ୍ଛାଯ ଓୱାଦେନ ଅନୁସାସନିଯା। ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ ପତ୍ତୋ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପତ୍ତୋ ନ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଦାତବ୍ବୋ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପତ୍ତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜିଯେଥାତି। ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ ଚୀୱରଂ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ନ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜିଯେଥାତି। ସଚେ ଆଚରିଯସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ନ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ଦାତବ୍ବୋ, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜିଯେଥାତି।

‘‘ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ଗିଲାନୋ ହୋତି, କାଲସ୍ସେୱ ଉଟ୍ଠାଯ ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ଦାତବ୍ବଂ, ମୁଖୋଦକଂ ଦାତବ୍ବଂ, ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଯାଗୁ ହୋତି , ଭାଜନଂ ଧୋୱିତ୍ୱା ଯାଗୁ ଉପନାମେତବ୍ବା। ଯାଗୁଂ ପୀତସ୍ସ ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ଭାଜନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ଧୋୱିତ୍ୱା ପଟିସାମେତବ୍ବଂ । ଅନ୍ତେୱାସିକମ୍ହି ୱୁଟ୍ଠିତେ ଆସନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୋ ଦେସୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସୋ ଦେସୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ।

‘‘ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ଗାମଂ ପୱିସିତୁକାମୋ ହୋତି, ନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ପଟିନିୱାସନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ, କାଯବନ୍ଧନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ସଗୁଣଂ କତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ଦାତବ୍ବା, ଧୋୱିତ୍ୱା ପତ୍ତୋ ସୋଦକୋ ଦାତବ୍ବୋ।

‘‘ଏତ୍ତାୱତା ନିୱତ୍ତିସ୍ସତୀତି ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ, ପଟିନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ନିୱାସନଂ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଚୀୱରଂ ସିନ୍ନଂ ହୋତି, ମୁହୁତ୍ତଂ ଉଣ୍ହେ ଓତାପେତବ୍ବଂ, ନ ଚ ଉଣ୍ହେ ଚୀୱରଂ ନିଦହିତବ୍ବଂ। ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତବ୍ବଂ। ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରନ୍ତେନ ଚତୁରଙ୍ଗୁଲଂ କଣ୍ଣଂ ଉସ୍ସାରେତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତବ୍ବଂ – ମା ମଜ୍ଝେ ଭଙ୍ଗୋ ଅହୋସୀତି। ଓଭୋଗେ କାଯବନ୍ଧନଂ କାତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ପିଣ୍ଡପାତୋ ହୋତି, ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ଚ ଭୁଞ୍ଜିତୁକାମୋ ହୋତି, ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ପିଣ୍ଡପାତୋ ଉପନାମେତବ୍ବୋ। ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ। ଭୁତ୍ତାୱିସ୍ସ ଉଦକଂ ଦତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନୀଚଂ କତ୍ୱା ସାଧୁକଂ ଅପ୍ପଟିଘଂସନ୍ତେନ ଧୋୱିତ୍ୱା ୱୋଦକଂ କତ୍ୱା ମୁହୁତ୍ତଂ ଉଣ୍ହେ ଓତାପେତବ୍ବୋ, ନ ଚ ଉଣ୍ହେ ପତ୍ତୋ ନିଦହିତବ୍ବୋ। ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ପତ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ…ପେ… ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପନ୍ତେନ…ପେ… ପାରତୋ ଅନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ କତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ। ଅନ୍ତେୱାସିକମ୍ହି ଉଟ୍ଠିତେ ଆସନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ପଟିସାମେତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୋ ଦେସୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସୋ ଦେସୋ ସମ୍ମଜ୍ଜିତବ୍ବୋ।

‘‘ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ନହାଯିତୁକାମୋ ହୋତି, ନହାନଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ। ସଚେ ସୀତେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ସୀତଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ। ସଚେ ଉଣ୍ହେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ଉଣ୍ହଂ ପଟିଯାଦେତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତୁକାମୋ ହୋତି, ଚୁଣ୍ଣଂ ସନ୍ନେତବ୍ବଂ, ମତ୍ତିକା ତେମେତବ୍ବା, ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ [ଆଦାଯ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ (କ।)] ଗନ୍ତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଦତ୍ୱା ଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ଚୁଣ୍ଣଂ ଦାତବ୍ବଂ, ମତ୍ତିକା ଦାତବ୍ବା। ସଚେ ଉସ୍ସହତି ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସନ୍ତେନ ମତ୍ତିକାଯ ମୁଖଂ ମକ୍ଖେତ୍ୱା ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରଂ ପୱିସିତବ୍ବଂ। ନ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ନ ନୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆସନେନ ପଟିବାହିତବ୍ବା । ଜନ୍ତାଘରେ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମନ୍ତେନ ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ପୁରତୋ ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଚ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଜନ୍ତାଘରା ନିକ୍ଖମିତବ୍ବଂ।

‘‘ଉଦକେପି ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପରିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ନହାତେନ ପଠମତରଂ ଉତ୍ତରିତ୍ୱା ଅତ୍ତନୋ ଗତ୍ତଂ ୱୋଦକଂ କତ୍ୱା ନିୱାସେତ୍ୱା ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଗତ୍ତତୋ ଉଦକଂ ପମଜ୍ଜିତବ୍ବଂ, ନିୱାସନଂ ଦାତବ୍ବଂ, ସଙ୍ଘାଟି ଦାତବ୍ବା, ଜନ୍ତାଘରପୀଠଂ ଆଦାଯ ପଠମତରଂ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତବ୍ବଂ, ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଥଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ, ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ପାନୀଯେନ ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବୋ।

‘‘ଯସ୍ମିଂ ୱିହାରେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ୱିହରତି, ସଚେ ସୋ ୱିହାରୋ ଉକ୍ଲାପୋ ହୋତି, ସଚେ ଉସ୍ସହତି, ସୋଧେତବ୍ବୋ। ୱିହାରଂ ସୋଧେନ୍ତେନ ପଠମଂ ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିକ୍ଖିପିତବ୍ବଂ…ପେ… ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ନ ହୋତି, ଆଚମନକୁମ୍ଭିଯା ଉଦକଂ ଆସିଞ୍ଚିତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଅନଭିରତି ଉପ୍ପନ୍ନା ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ୱୂପକାସେତବ୍ବୋ, ୱୂପକାସାପେତବ୍ବୋ, ଧମ୍ମକଥା ୱାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ୱିନୋଦେତବ୍ବଂ, ୱିନୋଦାପେତବ୍ବଂ, ଧମ୍ମକଥା ୱାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ

ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ୱିୱେଚେତବ୍ବଂ, ୱିୱେଚାପେତବ୍ବଂ, ଧମ୍ମକଥା ୱାସ୍ସ କାତବ୍ବା। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ଗରୁଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ ହୋତି, ପରିୱାସାରହୋ, ଆଚରିଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ପରିୱାସଂ ଦଦେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ମୂଲାଯପଟିକସ୍ସନାରହୋ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତେୱାସିକଂ ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ମାନତ୍ତାରହୋ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ମାନତ୍ତଂ ଦଦେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ଅବ୍ଭାନାରହୋ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତେୱାସିକଂ ଅବ୍ଭେଯ୍ଯାତି। ସଚେ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ କମ୍ମଂ କତ୍ତୁକାମୋ ହୋତି, ତଜ୍ଜନୀଯଂ ୱା ନିଯସ୍ସଂ ୱା ପବ୍ବାଜନୀଯଂ ୱା ପଟିସାରଣୀଯଂ ୱା ଉକ୍ଖେପନୀଯଂ ୱା, ଆଚରିଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ କମ୍ମଂ ନ କରେଯ୍ଯ , ଲହୁକାଯ ୱା ପରିଣାମେଯ୍ଯାତି। କତଂ ୱା ପନସ୍ସ ହୋତି, ସଙ୍ଘେନ କମ୍ମଂ, ତଜ୍ଜନୀଯଂ ୱା ନିଯସ୍ସଂ ୱା ପବ୍ବାଜନୀଯଂ ୱା ପଟିସାରଣୀଯଂ ୱା ଉକ୍ଖେପନୀଯଂ ୱା, ଆଚରିଯେନ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ସମ୍ମା ୱତ୍ତେଯ୍ଯ, ଲୋମଂ ପାତେଯ୍ଯ, ନେତ୍ଥାରଂ ୱତ୍ତେଯ୍ଯ, ସଙ୍ଘୋ ତଂ କମ୍ମଂ ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେଯ୍ଯାତି।

''ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଧୋୱିତବ୍ବଂ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ଏୱଂ ଧୋୱେଯ୍ଯାସୀତି, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଧୋୱିଯେଥାତି। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ କାତବ୍ବଂ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ଏୱଂ କରେଯ୍ଯାସୀତି, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ କରିଯେଥାତି। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ରଜନଂ ପଚିତବ୍ବଂ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ଏୱଂ ପଚେଯ୍ଯାସୀତି, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ରଜନଂ ପଚିଯେଥାତି। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ରଜିତବ୍ବଂ ହୋତି, ଆଚରିଯେନ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ଏୱଂ ରଜେଯ୍ଯାସୀତି, ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ୱା କାତବ୍ବଂ – କିନ୍ତି ନୁ ଖୋ ଅନ୍ତେୱାସିକସ୍ସ ଚୀୱରଂ ରଜିଯେଥାତି। ଚୀୱରଂ ରଜନ୍ତେନ ସାଧୁକଂ ସମ୍ପରିୱତ୍ତକଂ ସମ୍ପରିୱତ୍ତକଂ ରଜିତବ୍ବଂ। ନ ଚ ଅଚ୍ଛିନ୍ନେ ଥେୱେ ପକ୍କମିତବ୍ବଂ। ସଚେ ଅନ୍ତେୱାସିକୋ ଗିଲାନୋ ହୋତି, ଯାୱଜୀୱଂ ଉପଟ୍ଠାତବ୍ବୋ, ୱୁଟ୍ଠାନମସ୍ସ ଆଗମେତବ୍ବଂ। ଇଦଂ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଚରିଯାନଂ ଅନ୍ତେୱାସିକେସୁ ୱତ୍ତଂ ଯଥା ଆଚରିଯେହି ଅନ୍ତେୱାସିକେସୁ ସମ୍ମା ୱତ୍ତିତବ୍ବ''ନ୍ତି।

ୱତ୍ତକ୍ଖନ୍ଧକୋ ଅଟ୍ଠମୋ।

ଇମମ୍ହି ଖନ୍ଧକେ ୱତ୍ଥୂ ଏକୂନୱୀସତି, ୱତ୍ତା ଚୁଦ୍ଦସ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ସଉପାହନା ଛତ୍ତା ଚ, ଓଗୁଣ୍ଠି ସୀସଂ ପାନୀଯଂ;

ନାଭିୱାଦେ ନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି, ଅହି ଉହନ୍ତି ପେସଲା।

ଓମୁଞ୍ଚି ଛତ୍ତଂ ଖନ୍ଧେ ଚ, ଅତରଞ୍ଚ ପଟିକ୍କମଂ;

ପତ୍ତଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପା, ପତିରୂପଞ୍ଚ ପୁଚ୍ଛିତା।

ଆସିଞ୍ଚେଯ୍ଯ ଧୋୱିତେନ, ସୁକ୍ଖେନଲ୍ଲେନୁପାହନା;

ୱୁଡ୍ଢୋ ନୱକୋ ପୁଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ଅଜ୍ଝାୱୁଟ୍ଠଞ୍ଚ ଗୋଚରା।

ସେକ୍ଖା ୱଚ୍ଚା ପାନୀ ପରି, କତ୍ତରଂ କତିକଂ ତତୋ;

କାଲଂ ମୁହୁତ୍ତଂ ଉକ୍ଲାପୋ, ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ନୀହରେ।

ପଟିପାଦୋ ଭିସିବିବ୍ବୋ, ମଞ୍ଚପୀଠଞ୍ଚ ମଲ୍ଲକଂ;

ଅପସ୍ସେନୁଲ୍ଲୋକକଣ୍ଣା, ଗେରୁକା କାଳଅ ଅକତା।

ସଙ୍କାରଞ୍ଚ ଭୂମଞ୍ଚରଣଂ, ପଟିପାଦକଂ ମଞ୍ଚପୀଠଂ;

ଭିସି ନିସୀଦନମ୍ପି, ମଲ୍ଲକଂ ଅପସ୍ସେନ ଚ।

ପଭଚୀୱରଂ ଭୂମି ଚ, ପାରନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ;

ପୁରତ୍ଥିମା ପଚ୍ଛିମା ଚ, ଉତ୍ତରା ଅଥ ଦକ୍ଖିଣା।

ସୀତୁଣ୍ହେ ଚ ଦିୱାରତ୍ତିଂ, ପରିୱେଣଞ୍ଚ କୋଟ୍ଠକୋ;

ଉପଟ୍ଠାନଗ୍ଗି ସାଲା ଚ, ୱଚ୍ଚଂ ୱଚ୍ଚକୁଟୀସୁ ଚ।

ପାନୀ ପରିଭୋଜନିଯା, କୁମ୍ଭି ଆଚମନେସୁ ଚ;

ଅନୋପମେନ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ, ୱତ୍ତଂ ଆଗନ୍ତୁକେହିମେ [ୱେ (କ। ଏୱମୁପରିପି)]।

ନେୱାସନଂ ନ ଉଦକଂ, ନ ପଚ୍ଚୁ ନ ଚ ପାନିଯଂ;

ନାଭିୱାଦେ ନପଞ୍ଞପେ, ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଚ ପେସଲା।

ୱୁଡ୍ଢାସନଞ୍ଚ ଉଦକଂ, ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ଚ ପାନିଯଂ;

ଉପାହନେ ଏକମନ୍ତଂ, ଅଭିୱାଦେ ଚ ପଞ୍ଞପେ।

ୱୁତ୍ଥଂ ଗୋଚରସେକ୍ଖୋ ଚ, ଠାନଂ ପାନିଯଭୋଜନଂ;

କତ୍ତରଂ କତିକଂ କାଲଂ, ନୱକସ୍ସ ନିସିନ୍ନକେ।

ଅଭିୱାଦଯେ ଆଚିକ୍ଖେ, ଯଥା ହେଟ୍ଠା ତଥା ନଯେ;

ନିଦ୍ଦିଟ୍ଠଂ ସତ୍ଥୱାହେନ ୱତ୍ତଂ ଆୱାସିକେହିମେ।

ଗମିକା ଦାରୁମତ୍ତି ଚ, ୱିୱରିତ୍ୱା ନ ପୁଚ୍ଛିଯ;

ନସ୍ସନ୍ତି ଚ ଅଗୁତ୍ତଞ୍ଚ, ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଚ ପେସଲା।

ପଟିସାମେତ୍ୱା ଥକେତ୍ୱା, ଆପୁଚ୍ଛିତ୍ୱାୱ ପକ୍କମେ;

ଭିକ୍ଖୁ ୱା ସାମଣେରୋ ୱା, ଆରାମିକୋ ଉପାସକୋ।

ପାସାଣକେସୁ ଚ ପୁଞ୍ଜଂ, ପଟିସାମେ ଥକେଯ୍ଯ ଚ;

ସଚେ ଉସ୍ସହତି ଉସ୍ସୁକ୍କଂ, ଅନୋୱସ୍ସେ ତଥେୱ ଚ।

ସଙ୍ଘୋ ଓୱସ୍ସତି ଗାମଂ, ଅଜ୍ଝୋକାସେ ତଥେୱ ଚ;

ଅପ୍ପେୱଙ୍ଗାନି ସେସେସ୍ୱୁଂ, ୱଡ୍ଢଂ ଗମିକଭିକ୍ଖୁନା।

ନାନୁମୋଦନ୍ତି ଥେରେନ, ଓହାଯ ଚତୁପଞ୍ଚହି;

ୱଚ୍ଛିତୋ ମୁଚ୍ଛିତୋ ଆସି, ୱତ୍ତାନୁମୋଦନେସୁମୋ।

ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଦୁନ୍ନିୱତ୍ଥା, ଅଥୋପି ଚ ଦୁପ୍ପାରୁତା;

ଅନାକପ୍ପା ଚ ୱୋକ୍କମ୍ମ, ଥେରେ ଅନୁପଖଜ୍ଜନେ।

ନୱେ ଭିକ୍ଖୂ ଚ ସଙ୍ଘାଟି, ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଚ ପେସଲା;

ତିମଣ୍ଡଲଂ ନିୱାସେତ୍ୱା, କାଯସଗୁଣଗଣ୍ଠିକା।

ନ ୱୋକ୍କମ୍ମ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ, ସୁସଂୱୁତୋକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁ;

ଉକ୍ଖିତ୍ତୋଜଗ୍ଘିକାସଦ୍ଦୋ, ତଯୋ ଚେୱ ପଚାଲନା।

ଖମ୍ଭୋଗୁଣ୍ଠିଉକ୍କୁଟିକା, ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ ସୁସଂୱୁତୋ;

ଓକ୍ଖିତ୍ତୁକ୍ଖିତ୍ତୋଜଗ୍ଘି, ଅପ୍ପସଦ୍ଦୋ ତଯୋ ଚଲା।

ଖମ୍ଭୋଗୁଣ୍ଠିପଲ୍ଲତ୍ଥି ଚ, ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନାସନେ;

ଓତ୍ଥରିତ୍ୱାନ ଉଦକେ, ନୀଚଂ କତ୍ୱାନ ସିଞ୍ଚିଯା।

ପଟି ସାମନ୍ତା ସଙ୍ଘାଟି, ଓଦନେ ଚ ପଟିଗ୍ଗହେ;

ସୂପଂ ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗେନ, ସବ୍ବେସଂ ସମତିତ୍ଥି ଚ।

ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପତ୍ତସଞ୍ଞୀ ଚ, ସପଦାନଞ୍ଚ ସୂପକଂ;

ନ ଥୂପତୋ ପଟିଚ୍ଛାଦେ, ୱିଞ୍ଞତ୍ତୁଜ୍ଝାନସଞ୍ଞିନା।

ମହନ୍ତମଣ୍ଡଲଦ୍ୱାରଂ, ସବ୍ବହତ୍ଥୋ ନ ବ୍ୟାହରେ;

ଉକ୍ଖେପୋ ଛେଦନାଗଣ୍ଡ, ଧୁନଂ ସିତ୍ଥାୱକାରକଂ।

ଜିୱ୍ହାନିଚ୍ଛାରକଞ୍ଚେୱ, ଚପୁଚପୁ ସୁରୁସୁରୁ;

ହତ୍ଥପତ୍ତୋଟ୍ଠନିଲ୍ଲେହଂ, ସାମିସେନ ପଟିଗ୍ଗହେ।

ଯାୱ ନ ସବ୍ବେ ଉଦକେ, ନୀଚଂ କତ୍ୱାନ ସିଞ୍ଚିଯଂ;

ପଟି ସାମନ୍ତା ସଙ୍ଘାଟି, ନୀଚଂ କତ୍ୱା ଛମାଯ ଚ।

ସସିତ୍ଥକଂ ନିୱତ୍ତନ୍ତେ, ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନମୁକ୍କୁଟି;

ଧମ୍ମରାଜେନ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ, ଇଦଂ ଭତ୍ତଗ୍ଗୱତ୍ତନଂ।

ଦୁନ୍ନିୱତ୍ଥା ଅନାକପ୍ପା, ଅସଲ୍ଲେକ୍ଖେତ୍ୱା ଚ ସହସା;

ଦୂରେ ଅଚ୍ଚ ଚିରଂ ଲଦ୍ଧୁଂ, ତଥେୱ ପିଣ୍ଡଚାରିକୋ।

ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋୱ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ସୁଂସୱୁତୋକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁ;

ଉକ୍ଖିତ୍ତୋଜଗ୍ଘିକାସଦ୍ଦୋ, ତଯୋ ଚେୱ ପଚାଲନା।

ଖମ୍ଭୋଗୁଣ୍ଠିଉକ୍କୁଟିକା, ସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱା ଚ ସହସା;

ଦୂରେ ଅଚ୍ଚ ଚିରଂ ଲଦ୍ଧୁଂ, ଆସନଙ୍କ କଟଚ୍ଛୁକା।

ଭାଜନଂ ୱା ଠପେତି ଚ, ଉଚ୍ଚାରେତ୍ୱା ପଣାମେତ୍ୱା;

ପଟିଗ୍ଗହେ ନ ଉଲ୍ଲୋକେ, ସୂପେସୁପି ତଥେୱ ତଂ।

ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘାଟିଯା ଛାଦେ, ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେୱ ଗଚ୍ଛିଯଂ;

ସଂୱୁତୋକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁ ଚ, ଉକ୍ଖିତ୍ତୋଜଗ୍ଘିକାଯ ଚ;

ଅପ୍ପସଦ୍ଦୋ ତଯୋ ଚାଲା, ଖମ୍ଭୋଗୁଣ୍ଠିକୌକ୍କୁଟି।

ପଠମାସନୱଙ୍କାର , ପାନିଯଂ ପରିଭୋଜନୀ;

ପଚ୍ଛାକଙ୍ଖତି ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ଓପିଲାପେୟ୍ୟ ଉଦ୍ଧରେ।

ପଟିସାମେୟ୍ୟ ସମ୍ମଜ୍ଜେ, ରିତ୍ତଂ ତୁଚ୍ଛଂ ଉପଟ୍ଠପେ;

ହତ୍ଥୱିକାରେ ଭିନ୍ଦେୟ୍ୟ, ୱତ୍ତିଦଂ ପିଣ୍ଡଚାରିକେ।

ପାନୀ ପରି ଅଗ୍ଗିରଣି, ନକ୍ଖତ୍ତଦିସଚୋରା ଚ;

ସଙ୍ଗଂ ନତ୍ଥୀତି କୋଟ୍ଟେତ୍ୱା, ପତ୍ତଂସେ ଚୀୱରଂ ତତୋ।

ଇଦାନି ଅଂସେ ଲଗ୍ଗେତ୍ୱା, ତିମଣ୍ଡଲଂ ପରିମଣ୍ଡଲଂ;

ଯଥା ପିଣ୍ଡଚାରିୱତ୍ତଂ, ନଯେ ଆରଞ୍ଞକେସୁପି।

ପତ୍ତଂସେ ଚୀୱରଂ ସୀସେ, ଆରୋହିତ୍ୱା ଚ ପାନିଯଂ;

ପରିଭୋଜନିଯଂ ଅଗ୍ଗି, ଅରଣୀ ଚାପି କତ୍ତରଂ।

ନକ୍ଖତ୍ତଂ ସପ୍ପଦେସଂ ୱା, ଦିସାପି କୁସଲୋ ଭୱେ;

ସତ୍ତୁତ୍ତମେନ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ, ଓଡଂ ଆରଞ୍ଞକେସୁମେ।

ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଓକିରିଂସୁ, ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଚ ପେସଲା;

ସଚେ ୱିହାରୋ ଉକ୍ଲାପୋ, ପଠମଂ ପଉଚୀୱରଂ।

ଭିସିବିବ୍ବୋହନଂ ମଞ୍ଚଂ, ପୀଠଞ୍ଚ ଖେଠଅମଲ୍ଲକଂ;

ଅପସ୍ସେନୁଲ୍ଲୋକକଣ୍ଣା, ଗେରୁକା କାଠଅ ଅକତା।

ସଙ୍କାରଂ ଭିକ୍ଖୁସାମନ୍ତା, ସେନାୱିହାରପାନିଯଂ;

ପରିଭୋଜନସାମନ୍ତା, ପଟିୱାତେ ଚ ଅଙ୍ଗଣେ।

ଅଧୋୱାତେ ଅହ୍ବରଣଂ, ପଟିପାଦକମଞ୍ଚୋ ଚ;

ପୀଠଂ ଭିସି ନିସୀଦନଂ, ମଲ୍ଲକଂ ଅପସ୍ସେନ ଚ।

ପଉଚୀୱରଂ ଭୂମି ଚ, ପାରନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ;

ପୁରତ୍ଥିମା ଚ ପଚ୍ଛିମା, ଉତ୍ତରା ଅଥ ଦକ୍ଖିଣା।

ସୀତୁଣ୍ହେ ଚ ଦିୱା ରତ୍ତିଂ, ପରିୱେଣଞ୍ଚ କୋଟ୍ଠକୋ;

ଉପଟ୍ଠାନଗ୍ଗିସାଲା ଚ, ୱଚ୍ଚକୁଟୀ ଚ ପାନିଯଂ।

ଆଚମନକୁମ୍ଭି ୱୁଡ୍ଢେ ଚ, ଉଦ୍ଦେସପୁଚ୍ଛନା ସଜ୍ଝା;

ଧମ୍ମୋ ପଦୀପଂ ୱିଜ୍ଝାପେ, ନ ୱିୱରେ ନପି ଥକେ।

ଯେନ ୱୁଡ୍ଢୋ ପରିୱତ୍ତି, କଣ୍ଣେନପି ନ ଘଟ୍ଟଯେ;

ପଞ୍ଞତ୍ତପେସି ମହାୱୀରୋ, ୱତ୍ତଂ ସେନାସନେସୁ ତଂ।

ନିୱାରିଯମାନା ଦ୍ୱାରଂ, ମୁଚ୍ଛିତୁଜ୍ଝନ୍ତି ପେସଲା;

ଛାରିକଂ ଛଡ୍ଡଯେ ଜନ୍ତା, ପରିଭଣ୍ଡଂ ତଥେୱ ଚ।

ପରିୱେଣଂ କୋଟ୍ଠକୋ ସାଲା, ଚୁଣ୍ଣମତ୍ତିକଦୋଣିକା;

ମୁଖଂ ପୁରତୋ ନ ଥେରେ, ନ ନୱେ ଉସ୍ସହତି ସଚେ।

ପୁରତୋ ଉପରିମଗ୍ଗୋ, ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ମତ୍ତି ପୀଠକଂ;

ୱିଜ୍ଝାପେତ୍ୱା ଥକେତ୍ୱା ଚ, ୱତ୍ତଂ ଜନ୍ତାଘରେସୁମେ।

ନାଚମେତି ଯଥାୱୁଡ୍ଢଂ, ପଟିପାଟି ଚ ସହସା;

ଉବ୍ଭୁଜି ନିକ୍ଖୁନୋ କଟ୍ଠଂ, ୱଚ୍ଚଂ ପସ୍ସାୱ ଖେଠଅକଂ।

ଫରୁସା କୂପ ସହସା, ଉବ୍ଭୁଜି ଚପୁ ସେସେନ;

ବହି ଅନ୍ତୋ ଚ ଉକ୍କାସେ, ରଜ୍ଜୁ ଅତରମାନଞ୍ଚ।

ସହସା ଉବ୍ଭୁଜି ଠିତେ, ନିକ୍ଖୁନେ କଟ୍ଠ ୱଚ୍ଚଞ୍ଚ;

ପସ୍ସାୱ ଖେଠଅ ଫରୁସା, କୂପଞ୍ଚ ୱଚ୍ଚପାଦୁକେ।

ନାତିସହସା ଉବ୍ଭୁଜି, ପାଦୁକାୟ ଚପୁଚପୁ;

ନ ସେସଯେ ପଟିଛାଦେ, ଉହତପିଧରେନ ଚ।

ୱଚ୍ଚକୁଟୀ ପରିଭଣ୍ଡଂ, ପରିୱେଣଞ୍ଚ କୋଟ୍ଠକୋ;

ଆଚମନେ ଚ ଉଦକଂ, ୱଉଂ ୱଚ୍ଚକୁଟୀସୁମେ।

ଉପାହନା ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ, ମୁଖୋଦକଞ୍ଚ ଆସନଂ;

ଯାଗୁ ଉଦକଂ ଧୋୱିତ୍ୱା, ଉଦ୍ଧାରୁକ୍ଲାପ ଗାମ ଚ।

ନିୱାସନା କାଯବନ୍ଧା, ସଗୁଣଂ ପତ୍ତସୋଦକଂ;

ପଚ୍ଛା ତିମଣ୍ଡଲୋ ଚେୱ, ପରିମଣ୍ଡଲ ବନ୍ଧନଂ।

ସଗୁଣଂ ଧୋୱିତ୍ୱା ପଚ୍ଛା, ନାତିଦୂରେ ପଟିଗ୍ଗହେ;

ଭଣମାନସ୍ସ ଆପତ୍ତି, ପଠମାଗନ୍ତ୍ୱାନ ଆସନଂ।

ଉଦକଂ ପୀଠକଥଲି, ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ନିୱାସନଂ;

ଓତାପେ ନିଦହି ଭଙ୍ଗୋ, ଓଭୋଗେ ଭୁଞ୍ଜିତୁ ନମେ।

ପାନୀଯଂ ଉଦକଂ ନୀଚଂ, ମୁହୁତ୍ତଂ ନ ଚ ନିଦହେ;

ପତ୍ତଚୀୱରଂ ଭୂମି ଚ, ପାରନ୍ତଂ ଓରତୋ ଭୋଗଂ।

ଉଦ୍ଧରେ ପଟିସାମେ ଚ, ଉକ୍ଲାପୋ ଚ ନହାଯିତୁଂ;

ସୀତଂ ଉଣ୍ହଂ ଜନ୍ତାଘରଂ, ଚୁଣ୍ଣଂ ମତ୍ତିକ ପିଟ୍ଠିତୋ।

ପୀଠଞ୍ଚ ଚୀୱରଂ ଚୁଣ୍ଣଂ, ମତ୍ତିକୁସ୍ସହତି ମୁଖଂ;

ପୁରତୋ ଥେରେ ନୱେ ଚ, ପରିକମ୍ମଞ୍ଚ ନିକ୍ଖମେ।

ପୁରତୋ ଉଦକେ ନ୍ହାତେ, ନିୱାସେତ୍ୱା ଉପଜ୍ଝାଯଂ;

ନିୱାସନଞ୍ଚ ସଙ୍ଘାଟି, ପୀଠକଂ ଆସନେନ ଚ।

ପାଦୋ ପୀଠଂ କଥଲିଞ୍ଚ, ପାନୀଯୁଦ୍ଦେସପୁଚ୍ଛନା;

ଉକ୍ଲାପଂ ସୁସୋଧେଯ୍ଯ, ପଠମଂ ପତ୍ତଚୀୱରଂ।

ନିସୀଦନପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ, ଭିସି ବିମ୍ବୋହନାନି ଚ;

ମଞ୍ଚୋ ପୀଠଂ ପଟିପାଦଂ, ମଲ୍ଲକଂ ଅପସ୍ସେନ ଚ।

ଭୂମ ସନ୍ତାନ ଆଲୋକ, ଗେରୁକା କାଳଅ ଅକତା;

ଭୂମତ୍ଥରପଟିପାଦା, ମଞ୍ଚୋ ପୀଠଂ ବିମ୍ବୋହନଂ।

ନିସୀଦତ୍ଥରଣଂ ଖେଳଅ, ଅପସ୍ସେ ପତ୍ତଚୀୱରଂ;

ପୁରତ୍ଥିମା ପଚ୍ଛିମା ଚ, ଉତ୍ତରା ଅଥ ଦକ୍ଖିଣା।

ସୀତୁଣ୍ହଞ୍ଚ ଦିୱା ରତ୍ତିଂ, ପରିୱେଣଞ୍ଚ କୋଟ୍ଠକୋ;

ଉପଟ୍ଠାନଗ୍ଗିସାଲା ଚ, ୱଚ୍ଚପାନିଯଭୋଜନୀ।

ଆଚମଂ ଅନଭିରତି, କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଦିଟ୍ଠି ଚ ଗରୁ;

ମୂଲମାନତ୍ତଅବ୍ଭାନଂ, ତଜ୍ଜନୀଯଂ ନିଯସ୍ସକଂ।

ପବ୍ବାଜ ପଟିସାରଣୀ, ଉକ୍ଖେପଞ୍ଚ କତଂ ଯଦି;

ଧୋୱେ କାତଵ୍ବଂ ରଜଞ୍ଚ, ରଜେ ସମ୍ପରିୱତ୍ତକଂ।

ପତ୍ତଞ୍ଚ ଚୀୱରଞ୍ଚାପି, ପରିକ୍ଖାରଞ୍ଚ ଛେଦନଂ;

ପରିକମ୍ମଂ ୱେଯ୍ଯାୱଚ୍ଚଂ, ପଚ୍ଛା ପିଣ୍ଡଂ ପୱିସନଂ।

ନ ସୁସାନଂ ଦିସା ଚେୱ, ଯାୱଜୀୱଂ ଉପଟ୍ଠହେ;

ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେନେତଂ, ୱତ୍ତୁପଜ୍ଝାଯକେସୁମେ।

ଓୱାଦସାସନୁଦ୍ଦେସା, ପୁଚ୍ଛା ପତ୍ତଞ୍ଚ ଚୀୱରଂ;

ପରିକ୍ଖାରୋ ଗିଲାନୋ ଚ, ନ ପଚ୍ଛାସମଣୋ ଭୱେ।

ଉପଜ୍ଝାଯେସୁ ଯେ ୱତ୍ତା, ଏୱଂ ଆଚରିଯେସୁପି;

ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେ ୱତ୍ତା, ତଥେୱ ଅନ୍ତେୱାସିକେ।

ଆଗନ୍ତୁକେସୁ ଯେ ୱତ୍ତା, ପୁନ ଆୱାସିକେସୁ ଚ;

ଗମିକାନୁମୋଦନିକା, ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ପିଣ୍ଡଚାରିକେ।

ଆରଞ୍ଞକେସୁ ଯଂ ୱତ୍ତଂ, ଯଞ୍ଚ ସେନାସନେସ୍ୱପି;

ଜନ୍ତାଘରେ ୱଚ୍ଚକୁଟୀ, ଉପଜ୍ଝା ସଦ୍ଧିୱିହାରିକେ।

ଆଚରିଯେସୁ ଯଂ ୱତ୍ତଂ, ତଥେୱ ଅନ୍ତେୱାସିକେ;

ଏକୂନୱୀସତି ୱତ୍ଥୂ, ୱତ୍ତା ଚୁଦ୍ଦସ ଖନ୍ଧକେ।

ୱତ୍ତଂ ଅପରିପୂରେନ୍ତୋ, ନ ସୀଲଂ ପରିପୂରତି;

ଅସୁଦ୍ଧସୀଲୋ ଦୁପ୍ପଞ୍ଞୋ, ଚିତ୍ତେକଗ୍ଗଂ ନ ୱିନ୍ଦତି।

ୱିକ୍ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋନେକଗ୍ଗୋ, ସମ୍ମା ଧମ୍ମଂ ନ ପସ୍ସତି;

ଅପସ୍ସମାନୋ ସଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଦୁକ୍ଖା ନ ପରିମୁଚ୍ଚତି।

ଯଂ ୱତ୍ତଂ ପରିପୂରେନ୍ତୋ, ସୀଲମ୍ପି ପରିପୂରତି;

ୱିସୁଦ୍ଧସୀଲୋ ସପ୍ପଞ୍ଞୋ, ଚିତ୍ତେକଗ୍ଗମ୍ପି ୱିନ୍ଦତି।

ଅୱିକ୍ଖିତ୍ତଚିତ୍ତୋ ଏକଗ୍ଗୋ, ସମ୍ମା ଧମ୍ମଂ ୱିପସ୍ସତି;

ସମ୍ପସ୍ସମାନୋ ସଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଦୁକ୍ଖା ସୋ ପରିମୁଚ୍ଚତି।

ତସ୍ମା ହି ୱତ୍ତଂ ପୂରେଯ୍ୟ, ଜିନପୁତ୍ତୋ ୱିଚକ୍ଖଣୋ;

ଓୱାଦଂ ବୁଦ୍ଧସେଟ୍ଠସ୍ସ, ତତୋ ନିବ୍ବାନମେହିତୀତି।

ୱତ୍ତକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୯। ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ପାତିମୋକ୍ଖୁଦ୍ଦେସଯାଚନା

୩୮୩।[ଉଦା। ୪୫; ଅ। ନି। ୮।୨୦] ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ପୁବ୍ବାରାମେ ମିଗାରମାତୁ ପାସାଦେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱା ତଦହୁପୋସଥେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘପରିୱୁତୋ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଅଭିକ୍କନ୍ତାଯ ରତ୍ତିଯା ନିକ୍ଖନ୍ତେ ପଠମେ ଯାମେ ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନଞ୍ଜଲିଂ ପଣାମେତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଭିକ୍କନ୍ତା, ଭନ୍ତେ, ରତ୍ତି, ନିକ୍ଖନ୍ତୋ ପଠମୋ ଯାମୋ, ଚିରନିସିନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ। ଉଦ୍ଦିସତୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାତିମୋକ୍ଖ''ନ୍ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଅଭିକ୍କନ୍ତାଯ ରତ୍ତିଯା ନିକ୍ଖନ୍ତେ ମଜ୍ଝିମେ ଯାମେ ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନଞ୍ଜଲିଂ ପଣାମେତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଭିକ୍କନ୍ତା, ଭନ୍ତେ, ରତ୍ତି, ନିକ୍ଖନ୍ତୋ ମଜ୍ଝିମୋ ଯାମୋ, ଚିରନିସିନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ। ଉଦ୍ଦିସତୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାତିମୋକ୍ଖ''ନ୍ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଅଭିକ୍କନ୍ତାଯ ରତ୍ତିଯା ନିକ୍ଖନ୍ତେ ପଚ୍ଛିମେ ଯାମେ ଉଦ୍ଧସ୍ତେ ଅରୁଣେ ନନ୍ଦିମୁଖିଯା ରତ୍ତିଯା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନଞ୍ଜଲିଂ ପଣାମେତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଭିକ୍କନ୍ତା , ଭନ୍ତେ, ରତ୍ତି, ନିକ୍ଖନ୍ତୋ ପଚ୍ଛିମୋ ଯାମୋ, ଉଦ୍ଧସ୍ତଂ ଅରୁଣଂ ନନ୍ଦିମୁଖୀ ରତ୍ତି, ଚିରନିସିନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ। ଉଦ୍ଦିସତୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାତିମୋକ୍ଖ''ନ୍ତି। ''ଅପରିସୁଦ୍ଧା, ଆନନ୍ଦ, ପରିସା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମତୋ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ''କଂ ନୁ ଖୋ ଭଗୱା ପୁଗ୍ଗଲଂ ସନ୍ଧାଯ ଏୱମାହ – 'ଅପରିସୁଦ୍ଧା, ଆନନ୍ଦ, ପରିସା'''ତି? ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ସବ୍ବାୱନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ଚେତସା ଚେତୋ ପରିଚ୍ଚ ମନସାକାସି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ତଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ଦୁସ୍ସୀଲଂ ପାପଧମ୍ମଂ ଅସୁଚିସଙ୍କସ୍ସରସମାଚାରଂ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନକମ୍ମନ୍ତଂ ଅସ୍ସମଣଂ ସମଣପଟିଞ୍ଞଂ ଅବ୍ରହ୍ମଚାରିଂ ବ୍ରହ୍ମଚାରିପଟିଞ୍ଞଂ ଅନ୍ତୋପୂତିଂ ଅୱସ୍ସୁତଂ କସମ୍ବୁଜାତଂ [କସମ୍ବୁକଜାତଂ (କ।)] ମଜ୍ଝେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସିନ୍ନଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଯେନ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତେନୁପସଙ୍କମି , ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଉଟ୍ଠେହି, ଆୱୁସୋ, ଦିଟ୍ଠୋସି ଭଗୱତା; ନତ୍ଥି ତେ ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱାସୋ''ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ତଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଉଟ୍ଠେହି, ଆୱୁସୋ, ଦିଟ୍ଠୋସି ଭଗୱତା; ନତ୍ଥି ତେ ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱାସୋ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ତଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଉଟ୍ଠେହି, ଆୱୁସୋ, ଦିଟ୍ଠୋସି ଭଗୱତା; ନତ୍ଥି ତେ ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱାସୋ''ତି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ତଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ବାହାଯଂ ଗହେତ୍ୱା ବହିଦ୍ୱାରକୋଟ୍ଠକା ନିକ୍ଖାମେତ୍ୱା ସୂଚିଘଟିକଂ ଦତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ନିକ୍ଖାମିତୋ ସୋ, ଭନ୍ତେ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ମଯା; ସୁଦ୍ଧା ପରିସା; ଉଦ୍ଦିସତୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାତିମୋକ୍ଖ''ନ୍ତି।

''ଅଚ୍ଛରିଯଂ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ଅବ୍ଭୁତଂ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ, ଯାୱ ବାହାଗହଣାପି ନାମ ସୋ ମୋଘପୁରିସୋ ଆଗମେସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୨। ମହାସମୁଦ୍ଦେଅଟ୍ଠଚ୍ଛରିଯଂ

୩୮୪।[ଉଦା। ୪୫; ଅ। ନି। ୮।୧୯] ''ଅଟ୍ଠିମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଚ୍ଛରିଯା ଅବ୍ଭୁତା ଧମ୍ମା, ଯେ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମନ୍ତି। କତମେ ଅଟ୍ଠ?

''ମହାସମୁଦ୍ଦୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୁପୁବ୍ବନିନ୍ନୋ ଅନୁପୁବ୍ବପୋଣୋ ଅନୁପୁବ୍ବପବ୍ଭାରୋ ନ ଆଯତକେନେୱ ପପାତୋ। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଅନୁପୁବ୍ବନିନ୍ନୋ ଅନୁପୁବ୍ବପୋଣୋ ଅନୁପୁବ୍ବପବ୍ଭାରୋ ନ ଆଯତକେନେୱ ପପାତୋ – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ପଠମୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମନ୍ତି।

''ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଠିତଧମ୍ମୋ ୱେଲଂ ନାତିୱତ୍ତତି। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଠିତଧମ୍ମୋ ୱେଲଂ ନାତିୱତ୍ତତି – ଅଯଂ [ଅଯମ୍ପି (ସ୍ଯା।)], ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଦୁତିଯୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ନ ମତେନ କୁଣପେନ ସଂୱସତି । ଯଂ ହୋତି ମହାସମୁଦ୍ଦେ ମତଂ କୁଣପଂ, ତଂ ଖିପ୍ପଞ୍ଞେୱ ତୀରଂ ୱାହେତି, ଥଲଂ ଉସ୍ସାରେତି। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ନ ମତେନ କୁଣପେନ ସଂୱସତି, ଯଂ ହୋତି ମହାସମୁଦ୍ଦେ ମତଂ କୁଣପଂ, ତଂ ଖିପ୍ପଞ୍ଞେୱ ତୀରଂ ୱାହେତି, ଥଲଂ ଉସ୍ସାରେତି – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ତତିଯୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯା କାଚି ମହାନଦିଯୋ, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ଅଚିରୱତୀ, ସରଭୂ, ମହୀ, ତା ମହାସମୁଦ୍ଦଂ ପତ୍ୱା ଜହନ୍ତି ପୁରିମାନି ନାମଗୋତ୍ତାନି, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ତ୍ୱେୱ ସଙ୍ଖଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯାକାଚି ମହାନଦିଯୋ, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ଅଚିରୱତୀ, ସରଭୂ, ମହୀ, ତା ମହାସମୁଦ୍ଦଂ ପତ୍ୱା ଜହନ୍ତି ପୁରିମାନି ନାମଗୋତ୍ତାନି, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ତ୍ୱେୱ ସଙ୍ଖଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଚତୁତ୍ଥୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯା ଚ [ଯାକାଚି (ସ୍ୟା।)] ଲୋକେ ସୱନ୍ତିଯୋ ମହାସମୁଦ୍ଦଂ ଅପ୍ପେନ୍ତି, ଯା ଚ ଅନ୍ତଲିକ୍ଖା ଧାରା ପପତନ୍ତି, ନ ତେନ ମହାସମୁଦ୍ଦସ୍ସ ଊନତ୍ତଂ ୱା ପୂରତ୍ତଂ ୱା ପଞ୍ଞାଯତି। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯା ଚ ଲୋକେ ସୱନ୍ତିଯୋ ମହାସମୁଦ୍ଦଂ ଅପ୍ପେନ୍ତି, ଯା ଚ ଅନ୍ତଲିକ୍ଖା ଧାରା ପପତନ୍ତି, ନ ତେନ ମହାସମୁଦ୍ଦସ୍ସ ଊନତ୍ତଂ ୱା ପୂରତ୍ତଂ ୱା ପଞ୍ଞାଯତି – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ପଞ୍ଚମୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଏକରସୋ ଲୋଣରସୋ। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଏକରସୋ ଲୋଣରସୋ – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଛଟ୍ଠୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ବହୁରତନୋ [ବହୂତରତନୋ (କ।)] ଅନେକରତନୋ। ତତ୍ରିମାନି ରତନାନି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ମୁତ୍ତା, ମଣି, ୱେଳୁରିଯୋ, ସଙ୍ଖୋ, ସିଲା, ପୱାଳଂ, ରଜତଂ, ଜାତରୂପଂ, ଲୋହିତଙ୍କୋ, ମସାରଗଲ୍ଲଂ। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ବହୁରତନୋ ଅନେକରତନୋ, ତତ୍ରିମାନି ରତନାନି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ମୁତ୍ତା, ମଣି, ୱେଳୁରିଯୋ, ସଙ୍ଖୋ, ସିଲା, ପୱାଳଂ, ରଜତଂ, ଜାତରୂପଂ, ଲୋହିତଙ୍କୋ , ମସାରଗଲ୍ଲଂ – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ସତ୍ତମୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ମହତଂ ଭୂତାନଂ ଆୱାସୋ। ତତ୍ରିମେ ଭୂତା – ତିମି, ତିମିଙ୍ଗଲୋ, ତିମିତିମିଙ୍ଗଲୋ [ତିମିରପିଙ୍ଗଲୋ (ସୀ।), ତିମିତିମିଙ୍ଗଲୋ ମହାତିମିଙ୍ଗଲୋ (ସ୍ୟା। କଂ।)], ଅସୁରା, ନାଗା, ଗନ୍ଧବ୍ବା। ସନ୍ତି ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାୱା, ଦ୍ୱିଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାୱା, ତିଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାୱା, ଚତୁଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାୱା, ପଞ୍ଚଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାୱା। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ମହତଂ ଭୂତାନଂ ଆୱାସୋ, ତତ୍ରିମେ ଭୂତା – ତିମି, ତିମିଙ୍ଗଲୋ, ତିମିତିମିଙ୍ଗଲୋ, ଅସୁରା, ନାଗା, ଗନ୍ଧବ୍ବା; ସନ୍ତି ମହାସମୁଦ୍ଦେ, ଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାୱା…ପେ… ପଞ୍ଚଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାୱା – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଟ୍ଠମୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମନ୍ତି। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଟ୍ଠ ଅଚ୍ଛରିଯା ଅବ୍ଭୁତା ଧମ୍ମା, ଯେ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଅସୁରା ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଅଭିରମ’’ନ୍ତି।

୩। ଇମସ୍ମିଂଧମ୍ମୱିନଯେଅଟ୍ଠଚ୍ଛରିଯଂ

୩୮୫। ‘‘ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଟ୍ଠ ଅଚ୍ଛରିଯା ଅବ୍ଭୁତା ଧମ୍ମା, ଯେ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତି। କତମେ ଅଟ୍ଠ?

‘‘ସେଯ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଅନୁପୁବ୍ବନିନ୍ନୋ ଅନୁପୁବ୍ବପୋଣୋ ଅନୁପୁବ୍ବପବ୍ଭାରୋ ନ ଆଯତକେନେୱ ପପାତୋ; ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅନୁପୁବ୍ବସିକ୍ଖା ଅନୁପୁବ୍ବକିରିଯା ଅନୁପୁବ୍ବପଟିପଦା ନ ଆଯତକେନେୱ ଅଞ୍ଞାପଟିୱେଧୋ। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅନୁପୁବ୍ବସିକ୍ଖା ଅନୁପୁବ୍ବକିରିଯା ଅନୁପୁବ୍ବପଟିପଦା ନ ଆଯତକେନେୱ ଅଞ୍ଞାପଟିୱେଧୋ – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନଯେ ପଠମୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ସେଯ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଠିତଧମ୍ମୋ ୱେଲଂ ନାତିୱତ୍ତତି ; ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯଂ ମଯା ସାୱକାନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ, ତଂ ମମ ସାୱକା ଜୀୱିତହେତୁପି ନାତିକ୍କମନ୍ତି। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଯା ମମ ସାୱକାନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ, ତଂ ମମ ସାୱକା ଜୀୱିତହେତୁପି ନାତିକ୍କମନ୍ତି

– ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଦୁତିଯୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ଵା ଦିସ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ସେଯ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ନ ମତେନ କୁଣପେନ ସଂଵସତି, ଯଂ ହୋତି ମହାସମୁଦ୍ଦେ ମତଂ କୁଣପଂ ତଂ ଖିପ୍ପମେଵ ତୀରଂ ଵାହେତି, ଥଲଂ ଉସ୍ସାରେତି; ଏଵମେଵ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଯୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁସ୍ସୀଲୋ ପାପଧମ୍ମୋ ଅସୁଚିସଙ୍କସ୍ସରସମାଚାରୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନକମ୍ମନ୍ତୋ ଅସ୍ସମଣୋ ସମଣପଟିଞ୍ଞୋ ଅବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରିପଟିଞ୍ଞୋ ଅନ୍ତୋପୂତି ଅଵସ୍ସୁତୋ କସମ୍ବୁଜାତୋ, ନ ତେନ ସଙ୍ଘୋ ସଂଵସତି, ଖିପ୍ପମେଵ ନଂ ସନ୍ନିପତିତ୍ଵା ଉକ୍ଖିପତି, କିଞ୍ଚାପି ଖୋ ସୋ ହୋତି ମଜ୍ଝେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସିନ୍ନୋ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଆରକାଵ ସଙ୍ଘମ୍ହା, ସଙ୍ଘୋ ଚ ତେନ। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଯୋ ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦୁସ୍ସୀଲୋ ପାପଧମ୍ମୋ ଅସୁଚିସଙ୍କସ୍ସରସମାଚାରୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନକମ୍ମନ୍ତୋ ଅସ୍ସମଣୋ ସମଣପଟିଞ୍ଞୋ ଅବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରିପଟିଞ୍ଞୋ ଅନ୍ତୋପୂତି ଅଵସ୍ସୁତୋ କସମ୍ବୁଜାତୋ, ନ ତେନ ସଙ୍ଘୋ ସଂଵସତି, ଖିପ୍ପମେଵ ନଂ ସନ୍ନିପତିତ୍ଵା ଉକ୍ଖିପତି, କିଞ୍ଚାପି ଖୋ ସୋ ହୋତି ମଜ୍ଝେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସିନ୍ନୋ, ଅଥ ଖୋ ସୋ ଆରକାଵ ସଙ୍ଘମ୍ହା, ସଙ୍ଘୋ ଚ ତେନ – ଅଯଂ , ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ତତିଯୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ଵା ଦିସ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ସେଯ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଯା କାଚି ମହାନଦିଯୋ, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଗଙ୍ଗା, ଯମୁନା, ଅଚିରଵତୀ, ସରଭୂ, ମହୀ, ତା ମହାସମୁଦ୍ଦଂ ପତ୍ତା ଜହନ୍ତି ପୁରିମାନି ନାମଗୋତ୍ତାନି, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ତ୍ଵେଵ ସଙ୍ଖଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି; ଏଵମେଵ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଚତ୍ତାରୋମେ ଵଣ୍ଣା – ଖତ୍ତିଯା, ବ୍ରାହ୍ମଣା, ଵେସ୍ସା, ସୁଦ୍ଦା। ତେ ତଥାଗତପ୍ପଵେଦିତେ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତ୍ଵା [ପବ୍ବଜିତା (ସୀ।)] ଜହନ୍ତି ପୁରିମାନି ନାମଗୋତ୍ତାନି, ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ତ୍ଵେଵ ସଙ୍ଖଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଚତ୍ତାରୋମେ ଵଣ୍ଣା ଖତ୍ତିଯା ବ୍ରାହ୍ମଣା ଵେସ୍ସା ସୁଦ୍ଦା, ତେ ତଥାଗତପ୍ପଵେଦିତେ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତ୍ଵା ଜହନ୍ତି ପୁରିମାନି ନାମଗୋତ୍ତାନି, ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ତ୍ଵେଵ ସଙ୍ଖଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଚତୁତ୍ଥୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ଵା ଦିସ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ସେଯ୍ୟଥାପି , ଭିକ୍ଖଵେ, ଯା ଚ ଲୋକେ ସଵନ୍ତିଯୋ ମହାସମୁଦ୍ଦଂ ଅପ୍ପେନ୍ତି, ଯା ଚ ଅନ୍ତଲିକ୍ଖା ଧାରା ପପତନ୍ତି, ନ ତେନ ମହାସମୁଦ୍ଦସ୍ସ ଊନତ୍ତଂ ଵା ପୂରତ୍ତଂ ଵା ପଞ୍ଞାଯତି; ଏଵମେଵ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ବହୂ ଚେପି ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପାଦିସେସାଯ ନିବ୍ବାନଧାତୁଯା ପରିନିବ୍ବାଯନ୍ତି, ନ ତେନ ନିବ୍ବାନଧାତୁଯା ଊନତ୍ତଂ ଵା ପୂରତ୍ତଂ ଵା ପଞ୍ଞାଯତି। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ବହୂ ଚେପି ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପାଦିସେସାଯ ନିବ୍ବାନଧାତୁଯା ପରିନିବ୍ବାଯନ୍ତି , ନ ତେନ ନିବ୍ବାନଧାତୁଯା ଊନତ୍ତଂ ଵା ପୂରତ୍ତଂ ଵା ପଞ୍ଞାଯତି – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ପଞ୍ଚମୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ ଯଂ ଦିସ୍ଵା ଦିସ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ସେଯ୍ୟଥାପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ଏକରସୋ ଲୋଣରସୋ, ଏଵମେଵ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଯଂ ଧମ୍ମଵିନଯୋ ଏକରସୋ ଵିମୁତ୍ତିରସୋ। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଯଂ ଧମ୍ମଵିନଯୋ ଏକରସୋ ଵିମୁତ୍ତିରସୋ – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଛଟ୍ଠୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ଵା ଦିସ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ସେଯ୍ୟଥାପି , ଭିକ୍ଖଵେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ବହୁରତନୋ ଅନେକରତନୋ, ତତ୍ରିମାନି ରତନାନି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ମୁତ୍ତା, ମଣି, ଵେଳୁରିଯୋ, ସଙ୍ଖୋ, ସିଲା, ପଵାଳଂ, ରଜତଂ, ଜାତରୂପଂ, ଲୋହିତଙ୍କୋ, ମସାରଗଲ୍ଲଂ; ଏଵମେଵ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଯଂ ଧମ୍ମଵିନଯୋ ବହୁରତନୋ ଅନେକରତନୋ। ତତ୍ରିମାନି ରତନାନି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଚତ୍ତାରୋ ସତିପଟ୍ଠାନା, ଚତ୍ତାରୋ ସମ୍ମପ୍ପଧାନା, ଚତ୍ତାରୋ ଇଦ୍ଧିପାଦା, ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନି, ପଞ୍ଚ ବଲାନି, ସତ୍ତ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା, ଅରିଯୋ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଯଂ ଧମ୍ମଵିନଯୋ ବହୁରତନୋ ଅନେକରତନୋ, ତତ୍ରିମାନି ରତନାନି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ଚତ୍ତାରୋ ସତିପଟ୍ଠାନା…ପେ… ଅରିଯୋ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ସତ୍ତମୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ଵା ଦିସ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତି।

‘‘ସେଯ୍ୟଥାପି , ଭିକ୍ଖଵେ, ମହାସମୁଦ୍ଦୋ ମହତଂ ଭୂତାନଂ ଆଵାସୋ, ତତ୍ରିମେ ଭୂତା – ତିମି, ତିମିଙ୍ଗଲୋ, ତିମିତିମିଙ୍ଗଲୋ, ଅସୁରା, ନାଗା, ଗନ୍ଧବ୍ବା, ସନ୍ତି ମହାସମୁଦ୍ଦେ ଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାଵା, ଦ୍ଵିଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାଵା, ତିଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାଵା, ଚତୁଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାଵା, ପଞ୍ଚଯୋଜନସତିକାପି ଅତ୍ତଭାଵା; ଏଵମେଵ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଯଂ ଧମ୍ମଵିନଯୋ ମହତଂ ଭୂତାନଂ ଆଵାସୋ। ତତ୍ରିମେ ଭୂତା – ସୋତାପନ୍ନୋ, ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ; ସକଦାଗାମୀ, ସକଦାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ; ଅନାଗାମୀ, ଅନାଗାମିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ; ଅରହା, ଅରହତ୍ତଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ। ଯମ୍ପି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଯଂ ଧମ୍ମଵିନଯୋ ମହତଂ ଭୂତାନଂ ଆଵାସୋ, ତତ୍ରିମେ ଭୂତା – ସୋତାପନ୍ନୋ, ସୋତାପତ୍ତିଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ…ପେ… ଅରହା, ଅରହତ୍ତଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାଯ ପଟିପନ୍ନୋ – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଟ୍ଠମୋ ଅଚ୍ଛରିଯୋ ଅବ୍ଭୁତୋ ଧମ୍ମୋ, ଯଂ ଦିସ୍ଵା ଦିସ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମଵିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତି। ‘‘ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମସ୍ମିଂ

ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଟ୍ଠ ଅଚ୍ଛରିଯା ଅବ୍ଭୁତା ଧମ୍ମା, ଯେ ଦିସ୍ୱା ଦିସ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଇମସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଭିରମନ୍ତୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତମତ୍ଥଂ ୱିଦିତ୍ୱା ତାଯଂ ୱେଲାଯଂ ଇମଂ ଉଦାନଂ ଉଦାନେସି –

[ଉଦା। ୪୫] ‘‘ଛନ୍ନମତିୱସ୍ସତି [ସୁଛନ୍ନମତିୱସ୍ସତି (କ।)], ୱିୱଟଂ ନାତିୱସ୍ସତି;

ତସ୍ମା ଛନ୍ନଂ ୱିୱରେଥ, ଏୱଂ ତଂ ନାତିୱସ୍ସତୀ’’ତି।

୪। ପାତିମୋକ୍ଖସୱନାରହୋ

୩୮୬। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନଦାନାହଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇତୋ ପରଂ ଉପୋସଥଂ କରିସ୍ସାମି, ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିସ୍ସାମି। ତୁମ୍ହେୱଦାନି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇତୋ ପରଂ ଉପୋସଥଂ କରେଯ୍ୟାଥ, ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ। ଅଟ୍ଠାନମେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୱକାସୋ ଯଂ ତଥାଗତୋ ଅପରିସୁଦ୍ଧାଯ ପରିସାଯ ଉପୋସଥଂ କରେଯ୍ୟ, ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟ। ନ ଚ, ଭିକ୍ଖୱେ [ନ ଚ ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁନା (ସ୍ୟା। କଂ।)], ସାପତ୍ତିକେନ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ସୋତବ୍ବଂ। ଯୋ ସୁଣେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯୋ ସାପତ୍ତିକୋ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ସୁଣାତି, ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଠପେତବ୍ବଂ। ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରିତବ୍ବଂ –

‘ସୁଣାତୁ ମେ ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସାପତ୍ତିକୋ, ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବ’ନ୍ତି ଠପିତଂ ହୋତି ପାତିମୋକ୍ଖ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ‘ନାମ୍ହେ କୋଚି ଜାନାତୀ’ତି ସାପତ୍ତିକାୱ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ସୁଣନ୍ତି। ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ପରଚିତ୍ତୱିଦୁନୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେନ୍ତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଚ, ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ‘ନାମ୍ହେ କୋଚି ଜାନାତୀ’ତି ସାପତ୍ତିକାୱ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ସୁଣନ୍ତୀ’’ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ – ‘‘ଥେରା କିର ଭିକ୍ଖୂ ପରଚିତ୍ତୱିଦୁନୋ ଅମ୍ହେ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆରୋଚେନ୍ତି – ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଚ, ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ‘ନାମ୍ହେ କୋଚି ଜାନାତୀ’ତି ସାପତ୍ତିକାୱ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ସୁଣନ୍ତୀ’’ତି।

ତେ – ପୁରମ୍ହାକଂ ପେସଲା ଭିକ୍ଖୂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେନ୍ତୀତି – ପଟିକଚ୍ଚେୱ ସୁଦ୍ଧାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନାପତ୍ତିକାନଂ ଅୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଅକାରଣେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସୁଦ୍ଧାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନାପତ୍ତିକାନଂ ଅୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଅକାରଣେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସୁଦ୍ଧାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନାପତ୍ତିକାନଂ ଅୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଅକାରଣେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେନ୍ତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା’’ତି…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁଦ୍ଧାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନାପତ୍ତିକାନଂ ଅୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଅକାରଣେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତବ୍ବଂ। ଯୋ ଠପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ’’।

୫। ଧମ୍ମିକାଧମ୍ମିକପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ

୩୮୭। ‘‘ଏକଂ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ, ଏକଂ ଧମ୍ମିକଂ; ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ [ଏକଂ ଧମ୍ମିକଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)], ଦ୍ୱେ ଅଧମ୍ମିକାନି; ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି, ଦ୍ୱେ ଧମ୍ମିକାନି; ତୀଣି ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି, ତୀଣି ଧମ୍ମିକାନି, ଚତ୍ତାରି ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି, ଚତ୍ତାରି ଧମ୍ମିକାନି; ପଞ୍ଚ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି, ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମିକାନି; ଛ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି, ଛ ଧମ୍ମିକାନି; ସତ୍ତ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି, ସତ୍ତ ଧମ୍ମିକାନି; ଅଟ୍ଠ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି, ଅଟ୍ଠ ଧମ୍ମିକାନି; ନୱ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି , ନୱ ଧମ୍ମିକାନି; ଦସ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି, ଦସ ଧମ୍ମିକାନି।

‘‘କତମଂ ଏକଂ ଅଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ? ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇଦଂ ଏକଂ ଅଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ। କତମଂ ଏକଂ ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ? ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇଦଂ ଏକଂ ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

‘‘କତମାନି ଦ୍ୱେ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ଅମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ

ଠପେତି – ଇମାନି ଦ୍ୱେ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି। କତମାନି ଦ୍ୱେ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ସମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇମାନି ଦ୍ୱେ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି।

''କତମାନି ତୀଣି ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ଅମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ଅମୂଲିକାଯ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇମାନି ତୀଣି ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି। କତମାନି ତୀଣି ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ସମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ସମୂଲିକାଯ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇମାନି ତୀଣି ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି।

''କତମାନି ଚତ୍ତାରି ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ଅମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ଅମୂଲିକାଯ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ଅମୂଲିକାଯ ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇମାନି ଚତ୍ତାରି ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି। କତମାନି ଚତ୍ତାରି ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ସମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ସମୂଲିକାଯ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ସମୂଲିକାଯ ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇମାନି ଚତ୍ତାରି ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି।

''କତମାନି ପଞ୍ଚ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ଅମୂଲକେନ ପାରାଜିକେନ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ…ପେ… ଅମୂଲକେନ ପାଚିତ୍ତିଯେନ… ଅମୂଲକେନ ପାଟିଦେସନୀଯେନ… ଅମୂଲକେନ ଦୁକ୍କଟେନ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇମାନି ପଞ୍ଚ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି। କତମାନି ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ସମୂଲକେନ ପାରାଜିକେନ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ସମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ…ପେ… ପାଚିତ୍ତିଯେନ… ପାଟିଦେସନୀଯେନ… ଦୁକ୍କଟେନ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇମାନି ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି।

''କତମାନି ଛ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ, ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି କତାଯ; ଅମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ, ଅମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି କତାଯ; ଅମୂଲିକାଯ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ, ଅମୂଲିକାଯ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି କତାଯ – ଇମାନି ଛ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି। କତମାନି ଛ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ, ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି କତାଯ; ସମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା…ପେ… ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ…ପେ… କତାଯ – ଇମାନି ଛ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି।

''କତମାନି ସତ୍ତ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ଅମୂଲକେନ ପାରାଜିକେନ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ…ପେ… ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯେନ ପାଚିତ୍ତିଯେନ ପାଟିଦେସନୀଯେନ ଦୁକ୍କଟେନ ଦୁବ୍ଭାସିତେନ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇମାନି ସତ୍ତ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି। କତମାନି ସତ୍ତ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ସମୂଲକେନ ପାରାଜିକେନ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି, ସମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ…ପେ… ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯେନ ପାଚିତ୍ତିଯେନ ପାଟିଦେସନୀଯେନ ଦୁକ୍କଟେନ ଦୁବ୍ଭାସିତେନ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି – ଇମାନି ସତ୍ତ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି।

''କତମାନି ଅଟ୍ଠ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ, ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି କତାଯ; ଅମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା …ପେ… ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା…ପେ… ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ…ପେ… କତାଯ – ଇମାନି ଅଟ୍ଠ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି। କତମାନି ଅଟ୍ଠ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ, ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି କତାଯ; ସମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା…ପେ… ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା…ପେ… ଆଜୀୱୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ…ପେ… କତାଯ। ଇମାନି ଅଟ୍ଠ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି।

''କତମାନି ନୱ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ, ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି କତାଯ, ଅମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି କତାକତାଯ; ଅମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା…ପେ… ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ…ପେ… କତାଯ…ପେ… କତାକତାଯ ଇମାନି ନୱ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି। କତମାନି ନୱ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ, ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ

ഠപେତି କତାଯ, ସମୂଲିକାଯ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି କତାକତାଯ; ସମୂଲିକାଯ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା…ପେ… ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ଅକତାଯ…ପେ… କତାଯ – କତାକତାଯ…ପେ… ଇମାନି ନୱ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି।

''କତମାନି ଦସ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ନ ପାରାଜିକୋ ତସ୍ସଂ ପରିସାଯଂ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି, ନ ପାରାଜିକକଥା ୱିପ୍ପକତା ହୋତି; ନ ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକୋ ତସ୍ସଂ ପରିସାଯଂ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି, ନ ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକଥା ୱିପ୍ପକତା ହୋତି; ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ଉପେତି, ନ ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯତି, ନ ଧମ୍ମିକାଯ ସାମଗ୍ଗିଯା ପଚ୍ଚାଦାନକଥା ୱିପ୍ପକତା ହୋତି; ନ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି, ନ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି, ନ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି – ଇମାନି ଦସ ଅଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି। କତମାନି ଦସ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି? ପାରାଜିକୋ ତସ୍ସଂ ପରିସାଯଂ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି, ପାରାଜିକକଥା ୱିପ୍ପକତା ହୋତି; ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକୋ ତସ୍ସଂ ପରିସାଯଂ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି, ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକଥା ୱିପ୍ପକତା ହୋତି; ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ନ ଉପେତି, ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯତି, ଧମ୍ମିକାଯ ସାମଗ୍ଗିଯା ପଚ୍ଚାଦାନକଥା ୱିପ୍ପକତା ହୋତି; ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି, ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି, ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି – ଇମାନି ଦସ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନି।

୬। ଧମ୍ମିକପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ

୩୮୮। ''କଥଂ ପାରାଜିକୋ ତସ୍ସଂ ପରିସାଯଂ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି? ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯେହି ଆକାରେହି ଯେହି ଲିଙ୍ଗେହି ଯେହି ନିମିତ୍ତେହି ପାରାଜିକସ୍ସ ଧମ୍ମସ୍ସ ଅଜ୍ଝାପତ୍ତି ହୋତି, ତେହି ଆକାରେହି ତେହି ଲିଙ୍ଗେହି ତେହି ନିମିତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପଜ୍ଜନ୍ତଂ। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପଜ୍ଜନ୍ତଂ, ଅପି ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – 'ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ'ତି। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପଜ୍ଜନ୍ତଂ, ନାପି [ନାପି ଚ (କ।)] ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – 'ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ'ତି, ଅପିଚ ସୋୱ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – 'ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ'ତି। ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତେନ ଦିଟ୍ଠେନ ତେନ ସୁତେନ ତାଯ ପରିସଙ୍କାଯ ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରେଯ୍ୟ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ, ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

୩୮୯। ''ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଠପିତେ ପରିସା ୱୁଟ୍ଠାତି, ଦସନ୍ନଂ ଅନ୍ତରାଯାନଂ ଅଞ୍ଞତରେନ [ଅଞ୍ଞତରେନ ଅନ୍ତରାଯେନ (ସ୍ୟା। କଂ।)] – ରାଜନ୍ତରାଯେନ ୱା, ଚୋରନ୍ତରାଯେନ ୱା, ଅଗ୍ଗନ୍ତରାଯେନ ୱା, ଉଦକନ୍ତରାଯେନ ୱା, ମନୁସ୍ସନ୍ତରାଯେନ ୱା, ଅମନୁସ୍ସନ୍ତରାଯେନ ୱା, ୱାଳଅନ୍ତରାଯେନ ୱା, ସରୀସପନ୍ତରାଯେନ ୱା, ଜୀୱିତନ୍ତରାଯେନ ୱା, ବ୍ରହ୍ମଚରିଯନ୍ତରାଯେନ ୱା। ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତସ୍ମିଂ ୱା ଆୱାସେ, ଅଞ୍ଞସ୍ମିଂ ୱା ଆୱାସେ, ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରେଯ୍ୟ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପାରାଜିକକଥା ୱିପ୍ପକତା, ତଂ ୱତ୍ଥୁ ଅୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ୱିନିଚ୍ଛିନେଯ୍ୟାତି।

''ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଲଭେଥ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଲଭେଥ, ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରିତବ୍ବଂ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପାରାଜିକକଥା ୱିପ୍ପକତା, ତଂ ୱତ୍ଥୁ ଅୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

୩୯୦। ''କଥଂ ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକୋ ତସ୍ସଂ ପରିସାଯଂ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଯେହି ଆକାରେହି ଯେହି ଲିଙ୍ଗେହି ଯେହି ନିମିତ୍ତେହି ସିକ୍ଖା ପଚ୍ଚକ୍ଖାତା ହୋତି, ତେହି ଆକାରେହି ତେହି ଲିଙ୍ଗେହି ତେହି ନିମିତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖନ୍ତଂ। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖନ୍ତଂ, ଅପିଚ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – 'ଇତ୍ଥନ୍ନାମେନ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁନା ସିକ୍ଖା ପଚ୍ଚକ୍ଖାତା'ତି। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖନ୍ତଂ, ନାପି ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – 'ଇତ୍ଥନ୍ନାମେନ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁନା ସିକ୍ଖା ପଚ୍ଚକ୍ଖାତା'ତି, ଅପିଚ

ସୋଓ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ମଯା, ଆୱୁସୋ, ସିକ୍ଖା ପଚ୍ଚକ୍ଖାତା’ତି। ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତେନ ଦିଟ୍ଠେନ ତେନ ସୁତେନ ତାଯ ପରିସଙ୍କାଯ ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରେଯ୍ଯ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମେନ ପୁଗ୍ଗଲେନ ସିକ୍ଖା ପଚ୍ଚକ୍ଖାତା, ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

୩୯୧। ‘‘ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଠପିତେ ପରିସା ୱୁଟ୍ଠାତି, ଦସନ୍ନଂ ଅନ୍ତରାଯାନଂ ଅଞ୍ଞତରେନ – ରାଜନ୍ତରାଯେନ ୱା …ପେ… ବ୍ରହ୍ମଚରିଯନ୍ତରାଯେନ ୱା, ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତସ୍ମିଂ ୱା ଆୱାସେ, ଅଞ୍ଞସ୍ମିଂ ୱା ଆୱାସେ, ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରେଯ୍ଯ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକଥା [ସିକ୍ଖାପଚ୍ଚକ୍ଖାତକଥା (ସୀ।)] ୱିପ୍ପକତା, ତଂ ୱତ୍ଥୁ ଅୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ୱିନିଚ୍ଛିନେଯ୍ଯାତି।

‘‘ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଲଭେଥ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଲଭେଥ, ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରିତବ୍ବଂ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାତକଥା ୱିପ୍ପକତା, ତଂ ୱତ୍ଥୁ ଅୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

୩୯୨। ‘‘କଥଂ ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ନ ଉପେତି? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଯେହି ଆକାରେହି ଯେହି ଲିଙ୍ଗେହି ଯେହି ନିମିତ୍ତେହି ଧମ୍ମିକାଯ ସାମଗ୍ଗିଯାନୁପଗମନଂ ହୋତି, ତେହି ଆକାରେହି ତେହି ଲିଙ୍ଗେହି ତେହି ନିମିତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ନ ଉପେନ୍ତଂ। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ନ ଉପେନ୍ତଂ, ଅପି ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ନ ଉପେତୀ’ତି। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ନ ଉପେନ୍ତଂ, ନାପି ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ନ ଉପେତୀ’ତି, ଅପି ଚ ସୋଓ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ନ ଉପେମୀ’ତି। ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତେନ ଦିଟ୍ଠେନ ତେନ ସୁତେନ ତାଯ ପରିସଙ୍କାଯ ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରେଯ୍ଯ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ନ ଉପେତି , ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

୩୯୩। ‘‘କଥଂ ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯତି? ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଯେହି ଆକାରେହି ଯେହି ଲିଙ୍ଗେହି ଯେହି ନିମିତ୍ତେହି ଧମ୍ମିକାଯ ସାମଗ୍ଗିଯା ପଚ୍ଚାଦାନଂ ହୋତି, ତେହି ଆକାରେହି ତେହି ଲିଙ୍ଗେହି ତେହି ନିମିତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯନ୍ତଂ ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯନ୍ତଂ, ଅପି ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯତୀ’ତି। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯନ୍ତଂ, ନାପି ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯତୀ’ତି, ଅପି ଚ ସୋଓ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯାମୀ’ତି । ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତେନ ଦିଟ୍ଠେନ ତେନ ସୁତେନ ତାଯ ପରିସଙ୍କାଯ ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରେଯ୍ଯ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଧମ୍ମିକଂ ସାମଗ୍ଗିଂ ପଚ୍ଚାଦିଯତି, ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

୩୯୪। ‘‘ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଠପିତେ ପରିସା ୱୁଟ୍ଠାତି, ଦସନ୍ନଂ ଅନ୍ତରାଯାନଂ ଅଞ୍ଞତରେନ – ରାଜନ୍ତରାଯେନ ୱା…ପେ… ବ୍ରହ୍ମଚରିଯନ୍ତରାଯେନ ୱା। ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତସ୍ମିଂ ୱା ଆୱାସେ, ଅଞ୍ଞସ୍ମିଂ ୱା ଆୱାସେ, ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ

ଉଦାହରେୟ୍ୟ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଧମ୍ମିକାଯ ସାମଗ୍ଗିଯା ପଚ୍ଚାଦାନକଥା ଉପ୍ପକତା, ତଂ ୱତ୍ଥୁ ଅୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ୱିନିଚ୍ଛିନେୟ୍ୟାତି।

‘‘ଏୱଞ୍ଚେତଂ ଲଭେଥ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ଲଭେଥ, ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରିତବ୍ବଂ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଧମ୍ମିକାଯ ସାମଗ୍ଗିଯା ପଚ୍ଚାଦାନକଥା ଉପ୍ପକତା, ତଂ ୱତ୍ଥୁ ଅୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

୩୯୫। ‘‘କଥଂ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଯେହି ଆକାରେହି ଯେହି ଲିଙ୍ଗେହି ଯେହି ନିମିତ୍ତେହି ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି, ତେହି ଆକାରେହି ତେହି ଲିଙ୍ଗେହି ତେହି ନିମିତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ, ଅପି ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ’ତି। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ, ନାପି ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ’ତି, ଅପି ଚ ସୋୱ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋମ୍ହୀ’ତି। ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତେନ ଦିଟ୍ଠେନ ତେନ ସୁତେନ ତାଯ ପରିସଙ୍କାଯ ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରେୟ୍ୟ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ସୀଲୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ, [ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି (ସ୍ୟା। କଂ।)] ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

୩୯୬। ‘‘କଥଂ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଯେହି ଆକାରେହି ଯେହି ଲିଙ୍ଗେହି ଯେହି ନିମିତ୍ତେହି ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି ତେହି ଆକାରେହି ତେହି ଲିଙ୍ଗେହି ତେହି ନିମିତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ, ଅପି ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ’ତି। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ, ନାପି ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ’ତି, ଅପି ଚ ସୋୱ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋମ୍ହୀ’ତି। ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତେନ ଦିଟ୍ଠେନ ତେନ ସୁତେନ ତାଯ ପରିସଙ୍କାଯ ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରେୟ୍ୟ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଆଚାରୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ, ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

୩୯୭। ‘‘କଥଂ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି? ଇଧ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଯେହି ଆକାରେହି ଯେହି ଲିଙ୍ଗେହି ଯେହି ନିମିତ୍ତେହି ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ ହୋତି, ତେହି ଆକାରେହି ତେହି ଲିଙ୍ଗେହି ତେହି ନିମିତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ, ଅପି ଚ ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ’ତି। ନ ହେୱ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସତି ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ, ନାପି ଅଞ୍ଞୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ’ତି, ଅପି ଚ ସୋୱ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଆରୋଚେତି – ‘ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋମ୍ହୀ’ତି। ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ତେନ ଦିଟ୍ଠେନ ତେନ ସୁତେନ ତାଯ ପରିସଙ୍କାଯ ତଦହୁପୋସଥେ ଚାତୁଦ୍ଦସେ ୱା ପନ୍ନରସେ ୱା ତସ୍ମିଂ ପୁଗ୍ଗଲେ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଉଦାହରେୟ୍ୟ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତୋ, ତସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେମି, ନ ତସ୍ମିଂ ସମ୍ମୁଖୀଭୂତେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବନ୍ତି – ଧମ୍ମିକଂ ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନଂ।

‘‘ଇମାନି ଦସ ଧମ୍ମିକାନି ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନାନୀ’’ତି।

ପଠମଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୭। ଅତ୍ତାଦାନଅଙ୍ଗଂ

୩୯୮। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉପାଲି ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉପାଲି ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତୁକାମେନ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନା କତମଙ୍ଗସମନ୍ନାଗତଂ [କତଙ୍ଗସମନ୍ନାଗତଂ (କ।)] ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତବ୍ବ’’ନ୍ତି?

[ପରି। ୪୪୦] ‘‘ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତୁକାମେନ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ପଞ୍ଚଙ୍ଗସମନ୍ନାଗତଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତବ୍ବଂ। ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତୁକାମେନ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ଏୱଂ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଯଂ ଖୋ ଅହଂ ଇମଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତୁକାମୋ, କାଲୋ ନୁ ଖୋ ଇମଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତୁଂ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ସଚେ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘ଅକାଲୋ ଇମଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତୁଂ, ନୋ କାଲୋ’ତି, ନ ତଂ, ଉପାଲି, ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ପନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘କାଲୋ ଇମଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତୁଂ, ନୋ ଅକାଲୋ’ତି, ତେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ଉତ୍ତରି ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଯଂ ଖୋ ଅହଂ ଇମଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତୁକାମୋ, ଭୂତଂ ନୁ ଖୋ ଇଦଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ସଚେ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘ଅଭୂତଂ ଇଦଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ, ନୋ ଭୂତ’ନ୍ତି, ନ ତଂ, ଉପାଲି, ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ପନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘ଭୂତଂ ଇଦଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ, ନୋ ଅଭୂତ’ନ୍ତି, ତେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ଉତ୍ତରି ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଯଂ ଖୋ ଅହଂ ଇମଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତୁକାମୋ, ଅତ୍ଥସଞ୍ହିତଂ ନୁ ଖୋ ଇଦଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ସଚେ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘ଅନତ୍ଥସଞ୍ହିତଂ ଇଦଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ, ନୋ ଅତ୍ଥସଞ୍ହିତ’ନ୍ତି, ନ ତଂ, ଉପାଲି, ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ପନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘ଅତ୍ଥସଞ୍ହିତଂ ଇଦଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ, ନୋ ଅନତ୍ଥସଞ୍ହିତ’ନ୍ତି, ତେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ଉତ୍ତରି ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଇମଂ ଖୋ ଅହଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦିୟମାନୋ ଲଭିସ୍ସାମି ସନ୍ଦିଟ୍ଠେ ସମ୍ଭତ୍ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମତୋ ୱିନୟତୋ ପକ୍ଖେ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ସଚେ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘ଇମଂ ଖୋ ଅହଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦିୟମାନୋ ନ ଲଭିସ୍ସାମି ସନ୍ଦିଟ୍ଠେ ସମ୍ଭତ୍ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମତୋ ୱିନୟତୋ ପକ୍ଖେ’ତି, ନ ତଂ, ଉପାଲି, ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତବ୍ବଂ।

‘‘ସଚେ ପନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘ଇମଂ ଖୋ ଅହଂ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦିୟମାନୋ ଲଭିସ୍ସାମି ସନ୍ଦିଟ୍ଠେ ସମ୍ଭତ୍ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମତୋ ୱିନୟତୋ ପକ୍ଖେ’ତି, ତେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ଉତ୍ତରି ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଇମଂ ଖୋ ମେ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦିୟତୋ ଭୱିସ୍ସତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ତତୋନିଦାନଂ ଭଣ୍ଡନଂ କଲହୋ ୱିଗ୍ଗହୋ ୱିୱାଦୋ ସଙ୍ଘଭେଦୋ ସଙ୍ଘରାଜି ସଙ୍ଘୱୱତ୍ଥାନଂ ସଙ୍ଘନାନାକରଣଂ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ସଚେ ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘ଇମଂ ଖୋ ମେ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦିୟତୋ ଭୱିସ୍ସତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ତତୋନିଦାନଂ ଭଣ୍ଡନଂ କଲହୋ ୱିଗ୍ଗହୋ ୱିୱାଦୋ ସଙ୍ଘଭେଦୋ ସଙ୍ଘରାଜି ସଙ୍ଘୱୱତ୍ଥାନଂ ସଙ୍ଘନାନାକରଣ’ନ୍ତି, ନ ତଂ, ଉପାଲି, ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦାତବ୍ବଂ। ସଚେ ପନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖମାନୋ ଏୱଂ ଜାନାତି – ‘ଇମଂ ଖୋ ମେ ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦିୟତୋ ନ ଭୱିସ୍ସତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ତତୋନିଦାନଂ ଭଣ୍ଡନଂ କଲହୋ ୱିଗ୍ଗହୋ ୱିୱାଦୋ ସଙ୍ଘଭେଦୋ ସଙ୍ଘରାଜି ସଙ୍ଘୱୱତ୍ଥାନଂ ସଙ୍ଘନାନାକରଣ’ନ୍ତି, ଆଦାତବ୍ବଂ ତଂ, ଉପାଲି, ଅତ୍ତାଦାନଂ। ଏୱଂ ପଞ୍ଚଙ୍ଗସମନ୍ନାଗତଂ ଖୋ, ଉପାଲି, ଅତ୍ତାଦାନଂ ଆଦିନ୍ନଂ, ପଚ୍ଛାପି ଅୱିପ୍ପଟିସାରକରଂ ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି।

୮। ଚୋଦକେନପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଧମ୍ମା

୩୯୯।[ପରି। ୪୩୬ (ଅ। ନି। ୧୦।୪୪ ଥୋକଂ ୱିସଦିସଂ)] ‘‘ଚୋଦକେନ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ କତି ଧମ୍ମେ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତ୍ୱା ପରୋ ଚୋଦେତବ୍ବୋ’’ତି? ‘‘ଚୋଦକେନ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମେ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତ୍ୱା ପରୋ ଚୋଦେତବ୍ବୋ।

‘‘ଚୋଦକେନ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ଏୱଂ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ପରିସୁଦ୍ଧକାଯସମାଚାରୋ ନୁ ଖୋମ୍ହି, ପରିସୁଦ୍ଧେନମ୍ହି କାଯସମାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ – ଅଚ୍ଛିଦ୍ଦେନ ଅପ୍ପଟିମଂସେନ? ସଂୱିଜ୍ଜତି ନୁ ଖୋ ମେ ଏସୋ ଧମ୍ମୋ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ନୋ ଚେ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପରିସୁଦ୍ଧକାଯସମାଚାରୋ ହୋତି, ପରିସୁଦ୍ଧେନ କାଯସମାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ – ଅଚ୍ଛିଦ୍ଦେନ ଅପ୍ପଟିମଂସେନ, ତସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ – ‘ଇଙ୍ଘ ତାୱ ଆଯସ୍ମା କାଯିକଂ ସିକ୍ଖସ୍ସୂ’ତି। ଇତିସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଉପାଲି, ଚୋଦକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ଏୱଂ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ପରିସୁଦ୍ଧୱଚୀସମାଚାରୋ ନୁ ଖୋମ୍ହି, ପରିସୁଦ୍ଧେନମ୍ହି ୱଚୀସମାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ – ଅଚ୍ଛିଦ୍ଦେନ ଅପ୍ପଟିମଂସେନ? ସଂୱିଜ୍ଜତି ନୁ ଖୋ ମେ ଏସୋ ଧମ୍ମୋ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ନୋ ଚେ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ପରିସୁଦ୍ଧୱଚୀସମାଚାରୋ ହୋତି, ପରିସୁଦ୍ଧେନ ୱଚୀସମାଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତୋ – ଅଚ୍ଛିଦ୍ଦେନ ଅପ୍ପଟିମଂସେନ, ତସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ – ‘ଇଙ୍ଘ ତାୱ ଆଯସ୍ମା ୱାଚସିକଂ ସିକ୍ଖସ୍ସୂ’ତି। ଇତିସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଉପାଲି, ଚୋଦକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ଏୱଂ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ମେତ୍ତଂ ନୁ ଖୋ ମେ ଚିତ୍ତଂ ପଚ୍ଚୁପଟ୍ଠିତଂ ସବ୍ରହ୍ମଚାରୀସୁ ଅନାଘାତଂ , ସଂୱିଜ୍ଜତି ନୁ ଖୋ ମେ ଏସୋ ଧମ୍ମୋ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ନୋ ଚେ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ମେତ୍ତଚିତ୍ତଂ ପଚ୍ଚୁପଟ୍ଠିତଂ ହୋତି ସବ୍ରହ୍ମଚାରୀସୁ ଅନାଘାତଂ , ତସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ – ‘ଇଙ୍ଘ ତାୱ ଆଯସ୍ମା ସବ୍ରହ୍ମଚାରୀସୁ ମେତ୍ତଚିତ୍ତଂ ଉପଟ୍ଠାପେହୀ’ତି। ଇତିସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଉପାଲି, ଚୋଦକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ଏୱଂ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ବହୁସ୍ସୁତୋ ନୁ ଖୋମ୍ହି, ସୁତଧରୋ, ସୁତସନ୍ନିଚଯୋ? ଯେ ତେ ଧମ୍ମା ଆଦିକଲ୍ୟାଣା ମଜ୍ଝେକଲ୍ୟାଣା ପରିଯୋସାନକଲ୍ୟାଣା, ସାତ୍ଥଂ ସବ୍ୟଞ୍ଜନଂ କେୱଲପରିପୁଣ୍ଣଂ ପରିସୁଦ୍ଧଂ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଅଭିୱଦନ୍ତି, ତଥାରୂପା ମେ ଧମ୍ମା ବହୁସ୍ସୁତା ହୋନ୍ତି ଧାତା ୱଚସା ପରିଚିତା ମନସାନୁପେକ୍ଖିତା ଦିଟ୍ଠିଯା ସୁପ୍ପଟିୱିଦ୍ଧା? ସଂୱିଜ୍ଜତି ନୁ ଖୋ ମେ ଏସୋ ଧମ୍ମୋ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ନୋ ଚେ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁ ବହୁସ୍ସୁତୋ ହୋତି, ସୁତଧରୋ, ସୁତସନ୍ନିଚଯୋ; ଯେ ତେ ଧମ୍ମା ଆଦିକଲ୍ୟାଣା ମଜ୍ଝେକଲ୍ୟାଣା ପରିଯୋସାନକଲ୍ୟାଣା, ସାତ୍ଥଂ ସବ୍ୟଞ୍ଜନଂ କେୱଲପରିପୁଣ୍ଣଂ ପରିସୁଦ୍ଧଂ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଅଭିୱଦନ୍ତି, ତଥାରୂପସ୍ସ ଧମ୍ମା ନ ବହୁସ୍ସୁତା ହୋନ୍ତି ଧାତା ୱଚସା ପରିଚିତା ମନସାନୁପେକ୍ଖିତା ଦିଟ୍ଠିଯା ସୁପ୍ପଟିୱିଦ୍ଧା, ତସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ – ‘ଇଙ୍ଘ ତାୱ ଆଯସ୍ମା ଆଗମଂ ପରିଯାପୁଣସ୍ସୂ’ତି। ଇତିସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଉପାଲି, ଚୋଦକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ଏୱଂ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଉଭଯାନି ଖୋ ମେ ପାତିମୋକ୍ଖାନି ୱିତ୍ଥାରେନ ସ୍ୱାଗତାନି ହୋନ୍ତି, ସୁୱିଭତ୍ତାନି, ସୁପ୍ପୱତ୍ତୀନି, ସୁୱିନିଚ୍ଛିତାନି – ସୁତ୍ତସୋ, ଅନୁବ୍ୟଞ୍ଜନସୋ? ସଂୱିଜ୍ଜତି ନୁ ଖୋ ମେ ଏସୋ ଧମ୍ମୋ ଉଦାହୁ ନୋ’ତି? ନୋ ଚେ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ଉଭଯାନି ପାତିମୋକ୍ଖାନି ୱିତ୍ଥାରେନ ସ୍ୱାଗତାନି ହୋନ୍ତି, ସୁୱିଭତ୍ତାନି, ସୁପ୍ପୱତ୍ତୀନି, ସୁୱିନିଚ୍ଛିତାନି – ସୁତ୍ତସୋ, ଅନୁବ୍ୟଞ୍ଜନସୋ, ‘ଇଦଂ ପନାୱୁସୋ, କତ୍ଥ ୱୁତ୍ତଂ ଭଗୱତା’ତି, ଇତି ପୁଟ୍ଠୋ ନ ସମ୍ପାଯତି [ନ ସମ୍ପାଦଯତି (କ।)], ତସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ – ‘ଇଙ୍ଘ ତାୱ ଆଯସ୍ମା, ୱିନଯଂ ପରିଯାପୁଣସ୍ସୂ’ତି। ଇତିସ୍ସ ଭୱନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ। ଚୋଦକେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ଇମେ ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମେ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖିତ୍ୱା ପରୋ ଚୋଦେତବ୍ବୋ’’ତି।

୯। ଚୋଦକେନୌପଟ୍ଠାପେତବ୍ବଧମ୍ମା

୪୦୦। ‘‘ଚୋଦକେନ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ କତି ଧମ୍ମେ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ଉପଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ପରୋ ଚୋଦେତବ୍ବୋ’’ତି? ‘‘ଚୋଦକେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମେ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ଉପଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ପରୋ ଚୋଦେତବ୍ବୋ – କାଲେନ ୱକ୍ଖାମି, ନୋ ଅକାଲେନ; ଭୂତେନ ୱକ୍ଖାମି, ନୋ ଅଭୂତେନ; ସଣ୍ହେନ ୱକ୍ଖାମି, ନୋ ଫରୁସେନ; ଅତ୍ଥସଂହିତେନ ୱକ୍ଖାମି, ନୋ ଅନତ୍ଥସଂହିତେନ; ମେତ୍ତଚିତ୍ତୋ ୱକ୍ଖାମି, ନୋ ଦୋସନ୍ତରୋତି। ଚୋଦକେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ଇମେ ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମେ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ଉପଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ପରୋ ଚୋଦେତବ୍ବୋ’’ତି।

୧୦। ଚୋଦକକତୁଦିତକପଟିସଂଯୁତ୍ତକଥା

୪୦୧। ‘‘ଅଧମ୍ମଚୋଦକସ୍ସ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ କତୀହାକାରେହି ୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ’’ତି? ‘‘ଅଧମ୍ମଚୋଦକସ୍ସ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଞ୍ଚହାକାରେହି ୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ – ଅକାଲେନାଯସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ କାଲେନ, ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାଯ; ଅଭୂତେନାଯସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ ଭୂତେନ, ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାଯ; ଫରୁସେନାଯସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ ସଣ୍ହେନ, ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାଯ; ଅନତ୍ଥସଂହିତେନାଯସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ ଅତ୍ଥସଂହିତେନ, ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାଯ; ଦୋସନ୍ତରୋ ଆଯସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ ମେତ୍ତଚିତ୍ତୋ, ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାଯାତି।

ଅଧମ୍ମଚୋଦକସ୍ସ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ଇମେହି ପଞ୍ଚହାକାରେହି ୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ। ତଂ କିସ୍ସ ହେତୁ? ଯଥା ନ ଅଞ୍ଞୋପି ଭିକ୍ଖୁ ଅଭୂତେନ ଚୋଦେତବ୍ବଂ ମଞ୍ଞେୟ୍ୟା''ତି।

''ଅଧମ୍ମଚୁଦିତସ୍ସ ପନ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ କତିହାକାରେହି ଅୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ''ତି? ''ଅଧମ୍ମଚୁଦିତସ୍ସ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଞ୍ଚହାକାରେହି ଅୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ – ଅକାଲେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ, ନୋ କାଲେନ, ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ଅଭୂତେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ, ନୋ ଭୂତେନ, ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ଫରୁସେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ , ନୋ ସଣ୍ହେନ, ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ଅନତ୍ଥସଂହିତେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ, ନୋ ଅତ୍ଥସଂହିତେନ, ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ଦୋସନ୍ତରେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ, ନୋ ମେତ୍ତଚିତ୍ତେନ, ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟାତି। ଅଧମ୍ମଚୁଦିତସ୍ସ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ଇମେହି ପଞ୍ଚହାକାରେହି ଅୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ''ତି।

''ଧମ୍ମଚୋଦକସ୍ସ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ କତିହାକାରେହି ଅୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ''ତି? ''ଧମ୍ମଚୋଦକସ୍ସ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଞ୍ଚହାକାରେହି ଅୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ – କାଲେନାୟସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ ଅକାଲେନ, ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ଭୂତେନାୟସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ ଅଭୂତେନ , ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ସଣ୍ହେନାୟସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ ଫରୁସେନ, ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ଅତ୍ଥସଂହିତେନାୟସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ ଅନତ୍ଥସଂହିତେନ, ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ମେତ୍ତଚିତ୍ତୋ ଆୟସ୍ମା ଚୋଦେସି, ନୋ ଦୋସନ୍ତରୋ, ଅଲଂ ତେ ଅୱିପ୍ପଟିସାରାୟାତି। ଧମ୍ମଚୋଦକସ୍ସ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ଇମେହି ପଞ୍ଚହାକାରେହି ଅୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ। ତଂ କିସ୍ସ ହେତୁ? ଯଥା ଅଞ୍ଞୋପି ଭିକ୍ଖୁ ଭୂତେନ ଚୋଦେତବ୍ବଂ ମଞ୍ଞେୟ୍ୟା''ତି।

''ଧମ୍ମଚୁଦିତସ୍ସ ପନ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନୋ କତିହାକାରେହି ୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ''ତି? ''ଧମ୍ମଚୁଦିତସ୍ସ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ପଞ୍ଚହାକାରେହି ୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ – କାଲେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ, ନୋ ଅକାଲେନ, ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ଭୂତେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ, ନୋ ଅଭୂତେନ , ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ସଣ୍ହେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ, ନୋ ଫରୁସେନ, ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ଅତ୍ଥସଂହିତେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ, ନୋ ଅନତ୍ଥସଂହିତେନ, ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାୟ; ମେତ୍ତଚିତ୍ତେନାୟସ୍ମା ଚୁଦିତୋ, ନୋ ଦୋସନ୍ତରେନ, ଅଲଂ ତେ ୱିପ୍ପଟିସାରାୟାତି। ଧମ୍ମଚୁଦିତସ୍ସ, ଉପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନୋ ଇମେହି ପଞ୍ଚହାକାରେହି ୱିପ୍ପଟିସାରୋ ଉପଦହାତବ୍ବୋ''ତି।

[ପରି। ୪୩୮] ''ଚୋଦକେନ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ କତି ଧମ୍ମେ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ମନସି କରିତ୍ୱା ପରୋ ଚୋଦେତବ୍ବୋ''ତି? ''ଚୋଦକେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମେ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ମନସି କରିତ୍ୱା ପରୋ ଚୋଦେତବ୍ବୋ – କାରୁଞ୍ଞତା, ହିତେସିତା, ଅନୁକମ୍ପିତା, [ଅନୁକମ୍ପତା (କ।)] ଆପତ୍ତିୱୁଟ୍ଠାନତା, ୱିନୟପୁରେକ୍ଖାରତାତି। ଚୋଦକେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ପରଂ ଚୋଦେତୁକାମେନ ଇମେ ପଞ୍ଚ ଧମ୍ମେ ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ ମନସି କରିତ୍ୱା ପରୋ ଚୋଦେତବ୍ବୋ''ତି।

''ଚୁଦିତେନ ପନ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନା କତିସୁ ଧମ୍ମେସୁ ପତିଟ୍ଠାତବ୍ବ''ନ୍ତି? ''ଚୁଦିତେନୁପାଲି, ଭିକ୍ଖୁନା ଦ୍ୱୀସୁ ଧମ୍ମେସୁ ପତିଟ୍ଠାତବ୍ବଂ – ସଚ୍ଚେ ଚ ଅକୁପ୍ପେ ଚା''ତି।

ଦୁତିୟଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନକ୍ଖନ୍ଧକୋ ନ଱ମୋ।

ଇମମ୍ହି ଖନ୍ଧକେ ୱତ୍ଥୂ ତିଂସ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଉପୋସଥେ ଯାୱତିକଂ, ପାପଭିକ୍ଖୁ ନ ନିକ୍ଖମି;

ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେନ ନିଚ୍ଛୁଦ୍ଧୋ, ଅଚ୍ଛେରା ଜିନସାସନେ।

ନିନ୍ନୋନୁପୁବ୍ବସିକ୍ଖା ଚ, ଠିତଧମ୍ମୋ ନାତିକ୍କମେ;

କୁଣପୁଣ୍ଣପତି ସଙ୍ଘୋ, ସଓନ୍ତିଯୋ ଜହନ୍ତି ଚା

ସଓନ୍ତି ପରିନିବ୍ବନ୍ତି, ଏକରସ ୱିମୁତ୍ତି ଚ;

ବହୁ ଧମ୍ମୱିନଯୋପି, ଭୂତଟ୍ଠାରିଯପୁଗ୍ଗଲା।

ସମୁଦ୍ଦଂ ଉପମଂ କତ୍ୱା, ୱାଚେସି [ଠାପେସି (କ।)] ସାସନେ ଗୁଣଂ;

ଉପୋସଥେ ପାତିମୋକ୍ଖଂ, ନ ଅମ୍ହେ କୋଚି ଜାନାତି।

ପଟିକଚ୍ଛେୱ ଉଚ୍ଛନ୍ତି, ଏକୋ ଦ୍ୱେ ତୀଣି ଚତ୍ତାରି;

ପଞ୍ଚ ଛ ସତ୍ତ ଅଟ୍ଠାନି, ନୱା ଚ ଦସମାନି ଚା

ସୀଲ-ଆଚାର-ଦିଟ୍ଠି ଚ, ଆଜୀୱଂ ଚତୁଭାଗିକେ;

ପାରାଜିକଞ୍ଚ ସଙ୍ଘାଦି, ପାଚିତ୍ତି ପାଟିଦେସନି।

ଦୁକ୍କଟଂ ପଞ୍ଚଭାଗେସୁ, ସୀଲାଚାରୱିପତ୍ତି ଚ;

ଅକତାଯ କତାଯ ଚ, ଛଭାଗେସୁ ଯଥାୱିଧି।

ପାରାଜିକଞ୍ଚ ସଙ୍ଘାଦି, ଥୁଲ୍ଲଂ ପାଚିତ୍ତିଯେନ ଚ;

ପାଟିଦେସନିଯଞ୍ଚେୱ , ଦୁକ୍କଟଞ୍ଚ ଦୁବ୍ଭାସିତଂ।

ସୀଲାଚାରୱିପତ୍ତି ଚ, ଦିଟ୍ଠିଆଜୀୱୱିପତ୍ତି;

ଯା ଚ ଅଟ୍ଠ କତାକତେ, ତେନେତା ସୀଲାଚାରଦିଟ୍ଠିଯା।

ଅକତାଯ କତାଯାପି, କତାକତାଯମେୱ ଚ;

ଏୱଂ ନୱୱିଧା ୱୁତ୍ତା, ଯଥାଭୂତେନ ଞାଯତୋ।

ପାରାଜିକୋ ୱିପ୍ପକତା, ପଚ୍ଚକ୍ଖାତୋ ତଥେୱ ଚ;

ଉପେତି ପଚ୍ଚାଦିଯତି, ପଚ୍ଚାଦାନକଥା ଚ ଯା।

ସୀଲାଚାରୱିପତ୍ତି ଚ, ତଥା ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିଯା;

ଦିଟ୍ଠସୁତପରିସଙ୍କିତଂ, ଦସଧା ତଂ ୱିଜାନାଥ।

ଭିକ୍ଖୁ ୱିପସ୍ସତି ଭିକ୍ଖୁଂ, ଅଞ୍ଞୋ ଚାରୋଚଯାତି ତଂ;

ସୋ ଯେୱ ତସ୍ସ ଅକ୍ଖାତି [ୱିପସ୍ସଞ୍ଞୋ ଚାରୋଚତି; ତଂ ସୁଦ୍ଧେୱ ତସ୍ସ ଅକ୍ଖାତି (କ।)], ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଠପେତି ସୋ।

ୱୁଟ୍ଠାତି ଅନ୍ତରାଯେନ, ରାଜଚୋରଗ୍ଗୁଦକା ଚ;

ମନୁସ୍ସଅମନୁସ୍ସା ଚ, ୱାଳଅସରୀସପା ଜୀୱିବ୍ରହ୍ମଂ।

ଦସନ୍ନମଞ୍ଞତରେନ, ତସ୍ମିଂ ଅଞ୍ଞତରେସୁ ୱା;

ଧମ୍ମିକାଧମ୍ମିକା ଚେୱ, ଯଥା ମଗ୍ଗେନ ଜାନାଥ।

କାଲଭୂତତ୍ଥସଂହିତଂ , ଲଭିସ୍ସାମି ଭୱିସ୍ସତି;

କାଯୱାଚସିକା ମେତ୍ତା, ବାହୁସଚ୍ଚଂ ଉଭଯାନି।

କାଲଭୂତେନ ସଚ୍ଚେନ, ଅତ୍ଥମେତ୍ତେନ ଚୋଦଯେ;

ୱିପ୍ପଟିସାରଧମ୍ମେନ, ତଥା ୱାଚା [ତଥେୱାପି (ସ୍ଯା।)] ୱିନୋଦଯେ।

ଧମ୍ମଚୋଦଚୁଦିତସ୍ସ, ୱିନୋଦେତି ୱିପ୍ପଟିସାରୋ;

କରୁଣା ହିତାନୁକମ୍ପି, ୱୁଟ୍ଠାନପୁରେକ୍ଖାରତୋ।

ଚୋଦକସ୍ସ ପଟିପତ୍ତି, ସମ୍ବୁଦ୍ଧେନ ପକାସିତା;

ସଚ୍ଚେ ଚେୱ ଅକୁପ୍ପେ ଚ, ଚୁଦିତସ୍ସେୱ ଧମ୍ମତାତି।

ପାତିମୋକ୍ଖଟ୍ଠପନକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୧୦। ଭିକ୍ଖୁନିକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ପଠମଭାଣୱାରୋ

ମହାପଜାପତିଗୋତମୀୱତ୍ଥୁ

୪୦୨।[ଅ। ନି। ୮।୫୧ ଇଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଆଗତଂ] ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସକ୍କେସୁ ୱିହରତି କପିଲୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ନିଗ୍ରୋଧାରାମେ। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି [ମହାପଜାପତୀ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଗୋତମୀ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଲଭେଯ୍ୟ ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜ''ନ୍ତି। ''ଅଲଂ, ଗୋତମି, ମା ତେ ରୁଚ୍ଚି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜା''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ମହପଜାପତି ଗୋତମୀ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଲଭେଯ୍ୟ ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜ''ନ୍ତି। ''ଅଲଂ, ଗୋତମି, ମା ତେ ରୁଚ୍ଚି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜା''ତି। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ – ନ ଭଗୱା ଅନୁଜାନାତି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜନ୍ତି – ଦୁକ୍ଖୀ ଦୁମ୍ମନା ଅସ୍ସୁମୁଖୀ ରୁଦମାନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା କପିଲୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ୱେସାଲୀ ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ୱେସାଲୀ ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ୱେସାଲିଯଂ ୱିହରତି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାଯଂ। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ କେସେ ଛେଦାପେତ୍ୱା କାସାଯାନି ୱତ୍ଥାନି ଅଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ସମ୍ବହୁଲାହି ସାକିଯାନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ଯେନ ୱେସାଲୀ ତେନ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଯେନ ୱେସାଲୀ ମହାୱନଂ କୂଟାଗାରସାଲା ତେନୁପସଙ୍କମି। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ସୂନେହି ପାଦେହି ରଜୋକିଣ୍ଣେନ ଗତ୍ତେନ ଦୁକ୍ଖୀ ଦୁମ୍ମନା ଅସ୍ସୁମୁଖୀ ରୁଦମାନା ବହିଦ୍ୱାରକୋଟ୍ଠକେ ଅଟ୍ଠାସି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ମହାପଜାପତିଂ ଗୋତମିଂ ସୂନେହି ପାଦେହି ରଜୋକିଣ୍ଣେନ ଗତ୍ତେନ ଦୁକ୍ଖିଂ ଦୁମ୍ମନଂ ଅସ୍ସୁମୁଖିଂ ରୁଦମାନଂ ବହିଦ୍ୱାରକୋଟ୍ଠକେ ଠିତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ମହାପଜାପତିଂ ଗୋତମିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଗୋତମି, ସୂନେହି ପାଦେହି ରଜୋକିଣ୍ଣେନ ଗତ୍ତେନ ଦୁକ୍ଖୀ ଦୁମ୍ମନା ଅସ୍ସୁମୁଖୀ ରୁଦମାନା ବହିଦ୍ୱାରକୋଟ୍ଠକେ ଠିତା''ତି? ''ତଥା ହି ପନ, ଭନ୍ତେ ଆନନ୍ଦ, ନ ଭଗୱା ଅନୁଜାନାତି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜ''ନ୍ତି। ''ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, ଗୋତମି, ମୁହୁତ୍ତଂ ଇଧେୱ ତାୱ ହୋହି, ଯାୱାହଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ଯାଚାମି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଏସା, ଭନ୍ତେ, ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ସୂନେହି ପାଦେହି ରଜୋକିଣ୍ଣେନ ଗତ୍ତେନ ଦୁକ୍ଖୀ ଦୁମ୍ମନା ଅସ୍ସୁମୁଖୀ ରୁଦମାନା ବହିଦ୍ୱାରକୋଟ୍ଠକେ ଠିତା – ନ ଭଗୱା ଅନୁଜାନାତି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜନ୍ତି। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଲଭେଯ୍ୟ ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜ''ନ୍ତି। ''ଅଲଂ, ଆନନ୍ଦ, ମା ତେ ରୁଚ୍ଚି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜା''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଲଭେଯ୍ୟ ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜ''ନ୍ତି। ''ଅଲଂ, ଆନନ୍ଦ, ମା ତେ ରୁଚ୍ଚି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ [ଅ। ନି। ୮।୫୧ ''ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମତୋ ଆନନ୍ଦସ୍ସ ଏତଦହୋସୀ''ତି ଆଗତଂ] – ''ନ ଭଗୱା ଅନୁଜାନାତି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜଂ; ଯଂନୂନାହଂ ଅଞ୍ଞେନପି ପରିଯାଯେନ ଭଗୱନ୍ତଂ ଯାଚେଯ୍ୟଂ ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଭବ୍ବୋ ନୁ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତ୍ୱା ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ ୱା ସକଦାଗାମିଫଲଂ [ସକିଦାଗାମିଫଲଂ (ସ୍ୟା।)] ୱା ଅନାଗାମିଫଲଂ ୱା ଅରହତ୍ତଫଲଂ ୱା ସଚ୍ଛିକାତୁ''ନ୍ତି? ''ଭବ୍ବୋ, ଆନନ୍ଦ, ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତ୍ୱା ସୋତାପତ୍ତିଫଲମ୍ପି ସକଦାଗାମିଫଲମ୍ପି ଅନାଗାମିଫଲମ୍ପି ଅରହତ୍ତଫଲମ୍ପି ସଚ୍ଛିକାତୁ''ନ୍ତି। ''ସଚେ, ଭନ୍ତେ, ଭବ୍ବୋ ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜିତ୍ୱା ସୋତାପତ୍ତିଫଲମ୍ପି ସକଦାଗାମିଫଲମ୍ପି

ଅନାଗାମିଫଲମ୍ପି ଅରହତ୍ତଫଲମ୍ପି ସଚ୍ଛିକାତୁଂ; ବହୂପକାରା, ଭନ୍ତେ, ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଭଗୱତୋ ମାତୁଚ୍ଛା ଆପାଦିକା , ପୋସିକା, ଖୀରସ୍ସ ଦାୟିକା, ଭଗୱନ୍ତଂ ଜନେତ୍ତିୟା କାଲଙ୍କତାଯ ଥଞ୍ଜଂ ପାଯେସି; ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଲଭେୟ୍ୟ ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିୟଂ ପବ୍ବଜ୍ଜ''ନ୍ତି।

ଅଟ୍ଠଗରୁଧମ୍ମା

୪୦୩। ''ସଚେ, ଆନନ୍ଦ, ମହାପଜାପତୀ ଗୋତମୀ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମେ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ସାୱସ୍ସା। ହୋତୁ ଉପସମ୍ପଦା।

[ପାଚି। ୧୪୯] ''ୱସ୍ସସତୂପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ତଦହୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା [ଗରୁଂକତ୍ୱା (କ।)] ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ନ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଅଭିକ୍ଖୁକେ ଆୱାସେ ୱସ୍ସଂ ୱସିତବ୍ବଂ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘତୋ ଦ୍ୱେ ଧମ୍ମା ପଚ୍ଚାସୀସିତବ୍ବା – ଉପୋସଥପୁଚ୍ଛକଞ୍ଚ, ଓୱାଦୂପସଙ୍କମନଞ୍ଚ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠାଯ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ତୀହି ଠାନେହି ପୱାରେତବ୍ବଂ – ଦିଟ୍ଠେନ ୱା, ସୁତେନ ୱା, ପରିସଙ୍କାଯ ୱା। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ଗରୁଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ପକ୍ଖମାନତ୍ତଂ ଚରିତବ୍ବଂ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ସିକ୍ଖମାନାଯ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପଦା ପରିଯେସିତବ୍ବା। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ନ ଭିକ୍ଖୁନିୟା କେନଚି ପରିଯାଯେନ ଭିକ୍ଖୁ ଅକ୍କୋସିତବ୍ବୋ ପରିଭାସିତବ୍ବୋ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ଓୱଟୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଭିକ୍ଖୁସୁ ୱଚନପଥୋ, ଅନୋୱଟୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ୱଚନପଥୋ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ସଚେ, ଆନନ୍ଦ, ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଇମେ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମେ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ସାୱସ୍ସା ହୋତୁ ଉପସମ୍ପଦା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ସନ୍ତିକେ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମେ ଉଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଯେନ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମହାପଜାପତିଂ ଗୋତମିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସଚେ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଗୋତମି, ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମେ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟାସି, ସାୱ ତେ ଭୱିସ୍ସତି ଉପସମ୍ପଦା।

''ୱସ୍ସସତୂପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ତଦହୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ନ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଅଭିକ୍ଖୁକେ ଆୱାସେ ୱସ୍ସଂ ୱସିତବ୍ବଂ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘତୋ ଦ୍ୱେ ଧମ୍ମା ପଚ୍ଚାସୀସିତବ୍ବା – ଉପୋସଥପୁଚ୍ଛକଞ୍ଚ, ଓୱାଦୂପସଙ୍କମନଞ୍ଚ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ।

''ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠାଯ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ତୀହି ଠାନେହି ପୱାରେତବ୍ବଂ – ଦିଟ୍ଠେନ ୱା, ସୁତେନ ୱା, ପରିସଙ୍କାଯ ୱା। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା

ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀୟୋ।

‘‘ଗରୁଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ପକ୍ଖମାନତ୍ତଂ ଚରିତବ୍ବଂ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀୟୋ।

‘‘ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାୟ ସିକ୍ଖମାନାୟ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପଦା ପରିୟେସିତବ୍ବା। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀୟୋ।

‘‘ନ ଭିକ୍ଖୁନିୟା କେନଚି ପରିୟାୟେନ ଭିକ୍ଖୁ ଅକ୍କୋସିତବ୍ବୋ ପରିଭାସିତବ୍ବୋ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀୟୋ।

‘‘ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ଓୱଟୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଭିକ୍ଖୂସୁ ୱଚନପଥୋ, ଅନୋୱଟୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ୱଚନପଥୋ। ଅୟମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀୟୋ।

‘‘ସଚେ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଗୋତମି, ଇମେ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମେ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟାସି, ସାୱ ତେ ଭୱିସ୍ସତି ଉପସମ୍ପଦା’’ତି।

‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି, ଭନ୍ତେ ଆନନ୍ଦ, ଇତ୍ଥୀ ୱା ପୁରିସୋ ୱା ଦହରୋ, ୟୁୱା, ମଣ୍ଡନକଜାତିକୋ ସୀସଂନହାତୋ ଉପ୍ପଲମାଲଂ ୱା ୱସ୍ସିକମାଲଂ ୱା ଅତିମୁତ୍ତକମାଲଂ [ଅଧିମତ୍ତକମାଲଂ (ସ୍ୟା।)] ୱା ଲଭିତ୍ୱା ଉଭୋହି ହତ୍ଥେହି ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଉତ୍ତମଙ୍ଗେ ସିରସ୍ମିଂ ପତିଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ; ଏୱମେୱ ଖୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଆନନ୍ଦ ଇମେ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମେ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାମି ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀୟେ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ପଟିଗ୍ଗହିତା, ଭନ୍ତେ, ମହାପଜାପତିୟା ଗୋତମିୟା ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମା, ଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭଗୱତୋ ମାତୁଚ୍ଛା’’ତି।

‘‘ସଚେ, ଆନନ୍ଦ, ନାଲଭିସ୍ସ ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନୟେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିୟଂ ପବ୍ବଜ୍ଜଂ, ଚିରଟ୍ଠିତିକଂ, ଆନନ୍ଦ, ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଅଭୱିସ୍ସ, ୱସ୍ସସହସ୍ସଂ ସଦ୍ଧମ୍ମୋ ତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ। ଯତୋ ଚ ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ମାତୁଗାମୋ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନୟେ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିୟଂ ପବ୍ବଜିତୋ, ନ ଦାନି, ଆନନ୍ଦ, ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଚିରଟ୍ଠିତିକଂ ଭୱିସ୍ସତି। ପଞ୍ଚେୱ ଦାନି, ଆନନ୍ଦ, ୱସ୍ସସତାନି ସଦ୍ଧମ୍ମୋ ଠସ୍ସତି।

‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି, ଆନନ୍ଦ, ଯାନି କାନିଚି କୁଲାନି ବହୁତ୍ଥିକାନି [ବହୁଇତ୍ଥିକାନି (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଅପ୍ପପୁରିସକାନି, ତାନି ସୁପ୍ପଧଂସିୟାନି ହୋନ୍ତି ଚୋରେହି କୁମ୍ଭଥେନକେହି; ଏୱମେୱ ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ଯସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନୟେ ଲଭତି ମାତୁଗାମୋ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିୟଂ ପବ୍ବଜ୍ଜଂ, ନ ତଂ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଚିରଟ୍ଠିତିକଂ ହୋତି।

‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି , ଆନନ୍ଦ, ସମ୍ପନ୍ନେ ସାଲିକ୍ଖେତ୍ତେ ସେତଟ୍ଠିକା ନାମ ରୋଗଜାତି ନିପତତି, ଏୱଂ ତଂ ସାଲିକ୍ଖେତ୍ତଂ ନ ଚିରଟ୍ଠିତିକଂ ହୋତି; ଏୱମେୱ ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ଯସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନୟେ ଲଭତି ମାତୁଗାମୋ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିୟଂ ପବ୍ବଜ୍ଜଂ, ନ ତଂ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଚିରଟ୍ଠିତିକଂ ହୋତି।

‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି, ଆନନ୍ଦ, ସମ୍ପନ୍ନେ ଉଚ୍ଛୁକ୍ଖେତ୍ତେ ମଞ୍ଜିଟ୍ଠିକା [ମଞ୍ଜେଟ୍ଠିକା (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ନାମ ରୋଗଜାତି ନିପତତି, ଏୱଂ ତଂ ଉଚ୍ଛୁକ୍ଖେତ୍ତଂ ନ ଚିରଟ୍ଠିତିକଂ ହୋତି; ଏୱମେୱ ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ଯସ୍ମିଂ ଧମ୍ମୱିନୟେ ଲଭତି ମାତୁଗାମୋ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିୟଂ ପବ୍ବଜ୍ଜଂ, ନ ତଂ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଚିରଟ୍ଠିତିକଂ ହୋତି।

‘‘ସେୟ୍ୟଥାପି, ଆନନ୍ଦ, ପୁରିସୋ ମହତୋ ତଳାକସ୍ସ ପଟିକଚ୍ଚେୱ ଆଳିଂ ବନ୍ଧେୟ୍ୟ ଯାୱଦେୱ ଉଦକସ୍ସ ଅନତିକ୍କମନାୟ; ଏୱମେୱ ଖୋ, ଆନନ୍ଦ, ମୟା ପଟିକଚ୍ଚେୱ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମା ପଞ୍ଞତ୍ତା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀୟା’’ତି।

ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମା ନିଟ୍ଠିତା।

ଭିକ୍ଖୁନୀଉପସମ୍ପଦାନୁଜାନନଂ

୪୦୪। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ମହାପଜାପତୀ ଗୋତମୀ ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ''କଥାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଇମାସୁ ସାକିଯାନୀସୁ ପଟିପଜ୍ଜାମୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ମହାପଜାପତିଂ ଗୋତମିଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଭଗଵତା ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସିତା ସମାଦପିତା ସମୁତ୍ତେଜିତା ସମ୍ପହଂସିତା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ଵା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସମ୍ପାଦେତୁ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ମହାପଜାପତିଂ ଗୋତମିଂ ଏତଦଵୋଚୁଂ – ''ଅଯ୍ଯା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନା, ମଯଞ୍ଚମ୍ହା ଉପସମ୍ପନ୍ନା; ଏଵଞ୍ହି ଭଗଵତା ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବା''ତି। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଯେନାଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ଇମା ମଂ, ଭନ୍ତେ ଆନନ୍ଦ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏଵମାହଂସୁ – 'ଅଯ୍ଯା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନା, ମଯଞ୍ଚମ୍ହା ଉପସମ୍ପନ୍ନା; ଏଵଞ୍ହି ଭଗଵତା ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବା'''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ମହାପଜାପତି, ଭନ୍ତେ, ଗୋତମୀ ଏଵମାହ – 'ଇମା ମଂ, ଭନ୍ତେ ଆନନ୍ଦ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏଵମାହଂସୁ – ଅଯ୍ଯା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନା, ମଯଞ୍ଚମ୍ହା ଉପସମ୍ପନ୍ନା; ଏଵଞ୍ହି ଭଗଵତା ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବା'''ତି।

''ଯଦଗ୍ଗେନ, ଆନନ୍ଦ, ମହାପଜାପତିଯା ଗୋତମିଯା ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମା ପଟିଗ୍ଗହିତା, ତଦେଵ ସା [ତଦେଵସ୍ସା (କ।)] ଉପସମ୍ପନ୍ନା''ତି।

୪୦୫। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଯେନାଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ଏକାହଂ, ଭନ୍ତେ ଆନନ୍ଦ, ଭଗଵନ୍ତଂ ଵରଂ ଯାଚାମି। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗଵା ଅନୁଜାନେଯ୍ଯ ଭିକ୍ଖୂନଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁନୀନଞ୍ଚ ଯଥାଵୁଡ୍ଢଂ ଅଭିଵାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସାମୀଚିକମ୍ମ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ମହାପଜାପତି, ଭନ୍ତେ, ଗୋତମୀ ଏଵମାହ – 'ଏକାହଂ, ଭନ୍ତେ ଆନନ୍ଦ, ଭଗଵନ୍ତଂ ଵରଂ ଯାଚାମି। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗଵା ଅନୁଜାନେଯ୍ଯ ଭିକ୍ଖୂନଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁନୀନଞ୍ଚ ଯଥାଵୁଡ୍ଢଂ ଅଭିଵାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସାମୀଚିକମ୍ମ'''ନ୍ତି।

''ଅଟ୍ଠାନମେତଂ, ଆନନ୍ଦ, ଅନଵକାସୋ , ଯଂ ତଥାଗତୋ ଅନୁଜାନେଯ୍ଯ ମାତୁଗାମସ୍ସ ଅଭିଵାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ। ଇମେହି ନାମ, ଆନନ୍ଦ, ଅଞ୍ଞତିତ୍ଥିଯା ଦୁରକ୍ଖାତଧମ୍ମା ମାତୁଗାମସ୍ସ ଅଭିଵାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ ନ କରିସ୍ସନ୍ତି ; କିମଙ୍ଗଂ ପନ ତଥାଗତୋ ଅନୁଜାନିସ୍ସତି ମାତୁଗାମସ୍ସ ଅଭିଵାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସାମୀଚିକମ୍ମ''ନ୍ତି?

ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ମାତୁଗାମସ୍ସ ଅଭିଵାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଯୋ କରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ଯାନି ତାନି, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦାନି ଭିକ୍ଖୂହି ସାଧାରଣାନି, କଥଂ ମଯଂ, ଭନ୍ତେ, ତେସୁ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ପଟିପଜ୍ଜାମା''ତି? ''ଯାନି ତାନି, ଗୋତମି, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦାନି ଭିକ୍ଖୂହି ସାଧାରଣାନି, ଯଥା ଭିକ୍ଖୂ ସିକ୍ଖନ୍ତି ତଥା ତେସୁ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସିକ୍ଖଥା''ତି। ''ଯାନି ପନ ତାନି, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦାନି ଭିକ୍ଖୂହି ଅସାଧାରଣାନି, କଥଂ ମଯଂ, ଭନ୍ତେ, ତେସୁ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ପଟିପଜ୍ଜାମା''ତି? ''ଯାନି ତାନି, ଗୋତମି, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦାନି ଭିକ୍ଖୂହି ଅସାଧାରଣାନି, ଯଥାପଞ୍ଞତ୍ତେସୁ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସିକ୍ଖଥା''ତି।

୪୦୬।[ଅ। ନି। ୮।୫୩] ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ସାଧୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗଵା ସଂଖିତ୍ତେନ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତୁ, ଯମହଂ ଭଗଵତୋ ଧମ୍ମଂ ସୁତ୍ଵା ଏକା ଵୂପକଟ୍ଠା ଅପ୍ପମତ୍ତା ଆତାପିନୀ ପହିତତ୍ତା ଵିହରେଯ୍ଯ''ନ୍ତି। ''ଯେ ଖୋ ତ୍ଵଂ, ଗୋତମି, ଧମ୍ମେ ଜାନେଯ୍ଯାସି – ଇମେ ଧମ୍ମା

ସରାଗାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ୱିରାଗାଯ, ସଞ୍ଞୋଗାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ୱିସଞ୍ଞୋଗାଯ, ଆଚଯାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ଅପଚଯାଯ, ମହିଚ୍ଛତାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛତାଯ, ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠିଯା ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ସନ୍ତୁଟ୍ଠିଯା, ସଙ୍ଗଣିକାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ପୱିୱେକାଯ, କୋସଜ୍ଜାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ୱୀରିଯାରମ୍ଭାଯ, ଦୁବ୍ଭରତାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ସୁଭରତାଯ; ଏକଂସେନ, ଗୋତମି, ଧାରେଯ୍ୟାସି – ନେସୋ ଧମ୍ମୋ, ନେସୋ ୱିନଯୋ, ନେତଂ ସତ୍ଥୁସାସନନ୍ତି। ଯେ ଚ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଗୋତମି, ଧମ୍ମେ ଜାନେଯ୍ୟାସି – ଇମେ ଧମ୍ମା ୱିରାଗାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ସରାଗାଯ, ୱିସଞ୍ଞୋଗାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ସଞ୍ଞୋଗାଯ, ଅପଚଯାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ଆଚଯାଯ, ଅପ୍ପିଚ୍ଛତାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ମହିଚ୍ଛତାଯ, ସନ୍ତୁଟ୍ଠିଯା ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠିଯା, ପୱିୱେକାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ସଙ୍ଗଣିକାଯ, ୱୀରିଯାରମ୍ଭାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ କୋସଜ୍ଜାଯ, ସୁଭରତାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତି ନୋ ଦୁବ୍ଭରତାଯ; ଏକଂସେନ, ଗୋତମି, ଧାରେଯ୍ୟାସି – ଏସୋ ଧମ୍ମୋ, ଏସୋ ୱିନଯୋ, ଏତଂ ସତ୍ଥୁସାସନ''ନ୍ତି।

୪୦୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ନ ଉଦ୍ଦିସୀଯତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତୁ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କେନ ନୁ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଜାଯାଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ଜାରିଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ଇଦାନି ଇମେ ଇମାହି ସଦ୍ଧିଂ ଅଭିରମିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତୁ''ନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଜାନନ୍ତି – ''ଏୱଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସିତବ୍ବ''ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆଚିକ୍ଖିତୁଂ – 'ଏୱଂ ପାତିମୋକ୍ଖଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥା'''ତି।

୪୦୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଆପତ୍ତିଂ ନ ପଟିକରୋନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଆପତ୍ତି ନ ପଟିକାତବ୍ବା। ଯା ନ ପଟିକରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଜାନନ୍ତି – ''ଏୱଂ ଆପତ୍ତି ପଟିକାତବ୍ବା''ତି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆଚିକ୍ଖିତୁଂ – 'ଏୱଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିକରେଯ୍ୟାଥା'''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କେନ ନୁ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆପତ୍ତି ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା''ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଗ୍ଗହେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ରଥିକାଯପି ବ୍ୟୂହେପି ସିଙ୍ଘାଟକେପି ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଭୂମିଯଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଆପତ୍ତିଂ ପଟିକରୋନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଜାଯାଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ଜାରିଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ରତ୍ତିଂ ୱିମାନେତ୍ୱା ଇଦାନି ଖମାପେନ୍ତୀ''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆପତ୍ତି ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା। ଯୋ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଗ୍ଗହେତୁ''ନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଜାନନ୍ତି – ''ଏୱଂ ଆପତ୍ତି ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆଚିକ୍ଖିତୁଂ – 'ଏୱଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ୟାଥା'''ତି।

୪୦୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ କମ୍ମଂ ନ କରିଯତି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ କମ୍ମଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କେନ ନୁ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ କମ୍ମଂ କାତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ କମ୍ମଂ କାତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ କତକମ୍ମା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ରଥିକାଯପି ବ୍ୟୂହେପି ସିଙ୍ଘାଟକେପି ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଭୂମିଯଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖମାପେନ୍ତି 'ଏୱଂ ନୂନ କାତବ୍ବ'ନ୍ତି ମଞ୍ଞମାନା। ମନୁସ୍ସା ତଥେୱ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଜାଯାଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ଜାରିଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ରତ୍ତିଂ ୱିମାନେତ୍ୱା ଇଦାନି ଖମାପେନ୍ତୀ''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ କମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ। ଯୋ କରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ କମ୍ମଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଜାନନ୍ତି – ''ଏୱଂ କମ୍ମଂ କାତବ୍ବ''ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆଚିକ୍ଖିତୁଂ – 'ଏୱଂ କମ୍ମଂ କରେଯ୍ୟାଥା'''ତି।

୪୧୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଭଣ୍ଡନଜାତା କଲହଜାତା ୱିୱାଦାପନ୍ନା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ମୁଖସତ୍ତୀହି ୱିତୁଦନ୍ତା ୱିହରନ୍ତି। ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେନ୍ତି। ତସ୍ମିଂ ଖୋ ପନ ଅଧିକରଣେ ୱିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ଦିସ୍ସନ୍ତି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ କମ୍ମପ୍ପତ୍ତାଯୋପି ଆପତ୍ତିଗାମିନିଯୋପି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱମାହଂସୁ – ''ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟାୱ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତୁ, ଅୟ୍ୟାୱ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତୁ; ଏୱଞ୍ହି ଭଗୱତା ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତବ୍ବ''ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ କମ୍ମଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ନିୟ୍ୟାଦେତୁଂ – ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ କମ୍ମଂ କାତୁଂ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ନିୟ୍ୟାଦେତୁଂ, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଗ୍ଗହେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଉପ୍ପଲୱଣ୍ଣାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅନ୍ତେୱାସିନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସତ୍ତ ୱସ୍ସାନି ଭଗୱନ୍ତଂ ଅନୁବନ୍ଧା ହୋତି ୱିନଯଂ ପରିଯାପୁଣନ୍ତୀ। ତସ୍ସା ମୁଟ୍ଠସ୍ସତିନିଯା ଗହିତୋ ଗହିତୋ ମୁସ୍ସତି। ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ''ଭଗୱା କିର ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତୁକାମୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଏତଦହୋସି – ''ଅହଂ ଖୋ ସତ୍ତ ୱସ୍ସାନି ଭଗୱନ୍ତଂ ଅନୁବନ୍ଧିଂ ୱିନଯଂ ପରିଯାପୁଣନ୍ତୀ। ତସ୍ସା ମେ ମୁଟ୍ଠସ୍ସତିନିଯା ଗହିତୋ ଗହିତୋ ମୁସ୍ସତି। ଦୁକ୍କରଂ ଖୋ ପନ ମାତୁଗାମେନ ଯାୱଜୀୱଂ ସତ୍ଥାରଂ ଅନୁବନ୍ଧିତୁଂ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ୱିନଯଂ ୱାଚେତୁ''ନ୍ତି।

ପଠମଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୨। ଦୁତିଯଭାଣୱାରୋ

୪୧୧। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ୱେସାଲିଯଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ସାୱତ୍ଥି ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ କଦ୍ଦମୋଦକେନ ଓସିଞ୍ଚନ୍ତି – ଅପ୍ପେୱ ନାମ ଅମ୍ହେସୁ ସାରଜ୍ଜେୟ୍ୟୁନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ କଦ୍ଦମୋଦକେନ ଓସିଞ୍ଚିତବ୍ବା। ଯୋ ଓସିଞ୍ଚେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡକମ୍ମଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କିଂ ନୁ ଖୋ ଦଣ୍ଡକମ୍ମଂ କାତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅୱନ୍ଦିଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେନ କାତବ୍ବୋ''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କାଯଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଦସ୍ସେନ୍ତି …ପେ… ଊରୁଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଦସ୍ସେନ୍ତି, ଅଙ୍ଗଜାତଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଦସ୍ସେନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଭାସେନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ପଯୋଜେନ୍ତି – ଅପ୍ପେୱ ନାମ ଅମ୍ହେସୁ ସାରଜ୍ଜେୟ୍ୟୁନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନା କାଯୋ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଦସ୍ସେତବ୍ବୋ, ନ ଊରୁ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଦସ୍ସେତବ୍ବୋ, ନ ଅଙ୍ଗଜାତଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଦସ୍ସେତବ୍ବଂ, ନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଭାସିତବ୍ବା, ନ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବଂ। ଯୋ ସମ୍ପଯୋଜେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଦଣ୍ଡକମ୍ମଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କିଂ ନୁ ଖୋ ଦଣ୍ଡକମ୍ମଂ କାତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅୱନ୍ଦିଯୋ ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେନ କାତବ୍ବୋ''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁଂ କଦ୍ଦମୋଦକେନ ଓସିଞ୍ଚନ୍ତି – ଅପ୍ପେୱ ନାମ ଅମ୍ହେସୁ ସାରଜ୍ଜେୟ୍ୟୁନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଭିକ୍ଖୁ କଦ୍ଦମୋଦକେନ ଓସିଞ୍ଚିତବ୍ବୋ। ଯା ଓସିଞ୍ଚେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦଣ୍ଡକମ୍ମଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କିଂ ନୁ ଖୋ ଦଣ୍ଡକମ୍ମଂ କାତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱରଣଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଆୱରଣେ କତେ ନ ଆଦିଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓୱାଦଂ ଠପେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ କାଯଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦସ୍ସେନ୍ତି, ଥନଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦସ୍ସେନ୍ତି, ଊରୁଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ

ଦସ୍ସେନ୍ତି, ଅଙ୍ଗଜାତଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦସ୍ସେନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୂ ଓଭାସେନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ପଯୋଜେନ୍ତି – ଅପ୍ପେୱ ନାମ ଅମ୍ହେସୁ ସାରଜ୍ଜେଯ୍ୟୁନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା କାଯୋ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦସ୍ସେତବ୍ବୋ...ପେ... ନ ଥନୋ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦସ୍ସେତବ୍ବୋ, ନ ଊରୁ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦସ୍ସେତବ୍ବୋ, ନ ଅଙ୍ଗଜାତଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦସ୍ସେତବ୍ବଂ, ନ ଭିକ୍ଖୂ ଓଭାସିତବ୍ବା, ନ ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ପଯୋଜେତବ୍ବଂ। ଯା ସମ୍ପଯୋଜେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦଣ୍ଡକମ୍ମଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କିଂ ନୁ ଖୋ ଦଣ୍ଡକମ୍ମଂ କାତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱରଣଂ କାତୁ''ନ୍ତି। ଆୱରଣେ କତେ ନ ଆଦିଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓୱାଦଂ ଠପେତୁ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କପ୍ପତି ନୁ ଖୋ ଓୱାଦଟ୍ଠପିତାଯ [ଓୱାଦଣ୍ଠପିତାଯ (ସ୍ୟା।), ଓୱାଦଂଠପିତାଯ (କ।)] ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଉପୋସଥଂ କାତୁଂ, ନ ନୁ ଖୋ କପ୍ପତୀ''ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓୱାଦଟ୍ଠପିତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଉପୋସଥୋ କାତବ୍ବୋ, ଯାୱ ନ ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ହୋତୀ''ତି।

୪୧୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ଓୱାଦଂ ଠପେତ୍ୱା ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟୋ ଉଦାଯୀ ଓୱାଦଂ ଠପେତ୍ୱା ଚାରିକଂ ପକ୍କମିସ୍ସତୀ''ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓୱାଦଂ ଠପେତ୍ୱା ଚାରିକା ପକ୍କମିତବ୍ବା। ଯୋ ପକ୍କମେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ [ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ବାଲା ଅବ୍ୟତ୍ତା ଓୱାଦଂ ଠପେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ବାଲେନ ଅବ୍ୟତ୍ତେନ ଓୱାଦୋ ଠପେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଠପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଅକାରଣେ ଓୱାଦଂ ଠପେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ଅକାରଣେ ଓୱାଦୋ ଠପେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଠପେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଓୱାଦଂ ଠପେତ୍ୱା ୱିନିଚ୍ଛଯଂ ନ ଦେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓୱାଦଂ ଠପେତ୍ୱା ୱିନିଚ୍ଛଯୋ ନ ଦାତବ୍ବୋ। ଯୋ ନ ଦଦେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୪୧୩।[ପାଚି। ୧୦୫୪] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱାଦଂ ନ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଓୱାଦୋ ନ ଗନ୍ତବ୍ବୋ। ଯା ନ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଯଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସବ୍ବୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଓୱାଦଂ ଗଚ୍ଛତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଜାଯାଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ଜାରିଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ଇଦାନି ଇମେ ଇମାହି ସଦ୍ଧିଂ ଅଭିରମିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସବ୍ବେନ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେନ ଓୱାଦୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ। ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ ଚେ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତୂହି ପଞ୍ଚହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଓୱାଦଂ ଗନ୍ତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଚତସ୍ସୋ ପଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱାଦଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ତଥେୱ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଜାଯାଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ଜାରିଯୋ ଇମା ଇମେସଂ, ଇଦାନି ଇମେ ଇମାହି ସଦ୍ଧିଂ ଅଭିରମିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତୂହି ପଞ୍ଚହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଓୱାଦୋ ଗନ୍ତବ୍ବୋ। ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟୁଂ ଚେ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦ୍ୱେ ତିସ୍ସୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ [ଭିକ୍ଖୁନୀହି (କ।)] ଓୱାଦଂ ଗନ୍ତୁଂ। ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ, ଅଯ୍ୟ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସ ପାଦେ ୱନ୍ଦତି, ଓୱାଦୂପସଙ୍କମନଞ୍ଚ ଯାଚତି; ଲଭତୁ କିର, ଅଯ୍ୟ, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଓୱାଦୂପସଙ୍କମନ'ନ୍ତି। ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପାତିମୋକ୍ଖୁଦ୍ଦେସକୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଭିକ୍ଖୁନୀସଙ୍ଘୋ, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସ ପାଦେ ୱନ୍ଦତି, ଓୱାଦୂପସଙ୍କମନଞ୍ଚ ଯାଚତି; ଲଭତୁ କିର, ଭନ୍ତେ, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଓୱାଦୂପସଙ୍କମନ'ନ୍ତି। ପାତିମୋକ୍ଖୁଦ୍ଦେସକେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – 'ଅତ୍ଥି କୋଚି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକୋ ସମ୍ମତୋ'ତି? ସଚେ ହୋତି କୋଚି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକୋ ସମ୍ମତୋ, ପାତିମୋକ୍ଖୁଦ୍ଦେସକେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – 'ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକୋ ସମ୍ମତୋ, ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଉପସଙ୍କମତୂ'ତି। ସଚେ ନ ହୋତି କୋଚି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକୋ ସମ୍ମତୋ, ପାତିମୋକ୍ଖୁଦ୍ଦେସକେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – 'କୋ ଆଯସ୍ମା ଉସ୍ସହତି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦିତୁ'ନ୍ତି? ସଚେ କୋଚି ଉସ୍ସହତି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦିତୁଂ, ସୋ ଚ ହୋତି ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତୋ, ସମ୍ମନ୍ନିତ୍ୱା ୱତ୍ତବ୍ବୋ – 'ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକୋ ସମ୍ମତୋ, ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଉପସଙ୍କମତୂ'ତି। ସଚେ ନ କୋଚି ଉସ୍ସହତି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦିତୁଂ, ପାତିମୋକ୍ଖୁଦ୍ଦେସକେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – 'ନତ୍ଥି କୋଚି ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକୋ ସମ୍ମତୋ, ପାସାଦିକେନ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ସମ୍ପାଦେତୂ'ତି।

୪୧୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଓୱାଦଂ ନ ଗଣ୍ହନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓୱାଦୋ ନ ଗହେତବ୍ବୋ। ଯୋ ନ ଗଣ୍ହେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ବାଲୋ ହୋତି। ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଓୱାଦଂ, ଅଯ୍ଯ, ଗଣ୍ହାହୀ''ତି । ''ଅହଞ୍ହି, ଭଗିନୀ, ବାଲୋ; କଥାହଂ ଓୱାଦଂ ଗଣ୍ହାମୀ''ତି? ''ଗଣ୍ହାହଯ୍ଯ , ଓୱାଦଂ; ଏୱଞ୍ହି ଭଗୱତା ପଞ୍ଞତ୍ତଂ – ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଓୱାଦୋ ଗହେତବ୍ବୋ''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଠପେତ୍ୱା ବାଲଂ, ଅୱସେସେହି ଓୱାଦଂ ଗହେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି। ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଓୱାଦଂ, ଅଯ୍ଯ ଗଣ୍ହାହୀ''ତି। ''ଅହଞ୍ହି, ଭଗିନୀ, ଗିଲାନୋ; କଥାହଂ ଓୱାଦଂ ଗଣ୍ହାମୀ''ତି? ''ଗଣ୍ହାହଯ୍ଯ, ଓୱାଦଂ; ଏୱଞ୍ହି ଭଗୱତା ପଞ୍ଞତ୍ତଂ – ଠପେତ୍ୱା ବାଲଂ, ଅୱସେସେହି ଓୱାଦୋ ଗହେତବ୍ବୋ''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଠପେତ୍ୱା ବାଲଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିଲାନଂ, ଅୱସେସେହି ଓୱାଦଂ ଗହେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗମିକୋ ହୋତି। ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଓୱାଦଂ, ଅଯ୍ଯ, ଗଣ୍ହାହୀ''ତି। ''ଅହଞ୍ହି, ଭଗିନୀ, ଗମିକୋ; କଥାହଂ ଓୱାଦଂ ଗଣ୍ହାମୀ''ତି? ''ଗଣ୍ହାହଯ୍ଯ, ଓୱାଦଂ; ଏୱଞ୍ହି ଭଗୱତା ପଞ୍ଞତ୍ତଂ – ଠପେତ୍ୱା ବାଲଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିଲାନଂ, ଅୱସେସେହି ଓୱାଦୋ ଗହେତବ୍ବୋ''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଠପେତ୍ୱା ବାଲଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିଲାନଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗମିକଂ, ଅୱସେସେହି ଓୱାଦଂ ଗହେତୁ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅରଞ୍ଞେ ୱିହରତି। ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଓୱାଦଂ, ଅଯ୍ଯ, ଗଣ୍ହାହୀ''ତି। ''ଅହଞ୍ହି, ଭଗିନୀ, ଅରଞ୍ଞେ ୱିହରାମି; କଥାହଂ ଓୱାଦଂ ଗଣ୍ହାମୀ''ତି? ''ଗଣ୍ହାହଯ୍ଯ , ଓୱାଦଂ; ଏୱଞ୍ହି ଭଗୱତା ପଞ୍ଞତ୍ତଂ – ଠପେତ୍ୱା ବାଲଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗିଲାନଂ, ଠପେତ୍ୱା ଗମିକଂ, ଅୱସେସେହି ଓୱାଦୋ ଗହେତବ୍ବୋ''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆରଞ୍ଞିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଓୱାଦଂ ଗହେତୁଂ, ସଙ୍କେତଞ୍ଚ କାତୁଂ – ଅତ୍ର ପତିହରିସ୍ସାମୀ''ତି।

୪୧୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଓୱାଦଂ ଗହେତ୍ୱା ନ ଆରୋଚେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓୱାଦୋ ନ ଆରୋଚେତବ୍ବୋ। ଯୋ ନ ଆରୋଚେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଓୱାଦଂ ଗହେତ୍ୱା ନ ପଚ୍ଚାହରନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଓୱାଦୋ ନ ପଚ୍ଚାହରିତବ୍ବୋ। ଯୋ ନ ପଚ୍ଚାହରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଙ୍କେତଂ ନ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଙ୍କେତଂ ନ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯା ନ ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

୪୧୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦୀଘାନି କାଯବନ୍ଧନାନି ଧାରେନ୍ତି, ତେହେୱ ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିଯୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୀଘଂ କାଯବନ୍ଧନଂ ଧାରେତବ୍ବଂ। ଯା ଧାରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଏକପରିଯାକତଂ [ଏକପରିଯାଯକତଂ (ସ୍ଯା।)] କାଯବନ୍ଧନଂ, ନ ଚ ତେନ ଫାସୁକା ନାମେତବ୍ବା। ଯା ନାମେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱିଲୀୱେନ [ୱିଲିୱେନ (କ।)] ପଟ୍ଟେନ ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି…ପେ… ଚମ୍ମପଟ୍ଟେନ ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ଦୁସ୍ସପଟ୍ଟେନ ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ଦୁସ୍ସୱେଣିଯା ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ଦୁସ୍ସୱଟ୍ଟିଯା ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ଚୋଳପଟ୍ଟେନ ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ଚୋଳୱେଣିଯା ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ଚୋଳୱଟ୍ଟିଯା ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ସୁତ୍ତୱେଣିଯା ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ସୁତ୍ତୱଟ୍ଟିଯା ଫାସୁକା ନାମେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିଯୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱିଲୀୱେନ ପଟ୍ଟେନ ଫାସୁକା ନାମେତବ୍ବା…ପେ… ନ ସୁତ୍ତୱଟ୍ଟିଯା ଫାସୁକା ନାମେତବ୍ବା। ଯା ନାମେଯ୍ଯ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅଟ୍ଠିଲ୍ଲେନ ଜଘନଂ ଘଂସାପେନ୍ତି…ପେ… ଗୋହନୁକେନ ଜଘନଂ କୋଟ୍ଟାପେନ୍ତି, ହତ୍ଥଂ କୋଟ୍ଟାପେନ୍ତି,

ହତ୍ଥକୋଚ୍ଛଂ କୋଟ୍ଟାପେନ୍ତି, ପାଦଂ କୋଟ୍ଟାପେନ୍ତି, ପାଦକୋଚ୍ଛଂ କୋଟ୍ଟାପେନ୍ତି, ଊରୁଂ କୋଟ୍ଟାପେନ୍ତି, ମୁଖଂ କୋଟ୍ଟାପେନ୍ତି, ଦନ୍ତମଂସଂ କୋଟ୍ଟାପେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିୟୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଅଟ୍ଠିଲ୍ଲେନ ଜଘନଂ ଘଂସାପେତବ୍ବଂ…ପେ… ନ ଦନ୍ତମଂସଂ କୋଟ୍ଟାପେତବ୍ବଂ। ୟା କୋଟ୍ଟାପେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

୪୧୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ମୁଖଂ ଆଲିମ୍ପନ୍ତି…ପେ… ମୁଖଂ ଉମ୍ମଦ୍ଦେନ୍ତି, ମୁଖଂ ଚୁଣ୍ଣେନ୍ତି, ମନୋସିଲିକାୟ ମୁଖଂ ଲଞ୍ଛେନ୍ତି, ଅଙ୍ଗରାଗଂ କରୋନ୍ତି, ମୁଖରାଗଂ କରୋନ୍ତି, ଅଙ୍ଗରାଗମୁଖରାଗଂ କରୋନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିୟୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଭିକ୍ଖୁନିୟା ମୁଖଂ ଆଲିମ୍ପିତବ୍ବଂ…ପେ… ନ ମୁଖଂ ଉମ୍ମଦ୍ଦିତବ୍ବଂ, ନ ମୁଖଂ ଚୁଣ୍ଣେତବ୍ବଂ, ନ ମନୋସିଲିକାୟ ମୁଖଂ ଲଞ୍ଛିତବ୍ବଂ, ନ ଅଙ୍ଗରାଗୋ କାତବ୍ବୋ, ନ ମୁଖରାଗୋ କାତବ୍ବୋ, ନ ଅଙ୍ଗରାଗମୁଖରାଗୋ କାତବ୍ବୋ। ୟା କରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅୱଙ୍ଗଂ [ଅପାଙ୍ଗଂ (?)] କରୋନ୍ତି…ପେ… ୱିସେସକଂ କରୋନ୍ତି, ଓଲୋକନକେନ ଓଲୋକେନ୍ତି, ସାଲୋକେ ତିଟ୍ଠନ୍ତି; ନଚ୍ଚଂ [ସନଚ୍ଚଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।), ସମଜ୍ଜଂ (କ।)] କାରାପେନ୍ତି, ୱେସିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି, ପାନାଗାରଂ ଠପେନ୍ତି, ସୂନଂ ଠପେନ୍ତି, ଆପଣଂ ପସାରେନ୍ତି, ୱଡ୍ଢିଂ ପୟୋଜେନ୍ତି, ୱଣିଜ୍ଜଂ ପୟୋଜେନ୍ତି, ଦାସଂ ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତି, ଦାସିଂ ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତି, କମ୍ମକାରଂ ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତି, କମ୍ମକାରିଂ ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତି, ତିରଚ୍ଛାନଗତଂ ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତି, ହରୀତକପକ୍କିକଂ [ହରୀତକପଣ୍ଣିକଂ (କ।)] ପକିଣନ୍ତି, ନମତକଂ ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିୟୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଅୱଙ୍ଗଂ କାତବ୍ବଂ…ପେ… ନ ୱିସେସକଂ କାତବ୍ବଂ, ନ ଓଲୋକନକେନ ଓଲୋକେତବ୍ବଂ, ନ ସାଲୋକେ ଠାତବ୍ବଂ, ନ ନଚ୍ଚଂ କାରାପେତବ୍ବଂ, ନ ୱେସୀ ୱୁଟ୍ଠାପେତବ୍ବା, ନ ପାନାଗାରଂ ଠପେତବ୍ବଂ, ନ ସୂନା ଠପେତବ୍ବା, ନ ଆପଣୋ ପସାରେତବ୍ବୋ, ନ ୱଡ୍ଢି ପୟୋଜେତବ୍ବା, ନ ୱଣିଜ୍ଜା ପୟୋଜେତବ୍ବା, ନ ଦାସୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ଦାସୀ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବା, ନ କମ୍ମକାରୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ କମ୍ମକାରୀ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବା, ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ଉପଟ୍ଠାପେତବ୍ବୋ, ନ ହରୀତକପକ୍କିକଂ ପକିଣିତବ୍ବଂ, ନ ନମତକଂ ଧାରେତବ୍ବଂ। ୟା ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

୪୧୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସବ୍ବନୀଲକାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି…ପେ… ସବ୍ବପୀତକାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, ସବ୍ବଲୋହିତକାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, ସବ୍ବମଞ୍ଜିଟ୍ଠିକାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, ସବ୍ବକଣ୍ହାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, ସବ୍ବମହାରଙ୍ଗରତ୍ତାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, ସବ୍ବମହାନାମରତ୍ତାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, ଅଚ୍ଛିନ୍ନଦସାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, ଦୀଘଦସାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, ପୁପ୍ଫଦସାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, ଫଲଦସାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେନ୍ତି, କଞ୍ଚୁକଂ ଧାରେନ୍ତି, ତିରୀଟକଂ ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିୟୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସବ୍ବନୀଲକାନି ଚୀୱରାନି ଧାରେତବ୍ବାନି…ପେ… ନ ତିରୀଟକଂ ଧାରେତବ୍ବଂ। ୟା ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

୪୧୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ କାଲଂ କରୋନ୍ତୀ ଏୱମାହ – ‘‘ମମଚ୍ଚୟେନ ମୟ୍ହଂ ପରିକ୍ଖାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ହୋତୂ’’ତି। ତତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୂ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଚ ୱିୱଦନ୍ତି – ‘‘ଅମ୍ହାକଂ ହୋତି, ଅମ୍ହାକଂ ହୋତୀ’’ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ , କାଲଂ କରୋନ୍ତୀ ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ – ‘ମମଚ୍ଚୟେନ ମୟ୍ହଂ ପରିକ୍ଖାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ହୋତୂ’ତି, ଅନିସ୍ସରୋ ତତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସେୱେତଂ। ସିକ୍ଖମାନା ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ସାମଣେରୀ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାଲଂ କରୋନ୍ତୀ ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ – ‘ମମଚ୍ଚୟେନ ମୟ୍ହଂ ପରିକ୍ଖାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ହୋତୂ’ତି, ଅନିସ୍ସରୋ ତତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସେୱେତଂ। ଭିକ୍ଖୁ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କାଲଂ କରୋନ୍ତୋ ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ – ‘ମମଚ୍ଚୟେନ ମୟ୍ହଂ ପରିକ୍ଖାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ହୋତୂ’ତି, ଅନିସ୍ସରୋ ତତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସେୱେତଂ। ସାମଣେରୋ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଉପାସକୋ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଉପାସିକା ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ…ପେ… ଅଞ୍ଞୋ ଚେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କୋଚି କାଲଂ କରୋନ୍ତୋ ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ – ‘ମମଚ୍ଚୟେନ ମୟ୍ହଂ ପରିକ୍ଖାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ହୋତୂ’ତି, ଅନିସ୍ସରୋ ତତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସେୱେତ’’ନ୍ତି।

୪୨୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରା ଇତ୍ଥୀ ପୁରାଣମଲ୍ଲୀ ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା ହୋତି। ସା ରଥିକାୟ ଦୁବ୍ବଲକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଅଂସକୂଟେନ ପହାରଂ ଦତ୍ୱା ପାତେସି [ପୱଟ୍ଟେସି (ସୀ।)]। ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୁନୀ, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପହାରଂ ଦସ୍ସତୀ’’ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପହାରୋ ଦାତବ୍ବୋ। ୟା ଦଦେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଦୂରତୋୱ ଓକ୍କମିତ୍ୱା ମଗ୍ଗଂ ଦାତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରା ଇତ୍ଥୀ ପୱୁତ୍ଥପତିକା ଜାରେନ ଗବ୍ଭିନୀ ହୋତି। ସା ଗବ୍ଭଂ ପାତେତ୍ୱା କୁଲୂପିକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ –

‘‘ହନ୍ଦାୟ୍ୟେ, ଇମଂ ଗବ୍ଭଂ ପତ୍ତେନ ନୀହରା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ଗବ୍ଭଂ ପତ୍ତେ ପକ୍ଖିପିତ୍ୱା ସଙ୍ଘାଟିଯା ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଅଗମାସି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରେନ ପିଣ୍ଡଚାରିକେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସମାଦାନଂ କତଂ ହୋତି – ‘ଯାହଂ ପଠମଂ ଭିକ୍ଖଂ ଲଭିସ୍ସାମି, ନ ତଂ ଅଦତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ହନ୍ଦ, ଭଗିନି, ଭିକ୍ଖଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହା’’ତି। ‘‘ଅଲଂ ଅଯ୍ୟା’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ହନ୍ଦ, ଭଗିନି, ଭିକ୍ଖଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହା’’ତି। ‘‘ଅଲଂ ଅଯ୍ୟା’’ତି। ‘‘ମଯା ଖୋ, ଭଗିନି, ସମାଦାନଂ କତଂ – ‘ଯାହଂ ପଠମଂ ଭିକ୍ଖଂ ଲଭିସ୍ସାମି, ନ ତଂ ଅଦତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’ତି। ହନ୍ଦ , ଭଗିନି, ଭିକ୍ଖଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ନିପ୍ପୀଳିଯମାନା ନୀହରିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଦସ୍ସେସି – ‘‘ପସ୍ସ, ଅଯ୍ୟ, ପତ୍ତେ ଗବ୍ଭଂ; ମା ଚ କସ୍ସଚି ଆରୋଚେସୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପତ୍ତେନ ଗବ୍ଭଂ ନୀହରିସ୍ସତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପତ୍ତେନ ଗବ୍ଭଂ ନୀହରିସ୍ସତୀ’’ତି! ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପତ୍ତେନ ଗବ୍ଭୋ ନୀହରିତବ୍ବୋ। ଯା ନୀହରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ନୀହରିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଦସ୍ସେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ପତ୍ତମୂଲଂ ଦସ୍ସେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ପତ୍ତମୂଲଂ ଦସ୍ସେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ପତ୍ତମୂଲଂ ଦସ୍ସେତବ୍ବଂ। ଯା ଦସ୍ସେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଜ୍ଜିତ୍ୱା ପତ୍ତଂ ଦସ୍ସେତୁଂ। ଯଞ୍ଚ ପତ୍ତେ ଆମିସଂ ହୋତି, ତେନ ଚ ଭିକ୍ଖୁ ନିମନ୍ତେତବ୍ବୋ’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସାୱତ୍ଥିଯଂ ରଥିକାଯ ପୁରିସବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ଛଡ୍ଡିତଂ ହୋତି। ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସକ୍କଚ୍ଚଂ ଉପନିଜ୍ଝାଯିଂସୁ। ମନୁସ୍ସା ଉକ୍କୁଟ୍ଠିଂ ଅକଂସୁ। ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ମଙ୍କୂ ଅହେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସ୍ସଯଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁରିସବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ଉପନିଜ୍ଝାଯିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପୁରିସବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ଉପନିଜ୍ଝାଯିତବ୍ବଂ। ଯା ଉପନିଜ୍ଝାଯେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

୪୨୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆମିସଂ ଦେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଦେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ଅତ୍ତନୋ ପରିଭୋଗତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନଂ ଅଞ୍ଞେସଂ ଦସ୍ସନ୍ତି! ମଯମ୍ପି ନ ଜାନାମ ଦାନଂ ଦାତୁ’’ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅତ୍ତନୋ ପରିଭୋଗତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନଂ ଅଞ୍ଞେସଂ ଦାତବ୍ବଂ। ଯୋ ଦଦେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆମିସଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାତୁ’’ନ୍ତି। ବାଳ୍ହତରଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁଗ୍ଗଲିକମ୍ପି ଦାତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସନ୍ନିଧିକତଂ ଆମିସଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ସନ୍ନିଧିଂ ଭିକ୍ଖୁନୀହି [ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଭିକ୍ଖୂହି (ସୀ।)] ପଟିଗ୍ଗାହାପେତ୍ୱା [ପଟିଗ୍ଗହାପେତ୍ୱା (କ।)] ପରିଭୁଞ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆମିସଂ ଦେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅତ୍ତନୋ ପରିଭୋଗତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନଂ ଅଞ୍ଞେସଂ ଦସ୍ସନ୍ତି! ମଯମ୍ପି ନ ଜାନାମ ଦାନଂ ଦାତୁ’’ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅତ୍ତନୋ ପରିଭୋଗତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନଂ ଅଞ୍ଞେସଂ ଦାତବ୍ବଂ। ଯା ଦଦେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆମିସଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାତୁ’’ନ୍ତି। ବାଳ୍ହତରଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁଗ୍ଗଲିକମ୍ପି ଦାତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସନ୍ନିଧିକତଂ ଆମିସଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସନ୍ନିଧିଂ ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି [ଭିକ୍ଖୂହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି (ସୀ।)] ପଟିଗ୍ଗାହାପେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି।

୪୨୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସେନାସନଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ [ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସେନାସନଂ (ସ୍ୟା। କଂ।)] ନ ହୋତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ

ଭିକ୍ଖୂନଂ ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସୁଂ – ‘ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟା ଅମ୍ହାକଂ ସେନାସନଂ ଦେନ୍ତୁ ତାୱକାଲିକ’ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସେନାସନଂ ଦାତୁଂ ତାୱକାଲିକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଉତୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓନଦ୍ଧମଞ୍ଚଂ ଓନଦ୍ଧପୀଠଂ ଅଭିନିସୀଦନ୍ତିପି ଅଭିନିପଜ୍ଜନ୍ତିପି। ସେନାସନଂ ଲୋହିତେନ ମକ୍ଖିୟ୍ୟତି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଓନଦ୍ଧମଞ୍ଚଂ ଓନଦ୍ଧପୀଠଂ ଅଭିନିସୀଦିତବ୍ବଂ ଅଭିନିପଜ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯା ଅଭିନିସୀଦେୟ୍ୟ ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆୱସଥଚୀୱର’’ନ୍ତି। ଆୱସଥଚୀୱରଂ ଲୋହିତେନ ମକ୍ଖିୟ୍ୟତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି , ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଣିଚୋଳକ’’ନ୍ତି। ଚୋଳକଂ ନିପତତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁତ୍ତକେନ ବନ୍ଧିତ୍ୱା ଊରୁୟା ବନ୍ଧିତୁ’’ନ୍ତି । ସୁତ୍ତଂ ଛିଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଂୱେଲ୍ଲିଯଂ, କଟିସୁତ୍ତକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସବ୍ବକାଲଂ କଟିସୁତ୍ତକଂ ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିଯୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସବ୍ବକାଲଂ କଟିସୁତ୍ତକଂ ଧାରେତବ୍ବଂ। ଯା ଧାରେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉତୁନିଯା କଟିସୁତ୍ତକ’’ନ୍ତି।

ଦୁତିଯଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୩। ତତିଯଭାଣୱାରୋ

୪୨୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯୋ ଦିସ୍ସନ୍ତି – ଅନିମିତ୍ତାପି, ନିମିତ୍ତମତ୍ତାପି, ଅଲୋହିତାପି, ଧୁୱଲୋହିତାପି, ଧୁୱଚୋଳାପି, ପଗ୍ଘରନ୍ତୀପି, ସିଖରିଣୀପି, ଇତ୍ଥିପଣ୍ଡକାପି, ୱେପୁରିସିକାପି, ସମ୍ଭିନ୍ନାପି, ଉଭତୋବ୍ୟଞ୍ଜନାପି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପସମ୍ପାଦେନ୍ତିଯା ଚତୁୱୀସତି ଅନ୍ତରାଯିକେ ଧମ୍ମେ ପୁଚ୍ଛିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବା – ‘ନସି ଅନିମିତ୍ତା, ନସି ନିମିତ୍ତମତ୍ତା, ନସି ଅଲୋହିତା, ନସି ଧୁୱଲୋହିତା, ନସି ଧୁୱଚୋଳା, ନସି ପଗ୍ଘରନ୍ତୀ, ନସି ସିଖରଣୀ [ସିଖରିଣୀ (ସୀ। ସ୍ୟା।)], ନସି ଇତ୍ଥିପଣ୍ଡକା, ନସି ୱେପୁରିସିକା, ନସି ସମ୍ଭିନ୍ନା, ନସି ଉଭତୋବ୍ୟଞ୍ଜନା? ସନ୍ତି ତେ ଏୱରୂପା ଆବାଧା – କୁଟ୍ଠଂ, ଗଣ୍ଡୋ, କିଲାସୋ, ସୋସୋ, ଅପମାରୋ? ମନୁସ୍ସାସି, ଇତ୍ଥୀସି, ଭୁଜିସ୍ସାସି, ଅଣଣାସି, ନସି ରାଜଭଟୀ? ଅନୁଞ୍ଞାତାସି ମାତାପିତୂହି, ସାମିକେନ? ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସାସି, ପରିପୁଣ୍ଣଂ ତେ ପତ୍ତଚୀୱରଂ, କିନ୍ନାମାସି, କାନାମା ତେ ପୱତ୍ତିନୀ’’ତି?

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଅନ୍ତରାଯିକେ ଧମ୍ମେ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି। ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖାଯୋ ୱିତ୍ଥାୟନ୍ତି, ମଙ୍କୂ ହୋନ୍ତି, ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ ୱିସୁଦ୍ଧାଯ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପାଦେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନନୁସିଟ୍ଠା ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖାଯୋ ଅନ୍ତରାଯିକେ ଧମ୍ମେ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି। ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖାଯୋ ୱିତ୍ଥାୟନ୍ତି, ମଙ୍କୂ ହୋନ୍ତି, ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଠମଂ ଅନୁସାସିତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଅନ୍ତରାଯିକେ ଧମ୍ମେ ପୁଚ୍ଛିତୁ’’ନ୍ତି।

ତତ୍ଥେୱ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଅନୁସାସନ୍ତି। ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖାଯୋ ତଥେୱ ୱିତ୍ଥାୟନ୍ତି, ମଙ୍କୂ ହୋନ୍ତି , ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକମନ୍ତଂ ଅନୁସାସିତ୍ୱା ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଅନ୍ତରାଯିକେ ଧମ୍ମେ ପୁଚ୍ଛିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୁସାସିତବ୍ବା।

୪୨୪। ‘‘ପଠମଂ ଉପଜ୍ଝଂ ଗାହାପେତବ୍ବା। ଉପଜ୍ଝଂ ଗାହାପେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘ଅଯଂ ତେ ପତ୍ତୋ, ଅଯଂ ସଙ୍ଘାଟି, ଅଯଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗୋ, ଅଯଂ ଅନ୍ତରୱାସକୋ, ଇଦଂ ସଂକଚ୍ଚିକଂ [ସଙ୍କଚ୍ଛିକଂ (ସ୍ୟା।)], ଅଯଂ ଉଦକସାଟିକା; ଗଚ୍ଛ ଅମୁମ୍ହି ଓକାସେ ତିଟ୍ଠାହୀ’’ତି।

ବାଲା ଅବ୍ୟତ୍ତା ଅନୁସାସନ୍ତି। ଦୁରନୁସିଟ୍ଠା ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖାଯୋ ୱିତ୍ଥାୟନ୍ତି, ମଙ୍କୂ ହୋନ୍ତି, ନ ସକ୍କୋନ୍ତି ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ବାଲାଯ ଅବ୍ୟତ୍ତାଯ ଅନୁସାସିତବ୍ବା। ଯା ଅନୁସାସେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ଅନୁସାସିତୁ’’ନ୍ତି।

ଅସମ୍ମତା ଅନୁସାସନ୍ତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅସମ୍ମତାଯ ଅନୁସାସିତବ୍ବା। ଯା ଅନୁସାସେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ସମ୍ମତାଯ ଅନୁସାସିତୁଂ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବା – ଅତ୍ତନା ଵା ଅତ୍ତାନଂ ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବଂ, ପରାଯ ଵା ପରା ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବା।

''କଥଞ୍ଚ ଅତ୍ତନାଵ [ଅତ୍ତନା ଵା (କ।)] ଅତ୍ତାନଂ ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବଂ? ବ୍ଯତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ – 'ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଅନୁସାସେଯ୍ଯ'ନ୍ତି। ଏଵଂ ଅତ୍ତନାଵ ଅତ୍ତାନଂ ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବଂ।

''କଥଞ୍ଚ ପରାଯ [ପରାଯ ଵା (କ।)] ପରା ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବା? ବ୍ଯତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ – 'ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଅନୁସାସେଯ୍ଯା'ତି। ଏଵଂ ପରାଯ ପରା ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବା।

''ତାଯ ସମ୍ମତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯା – 'ସୁଣସି ଇତ୍ଥନ୍ନାମେ। ଅଯଂ ତେ ସଚ୍ଚକାଲୋ, ଭୂତକାଲୋ। ଯଂ ଜାତଂ ତଂ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ପୁଚ୍ଛନ୍ତେ ସନ୍ତଂ ଅତ୍ଥୀତି ଵତ୍ତବ୍ବଂ, ଅସନ୍ତଂ ନତ୍ଥୀତି ଵତ୍ତବ୍ବଂ। ମା ଖୋ ଵିତ୍ଥାଯି [ଵିତ୍ଥାସି (କ।)], ମା ଖୋ ମଙ୍କୁ ଅହୋସି। ଏଵଂ ତଂ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି – ନସି ଅନିମିତ୍ତା, ନସି ନିମିତ୍ତମତ୍ତା, ନସି ଅଲୋହିତା, ନସି ଧୁଵଲୋହିତା, ନସି ଧୁଵଚୋଳା, ନସି ପଗ୍ଘରନ୍ତୀ, ନସି ସିଖରିଣୀ, ନସି ଇତ୍ଥିପଣ୍ଡକା, ନସି ଵେପୁରିସିକା, ନସି ସମ୍ଭିନ୍ନା, ନସି ଉଭତୋବ୍ଯଞ୍ଜନା? ସନ୍ତି ତେ ଏଵରୂପା ଆବାଧା – କୁଟ୍ଠଂ, ଗଣ୍ଡୋ, କିଲାସୋ, ସୋସୋ, ଅପମାରୋ? ମନୁସ୍ସାସି, ଇତ୍ଥୀସି, ଭୁଜିସ୍ସାସି, ଅଣଣାସି, ନସି ରାଜଭଟୀ? ଅନୁଞ୍ଞାତାସି ମାତାପିତୂହି, ସାମିକେନ? ପରିପୁଣ୍ଣଵୀସତିଵସ୍ସାସି, ପରିପୁଣ୍ଣଂ ତେ ପତ୍ତଚୀଵରଂ, କିନ୍ନାମାସି, କାନାମା ତେ ପଵତ୍ତିନୀ'ତି ?

''ଏକତୋ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି। ନ ଏକତୋ ଆଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଅନୁସାସିକାଯ ପଠମତରଂ ଆଗନ୍ତ୍ଵା ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ – 'ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଅନୁସିଟ୍ଠା ସା ମଯା। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଆଗଚ୍ଛେଯ୍ଯା'ତି। 'ଆଗଚ୍ଛାହୀ'ତି ଵତ୍ତବ୍ବା।

''ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କାରାପେତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ଵନ୍ଦାପେତ୍ଵା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦାପେତ୍ଵା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାପେତ୍ଵା ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚାପେତବ୍ବା – 'ସଙ୍ଘଂ, ଅଯ୍ଯେ, ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚାମି। ଉଲ୍ଲୁମ୍ପତୁ ମଂ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାଯ। ଦୁତିଯମ୍ପି, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚାମି। ଉଲ୍ଲୁମ୍ପତୁ ମଂ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାଯ। ତତିଯମ୍ପି, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚାମି। ଉଲ୍ଲୁମ୍ପତୁ ମଂ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାଯା'ତି। ବ୍ଯତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଅନ୍ତରାଯିକେ ଧମ୍ମେ ପୁଚ୍ଛେଯ୍ଯନ୍ତି।

''ସୁଣସି ଇତ୍ଥନ୍ନାମେ। ଅଯଂ ତେ ସଚ୍ଚକାଲୋ, ଭୂତକାଲୋ। ଯଂ ଜାତଂ ତଂ ପୁଚ୍ଛାମି ସନ୍ତଂ ଅତ୍ଥୀତି ଵତ୍ତବ୍ବଂ, ଅସନ୍ତଂ ନତ୍ଥୀତି ଵତ୍ତବ୍ବଂ। ନସି ଅନିମିତ୍ତା…ପେ… କିନ୍ନାମାସି, କାନାମା ତେ ପଵତ୍ତିନୀତି। ବ୍ଯତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୪୨୫। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ପରିସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ତରାଯିକେହି ଧମ୍ମେହି, ପରିପୁଣ୍ଣସ୍ସା ପତ୍ତଚୀଵରଂ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ପଵତ୍ତିନିଯା। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ଯ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ପଵତ୍ତିନିଯା। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା । ପରିସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ତରାଯିକେହି ଧମ୍ମେହି, ପରିପୁଣ୍ଣସ୍ସା ପତ୍ତଚୀଵରଂ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ପଵତ୍ତିନିଯା। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଉପସମ୍ପାଦେତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ପଵତ୍ତିନିଯା। ଯସ୍ସା ଅଯ୍ଯାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଉପସମ୍ପଦା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ପଵତ୍ତିନିଯା, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେଯ୍ଯ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ପରିସୁଦ୍ଧା ଅନ୍ତରାଯିକେହି ଧମ୍ମେହି, ପରିପୁଣ୍ଣସ୍ସା ପତ୍ତଚୀଵରଂ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ପଵତ୍ତିନିଯା। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଉପସମ୍ପାଦେତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ପଵତ୍ତିନିଯା। ଯସ୍ସା ଅଯ୍ଯାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଉପସମ୍ପଦା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ

ଅୟ୍ୟାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ୟସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଉପସମ୍ପନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅୟ୍ୟାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରୟାମୀତି।

‘‘ତାଵଦେଵ ତଂ ଆଦାୟ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କାରାପେତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ଵନ୍ଦାପେତ୍ଵା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦାପେତ୍ଵା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗଣ୍ହାପେତ୍ଵା ଉପସମ୍ପଦଂ ୟାଚାପେତବ୍ବା – ‘ଅହଂ, ଅୟ୍ୟା, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅୟ୍ୟାୟ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା । ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ଵିସୁଦ୍ଧା; ସଙ୍ଘଂ, ଅୟ୍ୟା, ଉପସମ୍ପଦଂ ୟାଚାମି। ଉଲ୍ଲୁମ୍ପତୁ ମଂ, ଅୟ୍ୟା, ସଙ୍ଘୋ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାୟ। ଅହଂ, ଅୟ୍ୟା, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅୟ୍ୟାୟ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ଵିସୁଦ୍ଧା। ଦୁତିୟମ୍ପି, ଅୟ୍ୟା, ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ୟାଚାମି। ଉଲ୍ଲୁମ୍ପତୁ ମଂ, ଅୟ୍ୟା, ସଙ୍ଘୋ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାୟ। ଅହଂ, ଅୟ୍ୟା, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅୟ୍ୟାୟ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ଵିସୁଦ୍ଧା। ତତିୟମ୍ପି, ଅୟ୍ୟା, ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ୟାଚାମି। ଉଲ୍ଲୁମ୍ପତୁ ମଂ, ଅୟ୍ୟା, ସଙ୍ଘୋ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାୟା’ତି। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ଵିସୁଦ୍ଧା। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ୟାଚତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା। ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ଵିସୁଦ୍ଧା। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ୟାଚତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଉପସମ୍ପାଦେତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା। ୟସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଉପସମ୍ପଦା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ୟସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ଵଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ଵିସୁଦ୍ଧା। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ୟାଚତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଉପସମ୍ପାଦେତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା। ୟସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଉପସମ୍ପଦା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ୟସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଉପସମ୍ପନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ପଵତ୍ତିନିୟା। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରୟାମୀତି।

‘‘ତାଵଦେଵ ଛାୟା ମେତବ୍ବା, ଉତୁପ୍ପମାଣଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ, ଦିଵସଭାଗୋ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବୋ, ସଙ୍ଗୀତି ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବା, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଵତ୍ତବ୍ବା – ଇମିସ୍ସା ତୟୋ ଚ ନିସ୍ସୟେ, ଅଟ୍ଠ ଚ ଅକରଣୀୟାନି ଆଚିକ୍ଖେୟ୍ୟାଥା’’ତି।

୪୨୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଆସନଂ ସଂକସାୟନ୍ତିୟୋ କାଲଂ ଵୀତିନାମେସୁଂ। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଟ୍ଠନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ୟଥାଵୁଡ୍ଢଂ, ଅଵସେସାନଂ ୟଥାଗତିକ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ – ଭଗଵତା ଅନୁଞ୍ଞାତଂ ଅଟ୍ଠନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ୟଥାଵୁଡ୍ଢଂ, ଅଵସେସାନଂ ୟଥାଗତିକନ୍ତି – ସବ୍ବତ୍ଥ ଅଟ୍ଠେଵ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ୟଥାଵୁଡ୍ଢଂ ପଟିବାହନ୍ତି, ଅଵସେସାୟୋ ୟଥାଗତିକଂ। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଅଟ୍ଠନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ୟଥାଵୁଡ୍ଢଂ, ଅଵସେସାନଂ ୟଥାଗତିକଂ; ଅଞ୍ଞତ୍ଥ ସବ୍ବତ୍ଥ ୟଥାଵୁଡ୍ଢଂ [ଅଞ୍ଞତ୍ଥ ୟଥାଵୁଡ୍ଢଂ (ସ୍ୟା।)] ନ ପଟିବାହିତବ୍ବଂ। ୟା ପଟିବାହେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

୪୨୭।[ପାଚି। ୧୦୫୦ ଆଦୟୋ] ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନ ପଵାରେନ୍ତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟା ନ ପଵାରେତବ୍ବଂ। ୟା ନ ପଵାରେୟ୍ୟ, ୟଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅତ୍ତନା ପଵାରେତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ନ ପଵାରେନ୍ତି। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଅତ୍ତନା ପଵାରେତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ନ ପଵାରେତବ୍ବୋ। ୟା ନ ପଵାରେୟ୍ୟ, ୟଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଏକତୋ ପଵାରେନ୍ତିୟୋ କୋଲାହଲଂ ଅକଂସୁ। ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ,

ଭିକ୍ଖବେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଏକତୋ ପୱାରେତବ୍ବଂ। ଯା ପୱାରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ ପୱାରେନ୍ତିଯୋ କାଲଂ ୱୀତିନାମେସୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ [ଭିକ୍ଖବେ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ (ସ୍ଯା। କଂ।)] ପୱାରେତୁ’’ନ୍ତି। ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ପୱାରେନ୍ତିଯୋ ୱିକାଲେ [ୱିକାଲଂ (କ।)] ଅହେସୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ଅଜ୍ଜତନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ [ଅଜ୍ଜତନା (ସୀ।), ଅଜ୍ଜତନାଯ (କ।)] ପୱାରେତ୍ୱା ଅପରଜ୍ଜୁ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପୱାରେତୁ’’ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସବ୍ବୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ପୱାରେନ୍ତୋ କୋଲାହଲଂ ଅକାସି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ, ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ବ୍ଯତ୍ତଂ ପଟିବଲଂ ସମ୍ମନ୍ନିତୁଂ – ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପୱାରେତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖବେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବା। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯାଚିତବ୍ବା, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ଯତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ଯ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପୱାରେତୁଂ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ଯେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମ୍ମନ୍ନତି ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପୱାରେତୁଂ। ଯସ୍ସା ଅଯ୍ଯାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସମ୍ମୁତି ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପୱାରେତୁଂ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ସମ୍ମତା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଅତ୍ଥାଯ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପୱାରେତୁଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

‘‘ତାଯ ସମ୍ମତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ଆଦାଯ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ‘ଭିକ୍ଖୁନୀସଙ୍ଘୋ , ଅଯ୍ଯା, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପୱାରେତି – ଦିଟ୍ଠେନ ୱା, ସୁତେନ ୱା ପରିସଙ୍କାଯ ୱା। ୱଦତୁ [ୱଦତୁ ମଂ (କ।)], ଅଯ୍ଯା, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାଯ, ପସ୍ସନ୍ତୋ ପଟିକରିସ୍ସତି। ଦୁତିଯମ୍ପି, ଅଯ୍ଯା…ପେ… ତତିଯମ୍ପି, ଅଯ୍ଯା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପୱାରେତି – ଦିଟ୍ଠେନ ୱା, ସୁତେନ ୱା, ପରିସଙ୍କାଯ ୱା। ୱଦତୁ, ଅଯ୍ଯା, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାଯ, ପସ୍ସନ୍ତୋ ପଟିକରିସ୍ସତୀ’’ତି।

୪୨୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଉପୋସଥଂ ଠପେନ୍ତି, ପୱାରଣଂ ଠପେନ୍ତି, ସୱଚନୀଯଂ କରୋନ୍ତି, ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେନ୍ତି, ଓକାସଂ କାରେନ୍ତି, ଚୋଦେନ୍ତି, ସାରେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଉପୋସଥୋ ଠପେତବ୍ବୋ; ଠପିତୋପି ଅଟ୍ଠପିତୋ; ଠପେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନ ପୱାରଣା ଠପେତବ୍ବା; ଠପିତାପି ଅଟ୍ଠପିତା; ଠପେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନ ସୱଚନୀଯଂ କାତବ୍ବଂ; କତମ୍ପି ଅକତଂ; କରୋନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନ ଅନୁୱାଦୋ ପଟ୍ଠପେତବ୍ବୋ; ପଟ୍ଠପିତୋପି ଅପ୍ପଟ୍ଠପିତୋ; ପଟ୍ଠପେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନ ଓକାସୋ କାରେତବ୍ବୋ ; କାରିତୋପି ଅକାରିତୋ; କାରେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନ ଚୋଦେତବ୍ବୋ; ଚୋଦିତୋପି ଅଚୋଦିତୋ; ଚୋଦେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ନ ସାରେତବ୍ବୋ; ସାରିତୋପି ଅସାରିତୋ; ସାରେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଉପୋସଥଂ ଠପେନ୍ତି, ପୱାରଣଂ ଠପେନ୍ତି, ସୱଚନୀଯଂ କରୋନ୍ତି, ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେନ୍ତି, ଓକାସଂ କାରେନ୍ତି, ଚୋଦେନ୍ତି, ସାରେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖବେ ଭିକ୍ଖୁନା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉପୋସଥଂ ଠପେତୁଂ; ଠପିତୋପି ସୁଟ୍ଠପିତୋ; ଠପେନ୍ତସ୍ସ ଅନାପତ୍ତି। ପୱାରଣଂ ଠପେତୁଂ; ଠପିତାପି ସୁଟ୍ଠପିତା; ଠପେନ୍ତସ୍ସ ଅନାପତ୍ତି। ସୱଚନୀଯଂ କାତୁଂ; କତମ୍ପି ସୁକତଂ; କରୋନ୍ତସ୍ସ ଅନାପତ୍ତି। ଅନୁୱାଦଂ ପଟ୍ଠପେତୁଂ; ପଟ୍ଠପିତୋପି ସୁପ୍ପଟ୍ଠପିତୋ; ପଟ୍ଠପେନ୍ତସ୍ସ ଅନାପତ୍ତି। ଓକାସଂ କାରେତୁଂ; କାରିତୋପି ସୁକାରିତୋ; କାରେନ୍ତସ୍ସ ଅନାପତ୍ତି। ଚୋଦେତୁଂ; ଚୋଦିତାପି ସୁଚୋଦିତା; ଚୋଦେନ୍ତସ୍ସ ଅନାପତ୍ତି। ସାରେତୁଂ; ସାରିତାପି ସୁସାରିତା; ସାରେନ୍ତସ୍ସ ଅନାପତ୍ତୀ’’ତି।

୪୨୯।[ପାଚି। ୧୧୮୪] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯାନେନ ଯାଯନ୍ତି – ଇତ୍ଥିଯୁତ୍ତେନପି ପୁରିସନ୍ତରେନ, ପୁରିସଯୁତ୍ତେନପି ଇତ୍ଥନ୍ତରେନ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ‘‘ସେଯ୍ଯଥାପି ଗଙ୍ଗାମହିଯାଯା’’ତି [ଗଙ୍ଗାମହିଯାତି (ସୀ।)]। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖବେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଯାନେନ ଯାଯିତବ୍ବଂ। ଯା ଯାଯେଯ୍ଯ, ଯଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗିଲାନା ହୋତି, ନ ସକ୍କୋତି ପଦସା ଗନ୍ତୁଂ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି ,

ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନାୟ ଯାନ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତଦହୋସି – ''ଇତ୍ଥିଯୁତ୍ତଂ ନୁ ଖୋ, ପୁରିସଯୁତ୍ତଂ ନୁ ଖୋ''ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇତ୍ଥିଯୁତ୍ତଂ ପୁରିସଯୁତ୍ତଂ ହତ୍ଥୱଟ୍ଟକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରିସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଯାନୁଗ୍ଘାତେନ ବାଳ୍ହତରଂ ଅଫାସୁ ଅହୋସି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସିୱିକଂ ପାଟଙ୍କି''ନ୍ତି।

୪୩୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଡ୍ଢକାସୀ ଗଣିକା ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା ହୋତି। ସା ଚ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତୁକାମା ହୋତି – 'ଭଗୱତୋ ସନ୍ତିକେ ଉପସମ୍ପଜ୍ଜିସ୍ସାମୀ'ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଧୁତ୍ତା – 'ଅଡ୍ଢକାସୀ କିର ଗଣିକା ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତୁକାମା'ତି। ତେ ମଗ୍ଗେ ପରିଯୁଟ୍ଠିଂସୁ। ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ଅଡ୍ଢକାସୀ ଗଣିକା – 'ଧୁତ୍ତା କିର ମଗ୍ଗେ ପରିଯୁଟ୍ଠିତା'ତି। ଭଗୱତୋ ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସି – ''ଅହଞ୍ହି ଉପସମ୍ପଜ୍ଜିତୁକାମା; କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୂତେନପି ଉପସମ୍ପାଦେତୁ''ନ୍ତି।

ଭିକ୍ଖୁଦୂତେନ ଉପସମ୍ପାଦେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁଦୂତେନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବା। ଯୋ ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି। ସିକ୍ଖମାନଦୂତେନ ଉପସମ୍ପାଦେନ୍ତି…ପେ… ସାମଣେରଦୂତେନ ଉପସମ୍ପାଦେନ୍ତି…ପେ… ସାମଣେରିଦୂତେନ ଉପସମ୍ପାଦେନ୍ତି… ପେ… ବାଲାଯ ଅବ୍ୟତ୍ତାଯ ଦୂତେନ ଉପସମ୍ପାଦେନ୍ତି। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ବାଲାଯ ଅବ୍ୟତ୍ତାଯ ଦୂତେନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବା। ଯୋ ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ଦୂତେନ ଉପସମ୍ପାଦେତୁନ୍ତି।

''ତାଯ ଦୂତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ଇତ୍ଥନ୍ନାମା, ଅୟ୍ୟା, ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅୟ୍ୟାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ୱିସୁଦ୍ଧା। ସା କେନଚିଦେୱ ଅନ୍ତରାଯେନ ନ ଆଗଚ୍ଛତି। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା, ଅୟ୍ୟା, ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚତି। ଉଲ୍ଲୁମ୍ପତୁ ତଂ, ଅୟ୍ୟା, ସଙ୍ଘୋ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାଯ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା, ଅୟ୍ୟା, ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅୟ୍ୟାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ୱିସୁଦ୍ଧା। ସା କେନଚିଦେୱ ଅନ୍ତରାଯେନ ନ ଆଗଚ୍ଛତି। ଦୁତିଯମ୍ପି, ଅୟ୍ୟା, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚତି। ଉଲ୍ଲୁମ୍ପତୁ ତଂ, ଅୟ୍ୟା, ସଙ୍ଘୋ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାଯ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା, ଅୟ୍ୟା, ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅୟ୍ୟାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ୱିସୁଦ୍ଧା। ସା କେନଚିଦେୱ ଅନ୍ତରାଯେନ ନ ଆଗଚ୍ଛତି। ତତିଯମ୍ପି, ଅୟ୍ୟା, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚତି। ଉଲ୍ଲୁମ୍ପତୁ ତଂ, ଅୟ୍ୟା, ସଙ୍ଘୋ ଅନୁକମ୍ପଂ ଉପାଦାଯା'ତି । ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ୱିସୁଦ୍ଧା। ସା କେନଚିଦେୱ ଅନ୍ତରାଯେନ ନ ଆଗଚ୍ଛତି। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପୱତ୍ତିନିଯା। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପୱତ୍ତିନିଯା। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ , ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ୱିସୁଦ୍ଧା। ସା କେନଚିଦେୱ ଅନ୍ତରାଯେନ ନ ଆଗଚ୍ଛତି। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପୱତ୍ତିନିଯା। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଉପସମ୍ପାଦେତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପୱତ୍ତିନିଯା। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଉପସମ୍ପଦା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପୱତ୍ତିନିଯା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି। ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଉପସମ୍ପଦାପେକ୍ଖା। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘେ, ୱିସୁଦ୍ଧା। ସା କେନଚିଦେୱ ଅନ୍ତରାଯେନ ନ ଆଗଚ୍ଛତି। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ସଙ୍ଘଂ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପୱତ୍ତିନିଯା। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଉପସମ୍ପାଦେତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପୱତ୍ତିନିଯା। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଉପସମ୍ପଦା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପୱତ୍ତିନିଯା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଉପସମ୍ପନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପୱତ୍ତିନିଯା। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

''ତାୱଦେୱ ଛାଯା ମେତବ୍ବା, ଉତୁପ୍ପମାଣଂ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ, ଦିୱସଭାଗୋ ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବୋ, ସଙ୍ଗୀତି ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବା, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱତ୍ତବ୍ବା – ତସ୍ସା ତଯୋ ଚ ନିସ୍ସଯେ, ଅଟ୍ଠ ଚ ଅକରଣୀଯାନି ଆଚିକ୍ଖେଯ୍ୟାଥା''ତି।

୪୩୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅରଞ୍ଞେ ୱିହରନ୍ତି। ଧୁତ୍ତା ଦୂସେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ, ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅରଞ୍ଞେ ୱତ୍ଥବ୍ବଂ। ଯା ୱସେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରେନ ଉପାସକେନ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଉଦୋସିତୋ ଦିନ୍ନୋ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦୋସିତ’’ନ୍ତି। ଉଦୋସିତୋ ନ ସମ୍ମତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପସ୍ସଯ’’ନ୍ତି। ଉପସ୍ସଯୋ ନ ସମ୍ମତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନୱକମ୍ମ’’ନ୍ତି। ନୱକମ୍ମଂ ନ ସମ୍ମତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁଗ୍ଗଲିକମ୍ପି କାତୁ’’ନ୍ତି।

୪୩୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଇତ୍ଥୀ ସନ୍ନିସିନ୍ନଗବ୍ଭା ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା ହୋତି। ତସ୍ସା ପବ୍ବଜିତାଯ ଗବ୍ଭୋ ୱୁଟ୍ଠାତି। ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଏତଦହୋସି – ‘‘କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ଇମସ୍ମିଂ ଦାରକେ ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୋସେତୁଂ, ଯାୱ ସୋ ଦାରକୋ ୱିଞ୍ଞୁତଂ ପାପୁଣାତୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଏତଦହୋସି – ‘‘ମଯା ଚ ନ ଲବ୍ଭା ଏକିକାଯ ୱତ୍ଥୁଂ, ଅଞ୍ଞାଯ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ନ ଲବ୍ଭା ଦାରକେନ ସହ ୱତ୍ଥୁଂ, କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମ୍ମନ୍ନିତ୍ୱା ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବା। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯାଚିତବ୍ବା, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ଯତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ଯ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯଂ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମ୍ମନ୍ନତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯଂ। ଯସ୍ସା ଅଯ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସମ୍ମୁତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯାଯ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ସମ୍ମତା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯା। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସା ଦୁତିଯିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଏତଦହୋସି – ‘‘କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ଇମସ୍ମିଂ ଦାରକେ ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଠପେତ୍ୱା ସାଗାରଂ ଯଥା ଅଞ୍ଞସ୍ମିଂ ପୁରିସେ ପଟିପଜ୍ଜନ୍ତି [ପଟିପଜ୍ଜତି (ସ୍ଯା।)] ଏୱଂ ତସ୍ମିଂ ଦାରକେ ପଟିପଜ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି।

୪୩୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗରୁଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନା ହୋତି ମାନତ୍ତଚାରିନୀ। ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଏତଦହୋସି – ‘‘ମଯା ଚ ନ ଲବ୍ଭା ଏକିକାଯ ୱତ୍ଥୁଂ, ଅଞ୍ଞାଯ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ନ ଲବ୍ଭା ସହ ମଯା ୱତ୍ଥୁଂ, କଥଂ ନୁ ଖୋ ମଯା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ’’ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମ୍ମନ୍ନିତ୍ୱା ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବା। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯାଚିତବ୍ବା, ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ଯତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ଯ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯଂ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମ୍ମନ୍ନତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯଂ। ଯସ୍ସା ଅଯ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସମ୍ମୁତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯାଯ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ସମ୍ମତା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦୁତିଯା। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

୪୩୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚକ୍ଖାଯ ୱିବ୍ଭମି। ସା ପୁନ ପଚ୍ଚାଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସିକ୍ଖାପଚ୍ଚକ୍ଖାନଂ; ଯଦେୱ ସା ୱିବ୍ଭନ୍ତା ତଦେୱ ସା ଅଭିକ୍ଖୁନୀ’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସକାୱାସା ତିତ୍ଥାଯତନଂ ସଙ୍କମି। ସା ପୁନ ପଚ୍ଚାଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘ଯା ସା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ସକାୱାସା ତିତ୍ଥାଯତନଂ ସଙ୍କନ୍ତା, ସା ଆଗତା ନ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବା’’ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁରିସେହି ଅଭିୱାଦନଂ , କେସଚ୍ଛେଦନଂ, ନଖଚ୍ଛେଦନଂ, ୱଣପ୍ପଟିକମ୍ମଂ, କୁକ୍କୁଚାଯନ୍ତା ନ ସାଦିଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସାଦିତୁ''ନ୍ତି [ସାଦିଯିତୁଂ (କ।)]।

୪୩୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପଲ୍ଲଙ୍କେନ ନିସୀଦନ୍ତି ପଣ୍ହିସମ୍ଫସ୍ସଂ ସାଦିଯନ୍ତୀ [ସାଦିଯନ୍ତା (କ।)]। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଲ୍ଲଙ୍କେନ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯା ନିସୀଦେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗିଲାନା ହୋତି। ତସ୍ସା ୱିନା ପଲ୍ଲଙ୍କେନ ନ ଫାସୁ ହୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅଡ୍ଢପଲ୍ଲଙ୍କ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱଚ୍ଚକୁଟିଯା ୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି । ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତତ୍ଥେୱ ଗବ୍ଭଂ ପାତେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱଚ୍ଚକୁଟିଯା ୱଚ୍ଚୋ କାତବ୍ବୋ। ଯା କରେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ହେଟ୍ଠା ୱିୱଟେ ଉପରିପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ୱଚ୍ଚଂ କାତୁ''ନ୍ତି।

୪୩୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଚୁଣ୍ଣେନ ନହାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି...ପେ... ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିଯୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୁଣ୍ଣେନ ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯା ନହାଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କୁକ୍କୁସଂ ମତ୍ତିକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱାସିତକାଯ ମତ୍ତିକାଯ ନହାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି...ପେ... ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିଯୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱାସିତକାଯ ମତ୍ତିକାଯ ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯା ନହାଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପକତିମତ୍ତିକ''ନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଜନ୍ତାଘରେ ନହାଯନ୍ତିଯୋ କୋଲାହଲଂ ଅକଂସୁ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଜନ୍ତାଘରେ ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯା ନହାଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପଟିସୋତେ ନହାଯନ୍ତି ଧାରାସମ୍ଫସ୍ସଂ ସାଦିଯନ୍ତୀ। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିସୋତେ ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯା ନହାଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅତିତ୍ଥେ ନହାଯନ୍ତି। ଧୁତ୍ତା ଦୂସେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅତିତ୍ଥେ ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯା ନହାଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁରିସତିତ୍ଥେ ନହାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି...ପେ... ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହିନୀ କାମଭୋଗିନିଯୋତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପୁରିସତିତ୍ଥେ ନହାଯିତବ୍ବଂ। ଯା ନହାଯେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହିଲାତିତ୍ଥେ ନହାଯିତୁ''ନ୍ତି।

ତତିଯଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

ଭିକ୍ଖୁନିକ୍ଖନ୍ଧକୋ ଦସମୋ।

ଇମସ୍ମିଂ ଖନ୍ଧକେ ୱତ୍ଥୂ ଏକସତଂ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ପଦ୍ଧଜ୍ଜଂ ଗୋତମୀ ଯାଚି, ନାନୁଞ୍ଞାସି ତଥାଗତୋ;

କପିଲଓତ୍ଥୁ ୱେସାଲିଂ, ଅଗମାସି ୱିନାଯକୋ।

ରଜୋକିଣ୍ଣେନ କୋଟ୍ଟକେ, ଆନନ୍ଦସ୍ସ ପଓ୍ୱେଦଯି;

ଭଙ୍କୋତି ନଯତୋ ଯାଚି, ମାତାତି ପୋସିକାତି ଚ।

ୱସ୍ସସତଂ ତଦହୁ ଚ, ଅଭିକ୍ଖୁପଚ୍ଚାସୀସନା;

ପୱାରଣା ଗରୁଧମ୍ମା, ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସା ଅନକ୍କୋସନା।

ଓୱଟୋ ଚ ଅଟ୍ଠ ଧମ୍ମା, ଯାୱଜୀୱାନୁୱତ୍ତନା;

ଗରୁଧମ୍ମପଟିଗ୍ଗାହୋ ସାୱସ୍ସା ଉପସମ୍ପଦା।

ୱସ୍ସସହସ୍ସଂ ପଞ୍ଚେୱ, କୁମ୍ଭଥେନକସେତଟ୍ଟି;

ମଞ୍ଜିଟ୍ଠିକୌପମାହି, ଏୱଂ ସଦ୍ଧମ୍ମହିଂସନା।

ଆଳିଂ ବନ୍ଧେୟ୍ୟ ପାଏୱ, ପୁନ ସଦ୍ଧମ୍ମସଣ୍ଠିତି;

ଉପସମ୍ପାଦେତୁଂ ଅୟ୍ୟା, ଯଥାୱୁଡ୍ଢାଭିୱାଦନା।

ନ କରିସ୍ସନ୍ତି କିମେୱ, ସାଧାରଣାସାଧାରଣଂ;

ଓୱାଦଂ ପାତିମୋକ୍ଖଞ୍ଚ, କେନ ନୁ ଖୋ ଉପସ୍ସଯଂ।

ନ ଜାନନ୍ତି ଚ ଆଚିକ୍ଖି, ନ କରୋନ୍ତି ଚ ଭିକ୍ଖୁହି;

ପଟିଗ୍ଗହେତୁଂ ଭିକ୍ଖୂହି, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ପଟିଗ୍ଗହୋ।

ଆଚିକ୍ଖି କମ୍ମଂ ଭିକ୍ଖୂହି, ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଭିକ୍ଖୁନୀହି ୱା;

ଆଚିକ୍ଖିତୁଂ ଭଣ୍ଡନଞ୍ଚ, ରୋପେତ୍ୱା ଉପ୍ପଲାଯ ଚ।

ସାୱତ୍ଥିଯା କଦ୍ଦମୋଦ, ଅୱନ୍ଦି କାଯ ଊରୁ ଚ;

ଅଙ୍ଗଜାତଞ୍ଚ ଓଭାସଂ, ସମ୍ପଯୋଜେନ୍ତି ୱଗ୍ଗିକା।

ଅୱନ୍ଦିଯୋ ଦଣ୍ଡକମ୍ମଂ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତଥା ପୁନ;

ଆୱରଣଞ୍ଚ ଓୱାଦଂ, କପ୍ପତି ନୁ ଖୋ ପକ୍କମି।

ବାଲା ୱତ୍ଥୁୱିନିଚ୍ଛଯା, ଓୱାଦଂ ସଙ୍ଘୋ ପଞ୍ଚହି;

ଦୁୱେ ତିସ୍ସୋ ନ ଗଣ୍ହନ୍ତି, ବାଲା ଗିଲାନଗମିକଂ।

ଆରଞ୍ଞିକୋ ନାରୋଚେନ୍ତି, ନ ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛନ୍ତି ଚ;

ଦୀଘଂ ୱିଲୀୱଚମ୍ମଞ୍ଚ, ଦୁସ୍ସା ଚ ୱେଣିୱଚ୍ଛି ଚ;

ଚୋଳଅୱେଣି ଚ ୱଚ୍ଛି ଚ, ସୁଉୱେଣି ଚ ୱଚ୍ଛିକା।

ଅଟ୍ଠିଲ୍ଲଂ ଗୋହନୁକେନ, ହଞ୍ଚକୋଚ୍ଛଂ ପାଦଂ ତଥା;

ଊରୁଂ ମୁଖଂ ଦନ୍ତମଂସଂ, ଆଲିମ୍ପୋମଦ୍ଦଚୁଣ୍ଣନା।

ଲଞ୍ଛେନ୍ତି ଅଙ୍ଗରାଗଞ୍ଚ, ମୁଖରାଗଂ ତଥା ଦୁୱେ;

ଅୱଙ୍ଗଂ ୱିସେସୋଲୋକୋ, ସାଲୋକେନ ନଚ୍ଚେନ ଚ [ସାଲୋକେ ସନଚ୍ଚେନ ଚ (ସୀ।), ସାଲୋକେନ ସନଚ୍ଚନଂ (ସ୍ୟା।)]।

ୱେସୀ ପାନାଗାରଂ ସୂନଂ, ଆପଣଂ ୱଡ୍ଢି ୱଣିଜ୍ଜା;

ଦାସଂ ଦାସିଂ କମ୍ମକରଂ, କମ୍ମକାରିଂ ଉପଟ୍ଠୟୁଂ।

ତିରଚ୍ଛାନହରୀତକି, ସନ୍ଧାରଯନ୍ତି ନମତକଂ;

ନୀଲଂ ପୀତଂ ଲୋହିତକଂ, ମଞ୍ଜିଟ୍ଠକଣ୍ହଚୀୱରା।

ମହାରଙ୍ଗମହାନାମଅଚ୍ଛିନ୍ନା ଦୀଘମେୱ ଚ;

ପୁପ୍ଫଫଲକଞ୍ଚୁକଞ୍ଚ, ତିରୀଟକଞ୍ଚ ଧାରଯୁଂ।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ସିକ୍ଖମାନାଯ, ସାମଣେରାଯ ଅଚ୍ଚଯେ;

ନିଯ୍ୟାଦିତେ ପରିକ୍ଖାରେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋୱ ଇସ୍ସରା।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ସାମଣେରସ୍ସ, ଉପାସକସ୍ସୁପାସିକା;

ଅଞ୍ଞେସଞ୍ଚ ପରିକ୍ଖାରେ, ନିଯ୍ୟାତେ ଭିକ୍ଖୁଇସ୍ସରା।

ମଲ୍ଲୀ ଗନ୍ଧଂ ପଉମୂଲଂ, ବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ଆମିସେନ ଚ;

ଉସ୍ସନ୍ନଞ୍ଚ ବାଳହତରଂ, ସନ୍ନିଧିକତମାମିସଂ।

ଭିକ୍ଖୂନଂ ଯାଦିସଂ ଭୋଟ୍ଟଂ [ହେଟ୍ଠା (ସୀ।), ହେଟ୍ଟଂ (ସ୍ୟା।), ଭୁତ୍ତି (କ।)], ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ତଥା କରେ;

ସେନାସନଂ ଉତୁନିଯୋ, ମକ୍ଖୀଯତି ପଟାଣି ଚ।

ଛିଜ୍ଜନ୍ତି ସବ୍ବକାଲଞ୍ଚ, ଅନିମିତ୍ତାପି ଦିସ୍ସରେ;

ନିମିତ୍ତା ଲୋହିତା ଚେୱ, ତଥେୱ ଧୁୱଲୋହିତା।

ଧୁୱଚୋଳପଗ୍ଘରନ୍ତୀ, ସିଖରଣିତ୍ଥିପଣ୍ଡକା;

ୱେପୁରିସୀ ଚ ସମ୍ଭିନ୍ନା, ଉଭତୋବ୍ୟଞ୍ଜନାପି ଚ।

ଅନିମିତ୍ତାଦିତୋ କତ୍ୱା, ଯାୱ ଉଭତୋବ୍ୟଞ୍ଜନା;

ଏତଂ ପେୟ୍ୟାଲତୋ ହେଟ୍ଠା, କୁଟ୍ଟଂ ଗଣ୍ଡୋ କିଲାସୋ ଚ।

ସୋସାପମାରୋ ମାନୁସୀ, ଇତ୍ଥୀସି ଭୁଜିସ୍ସାସି ଚ;

ଅଣଣା ନ ରାଜଭଟୀ, ଅନୁଞ୍ଞାତା ଚ ୱୀସତି।

ପରିପୁଣ୍ଣା ଚ କିନ୍ନାମା, କାନାମା ତେ ପୱତ୍ତିନୀ;

ଚତୁୱୀସନ୍ତରାୟାନଂ, ପୁଚ୍ଛିତ୍ୱା ଉପସମ୍ପଦା।

ୱିତ୍ଥାୟନ୍ତି ଅନନୁସିଟ୍ଠା, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ତଥେୱ ଚ;

ଉପଜ୍ଝାଗାହ ସଙ୍ଘାଟି, ଉତ୍ତରନ୍ତରୱାସକୋ।

ସଙ୍କଚ୍ଚୁଦକସାଟି ଚ, ଆଚିକ୍ଖିତ୍ୱାନ ପେସୟେ;

ବାଲା ଅସମ୍ମତେକତୋ, ଯାଚେ ପୁଚ୍ଛନ୍ତରାୟିକା।

ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନା, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେ ତଥା ପୁନ;

ଛାୟା ଉତୁ ଦିୱସା ଚ, ସଙ୍ଗୀତି ତୟୋ ନିସ୍ସୟେ।

ଅଟ୍ଠ ଅକରଣୀୟାନି, କାଲଂ ସଙ୍ଖଦ୍ଧ ଅଟ୍ଠେୱ;

ନ ପୱାରେନ୍ତି ଭିକ୍ଖୁନୀ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ତଥେୱ ଚ।

କୋଲାହଲଂ ପୁରେଭତ୍ତଂ, ୱିକାଲେ ଚ କୋଲାହଲଂ;

ଉପୋସଥଂ ପୱାରଣଂ, ସୱଚନୀୟାନୁୱାଦନଂ।

ଓକାସଂ ଚୋଦେ ସାରେନ୍ତି, ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ମହେସିନା;

ତଥେୱ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୀ, ଅନୁଞ୍ଞାତଂ ମହେସିନା।

ୟାନଂ ଗିଲାନୟୁତ୍ତଞ୍ଚ, ୟାନୁଗ୍ଘାତଡ୍ଢକାସିକା;

ଭିକ୍ଖୁ ସିକ୍ଖା ସାମଣେର, ସାମଣେରୀ ଚ ବାଲାୟ।

ଅରଞ୍ଞେ ଉପାସକେନ, ଉଦ୍ଦୋସିତୋ ଉପସ୍ସୟଂ;

ନ ସମ୍ମତି ନୱକମ୍ମଂ, ନିସିନ୍ନଗବ୍ଭୁଏକିକା।

ସାଗାରଞ୍ଚ ଗରୁଧମ୍ମଂ, ପଚ୍ଚକ୍ଖାୟ ଚ ସଙ୍କମି;

ଅଭିୱାଦନକେସା ଚ, ନଖା ଚ ୱଣକମ୍ମନା।

ପଲ୍ଲଙ୍କେନ ଗିଲାନା ଚ, ୱଙ୍କଂ ଚୁଣ୍ଡେନ ୱାସିତଂ;

ଜନ୍ତାଘରେ ପଟିସୋତେ, ଅତିଦ୍ଧେ ପୁରିସେନ ଚ।

ମହାଗୋତମୀ ଆୟାଚି, ଆନନ୍ଦୋ ଚାପି ଯୋନିସୋ;

ପରିସା ଚତସ୍ସୋ ହୋନ୍ତି, ପବ୍ବଜ୍ଜା ଜିନସାସନେ।

ସଂୱେଗଜନନତ୍ଥାଯ , ସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ଚ ୱୁଦ୍ଧିଯା;

ଆତୁରସ୍ସାୱ ଭେସଜ୍ଜଂ, ଏୱଂ ବୁଦ୍ଧେନ ଦେସିତଂ।

ଏୱଂ ୱିନୀତା ସଦ୍ଧମ୍ମେ, ମାତୁଗାମାପି ଇତରା;

ଯାଯନ୍ତି [ତାଯନ୍ତି (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ଅଚ୍ଚୁତଂ ଠାନଂ, ଯତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ୱା ନ ସୋଚରେତି।

ଭିକ୍ଖୁନିକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୧। ପଞ୍ଚସତିକକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ସଙ୍ଗୀତିନିଦାନଂ

୪୩୭। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଏକମିଦାହଂ, ଆୱୁସୋ, ସମୟଂ ପାୱାୟ କୁସିନାରଂ ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନୋ ମହତା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ ସଦ୍ଧିଂ ପଞ୍ଚମତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁସତେହି। ଅଥ ଖ୍ୱାହଂ, ଆୱୁସୋ, ମଗ୍ଗା ଓକ୍କମ୍ମ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ନିସୀଦିଂ।

[ଦୀ। ନି। ୨।୨୩୧] ''ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଆଜୀୱକୋ କୁସିନାରାୟ ମନ୍ଦାରୱପୁପ୍ଫଂ ଗହେତ୍ୱା ପାୱଂ ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନୋ ହୋତି। ଅଦ୍ଦସଂ ଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ତଂ ଆଜୀୱକଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ତଂ ଆଜୀୱକଂ ଏତଦୱୋଚଂ – 'ଅପାୱୁସୋ, ଅମ୍ହାକଂ ସତ୍ଥାରଂ ଜାନାସୀ'ତି? 'ଆମାୱୁସୋ, ଜାନାମି। ଅଜ୍ଜ ସତ୍ତାହପରିନିବ୍ବୁତୋ ସମଣୋ ଗୋତମୋ। ତତୋ ମେ ଇଦଂ ମନ୍ଦାରୱପୁପ୍ଫଂ ଗହିତ'ନ୍ତି। ତତ୍ରାୱୁସୋ, ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅୱୀତରାଗା ଅପ୍ପେକଚ୍ଚେ ବାହା ପଗ୍ଗୟ୍ହ କନ୍ଦନ୍ତି, ଛିନ୍ନପାତଂ ପପତନ୍ତି, ଆୱଟ୍ଟନ୍ତି, ୱିୱଟ୍ଟନ୍ତି – ଅତିଖିପ୍ପଂ ଭଗୱା ପରିନିବ୍ବୁତୋ, ଅତିଖିପ୍ପଂ ସୁଗତୋ ପରିନିବ୍ବୁତୋ, ଅତିଖିପ୍ପଂ ଚକ୍ଖୁଂ ଲୋକେ ଅନ୍ତରହିତନ୍ତି। ଯେ ପନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ୱୀତରାଗା ତେ ସତା ସମ୍ପଜାନା ଅଧିୱାସେନ୍ତି – ଅନିଚ୍ଚା ସଙ୍ଖାରା, ତଂ କୁତେତ୍ଥ ଲବ୍ଭାତି।

''ଅଥ ଖ୍ୱାହଂ, ଆୱୁସୋ, ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚଂ – 'ଅଲଂ, ଆୱୁସୋ, ମା ସୋଚିତ୍ଥ; ମା ପରିଦେୱିତ୍ଥ। ନନ୍ୱେତଂ, ଆୱୁସୋ, ଭଗୱତା ପଟିକଚ୍ଚେୱ ଅକ୍ଖାତଂ – ସବ୍ବେହେୱ ପିୟେହି ମନାପେହି ନାନାଭାୱୋ ୱିନାଭାୱୋ ଅଞ୍ଞଥାଭାୱୋ। ତଂ କୁତେତ୍ଥ ଆୱୁସୋ ଲବ୍ଭା, ଯଂ ତଂ ଜାତଂ ଭୂତଂ ସଙ୍ଖତଂ ପଲୋକଧମ୍ମଂ, ତଂ ୱତ ମା ପଲୁଜ୍ଜୀତି – ନେତଂ ଠାନଂ ୱିଜ୍ଜତୀ'ତି।

''ତେନ ଖୋ ପନାୱୁସୋ, ସମୟେନ ସୁଭଦ୍ଦୋ ନାମ ୱୁଡ୍ଢପବ୍ବଜିତୋ ତସ୍ସଂ ପରିସାୟଂ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି । ଅଥ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ସୁଭଦ୍ଦୋ ୱୁଡ୍ଢପବ୍ବଜିତୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – 'ଅଲଂ, ଆୱୁସୋ, ମା ସୋଚିତ୍ଥ; ମା ପରିଦେୱିତ୍ଥ। ସୁମୁତ୍ତା ମୟଂ ତେନ ମହାସମଣେନ ; ଉପଦ୍ଦୁତା ଚ ମୟଂ ହୋମ – ଇଦଂ ୱୋ କପ୍ପତି, ଇଦଂ ୱୋ ନ କପ୍ପତୀତି। ଇଦାନି ପନ ମୟଂ ଯଂ ଇଚ୍ଛିସ୍ସାମ ତଂ କରିସ୍ସାମ, ଯଂ ନ ଇଚ୍ଛିସ୍ସାମ ନ ତଂ କରିସ୍ସାମା'ତି। ହନ୍ଦ ମୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନୟଞ୍ଚ ସଙ୍ଗାୟାମ। ପୁରେ ଅଧମ୍ମୋ ଦିପ୍ପତି [ଦିବ୍ବତି (କ।)], ଧମ୍ମୋ ପଟିବାହିୟ୍ୟତି; ପୁରେ ଅୱିନୟୋ ଦିପ୍ପତି ୱିନୟୋ ପଟିବାହିୟ୍ୟତି; ପୁରେ ଅଧମ୍ମୱାଦିନୋ ବଲୱନ୍ତୋ ହୋନ୍ତି, ଧମ୍ମୱାଦିନୋ ଦୁବ୍ବଲା ହୋନ୍ତି; ପୁରେ ଅୱିନୟୱାଦିନୋ ବଲୱନ୍ତୋ ହୋନ୍ତି, ୱିନୟୱାଦିନୋ ଦୁବ୍ବଲା ହୋନ୍ତୀ''ତି।

''ତେନ ହି, ଭନ୍ତେ, ଥେରୋ ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚିନତୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଏକେନୂନପଞ୍ଚଅରହନ୍ତସତାନି ଉଚ୍ଚିନି। ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ମହାକସ୍ସପଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଅୟଂ, ଭନ୍ତେ, ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ କିଞ୍ଚାପି ସେକ୍ଖୋ, ଅଭବ୍ବୋ ଛନ୍ଦା ଦୋସା ମୋହା ଭୟା ଅଗତିଂ ଗନ୍ତୁଂ। ବହୁ ଚ ଅନେନ ଭଗୱତୋ ସନ୍ତିକେ ଧମ୍ମୋ ଚ ୱିନୟୋ ଚ ପରିୟତ୍ତୋ। ତେନ ହି, ଭନ୍ତେ, ଥେରୋ ଆୟସ୍ମନ୍ତମ୍ପି ଆନନ୍ଦଂ ଉଚ୍ଚିନତୂ''ତି । ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଆୟସ୍ମନ୍ତମ୍ପି ଆନନ୍ଦଂ ଉଚ୍ଚିନି।

ଅଥ ଖୋ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କତ୍ଥ ନୁ ଖୋ ମୟଂ ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନୟଞ୍ଚ ସଙ୍ଗାୟେୟ୍ୟାମା''ତି? ଅଥ ଖୋ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ରାଜଗହଂ ଖୋ ମହାଗୋଚରଂ ପହୂତସେନାସନଂ, ଯଂନୂନ ମୟଂ ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସନ୍ତା ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନୟଞ୍ଚ ସଙ୍ଗାୟେୟ୍ୟାମ। ନ ଅଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ଉପଗଚ୍ଛେୟ୍ୟୁ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

୪୩୮। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇମାନି ପଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁସତାନି ସମ୍ମନ୍ନେୟ୍ୟ – ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସନ୍ତାନି ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନୟଞ୍ଚ ସଙ୍ଗାୟିତୁଂ, ନ ଅଞ୍ଞେହି ଭିକ୍ଖୂହି ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସିତବ୍ବନ୍ତି। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମାନି ପଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁସତାନି ସମ୍ମନତି – ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସନ୍ତାନି ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନୟଞ୍ଚ ସଙ୍ଗାୟିତୁଂ, ନ ଅଞ୍ଞେହି ଭିକ୍ଖୂହି ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସିତବ୍ବନ୍ତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇମେସଂ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁସତାନଂ ସମ୍ମୁତି – ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସନ୍ତାନଂ ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନୟଞ୍ଚ

ସଙ୍ଗାୟିତୁଂ, ନ ଅଞ୍ଞେହି ଭିକ୍ଖୂହି ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସିତବ୍ବନ୍ତି – ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ସମ୍ମତାନି ସଙ୍ଘେନ ଇମାନି ପଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁସତାନି ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସନ୍ତାନି ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନଯଞ୍ଚ ସଙ୍ଗାୟିତୁଂ, ନ ଅଞ୍ଞେହି ଭିକ୍ଖୂହି ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସିତବ୍ବନ୍ତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ରାଜଗହଂ ଅଗମଂସୁ ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନଯଞ୍ଚ ସଙ୍ଗାୟିତୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଭଗୱତା ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଖଣ୍ଡଫୁଲ୍ଲପ୍ପଟିସଙ୍ଖରଣଂ ୱଣ୍ଣିତଂ। ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ପଠମଂ ମାସଂ ଖଣ୍ଡଫୁଲ୍ଲଂ ପଟିସଙ୍ଖରୋମ; ମଜ୍ଝିମଂ ମାସଂ ସନ୍ନିପତିତ୍ୱା ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନଯଞ୍ଚ ସଙ୍ଗାୟିସ୍ସାମା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ପଠମଂ ମାସଂ ଖଣ୍ଡଫୁଲ୍ଲଂ ପଟିସଙ୍ଖରିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ – ସ୍ୱେ ସନ୍ନିପାତୋ [ସନ୍ନିପାତୋତି (କ।)] ନ ଖୋ ମେତଂ ପତିରୂପଂ, ଯୋହଂ ସେକ୍ଖୋ ସମାନୋ ସନ୍ନିପାତଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟନ୍ତି – ବହୁଦେୱ ରତ୍ତିଂ କାଯଗତାଯ ସତିଯା ୱୀତିନାମେତ୍ୱା ରତ୍ତିଯା ପଚ୍ଚୂସସମଯଂ ‘ନିପଜ୍ଜିସ୍ସାମୀ’ତି କାଯଂ ଆୱଜ୍ଜେସି। ଅପ୍ପତ୍ତଞ୍ଚ ସୀସଂ ବିମ୍ବୋହନଂ, ଭୂମିତୋ ଚ ପାଦା ମୁତ୍ତା। ଏତସ୍ମିଂ ଅନ୍ତରେ ଅନୁପାଦାଯ ଆସୱେହି ଚିତ୍ତଂ ୱିମୁଚ୍ଚି।

୪୩୯। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଅରହା ସମାନୋ ସନ୍ନିପାତଂ ଅଗମାସି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଉପାଲିଂ ୱିନଯଂ ପୁଚ୍ଛେୟ୍ୟ’’ନ୍ତି।

ଆଯସ୍ମା ଉପାଲି ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଆଯସ୍ମତା ମହାକସ୍ସପେନ ୱିନଯଂ ପୁଟ୍ଠୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ’’ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପାଲିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ପଠମଂ, ଆୱୁସୋ ଉପାଲି , ପାରାଜିକଂ କତ୍ଥ ପଞ୍ଞତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ୱେସାଲିଯଂ ଭନ୍ତେ’’ତି। ‘‘କଂ ଆରବ୍ଭା’’ତି? ‘‘ସୁଦିନ୍ନଂ କଲନ୍ଦପୁତ୍ତଂ ଆରବ୍ଭା’’ତି। ‘‘କିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥୁସ୍ମି’’ନ୍ତି? ‘‘ମେଥୁନଧମ୍ମେ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପାଲିଂ ପଠମସ୍ସ ପାରାଜିକସ୍ସ ୱତ୍ଥୁମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ନିଦାନମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପୁଗ୍ଗଲମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପଞ୍ଞତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଅନୁପଞ୍ଞତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଆପତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଅନାପତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି। ‘‘ଦୁତିଯଂ ପନାୱୁସୋ ଉପାଲି, ପାରାଜିକଂ କତ୍ଥ ପଞ୍ଞତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ରାଜଗହେ ଭନ୍ତେ’’ତି। ‘‘କଂ ଆରବ୍ଭା’’ତି? ‘‘ଧନିଯଂ କୁମ୍ଭକାରପୁତ୍ତଂ ଆରବ୍ଭା’’ତି। ‘‘କିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥୁସ୍ମି’’ନ୍ତି? ‘‘ଅଦିନ୍ନାଦାନେ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପାଲିଂ ଦୁତିଯସ୍ସ ପାରାଜିକସ୍ସ ୱତ୍ଥୁମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ନିଦାନମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପୁଗ୍ଗଲମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପଞ୍ଞତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଅନୁପଞ୍ଞତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଆପତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଅନାପତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି। ‘‘ତତିଯଂ ପନାୱୁସୋ ଉପାଲି, ପାରାଜିକଂ କତ୍ଥ ପଞ୍ଞତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ୱେସାଲିଯଂ ଭନ୍ତେ’’ତି। ‘‘କଂ ଆରବ୍ଭା’’ତି? ‘‘ସମ୍ବହୁଲେ ଭିକ୍ଖୂ ଆରବ୍ଭା’’ତି। ‘‘କିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥୁସ୍ମି’’ନ୍ତି? ‘‘ମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହେ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପାଲିଂ ତତିଯସ୍ସ ପାରାଜିକସ୍ସ ୱତ୍ଥୁମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ନିଦାନମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପୁଗ୍ଗଲମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପଞ୍ଞତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଅନୁପଞ୍ଞତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଆପତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଅନାପତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି। ‘‘ଚତୁତ୍ଥଂ ପନାୱୁସୋ ଉପାଲି, ପାରାଜିକଂ କତ୍ଥ ପଞ୍ଞତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ୱେସାଲିଯଂ ଭନ୍ତେ’’ତି। ‘‘କଂ ଆରବ୍ଭା’’ତି? ‘‘ୱଗ୍ଗୁମୁଦାତୀରିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଆରବ୍ଭା’’ତି। ‘‘କିସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥୁସ୍ମି’’ନ୍ତି? ‘‘ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମେ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପାଲିଂ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ପାରାଜିକସ୍ସ ୱତ୍ଥୁମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ନିଦାନମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପୁଗ୍ଗଲମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପଞ୍ଞତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଅନୁପଞ୍ଞତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଆପତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ଅନାପତ୍ତିମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି। ଏତେନେୱ ଉପାଯେନ ଉଭତୋୱିଭଙ୍ଗେ ପୁଚ୍ଛି। ପୁଟ୍ଠୋ ପୁଟ୍ଠୋ ଆଯସ୍ମା ଉପାଲି ୱିସ୍ସଜ୍ଜେସି।

୪୪୦। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଆନନ୍ଦଂ ଧମ୍ମଂ ପୁଚ୍ଛେୟ୍ୟ’’ନ୍ତି।

ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଆଯସ୍ମତା ମହାକସ୍ସପେନ ଧମ୍ମଂ ପୁଟ୍ଠୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ’’ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ବ୍ରହ୍ମଜାଲଂ, ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, କତ୍ଥ ଭାସିତ’’ନ୍ତି? ‘‘ଅନ୍ତରା ଚ, ଭନ୍ତେ, ରାଜଗହଂ ଅନ୍ତରା ଚ ନାଳନ୍ଦଂ ରାଜାଗାରକେ ଅମ୍ବଲଟ୍ଠିକାଯା’’ତି। ‘‘କଂ ଆରବ୍ଭା’’ତି? ‘‘ସୁପ୍ପିଯଞ୍ଚ ପରିବ୍ବାଜକଂ ବ୍ରହ୍ମଦତ୍ତଞ୍ଚ ମାଣୱ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ

ଆୟସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ବ୍ରହ୍ମଜାଲସ୍ସ ନିଦାନମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପୁଗ୍ଗଲମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି। ''ସାମଞ୍ଞଫଲଂ ପନାୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, କତ୍ଥ ଭାସିତ''ନ୍ତି? ''ରାଜଗହେ, ଭନ୍ତେ, ଜୀୱକମ୍ବୱନେ''ତି। ''କେନ ସଦ୍ଧି''ନ୍ତି? ''ଅଜାତସତ୍ତୁନା ୱେଦେହିପୁତ୍ତେନ ସଦ୍ଧି''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ସାମଞ୍ଞଫଲସ୍ସ ନିଦାନମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି, ପୁଗ୍ଗଲମ୍ପି ପୁଚ୍ଛି। ଏତେନେୱ ଉପାୟେନ ପଞ୍ଚପି ନିକାୟେ ପୁଚ୍ଛି। ପୁଟ୍ଠୋ ପୁଟ୍ଠୋ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେସି।

୨। ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକସିକ୍ଖାପଦକଥା

୪୪୧। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଭଗୱା ମଂ, ଭନ୍ତେ, ପରିନିବ୍ବାନକାଲେ ଏୱମାହ – 'ଆକଙ୍ଖମାନୋ, ଆନନ୍ଦ, ସଙ୍ଘୋ ମମଚ୍ଚୟେନ ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନି ସମୂହନେୟ୍ୟା'''ତି। ''ପୁଚ୍ଛି ପନ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ଭଗୱନ୍ତଂ – 'କତମାନି ପନ, ଭନ୍ତେ, ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ'''ତି? ''ନ ଖୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱନ୍ତଂ ପୁଚ୍ଛିଂ – 'କତମାନି ପନ, ଭନ୍ତେ, ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ''ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଥେରା ଏୱମାହଂସୁ – ''ଚତ୍ତାରି ପାରାଜିକାନି ଠପେତ୍ୱା, ଅୱସେସାନି ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ''ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଥେରା ଏୱମାହଂସୁ – ''ଚତ୍ତାରି ପାରାଜିକାନି ଠପେତ୍ୱା , ତେରସ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ଠପେତ୍ୱା, ଅୱସେସାନି ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ''ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଥେରା ଏୱମାହଂସୁ – ''ଚତ୍ତାରି ପାରାଜିକାନି ଠପେତ୍ୱା, ତେରସ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ଠପେତ୍ୱା, ଦ୍ୱେ ଅନିୟତେ ଠପେତ୍ୱା, ଅୱସେସାନି ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ''ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଥେରା ଏୱମାହଂସୁ – ''ଚତ୍ତାରି ପାରାଜିକାନି ଠପେତ୍ୱା, ତେରସ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ଠପେତ୍ୱା, ଦ୍ୱେ ଅନିୟତେ ଠପେତ୍ୱା, ତିଂସ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟେ ପାଚିତ୍ତିୟେ ଠପେତ୍ୱା, ଅୱସେସାନି ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ''ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଥେରା ଏୱମାହଂସୁ – ''ଚତ୍ତାରି ପାରାଜିକାନି ଠପେତ୍ୱା, ତେରସ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ଠପେତ୍ୱା, ଦ୍ୱେ ଅନିୟତେ ଠପେତ୍ୱା, ତିଂସ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟେ ପାଚିତ୍ତିୟେ ଠପେତ୍ୱା, ଦ୍ୱେନୱୁତି ପାଚିତ୍ତିୟେ ଠପେତ୍ୱା, ଅୱସେସାନି ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ''ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଥେରା ଏୱମାହଂସୁ – ''ଚତ୍ତାରି ପାରାଜିକାନି ଠପେତ୍ୱା, ତେରସ ସଙ୍ଘାଦିସେସେ ଠପେତ୍ୱା, ଦ୍ୱେ ଅନିୟତେ ଠପେତ୍ୱା, ତିଂସ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟେ ପାଚିତ୍ତିୟେ ଠପେତ୍ୱା, ଦ୍ୱେନୱୁତି ପାଚିତ୍ତିୟେ ଠପେତ୍ୱା, ଚତ୍ତାରୋ ପାଟିଦେସନୀୟେ ଠପେତ୍ୱା, ଅୱସେସାନି ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ''ତି।

୪୪୨। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ମହାକସ୍ସପୋ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘୋ। ସନ୍ତମ୍ହାକଂ ସିକ୍ଖାପଦାନି ଗିହିଗତାନି। ଗିହିନୋପି ଜାନନ୍ତି – 'ଇଦଂ ୱୋ ସମଣାନଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟାନଂ କପ୍ପତି, ଇଦଂ ୱୋ ନ କପ୍ପତୀ'ତି। ସଚେ ମୟଂ ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନି ସମୂହନିସ୍ସାମ, ଭୱିସ୍ସନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ – 'ଧୂମକାଲିକଂ ସମଣେନ ଗୋତମେନ ସାୱକାନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ। ୟାୱିମେସଂ ସତ୍ଥା ଅଟ୍ଠାସି ତାୱିମେ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସିକ୍ଖିଂସୁ। ୟତୋ ଇମେସଂ ସତ୍ଥା ପରିନିବ୍ବୁତୋ, ନ ଦାନିମେ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସିକ୍ଖନ୍ତୀ'ତି। ୟଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଅପ୍ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ନପ୍ପଞ୍ଞପେୟ୍ୟ, ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ନ ସମୁଚ୍ଛିନ୍ଦେୟ୍ୟ, ୟଥାପଞ୍ଞତ୍ତେସୁ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସମାଦାୟ ୱତ୍ତେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘୋ। ସନ୍ତମ୍ହାକଂ ସିକ୍ଖାପଦାନି ଗିହିଗତାନି। ଗିହିନୋପି ଜାନନ୍ତି – 'ଇଦଂ ୱୋ ସମଣାନଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟାନଂ କପ୍ପତି, ଇଦଂ ୱୋ ନ କପ୍ପତୀ'ତି। ସଚେ ମୟଂ ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନି ସମୂହନିସ୍ସାମ, ଭୱିସ୍ସନ୍ତି ୱତ୍ତାରୋ – 'ଧୂମକାଲିକଂ ସମଣେନ ଗୋତମେନ ସାୱକାନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ । ୟାୱିମେସଂ ସତ୍ଥା ଅଟ୍ଠାସି ତାୱିମେ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସିକ୍ଖିଂସୁ। ୟତୋ ଇମେସଂ ସତ୍ଥା ପରିନିବ୍ବୁତୋ, ନ ଦାନିମେ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସିକ୍ଖନ୍ତୀ'ତି। ସଙ୍ଘୋ ଅପ୍ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ନପ୍ପଞ୍ଞପେତି, ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ନ ସମୁଚ୍ଛିନ୍ଦତି, ୟଥାପଞ୍ଞତ୍ତେସୁ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସମାଦାୟ ୱତ୍ତତି। ୟସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଅପ୍ପଞ୍ଞତ୍ତସ୍ସ ଅପ୍ପଞ୍ଞାପନା, ପଞ୍ଞତ୍ତସ୍ସ ଅସମୁଚ୍ଛେଦୋ, ୟଥାପଞ୍ଞତ୍ତେସୁ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସମାଦାୟ ୱତ୍ତନା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ୟସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ସଙ୍ଘୋ ଅପ୍ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ନପ୍ପଞ୍ଞପେତି, ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ନ ସମୁଚ୍ଛିନ୍ଦତି, ୟଥାପଞ୍ଞତ୍ତେସୁ ସିକ୍ଖାପଦେସୁ ସମାଦାୟ ୱତ୍ତତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

୪୪୩। ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଇଦଂ ତେ, ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ଦୁକ୍କଟଂ, ୟଂ ତ୍ୱଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ନ ପୁଚ୍ଛି – 'କତମାନି ପନ, ଭନ୍ତେ, ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ'ତି। ଦେସେହି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି। ''ଅହଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଅସ୍ସତିୟା ଭଗୱନ୍ତଂ ନ ପୁଚ୍ଛିଂ – 'କତମାନି ପନ, ଭନ୍ତେ, ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକାନି ସିକ୍ଖାପଦାନୀ'ତି। ନାହଂ ତଂ ଦୁକ୍କଟଂ ପସ୍ସାମି, ଅପି ଚାୟସ୍ମନ୍ତାନଂ ସଦ୍ଧାୟ ଦେସେମି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି। ''ଇଦମ୍ପି ତେ, ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ଦୁକ୍କଟଂ, ୟଂ ତ୍ୱଂ ଭଗୱତୋ ୱସ୍ସିକସାଟିକଂ ଅକ୍କମିତ୍ୱା ସିବ୍ବେସି। ଦେସେହି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି। ''ଅହଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ନ

ଅଗାରୱେନ ଭଗୱତୋ ୱସ୍ସିକସାଟିକଂ ଅକ୍କମିତ୍ୱା ସିବ୍ବେସିଂ। ନାହଂ ତଂ ଦୁକ୍କଟଂ ପସ୍ସାମି, ଅପି ଚାଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ସଦ୍ଧାଯ ଦେସେମି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି। ''ଇଦମ୍ପି ତେ, ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ଦୁକ୍କଟଂ, ଯଂ ତ୍ୱଂ ମାତୁଗାମେହି ଭଗୱତୋ ସରୀରଂ ପଠମଂ ୱନ୍ଦାପେସି, ତାସଂ ରୋଦନ୍ତୀନଂ ଭଗୱତୋ ସରୀରଂ ଅସ୍ସୁକେନ ମକ୍ଖିତଂ। ଦେସେହି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି। ଅହଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ – ମାଯିମାସଂ [ମାଯିମା (ସ୍ୟା। ସୀ।)] ୱିକାଲେ ଅହେସୁନ୍ତି – ମାତୁଗାମେହି ଭଗୱତୋ ସରୀରଂ ପଠମଂ ୱନ୍ଦାପେସିଂ। ନାହଂ ତଂ ଦୁକ୍କଟଂ ପସ୍ସାମି, ଅପି ଚାଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ସଦ୍ଧାଯ ଦେସେମି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି। ''ଇଦମ୍ପି ତେ, ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ଦୁକ୍କଟଂ, ଯଂ ତ୍ୱଂ ଭଗୱତା ଓଠଆରିକେ ନିମିତ୍ତେ କଯିରମାନେ, ଓଠଆରିକେ ଓଭାସେ କଯିରମାନେ, ନ ଭଗୱନ୍ତଂ ଯାଚି – 'ତିଟ୍ଠତୁ ଭଗୱା କପ୍ପଂ, ତିଟ୍ଠତୁ ସୁଗତୋ କପ୍ପଂ, ବହୁଜନହିତାଯ ବହୁଜନସୁଖାଯ ଲୋକାନୁକମ୍ପାଯ ଅତ୍ଥାଯ ହିତାଯ ସୁଖାଯ ଦେୱମନୁସ୍ସାନ'ନ୍ତି। ଦେସେହି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି। ''ଅହଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ମାରେନ ପରିଯୁଟ୍ଠିତଚିତ୍ତୋ ନ ଭଗୱନ୍ତଂ ଯାଚିଂ – 'ତିଟ୍ଠତୁ ଭଗୱା କପ୍ପଂ, ତିଟ୍ଠତୁ ସୁଗତୋ କପ୍ପଂ, ବହୁଜନହିତାଯ ବହୁଜନସୁଖାଯ ଲୋକାନୁକମ୍ପାଯ ଅତ୍ଥାଯ ହିତାଯ ସୁଖାଯ ଦେୱମନୁସ୍ସାନ'ନ୍ତି। ନାହଂ ତଂ ଦୁକ୍କଟଂ ପସ୍ସାମି, ଅପି ଚାଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ସଦ୍ଧାଯ ଦେସେମି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି। ''ଇଦମ୍ପି ତେ, ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ଦୁକ୍କଟଂ ଯଂ ତ୍ୱଂ ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ପବ୍ବଜ୍ଜଂ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ଅକାସି। ଦେସେହି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି। ''ଅହଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଅଯଂ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଭଗୱତୋ ମାତୁଚ୍ଛା ଆପାଦିକା ପୋସିକା ଖୀରସ୍ସ ଦାଯିକା ଭଗୱନ୍ତଂ ଜନେତ୍ତିଯା କାଲଙ୍କତାଯ ଥଞ୍ଞଂ ପାଯେସୀତି ମାତୁଗାମସ୍ସ ତଥାଗତପ୍ପୱେଦିତେ ଧମ୍ମୱିନଯେ ପବ୍ବଜ୍ଜଂ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ ଅକାସିଂ। ନାହଂ ତଂ ଦୁକ୍କଟଂ ପସ୍ସାମି, ଅପି ଚାଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ସଦ୍ଧାଯ ଦେସେମି ତଂ ଦୁକ୍କଟ''ନ୍ତି।

୪୪୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ପୁରାଣୋ ଦକ୍ଖିଣାଗିରିସ୍ମିଂ ଚାରିକଂ ଚରତି ମହତା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ ସଦ୍ଧିଂ ପଞ୍ଚମତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁସତେହି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ପୁରାଣୋ ଥେରେହି ଭିକ୍ଖୂହି ଧମ୍ମେ ଚ ୱିନଯେ ଚ ସଙ୍ଗୀତେ ଦକ୍ଖିଣାଗିରିସ୍ମିଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ ରାଜଗହଂ ଯେନ ୱେଠୱନଂ କଲନ୍ଦକନିୱାପୋ ଯେନ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଥେରେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ପଟିସମ୍ମୋଦିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ପୁରାଣଂ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଥେରେହି, ଆୱୁସୋ ପୁରାଣ, ଧମ୍ମୋ ଚ ୱିନଯୋ ଚ ସଙ୍ଗୀତୋ। ଉପେହି ତଂ ସଙ୍ଗୀତି''ନ୍ତି। ''ସୁସଙ୍ଗୀତାୱୁସୋ, ଥେରେହି ଧମ୍ମୋ ଚ ୱିନଯୋ ଚ। ଅପିଚ ଯଥେୱ ମଯା ଭଗୱତୋ ସମ୍ମୁଖା ସୁତଂ, ସମ୍ମୁଖା ପଟିଗ୍ଗହିତଂ, ତଥେୱାହଂ ଧାରେସ୍ସାମୀ''ତି।

୩। ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡକଥା

୪୪୫। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଭଗୱା ମଂ, ଭନ୍ତେ, ପରିନିବ୍ବାନକାଲେ ଏୱମାହ – 'ତେନ ହାନନ୍ଦ, ସଙ୍ଘୋ ମମଚ୍ଚଯେନ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡଂ ଆଣାପେତୂ'''ତି । ''ପୁଚ୍ଛି ପନ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ଭଗୱନ୍ତଂ – 'କତମୋ ପନ, ଭନ୍ତେ, ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡୋ'''ତି? ''ପୁଚ୍ଛିଂ ଖୋହଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱନ୍ତଂ – 'କତମୋ ପନ, ଭନ୍ତେ, ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡୋ'''ତି? ''ଛନ୍ନୋ, ଆନନ୍ଦ, ଭିକ୍ଖୁ ଯଂ ଇଚ୍ଛେୟ୍ୟ ତଂ ୱଦେୟ୍ୟ। ଭିକ୍ଖୂହି ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ନେୱ ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ନ ଓୱଦିତବ୍ବୋ, ନାନୁସାସିତବ୍ବୋ''ତି। ''ତେନ ହାୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ତ୍ୱଂଯେୱ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡଂ ଆଣାପେହୀ''ତି। ''କଥାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡଂ ଆଣାପେମି, ଚଣ୍ଡୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଫରୁସୋ''ତି? 'ତେନ ହାୱୁସୋ ଆନନ୍ଦ, ବହୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛାହୀ''ତି। ''ଏୱଂ ଭନ୍ତେ''ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ମହତା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ ସଦ୍ଧିଂ ପଞ୍ଚମତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୁସତେହି ନାୱାଯ ଉଜ୍ଜୱନିକାଯ କୋସମ୍ବିଂ ଉଜ୍ଜୱି, ନାୱାଯ ପଚ୍ଚୋରୋହିତ୍ୱା ରଞ୍ଞୋ ଉଦେନସ୍ସ [ଉତେନସ୍ସ (କ।)] ଉୟ୍ୟାନସ୍ସ ଅୱିଦୂରେ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ନିସୀଦି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜା ଉଦେନୋ ଉୟ୍ୟାନେ ପରିଚାରେସି ସଦ୍ଧିଂ ଓରୋଧେନ। ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ରଞ୍ଞୋ ଉଦେନସ୍ସ ଓରୋଧୋ – ''ଅମ୍ହାକଂ କିର ଆଚରିଯୋ ଅୟ୍ୟୋ ଆନନ୍ଦୋ ଉୟ୍ୟାନସ୍ସ ଅୱିଦୂରେ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ନିସିନ୍ନୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ରଞ୍ଞୋ ଉଦେନସ୍ସ ଓରୋଧୋ ରାଜାନଂ ଉଦେନଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅମ୍ହାକଂ କିର, ଦେୱ, ଆଚରିଯୋ ଅୟ୍ୟୋ ଆନନ୍ଦୋ ଉୟ୍ୟାନସ୍ସ ଅୱିଦୂରେ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ନିସିନ୍ନୋ। ଇଚ୍ଛାମ ମଯଂ, ଦେୱ, ଅୟ୍ୟଂ ଆନନ୍ଦଂ ପସ୍ସିତୁ''ନ୍ତି। ''ତେନ ହି ତୁମ୍ହେ ସମଣଂ ଆନନ୍ଦଂ ପସ୍ସଥା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ରଞ୍ଞୋ ଉଦେନସ୍ସ ଓରୋଧୋ ଯେନାଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ରଞ୍ଞୋ ଉଦେନସ୍ସ ଓରୋଧଂ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି । ଅଥ ଖୋ ରଞ୍ଞୋ ଉଦେନସ୍ସ ଓରୋଧୋ ଆଯସ୍ମତା ଆନନ୍ଦେନ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସିତୋ ସମାଦପିତୋ ସମୁତ୍ତେଜିତୋ ସମ୍ପହଂସିତୋ ଆଯସ୍ମତୋ ଆନନ୍ଦସ୍ସ ପଞ୍ଚ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗସତାନି ପାଦାସି। ଅଥ ଖୋ ରଞ୍ଞୋ ଉଦେନସ୍ସ ଓରୋଧୋ ଆଯସ୍ମତୋ ଆନନ୍ଦସ୍ସ ଭାସିତଂ ଅଭିନନ୍ଦିତ୍ୱା ଅନୁମୋଦିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ଯେନ ରାଜା ଉଦେନୋ ତେନୁପସଙ୍କମି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ରାଜା ଉଦେନୋ ଓରୋଧଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଓରୋଧଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅପି ନୁ ଖୋ ତୁମ୍ହେ ସମଣଂ ଆନନ୍ଦଂ ପସ୍ସିତ୍ଥା''ତି? ''ଅପସ୍ସିମ୍ହା ଖୋ ମଯଂ, ଦେୱ, ଅୟ୍ୟଂ ଆନନ୍ଦ''ନ୍ତି। ''ଅପି ନୁ ତୁମ୍ହେ ସମଣସ୍ସ ଆନନ୍ଦସ୍ସ କିଞ୍ଚି ଅଦତ୍ଥା''ତି? ''ଅଦମ୍ହା ଖୋ ମଯଂ, ଦେୱ, ଅୟ୍ୟସ୍ସ

ଆନନ୍ଦସ୍ସ ପଞ୍ଚ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗସତାନୀ''ତି। ରାଜା ଉଦେନୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣୋ ଆନନ୍ଦୋ ତାୱ ବହୁଂ ଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସତି! ଦୁସ୍ସୱାଣିଜ୍ଜଂ ୱା ସମଣୋ ଆନନ୍ଦୋ କରିସ୍ସତି, ପଗ୍ଗାହିକସାଲଂ ୱା ପସାରେସ୍ସତୀ''ତି!

ଅଥ ଖୋ ରାଜା ଉଦେନୋ ଯେନାଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମତା ଆନନ୍ଦେନ ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ମୋଦି। ସମ୍ମୋଦନୀଯଂ କଥଂ ସାରଣୀଯଂ ୱୀତିସାରେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ରାଜା ଉଦେନୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଆଗମା ନୁ ଖ୍ୱିଧ, ଭୋ ଆନନ୍ଦ, ଅମ୍ହାକଂ ଓରୋଧୋ''ତି? ''ଆଗମାସି ଖୋ ତେ ଇଧ, ମହାରାଜ, ଓରୋଧୋ''ତି। ''ଅପି ପନ ଭୋତୋ ଆନନ୍ଦସ୍ସ କିଞ୍ଚି ଅଦାସୀ''ତି? ''ଅଦାସି ଖୋ ମେ, ମହାରାଜ, ପଞ୍ଚ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗସତାନୀ''ତି। ''କିଂ ପନ ଭୱଂ ଆନନ୍ଦୋ ତାୱ ବହୁଂ ଚୀୱରଂ କରିସ୍ସତୀ''ତି? ''ଯେ [ଯେ ପନ (କ।)] ତେ, ମହାରାଜ, ଭିକ୍ଖୂ ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରା ତେହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଭଜିସ୍ସାମୀ''ତି। ''ଯାନି ଖୋ ପନ, ଭୋ ଆନନ୍ଦ, ପୋରାଣକାନି ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରାନି ତାନି କଥଂ କରିସ୍ସଥା''ତି? ''ତାନି, ମହାରାଜ, ଉତ୍ତରତ୍ଥରଣଂ କରିସ୍ସାମା''ତି। ''ଯାନି ପନ, ଭୋ ଆନନ୍ଦ, ପୋରାଣକାନି ଉତ୍ତରତ୍ଥରଣାନି ତାନି କଥଂ କରିସ୍ସଥା''ତି? ''ତାନି, ମହାରାଜ, ଭିସିଚ୍ଛୱିଯୋ କରିସ୍ସାମା''ତି। ''ଯା ପନ, ଭୋ ଆନନ୍ଦ, ପୋରାଣକା ଭିସିଚ୍ଛୱିଯୋ ତା କଥଂ କରିସ୍ସଥା''ତି? ''ତା, ମହାରାଜ, ଭୂମତ୍ଥରଣଂ କରିସ୍ସାମା''ତି। ''ଯାନି ପନ, ଭୋ ଆନନ୍ଦ, ପୋରାଣକାନି ଭୂମତ୍ଥରଣାନି ତାନି କଥଂ କରିସ୍ସଥା''ତି? ''ତାନି, ମହାରାଜ, ପାଦପୁଞ୍ଛନିଯୋ କରିସ୍ସାମା''ତି। ''ଯା ପନ, ଭୋ ଆନନ୍ଦ, ପୋରାଣକା ପାଦପୁଞ୍ଛନିଯୋ ତା କଥଂ କରିସ୍ସଥା''ତି?। ''ତା, ମହାରାଜ, ରଜୋହରଣଂ କରିସ୍ସାମା''ତି। ''ଯାନି ପନ, ଭୋ ଆନନ୍ଦ, ପୋରାଣକାନି ରଜୋହରଣାନି ତାନି କଥଂ କରିସ୍ସଥା''ତି? ''ତାନି, ମହାରାଜ, କୋଟ୍ଟେତ୍ୱା ଚିକ୍ଖଲ୍ଲେନ ମଦ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭଣ୍ଡଂ ଲିମ୍ପିସ୍ସାମା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ରାଜା ଉଦେନୋ – ସବ୍ବେୱିମେ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଯୋନିସୋ ଉପନେନ୍ତି, ନ କୁଲୱଂ ଗମେନ୍ତୀତି – ଆଯସ୍ମତୋ ଆନନ୍ଦସ୍ସ ଅଞ୍ଞାନିପି ପଞ୍ଚ ଦୁସ୍ସସତାନି ପାଦାସି। ଅଯଞ୍ଚରହି ଆଯସ୍ମତୋ ଆନନ୍ଦସ୍ସ ପଠମଂ ଚୀୱରଭିକ୍ଖା ଉପ୍ପଜ୍ଜି ଚୀୱରସହସ୍ସଂ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଯେନ ଘୋସିତାରାମୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଯେନାଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଛନ୍ନଂ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଏତଦୱୋଚ – ''ସଙ୍ଘେନ ତେ, ଆୱୁସୋ ଛନ୍ନ, ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡୋ ଆଣାପିତୋ''ତି।

''କତମୋ ପନ, ଭନ୍ତେ ଆନନ୍ଦ, ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡୋ ଆଣାପିତୋ''ତି? ''ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ ଛନ୍ନ, ଭିକ୍ଖୂ ଯଂ ଇଚ୍ଛେୟ୍ୟାସି ତଂ ୱଦେୟ୍ୟାସି। ଭିକ୍ଖୂହି ତ୍ୱଂ ନେୱ ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ନ ଓୱଦିତବ୍ବୋ, ନାନୁସାସିତବ୍ବୋ''ତି। ''ନନ୍ୱାହଂ, ଭନ୍ତେ ଆନନ୍ଦ, ହତୋ ଏତ୍ତାୱତା, ଯତୋହଂ ଭିକ୍ଖୂହି ନେୱ ୱତ୍ତବ୍ବୋ, ନ ଓୱଦିତବ୍ବୋ, ନାନୁସାସିତବ୍ବୋ''ତି ତତ୍ଥେୱ ମୁଚ୍ଛିତୋ ପପତୋ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡେନ ଅଟ୍ଟୀଯମାନୋ ହରାଯମାନୋ ଜିଗୁଚ୍ଛମାନୋ ଏକୋ ୱୂପକଟ୍ଠୋ ଅପ୍ପମତ୍ତୋ ଆତାପୀ ପହିତତ୍ତୋ ୱିହରନ୍ତୋ ନଚିରସ୍ସେୱ ଯସ୍ସତ୍ଥାଯ କୁଲପୁତ୍ତା ସମ୍ମଦେୱ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜନ୍ତି, ତଦନୁତ୍ତରଂ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯପରିଯୋସାନଂ ଦିଟ୍ଠେୱ ଧମ୍ମେ ସଯଂ ଅଭିଞ୍ଞା ସଚ୍ଛିକତ୍ୱା ଉପସମ୍ପଜ୍ଜ ୱିହାସି। 'ଖୀଣା ଜାତି, ୱୁସିତଂ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ, କତଂ କରଣୀଯଂ, ନାପରଂ ଇତ୍ଥତ୍ତାଯା'ତି ଅବ୍ଭଞ୍ଞାସି। ଅଞ୍ଞତରୋ ଚ ପନାଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଅରହତଂ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଅରହତ୍ତଂ ପତ୍ତୋ ଯେନାଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭେହି ଦାନି ମେ, ଭନ୍ତେ ଆନନ୍ଦ, ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡ''ନ୍ତି। ''ଯଦଗ୍ଗେନ ତଯା, ଆୱୁସୋ ଛନ୍ନ, ଅରହତ୍ତଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ତଦଗ୍ଗେନ ତେ ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡୋ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧୋ''ତି। ଇମାଯ ଖୋ ପନ ୱିନଯସଙ୍ଗୀତିଯା ପଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁସତାନି ଅନୂନାନି ଅନଧିକାନି ଅହେସୁଂ। ତସ୍ମା ଅଯଂ ୱିନଯସଙ୍ଗୀତି ''ପଞ୍ଚସତିକା''ତି ୱୁଚ୍ଚତୀତି।

ପଞ୍ଚସତିକକ୍ଖନ୍ଧକୋ ଏକାଦସମୋ।

ଇମମ୍ହି ଖନ୍ଧକେ ୱତ୍ଥୂ ତେୱୀସତି।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ପରିନିବ୍ବୁତେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧେ, ଥେରୋ କସ୍ସପସୱ୍ହଯୋ;

ଆମନ୍ତଯି ଭିକ୍ଖୁଗଣଂ, ସଦ୍ଧମ୍ମମନୁପାଲକୋ;

ପାୱାଯଦ୍ଧାନମଗ୍ଗମ୍ହି, ସୁଭଦ୍ଦେନ ପୱେଦିତଂ;

ସଙ୍ଗାୟିସ୍ସାମ ସଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଅଧମ୍ମୋ ପୁରେ ଦିପ୍ପତି।

ଏକେନୂନ ପଞ୍ଚସତଂ, ଆନନ୍ଦମ୍ପି ଚ ଉଚ୍ଚିନି;

ଧମ୍ମଓିନଯସଙ୍ଗୀତିଂ, ଓସନ୍ତୋ ଗୁହମୁତ୍ତମେ।

ଉପାଲିଂ ଓିନଯଂ ପୁଚ୍ଛି, ସୁତ୍ତନ୍ତାନନ୍ଦପଣ୍ଡିତଂ;

ପିଟକଂ ତୀଣି ସଙ୍ଗୀତିଂ, ଅକଂସୁ ଜିନସାଓକା।

ନ ପୁଚ୍ଛି ଅକ୍ଖମିଦ୍ଧାନ, ଓନ୍ଦାପେସି ନ ଯାଚି ଚ।

ପଦ୍ଦଙ୍ଗଂ ମାତୁଗାମସ୍ସ, ସଦ୍ଧାଯ ଦୁକ୍କଟାନି ମେ;

ପୁରାଣୋ ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡଞ୍ଚ, ଓରୋଧୋ ଉଦେନେନ ସହ।

ତାଓ ବହୁ ଦୁଵ୍ଵଲଞ୍ଚ, ଉତ୍ତରତ୍ଥରଣା ଭିସି;

ଭୂମତ୍ଥରଣା ପୁଞ୍ଛନିଯୋ, ରଜୋ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲମଦ୍ଦନା।

ସହସ୍ସଚୀଓରଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜି, ପଠମାନନ୍ଦସଓ୍ହୟୋ;

ତଜ୍ଜିତୋ ବ୍ରହ୍ମଦଣ୍ଡେନ, ଚତୁସ୍ସଚ୍ଚଂ ଅପାପୁଣି;

ଓସୀଭୂତା ପଞ୍ଚସତା, ତସ୍ମା ପଞ୍ଚସତୀ ଇତି।

ପଞ୍ଚସତିକକ୍ଖନ୍ଧକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୧୨। ସତ୍ତସତିକକ୍ଖନ୍ଧକଂ

୧। ପଠମଭାଣୱାରୋ

୪୪୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱସ୍ସସତପରିନିବ୍ବୁତେ ଭଗୱତି ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ୱେସାଲିଯଂ ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ଦୀପେନ୍ତି – କପ୍ପତି ସିଙ୍ଗିଲୋଣକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଗାମନ୍ତରକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଆୱାସକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଅନୁମତିକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଆଚିଣ୍ଣକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଅମଥିତକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଜଳୋଗିଂ ପାତୁଂ, କପ୍ପତି ଅଦସକଂ ନିସୀଦନଂ, କପ୍ପତି ଜାତରୂପରଜତନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ୱଜ୍ଜୀସୁ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ୱେସାଲୀ ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ୱେସାଲିଯଂ ୱିହରତି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାଯଂ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ତଦହୁପୋସଥେ କଂସପାତିଂ [କଂସଚାଟିଂ (ସ୍ୟା।)] ଉଦକେନ ପୂରେତ୍ୱା ମଜ୍ଝେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସ ଠପେତ୍ୱା ଆଗତାଗତେ ୱେସାଲିକେ ଉପାସକେ ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ''ଦେଥାୱୁସୋ, ସଙ୍ଘସ୍ସ କହାପଣମ୍ପି ଅଡ୍ଢମ୍ପି ପାଦମ୍ପି ମାସକରୂପମ୍ପି। ଭୱିସ୍ସତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରେନ କରଣୀଯ''ନ୍ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ୱେସାଲିକେ ଉପାସକେ ଏତଦୱୋଚ – ''ମାୱୁସୋ, ଅଦତ୍ଥ ସଙ୍ଘସ୍ସ କହାପଣମ୍ପି ଅଡ୍ଢମ୍ପି ପାଦମ୍ପି ମାସକରୂପମ୍ପି। ନ କପ୍ପତି ସମଣାନଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯାନଂ ଜାତରୂପରଜତଂ; ନ ସାଦିଯନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ; ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ; ନିକ୍ଖିତ୍ତମଣିସୁୱଣ୍ଣା ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଅପେତଜାତରୂପରଜତା''ତି। ଏୱମ୍ପି ଖୋ ୱେସାଲିକା ଉପାସକା ଆଯସ୍ମତା ଯସେନ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତେନ ୱୁଚ୍ଚମାନା ଅଦଂସୁଯେୱ ସଙ୍ଘସ୍ସ କହାପଣମ୍ପି ଅଡ୍ଢମ୍ପି ପାଦମ୍ପି ମାସକରୂପମ୍ପି।

ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସା ରତ୍ତିଯା ଅଚ୍ଚଯେନ ତଂ ହିରଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖଗ୍ଗେନ [ଭିକ୍ଖୁଗ୍ଗେନ (ସ୍ୟା।)] ପଟିୱୀସଂ [ପଟିୱିଂସଂ (ସୀ।), ପଟିୱିସଂ (ସ୍ୟା।)] ଠପେତ୍ୱା ଭାଜେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଯସଂ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଏସୋ ତେ, ଆୱୁସୋ ଯସ, ହିରଞ୍ଞସ୍ସ ପଟିୱୀସୋ''ତି। ''ନତ୍ଥି, ମେ ଆୱୁସୋ, ହିରଞ୍ଞସ୍ସ ପଟିୱୀସୋ, ନାହଂ ହିରଞ୍ଞଂ ସାଦିଯାମୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ – ''ଅଯଂ ଆୱୁସୋ ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ଉପାସକେ ସଦ୍ଧେ ପସନ୍ନେ ଅକ୍କୋସତି, ପରିଭାସତି, ଅପ୍ପସାଦଂ କରୋତି; ହନ୍ଦସ୍ସ ମଯଂ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ କରୋମା''ତି ତେ। ତସ୍ସ ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମଂ ଅକଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ୱେସାଲିକେ ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଭଗୱତା, ଆୱୁସୋ, ପଞ୍ଞତ୍ତଂ – 'ପଟିସାରଣୀଯକମ୍ମକତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନୁଦୂତୋ ଦାତବ୍ବୋ'ତି। ଦେଥ ମେ, ଆୱୁସୋ, ଅନୁଦୂତଂ ଭିକ୍ଖୁ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସମ୍ମନ୍ନିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମତୋ ଯସସ୍ସ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତସ୍ସ ଅନୁଦୂତଂ ଅଦଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ଅନୁଦୂତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ୱେସାଲିଂ ପୱିସିତ୍ୱା ୱେସାଲିକେ ଉପାସକେ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅହଂ କିରାଯସ୍ମନ୍ତେ ଉପାସକେ ସଦ୍ଧେ ପସନ୍ନେ ଅକ୍କୋସାମି, ପରିଭାସାମି, ଅପ୍ପସାଦଂ କରୋମି; ଯୋହଂ ଅଧମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମୋତି ୱଦାମି, ଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ୱଦାମି, ଅୱିନଯଂ ଅୱିନଯୋତି ୱଦାମି, ୱିନଯଂ ୱିନଯୋତି ୱଦାମି।

୪୪୭। ''ଏକମିଦଂ, ଆୱୁସୋ, ସମଯଂ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତତ୍ର ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – [ଅ। ନି। ୪।୫୦] 'ଚତ୍ତାରୋମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚନ୍ଦିମସୂରିଯାନଂ ଉପକ୍କିଲେସା, ଯେହି ଉପକ୍କିଲେସେହି ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଚନ୍ଦିମସୂରିଯା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। କତମେ ଚତ୍ତାରୋ? ଅବ୍ଭଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚନ୍ଦିମସୂରିଯାନଂ ଉପକ୍କିଲେସୋ, ଯେନ ଉପକ୍କିଲେସେନ ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଚନ୍ଦିମସୂରିଯା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। ମହିକା, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚନ୍ଦିମସୂରିଯାନଂ ଉପକ୍କିଲେସୋ, ଯେନ ଉପକ୍କିଲେସେନ ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଚନ୍ଦିମସୂରିଯା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି, ଧୂମରଜୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚନ୍ଦିମସୂରିଯାନଂ ଉପକ୍କିଲେସୋ, ଯେନ ଉପକ୍କିଲେସେନ ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଚନ୍ଦିମସୂରିଯା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। ରାହୁ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅସୁରିନ୍ଦୋ ଚନ୍ଦିମସୂରିଯାନଂ ଉପକ୍କିଲେସୋ, ଯେନ ଉପକ୍କିଲେସେନ ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଚନ୍ଦିମସୂରିଯା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତ୍ତାରୋ ଚନ୍ଦିମସୂରିଯାନଂ ଉପକ୍କିଲେସା, ଯେହି ଉପକ୍କିଲେସେହି ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଚନ୍ଦିମସୂରିଯା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। ଏୱମେୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତ୍ତାରୋମେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣାନଂ ଉପକ୍କିଲେସା, ଯେହି ଉପକ୍କିଲେସେହି ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। କତମେ ଚତ୍ତାରୋ? ସନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ସୁରଂ ପିୱନ୍ତି, ମେରଯଂ ପିୱନ୍ତି, ସୁରାମେରଯପାନା ଅପ୍ପଟିୱିରତା – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଠମୋ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣାନଂ

ଉପକ୍କିଲେସୋ, ଯେନ ଉପକ୍କିଲେସେନ ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ମେଥୁନଂ ଧମ୍ମଂ ପଟିସେୱନ୍ତି, ମେଥୁନଧମ୍ମା ଅପ୍ପଟିୱିରତା – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୁତିଯୋ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣାନଂ ଉପକ୍କିଲେସୋ, ଯେନ ଉପକ୍କିଲେସେନ ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ଜାତରୂପରଜତଂ ସାଦିଯନ୍ତି, ଜାତରୂପରଜତପ୍ପଟିଗ୍ଗହଣା ଅପ୍ପଟିୱିରତା – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତତିଯୋ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣାନଂ ଉପକ୍କିଲେସୋ, ଯେନ ଉପକ୍କିଲେସେନ ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ମିଚ୍ଛାଜୀୱେନ ଜୀୱିତଂ କପ୍ପେନ୍ତି; ମିଚ୍ଛାଜୀୱା ଅପ୍ପଟିୱିରତା – ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତୁତ୍ଥୋ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣାନଂ ଉପକ୍କିଲେସୋ, ଯେନ ଉପକ୍କିଲେସେନ ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି, ନ ୱିରୋଚନ୍ତି। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତ୍ତାରୋ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣାନଂ ଉପକ୍କିଲେସା, ଯେହି ଉପକ୍କିଲେସେହି ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା ନ ତପନ୍ତି, ନ ଭାସନ୍ତି , ନ ୱିରୋଚନ୍ତି'। ''ଇଦମୱୋଚାୱୁସୋ, ଭଗୱା। ଇଦଂ ୱତ୍ୱାନ ସୁଗତୋ ଅଥାପରଂ ଏତଦୱୋଚ ସତ୍ଥା –

''ରାଗଦୋସପରିକ୍କିଟ୍ଠା, ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା;

ଅୱିଜ୍ଜାନିୱୁଟା [ଅୱିଜ୍ଜାନୀୱୁତା (ସ୍ଯା।)] ପୋସା, ପିଯରୂପାଭିନନ୍ଦିନୋ।

''ସୁରଂ ପିୱନ୍ତି ମେରଯଂ, ପଟିସେୱନ୍ତି ମେଥୁନଂ;

ରଜତଂ ଜାତରୂପଞ୍ଚ, ସାଦିଯନ୍ତି ଅୱିଦ୍ଦସୂ।

''ମିଚ୍ଛାଜୀୱେନ ଜୀୱନ୍ତି, ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା;

ଏତେ ଉପକ୍କିଲେସା ୱୁତ୍ତା, ବୁଦ୍ଧେନାଦିଚ୍ଚବନ୍ଧୁନା।

''ଯେହି ଉପକ୍କିଲେସେହି ଉପକ୍କିଲିଟ୍ଠା, ଏକେ ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା;

ନ ତପନ୍ତି ନ ଭାସନ୍ତି, ଅସୁଦ୍ଧା ସରଜା ମଗା।

''ଅନ୍ଧକାରେନ ଓନଦ୍ଧା, ତଣ୍ହାଦାସା ସନେତ୍ତିକା;

ୱଡ୍ଢେନ୍ତି କଟସିଂ ଘୋରଂ, ଆଦିଯନ୍ତି ପୁନବ୍ଭୱନ୍ତି।

''ଏୱଂୱାଦୀ କିରାହଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତେ ଉପାସକେ ସଦ୍ଧେ ପସନ୍ନେ ଅକ୍କୋସାମି, ପରିଭାସାମି, ଅପ୍ପସାଦଂ କରୋମି; ଯୋହଂ ଅଧମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମୋତି ୱଦାମି, ଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ୱଦାମି, ଅୱିନଯଂ ଅୱିନଯୋତି ୱଦାମି, ୱିନଯଂ ୱିନଯୋତି ୱଦାମି।

୪୪୮।[ସଂ। ନି। ୪।୩୬୨ ଇଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଆଗତଂ] ''ଏକମିଦଂ, ଆୱୁସୋ, ସମଯଂ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜନ୍ତେପୁରେ ରାଜପରିସାଯଂ ସନ୍ନିସିନ୍ନାନଂ ସନ୍ନିପତିତାନଂ ଅଯମନ୍ତରକଥା ଉଦପାଦି – 'କପ୍ପତି ସମଣାନଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯାନଂ ଜାତରୂପରଜତଂ; ସାଦିଯନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ; ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତ'ନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନାୱୁସୋ ସମଯେନ, ମଣିଚୂଳକୋ ଗାମଣୀ ତସ୍ସଂ ପରିସାଯଂ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ମଣିଚୂଳକୋ ଗାମଣୀ ତଂ ପରିସଂ ଏତଦୱୋଚ – 'ମା ଅୟ୍ୟା ଏୱଂ ଅୱଚୁତ୍ଥ। ନ କପ୍ପତି ସମଣାନଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯାନଂ ଜାତରୂପରଜତଂ; ନ ସାଦିଯନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ; ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ; ନିକ୍ଖିତ୍ତମଣିସୁୱଣ୍ଣା ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଅପେତଜାତରୂପରଜତା'ତି। ଅସକ୍ଖି ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ମଣିଚୂଳକୋ ଗାମଣୀ ତଂ ପରିସଂ ସଞ୍ଞାପେତୁଂ।

''ଅଥ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ମଣିଚୂଳକୋ ଗାମଣୀ ତଂ ପରିସଂ ସଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ମଣିଚୂଳକୋ ଗାମଣୀ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – 'ଇଧ, ଭନ୍ତେ, ରାଜନ୍ତେପୁରେ ରାଜପରିସାଯଂ ସନ୍ନିସିନ୍ନାନଂ ସନ୍ନିପତିତାନଂ ଅଯମନ୍ତରକଥା ଉଦପାଦି – କପ୍ପତି ସମଣାନଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯାନଂ ଜାତରୂପରଜତଂ; ସାଦିଯନ୍ତି ସମଣା

ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ; ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତନ୍ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଅହଂ ଭନ୍ତେ, ତଂ ପରିସଂ ଏତଦୱୋଚଂ – ମା ଅଯ୍ୟା ଏୱଂ ଅୱଚୁତ୍ଥ। ନ କପ୍ପତି ସମଣାନଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯାନଂ ଜାତରୂପରଜତଂ; ନ ସାଦିଯନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ ; ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ; ନିକ୍ଖିତ୍ତମଣିସୁୱଣ୍ଣା ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଅପେତଜାତରୂପରଜତାତି। ଅସକ୍କିଂ ଖୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ତଂ ପରିସଂ ସଞ୍ଞାପେତୁଂ। କଚ୍ଚାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଏୱଂ ବ୍ୟାକରମାନୋ ୱୁତ୍ତୱାଦୀ ଚେୱ ଭଗୱତୋ ହୋମି, ନ ଚ ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭୂତେନ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖାମି, ଧମ୍ମସ୍ସ ଚାନୁଧମ୍ମଂ ବ୍ୟାକରୋମି, ନ ଚ କୋଚି ସହଧମ୍ମିକୋ ୱାଦାନୁୱାଦୋ ଗାରଯ୍ହଂ ଠାନଂ ଆଗଚ୍ଛତୀ'ତି? 'ତଗ୍ଘ ତ୍ୱଂ, ଗାମଣି, ଏୱଂ ବ୍ୟାକରମାନୋ ୱୁତ୍ତୱାଦୀ ଚେୱ ମେ ହୋସି; ନ ଚ ମଂ ଅଭୂତେନ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖସି [ପାରା। ୫୮୨], ଧମ୍ମସ୍ସ ଚାନୁଧମ୍ମଂ ବ୍ୟାକରୋସି, ନ ଚ କୋଚି ସହଧମ୍ମିକୋ ୱାଦାନୁୱାଦୋ ଗାରଯ୍ହଂ ଠାନଂ ଆଗଚ୍ଛତି। ନ ହି, ଗାମଣି, କପ୍ପତି ସମଣାନଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯାନଂ ଜାତରୂପରଜତଂ; ନ ସାଦିଯନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ; ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଜାତରୂପରଜତଂ; ନିକ୍ଖିତ୍ତମଣିସୁୱଣ୍ଣା ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଅପେତଜାତରୂପରଜତା। ଯସ୍ସ ଖୋ, ଗାମଣି, ଜାତରୂପରଜତଂ କପ୍ପତି, ପଞ୍ଚପି ତସ୍ସ କାମଗୁଣା କପ୍ପନ୍ତି। ଯସ୍ସ ପଞ୍ଚ କାମଗୁଣା କପ୍ପନ୍ତି ଏକଂସେନେତଂ, ଗାମଣି, ଧାରେଯ୍ୟାସି – ଅସ୍ସମଣଧମ୍ମୋ ଅସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯଧମ୍ମୋତି। ଅପି ଚାହଂ, ଗାମଣି, ଏୱଂ ୱଦାମି ତିଣଂ ତିଣତ୍ଥିକେନ ପରିଯେସିତବ୍ବଂ; ଦାରୁ ଦାରୁତ୍ଥିକେନ ପରିଯେସିତବ୍ବଂ; ସକଟଂ ସକଟତ୍ଥିକେନ ପରିଯେସିତବ୍ବଂ; ପୁରିସୋ ପୁରିସତ୍ଥିକେନ ପରିଯେସିତବ୍ବୋ। ନ ତ୍ୱେୱାହଂ, ଗାମଣି, କେନଚି ପରିଯାଯେନ ଜାତରୂପରଜତଂ ସାଦିତବ୍ବଂ ପରିଯେସିତବ୍ବନ୍ତି ୱଦାମୀ'ତି।

''ଏୱଂୱାଦୀ କିରାହଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତେ ଉପାସକେ ସଦ୍ଧେ ପସନ୍ନେ ଅକ୍କୋସାମି, ପରିଭାସାମି, ଅପ୍ପସାଦଂ କରୋମି; ଯୋହଂ ଅଧମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମୋତି ୱଦାମି, ଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ୱଦାମି, ଅୱିନଯଂ ଅୱିନଯୋତି ୱଦାମି, ୱିନଯଂ ୱିନଯୋତି ୱଦାମି।

୪୪୯। ''ଏକମିଦଂ, ଆୱୁସୋ, ସମଯଂ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପନନ୍ଦଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଆରବ୍ଭ ଜାତରୂପରଜତଂ ପଟିକ୍ଖିପି, ସିକ୍ଖାପଦଞ୍ଚ ପଞ୍ଞପେସି। ଏୱଂୱାଦୀ କିରାହଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତେ ଉପାସକେ ସଦ୍ଧେ ପସନ୍ନେ ଅକ୍କୋସାମି, ପରିଭାସାମି, ଅପ୍ପସାଦଂ କରୋମି; ଯୋହଂ ଅଧମ୍ମଂ ଅଧମ୍ମୋତି ୱଦାମି, ଧମ୍ମଂ ଧମ୍ମୋତି ୱଦାମି, ଅୱିନଯଂ ଅୱିନଯୋତି ୱଦାମି, ୱିନଯଂ ୱିନଯୋତି ୱଦାମୀ''ତି।

ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ୱେସାଲିକା ଉପାସକା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଯସଂ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଏକୋୱ ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟୋ ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ସମଣୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯୋ। ସବ୍ବେୱିମେ ଅସ୍ସମଣା ଅସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା। ୱସତୁ, ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟୋ ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ୱେସାଲିଯଂ। ମଯଂ ଅଯ୍ୟସ୍ସ ଯସସ୍ସ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତସ୍ସ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସାମ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରାନ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ୱେସାଲିକେ ଉପାସକେ ସଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଅନୁଦୂତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଆରାମଂ ଅଗମାସି।

ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁଦୂତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ''ଖମାପିତାୱୁସୋ, ଯସେନ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତେନ ୱେସାଲିକା ଉପାସକା''ତି ? ''ଉପାସକେହି ପାପିକଂ ନୋ, ଆୱୁସୋ, କତଂ। ଏକୋୱ ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ସମଣୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯୋ କତୋ। ସବ୍ବେୱ ମଯଂ ଅସ୍ସମଣା ଅସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା କତା''ତି। ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ – ''ଅଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ଅମ୍ହେହି ଅସମ୍ମତୋ ଗିହୀନଂ ପକାସେସି; ହନ୍ଦସ୍ସ ମଯଂ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କରୋମା''ତି। ତେ ତସ୍ସ ଉକ୍ଖେପନୀଯକମ୍ମଂ କତ୍ତୁକାମା ସନ୍ନିପତିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ୱେହାସଂ ଅବ୍ଭୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା କୋସମ୍ବିଯଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାସି।

୪୫୦। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ପାୱେଯ୍ୟକାନଞ୍ଚ [ପାଠେଯ୍ୟକାନଞ୍ଚ (ସ୍ୟା।)] ଅୱନ୍ତିଦକ୍ଖିଣାପଥକାନଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସି – ''ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୁ ଆଯସ୍ମନ୍ତା; ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଆଦିଯିସ୍ସାମ। ପୁରେ ଅଧମ୍ମୋ ଦିପ୍ପତି, ଧମ୍ମୋ ପଟିବାହିଯ୍ୟତି; ଅୱିନଯୋ ଦିପ୍ପତି, ୱିନଯୋ ପଟିବାହିଯ୍ୟତି; ପୁରେ ଅଧମ୍ମୱାଦିନୋ ବଲୱନ୍ତୋ ହୋନ୍ତି, ଧମ୍ମୱାଦିନୋ ଦୁବ୍ବଲା ହୋନ୍ତି; ଅୱିନଯୱାଦିନୋ ବଲୱନ୍ତୋ ହୋନ୍ତି, ୱିନଯୱାଦିନୋ ଦୁବ୍ବଲା ହୋନ୍ତୀ''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ସମ୍ଭୂତୋ ସାଣୱାସୀ ଅହୋଗଙ୍ଗେ ପବ୍ବତେ ପଟିୱସତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ଯେନ ଅହୋଗଙ୍ଗୋ ପବ୍ବତୋ, ଯେନାଯସ୍ମା ସମ୍ଭୂତୋ ସାଣୱାସୀ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସମ୍ଭୂତଂ ସାଣୱାସିଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଯସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସମ୍ଭୂତଂ ସାଣୱାସିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଇମେ, ଭନ୍ତେ, ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ୱେସାଲିଯଂ ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ଦୀପେନ୍ତି – କପ୍ପତି ସିଙ୍ଗିଲୋଣକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଗାମନ୍ତରକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଆୱାସକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଅନୁମତିକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଆଚିଣ୍ଣକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଅମଥିତକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଜଳୋଗିଂ ପାତୁଂ, କପ୍ପତି ଅଦସକଂ ନିସୀଦନଂ, କପ୍ପତି ଜାତରୂପରଜତନ୍ତି। ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଭନ୍ତେ, ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଆଦିଯିସ୍ସାମ। ପୁରେ ଅଧମ୍ମୋ ଦିପ୍ପତି, ଧମ୍ମୋ ପଟିବାହିଯ୍ୟତି; ଅୱିନଯୋ ଦିପ୍ପତି, ୱିନଯୋ

ପଟିବାହିସ୍ସତି; ପୁରେ ଅଧମ୍ମୱାଦିନୋ ବଲୱନ୍ତୋ ହୋନ୍ତି, ଧମ୍ମୱାଦିନୋ ଦୁବ୍ବଲା ହୋନ୍ତି; ଅୱିନୟୱାଦିନୋ ବଲୱନ୍ତୋ ହୋନ୍ତି, ୱିନୟୱାଦିନୋ ଦୁବ୍ବଲା ହୋନ୍ତୀ''ତି। ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି ଖୋ ଆୟସ୍ମା ସମ୍ଭୂତୋ ସାଣୱାସୀ ଆୟସ୍ମତୋ ୟସସ୍ସ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତସ୍ସ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସି। ଅଥ ଖୋ ସଟ୍ଠିମତ୍ତା ପାୱେୟ୍ୟକା ଭିକ୍ଖୂ – ସବ୍ବେ ଆରଞ୍ଞିକା, ସବ୍ବେ ପିଣ୍ଡପାତିକା, ସବ୍ବେ ପଂସୁକୂଲିକା, ସବ୍ବେ ତେଚୀୱରିକା, ସବ୍ବେୱ ଅରହନ୍ତୋ – ଅହୋଗଙ୍ଗେ ପବ୍ବତେ ସନ୍ନିପତିଂସୁ। ଅଟ୍ଠାସୀତିମତ୍ତା ଅୱନ୍ତିଦକ୍ଖିଣାପଥକା ଭିକ୍ଖୂ – ଅପ୍ପେକଚ୍ଚେ ଆରଞ୍ଞିକା, ଅପ୍ପେକଚ୍ଚେ ପିଣ୍ଡପାତିକା, ଅପ୍ପେକଚ୍ଚେ ପଂସୁକୂଲିକା, ଅପ୍ପେକଚ୍ଚେ ତେଚୀୱରିକା, ସବ୍ବେୱ ଅରହନ୍ତୋ – ଅହୋଗଙ୍ଗେ ପବ୍ବତେ ସନ୍ନିପତିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ମନ୍ତୟମାନାନଂ ଏତଦହୋସି – ''ଇଦଂ ଖୋ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳଞ୍ଚ, ୱାଳଞ୍ଚ; କଂ ନୁ ଖୋ ମୟଂ ପକ୍ଖଂ ଲଭେୟ୍ୟାମ, ୟେନ ମୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ବଲୱନ୍ତତରା ଅସ୍ସାମା''ତି।

୪୫୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ ସୋରେୟ୍ୟେ ପଟିୱସତି – ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନୟଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିୟତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ଅଥ ଖୋ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ଅୟଂ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ ସୋରେୟ୍ୟେ ପଟିୱସତି – ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନୟଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିୟତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସଚେ ମୟଂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ପକ୍ଖଂ ଲଭିସ୍ସାମ, ଏୱଂ ମୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ବଲୱନ୍ତତରା ଅସ୍ସାମା''ତି। ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ – ଦିବ୍ବାୟ ସୋତଧାତୁୟା ୱିସୁଦ୍ଧାୟ ଅତିକ୍କନ୍ତମାନୁସିକାୟ – ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ମନ୍ତୟମାନାନଂ। ସୁତ୍ୱାନସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ''ଇଦଂ ଖୋ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳଞ୍ଚ ୱାଳଞ୍ଚ। ନ ଖୋ ମେତଂ ପତିରୂପଂ ୟୋହଂ ଏୱରୂପେ ଅଧିକରଣେ ଓସକ୍କେୟ୍ୟଂ। ଇଦାନି ଚ ପନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଆଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି। ସୋହଂ ତେହି ଆକିଣ୍ଣୋ ନ ଫାସୁ ଗମିସ୍ସାମି। ୟଂନୂନାହଂ ପଟିକଚ୍ଚେୱ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ ସୋରେୟ୍ୟା ସଙ୍କସ୍ସଂ ଅଗମାସି।

ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ସୋରେୟ୍ୟଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ''କହଂ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ''ତି? ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଏସାୟସ୍ମା ରେୱତୋ ସଙ୍କସ୍ସଂ ଗତୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ ସଙ୍କସ୍ସା କଣ୍ଣକୁଜ୍ଜଂ [କନ୍ନକୁଜ୍ଜଂ (ସୀ।)] ଅଗମାସି। ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍କସ୍ସଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ''କହଂ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ''ତି? ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଏସାୟସ୍ମା ରେୱତୋ କଣ୍ଣକୁଜ୍ଜଂ ଗତୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ କଣ୍ଣକୁଜ୍ଜା ଉଦୁମ୍ବରଂ ଅଗମାସି। ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ କଣ୍ଣକୁଜ୍ଜଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ''କହଂ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ''ତି? ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଏସାୟସ୍ମା ରେୱତୋ ଉଦୁମ୍ବରଂ ଗତୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ ଉଦୁମ୍ବରା ଅଗ୍ଗଳପୁରଂ ଅଗମାସି। ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଉଦୁମ୍ବରଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ''କହଂ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ''ତି? ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଏସାୟସ୍ମା ରେୱତୋ ଅଗ୍ଗଳପୁରଂ ଗତୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ ଅଗ୍ଗଳପୁରା ସହଜାତିଂ [ସହଂଜାତିଂ (କ।)] ଅଗମାସି। ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଅଗ୍ଗଳପୁରଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ''କହଂ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ''ତି? ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଏସାୟସ୍ମା ରେୱତୋ ସହଜାତିଂ ଗତୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ସହଜାତିୟଂ ସମ୍ଭାୱେସୁଂ।

୪୫୨। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ସମ୍ଭୂତୋ ସାଣୱାସୀ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ୟସଂ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନୟଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିୟତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସଚେ ମୟଂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସାମ, ପଟିବଲୋ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ ଏକେନେୱ ପଞ୍ହେନ ସକଲମ୍ପି ରତ୍ତିଂ ୱୀତିନାମେତୁଂ। ଇଦାନି ଚ ପନାୟସ୍ମା ରେୱତୋ ଅନ୍ତେୱାସିକଂ [ଅନ୍ତେୱାସିଂ (ସ୍ୟା।)] ସରଭାଣକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଜ୍ଝେସିସ୍ସତି। ସୋ ତ୍ୱଂ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସରଭଞ୍ଞପରିୟୋସାନେ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଇମାନି ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ପୁଚ୍ଛେୟ୍ୟାସୀ''ତି। ''ଏୱଂ ଭନ୍ତେ''ତି ଖୋ ଆୟସ୍ମା ୟସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ଆୟସ୍ମତୋ ସମ୍ଭୂତସ୍ସ ସାଣୱାସିସ୍ସ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ରେୱତୋ ଅନ୍ତେୱାସିକଂ ସରଭାଣକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଜ୍ଝେସି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ୟସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସରଭଞ୍ଞପରିୟୋସାନେ ୟେନାୟସ୍ମା ରେୱତୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ୟସୋ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ସିଙ୍ଗିଲୋଣକପ୍ପୋ''ତି? ''କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ସିଙ୍ଗିଲୋଣକପ୍ପୋ''ତି? ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ସିଙ୍ଗିନା ଲୋଣଂ ପରିହରିତୁଂ – ୟତ୍ଥ ଅଲୋଣକଂ ଭୱିସ୍ସତି ତତ୍ଥ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି? ''ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ''ତି। ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲକପ୍ପୋ''ତି ? ''କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲକପ୍ପୋ''ତି? ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲାୟ ଛାୟାୟ ୱୀତିୱତ୍ତାୟ, ୱିକାଲେ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ''ନ୍ତି? ''ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ''ତି। ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଗାମନ୍ତରକପ୍ପୋ''ତି? ''କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଗାମନ୍ତରକପ୍ପୋ''ତି? ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ – ଇଦାନି ଗାମନ୍ତରଂ ଗମିସ୍ସାମୀତି – ଭୁତ୍ତାୱିନା ପୱାରିତେନ ଅନତିରିତ୍ତଂ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ''ନ୍ତି? ''ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ''ତି। ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଆୱାସକପ୍ପୋ''ତି? ''କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଆୱାସକପ୍ପୋ''ତି? ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ସମ୍ବହୁଲା ଆୱାସା ସମାନସୀମା ନାନୁପୋସଥଂ କାତୁ''ନ୍ତି? ''ନାୱୁସୋ , କପ୍ପତୀ''ତି। ''କପ୍ପତି , ଭନ୍ତେ, ଅନୁମତିକପ୍ପୋ''ତି? ''କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଅନୁମତିକପ୍ପୋ''ତି? ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ୱଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ କମ୍ମଂ କାତୁଂ – ଆଗତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁମାନେସ୍ସାମା''ତି [ଅନୁଜାନିସ୍ସାମାତି, ଅନୁଜାନେସ୍ସାମାତି, ଅନୁମତିଂ ଆନେସ୍ସାମାତି (କ।)]? ''ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ''ତି। ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଆଚିଣ୍ଣକପ୍ପୋ''ତି? ''କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଆଚିଣ୍ଣକପ୍ପୋ''ତି?

‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଇଦଂ ମେ ଉପଜ୍ଝାଯେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ, ଇଦଂ ମେ ଆଚରିଯେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ, ତଂ ଅଜ୍ଝାଚରିତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘ଆଚିଣ୍ଣକପ୍ପୋ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଏକଚ୍ଚୋ କପ୍ପତି, ଏକଚ୍ଚୋ ନ କପ୍ପତୀ’’ତି। ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଅମଥିତକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଅମଥିତକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଯଂ ତଂ ଖୀରଂ ଖୀରଭାୱଂ ୱିଜହିତଂ, ଅସମ୍ପତ୍ତଂ ଦଧିଭାୱଂ, ତଂ ଭୁତ୍ତାୱିନା ପୱାରିତେନ ଅନତିରିତ୍ତଂ ପାତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଜଳୋଗିଂ ପାତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘କା ସା, ଆୱୁସୋ, ଜଳୋଗୀ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଯା ସା ସୁରା ଆସୁତା, ଅସମ୍ପତ୍ତା ମଜ୍ଜଭାୱଂ, ସା ପାତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି। ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଅଦସକଂ ନିସୀଦନ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି। ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଜାତରୂପରଜତ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି। ‘‘ଇମେ, ଭନ୍ତେ, ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ୱେସାଲିଯଂ ଇମାନି ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ଦୀପେନ୍ତି। ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଭନ୍ତେ, ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଆଦିଯିସ୍ସାମ। ପୁରେ ଅଧମ୍ମୋ ଦିପ୍ପତି, ଧମ୍ମୋ ପଟିବାହିଯ୍ୟତି; ଅୱିନଯୋ ଦିପ୍ପତି, ୱିନଯୋ ପଟିବାହିଯ୍ୟତି; ପୁରେ ଅଧମ୍ମୱାଦିନୋ ବଲୱନ୍ତୋ ହୋନ୍ତି, ଧମ୍ମୱାଦିନୋ ଦୁବ୍ବଲା ହୋନ୍ତି; ଅୱିନଯୱାଦିନୋ ବଲୱନ୍ତୋ ହୋନ୍ତି, ୱିନଯୱାଦିନୋ ଦୁବ୍ବଲା ହୋନ୍ତୀ’’ତି। ‘‘ଏୱମାୱୁସୋ’’ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ ଆଯସ୍ମତୋ ଯସସ୍ସ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତସ୍ସ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସି।

ପଠମଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

୨। ଦୁତିଯଭାଣୱାରୋ

୪୫୩। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ – ‘‘ଯସୋ କିର କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତୋ ଇଦଂ ଅଧିକରଣଂ ଆଦିଯିତୁକାମୋ ପକ୍ଖଂ ପରିଯେସତି, ଲଭତି ଚ କିର ପକ୍ଖ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକାନଂ ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଇଦଂ ଖୋ ଅଧିକରଣଂ କକ୍ଖଳଞ୍ଚ ୱାଳଞ୍ଚ। କଂ ନୁ ଖୋ ମଯଂ ପକ୍ଖଂ ଲଭେୟ୍ୟାମ, ଯେନ ମଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ବଲୱନ୍ତତରା ଅସ୍ସାମା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକାନଂ ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଅଯଂ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ ଧମ୍ମଧରୋ ୱିନଯଧରୋ ମାତିକାଧରୋ ପଣ୍ଡିତୋ ୱିଯତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ଲଜ୍ଜୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକୋ ସିକ୍ଖାକାମୋ। ସଚେ ମଯଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ପକ୍ଖଂ ଲଭେୟ୍ୟାମ, ଏୱଂ ମଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ବଲୱନ୍ତତରା ଅସ୍ସାମା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ପହୂତଂ ସାମଣକଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ପଟିଯାଦେସୁଂ – ପତ୍ତମ୍ପି, ଚୀୱରମ୍ପି, ନିସୀଦନମ୍ପି, ସୂଚିଘରମ୍ପି, କାଯବନ୍ଧନମ୍ପି, ପରିସ୍ସାୱନମ୍ପି, ଧମ୍ମକରଣମ୍ପି। ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ସାମଣକଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ଆଦାଯ ନାୱାଯ ସହଜାତିଂ ଉଜ୍ଜୱିଂସୁ; ନାୱାଯ ପଚ୍ଚୋରୋହିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ଭତ୍ତୱିସ୍ସଗ୍ଗଂ କରୋନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମତୋ ସାଳ୍ହସ୍ସ ରହୋଗତସ୍ସ ପଟିସଲ୍ଲୀନସ୍ସ ଏୱଂ ଚେତସୋ ପରିୱିତକ୍କୋ ଉଦପାଦି – ‘‘କେ ନୁ ଖୋ ଧମ୍ମୱାଦିନୋ – ପାଚୀନକା ୱା ଭିକ୍ଖୂ, ପାୱେୟ୍ୟକା ୱା’’ତି? ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମତୋ ସାଳ୍ହସ୍ସ, ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନଯଞ୍ଚ ଚେତସା ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖନ୍ତସ୍ସ, ଏତଦହୋସି – ‘‘ଅଧମ୍ମୱାଦିନୋ ପାଚୀନକା ଭିକ୍ଖୂ, ଧମ୍ମୱାଦିନୋ ପାୱେୟ୍ୟକା [ପାଠେୟ୍ୟକା (ସ୍ୟା.)] ଭିକ୍ଖୂ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଅଞ୍ଞତରା ସୁଦ୍ଧାୱାସକାଯିକା ଦେୱତା ଆଯସ୍ମତୋ ସାଳ୍ହସ୍ସ ଚେତସା ଚେତୋପରିୱିତକ୍କମଞ୍ଞାଯ – ସେୟ୍ୟଥାପି ନାମ ବଲୱା ପୁରିସୋ ସମିଞ୍ଜିତଂ ୱା ବାହଂ ପସାରେୟ୍ୟ, ପସାରିତଂ ୱା ବାହଂ ସମିଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ଏୱମେୱ ସୁଦ୍ଧାୱାସେସୁ ଦେୱେସୁ ଅନ୍ତରହିତା – ଆଯସ୍ମତୋ ସାଳ୍ହସ୍ସ ସମ୍ମୁଖେ ପାତୁରହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଦେୱତା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାଳ୍ହଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ ସାଳ୍ହ, ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ପାଚୀନକା ଭିକ୍ଖୂ, ଧମ୍ମୱାଦୀ ପାୱେୟ୍ୟକା ଭିକ୍ଖୂ। ତେନ ହି, ଭନ୍ତେ ସାଳ୍ହ, ଯଥାଧମ୍ମୋ ତଥା ତିଟ୍ଠାହୀ’’ତି। ‘‘ପୁବ୍ବେପି ଚାହଂ, ଦେୱତେ, ଏତରହି ଚ ଯଥାଧମ୍ମୋ ତଥା ଠିତୋ ; ଅପି ଚାହଂ ନ ତାୱ ଦିଟ୍ଠିଂ ଆୱି କରୋମି, ଅପ୍ପେୱ ନାମ ମଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ସମ୍ମନ୍ନେୟ୍ୟା’’ତି।

୪୫୪। ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ସାମଣକଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ଆଦାଯ ଯେନାଯସ୍ମା ରେୱତୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୁ, ଭନ୍ତେ, ଥେରୋ ସାମଣକଂ ପରିକ୍ଖାରଂ – ପତ୍ତମ୍ପି, ଚୀୱରମ୍ପି, ନିସୀଦନମ୍ପି, ସୂଚିଘରମ୍ପି, କାଯବନ୍ଧନମ୍ପି, ପରିସ୍ସାୱନମ୍ପି, ଧମ୍ମକରଣମ୍ପୀ’’ତି। ‘‘ଅଲଂ, ଆୱୁସୋ, ପରିପୁଣ୍ଣଂ ମେ ପତ୍ତଚୀୱର’’ନ୍ତି ନ ଇଚ୍ଛି ପଟିଗ୍ଗହେତୁଂ।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଉତ୍ତରୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ୱୀସତିୱସ୍ସୋ ଆଯସ୍ମତୋ ରେୱତସ୍ସ ଉପଟ୍ଠାକୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ଯେନାଯସ୍ମା ଉତ୍ତରୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉତ୍ତରଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୁ ଆଯସ୍ମା ଉତ୍ତରୋ ସାମଣକଂ ପରିକ୍ଖାରଂ – ପତ୍ତମ୍ପି, ଚୀୱରମ୍ପି, ନିସୀଦନମ୍ପି, ସୂଚିଘରମ୍ପି, କାଯବନ୍ଧନମ୍ପି, ପରିସ୍ସାୱନମ୍ପି, ଧମ୍ମକରଣମ୍ପୀ’’ତି। ‘‘ଅଲଂ, ଆୱୁସୋ, ପରିପୁଣ୍ଣଂ ମେ ପତ୍ତଚୀୱର’’ନ୍ତି ନ ଇଚ୍ଛି ପଟିଗ୍ଗହେତୁଂ। ‘‘ମନୁସ୍ସା ଖୋ, ଆୱୁସୋ ଉତ୍ତର, ଭଗୱତୋ ସାମଣକଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ଉପନାମେନ୍ତି। ସଚେ ଭଗୱା ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ତେନେୱ ତେ

ଅତ୍ତମନା ହୋନ୍ତି। ନୋ ଚେ ଭଗୱା ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ [ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ ଚ (ସ୍ୟା।)] ଆନନ୍ଦସ୍ସ ଉପନାମେନ୍ତି – ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୁ, ଭନ୍ତେ, ଥେରୋ ସାମଣକଂ ପରିକ୍ଖାରଂ। ଯଥା ଭଗୱତା ପଟିଗ୍ଗହିତୋ, ଏୱମେୱ ସୋ ଭୱିସ୍ସତୀତି। ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୁ ଆଯସ୍ମା ଉତ୍ତରୋ ସାମଣକଂ ପରିକ୍ଖାରଂ। ଯଥା ଥେରେନ ପଟିଗ୍ଗହିତୋ, ଏୱମେୱ ସୋ ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଉତ୍ତରୋ ୱେସାଲିକେହି ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତେହି ଭିକ୍ଖୂହି ନିପ୍ପୀଳିଯମାନୋ ଏକଂ ଚୀୱରଂ ଅଗ୍ଗହେସି। ''ୱଦେଯ୍ୟାଥ, ଆୱୁସୋ, ଯେନ ଅତ୍ଥୋ''ତି। ''ଏତ୍ତକଂ ଆଯସ୍ମା ଉତ୍ତରୋ ଥେରଂ ୱଦେତୁ; ଏତ୍ତକଞ୍ଚ, ଭନ୍ତେ, ଥେରୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ୱଦେତୁ – 'ପୁରତ୍ଥିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ବୁଦ୍ଧା ଭଗୱନ୍ତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି। ଧମ୍ମୱାଦୀ ପାଚୀନକା ଭିକ୍ଖୂ, ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ପାୱେଯ୍ୟକା ଭିକ୍ଖୂ'''ତି। ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଉତ୍ତରୋ ୱେସାଲିକାନଂ ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଯେନାଯସ୍ମା ରେୱତୋ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଏତ୍ତକଂ, ଭନ୍ତେ, ଥେରୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ୱଦେତୁ – 'ପୁରତ୍ଥିମେସୁ ଜନପଦେସୁ ବୁଦ୍ଧା ଭଗୱନ୍ତୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି । ଧମ୍ମୱାଦୀ ପାଚୀନକା ଭିକ୍ଖୂ, ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ପାୱେଯ୍ୟକା ଭିକ୍ଖୂ'''ତି। ''ଅଧମ୍ମେ ମଂ ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ନିଯୋଜେସୀ''ତି ଥେରୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉତ୍ତରଂ ପଣାମେସି।

ଅଥ ଖୋ ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉତ୍ତରଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କିଂ, ଆୱୁସୋ ଉତ୍ତର, ଥେରୋ ଆହା''ତି? ''ପାପିକଂ ନୋ, ଆୱୁସୋ, କତଂ। 'ଅଧମ୍ମେ ମଂ ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ନିଯୋଜେସୀ'''ତି ଥେରୋ ମଂ ପଣାମେସୀତି। ''ନନୁ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ [ଆୱୁସୋ ଉତ୍ତର (ସ୍ୟା। କଂ।)], ୱୁଡ୍ଢୋ ୱୀସତିୱସ୍ସୋସୀ''ତି? ''ଆମାୱୁସୋ, ଅପି ଚ ମଯଂ ଗରୁନିସ୍ସଯଂ ଗଣ୍ହାମା''ତି।

୪୫୫। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱିନିଚ୍ଛିନିତୁକାମୋ ସନ୍ନିପତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘୋ। ସଚେ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଇଧ ୱୂପସମେସ୍ସାମ, ସିଯାପି ମୂଲାଦାଯକା [ମୂଲଦାଯକା (ସୀ।)] ଭିକ୍ଖୂ ପୁନକମ୍ମାଯ ଉକ୍କୋଟେଯ୍ୟୁଂ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଯତ୍ଥେୱିମଂ ଅଧିକରଣଂ ସମୁପ୍ପନ୍ନଂ, ସଙ୍ଘୋ ତତ୍ଥେୱିମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେଯ୍ୟା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ୱେସାଲିଂ ଅଗମଂସୁ – ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱିନିଚ୍ଛିନିତୁକାମା।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସବ୍ବକାମୀ ନାମ ପଥବ୍ୟା ସଙ୍ଘତ୍ଥେରୋ ୱୀସୱସ୍ସସତିକୋ ଉପସମ୍ପଦାଯ, ଆଯସ୍ମତୋ ଆନନ୍ଦସ୍ସ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକୋ, ୱେସାଲିଯଂ ପଟିୱସତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସମ୍ଭୂତଂ ସାଣୱାସିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଯସ୍ମିଂ ୱିହାରେ ସବ୍ବକାମୀ ଥେରୋ ୱିହରତି, ତଂ ୱିହାରଂ ଉପଗଚ୍ଛାମି। ସୋ ତ୍ୱଂ କାଲସ୍ସେୱ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସବ୍ବକାମିଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଇମାନି ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ପୁଚ୍ଛେଯ୍ୟାସୀ''ତି।

''ଏୱଂ ଭନ୍ତେ''ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସମ୍ଭୂତୋ ସାଣୱାସୀ ଆଯସ୍ମତୋ ରେୱତସ୍ସ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ, ଯସ୍ମିଂ ୱିହାରେ ସବ୍ବକାମୀ ଥେରୋ ୱିହରତି, ତଂ ୱିହାରଂ ଉପଗଚ୍ଛି। ଗବ୍ଭେ ଆଯସ୍ମତୋ ସବ୍ବକାମିସ୍ସ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି, ଗବ୍ଭପମୁଖେ ଆଯସ୍ମତୋ ରେୱତସ୍ସ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ – ଅଯଂ ଥେରୋ ମହଲ୍ଲକୋ ନ ନିପଜ୍ଜତୀତି – ନ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେସି। ଆଯସ୍ମା ସବ୍ବକାମୀ – ଅଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ଆଗନ୍ତୁକୋ କିଲନ୍ତୋ ନ ନିପଜ୍ଜତୀତି – ନ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେସି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସବ୍ବକାମୀ ରତ୍ତିଯା ପଚ୍ଚୂସସମଯଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାଯ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ରେୱତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କତମେନ ତ୍ୱଂ ଭୂମି ୱିହାରେନ ଏତରହି ବହୁଲଂ ୱିହରସୀ''ତି? ''ମେତ୍ତାୱିହାରେନ ଖୋ ଅହଂ , ଭନ୍ତେ, ଏତରହି ବହୁଲଂ ୱିହରାମୀ''ତି। ''କୁଲ୍ଲକୱିହାରେନ କିର ତ୍ୱଂ ଭୂମି ଏତରହି ବହୁଲଂ ୱିହରସି । କୁଲ୍ଲକୱିହାରୋ ଏସୋ [ହେସୋ (ସ୍ୟା।)] ଭୂମି ଯଦିଦଂ ମେତ୍ତା''ତି। ''ପୁବ୍ବେପି ମେ, ଭନ୍ତେ, ଗିହିଭୂତସ୍ସ ଆଚିଣ୍ଣା ମେତ୍ତା। ତେନାହଂ ଏତରହିପି ମେତ୍ତାୱିହାରେନ ବହୁଲଂ ୱିହରାମି, ଅପି ଚ ଖୋ ମଯା ଚିରପ୍ପତ୍ତଂ ଅରହତ୍ତ''ନ୍ତି। ''ଥେରୋ ପନ, ଭନ୍ତେ, କତମେନ ୱିହାରେନ ଏତରହି ବହୁଲଂ ୱିହରତୀ''ତି? ''ସୁଞ୍ଞତାୱିହାରେନ ଖୋ ଅହଂ ଭୂମି ଏତରହି ବହୁଲଂ ୱିହରାମୀ''ତି। ''ମହାପୁରିସୱିହାରେନ କିର, ଭନ୍ତେ, ଥେରୋ ଏତରହି ବହୁଲଂ ୱିହରତି। ମହାପୁରିସୱିହାରୋ ଏସୋ, ଭନ୍ତେ, ଯଦିଦଂ ସୁଞ୍ଞତା''ତି। ''ପୁବ୍ବେପି ମେ ଭୂମି ଗିହିଭୂତସ୍ସ ଆଚିଣ୍ଣା ସୁଞ୍ଞତା। ତେନାହଂ ଏତରହିପି ସୁଞ୍ଞତାୱିହାରେନ ବହୁଲଂ ୱିହରାମି, ଅପି ଚ ମଯା ଚିରପ୍ପତ୍ତଂ ଅରହତ୍ତ''ନ୍ତି। ଅଯଞ୍ଚରହି ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନ୍ତରାକଥା ୱିପ୍ପକତା, ଅଥାଯସ୍ମା ସମ୍ଭୂତୋ ସାଣୱାସୀ ତସ୍ମିଂ ଅନୁପ୍ପତ୍ତୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସମ୍ଭୂତୋ ସାଣୱାସୀ ଯେନାଯସ୍ମା ସବ୍ବକାମୀ ତେନୁପସଙ୍କମି, ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସବ୍ବକାମିଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସମ୍ଭୂତୋ ସାଣୱାସୀ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସବ୍ବକାମିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଇମେ, ଭନ୍ତେ, ୱେସାଲିକା ୱଜ୍ଜିପୁତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୂ ୱେସାଲିଯଂ ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ଦୀପେନ୍ତି – କପ୍ପତି ସିଙ୍ଗିଲୋଣକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଗାମନ୍ତରକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଆୱାସକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଅନୁମତିକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଆଚିଣ୍ଣକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଅମଥିତକପ୍ପୋ, କପ୍ପତି ଜଳୋଗିଂ , ପାତୁଂ କପ୍ପତି ଅଦସକଂ ନିସୀଦନଂ, କପ୍ପତି ଜାତରୂପରଜତନ୍ତି। ଥେରେନ, ଭନ୍ତେ, ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ମୂଲେ ବହୁଧମ୍ମୋ ଚ ୱିନଯୋ ଚ ପରିଯତ୍ତୋ। ଥେରସ୍ସ ଭନ୍ତେ, ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନଯଞ୍ଚ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖନ୍ତସ୍ସ କଥଂ ହୋତି? କେ ନୁ ଖୋ ଧମ୍ମୱାଦିନୋ – ପାଚୀନକା ୱା ଭିକ୍ଖୂ, ପାୱେଯ୍ୟକା ୱା''ତି? ''ତଯାପି ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ମୂଲେ ବହୁ ଧମ୍ମୋ ଚ ୱିନଯୋ ଚ

ପରିଯତ୍ତୋ। ତୁମ୍ହଂ ପନ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନଯଞ୍ଚ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖନ୍ତସ୍ସ କଥଂ ହୋତି? କେ ନୁ ଖୋ ଧମ୍ମୱାଦିନୋ – ପାଚୀନକା ୱା ଭିକ୍ଖୂ, ପାୱେଯ୍ୟକା ୱା''ତି? ''ମଯ୍ହଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନଯଞ୍ଚ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖନ୍ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ପାଚୀନକା ଭିକ୍ଖୂ, ଧମ୍ମୱାଦୀ ପାୱେଯ୍ୟକା ଭିକ୍ଖୂତି; ଅପି ଚାହଂ ନ ତାୱ ଦିଟ୍ଠିଂ ଆୱି କରୋମି, ଅପ୍ପେୱ ନାମ ମଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ୟା''ତି। ''ମଯ୍ହମ୍ପି ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମଞ୍ଚ ୱିନଯଞ୍ଚ ପଚ୍ଚୱେକ୍ଖନ୍ତସ୍ସ ଏୱଂ ହୋତି – ଅଧମ୍ମୱାଦୀ ପାଚୀନକା ଭିକ୍ଖୂ, ଧମ୍ମୱାଦୀ ପାୱେଯ୍ୟକା ଭିକ୍ଖୂତି; ଅପି ଚାହଂ ନ ତାୱ ଦିଟ୍ଠିଂ ଆୱି କରୋମି, ଅପ୍ପେୱ ନାମ ମଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ୟା''ତି।

୪୫୬। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱିନିଚ୍ଛିନିତୁକାମୋ ସନ୍ନିପତି। ତସ୍ମିଂ ଖୋ ପନ ଅଧିକରଣେ ୱିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ଅନଗ୍ଗାନି ଚେୱ ଭସ୍ସାନି ଜାଯନ୍ତି, ନ ଚେକସ୍ସ ଭାସିତସ୍ସ ଅତ୍ଥୋ ୱିଞ୍ଞାଯତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ୱିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ଅନଗ୍ଗାନି ଚେୱ ଭସ୍ସାନି ଜାଯନ୍ତି, ନ ଚେକସ୍ସ ଭାସିତସ୍ସ ଅତ୍ଥୋ ୱିଞ୍ଞାଯତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ଉବ୍ବାହିକାଯ ୱୂପସମେଯ୍ୟା''ତି। ସଙ୍ଘୋ ଚତ୍ତାରୋ ପାଚୀନକେ ଭିକ୍ଖୂ, ଚତ୍ତାରୋ ପାୱେଯ୍ୟକେ ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚିନି। ପାଚୀନକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ – ଆଯସ୍ମନ୍ତଞ୍ଚ ସବ୍ବକାମିଂ, ଆଯସ୍ମନ୍ତଞ୍ଚ ସାଳ୍ହଂ, ଆଯସ୍ମନ୍ତଞ୍ଚ ଖୁଜ୍ଜସୋଭିତଂ, ଆଯସ୍ମନ୍ତଞ୍ଚ ୱାସଭଗାମିକଂ; ପାୱେଯ୍ୟକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ – ଆଯସ୍ମନ୍ତଞ୍ଚ ରେୱତଂ, ଆଯସ୍ମନ୍ତଞ୍ଚ ସମ୍ଭୂତଂ ସାଣୱାସିଂ, ଆଯସ୍ମନ୍ତଞ୍ଚ ଯସଂ କାକଣ୍ଡକପୁତ୍ତଂ, ଆଯସ୍ମନ୍ତଞ୍ଚ ସୁମନନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ୱିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ଅନଗ୍ଗାନି ଚେୱ ଭସ୍ସାନି ଜାଯନ୍ତି, ନ ଚେକସ୍ସ ଭାସିତସ୍ସ ଅତ୍ଥୋ ୱିଞ୍ଞାଯତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଚତ୍ତାରୋ ପାଚୀନକେ ଭିକ୍ଖୂ, ଚତ୍ତାରୋ ପାୱେଯ୍ୟକେ ଭିକ୍ଖୂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ୟ ଉବ୍ବାହିକାଯ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅମ୍ହାକଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅଧିକରଣେ ୱିନିଚ୍ଛିଯମାନେ ଅନଗ୍ଗାନି ଚେୱ ଭସ୍ସାନି ଜାଯନ୍ତି, ନ ଚେକସ୍ସ ଭାସିତସ୍ସ ଅତ୍ଥୋ ୱିଞ୍ଞାଯତି। ସଙ୍ଘୋ ଚତ୍ତାରୋ ପାଚୀନକେ ଭିକ୍ଖୂ, ଚତ୍ତାରୋ ପାୱେଯ୍ୟକେ ଭିକ୍ଖୂ ସମ୍ମନ୍ନତି ଉବ୍ବାହିକାଯ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଚତୁନ୍ନଂ ପାଚୀନକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ, ଚତୁନ୍ନଂ ପାୱେଯ୍ୟକାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସମ୍ମୁତି, ଉବ୍ବାହିକାଯ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ , ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ସମ୍ମତା ସଙ୍ଘେନ ଚତ୍ତାରୋ ପାଚୀନକା ଭିକ୍ଖୂ, ଚତ୍ତାରୋ ପାୱେଯ୍ୟକା ଭିକ୍ଖୂ, ଉବ୍ବାହିକାଯ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେତୁଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଜିତୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ଦସୱସ୍ସୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖୁଦ୍ଦେସକୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତମ୍ପି ଅଜିତଂ ସମ୍ମନ୍ନତି – ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଆସନପଞ୍ଞାପକଂ। ଅଥ ଖୋ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କତ୍ଥ ନୁ ଖୋ ମଯଂ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେଯ୍ୟାମା''ତି? ଅଥ ଖୋ ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ଅଯଂ ଖୋ ୱାଲିକାରାମୋ ରମଣୀଯୋ ଅପ୍ପସଦ୍ଦୋ ଅପ୍ପନିଗ୍ଘୋସୋ। ଯଂନୂନ ମଯଂ ୱାଲିକାରାମେ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେଯ୍ୟାମା''ତି।

୪୫୭। ଅଥ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ୱାଲିକାରାମଂ ଅଗମଂସୁ – ତଂ ଅଧିକରଣଂ ୱିନିଚ୍ଛିନିତୁକାମା। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସବ୍ବକାମିଂ ୱିନଯଂ ପୁଚ୍ଛେଯ୍ୟ''ନ୍ତି।

ଆଯସ୍ମା ସବ୍ବକାମୀ ସଙ୍ଘଂ ଞାପେସି –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅହଂ ରେୱତେନ ୱିନଯଂ ପୁଟ୍ଠୋ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ୟ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସବ୍ବକାମିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ସିଙ୍ଗିଲୋଣକପ୍ପୋ''ତି? ''କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ସିଙ୍ଗିଲୋଣକପ୍ପୋ''ତି? ''କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ସିଙ୍ଗିନା ଲୋଣଂ ପରିହରିତୁଂ – ଯତ୍ଥ ଅଲୋଣକଂ ଭୱିସ୍ସତି ତତ୍ଥ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମା''ତି? ''ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ''ତି। [ପାଚି। ୨୫୪ ଆଦଯୋ] ''କତ୍ଥ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ''ନ୍ତି? ''ସାୱତ୍ଥିଯଂ, ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗେ''ତି। ''କିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ''ତି? ''ସନ୍ନିଧିକାରକଭୋଜନେ

ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ପଠମଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ପଠମଂ ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି’’।

‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲାଯ ଛାଯାଯ ୱୀତିୱତ୍ତାଯ ୱିକାଲେ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି ? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି [ପାଚି। ୨୪୫]। ‘‘କତ୍ଥ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ରାଜଗହେ, ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗେ’’ତି। ‘‘କିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି? ୱିକାଲଭୋଜନେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ଦୁତିଯଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ଦୁତିଯଂ ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି’’।

‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଗାମନ୍ତରକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଗାମନ୍ତରକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ – ଇଦାନି ଗାମନ୍ତରଂ ଗମିସ୍ସାମୀତି – ଭୁତ୍ତାୱିନା ପୱାରିତେନ ଅନତିରିତ୍ତଂ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି [ପାଚି। ୨୩୪]। ‘‘କତ୍ଥ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ସାୱତ୍ଥିଯଂ, ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗେ’’ତି। ‘‘କିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି? ‘‘ଅନତିରିତ୍ତଭୋଜନେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ତତିଯଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ତତିଯଂ ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି’’।

‘‘କପ୍ପତି , ଭନ୍ତେ, ଆୱାସକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଆୱାସକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି ଭନ୍ତେ, ସମ୍ବହୁଲା ଆୱାସା ସମାନସୀମା ନାନୁପୋସଥଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି [ମହାୱ। ୧୪୧ ଆଦଯୋ]। ‘‘କତ୍ଥ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ରାଜଗହେ, ଉପୋସଥସଂଯୁତ୍ତେ’’ତି। ‘‘କିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି? ‘‘ୱିନଯାତିସାରେ ଦୁକ୍କଟ’’ନ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ଚତୁତ୍ଥଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ଚତୁତ୍ଥଂ ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି’’।

‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଅନୁମତିକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଅନୁମତିକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ୱଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ କମ୍ମଂ କାତୁଂ – ଆଗତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁମାନେସ୍ସାମା’’ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି [ମହାୱ। ୩୮୩ ଆଦଯୋ]। ‘‘କତ୍ଥ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ଚମ୍ପେଯ୍ୟକେ, ୱିନଯୱତ୍ଥୁସ୍ମି’’ନ୍ତି। ‘‘କିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି? ‘‘ୱିନଯାତିସାରେ ଦୁକ୍କଟ’’ନ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ପଞ୍ଚମଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ପଞ୍ଚମଂ ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି’’।

‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଆଚିଣ୍ଣକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଆଚିଣ୍ଣକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ – ଇଦଂ ମେ ଉପଜ୍ଝାଯେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ, ଇଦଂ ମେ ଆଚରିଯେନ ଅଜ୍ଝାଚିଣ୍ଣଂ – ତଂ ଅଜ୍ଝାଚରିତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘ଆଚିଣ୍ଣକପ୍ପୋ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଏକଚ୍ଚୋ କପ୍ପତି, ଏକଚ୍ଚୋ ନ କପ୍ପତୀ’’ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ଛଟ୍ଠଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ । ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ଛଟ୍ଠଂ ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି’’।

‘‘କପ୍ପତି , ଭନ୍ତେ, ଅମଥିତକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କୋ ସୋ, ଆୱୁସୋ, ଅମଥିତକପ୍ପୋ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଯଂ ତଂ ଖୀରଂ ଖୀରଭାୱଂ ୱିଜହିତଂ, ଅସମ୍ପତ୍ତଂ ଦଧିଭାୱଂ, ତଂ ଭୁତ୍ତାୱିନା ପୱାରିତେନ ଅନତିରିତ୍ତଂ ପାତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି [ପାଚି। ୨୩୪]। ‘‘କତ୍ଥ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ସାୱତ୍ଥିଯଂ, ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗେ’’ତି। ‘‘କିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି? ‘‘ଅନତିରିତ୍ତଭୋଜନେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ସତ୍ତମଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ସତ୍ତମଂ

ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି’’।

‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଜଳୋଗିଂ ପାତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘କା ସା, ଆୱୁସୋ, ଜଳୋଗୀ’’ତି? ‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଯା ସା ସୁରା ଆସୁତା ଅସମ୍ପତ୍ତା ମଜ୍ଜଭାୱଂ, ସା ପାତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି [ପାଚି। ୩୨୬]। ‘‘କତ୍ଥ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘କୋସମ୍ବିଯଂ, ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗେ’’ତି। ‘‘କିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି। ‘‘ସୁରାମେରଯପାନେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ଅଟ୍ଠମଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ଅଟ୍ଠମଂ ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି’’।

‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଅଦସକଂ ନିସୀଦନ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି [ପାଚି। ୫୩୧ ଆଦଯୋ]। ‘‘କତ୍ଥ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ସାୱତ୍ଥିଯଂ, ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗେ’’ତି। ‘‘କିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି? ‘‘ଛେଦନକେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ନୱମଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ନୱମଂ ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି’’।

‘‘କପ୍ପତି, ଭନ୍ତେ, ଜାତରୂପରଜତ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାୱୁସୋ, କପ୍ପତୀ’’ତି [ପାରା। ୫୮୦ ଆଦଯୋ]। ‘‘କତ୍ଥ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି। ‘‘ରାଜଗହେ, ସୁତ୍ତୱିଭଙ୍ଗେ’’ତି। ‘‘କିଂ ଆପଜ୍ଜତୀ’’ତି? ‘‘ଜାତରୂପରଜତପଟିଗ୍ଗହଣେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇଦଂ ଦସମଂ ୱତ୍ଥୁ ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତଂ। ଇତିପିଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଉଦ୍ଧମ୍ମଂ, ଉବ୍ବିନଯଂ, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନଂ। ଇଦଂ ଦସମଂ ସଲାକଂ ନିକ୍ଖିପାମି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇମାନି ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ସଙ୍ଘେନ ୱିନିଚ୍ଛିତାନି। ଇତିପିମାନି ଦସୱତ୍ଥୂନି ଉଦ୍ଧମ୍ମାନି, ଉବ୍ବିନଯାନି, ଅପଗତସତ୍ଥୁସାସନାନୀ’’ତି।

୪୫୮। ‘‘ନିହତମେତଂ, ଆୱୁସୋ, ଅଧିକରଣଂ, ସନ୍ତଂ ୱୂପସନ୍ତଂ ସୁୱୂପସନ୍ତଂ। ଅପି ଚ ମଂ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେପି ଇମାନି ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ପୁଚ୍ଛେଯ୍ୟାସି – ତେସଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସଞ୍ଞତ୍ତିଯା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରେୱତୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସବ୍ବକାମିଂ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେପି ଇମାନି ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ପୁଚ୍ଛି। ପୁଟ୍ଠୋ ପୁଟ୍ଠୋ ଆଯସ୍ମା ସବ୍ବକାମୀ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେସି। ଇମାଯ ଖୋ ପନ ୱିନଯସଙ୍ଗୀତିଯା ସତ୍ତ ଭିକ୍ଖୁସତାନି ଅନୂନାନି ଅନଧିକାନି ଅହେସୁଂ, ତସ୍ମାଯଂ ୱିନଯସଙ୍ଗୀତି ‘‘ସତ୍ତସତିକା’’ତି ୱୁଚ୍ଚତୀତି।

ଦୁତିଯଭାଣୱାରୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

ସତ୍ତସତିକକ୍ଖନ୍ଧକୋ ଦ୍ୱାଦସମୋ।

ଇମମ୍ହି ଖନ୍ଧକେ ୱତ୍ଥୂ ପଞ୍ଚୱୀସତି।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଦସ ୱତ୍ଥୂନି ପୂରେତ୍ୱା, କମ୍ମଂ ଦୂତେନ ପାୱିସି;

ଚତ୍ତାରୋ ପୁନ ରୂପଞ୍ଚ, କୋସମ୍ବି ଚ ପାୱେଯ୍ୟକୋ।

ମଗ୍ଗୋ ସୋରେଯ୍ୟଂ ସଙ୍କସ୍ସଂ, କଣ୍ଣକୁଜ୍ଜଂ ଉଦୁମ୍ବରଂ;

ସହଜାତି ଚ ମଜ୍ଝେସି, ଅସ୍ସୋସି କଂ ନୁ ଖୋ ମଯଂ।

ପଉନାଓ୍ୱାଯ ଉଜ୍ଝତ୍ତି, ରହୋସି ଉପନାମଯଂ [ଦୂରତୋପି ଉଦପାଦି (କ।)];

ଗରୁ [ଦାରୁଣଂ (ସ୍ୟା।)] ସଙ୍ଘୋ ଚ ୱେସାଲିଂ, ମେତ୍ତା ସଙ୍ଘୋ ଉଦ୍ଧାହିକାତି।

ସତ୍ତସତିକକ୍ଖନ୍ଧକୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

ଚୂଳଅୱଗ୍ଗୋ [ଚୁଲ୍ଲୱଗ୍ଗୋ (ସୀ।)] ନିଟ୍ଠିତୋ।

ଚୂଳଅୱଗ୍ଗପାଳଇ ନିଟ୍ଠିତା।